

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
NORTHEASTERN UNIVERSITY

NEU
KHON KAEN

NEUARJ

NEU ACADEMIC AND
RESEARCH JOURNAL

ปีที่ 14
ฉบับที่ 3

วารสารวิชาการและวิจัย
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กรกฎาคม - กันยายน 2567
ISSN 2697-3731 (Online)

Thai-Journal Citation Index Centre Tier #2

เว็บไซต์ NEUARJ

043-222-959

www.neu.ac.th

@neuinfo

บรรณาธิการแถลง

วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีที่ 14 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม – กันยายน 2567 นี้ ซึ่งศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย TCI จัดคุณภาพให้เป็นวารสารกลุ่มที่ 2 กองบรรณาธิการมีความมุ่งมั่นคัดสรรผลงานทางวิชาการที่เปี่ยมไปด้วยคุณภาพในด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เพื่อเป็นการเผยแพร่องค์ความรู้ให้แก่ผู้อ่าน ทั้งในรูปแบบของบทความวิจัยและบทความทางวิชาการในด้านรัฐประศาสนศาสตร์ บริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ มนุษยศาสตร์ นิเทศศาสตร์ นิติศาสตร์ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ ศึกษาศาสตร์ และที่เกี่ยวข้องกับด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

สำหรับวารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ฉบับนี้ นำเสนอผลงานที่ผ่านการประเมินคุณภาพอย่างเป็นระบบจากผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาการที่เชี่ยวชาญในแต่ละสาขา รวมทั้งหมด 25 เรื่อง เป็นบทความวิจัย จำนวน 24 เรื่อง และบทความวิชาการ จำนวน 1 เรื่อง การนำเสนอบทความจากผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ทางวิชาการที่เป็นประโยชน์แก่สาธารณชนนั้น ทุกบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารจึงต้องผ่านกระบวนการทั้งในส่วนของการกลั่นกรองบทความของวารสารและผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ จำนวน 3 ท่าน ที่ทางกองบรรณาธิการได้กำหนดเป็นกรอบที่จะรับบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ โดยกองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความที่นำเสนอในวารสารนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านทั้งในแง่ของการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาองค์กรหรือท้องถิ่น หรือการวิจัยต่อยอด ดังนั้น จึงขอเชิญชวนนักวิชาการ นักวิจัยจากทุกสถาบัน ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศเสนอผลงานทางวิชาการของท่าน ทั้งที่เป็นบทความวิจัยหรือบทความวิชาการในด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เพื่อเผยแพร่เป็นคุณค่าแก่สังคมต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกอร บุญมี
บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิจัย

ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา.....	1
ขอนแก่น เขต 4	

The School Administrators' Digital-Era Leadership under Khon Kaen Primary
Educational Service Area Office 4

ศรินญา ทองโคตร และ วิเชียร รุ้ยยืนยง

Sarinya Thongkhotr and Wichian Rooyuenyong

สมรรถนะและคุณภาพของระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ.....	11
ของข้อมูลในการเงินของกลุ่มธุรกิจการผลิตขนาดใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานคร	

The Competency and Quality of Accounting Information Systems Effect to
the Efficiency of Data Financial Statements of the Large Manufacturing Business
in Bangkok

ประสูติ ช้างสีสุก และ ฐิตาภรณ์ สินจรรย์ศักดิ์

Prasoot Changseesook and Titaporn Sincharoonsak

การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถ.....	26
ในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย	

Using Design Thinking in the Organizing Experiential Activities to Promote
Problem-Solving Abilities of Young Children

ทิพย์สุตา ชื่นชม และ รุ่งลาวัลย์ ละอามคา

Thipsuda Chuenchom and Rungrawan Laumka

สารบัญ (ต่อ)

การจัดกิจกรรมเกมดนตรี เพื่อส่งเสริมทักษะทางภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย.....	40
The Organizing Music Games Activities to Promote English Skills for Young Children	
อาทิตยา วงศ์คำ และ รุ่งลาวัลย์ ละอามคา	
Artitiya Wongkhum and Rungrawan Laumka	
การพัฒนาบทเรียนโปรแกรมผ่านอีเลิร์นนิ่งโดยใช้เทคนิคไมโครเลิร์นนิ่งเพื่อส่งเสริมความรู้.....	68
เรื่องความปลอดภัยในการตรวจด้วยเครื่องสร้างภาพสนามแม่เหล็กไฟฟ้า สำหรับบุคลากรทางการแพทย์	
The Development of a Learning Program Utilizing E-Learning and Micro-learning Technique to Enhance Magnetic Resonance Imaging Safety for Healthcare Personnel	
ภัสรา ตรีรัตนประยูร และ สิรินธร สินจินดาวงศ์	
Patsara Treerattanaprayoon and Sirinthorn Sinjindawong	
อิทธิพลของการบอกปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ของร้านกาแฟท้องถิ่นที่มีต่อความตั้งใจใช้.....	81
บริการร้านกาแฟท้องถิ่นของผู้บริโภค ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น	
The Effects of Electronic Word of Mouth of Local Coffee Shop towards Intention to Use Local Coffee Shop by Consumers in Amphor Muang, Khon Kaen Province	
ฐิตารีย์ ศิริมงคล และ ฌัชฌานันท์ นิติวัดนะ	
Thitaree Sirimongkol and Chatchanun Nitiwattana	
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ของการพึ่งพาตนเองกับการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุยุคดิจิทัล.....	93
ในจังหวัดหนองคาย	
Factors Related to Self-reliance and Technology Acceptance among the Elderly Digital Age in Nong Khai Province	
ไพจิต ผาตะเนตร	
Paijit Phatanet	

สารบัญ (ต่อ)

The Effects of Using Task-Based Learning with Edutainment to Develop English....	108
Communication Skills in an Intensive Islamic Studies of an Opportunity Expansion School	
Rosenee Lohyita Alisara Chomchuen and Bordin Waelateh	
อิทธิพลส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok.....	123
ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น	
Influence of Marketing Mix Affecting Cloths Purchasing via TikTok Application of Generation Z Group in Mueang District, Khon Kaen Province	
พงศธร ศักดิ์ดาภิวัฒน์ และ จูฑารีย์ ศิริมงคล	
Pongsathorn Saksapiwat and Thitaree Sirimongklon	
กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคโลกพลิกผันของสถานศึกษา.....	139
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น	
The Strategies of Academic Affair Administration in the VUCA World of Schools under Secondary Educational Service Office, Khon Kaen Area	
พิทยา แหลมคม และ วิเชียร รุ้ยน้อย	
Pittaya Laemkhom and Wichian Rooyuenyong	
การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัลของสถานศึกษา.....	152
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น	
The Student Support System Administration in the Digital-Era of the Schools under Secondary Educational Service Area Office, Khon Kaen	
วัชร ประไพศรี และ นิชดา เปี่ยมพิชนะ	
Watchara Praprosr and Niyada Piampuechana	

สารบัญ (ต่อ)

การตรวจสอบภายในและการบริหารความเสี่ยงที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน.....	165
ของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ในหน่วยงานสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม	
Internal Audit and Risk Management Affecting on Success in Work of Finance and Accounting Officer at the Office of the Judiciary	
ฉัตรลลิตา ทองนาค และ พรรณทิพย์ อย่างกลั่น	
Chattaree Thongnak and Phanthip Yangklan	
อิทธิพลของแรงจูงใจในการทำงานที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงาน.....	180
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม	
The Influence of Work Motivations Affecting Work Happiness of Provincial Electricity Authority's Employees in Mahasarakham Province	
ปริญญญา ปานาเต และ จูฑิตารีย์ ศิริมงคล	
Parinya Panate and Thitaree Sirimongkol	
การพัฒนาการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาโดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์... ของเด็กปฐมวัย	195
The Development of Educational Game's Activity Management through Local Natural Media Encouraging Early Childhood's Analytical Thinking	
รพีพรรณ แก้วโกคา โสภา ชัยพัฒน์ และ ญาณิน ดาจง	
Rapipan Keawpoka Sopa Chaiyapat and Yanin Dajong	
การพัฒนารูปแบบฝึกเพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานกีฬาฟุตบอลสำหรับนักกีฬาชั้นมัธยมศึกษา.....	210
ตอนต้นโรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	
Developing a Training Model to Enhance Basic Football Skills for Middle School Athletes, Wat Phra Si Mahathat Demonstration Secondary School Phranakhon Rajabhat University	
เทพพิทักษ์ แยมศิลา ภัทรานิษฐ์ พรหมสุรินทร์ และสุนิศา โยธารส	
Teppitak Yamsila Pattranit Promsurin and Sunisa Yotaros	

สารบัญ (ต่อ)

ผลการจัดกิจกรรมการประกอบอาหารเพื่อส่งเสริมสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย.....	225
The Effects of Cooking Activity Promoting on Hygiene Behaviors of Early Childhood Children	
จิราวรรณ รามะโคตร และ รุ่งลาวัลย์ ละอามคา	
Chirawan Ramakhot and Rungrawan Laumka	
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จธุรกิจรับเหมาก่อสร้างขนาดเล็ก.....	237
(ทุนจดทะเบียนหนึ่งล้านถึงสองล้านบาท) ในจังหวัดขอนแก่น	
Factors Relationship the Success of a Small Contractors Business (One Million Registered Capitals to Two Million Baht) In Khon Kaen Province	
ณัฐพล ฝ้ายเพชร และ อารีย์ นัยพินิจ	
Nuthapol Fayphet and Aree Naipinit	
ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ และความพึงพอใจต่อการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลดิจิทัล.....	247
บนแอปพลิเคชัน “เป่าตัง” ของกลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร	
Factors Affecting Buying Decision and Satisfaction on Purchasing Digital Government Lottery Ticket on the “PAOTANG” Application among Working-age People in Bangkok	
สิริพัฒน์ เสวิกุล และ จรรย์ รันลอด	
Siripat Sevikul and Charun Runrod	
องค์ประกอบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ.....	258
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
The Factor of School Administrators’ Digital - Era Leadership, Special Education Center in the Northeastern Region	
ดนุพล แสงสว่าง และ นียดา เปี่ยมพิชชนะ	
Danupon Saengsawang and Niyada Piampuechana	

สารบัญ (ต่อ)

สภาพปัญหา ความต้องการและความพึงพอใจในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา.....	274

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

Problem Conditions, Needs and Satisfaction in Training Experiences Teaching

Profession of Students in the Bachelor of Education Program,

Uttaradit Rajabhat University

บุญมัน ธานานุวัฒน์ สุภาภรณ์ หนูเมือง และ จามรี ศรีรัตนบัลล์

Boonmun Thanasupawut Supaporn Numuang and Jamaree Sriratanabun

ปัจจัยส่วนประสมการตลาดเพื่อการส่งเสริมของนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติดอยภูคา.....	290

จังหวัดน่าน

Marketing Mix Factors for Promoting Tourism of Tourists

in Doi Phukha National Park, Nan Province

ยุพยง เนติธรรมกุล และ นิติพล ภูตะโชติ

Yuphayong Netithammakun and Nitipon Putachote

การศึกษาความสามารถและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน.....	305

ในศตวรรษที่ 21: กรณีศึกษา นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเขตดินแดง

กรุงเทพมหานคร

A Study of Ability and Factors Related to Students' Creativity in the 21st

Century: A Case Study of Primary 2 Students of School in Din Daeng District,

Bangkok

พริตา ชนาพงษ์จารุ เสมอกาญจน์ โสภณหิรัญรักษ์ และ พลรพี ทุมมาพันธ์

Puthita Chanapongjaru Samoekan Sophonhiranrak and

Phonraphee Thummaphan

สารบัญ (ต่อ)

การศึกษาการจัดการชั้นเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู.....	321

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้

A Study of Mathematics Classroom Management for Teaching Students

Maha Sarakham Rajabhat University with the Learning Community Process

นนทินี จันทะจร และ นวพล นนทภา

Nontinee Jantajorn and Navapon Nontapa

การพัฒนาทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ของนักศึกษา.....	334

สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

The Development of Piano Practice Skills According to Dalcroze's Concept
of Music Education Students at the Music Education Department,

Faculty of Education, Buriram Rajabhat University

เอกชัย ชีรภัคศิริ

Akachai Teerapuksiri

บทความวิชาการ

นัยยะทางวิชาการของการปฏิรูปบริการสาธารณะ.....	53

Academic Implications of Public Service Reform

ยศธร ทวีพล

Yossathorn Taweephon

คำแนะนำในการเตรียมบทความ.....	350

**ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4**
**The School Administrators' Digital-Era Leadership under Khon Kaen Primary
Educational Service Area Office 4**

ศรินญา ทองโคตร^{1,*} และ วิเชียร รุ้อย่าง²

Sarinya Thongkhot^{1,*} and Wichian Rooyuanyong²

^{1,2}มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

^{1,2}Northeastern University

*Corresponding author's email: sarinya.rr3489@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received)

15 พฤษภาคม 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

10 มิถุนายน 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

14 มิถุนายน 2567

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ประสิทธิภาพการทำงานและตำแหน่งหน้าที่ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 315 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเปรียบเทียบของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.78 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) พบว่า

1. ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการพัฒนาครูให้มีทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 แตกต่างกัน โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ประสิทธิภาพการทำงาน พบว่า ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ยุคดิจิทัลและการพัฒนาครูให้มีทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ผู้บริหารสถานศึกษา, ยุคดิจิทัล

ABSTRACT

This research aimed to 1) study leadership in digital age of school administrators and 2) compare opinions on leadership in digital age of school administrators under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 4, classified according to the size of schools, work experience and position. The sample group consisted of school administrators and teachers, with the total number of 315 people. The sample size was determined by Krejcie and Morgan's comparison table (Krejcie and Morgan, 1970) using stratified random sampling method. The instrument used in this research was a 5-level rating scale questionnaire with reliability of the whole document at 0.78. The statistics used to analyze data comprised frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, f-test and one-way analysis of variance (ANOVA). The research results were found that:

1. The School Administrators' Digital-Era Leadership under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 4, in overall, was rated at a high level, when considering each aspect, it was found that every aspect was at a high level, the aspect with the highest average was the aspect of teacher development to have skills of creating innovation for professional development.

2. The comparison results of opinion level of administrators and teachers regarding the School Administrators' Digital-Era Leadership under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 4 were found that the opinion level classified according to the size of schools and work experience, in overall and in each aspect, was different with statistical significance at .05 level, while the aspect of creating learning networks in digital age and development to have skills of creating innovation for professional development were not different.

Keywords: Leadership, School Administrators, Digital-Era

บทนำ

ในยุคดิจิทัลที่เต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมทางเทคโนโลยีต่าง ๆ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากลายเป็นความท้าทายและความสำคัญที่มากขึ้น เพื่อเป็นผู้นำในสถานศึกษาในยุคดิจิทัลนั้น จำเป็นต้องมีลักษณะและทักษะที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และกระบวนการเรียนรู้ที่มีการเชื่อมโยงกันอย่างต่อเนื่องผ่านเทคโนโลยีและการสื่อสารออนไลน์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมได้เปลี่ยนวิธีที่เราดำเนินชีวิต เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ได้ให้ความสำคัญกับการสร้างกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและ

มีประสิทธิภาพ โดยกำหนดวิสัยทัศน์ ให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้น เป็นกลไกที่สำคัญยิ่งในการนำประเทศเข้าสู่สังคมโลกในปัจจุบัน และเป็นประเด็นหลักที่กำหนดไว้ใน ยุทธศาสตร์ชาติ และยุทธศาสตร์ประเทศไทยให้มีการเตรียมความพร้อมกำลังคนทั้งด้านความรู้ ทักษะ สมรรถนะที่จำเป็นให้สามารถปรับตัว และรู้เท่าทันต่อกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกที่มีพลวัต ดังนั้น รัฐและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันกำหนดกรอบทิศทาง และเป้าหมายการผลิตและพัฒนากำลังคน ที่ชัดเจนในสาขาต่าง ๆ เพื่อการผลิตกำลังคนที่ตรงกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ มีการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาในระดับต่าง ๆ ที่สามารถสร้างเสริมทักษะสำคัญในศตวรรษ ที่ 21 โดยเฉพาะ ด้านภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ และทักษะดิจิทัล เพื่อพัฒนาระบบการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษา เพื่อสนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 เพื่อพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ให้เป็นผู้นำในสถานศึกษาในยุคดิจิทัลนั้น จำเป็นต้องมีลักษณะและทักษะที่เหมาะสม ซึ่ง Sheninger (2014) ได้อธิบายถึงภาวะผู้นำดิจิทัลว่า เกิดจากการผสมผสานของฐานคิด (Mindset) พฤติกรรม (Behaviors) และ ทักษะ (Skills) ที่ใช้ในการเปลี่ยนแปลงและสร้างองค์ของสถานศึกษาใหม่ ด้วยการใช้เทคโนโลยี และชี้ให้เห็น ว่าเทคโนโลยีดิจิทัลได้นำไปใช้ในหลายรูปแบบ เช่น การเชื่อมต่อไม่จำกัดสถานที่ เทคโนโลยีแบบเปิด เครื่องมือ สื่อสารพหุภาพ และการบริการแบบเจาะจงบุคคล อีกทั้งยังกล่าวว่าภาวะผู้นำดิจิทัลเป็นการกำหนดทิศทาง การมีอิทธิพลต่อบุคคลอื่น การริเริ่มการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนด้วยการใช้สารสนเทศและความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลในการที่จะคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาสู่ความสำเร็จสอดคล้องกับ กลยุทธ์ อินเทอร์เน็ต (2564) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลต้องมีการพัฒนาทักษะการบริหารให้สอดคล้องกับผู้เรียน เพื่อจะได้รับมือและออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม ในยุคปัจจุบันที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการจัด การศึกษา ทำให้ต้องเกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีทั้งความรู้และทักษะที่จำเป็น สำหรับโลกอนาคต โดยส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ ๆ มาใช้ให้มีความโดดเด่นแตกต่างจาก สถานศึกษาอื่น ๆ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ผลักดันให้ครูและผู้เรียนคิดค้นนวัตกรรมการเรียนการสอน อย่างต่อเนื่อง จนสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ดังนั้นการมุ่งสู่การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมหรือสถานศึกษา แห่งนวัตกรรม (Innovative School) ทักษะที่จะส่งเสริมให้ผู้บริหารสามารถบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้คือ ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม (Innovative Thinking Skills) โดย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ได้กำหนดแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 พบว่า การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT) ด้านแบบแผนหรือพฤติกรรมในการบริหารการจัดการ ผู้บริหารมีจุดอ่อนในด้านการบริหารแบบเดิม ขาดการวิจัยและพัฒนาวัตกรรมการเรียนการสอน งานและพัฒนางานองค์กรที่ไม่มีภาวะทางด้านผู้นำที่ทันสมัย ขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ขาดทักษะ ในการจัดการเรียนรู้ ขาดทักษะที่จำเป็น เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะด้านดิจิทัล ขาดการส่งเสริมการวิจัยและ พัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ รวมไปถึงความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี ทำให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 4 เห็นความสำคัญและตระหนักถึงภาวะผู้นำยุคดิจิทัลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนา การบริหาร

การศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การพัฒนาวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ
ความเปลี่ยนแปลงในสังคมและเทคโนโลยีเป็นเรื่องสำคัญ การมีความคิดสร้างสรรค์ในการก้าวไปข้างหน้า และ
พัฒนานวัตกรรมในการเรียนรู้จะช่วยให้สถานศึกษาเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงและสร้างแนวทางใหม่ใน
การเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสามารถเป็นผู้นำและให้แนวทางในการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
สร้างแรงบันดาลใจและกระตุ้นให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีทักษะและความพร้อมในการรับมือกับ
การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การสร้างความร่วมมือเป็นเสมือนรากฐานของความสำเร็จในการบริหารจัดการ
สถานศึกษาในยุคดิจิทัล (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4) ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น
ผู้วิจัยจึงมีความต้องการจะศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาและเปรียบเทียบศึกษาภาวะ
ผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาและประสบการณ์การทำงาน
เพื่อนำไปสู่การพัฒนาองค์ความรู้ทางการวิจัยทางการบริหารการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

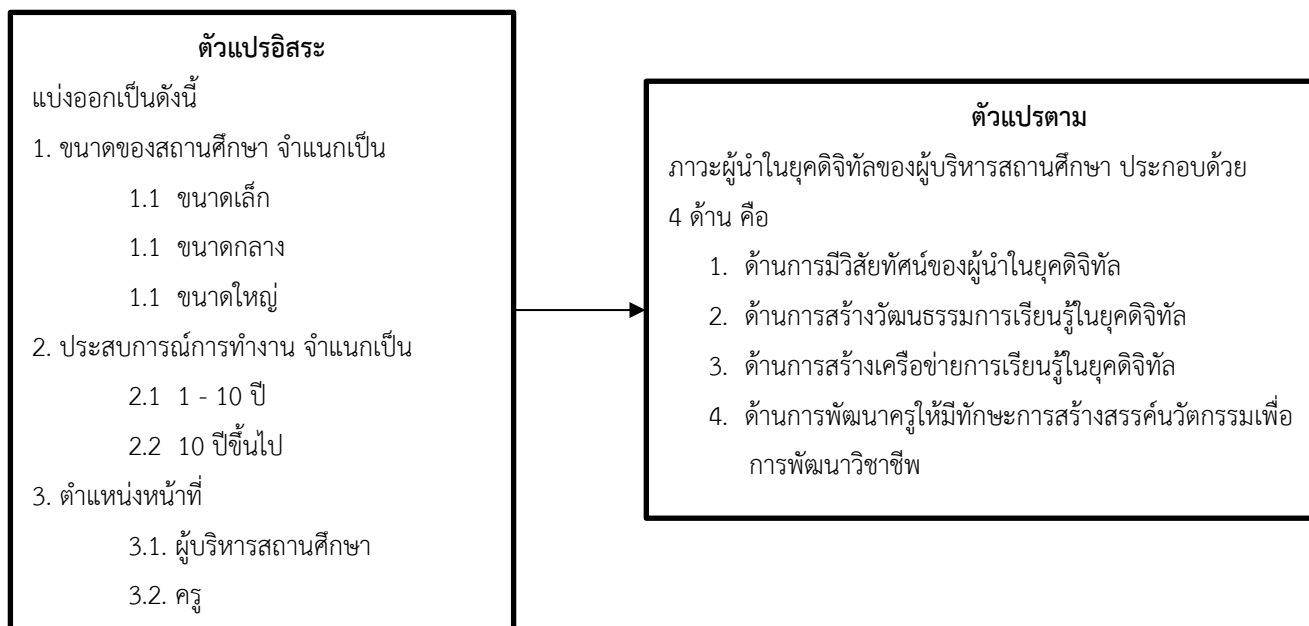
1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ประสบการณ์
การทำงานและตำแหน่งหน้าที่

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่ขนาดของสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็น
เกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น
เขต 4 แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่ประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน
มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพ
ต่อไปนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ในปีการศึกษา 2566 จำนวน 1,746 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 163 คน ครูผู้สอน จำนวน 1,583 คน (อ้างอิงข้อมูลจากแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4)

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเปรียบเทียบของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 315 คน จำแนกตามสัดส่วนของผู้บริหาร จำนวน 33 คน และครูผู้สอน จำนวน 282 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ขนาดของสถานศึกษาและประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ผู้นำในยุคดิจิทัล
2. ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล
3. ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ยุคดิจิทัล
4. ด้านการพัฒนาครูให้มีทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาวิชาชีพโดยมีลักษณะ

เป็นแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ

วิธีรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4
2. ผู้วิจัยจัดส่งหนังสือขอเก็บข้อมูลพร้อมแบบสอบถาม และดำเนินการแจกแบบสอบถามโดยนำไปส่งให้ที่โรงเรียนและส่งแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์ ผ่าน Google form ในรูปแบบคิวอาร์โค้ด ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สะดวกและรวดเร็ว
3. ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อนำไปวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลในลำดับต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติการหาค่าคุณภาพของเครื่องมือ การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence : IOC) และการหาค่าความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีครอนบาค (Cronbach, 1990)
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา คือ การหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานใช้สูตร t-test และ F-test แบบกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน (Dependent Sample)
4. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาและประสบการณ์การทำงาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

สรุปผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาครูให้มีทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ รองลงมา คือ ด้านการสร้าง

เครือข่ายการเรียนรู้ยุคดิจิทัล และด้านการมีวิสัยทัศน์ผู้นำยุคดิจิทัล ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล

2. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ประสบการณ์การทำงานและตำแหน่งหน้าที่

2.1 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวมและรายด้านผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีขนาดของสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 1-10 ปี มีระดับความคิดเห็นน้อยกว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไป ส่วนด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ยุคดิจิทัลและด้านการพัฒนาครูให้มีทักษะการสร้างสรรคนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาครูให้มีทักษะการสร้างสรรคนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ รองลงมา คือ ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ยุคดิจิทัล และด้านการมีวิสัยทัศน์ผู้นำยุคดิจิทัล ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารให้การสนับสนุนและช่วยเหลือครูผู้ใช้นาเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ยกย่อง ชื่นชมยินดี ให้รางวัลและกำลังใจแก่ครูที่ผลิตและพัฒนาผลงานด้านนวัตกรรมจนเป็นที่ยอมรับ รวมถึงพัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์กรวิชาชีพและมุ่งเน้นให้การจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล อีกทั้ง ผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยส่วนมากเป็นผู้บริหารยุคใหม่ มีความสามารถในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี รวมถึงมีความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ และส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษา สอดคล้องกับ ลลิตา สมใจ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ได้แก่ ด้านการริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในด้านการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา และด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านบริหารงานทั่วไป ด้านบริหารงานวิชาการ และด้านบริหารงานงบประมาณ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 มีความสัมพันธ์กันในทางบวกในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาประเภทโรงเรียน การทำงานและตำแหน่งหน้าที่ อภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 ขนาดของสถานศึกษาแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมการพัฒนาครูให้มีทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อการพัฒนาวิชาชีพ มีวิสัยทัศน์ผู้นำยุคดิจิทัลได้สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ยุคดิจิทัลและสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับศึกษาของ เกลิมพล วงศ์พระลับ และ วานิช ประเสริฐพร (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาในสังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษาและประสิทธิภาพการทำงาน พบว่า การเปรียบเทียบสถานภาพทางเพศ ระหว่าง เพศชายกับเพศหญิงมีความแตกต่างกัน การเปรียบเทียบสถานภาพทางตำแหน่ง ในสถานศึกษา ระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอนมีความแตกต่าง การเปรียบเทียบสถานภาพสถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

2.2 ประสิทธิภาพการทำงานแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสิทธิภาพการทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีมุมมองในการพัฒนาสถานศึกษา สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ การนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ และแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์มากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับ ศึกษาของ ธนกร จันทะนาม (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 พบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศและ ประสิทธิภาพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน อีกทั้งยังสอดคล้องกับ ณิชดา เวชญาลักษณ์ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลของบุคลากร ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยจำแนกตามตัวแปร ตำแหน่งงานและประสิทธิภาพของบุคลากรในสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ ยุคดิจิทัล ตามตัวแปรตำแหน่งงาน พบว่า ในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการเปรียบเทียบตัวแปรประสิทธิภาพ พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยในครั้งนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัลที่ชัดเจน สามารถนำมาปฏิบัติงานในสถานศึกษาได้จริงและเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา เพราะผลการวิจัยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคดิจิทัล ดังนั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการพัฒนาและสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และสร้างพื้นที่สำหรับการแบ่งปันความรู้และการสร้างความร่วมมือภายในองค์กร

2. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ควรส่งเสริมการมีวิสัยทัศน์ผู้นำยุคดิจิทัล เพราะผลการวิจัย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำรองลงมาคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ผู้นำยุคดิจิทัล ดังนั้น ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาการกำหนดทิศทางในการพัฒนาและเติบโตขององค์กรในโลกที่เต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลงและเทคโนโลยีใหม่ ๆ และสร้างแรงบันดาลใจให้สมาชิกในองค์กรมุ่งสู่ความสำเร็จในสถานะที่ไม่แน่นอนและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาในโลกดิจิทัล

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยในครั้งต่อไป

1. ศึกษารูปแบบการพัฒนาแนวทางภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยนำองค์ประกอบในงานวิจัยมาพัฒนาความสามารถด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นประโยชน์ในการขับเคลื่อนสถานศึกษาต่อไป

2. ควรศึกษาปัจจัยส่งผลต่อภาวะผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นข้อค้นพบเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กมลทิพย์ อินแก้วเครือ. (2564, 18 สิงหาคม). *ทักษะและภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล*.

[เอกสารนำเสนอ]. การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14, กรุงเทพมหานคร, ประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. พริกหวานกราฟฟิค.

เฉลิมพล วงศ์พระลับ และ วานิช ประเสริฐพร. (2564). *ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาในสังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น*. [การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

ณิรดา เวชญาลักษณ์. (2565). *การศึกษาภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัลของบุคลากรในสถานศึกษา*.

[วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย]. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

- ธนกร จันทะนาม. (2563). *การศึกษาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย]. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ลลิตา สมใจ. (2565). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1*. [การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. (2566, 26 ตุลาคม). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567*. <https://online.anyflip.com/prphs/yhfk/mobile/index.html>
- Cronbach, L.J. (1990). *Essentials of psychological testing*. Harper & Row.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3), 607-610.
- Sheninger, E. C. (2014). *Digital Leadership: changing paradigms for changing times*. Corwin.

สมรรถนะและคุณภาพของระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ
ของข้อมูลในงบการเงินของกลุ่มธุรกิจการผลิตขนาดใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานคร
The Competency and Quality of Accounting Information Systems
Effect to the Efficiency of Data Financial Statements
Of the Large Manufacturing Business in Bangkok

ประสูติ ช้างสีสุก^{1,*} และ ฐิตาภรณ์ สินจรูญศักดิ์²

Prasoot Changseesook^{1,*} and Titaporn Sincharoonsak²

^{1,2}หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม

^{1,2}Master of Accountancy, School of Accountancy, Sripatum University

*Corresponding author's e-mail: Prasoot.changseesook@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received)

15 พฤษภาคม 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

21 มิถุนายน 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

5 กรกฎาคม 2567

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสมรรถนะของระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในงบการเงินของกลุ่มธุรกิจการผลิตขนาดใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานคร และ 2) ศึกษาคุณภาพของระบบสารสนเทศทางการบัญชี ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในงบการเงินของกลุ่มธุรกิจการผลิตขนาดใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือ นักบัญชีที่ปฏิบัติงานกลุ่มธุรกิจการผลิตขนาดใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 311 คน ที่มาจากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ โดยใช้สูตร Yamane (1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ที่มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์เชิงสถิติด้วยแบบพหุคูณ ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่าโดยภาพรวมประสิทธิภาพของข้อมูลงบการเงิน ที่ได้จากการใช้งานระบบสารสนเทศทางการบัญชีส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายปัจจัย เช่น ความรู้ความสามารถของนักบัญชี หรือความพร้อมของบริษัทที่สนับสนุนให้การดำเนินการของระบบสารสนเทศทางการบัญชีอย่างมีระบบแบบแผน รวมถึงการกำหนดนโยบายต่างที่ชัดเจน ไม่ซับซ้อน หรือมีข้อจำกัดในการทำงานมากเกินไป รวมไปถึงระบบสารสนเทศการบัญชีควรมีความเสถียร และมีความปลอดภัยขั้นสูงเพื่อป้องกันการรั่วไหลของข้อมูลบริษัทที่เป็นสำคัญต่อการดำเนินกิจการ และการนำระบบสารสนเทศการบัญชีมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพจะส่งผลให้การดำเนินธุรกิจเกิดประโยชน์สูงสุดกับองค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ: ระบบสารสนเทศทางการบัญชี, งบการเงิน, ประสิทธิภาพ, คุณภาพ, สมรรถนะ

ABSTRACT

The objective of this research were to 1) study the competency of accounting information systems effect to the efficiency of data financial statements of the large manufacturing business in Bangkok and 2) study the quality of accounting information systems effect to the efficiency of data financial statements of the large manufacturing business in Bangkok. There were research tools which were questionnaire and sample group consisted of accountants from large manufacturing business in Bangkok, 311 people, derived from quantitative sample calculations by Taro Yamane (1973) formula at an error level of 0.05, derived from purposive sampling then collected data from the questionnaire with multiple regression analysis consisting of frequency, percentage, mean, and standard deviation. The results of research were concluded that the financial statement from the accounting information systems it depends on many factors. Both in terms of knowledge and understanding, the company's readiness to support systematic operations, including policies it's not difficult or complicated in the financial statements to be of the highest quality. The accounting information system should be stable and have advanced security to prevent leakage of company information that is important for business operations and the effective use of accounting information systems. It will result in business operations being of maximum benefit to the organization, statistically significant at the 0.05 level.

Keywords: Accounting Information System, Financial Statements, Efficiency, Quality, Competency

บทนำ

เทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบันมีการพัฒนาการและความรวดเร็วอย่างมาก จึงส่งผลกระทบต่อ การดำเนินงานในองค์กรต่าง ๆ หลายองค์กรอาจได้รับผลกระทบ และมีความจำเป็นที่จะต้องปรับตัวเพื่อ ความอยู่รอดและการเจริญเติบโตของกิจการในอนาคต และรวมถึงเพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน การประสานงาน การแข่งขัน และรองรับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งการพัฒนาการของเทคโนโลยี สารสนเทศนั้นจะสามารถช่วยลดขั้นตอนการทำงาน ช่วยให้การตัดสินใจ และการประสานงานระหว่าง หน่วยงานมีประสิทธิภาพ ระบบสารสนเทศการบัญชีก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยของหลาย ๆ องค์กร ที่มีการนำไปใช้ กันอย่างแพร่หลาย เนื่องจากต้องรวบรวมข้อมูลจากฝ่ายต่าง ๆ ในการจัดทำรายงานทางการเงินให้กับผู้บริหาร เพื่อให้ผู้บริหารนำข้อมูลรายงานทางการเงินเหล่านี้ ไปบริหารจัดการพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับสมรรถนะของระบบสารสนเทศการบัญชี เช่น ความรู้ความสามารถของนักบัญชี ความพร้อม

ของทรัพยากร การได้รับสนับสนุนและการได้รับประโยชน์ของระบบสารสนเทศการบัญชี เพื่อให้องค์กรนั้น มีการวางระบบสารสนเทศการบัญชีที่ดีเป็นไปตามลักษณะขององค์กร เพื่อนำสารสนเทศไปใช้ในการตัดสินใจ และการนำระบบสารสนเทศทางบัญชีไปใช้จริงการรายงานงบการเงิน (ศรีสุตา อินทมาศ, 2562)

นอกจากนี้ในเรื่องความปลอดภัยสารสนเทศก็ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ เนื่องจากปัจจุบันพบเห็นภัยคุกคามทางไซเบอร์ อาชญากรไซเบอร์มีวิธีการที่พลิกแพลงมากขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อป้องกันการรั่วไหลของข้อมูล ควรมีการกำหนดความรับผิดชอบ และนโยบายสำหรับความปลอดภัยสารสนเทศ พร้อมทั้งประสิทธิผลของมาตรการควบคุมเพื่อตอบสนองความต้องการทางธุรกิจและกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย และภายใต้การบริหารจัดการความเสี่ยงตามระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ขององค์กร นิติยา วงศ์ภินันท์วัฒนา (2561) รวมถึงคุณภาพของระบบสารสนเทศทางการบัญชี จะต้องมีการประเมินก่อนว่าแบบไหนที่จะเหมาะสมกับองค์กร เช่น ความเสถียรของระบบ ความปลอดภัยของข้อมูลและปัญหาหรืออุปสรรคของระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่ทางองค์กรจะนำมาใช้งาน เพื่อพัฒนาองค์กรให้ทันต่อเทคโนโลยีสารสนเทศ

ดังนั้น จากสาระสำคัญที่ได้กล่าวมาในข้างต้น ผู้วิจัยให้ความสนใจศึกษาในเรื่องสมรรถนะและคุณภาพของระบบสารสนเทศการบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในงบการเงินของกลุ่มธุรกิจการผลิตขนาดใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานคร เนื่องจากกลุ่มธุรกิจนี้ในปัจจุบันมีการแข่งขันค่อนข้างสูงโดยเฉพาะที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีปริมาณความต้องการซื้อสินค้าอยู่ตลอดเวลา หากนำระบบสารสนเทศการบัญชีมาใช้ จะเกิดผลดีกับองค์กร เพื่อจะช่วยเหลือเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันทางธุรกิจ แต่ก็มีข้อเสีย เช่น ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาระบบสารสนเทศการบัญชีที่ค่อนข้างสูง แต่เพื่อเป็นประโยชน์ต่อทุกภาคส่วน เช่น องค์กร นักลงทุน หรือหน่วยงานภาครัฐ ประสิทธิภาพของงบการเงินถือว่าเป็นสิ่งสำคัญขององค์กรและควรเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีเพื่อป้องกันถึงผลการดำเนินงานขององค์กรอย่างถูกต้อง ครบถ้วน โปร่งใสและใช้ตัดสินใจได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะของระบบสารสนเทศการบัญชี ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในงบการเงินของกลุ่มธุรกิจการผลิตขนาดใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศการบัญชี ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในงบการเงินของกลุ่มธุรกิจการผลิตขนาดใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 : ปัจจัยด้านสมรรถนะระบบสารสนเทศการบัญชีที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในงบการเงินด้านความถูกต้องครบถ้วน

สมมติฐานที่ 2 : ปัจจัยด้านสมรรถนะระบบสารสนเทศการบัญชีที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในงบการเงินด้านความโปร่งใส

สมมติฐานที่ 3 : ปัจจัยด้านสมรรถนะระบบสารสนเทศการบัญชีที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในการเงินด้านการตัดสินใจ

สมมติฐานที่ 4 : ปัจจัยด้านสมรรถนะระบบสารสนเทศการบัญชีที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในการเงินด้านความทันต่อเวลา

สมมติฐานที่ 5 : ปัจจัยด้านคุณภาพระบบสารสนเทศการบัญชีที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในการเงินด้านความถูกต้องครบถ้วน

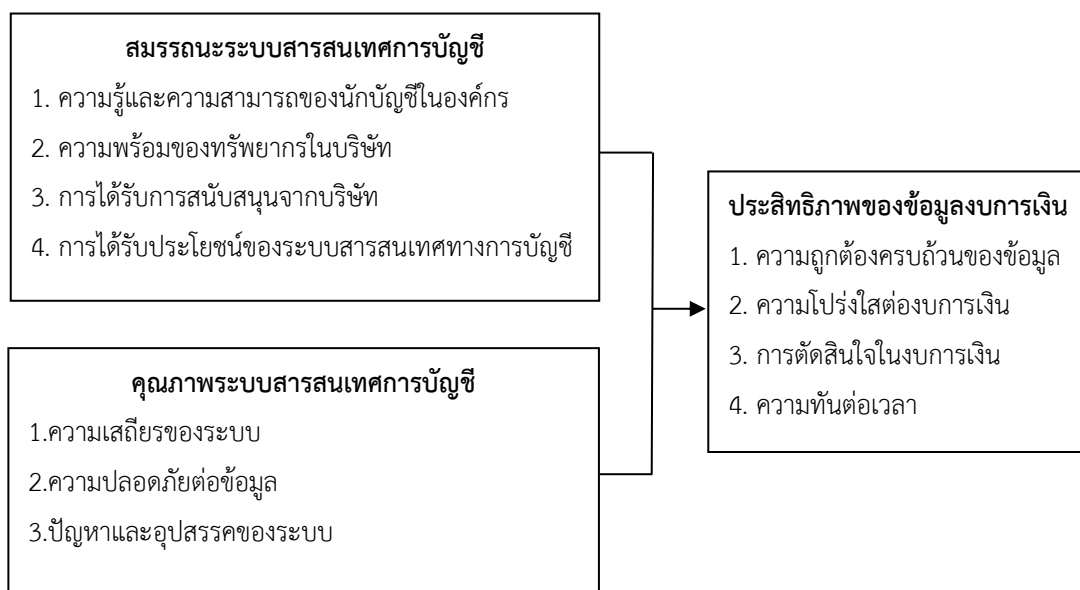
สมมติฐานที่ 6 : ปัจจัยด้านคุณภาพระบบสารสนเทศการบัญชีที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในการเงินด้านความโปร่งใส

สมมติฐานที่ 7 : ปัจจัยด้านคุณภาพระบบสารสนเทศการบัญชีที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในการเงินด้านการตัดสินใจ

สมมติฐานที่ 8 : ปัจจัยด้านคุณภาพระบบสารสนเทศการบัญชีที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในการเงินด้านความทันต่อเวลา

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาเรื่องสมรรถนะและคุณภาพของระบบสารสนเทศการบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในการเงินของกลุ่มธุรกิจการผลิตขนาดใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีแนวคิด งานวิจัยหรือวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างกรอบแนวคิดสำหรับงานวิจัยเล่มนี้ โดยผู้ศึกษาสามารถกำหนดกรอบแนวคิดในการทำวิจัย เพื่อใช้เป็นแนวทางได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

จากการที่ทำการทบทวนงานวิจัยและวรรณกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมาสรุปตามตัวแปรอิสระ (Independent Variable) และตัวแปรตาม (Dependent Variable) สำหรับการศึกษาเรื่องสมรรถนะและคุณภาพของระบบสารสนเทศการบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในงบการเงินของกลุ่มธุรกิจการผลิตขนาดใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานคร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะระบบสารสนเทศการบัญชีในเรื่องของ ความรู้ความเข้าใจและสามารถของนักบัญชีในองค์กร ความพร้อมของทรัพยากรในบริษัท การได้รับการสนับสนุนจากบริษัท และการได้รับประโยชน์ของระบบสารสนเทศทางการบัญชี โดยพบว่า งานวิจัยของ ณัฏฐริกาญจน์ เขียววรรณนัท (2563) ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าปัจจัยในการยอมรับของระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา เป็นปัจจัยที่องค์กรต้องให้ความสำคัญต่อการเลือกใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชี เนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้ให้การสนับสนุนให้บุคลากรในองค์กรใช้งานระบบสารสนเทศ สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาระบบสารสนเทศทางการบัญชีขององค์กรให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้งานวิจัยของ ปรีธณิสร์ ประจักษ์จิตร (2563) พบว่า การที่พนักงานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีนั้น มีผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพขององค์กร ด้านการดำเนินงาน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบัญชีที่ก่อให้เกิดประสิทธิผล ต่อปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้ใช้งาน มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อรับรู้ถึงความสะดวกต่อการใช้งานและรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับ ส่วนงานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอิสระเกี่ยวกับการใช้งานระบบสารสนเทศการบัญชี นี้ Almashaqba & Al-jedaiah (2010) พบว่าการได้รับประโยชน์จากการใช้ระบบ ERP นั้นจะทำให้เกิดประสิทธิภาพที่ดีจะต้องอาศัยปัจจัยที่ได้รับการสนับสนุนของบริษัท ซึ่งถ้าบริษัทไม่ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญต่อการใช้งาน จะไม่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการใช้งานระบบ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของระบบสารสนเทศการบัญชี ด้านความเสถียรของระบบ ความปลอดภัยต่อข้อมูล และปัญหาและอุปสรรคของระบบ โดยพบว่า งานวิจัยของ วิภาดา บุญประกอบ (2563) ผลการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีที่ใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อการวางแผนและพัฒนาองค์กร (ERP) ส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนงานวิจัยของ ธิดา เณรยอด (2561) ผลของการศึกษาสรุปได้ว่า สำนักงานบัญชีคุณภาพ มองเห็นถึงความสำคัญในปัจจัยด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะปัจจัยด้านความน่าเชื่อถือของผู้ผลิต ซึ่งปัจจัยนี้จะส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศการบัญชี ถ้าหากผู้ผลิตไม่มีความเชี่ยวชาญ อาจส่งผลต่อปัญหาและอุปสรรคของระบบ และอาจส่งผลต่อการเลือกใช้โปรแกรมบัญชีออนไลน์บนคลาวด์คอมพิวเตอร์ ส่วนงานวิจัยต่างประเทศของ Sykes (2015) พบว่าผลกระทบของการรองรับโครงสร้างแบบดั้งเดิมคือ การสนับสนุนออนไลน์การสนับสนุนให้ความช่วยเหลือ และการสนับสนุนด้านการจัดการการเปลี่ยนแปลง พยายามที่จะแสดงให้เห็นว่าคุณภาพของระบบสารสนเทศทางการบัญชีสามารถนำไปใช้งานได้โดยที่ระบบของข้อมูลที่ถูกต้องในเวลาที่เหมาะสมและอยู่ในบริบทที่เหมาะสม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพของข้อมูลในงบการเงิน ในด้านของ ความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูล ความโปร่งใสต่องบการเงิน การตัดสินใจในงบการเงิน และความทันต่อเวลา โดยพบว่างานวิจัยของ นิตยา ใจดี (2561) ผู้ประกอบธุรกิจบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานโดยรวม และความสามารถในการตรวจสอบความถูกต้องได้ ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจต้องสามารถเปรียบเทียบกันได้ ในส่วนงานวิจัยของ สุวิมล ตรีคงธรรมกุล (2561) ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศทางการบัญชีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะคุณลักษณะระบบสารสนเทศทางการบัญชีกับประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร (Population) ได้แก่ นักบัญชีที่ปฏิบัติงานองค์กรธุรกิจการผลิตขนาดใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานคร จากการศึกษารายชื่อข้อมูลแบบจำแนกพบว่าจำนวนกลุ่มธุรกิจการผลิตในเขตกรุงเทพมหานคร มีจำนวน 1,392 บริษัท กรมพัฒนาธุรกิจการค้า (2566)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ได้แก่ นักบัญชีที่ปฏิบัติงานองค์กรธุรกิจการผลิตขนาดใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายใช้สูตร Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และยอมรับความคลาดเคลื่อนในการเลือกตัวอย่าง 5% จากการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือนักบัญชีที่ปฏิบัติงานองค์กรธุรกิจการผลิตขนาดใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานคร ในการศึกษารายชื่อเพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่เหมาะสม ได้กำหนดให้มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 311 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากวารสาร หนังสือ วรรณกรรม เอกสารต่าง ๆ และงานศึกษาที่เกี่ยวข้องในการทำวิจัยเล่มนี้ ซึ่งจะสามารถแบ่งออกเป็น 5 ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ตำแหน่งงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะของระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในงบการเงินของกลุ่มธุรกิจการผลิตขนาดใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานคร ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพของระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในงบการเงินของกลุ่มธุรกิจการผลิตขนาดใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานคร ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพของข้อมูลในงบการเงินมีข้อคำถามทั้งสิ้น ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 5 แบบสอบถามข้อเสนอแนะต่าง ๆ โดยลักษณะของคำถามเป็นแบบปลายเปิด การสร้างเครื่องมือแบบสอบถามผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถามตามขั้นตอนดังนี้

การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่ได้เรียบเรียงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงด้าน เนื้อหา (Content validity) ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ โดยผล IOC ที่ได้ในงานศึกษาครั้งนี้มีค่า IOC ในทุกข้อตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป จากนั้นจึงนำไปทดสอบความเชื่อมั่นและทำการทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) โดยใช้วิธีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Analysis Method) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งผลที่ได้มีค่าเท่ากับ 0.815 ซึ่งเป็นค่าความน่าเชื่อถือที่เพียงพอที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลในการทำวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเป็นเส้นตรงร่วมอย่างมาก (Multicollinearity) โดยพิจารณาจากค่า VIF (Variance inflation factors) และค่าความทนทาน (Tolerance) สำหรับตัวแปรอิสระ ซึ่งไม่พบปัญหาความเป็นเส้นตรงร่วมอย่างมากหรือตัวแปรอิสระไม่มีความซ้ำซ้อนในการวัดค่า ซึ่งค่า Tolerance ที่ต่ำสุดเท่ากับ 0.322 ซึ่งเกณฑ์มากกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่ต้องการที่ 0.1 และค่า VIF มีค่าสูงสุดเท่ากับ 3.101 ซึ่งน้อยกว่า 10 ตามเกณฑ์ แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรแต่ละตัวไม่มีความเป็นเส้นตรงร่วมกันอย่างมาก (Multicollinearity) ในการวัดจากการวิเคราะห์ความเป็นอิสระของความคลาดเคลื่อนสถิติของ Durbin-Watson พบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง 1.801-2.027 ข้อมูลของตัวแปรอิสระมีความเป็นอิสระจากกัน แสดงให้เห็นว่าความคลาดเคลื่อนไม่มีปัญหาสหสัมพันธ์กันเมื่อ Durbin-Watson มีค่าเข้าใกล้ 2 อีกนัยหนึ่ง Durbin-Watson มีค่าในช่วง 1.5 - 2.5 ดังนั้น จึงนำตัวแปรอิสระทั้งหมดเข้าสู่ ตัวแบบสมการถดถอยพหุคูณ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าความแปรปรวน (Variance)

2. สถิติการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ใช้ในการทดสอบความสัมพันธ์และข้อสมมติฐานระหว่างตัวแปรที่ต้องการศึกษาเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามดังกล่าวจากข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามได้มีการเก็บรวบรวม โดยการวิเคราะห์เป็นการอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นที่มีผลต่อตัวแปรตามตามสมมติฐานที่ตั้งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยนั้นได้บรรลุตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัยที่จัดทำขึ้น ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะและคุณภาพงานระบบสารสนเทศการบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในงบการเงินของกลุ่มธุรกิจการผลิตขนาดใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏ ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 : ปัจจัยด้านสมรรถนะของระบบสารสนเทศการบัญชีที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในการเงินด้านความถูกต้องครบถ้วน

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ตาม สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านสมรรถนะของระบบสารสนเทศการบัญชีที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในการเงินด้านความถูกต้องครบถ้วน

Independent Variable	Standardized Coefficients beta	t-value	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)		10.068	0.000*
ความรู้และความสามารถของนักบัญชีในองค์กร	0.299	4.934	0.000*
ความพร้อมของทรัพยากรในบริษัท	0.218	2.790	0.006*
การได้รับการสนับสนุนจากบริษัท	0.015	0.189	0.851
การได้รับประโยชน์ของระบบสารสนเทศทางการบัญชี	0.114	1.709	0.088
R = 0.542 ^a SE = 0.35505 Adjusted R ² = 0.285 R ² = 0.294			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ R² เท่ากับ 0.294 หมายความว่า ปัจจัยด้านสมรรถนะของระบบสารสนเทศการบัญชี ที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในการเงินด้านความถูกต้องครบถ้วน ได้เพียงร้อยละ 29.40 โดยสรุปผลได้ดังนี้ ความรู้และความสามารถของนักบัญชีในองค์กร และ ความพร้อมของทรัพยากรในบริษัท ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวแปรนั้นมีค่า (p<0.05) เป็นปัจจัยด้านสมรรถนะของระบบสารสนเทศการบัญชี ที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในการเงินด้านความถูกต้องครบถ้วนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้การได้รับการสนับสนุนจากบริษัทและการได้รับประโยชน์ของระบบสารสนเทศทางการบัญชีนั้น ไม่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในการเงินด้านความถูกต้องครบถ้วน

สมมติฐานที่ 2 : ปัจจัยด้านสมรรถนะของระบบสารสนเทศการบัญชีที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในการเงินด้านความโปร่งใส

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านสมรรถนะของระบบสารสนเทศการบัญชีที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในการเงินด้านความโปร่งใส

Independent Variable	Standardized Coefficients beta	t-value	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)		10.620	0.000*
ความรู้และความสามารถของนักบัญชีในองค์กร	0.322	5.141	0.000*
ความพร้อมของทรัพยากรในบริษัท	0.178	2.197	0.029*
การได้รับการสนับสนุนจากบริษัท	-0.176	-2.170	0.031*
การได้รับประโยชน์ของระบบสารสนเทศทางการบัญชี	0.228	3.305	0.001*
R = 0.492 ^a SE = 0.35934 Adjusted R ² = 0.232 R ² = 0.242			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ R^2 เท่ากับ 0.242 หมายความว่า ปัจจัยด้านสมรรถนะของระบบสารสนเทศการบัญชี ที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในงบการเงิน ด้านความโปร่งใส ได้เพียงร้อยละ 24.20 โดยสรุปผลได้ ดังนี้ ความรู้และความสามารถของนักบัญชีในองค์กร ความพร้อมของทรัพยากรในบริษัท การได้รับการสนับสนุนจากบริษัท และการได้รับประโยชน์ของระบบสารสนเทศทางการบัญชี ตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัวแปรนั้นมีค่า ($p < 0.05$) เป็นปัจจัยด้านสมรรถนะของระบบสารสนเทศการบัญชีที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในงบการเงินทางความโปร่งใสมิ่นัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ 3 : ปัจจัยด้านสมรรถนะของระบบสารสนเทศการบัญชีที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในงบการเงินด้านการตัดสินใจ

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านสมรรถนะของระบบสารสนเทศการบัญชีที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในงบการเงินด้านการตัดสินใจ

Independent Variable	Standardized Coefficients beta	t-value	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)		15.147	0.000*
ความรู้และความสามารถของนักบัญชีในองค์กร	0.064	0.970	0.333
ความพร้อมของทรัพยากรในบริษัท	0.142	1.671	0.096
การได้รับการสนับสนุนจากบริษัท	-0.253	-2.959	0.003*
การได้รับประโยชน์ของระบบสารสนเทศทางการบัญชี	0.397	5.480	0.000*
$R = 0.399^a$ $SE = 0.31081$ $Adjusted R^2 = 0.149$ $R^2 = 0.160$			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ R^2 เท่ากับ 0.160 หมายความว่า ปัจจัยด้านสมรรถนะของระบบสารสนเทศการบัญชีที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในงบการเงินด้านการตัดสินใจ ได้เพียงร้อยละ 16.00 โดยสรุปผลได้ ดังนี้ การได้รับการสนับสนุนจากบริษัท และการได้รับประโยชน์ของระบบสารสนเทศทางการบัญชี ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวแปรมีค่า ($p < 0.05$) เป็นปัจจัยด้านสมรรถนะของระบบสารสนเทศการบัญชีที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในงบการเงินด้านการตัดสินใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ ความรู้และความสามารถของนักบัญชีในองค์กรและความพร้อมของทรัพยากรในบริษัทไม่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในงบการเงินด้านการตัดสินใจ

สมมติฐานที่ 4 : ปัจจัยด้านสมรรถนะของระบบสารสนเทศการบัญชีที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในงบการเงินด้านความทันต่อเวลา

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านสมรรถนะของระบบสารสนเทศการบัญชีที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในงบการเงินด้านความทันต่อเวลา

Independent Variable	Standardized Coefficients beta	t-value	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)		10.927	0.000*
ความรู้และความสามารถของนักบัญชีในองค์กร	0.234	3.644	0.000*
ความพร้อมของทรัพยากรในบริษัท	0.152	1.831	0.068
การได้รับการสนับสนุนจากบริษัท	-0.091	-1.097	0.273
การได้รับประโยชน์ของระบบสารสนเทศทางการบัญชี	0.235	3.342	0.001*
R = 0.456 ^a SE = 0.34776 Adjusted R ² = 0.197 R ² = 0.208			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ R² เท่ากับ 0.208 หมายความว่า ปัจจัยด้านสมรรถนะของระบบสารสนเทศการบัญชีที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในงบการเงินด้านความทันต่อเวลา ได้เพียงร้อยละ 20.80 โดยสรุปผลได้ ดังนี้ความรู้และความสามารถของนักบัญชีในองค์กร และการได้รับประโยชน์ของระบบสารสนเทศทางการบัญชี ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวแปรมีค่า (p<0.05) เป็นปัจจัยด้านสมรรถนะของระบบสารสนเทศการบัญชีที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในงบการเงินด้านความทันต่อเวลาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ ความพร้อมของทรัพยากรในบริษัท และการได้รับการสนับสนุนจากบริษัทไม่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในงบการเงินด้านความทันต่อเวลา

สมมติฐานที่ 5 : ปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศการบัญชีที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในงบการเงินด้านความถูกต้องครบถ้วน

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศการบัญชีที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในงบการเงินด้านความถูกต้องครบถ้วน

Independent Variable	Standardized Coefficients beta	t-value	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)		2.425	0.016*
ความเสถียรของระบบ	0.422	7.786	0.000*
ความปลอดภัยต่อข้อมูล	0.318	5.429	0.000*
ปัญหาและอุปสรรคของระบบ	0.094	2.024	0.044*
R = 0.737 ^a SE = 0.28511 Adjusted R ² = 0.539 R ² = 0.543			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ R² เท่ากับ 0.543 หมายความว่า ปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศการบัญชีที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในงบการเงินด้านความถูกต้องครบถ้วน ได้เพียงร้อยละ 54.30 โดยสรุปผลได้ ดังนี้ ความเสถียรของระบบ ความปลอดภัย

ต่อข้อมูล และปัญหาและอุปสรรคของระบบ ตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวแปร มีค่า ($p < 0.05$) เป็นปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศการบัญชีที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในการเงินด้านความถูกต้องครบถ้วนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ 6 : ปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศการบัญชีที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในการเงินด้านความโปร่งใส

ตารางที่ 6 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศการบัญชีที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในการเงินด้านความโปร่งใส

Independent Variable	Standardized Coefficients beta	t-value	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)		4.038	0.000*
ความเสถียรของระบบ	0.455	7.779	0.000*
ความปลอดภัยต่อข้อมูล	0.264	4.183	0.000*
ปัญหาและอุปสรรคของระบบ	0.031	0.616	0.538
R = 0.684 ^a SE = 0.30069 Adjusted R ² = 0.462 R ² = 0.468			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ R² เท่ากับ 0.468 หมายความว่า ปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศการบัญชี ที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในการเงินด้านความโปร่งใส ได้เพียงร้อยละ 46.80 โดยสรุปผลได้ ดังนี้ ความเสถียรของระบบ และความปลอดภัยต่อข้อมูล ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวแปร มีค่า ($p < 0.05$) เป็นปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศการบัญชีที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในการเงินด้านความโปร่งใสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ ปัญหาและอุปสรรคของระบบ ไม่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในการเงินด้านความโปร่งใส

สมมติฐานที่ 7 : ปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศการบัญชีที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในการเงินด้านการตัดสินใจ

ตารางที่ 7 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศการบัญชีที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในการเงินด้านการตัดสินใจ

Independent Variable	Standardized Coefficients beta	t-value	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)		10.210	0.000*
ความเสถียรของระบบ	0.491	7.021	0.000*
ความปลอดภัยต่อข้อมูล	0.037	0.493	0.622
ปัญหาและอุปสรรคของระบบ	-0.068	-1.144	0.253
R = 0.490 ^a SE = 0.29502 Adjusted R ² = 0.233 R ² = 0.240			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ R^2 เท่ากับ 0.240 หมายความว่า ปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศการบัญชี ที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในการเงินด้านการตัดสินใจ ได้เพียงร้อยละ 24.00 โดยสรุปผลได้ ดังนี้ ความเสถียรของระบบ มีค่า ($p < 0.05$) เป็นปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศการบัญชีที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในการเงินด้านการตัดสินใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ ความปลอดภัยต่อข้อมูล และปัญหาและอุปสรรคของระบบ ไม่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในการเงินด้านการตัดสินใจ

สมมติฐานที่ 8 : ปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศการบัญชีที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในการเงินด้านความทันต่อเวลา

ตารางที่ 8 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศการบัญชีที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในการเงินด้านความทันต่อเวลา

Independent Variable	Standardized Coefficients beta	t-value	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)		5.115	0.000*
ความเสถียรของระบบ	0.603	9.490	0.000*
ความปลอดภัยต่อข้อมูล	-0.127	-1.850	0.065
ปัญหาและอุปสรรคของระบบ	0.175	3.218	0.001*
$R = 0.609^a$ $SE = 0.30923$ $Adjusted R^2 = 0.365$ $R^2 = 0.371$			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ R^2 เท่ากับ 0.371 หมายความว่า ปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศการบัญชี ที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในการเงินด้านความทันต่อเวลา ได้เพียงร้อยละ 37.10 โดยสรุปผลได้ ดังนี้ ความเสถียรของระบบและปัญหาและอุปสรรคของระบบ ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวแปรมีค่า ($p < 0.05$) เป็นปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศการบัญชีที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในการเงินด้านความทันต่อเวลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ ความปลอดภัยต่อข้อมูล ไม่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในการเงินด้านความทันต่อเวลา

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัย ผู้ทำวิจัยได้มีการนำบทความ วรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ มาอ้างอิงมีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านสมรรถนะและคุณภาพของระบบสารสนเทศการบัญชีของกลุ่มธุรกิจการผลิตขนาดใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีการนำระบบสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้ในการปฏิบัติงาน พบว่า ด้านความรู้ความและความสามารถของนักบัญชีในองค์กร ความพร้อมของทรัพยากรในบริษัท การได้รับการสนับสนุนจากบริษัท และการได้รับประโยชน์ของระบบสารสนเทศทางการบัญชี ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง

ถือว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพข้อมูลในงบการเงิน และผลการวิจัยดังกล่าวไปสนับสนุนทฤษฎีรวมของการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี Venkatesh et al. (2003) โดยพบว่ามนุษย์มีความยอมรับการใช้เทคโนโลยีส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับปัจจัยหรืออิทธิพลของการให้ความแนะนำ การใช้งานเทคโนโลยีหรือการสนับสนุนด้านทรัพยากรส่งผลต่ออิทธิพล ผ่านพฤติกรรมแสดงถึงความตั้งใจที่จะนำเทคโนโลยีไปใช้ ส่วนปัจจัยด้านคุณภาพของระบบสารสนเทศการบัญชี พบว่า ความปลอดภัยของข้อมูลและปัญหาอุปสรรคของระบบส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูงมาก ผลการวิจัยดังกล่าว ไปสนับสนุนในเรื่องของแนวคิดเกี่ยวกับความปลอดภัยของข้อมูลด้านเทคโนโลยี ที่อธิบายเกี่ยวกับความถูกต้อง และสภาพพร้อมใช้งานและความปลอดภัยของระบบสารสนเทศทางการบัญชี การรักษาความปลอดภัยด้านกายภาพ และการรักษาความปลอดภัยข้อมูล จนถึงในเรื่องของมาตรการด้านการรักษาความปลอดภัยด้านสารสนเทศ ภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งปัจจัยด้านสมรรถนะและคุณภาพของระบบสารสนเทศการบัญชี ที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในงบการเงิน ด้านความถูกต้องครบถ้วน ความโปร่งใส การตัดสินใจ และความทันต่อเวลา ได้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปรีธณิสร์ ประจักษ์จิตร (2563) ที่มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุของระบบสารสนเทศทางการบัญชี ที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานคร โดยกล่าวไว้ว่า สำหรับการเปิดเผยข้อมูลของงบการเงินขององค์กรนั้น จะต้องโปร่งใส ถูกต้องครบถ้วนเพื่อจะเป็นการช่วยเพิ่มผลกระทบทางตรงในเชิงบวกต่อประสิทธิภาพขององค์กร เช่น ด้านความเชื่อมั่นด้านการดำเนินการเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ให้เกิดประสิทธิผล จะทำให้องค์กรทราบถึงผล การดำเนินงานที่แท้จริง และยังสามารถช่วยเป็นเครื่องมือสำหรับการสนับสนุนในการวางแผนธุรกิจได้อีกด้วย

2. ปัจจัยด้านประสิทธิภาพของข้อมูลในงบการเงิน ของกลุ่มธุรกิจการผลิตขนาดใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีการใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้ในการปฏิบัติงาน พบว่า ด้านความถูกต้องครบถ้วน ความโปร่งใส การตัดสินใจ และความทันต่อเวลา ผลการวิจัยดังกล่าวไปสนับสนุนในเรื่องของแนวคิดเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน ตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ (2566) ซึ่งโดยทั่วไปหลักในการจัดทำงบการเงินจะต้องเป็นไปตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินของไทยที่กำหนดไว้ โดยจะต้องคำนึงถึงเรื่องของการนำเสนองบการเงิน ของบริษัทให้เป็นไปตามแบบแผน โดยแสดงฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และกระแสเงินสดของกิจการซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงิน ส่วนใหญ่นักบัญชีมักมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับคุณลักษณะระบบสารสนเทศทางการบัญชีการต่อทันเวลา ด้านความสมบูรณ์ของระบบสารสนเทศ และด้านการตรวจสอบความถูกต้องได้ ซึ่งเหล่านี้จะต้องสามารถตรวจสอบได้จากทั้งหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอกเพื่อความเชื่อมั่นในการจัดทำงบการเงินขององค์กรและถ้าข้อมูลที่ได้จากระบบสารสนเทศทางการบัญชีนั้นถูกต้องครบถ้วนจะนำไปสู่ด้านความโปร่งใสในหลักการบัญชีด้านการเงินและการดำเนินงานขององค์กร (ชัยสรณ์ รังคะภูติ และคณะ, 2563)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยในการเลือกใช้ที่มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้งานโปรแกรมทางการบัญชีเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความครอบคลุมมากยิ่งขึ้นจะได้ทราบถึงสมรรถนะและคุณภาพของระบบสารสนเทศทางบัญชีองค์กร
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะและคุณภาพของระบบสารสนเทศทางบัญชีที่มีผลต่อประสิทธิภาพของข้อมูลในการเงินของธุรกิจอื่น ๆ ที่มีขนาดใกล้เคียงกันและอยู่ในจังหวัดอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2566, 10 ตุลาคม). การจำแนกประเภทของข้อมูลธุรกิจตามขนาด.

<https://datawarehouse.dbd.go.th>

ชัยสรณ์ รังคะภูติ, วัชรพงษ์ ยอดราช และ เฉษฐา ใหม่ตาจักร. (2559, 13 สิงหาคม). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของระบบสารสนเทศการบัญชีกับผลการดำเนินงานของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. [เอกสารนำเสนอ]. การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่1: เรื่อง การวิจัยรับใช้ชุมชน สร้างสังคมฐานความรู้, กรุงเทพมหานคร, ประเทศไทย.

ณัฏริกาญจน์ เขียวรอนันท์. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชี :

กรณีศึกษา ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ในเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล. [การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี]. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ธิดา เณรยอด. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกใช้โปรแกรมบัญชีออนไลน์บนระบบคลาวด์คอมพิวเตอร์กับสำนักงานบัญชีคุณภาพ. [การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นิตยา ใจดี. (2561). คุณภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. [การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี]. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

นิตยา วงศ์ภินันท์วัฒนา. (2561). ความมั่นคงปลอดภัยและการควบคุมระบบสารสนเทศ (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ปรีชญ์นิสร ประจักษ์จิตร. (2563). ปัจจัยเชิงสาเหตุของระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตกรุงเทพมหานคร. [การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี]. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

วิภาดา บุญประกอบ. (2563). รายงานการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อการวางแผนและพัฒนาองค์กร (ERP) งานเงินตราธนาคารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. กองคลัง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

- ศรีสุตา อินทมาศ. (2562). *ประสิทธิภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชีในยุคไทยแลนด์ 4.0 ที่มีต่อคุณภาพรายงานการเงินอย่างยั่งยืน*. กองวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2566, 18 ธันวาคม). *มาตรฐานการบัญชีสำหรับการรายงานทางการเงิน*. <https://acpro-std.tfac.or.th>
- สุวิมล ตรีคงธรรมกุล. (2561). *ประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศทางการบัญชีผ่านสื่อดิจิทัลที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้บริหารสำนักงานบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร*.
[การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Almashaqba. & Aljedaiah. (2010). User's Factor Affecting an Enterprise Resource Planning System (ERP) Implementation success in Jordan, A Study in Alhassan Industrial city. *Journal of Contemporary Research in Business* July 2010., 2(3), 133-167.
- Sykes, Tracy Ann. (2015). Support Structures and Their Impacts on Employee Outcomes: A Longitudinal Field Study of an Enterprise System Implementation, *MIS Quarterly*, 39(2), 473-495.
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis (3rd ed.)*. Harper and Row Publication.
- V. Venkatesh, M. Morris and G. B. Davis. (2003) User acceptance of information technology: Toward a unified view. *MIS Quarterly*, 27(3), 425-478.

การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ
เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย

Using Design Thinking in the Organizing Experiential Activities
to Promote Problem-Solving Abilities of Young Children

ทิพย์สุตา ชื่นชม^{1,*} และ รุ่งลาวัลย์ ละอาคา²

Thipsuda Chuenchom^{1,*} and Rungrawan Laumka²

^{1,2}หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

^{1,2}Master of Education, Program in Early Childhood Education, Maha Sarakham Rajabhat University

*Corresponding author's e-mail: allukeismylife@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received)

18 พฤษภาคม 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

16 มิถุนายน 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

5 กรกฎาคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย และเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนบ้านเลี่ยมพิลึก อำเภอมือเืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ 8 หน่วยการเรียนรู้ หน่วยละ 4 แผน รวมทั้งสิ้น 32 แผน มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.85$, S.D. = 0.26) และ 2) แบบทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย มีความตรงเชิงเนื้อหา (IOC = 0.96) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย โดยใช้กระบวนการและขั้นตอนประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นทำความเข้าใจปัญหา ขั้นการกำหนดปัญหา ขั้นการระดมความคิด ขั้นการสร้างต้นแบบ และขั้นการทดลองใช้ ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยสูงขึ้น 2) หลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบเด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเฉลี่ยรวมทุกด้านเพิ่มขึ้น โดยก่อนทดลอง มีผลคะแนนระดับพอใช้ ($\bar{X} = 35.50$, S.D. = 7.82) และหลังการทดลองมีผลคะแนนระดับดี ($\bar{X} = 45.33$, S.D. = 5.61)

คำสำคัญ : แนวคิดเชิงออกแบบ, ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา, เด็กปฐมวัย

ABSTRACT

The purposes of the research were 1) to investigate the implementation of the design thinking in organizing experiential activities to promote problem-solving abilities in young children, and 2) to compare the problem-solving abilities in young children before and after participating in the organizing experiential activities by using design thinking. The target group consisted of 6 preschoolers in their third year at Ban Liam-Philuek School, Mueang Udon thani District, Udon thani Province, under the supervision of Udon thani Primary Education Service Area Office 1, Semester 2, Academic Year 2023. The research instruments included 1) the 32 lesson plans on using design thinking in organizing experiential activities from 8 units and each unit included 4 plans with the highest level of appropriateness ($\bar{X} = 4.85$, S.D. = 0.26), and 2) the problem-solving ability test in young children (IOC = 0.96). The statistic used were mean, standard deviation, and percentage.

The results of the study shown that 1) there were 5 steps of using design thinking in organizing experiential activities to promote problem-solving abilities in young children as follows; understanding the problem, defining the problem, brainstorming, prototyping and trial. These activities were found to enhance the problem-solving skills of young children, 2) after participating in using design thinking in organizing experiential activities of young children demonstrated an overall improvement in their problem-solving ability. Before the experiment, the scores were at an acceptable level ($\bar{X} = 35.50$, S.D. = 7.82), whereas after the experiment, the scores significantly improved to a good level ($\bar{X} = 45.33$, S.D. = 5.61).

Keywords: Design Thinking, Problem-solving Abilities, Young children

บทนำ

การดำเนินชีวิตของเรานั้นมักพบปัญหาในการดำรงชีวิตอยู่เสมอ ทั้งปัญหาจากการทำงาน ปัญหาส่วนตัว หรือแม้แต่ปัญหาทางสังคม กระบวนการคิดแก้ปัญหาจึงมีบทบาทสำคัญกับบุคคลที่นำมาใช้ในการจัดการปัญหาในชีวิต ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นมักมีลักษณะที่แตกต่างกัน จึงจำเป็นต้องใช้ความสามารถในการคิดเข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สิ่งที่เกิดขึ้นจริงในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจ ทักษะการแก้ปัญหา จึงถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญและยังช่วยพัฒนาความรู้ ความคิด และความเข้าใจในสถานการณ์ของสังคมที่เกิดขึ้น (อัญชลี แสงทอง, 2562) ซึ่งการคิดแก้ปัญหา (Problem Solving) เป็นความสามารถของสมองที่เกิดจากการทำหน้าที่ของสมองส่วนหน้า (Prefrontal Context) คล้ายกับการยืดหยุ่นทางความคิด (Cognitive Flexibility) ที่สามารถแก้ปัญหาได้อย่างหลากหลาย และสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของหน้าที่บริหารจัดการของสมอง (Executive Functions: EFs)

รายงานผลการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยระดับประเทศแสดงให้เห็นว่า ผลการประเมินพัฒนาการของนักเรียนที่อยู่ในระดับ ดี รายพัฒนาการด้านสติปัญญา มีเพียงร้อยละ 80.17 ซึ่งจัดว่ามีค่าร้อยละทางพัฒนาการน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับพัฒนาการด้านอื่น และเมื่อพิจารณาลงถึงรายมาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ที่มีร้อยละของพัฒนาการในระดับดี น้อยที่สุด คือ สภาพที่พึงประสงค์ 10.3.2 ระบุปัญหา สร้างทางเลือกและเลือกวิธีแก้ปัญหา ร้อยละ 83.91 (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2565) จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า เด็กปฐมวัยควรได้รับการส่งเสริมความสามารถทางการคิด โดยเฉพาะความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

การสอนที่มุ่งสร้างเสริมความสามารถในการคิดเป็นเรื่องสำคัญที่ควรเริ่มตั้งแต่ช่วงปฐมวัย เนื่องจากเป็นช่วงวัยที่สมองกำลังพัฒนาเต็มที่และธรรมชาติของวัยที่ช่างสังเกต ชอบสำรวจ ช่างซักช่างถาม และอยากรู้อยากเห็น การพัฒนาการคิดให้แก่เด็กปฐมวัยช่วยให้เด็กสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และยังเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้สามารถแก้ไขปัญหา และตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมและมีเหตุผล ทั้งยังเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้และการคิดในระดับที่สูงขึ้น การจัดประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้มีประสบการณ์ตรง ลงมือกระทำด้วยตนเองทั้งกิจกรรมการเล่น กิจกรรมศิลปะ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ สามารถช่วยสร้างเสริมและพัฒนาการคิดให้แก่เด็กปฐมวัยได้ โดยครูและผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กต้องให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย ให้เวลาเด็กได้ใช้ความคิดอย่างอิสระ เปิดโอกาสให้เด็กได้สนุกกับการใช้ความคิดที่อาจเป็นการคิดคนเดียวหรือคิดร่วมกับเพื่อน และสร้างสภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพที่มีความยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนการใช้พื้นที่ได้ตามสถานการณ์ มีสื่อ อุปกรณ์ที่พอเพียงและหลากหลาย และสภาพแวดล้อมทางจิตภาพที่ทำให้เด็กรู้สึกอบอุ่น ไม่กดดัน มีอิสระที่จะคิดสร้างสรรค์ และทบทวนความรู้ ความจำ เพื่อนำมาผสมผสานสร้างเป็นความรู้และความคิดที่แปลกใหม่จากเดิม (อรุณี หรดาล, 2563) จากข้างต้นจะเห็นได้ว่าการส่งเสริมการคิดในเด็กปฐมวัยสามารถดำเนินการได้ในหลายรูปแบบสิ่งสำคัญคือเด็กจะต้องได้เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ ได้รับอิสระทางความคิด สามารถสร้างองค์ความรู้หรือนวัตกรรมใหม่ของตนเอง ซึ่งรูปแบบการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการส่งเสริมความสามารถในการคิดของเด็กปฐมวัยดังกล่าวอีกหนึ่งแนวคิดนั้นคือกระบวนการคิดเชิงออกแบบ

กระบวนการคิดเชิงออกแบบในทศวรรษที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐในหลายประเทศได้ให้ความสนใจกับการออกแบบและการสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยเริ่มพูดคุยกับผู้เชี่ยวชาญเริ่มทดลอง และใช้เป็นเครื่องมือในการตั้งคำถามกับสิ่งที่หน่วยงานของตนทำอยู่ การคิดเชิงออกแบบเป็นเครื่องมือที่นักออกแบบและภาคเอกชนทั่วโลกใช้เพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ โดยเป็นเครื่องมือที่คิดอยู่บนพื้นฐานที่ว่าคนทุกคนสามารถคิดเหมือนนักออกแบบได้ เป็นเครื่องมือที่ทำให้เข้าใจความต้องการที่แท้จริงของกลุ่ม เป้าหมายไม่ว่าจะใช้เพื่อการพัฒนาสินค้าและบริการหรือเพื่อเป้าหมายอื่น ๆ เมื่อหนึ่งในหน้าที่หลักของหน่วยงานภาครัฐและท้องถิ่น คือ การให้บริการประชาชน ประชาชนจึงเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของการให้บริการ การคิดเชิงออกแบบจึงเป็นเครื่องมือที่ทำให้ผู้บริหารท้องถิ่นเข้าใจความต้องการของประชาชน และทำให้สามารถแก้ไขปัญหาเดิมทำให้

การบริการสาธารณะเป็นการให้บริการที่สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนได้อย่างแท้จริง (พีรตร แก้วลาย และ ขวัญ พงษ์หาญยุทธ, 2562)

แนวคิดเชิงออกแบบ คือแนวคิดในการแก้ปัญหาด้วยการพัฒนานวัตกรรมที่ให้ความสำคัญกับการทำความเข้าใจผู้ใช้อย่างลึกซึ้ง และการทำงานร่วมกันของคนที่หลากหลาย (สุวิมล ว่องวานิช และคณะ, 2563) และเป็นวิธีการออกแบบที่ทำให้เกิดแนวทางพื้นฐานสำหรับการแก้ปัญหาต่าง ๆ ซึ่งมีประโยชน์อย่างมากในการจัดการกับปัญหาที่ซับซ้อน ด้วยการทำความเข้าใจความต้องการของมนุษย์ การกำหนดกรอบของปัญหาโดยเน้นมนุษย์ เป็นจุดศูนย์กลางการระดมสมองเพื่อหาไอเดียที่หลากหลาย และการสร้างต้นแบบไปจนถึงการทดสอบวิธีการนั้น (จีระพงษ์ โพพันธ์, 2562) สำหรับการใช้แนวคิดเชิงออกแบบสำหรับเด็กนั้น Burnette (2005) อธิบายไว้ว่า เด็กเป็นผู้นำในการเรียนรู้ ตัดสินใจได้ แสดงออกตามความคิดของตนเอง โดยการสำรวจสังเกตวางแผน ออกแบบ ลงมือทำตามขั้นตอนที่ได้วางแผน ตามประสบการณ์ที่ผ่านมาของตนเอง การใช้จินตนาการความคิดสร้างสรรค์ และทักษะการคิดเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

จากรายงานผลการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ประจำปีการศึกษา 2565 โรงเรียนบ้านเลี่ยมพิลึก อำเภอมือ จังหวัดอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2565 แสดงผลการประเมินประเมินพัฒนาการเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่มีพัฒนาการในระดับดี เมื่อคิดเป็นร้อยละ พบว่า มาตรฐานที่ 10 ความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ อันมีตัวบ่งชี้รายด้านความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ เด็กมีผลการประเมิน 78.50 (โรงเรียนบ้านเลี่ยมพิลึก, 2565) มีค่าร้อยละน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับตัวบ่งชี้อื่น ซึ่งการแก้ปัญหามีความสำคัญมาก เมื่อเกิดปัญหามนุษย์ต้องหาวิธีการหรือแนวทางการแก้ไขเพื่อกำจัดให้ปัญหาหมดไปนั้นโดยอาศัยปัจจัยหลายอย่าง เช่น ความรู้ ความคิด ประสบการณ์ และสติปัญญาในการแก้ปัญหา ดังนั้น การแก้ปัญหามีความสำคัญอย่างมากต่อเด็กในอนาคต และสามารถนำสิ่งที่ตนเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สุจิตรา เคียงรัมย์, 2551) ดังนั้น เด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านเลี่ยมพิลึกจึงควรได้รับการพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาผ่านการจัดกิจกรรมที่มีส่วนช่วยส่งเสริมการคิด โดยการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ สำรวจตรวจสอบ มีการเชื่อมโยงข้อมูลเดิมเข้ากับความรู้ใหม่ด้วยเหตุผลความสัมพันธ์ ออกแบบวางแผนและลงมือแก้ไขปัญหาระหว่างทำกิจกรรม

จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยต่าง ๆ ที่พยายามเน้นให้นักเรียนได้พัฒนากระบวนการคิด และมีการแสดงออกทางความคิดเห็นนั้น ผู้วิจัยพบว่า แนวคิดเชิงออกแบบเป็นกระบวนการใช้ความคิดในการวิเคราะห์ วางแผนในการแก้ปัญหา และออกแบบวิธีการหรือนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างเป็นระบบด้วยตนเอง สอดคล้องกับ Arora (2023) ที่ได้อธิบายว่า การคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเข้าใจปัญหาที่ท้าทาย เพื่อสร้างทางเลือกในการแก้ไขปัญหาที่มนุษย์อาจจะไม่สามารถทำความเข้าใจปัญหานั้น ๆ ในเบื้องต้นโดยทันที เป็นเทคนิคที่เน้นการหาทางแก้ไขปัญหานั้นเป็นหลัก เนื่องจากเป็นวิธีการคิดและการทำงานพร้อมกัน นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งต่อผู้รับบริการ การคิดแบบออกแบบช่วยในการเข้าใจปัญหาที่ไม่ชัดเจน โดยการคิดใหม่เกี่ยวกับปัญหาในมุมมอง

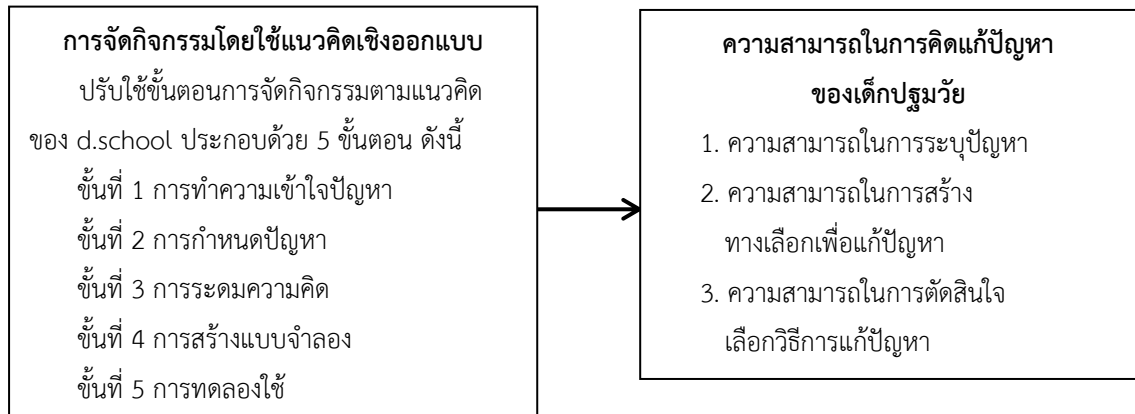
ที่ให้นักเรียนรู้เป็นจุดศูนย์กลาง โดยสามารถสร้างสรรค์แนวคิดผ่านการประชุม การลงความคิดเห็นร่วมกัน นอกจากนี้การคิดเชิงออกแบบจะช่วยพัฒนาทักษะหลายประการ เช่น ทักษะการคิดเชิงวิจารณ์ญาณ ทักษะการแก้ปัญหา และการร่วมมือกันทำงาน รวมถึงการเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ความพร้อมในด้านอาชีพ และการเรียนรู้ทางอารมณ์ ซึ่งการเรียนรู้ทางสังคมและอารมณ์นั้นเป็นหลักฐานที่ชัดเจน เพราะกระบวนการออกแบบเป็นกระบวนการที่มุ่งทำความเข้าใจในความต้องการและความรู้สึกของบุคคลอย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้กระบวนการคิดเชิงออกแบบยังช่วยส่งเสริมและสนับสนุนทักษะการรู้ข้อมูล ซึ่งนักเรียนจะได้จากกิจกรรมการศึกษาค้นคว้าอันเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการดังกล่าว (Linda W and Braun, 2016) จากข้างต้นจะเห็นได้ว่า แนวคิดเชิงออกแบบเป็นกระบวนการที่สามารถส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาต่าง ๆ ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากที่มาและความสำคัญดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมโดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบเป็นการทำความเข้าใจปัญหาที่ท้าทายเพื่อสร้างทางเลือกในการแก้ไขปัญหา ซึ่งเป็นกระบวนการพื้นฐานอันสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ในการส่งเสริมกระบวนการดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพ เด็กควรได้เป็นผู้นำในการเรียนรู้ ตัดสินใจ ได้แสดงออกตามความคิดของตนเอง โดยการสำรวจ สังเกตวางแผน ออกแบบ ลงมือทำตามขั้นตอนที่ได้วางแผน ตามประสบการณ์ที่ผ่านมาของตนเอง การใช้จินตนาการความคิดสร้างสรรค์ และทักษะการคิดเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เด็กพัฒนาการคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบสามารถรับรู้ปัญหา สร้างทางเลือกในการแก้ปัญหา และตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กชั้นอนุบาลชั้นปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยให้สามารถคิดเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ สร้างสรรค์นวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพร่วมกับผู้อื่น ก่อให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในตัวเด็ก

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยเป็นการวิจัยในรูปแบบการวิจัยเชิงทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design) มีวิธีดำเนินการศึกษาประกอบด้วย กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล การทดลองครั้งนี้ ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 8 หน่วย ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมหน่วยการเรียนรู้ละ 1 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน คือ วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี และวันศุกร์ วันละ 30 นาที รวมเวลา 8 สัปดาห์ มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1) เตรียมความพร้อมนักเรียนโดยทำการปฐมนิเทศเด็กกลุ่มเป้าหมาย ให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ ถึงบทบาทหน้าที่และความสำคัญของกิจกรรมการเรียนรู้

2) ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับกลุ่มเป้าหมายด้วยแบบทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย โดยผู้วิจัยทำการทดสอบด้วยตนเอง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- วันที่ 1 สถานการณ์ที่ 1 ภาพวาดแสนรัก ทดสอบเด็กจำนวน 6 คน ในช่วงกิจกรรมเสรี (30-40 นาที) โดยทดสอบเด็กคนละ 5 นาที
- วันที่ 2 สถานการณ์ที่ 2 น้ำหยออย่าตกใจ ทดสอบเด็กจำนวน 6 คน ในช่วงกิจกรรมเสรี (30-40 นาที) โดยทดสอบเด็กคนละ 5 นาที
- วันที่ 3 สถานการณ์ที่ 3 เด็กดีแต่งกายถูกระเบียบ ทดสอบเด็กจำนวน 6 คน ในช่วงกิจกรรมเสรี (30-40 นาที) โดยทดสอบเด็กคนละ 5 นาที
- วันที่ 4 สถานการณ์ที่ 4 หนูน้อยนักระบายสี ทดสอบเด็กจำนวน 6 คน ในช่วงกิจกรรมเสรี (30-40 นาที) โดยทดสอบเด็กคนละ 5 นาที

- วันที่ 5 สถานการณ์ที่ 5 ขวดน้ำล้มลุก ทดสอบเด็กจำนวน 6 คน ในช่วงกิจกรรมเสรี (30-40 นาที) โดยทดสอบเด็กคนละ 5 นาที

- วันที่ 6 สถานการณ์ที่ 6 ถูผลไม้เจ้าปัญหา ทดสอบเด็กจำนวน 6 คน ในช่วงกิจกรรมเสรี (30-40 นาที) โดยทดสอบเด็กคนละ 5 นาที

3) ดำเนินการสอนด้วยตนเองตามแผนการจัดประสบการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 8 หน่วย ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมหน่วยการเรียนรู้ละ 1 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน คือ วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี และวันศุกร์ วันละ 30 นาที รวมเวลา 8 สัปดาห์

4) หลังจากการดำเนินการสอนครบทั้ง 8 สัปดาห์ ผู้วิจัยทดสอบหลังทดลอง (Posttest) กับกลุ่มเป้าหมาย ด้วยแบบทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนทดลองด้วยวิธีเดียวกัน

5) นำคะแนนจากการทดสอบไปวิเคราะห์ โดยวิธีการทางสถิติ และสรุปผลการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

เด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนบ้านเลี่ยมพิลึก อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือ 2 ชนิด ดังนี้

1. แผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ
2. แบบทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. แผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย จำนวน 32 แผน รวมทั้งสิ้น 8 สัปดาห์ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประเมินคุณภาพความเหมาะสมต่อการนำไปใช้ในการจัดกิจกรรม เป็น Rating Scale 5 ระดับ ผลการประเมินพบว่า แผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบมีผลการประเมินอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$, S.D. = 0.26) เมื่อเทียบกับเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมเหมาะสมมากที่สุด

2. แบบทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประเมินคุณภาพความเหมาะสมต่อการนำไปใช้ในการประเมิน พบว่า ผลการประเมินแบบทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหามีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ใน ระดับใช้ได้ (IOC = 0.96, S.D. = 0.09) ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 หมายความว่า มีความตรงเชิงเนื้อหา

วิธีการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีระยะเวลาในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล 8 สัปดาห์ ดังนี้

1. ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลปริมาณโดยการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยกับเด็กกลุ่มเป้าหมาย
2. ดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยดำเนินการจัดกิจกรรมสัปดาห์ละ 4 วัน (วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี และวันศุกร์) วันละ 30 นาที รวมระยะเวลาการทดลอง 8 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรม 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การทำความเข้าใจปัญหา ขั้นที่ 2 การกำหนดปัญหา ขั้นที่ 3 การระดมความคิด ขั้นที่ 4 การสร้างต้นแบบ และขั้นที่ 5 การทดลองใช้
3. เมื่อเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ ผู้วิจัยทำการประเมินความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย โดยใช้แบบทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยโดยใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) ดังนี้
 - 1.1 ข้อมูลเชิงคุณภาพแสดงกระบวนการการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ
 - 1.2 ผลของความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ดังนี้
 - 2.1 หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ร้อยละ (Percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนที่ได้จากการทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย
 - 2.2 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยโดยรวม และจำแนกรายด้านก่อน และหลังการทดลอง

สรุปผลการวิจัย

เด็กปฐมวัยหลังจากที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ สรุปผลการวิจัยครอบคลุมสาระสำคัญ ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ โดยใช้กระบวนการและขั้นตอน 5 ขั้นตอน ขั้นที่ 1 การทำความเข้าใจปัญหา ขั้นที่ 2 การกำหนดปัญหา ขั้นที่ 3 การระดมความคิด ขั้นที่ 4 การสร้างต้นแบบ และขั้นที่ 5 การทดลองใช้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของ

เด็กปฐมวัย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถในการระบุปัญหา ด้านความสามารถในการสร้างทางเลือกเพื่อแก้ปัญหา และด้านความสามารถในการตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหา ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงขึ้น

2. ความสามารถในการการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ก่อนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ และหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ พบว่า ก่อนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา อยู่ในระดับระดับพอใช้ ($\bar{X} = 35.50$, S.D. = 7.82) และหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ในระดับดี ($\bar{X} = 45.33$, S.D. = 5.61) แสดงว่าก่อนการทดลอง และหลังการทดลองการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ เด็กปฐมวัยมีผลคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยโดยเฉลี่ยรวมทุกด้านเพิ่มขึ้น ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และระดับคุณภาพโดยรวมของความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ก่อนการทดลอง และหลังการทดลองการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ

ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ของเด็กปฐมวัย	N	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ	ระดับคุณภาพ
ก่อนการทดลอง (คะแนนเต็ม 54 คะแนน)	6	35.50	7.82	65.74	พอใช้
หลังการทดลอง (คะแนนเต็ม 54 คะแนน)	6	45.33	5.61	83.95	ดี

จากตารางที่ 1 พบว่า ก่อนการทดลอง และหลังการทดลองการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ เด็กปฐมวัยมีผลคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย โดยรวมเพิ่มขึ้น ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยก่อนทดลองมีผลคะแนน ระดับพอใช้ ($\bar{X} = 35.50$, S.D. = 7.82) และหลังการทดลอง มีผลคะแนน ระดับดี ($\bar{X} = 45.33$, S.D. = 5.61) แสดงว่าความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่ดีขึ้น โดยมีเกณฑ์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และการแปลความหมายความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 37–54 หมายถึง มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ระดับ ดี

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 19–36 หมายถึง มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ระดับ พอใช้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1–18 หมายถึง มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ระดับ ควรส่งเสริม

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงขึ้น อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ พบว่า การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ โดยใช้กระบวนการและขั้นตอนของการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การทำความเข้าใจปัญหา ขั้นที่ 2 การกำหนดปัญหา ขั้นที่ 3 การระดมความคิด ขั้นที่ 4 การสร้างต้นแบบ และขั้นที่ 5 การทดลองใช้ พบว่า กระบวนการและขั้นตอนของการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ 5 ขั้นตอน นั้นส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงขึ้นทุกด้าน คือ ด้านความสามารถในการระบุปัญหา ด้านความสามารถในการสร้างทางเลือกเพื่อแก้ปัญหา และด้านความสามารถในการตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหา

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ได้เนื่องจากแผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยฉบับนี้ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้รับการประเมินคุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ผลการประเมินอยู่ในระดับมีความเหมาะสมมากที่สุด มีคะแนนค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.85$, S.D. = 0.26) เมื่อเทียบกับเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมเหมาะสมมากที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) ดังนั้นสรุปได้ว่า แผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้รับการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ อยู่ในระดับแผนการจัดกิจกรรมเหมาะสมมากที่สุด ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ผล และส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยได้สูงขึ้นจริง

แผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ มีกระบวนการและขั้นตอนของแผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบที่ชัดเจน เพื่อมุ่งเน้นส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาให้กับเด็กปฐมวัย กระบวนการและขั้นตอนของแผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ทำความเข้าใจปัญหาต่าง ๆ ทั้งที่เกิดขึ้นกับตนเองและผู้อื่นอย่างลึกซึ้ง วิเคราะห์ถึงสาเหตุแห่งปัญหาเพื่อที่จะได้สร้างทางเลือกในการแก้ปัญหา วางแผนและลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด ด้วยการระดมความคิดเห็นที่หลากหลาย สร้างทางเลือก ลงมือปฏิบัติ เรียนรู้ผลจากการทดลองเพื่อปรับปรุง และสร้างนวัตกรรมการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของรัตนวัชร เพ็ญรัตนศิริ (2564) ที่กล่าวว่า การคิดเชิงออกแบบ หมายถึง กระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และคิดเชิงวิพากษ์ภายใต้แนวคิดที่หลากหลาย เพื่อมุ่งหาคำตอบ และตัดสินใจในการวางแผนให้ได้มาซึ่งทางเลือกที่ดีและเหมาะสมที่สุด จนสามารถนำมาสู่องค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ ๆ ซึ่งเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับความต้องการและทำความเข้าใจปัญหาอย่างลึกซึ้งของกลุ่มเป้าหมายปลายทาง เพื่อให้การพัฒนา หรือวิธีการแก้ปัญหานั้นออกมาในรูปแบบอย่างสร้างสรรค์และ

มีประสิทธิภาพ บทบาทสำคัญของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ คือการคิดเพื่อแก้ปัญหาใกล้ตัวเด็ก ทั้งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวเองโดยตรง เกิดขึ้นกับผู้อื่น หรือสิ่งต่าง ๆ รอบตัวส่งผลให้เด็กสามารถคิดแก้ปัญหาได้ดีขึ้น

ในการร่วมกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบเด็กปฐมวัย คือผู้ลงมือปฏิบัติ ถ่ายทอดความรู้สึก จินตนาการ และความคิดในการแก้ปัญหา สอดคล้องกับ Burnette (2005) ได้อธิบายถึงบทบาทของเด็กปฐมวัยในการทำกิจกรรมตามแนวคิดเชิงออกแบบว่า เด็กเป็นผู้นำในการเรียนรู้ ตัดสินใจ ได้แสดงออกตามความคิดของตนเอง โดยการสำรวจ สังเกตวางแผน ออกแบบ ลงมือทำตามขั้นตอนที่ได้วางแผน ตามประสบการณ์ที่ผ่านมาของตนเอง การใช้จินตนาการความคิดสร้างสรรค์ และทักษะการคิดเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น และสอดคล้อง ณัฐกฤตา ไทยวงษ์ (2562) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาผลการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดเชิงออกแบบที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ และความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า 1) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดเชิงออกแบบ มีความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการแก้ปัญหาหลังได้รับการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดเชิงออกแบบมีความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการแก้ปัญหาสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

2. ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ ประกอบด้วยกระบวนการขั้นตอนของการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การทำความเข้าใจปัญหา ขั้นที่ 2 การกำหนดปัญหา ขั้นที่ 3 การระดมความคิด ขั้นที่ 4 การสร้างต้นแบบ และขั้นที่ 5 การทดลองใช้ ซึ่งขั้นตอนข้างต้นมีลักษณะกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการคิดแก้ปัญหาของเด็ก สอดคล้องกับ Arora (2023) ที่ได้กล่าวว่า การคิดเชิงออกแบบเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเข้าใจปัญหาที่ท้าทาย เพื่อสร้างทางเลือกในการแก้ไขปัญหาที่มนุษย์อาจจะไม่สามารถทำความเข้าใจปัญหานั้น ๆ ในเบื้องต้นโดยทันที เป็นเทคนิคที่เน้นการหาทางแก้ไขปัญหานั้นเป็นหลัก เนื่องจากเป็นวิธีการคิดและการทำงานร่วมกัน นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งซึ่งต่อผู้รับบริการ การคิดแบบออกแบบช่วยในการเข้าใจปัญหาที่ไม่ชัดเจน โดยการคิดใหม่เกี่ยวกับปัญหาในมุมมองที่ให้นมนุษย์เป็นจุดศูนย์กลาง โดยสามารถสร้างสรรค์แนวคิดผ่านการประชุม การลงความคิดเห็นร่วมกัน ส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยสูงขึ้นในทุก ๆ ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถในการระบุปัญหา ด้านความสามารถในการสร้างทางเลือกเพื่อแก้ปัญหา และด้านความสามารถในการตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหา

จากคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ก่อนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ และหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบที่มีการเพิ่มขึ้น โดยก่อนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับระดับพอใช้ ($\bar{X} = 35.50$, S.D. = 7.82) และ

หลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ในระดับดี ($\bar{X} = 45.33$, S.D. = 5.61) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ ส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยได้ดีขึ้น เนื่องจากว่าการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบนั้นมีกระบวนการของกิจกรรมที่เน้นให้เด็กปฐมวัยได้ฝึกคิด ลงมือแก้ปัญหาด้วยตนเอง สอดคล้องกับ เรวณี ชัยเชาวรัตน์ (2566) ได้อธิบายว่า การคิดเชิงออกแบบเป็นวิธีการแก้ปัญหา ที่เน้นการทำความเข้าใจปัญหา การทำงานร่วมกัน และการทดลองใช้สิ่งที่พัฒนาขึ้นเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว โดยเน้นการใช้เครื่องมือหรือวิธีการต่าง ๆ ในการทำความเข้าใจความต้องการและประสบการณ์ของผู้ใช้

จากการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ มีผลโดยตรงต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยทุกด้าน ถ้าเด็กได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง โดยเปิดโอกาสให้เด็กแต่ละคนได้ทำความเข้าใจกับปัญหาอย่างลึกซึ้ง ได้วิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา ได้สืบค้นคิดสร้างทางเลือกในการแก้ปัญหา วางแผนและลงมือแก้ปัญหตามแผนการที่วางไว้ผ่านการทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับ Linda and Braun (2016) ที่ได้กล่าวว่า การคิดแบบออกแบบช่วยในการเข้าใจปัญหาที่ไม่ชัดเจน โดยการคิดใหม่เกี่ยวกับปัญหาในมุมมองที่ให้นุชย์เป็นจุดศูนย์กลาง โดยสามารถสร้างสรรค์แนวคิดผ่านการประชุม การลงความคิดเห็นร่วมกัน นอกจากนี้การคิดเชิงออกแบบจะช่วยพัฒนาทักษะหลายประการ เช่น ทักษะการคิดเชิงวิจรณ์ญาณ ทักษะการแก้ปัญหา และการร่วมมือกันทำงาน รวมถึงการเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ความพร้อมในด้านอาชีพ และการเรียนรู้ทางอารมณ์ ซึ่งการเรียนรู้ทางสังคมและอารมณ์นั้นเป็นหลักฐานที่ชัดเจน เพราะกระบวนการออกแบบเป็นกระบวนการที่มุ่งทำความเข้าใจในความต้องการและความรู้สึกของบุคคลอย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้กระบวนการคิดเชิงออกแบบยังช่วยส่งเสริมและสนับสนุนทักษะการรู้ข้อมูล ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจในการศึกษาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยสามารถศึกษาและใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับพัฒนาการเด็กตามความสนใจ ตามวัย และวุฒิภาวะของเด็กตลอดจนระยะเวลาที่เหมาะสมในการจัดประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัยต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงขึ้น โดยครูปฐมวัยควรให้เด็กได้แสดงความคิด และการกระทำอย่างอิสระ ยอมรับฟังความคิด และจินตนาการของเด็ก การเสริมแรงด้วยการพูดให้กำลังใจ ใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใสซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และอยากร่วมกิจกรรมมากยิ่งขึ้น

1.2 การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ครูควรมีเทคนิคในการสืบค้นข้อมูลที่หลากหลายวิธีการเป็นการกระตุ้นความสนใจและความคิดของเด็ก

1.3 การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ครูควรมีการเตรียมแหล่งข้อมูลรวมถึงอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนให้พร้อม เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่มีความต่อเนื่องกันหากมีความคลาดเคลื่อนของสื่ออุปกรณ์จะทำให้กิจกรรมมีความล่าช้าไปจากกำหนดการที่ควรจะเป็น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอื่น ๆ ของเด็กปฐมวัย เช่น ด้านสังคม ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดริเริ่ม และความคิดละเอียดลออของเด็กปฐมวัย เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กในระดับอื่น โดยใช้การจัดกิจกรรมตามแนวคิดเชิงออกแบบ

2.3 ควรมีการศึกษามูลค่าการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ ที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมซึ่งมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย

เอกสารอ้างอิง

จิระพงษ์ โพพันธ์. (2566, 26 ตุลาคม). กระบวนการคิดเชิงออกแบบ.

<https://kru-it.com/dt-m2/process-of-design-thinking>.

จุฑามาศ แหนจน. (2561). จิตวิทยาการรู้คิด *Cognitive Psychology*. แกรนด์พอยท์.

ณัฐกฤตา ไทยวงษ์. (2562). การศึกษาผลการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดเชิงออกแบบที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ และความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 8). บริษัทสุวีริยาสาส์น จำกัด.

พีรตร แก้วลาย และ ขวัญ พงษ์หาญยุทธ. (2562). *Design Thinking กระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น*. ธรรมดาเพรส.

รัตนวัชร เพ็ญรัตนศิริ. (2564). การพัฒนากิจกรรมแนะแนวโดยใช้แนวคิดเชิงออกแบบ เพื่อส่งเสริมทักษะ 4Cs สำหรับนักเรียนในระดับประถมศึกษา (รายงานผลการวิจัย). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

เรวณี ชัยเชาวรัตน์. (2566). การออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยการคิดเชิงออกแบบ *Leaning Experience Design (LXD) by Design Thinking*. จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.

โรงเรียนบ้านเลื่อมพิลึก. (2565). รายงานการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านเลื่อมพิลึก, ปีการศึกษา 2565. โรงเรียนบ้านเลื่อมพิลึก.

- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2565). รายงานผลการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตร การศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 ปีการศึกษา 2563. http://academic.obec.go.th/images/document/1649148855_d_1.pdf
- สุจิตรา เคียงรัมย์. (2551). ผลการจัดกิจกรรมการเพาะปลูกพืชที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหา ของเด็กปฐมวัย. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวิมล ว่องวานิช, กษิตศ ครุฑทางคะ และ พิชราภรณ์ ทัทมาลี. (2563). *DESIGNING TEACHING DESIGNING THINKING* การออกแบบการสอนโดยการคิดออกแบบ. พรักหวานกราฟิก.
- อรุณี หรดาล. (2563). สอนอย่างไรให้เด็กปฐมวัยคิดเป็น. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์ และ สังคมศาสตร์)*, 10(2), 211-228.
- อัญชลี แสงทอง. (2562). การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบทักษะปฏิบัติ ร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาและเทคนิคจิกซอว์ในรายวิชางานประกอบอาหารของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. *วารสารสังคมศาสตร์วิจัย*, 10(2), 113-129.
- Arora, S. (2023). *What is Design Thinking? Why is It Important?*. <https://growthnatives.com/blogs/design/why-is-design-thinking-so-important/>
- Burnette, C. (2005). *Idesign-seven ways of design thinking : A teaching resource*. [http://www. Idesignthinking.com](http://www.Idesignthinking.com).
- Linda, W. and Braun. (2016). *Using design thinking providing a framework for youth activities*. <https://www.questia.com/magazine/1G1454487964 /using-design-thinking-providing-a-framework-for-youth>.

การจัดกิจกรรมเกมดนตรี เพื่อส่งเสริมทักษะทางภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย

The Organizing Music Games Activities to Promote English Skills for Young Children

อาทิตยา วงศ์คำ^{1,*} และ รุ่งลาวัลย์ ละอุมคำ²

Artitiya Wongkhum^{1,*} and Rungrawan Laumka²

^{1,2}หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

^{1,2}Master of Education, Program in Early Childhood Education, Maha Sarakham Rajabhat University

*Corresponding author's e-mail: athitiya.w13@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received)

8 เมษายน 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

12 มิถุนายน 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

5 กรกฎาคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการจัดกิจกรรมเกมดนตรี เพื่อส่งเสริมทักษะทางภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังที่ได้รับการจัดกิจกรรมเกมดนตรี กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กชาย - หญิง อายุระหว่าง 4 – 5 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 20 คน ของภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนอนุบาลสว่างแดนดิน อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมเกมดนตรี เพื่อส่งเสริมทักษะทางภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย 8 หน่วยการเรียนรู้ หน่วยละ 3 แผน รวมทั้งสิ้น 24 แผน 2) แบบทดสอบทักษะทางภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย 2 ทักษะ คือ ทักษะการฟังจำนวน 20 ข้อ และทักษะการพูดจำนวน 20 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) การจัดกิจกรรมเกมดนตรี โดยใช้กระบวนการ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ขั้นที่ 2 ชี้แจงและอธิบายกิจกรรม ขั้นที่ 3 ดำเนินกิจกรรม ขั้นที่ 4 สร้างสรรค์ และขั้นที่ 5 สรุปส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทางทักษะภาษาอังกฤษ ทั้ง 2 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการฟังและทักษะการพูดภาษาอังกฤษสูงขึ้น 2) เปรียบเทียบทักษะทางภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมเกมดนตรี และหลังการจัดกิจกรรมเกมดนตรี พบว่า ก่อนการจัดกิจกรรมเกมดนตรี เด็กปฐมวัยมีทักษะทางภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 8.20$) และหลังการจัดกิจกรรมเกมดนตรี เด็กปฐมวัยมีทักษะทางภาษาอังกฤษในระดับดี ($\bar{X} = 22.70$) แสดงว่าก่อนการทดลองและหลังการทดลองการจัดกิจกรรมเกมดนตรี เด็กปฐมวัยมีผลคะแนนการพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษโดยเฉลี่ยรวมทุกทักษะเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ: กิจกรรมเกมดนตรี, ทักษะทางภาษาอังกฤษ, เด็กปฐมวัย

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) To study the organization of music game activities to promote English language skills for preschool children. 2) To compare the English language skills of preschool children before and after participating in music game activities. The target group for this research consists of boys and girls aged between 4 and 5 years old, in the second year of kindergarten, totaling 20 students from the second semester of the 2023 academic year, at Sawangdandin School, Sawangdandin District, Sakon Nakhon Province, under the supervision of the Sakon Nakhon Educational Area Office, Area 2. The research tools used in this study include 1) Lesson plans for music game activities to promote English language skills for preschool children, consisting of 8 learning units, with 3 plans per unit, totaling 24 plans. 2) A test of English language skills for preschool children, consisting of 2 skills 1) listening skills with 20 items and 2) speaking skills with 20 items.

The research findings indicate that 1) The organization of music game activities, following a 5-step process consisting of introduction, explanation and description of activities, activity implementation, creativity and summary. These steps promote the development of English language skills, both listening and speaking, in preschool children. 2) Comparing the English language skills of preschool children before and after participating in music game activities, it was found that: Before the activities, the children had language skills at a sufficient level ($\bar{X} = 8.20$) and after the activities, the children demonstrated significantly improved language skills ($\bar{X} = 22.70$). This suggests that before and after the experiment of organizing music game activities, preschool children's language skill scores on average increased for all skills.

Keywords: Music Games Activities, English Skills, Early Childhood

บทนำ

การพัฒนาการศึกษาที่จะทำให้เกิดผลดี คือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การเริ่มต้นพัฒนาที่มีความสำคัญควรเป็นการเริ่มต้นที่ได้ถูกปฐมนุ้ย เพราะเป็นช่วงอายุที่มีความสำคัญ ถือว่าเป็นวัยทองของชีวิต จากการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วทั้งด้านพัฒนา ด้านการเรียนรู้ ถ้าเรามองในส่วนของการเรียนรู้ นั่น เด็กจะมีการเรียนรู้ที่รวดเร็ว

เป็นเพราะว่าระบบเส้นใยประสาทกำลังเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว จึงส่งผลให้ระบบสมองของเด็กมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งส่งผลต่อการรับรู้ และการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยอย่างรวดเร็วต่อเนื่อง ทำให้เด็กมีความรู้ความสามารถที่ส่งผลต่อพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็กทั้งทางตรงและทางอ้อม เมื่อพิจารณาถึงความสามารถทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย ก็พิจารณาได้หลายองค์ประกอบ เช่น ทางด้านการคิด ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ การคิดแก้ปัญหา และทางด้านภาษา เป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) โดยเฉพาะทางด้านภาษาเป็นส่วนสำคัญที่เราสามารถวัดประเมินผลได้อย่างชัดเจน เพราะภาษาจะเป็นการสื่อสารของเด็กปฐมวัยจากความคิดประสบการณ์ การแก้ปัญหาที่เด็กจะแสดงออกมาเพื่อให้คนอื่นสามารถเข้าใจได้ ถ้าเป็นเด็กอายุน้อยจะแสดงออกผ่านทางภาษาท่าทาง พอเด็กอายุมากขึ้น ก็สามารถที่จะใช้คำพูดสื่อสารกับบุคคลที่อยู่รอบข้างและบุคคลอื่น การสื่อสารพูดคุยกับบุคคลอื่นจะทำให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้ได้มากขึ้นตามลำดับ จะเห็นได้ว่าภาษามีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัยมากขึ้นตามลำดับ และจะมีอิทธิพลต่อเด็กปฐมวัยในด้านอื่นมากขึ้นตามไปด้วย

ปัจจุบันภาษาต่างประเทศเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อเด็กปฐมวัยทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น รวมถึงภาษาประเทศเพื่อนบ้านรอบ ๆ ประเทศไทย ภาษาดังกล่าวจึงมีผลต่อการรับรู้การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ทั้งทางตรงทางอ้อม ภาษาจึงเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เด็กปฐมวัยได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ ตามสภาพสังคมที่เด็กอาศัยอยู่ นอกจากสิ่งที่กล่าวมาแล้ว ยังมีนวัตกรรมสื่อทางด้านเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สื่อส่วนใหญ่ที่เข้ามาจะมีภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะภาษาอังกฤษเข้ามามีบทบาทในการรับรู้ของเด็กอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงทำให้มีแนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และนำทักษะทางการสื่อสาร (Communication) เป็นทักษะสำคัญที่จะต้องให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในอนาคต (สุคนธ์ สิ้นธพานนท์, 2558) ทักษะทางด้านภาษาเป็นทักษะสำคัญที่จะต้องส่งเสริมให้เกิดขึ้นกับเด็กปฐมวัยเพื่อจะเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สำหรับเด็กต่อไปในอนาคต

เกมดนตรี เป็นวิธีการที่นำเกมหรือกิจกรรมต่าง ๆ มาผสมผสานเข้ากับเสียงเพลง เสียงดนตรี หรือเครื่องดนตรีที่ทำให้เกิดจังหวะ เพื่อให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ พัฒนาและส่งเสริมทักษะในด้านต่าง ๆ ช่วยให้เด็กมีความมั่นใจในตนเอง ก้าวข้ามความเขินอาย และมีทักษะทางสังคมที่ดีขึ้นอย่างมาก นักวิจัยค้นพบว่าเด็กที่ยังอยู่ภายในครรภ์ของมารดา สามารถรับรู้ถึงการสั่นสะเทือนของเสียงดนตรีได้ เด็กจะมีความเชื่อมโยงโดยตรงกับเสียงดนตรี จดจำท่วงทำนองและเนื้อเพลงที่ได้ยินได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งแสดงให้เห็นว่าดนตรีช่วยให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เด็กส่วนใหญ่จะเรียนรู้วิธีการนับ วิธีการพูดตัวอักษร และวิธีออกเสียงคำบางคำด้วยการฟังจากเสียงเพลงและดนตรี (Stanley, 2022) และเกมดนตรีช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลิน ตื่นเต้นและเร้าใจ หากเด็กได้เล่นกิจกรรมเกมดนตรีตั้งแต่เล็ก ๆ จะช่วยส่งผลให้การทำงานของสมองที่มีหน้าที่ประมวลผลของเสียง การสื่อสาร ความจำ การคิด และทักษะทางภาษาจะพัฒนาได้อย่างรวดเร็ว และนำไปสู่ความสำเร็จทางการเรียนรู้ของเด็กโดยตรง (Fogg, 2021)

ปัจจุบันได้มีการนำเกมดนตรีเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมมากยิ่งขึ้น เนื่องจากเกมดนตรีช่วยให้เด็ก ๆ ได้สนุกสนานไปพร้อมกับการเรียนรู้ โดยครูสามารถบูรณาการดนตรีกับการสอนภาษาได้เลย นักวิจัยทั่วโลก

ลงความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าดนตรีมีส่วนช่วยอย่างมากในการพัฒนาเรื่องภาษาในเด็ก เนื่องจากภาษามีรูปแบบการพัฒนาที่คล้ายคลึงกันกับดนตรี จากงานวิจัยของ Zhao and Kuhl (2016) พบว่า เด็กที่มีประสบการณ์ทางดนตรีในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบจังหวะนั้น จะมีความสามารถในการคาดเดาภาษาจากเสียงที่ได้ยิน เข้าใจว่ามีคนกำลังพูด สามารถแยกความแตกต่างของเสียงในแต่คำได้แม้ไม่รู้ความหมาย ซึ่งจากการศึกษาด้วยการสแกนสมองพบว่า ส่งผลถึงในระดับเซลล์สมอง โดยพัฒนาการเหล่านี้เป็นส่วนสำคัญอย่างมากในการเรียนรู้ในเรื่องการพูดและการสื่อสารของเด็กในอนาคต (Techaaphonchai, 2022) เกมดนตรีมีส่วนช่วยในการพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก ซึ่งเมื่อนำเกมมาประยุกต์ใช้ร่วมกับดนตรี ก็ยังส่งผลให้เด็กได้มีพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ และสติปัญญา และยังช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความฉลาดทางภาษาและคณิตศาสตร์ ได้ฝึกทักษะการฟังและการพูด อีกทั้งช่วยเปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ได้ทำกิจกรรมที่หลากหลายไปพร้อมกัน เช่น การทำงานศิลปะ การเคลื่อนไหวร่างกาย การเต้น การร้องเพลง เป็นต้น (Gilmore, 2020)

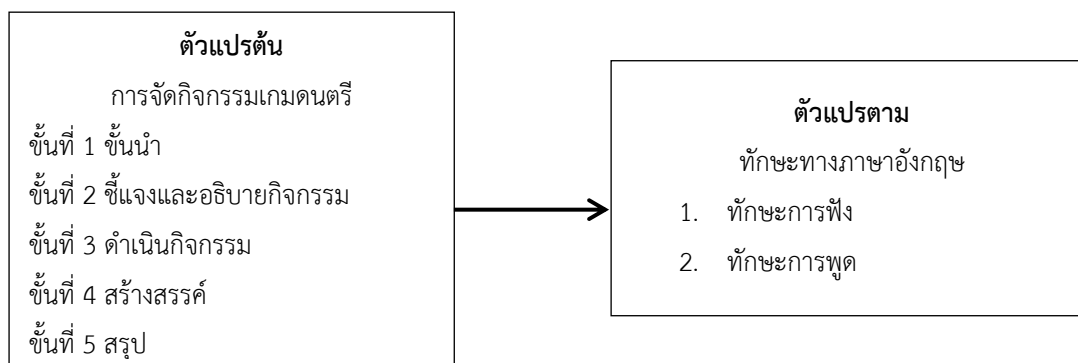
โรงเรียนอนุบาลสว่างแดนดิน เป็นโรงเรียนขนาดกลางที่มีการจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยตั้งแต่อนุบาลชั้นปีที่ 1 ไปจนถึงชั้นอนุบาลปีที่ 3 โดยในปีการศึกษา 2565 ที่ผ่านมานักเรียนชั้นอนุบาลได้รับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นภาษาอังกฤษ โดยทางโรงเรียนได้มีการพัฒนาหลักสูตรที่เพิ่มเติมภาษาอังกฤษเข้าไป และให้ครูผู้สอนนำไปบูรณาการการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเข้ากับ 6 กิจกรรมหลักในแต่ละวัน ซึ่งครูผู้สอนแต่ละท่านจะมีรูปแบบของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ทางภาษาอังกฤษที่เหมาะสมกับวัยและระดับความสามารถของเด็ก โดยเด็กในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึง 3 จะเน้นในส่วนของการฟังและการพูด เนื่องจากทักษะทั้งสองนี้เป็นทักษะพื้นฐานที่จะสามารถต่อยอดไปยังทักษะทางภาษาอื่น ๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ธิดา พิทักษ์สินสุข (2562) กล่าวว่า การพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษของเด็กอนุบาลนั้นควรเป็นไปอย่างธรรมชาติและเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน เช่น ครูผู้สอนพูดคุย ทักทายกับเด็ก ๆ เป็นภาษาอังกฤษทุกเช้า สอนคำศัพท์ในแต่ละวันควบคู่ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ส่งเสริมให้เด็กคุ้นเคยกับภาษาอังกฤษ โดยการร้องเพลง เล่นเกม ให้เด็กได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน เมื่อเด็กได้รับสิ่งเหล่านี้ตลอดก็จะส่งผลให้เด็กได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษอย่างเป็นธรรมชาติ อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาทักษะสมอง EF (Executive Function) อีกด้วย (หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลสว่างแดนดิน, 2565)

จากความสำคัญและสภาพปัญหาข้างต้นจะเห็นได้ว่า เกมดนตรีสามารถช่วยให้เด็กได้มีการพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษด้านการฟังและการพูดไปพร้อมกันได้ ผ่านการเล่นกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเคลื่อนไหวร่างกาย ร้องเพลง เต้นรำ โดยมีครูคอยดูแล ส่งเสริม เปิดโอกาสให้เด็กได้ฟังและพูดภาษาอังกฤษบ่อย ๆ ช่วยให้เด็กมีความมั่นใจ และไม่กลัวที่จะใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน เมื่อนำการสอนภาษาอังกฤษมาประยุกต์ใช้เข้ากับเกมดนตรี ยิ่งส่งผลให้เด็กเกิดการพัฒนาด้านทักษะการฟัง และการพูดดีมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้เด็กได้มีความสุขกับการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในห้องเรียน ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อครู ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือมีความสนใจในการจัดกิจกรรมเกมดนตรี เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย อันจะเป็นประโยชน์ยิ่งในการพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัย ให้มีพื้นฐานที่ดีและสามารถสื่อสารได้อย่างมีคุณภาพต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดกิจกรรมเกมดนตรี เพื่อส่งเสริมทักษะภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังที่ได้รับการจัดกิจกรรมเกมดนตรี

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องการจัดกิจกรรมเกมดนตรี เพื่อส่งเสริมทักษะทางภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นการวิจัยในรูปแบบการวิจัยเชิงทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design) มีวิธีดำเนินการศึกษา ประกอบด้วย กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

เด็กชาย-หญิง อายุระหว่าง 4–5 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 20 คน ของภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนอนุบาลสว่างแดนดิน อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 2 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1) แผนการจัดการจัดกิจกรรมเกมดนตรี เพื่อส่งเสริมทักษะภาษาทางอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 24 แผน ประกอบด้วย 8 เนื้อหา ดังนี้

1. Hi! What's Your Name?
2. Things in Classroom
3. Numbers
4. My Family
5. Part of Body

6. Animals

7. Fruits and Vegetable

8. Weather and Seasons

2) แบบทดสอบทักษะทางภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบทดสอบทักษะการฟัง และตอนที่ 2 แบบทดสอบทักษะการพูด

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. แผนการจัดการจัดกิจกรรมเกมดนตรี เพื่อส่งเสริมทักษะภาษาทางอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 24 แผน รวมทั้งสิ้น 8 สัปดาห์ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประเมินคุณภาพความเหมาะสมต่อการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเป็น Rating Scale 5 ระดับ โดยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ มีผลการประเมินอยู่ระหว่าง 3.51–4.50 อยู่ในระดับเหมาะสมมาก

2. แบบทดสอบทักษะทางภาษาอังกฤษ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประเมินคุณภาพความเหมาะสมต่อการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน 2 ทักษะ ประกอบด้วย แบบทดสอบการฟัง 20 ข้อ พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องที่ 0.93 และ แบบทดสอบการพูด 20 ข้อ พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องที่ 0.89 แบบทดสอบมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 สรุปได้ว่า เป็นแบบทดสอบที่มีคุณภาพอยู่ในระดับใช้ได้ และแสดงว่ามีความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

วิธีการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีระยะเวลาในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล 8 สัปดาห์ ดังนี้

1. ก่อนนำแบบทดสอบทักษะทางภาษาอังกฤษ ทดสอบก่อนการจัดกิจกรรมเกมดนตรีเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ในการทดสอบทักษะทางภาษาอังกฤษจะทดสอบเด็กเป็นรายบุคคล โดยให้เด็กมาทำการทดสอบที่โต๊ะกับครู และเริ่มจากการทดสอบทักษะการฟังก่อน จากนั้นตามด้วยการพูด

2. ดำเนินการจัดกิจกรรมเกมดนตรีกับเด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายตามแผนการจัดการจัดกิจกรรมเกมดนตรี เพื่อส่งเสริมทักษะทางภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยดำเนินการจัดกิจกรรมสัปดาห์ละ 3 วัน (วันจันทร์ วันอังคาร และวันพุธ) วันละ 30 นาที รวมระยะเวลาการทดลอง 8 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรม 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ขั้นที่ 2 ชี้แจงและอธิบายกิจกรรม ขั้นที่ 3 ดำเนินกิจกรรม ขั้นที่ 4 สร้างสรรค์ และขั้นที่ 5 ขั้นสรุป

3. นำแบบทดสอบทักษะทางภาษาอังกฤษ ทดสอบหลังการจัดกิจกรรมเกมดนตรีเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ในการทดสอบทักษะทางภาษาอังกฤษ จะทดสอบเด็กเป็นรายบุคคล โดยให้เด็กมาทำการทดสอบที่โต๊ะกับครู และเริ่มจากการทดสอบทักษะการฟังก่อน จากนั้นตามด้วยการพูด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ร้อยละ (Percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบทักษะทางภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัย

2. เปรียบเทียบคะแนนแบบทดสอบทักษะทางภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัยโดยรวม และจำแนกเป็นรายทักษะ ก่อนและหลังการทดลอง

สรุปผลการวิจัย

1. การจัดกิจกรรมเกมดนตรี โดยใช้กระบวนการ 5 ขั้นตอน ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ขั้นที่ 2 ชี้แจงและอธิบายกิจกรรม ขั้นที่ 3 ดำเนินกิจกรรม ขั้นที่ 4 สร้างสรรค์ และขั้นที่ 5 สรุป ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทางทักษะทางภาษาอังกฤษ ทั้ง 2 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการฟังและทักษะการพูด ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทางทักษะทางภาษาอังกฤษสูงขึ้น

2. เปรียบเทียบทักษะทางภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมเกมดนตรี และหลังการจัดกิจกรรมเกมดนตรี พบว่า ก่อนการจัดกิจกรรมเกมดนตรี เด็กปฐมวัยมีทักษะทางภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X} = 8.20$) และหลังการจัดกิจกรรมเกมดนตรี เด็กปฐมวัยมีทักษะทางภาษาอังกฤษในระดับดี ($\bar{X} = 21.80$) แสดงว่าก่อนการทดลองและหลังการทดลองการจัดกิจกรรมเกมดนตรี เด็กปฐมวัยมีผลคะแนนการพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษโดยเฉลี่ยรวมทุกทักษะเพิ่มขึ้น (เกณฑ์ของค่าเฉลี่ยการแปลความหมายแบบทดสอบทักษะการฟังและการพูด คือ คะแนน 15–20 หมายถึงมีทักษะการฟังอยู่ในระดับดี คะแนน 8–14 หมายถึงมีทักษะการฟังอยู่ในระดับพอใช้ คะแนน 0–7 หมายถึงมีทักษะการฟังอยู่ในระดับควรเสริม และเกณฑ์การแปลความหมายแบบทดสอบทักษะทางภาษาอังกฤษ คือ คะแนน 30–40 หมายถึงมีทักษะทางภาษาอังกฤษอยู่ในระดับดี คะแนน 20–29 หมายถึงมีทักษะทางภาษาอังกฤษอยู่ในระดับพอใช้ คะแนน 0–19 หมายถึงมีทักษะทางภาษาอังกฤษอยู่ในระดับควรเสริม)

ตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพของทักษะทางภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัย ก่อนการทดลองและหลังการทดลองการจัดกิจกรรมเกมดนตรี

ทดสอบ ทักษะทาง ภาษาอังกฤษ	ทักษะทางภาษาอังกฤษ							
	ทักษะการฟัง			ทักษะการพูด			รวม	
	(20 คะแนน)			(20 คะแนน)			(40 คะแนน)	
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	ระดับ
ก่อนการทดลอง	4.55	0.70	ควรเสริม	3.65	0.70	ควรเสริม	8.20	ควรเสริม
หลังการทดลอง	11.95	0.00	พอใช้	10.75	0.00	พอใช้	22.70	พอใช้

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลการจัดกิจกรรมเกมดนตรี เพื่อส่งเสริมทักษะทางภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเกมดนตรี มีทักษะทางภาษาอังกฤษสูงขึ้น อภิปรายผลดังนี้

1. ผลการศึกษาทักษะทางภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเกมดนตรี พบว่า การจัดกิจกรรมเกมดนตรี โดยใช้กระบวนการและขั้นตอนของการจัดกิจกรรมเกมดนตรี 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ขั้นที่ 2 ชี้แจงและอธิบายกิจกรรม ขั้นที่ 3 ดำเนินกิจกรรม ขั้นที่ 4 สร้างสรรค์ และขั้นที่ 5 สรุป พบว่า กระบวนการและขั้นตอนของการจัดกิจกรรมเกมดนตรี 5 ขั้นตอน นั้นส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีทักษะทางภาษาอังกฤษสูงขึ้น ทั้ง 2 ทักษะ คือ ทักษะการฟังและทักษะการพูด ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ได้เนื่องจาก แผนการจัดกิจกรรมเกมดนตรี เพื่อส่งเสริมทักษะทางภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยฉบับนี้ เป็นแผนการจัดกิจกรรมเกมดนตรีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และได้รับการประเมินคุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ผลการประเมินอยู่ในระดับมีความเหมาะสมมาก มีคะแนนค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.42) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, น. 102-103) ดังนั้นสรุปได้ว่า แผนการจัดกิจกรรมเกมดนตรี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้รับการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.42) หมายความว่าแผนการจัดกิจกรรมเกมดนตรี อยู่ในระดับ แผนการจัดกิจกรรมเหมาะสมมาก ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ผล และส่งเสริมทักษะทางภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัยได้สูงขึ้นจริง เนื่องจากแผนการจัดกิจกรรมเกมดนตรี มีกระบวนการและขั้นตอนของการจัดกิจกรรมเกมดนตรีที่ชัดเจน เพื่อบ่มบ่มส่งเสริมทักษะทางภาษาอังกฤษให้กับเด็กปฐมวัย กระบวนการและขั้นตอนของการจัดกิจกรรมเกมดนตรี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ เป็นการที่ครูแนะนำเนื้อหาการเรียนรู้ โดยการพูดคุย ชักถามเพื่อให้เด็กบอกเล่า ประสบการณ์เดิมเพลงและทบทวนเพลงที่จะใช้ในกิจกรรม

ขั้นที่ 2 ชี้แจงและอธิบายกิจกรรม เป็นการแนะนำ ขั้นตอนการร่วมเล่นเกม อธิบายกฎกติกา ความปลอดภัยในการเล่น แนะนำวัสดุ อุปกรณ์และการปฏิบัติตนในการเล่น

ขั้นที่ 3 ดำเนินกิจกรรม เป็นการที่เด็กร่วมกิจกรรมตามกฎกติกาที่วางไว้ โดยครูกระตุ้นให้เด็กแสดงออกผ่านการการเดิน ร้องเพลง เคลื่อนไหว โยกย้ายร่างกาย เคาะจังหวะ ประหม่อ หรือใช้วัสดุ อุปกรณ์ ประกอบตามจังหวะเพลง โดยครูคอยสังเกตและสนับสนุนให้เด็กทุกคนร่วมกิจกรรม

ขั้นที่ 4 สร้างสรรค์ เป็นการที่ครูกระตุ้นเด็กให้กล้าคิด กล้าพูด กล้าทำ กล้าแสดงออก ผ่านการเคลื่อนไหวร่างกาย ร้องเล่น เดินรำ อย่างหลากหลาย แปลกใหม่ ไม่ซ้ำ ในขั้นนี้ครูจะเน้นย้ำให้เด็กฝึกฟัง ฝึกร้อง ฝึกพูด ตามเพลง โดยเน้นให้เด็กเรียนรู้เนื้อเพลงหรือคำศัพท์ เป็นการทบทวน ซึมซับ เข้าใจ ผ่านการมีประสบการณ์เล่นเกมดนตรี

ขั้นที่ 5 สรุป เป็นการที่เด็กและครูร่วมวิเคราะห์วิจารณ์หลังสิ้นสุดการเล่น เกม โดยให้เด็กร่วมกัน พูดคุยเกี่ยวกับเนื้อเพลงจากเกม โดยทบทวนคำศัพท์ให้เด็กฟัง ร่วมกันฝึกพูดเพื่อให้เข้าใจและจดจำคำศัพท์ พูดถึงข้อคิดที่ได้และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันจากการเล่นเกม

การจัดกิจกรรมเกมดนตรี เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างเต็มที่ ผ่านการเล่นกิจกรรมเกมดนตรีแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกผ่านการเคลื่อนไหวร่างกาย ร้องเล่น เดินรำ ในหลากหลายรูปแบบ ได้ฝึกฟัง ฝึกร้อง ฝึกพูดตามเพลง และยังเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกถึง ความคิดของตนเอง โดยมีครูเป็นผู้คอยกระตุ้นอยู่เสมอ ๆ จึงทำให้เด็กกล้าพูด กล้าแสดงออกด้วยความมั่นใจ

และมีทักษะทางภาษาอังกฤษที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Fogg (2021) ที่ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมเกมดนตรีไว้ว่า เกมดนตรี เป็นวิธีการที่ยอดเยี่ยมในการทำให้เด็ก ๆ ได้มีความสุข สนุกสนานไปกับกิจกรรมต่าง ๆ โดยเกมดนตรีนั้นช่วยให้เด็กได้มีพัฒนาการในด้านความจำ สมาธิ ทักษะการอ่านออก เขียนได้ การสื่อสาร การประสานงานและอื่น ๆ อีกมากมาย อีกทั้งจะช่วยให้เด็ก ๆ เอาชนะความเขินอายที่มี เรียนรู้วิธีการเข้าสังคม มีความกระตือรือร้นและตื่นตัวในการทำกิจกรรมแต่ละวัน และ Rock (2022) ที่ได้กล่าวถึงเกมดนตรีว่า การเรียนรู้ของเด็กสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา แคเราเปิดเสียงเพลง สมอของเด็กที่ได้ยินเสียงก็จะทำการเชื่อมโยงเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ เกมดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยไม่เพียงแค่ช่วยให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนานเท่านั้น แต่ยังช่วยในการพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ของเด็ก และจะมีประโยชน์มากในการพัฒนาทักษะทางด้านภาษา สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ ที่กล่าวถึงการเรียนรู้ภาษาควรเป็นไปตามลำดับขั้นตอน โดยครูจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้แก่เด็ก ทำให้เด็กกล้าที่จะแสดงออก อีกทั้งควรจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการให้เด็กได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหลากหลายในขอบเขตที่มีเนื้อหาต่างกันและจัดการเรียนการสอนโดยไม่เร่งขั้นพัฒนาการ และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Tyumaseva, et al., (2020) ซึ่งได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมเกมดนตรีเพื่อพัฒนาการพูดของเด็กก่อนวัยเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาประสิทธิภาพสูงสุดของเกมดนตรีในการพัฒนาการพูดของเด็กก่อนวัยเรียน ในการศึกษาใช้วิธีการ เช่น การตรวจคำพูด (ความสนใจในการได้ยิน ความเข้าใจคำพูด ปริมาณคำศัพท์) การสนทนากับผู้ปกครองหรือครูผู้สอน การสังเกตเด็กในระหว่างการทำกิจกรรม เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมเกมดนตรี รวมถึง แบบฝึกหัด เพลงเด็ก นิทานกับดนตรี การเล่นเครื่องเล่นต่าง ๆ แบบฝึกหัด การแยกเสียงร้อง การเลียนแบบเสียงต่าง ๆ เช่น เสียงของสัตว์ หลังจากการจัดกิจกรรมพบว่า กิจกรรมเกมดนตรีมีผลต่อการพัฒนาการพูดของเด็กก่อนวัยเรียน และช่วยให้การพูดของเด็กมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับ Techaaphonchai (2022) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการบูรณาการการใช้ดนตรีสอนภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้รูปแบบการดำเนินการชั้นเรียนแบบกิจวัตร โดยเป็นกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นกิจกรรมที่สามารถบูรณาการกับศาสตร์อื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี รวมถึงการใช้ดนตรีบูรณาการกับภาษาอังกฤษ ผลวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาการทางดนตรีและทางด้านภาษาในปัจจุบัน เป็นไปในทิศทางเดียวกันว่าสามารถส่งเสริมพัฒนาการซึ่งกันและกันได้ โดยรูปแบบการสอนดนตรีและภาษาอังกฤษสำหรับเด็กควรมีความสอดคล้องกับพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กด้วย การสร้างรูปแบบกิจกรรมในชั้นเรียนให้เป็นกิจวัตรประจำวัน ประกอบด้วย กิจกรรมทักทายก่อนเริ่มชั้นเรียน การใช้นิทานดำเนินเนื้อหาหลักในการสอน และกิจกรรมอำลาจบชั้นเรียน โดยใช้นิทานเป็นเนื้อหาหลักในการสอนภาษาด้วยการสอดแทรกกิจกรรมตามองค์ประกอบทางดนตรีในรูปแบบต่าง ๆ ที่เด็กได้ลงมือทำด้วยตนเอง ผ่านทักษะการฟัง การร้อง การเล่นเครื่องประกอบจังหวะ และการเคลื่อนไหว หรือที่เรียกว่า การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Active Learning) ซึ่งส่งผลให้เด็กสามารถจดจำเนื้อหาได้ยาวนานกว่าการเรียนรู้แบบไม่มีส่วนร่วม (Passive Learning) ซึ่งการจัดกิจกรรมเกมดนตรี ผ่านกระบวนการและขั้นตอนของการจัดกิจกรรมเกมดนตรี ที่ผู้วิจัยได้กล่าวมาข้างต้น

สะท้อนผลต่อพัฒนาการทักษะทางภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Almutairi and Shukri (2016) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการใช้เพลงในการสอนการพูดสำหรับเด็ก โดยมีจุดมุ่งหมาย คือ การสำรวจมุมมองและทัศนคติของครูภาษาอังกฤษในซาอุดีอาระเบีย เกี่ยวกับการใช้เพลงเมื่อสอน ภาษาอังกฤษให้กับเด็กด้านทักษะการพูด (การฟังและการพูด) เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม ผลการวิจัย พบว่า ครูส่วนใหญ่ตระหนักถึงคุณค่าการสอนของการใช้เพลงเมื่อสอนทักษะการพูดภาษาอังกฤษ แต่อย่างไรก็ตามไม่ใช่เด็กทุกคนจะเคารพในศาสนาและวัฒนธรรม จึงเสนอให้บทเพลงที่นำมาใช้หลีกเลี่ยงความเชื่อ ศาสนาและวัฒนธรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Nurvia (2016) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการใช้เพลงในการสอนทักษะการพูดภาษาอังกฤษสำหรับเด็ก โดยการวิจัยในครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการใช้ เพลงในการสอนการพูดภาษาอังกฤษ และเพื่อศึกษาข้อดีและข้อเสียของการใช้เพลงในการสอนการพูด ภาษาอังกฤษ การวิจัยนี้เป็นเชิงคุณภาพแบบบรรยาย เก็บรวบรวมข้อมูลโดย การสังเกต สัมภาษณ์ และ รายงานผล ผลการวิจัยพบว่า ข้อดีของการใช้เพลงคือ เป็นสื่อที่ช่วยให้เด็กเข้าใจภาษาอังกฤษได้ง่ายมากยิ่งขึ้น ช่วยในเรื่องของการออกเสียง และยังเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษอีกด้วย ส่วนข้อเสียคือเด็กบางส่วน ไม่เข้าใจความหมายของเพลงภาษาอังกฤษ คำศัพท์ที่ไม่ชัดเจนและก่อให้เกิดการรบกวนห้องเรียนข้าง ๆ ดังนั้น ครูจึงต้องมีแนวทางที่จะแก้ไขปัญหาในอนาคต

2. หลังการจัดกิจกรรมเกมดนตรี เพื่อส่งเสริมทักษะทางภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กปฐมวัยมีทักษะทางภาษาอังกฤษสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมเกมดนตรี ทั้ง 2 ทักษะ โดยเรียงตามลำดับ การเปลี่ยนแปลงจากมากไปหาน้อย คือ 1) ทักษะการฟัง และ 2) ทักษะการพูด

2.1 ทักษะทางภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัย ด้านทักษะการฟัง โดยการจัดกิจกรรมเกมดนตรี พบว่า เด็กมีคะแนนทักษะการฟัง เฉลี่ย 11.75 คิดเป็นร้อยละ 58.75 สรุปได้ว่าโดยรวม เด็กมีทักษะการฟัง หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง แต่ยังคงมีการเสริมการจัดกิจกรรมการสอนทักษะการฟังภาษาอังกฤษ ให้มีคุณภาพที่สูงเพิ่มขึ้นอีก เนื่องจากจัดกิจกรรมส่วนใหญ่ใช้ภาษาอังกฤษ ส่งผลให้เด็กไม่สามารถปรับตัว ในการทำกิจกรรม ภายใน 8 สัปดาห์ได้ ในส่วนของคะแนนทักษะการฟังที่เพิ่มขึ้น แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมเกมดนตรี สามารถพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัย ให้มีการพัฒนาขึ้น ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมเกมดนตรี ส่งเสริมให้เด็กได้ทำกิจกรรมที่ได้ใช้ทักษะการฟัง ภาษาอังกฤษมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมฝึกร้องเพลง การพูดคำศัพท์ตามหน่วย ในการทำกิจกรรมยังเปิด โอกาสให้เด็กได้แสดงออกถึงความคิดเห็นของตนเอง ฝึกให้เด็กกล้าแสดงออกอย่างอิสระ ทำให้บรรยากาศใน ชั้นเรียนเป็นไปอย่างสนุกสนานเพลิดเพลิน เด็กมีความกระตือรือร้นอยากร่วมกิจกรรม อยากฟังในสิ่งที่ครูกำลัง จะสอน ส่งผลให้เด็ก กล้าพูด กล้าแสดงออก กล้าทดลองทำกิจกรรมโดยคิดหาทางอิสระตามจินตนาการของ ตนเอง สามารถกับเพื่อนร่วมกิจกรรมได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรภรณ์ ชนะชาญ และ พิระพร รัตนเกียรติ (2567) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการใช้เทคนิคการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางเพื่อ ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัย ส่งผลให้ทักษะการฟังของเด็ก ปฐมวัยมีพัฒนาดีมากยิ่งขึ้นสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ ที่กล่าวว่า เด็กสามารถ

เรียกคำ โดยเชื่อมโยงคำกับกิจกรรม เด็กในชั้นนี้มีความต้องการอย่างแรงกล้าในการเรียนรู้ภาษา เด็กจะพูดซ้ำแล้วซ้ำอีกแม้ว่าจะอยู่คนเดียวหรือถูกห้ามก็ตาม เพียเจต์เชื่อว่าการทำซ้ำของเด็กเกิดจากความพึงพอใจของตัวเด็กเองในการใช้ภาษา และทฤษฎีของไวทือตสกี ที่กล่าวว่า ครูสามารถช่วยเหลือเด็กให้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้โดยผ่านการสอนและการช่วยเหลือของครู คือเด็กเป็นผู้ลงมือกระทำและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เด็กเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและเด็กทุกคนมีขอบเขตการเรียนรู้ซึ่งครูจะต้องทราบว่าเด็กมีขอบเขตการเรียนรู้ต่างกัน การช่วยเหลือจากครูจะช่วยให้เด็กทุกคนเกิดการเรียนรู้ตามศักยภาพของตน

2.2 ทักษะทางภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัย ด้านทักษะการพูด โดยการจัดกิจกรรมเกมดนตรีพบว่า เด็กมีคะแนนทักษะการ เฉลี่ย 10.05 คิดเป็นร้อยละ 50.25 สรุปได้ว่าโดยรวม เด็กมีทักษะการพูด หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง แต่ยังคงมีความต้องการเสริมการจัดกิจกรรมการสอนทักษะการพูดภาษาอังกฤษให้มีคุณภาพที่สูงเพิ่มขึ้นอีก เนื่องจากจัดกิจกรรมส่วนใหญ่ ใช้ภาษาอังกฤษ ส่งผลให้เด็กไม่สามารถปรับตัวในการทำกิจกรรม ภายใน 8 สัปดาห์ได้ ในส่วนของคะแนนทักษะการพูดที่เพิ่มขึ้น แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมเกมดนตรี สามารถพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัย ให้มีการพัฒนาขึ้นตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมเกมดนตรี นั้นมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาอังกฤษในขณะทำกิจกรรม เช่น การร้องเพลงที่มีภาษาอังกฤษ การสื่อสารกับครูหรือเพื่อน ๆ การพูดคำศัพท์ในแต่ละหน่วย จึงทำให้เมื่อเวลาผ่านไปส่งผลให้เด็กกล้าที่จะพูด กล้าที่จะคุย กล้าแสดงออกทางความคิดเห็นในแบบของตน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรภรณ์ ชนะชาญ และพีระพร รัตนเกียรติ (2567) ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้เทคนิคการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัย ส่งผลให้ทักษะการพูดของเด็กปฐมวัยมีการพัฒนาที่ดีมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ Finocchiaro and Brumfit (1983) กล่าวว่า การจะฝึกให้เด็กปฐมวัยมีความกล้าในการพูด ครูควรใช้คำถามในการกระตุ้นอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกคุ้นเคยและตอบสนองได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับ พงษ์สวัสดิ์ ดิยง (2561) กล่าวว่า ทั้งนี้ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนได้พูด เพราะเด็กจะได้มีความรู้สึที่ดีต่อตนเอง เพื่อนและครูผู้สอน และยังเป็นการฝึกให้เด็กมีความมั่นใจ มีความกล้าในการแสดงออกอีกด้วย

จากการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมเกมดนตรี มีผลโดยตรงต่อการพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัย ทั้ง 2 ทักษะ ถ้าเด็กได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง โดยเปิดโอกาสให้เด็กแต่ละคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเกมดนตรีที่หลากหลาย จะช่วยให้เด็กได้พัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษไปพร้อมกัน เนื่องจากการจัดกิจกรรมเกมดนตรีนี้ไม่เพียงแค่ว่าเด็กได้รับความสนุกสนาน แต่ยังสอดแทรกวิธีการต่าง ๆ ที่จะช่วยให้เด็กได้พัฒนาไปพร้อมกับการเล่นต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเคลื่อนไหวร่างกาย ร้องเล่น เดินรำ ฝึกฟัง ฝึกพูดตามเพลงในแต่ละหน่วย ช่วยให้เกิดกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก สามารถเผชิญกับการฟังและพูดภาษาอังกฤษจากทั้งครูและเพื่อนได้ โดยไม่มีความเคอะเขิน ดังนั้นเด็กควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่องจากครู ผู้ปกครอง หรือบุคคลรอบข้าง เพื่อให้เด็กได้มีทักษะทางภาษาอังกฤษติดตัวต่อไป อันจะเป็นพื้นฐานที่จะช่วยให้เด็กประสบ

ความสำเร็จในด้านภาษา ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจในการศึกษาการส่งเสริมทักษะทางภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย สามารถศึกษาและใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องตามพัฒนาการของเด็กและความสนใจ ตลอดจนช่วยส่งเสริมทักษะทางภาษาอังกฤษให้เด็กได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ในการจัดกิจกรรมเกมดนตรี เพื่อส่งเสริมทักษะทางภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย ครูปฐมวัยต้องใช้เวลาในการปรับและประยุกต์ใช้ เนื่องจากหน่วยการเรียนรู้และกิจกรรมเกมดนตรีจะใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลัก ซึ่งจะส่งผลให้ช่วงแรกที่ใช้กับเด็กจะยังไม่ประสบผลสำเร็จในทันที ดังนั้นครูจึงต้องหมั่นพูดคุยและใช้ภาษาอังกฤษกับเด็ก ๆ ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้เด็กเกิดความคุ้นเคยกับภาษา เช่น การใช้เพลงภาษาอังกฤษ หรือคำคล้องจองภาษาอังกฤษที่ใช้ในการทำกิจกรรมประจำวัน

2) การจัดกิจกรรมเกมดนตรี เพื่อส่งเสริมทักษะทางภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย ครูควรมีเทคนิคในการควบคุมชั้นเรียนที่หลากหลาย เนื่องจากขั้นตอนและกระบวนการของเกมดนตรีค่อนข้างมาก ส่งผลให้เมื่อเด็กอยู่รวมกันเยอะ ๆ จะไม่สนใจในสิ่งที่ครูกำลังพูดหรือสอนอยู่

3) ควรยืดหยุ่นเวลาในการทำกิจกรรมเกมดนตรี เนื่องจากบางกิจกรรมจะต้องใช้เวลาในการวาดภาพ เช่น กิจกรรม Drawing Music เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาการจัดกิจกรรมเกมดนตรี ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น ภาษาไทย พลศึกษา และกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

2) ควรมีการนำการจัดกิจกรรมเกมดนตรีไปใช้ในการส่งเสริมทักษะภาษาอังกฤษหรือภาษาอื่น ๆ

3) ควรมีการศึกษาผลการจัดเกมดนตรีโดยผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ซึ่งมีแนวโน้มในการเปลี่ยนแปลงทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษในเด็กปฐมวัย

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ธิดา พิทักษ์สินสุข. (2019). วิถีปฐมวัยกระบวนนาคตชาติ. *วารสารการจัดการทางการศึกษาปฐมวัย*, 1(1), 77-89.

บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 2). สุวีริยาสาส์น.

พัชรภรณ์ ชนะชาญ และ พิระพร รัตนเกียรติ. (2567). การจัดประสบการณ์ด้วยเทคนิคการสอนแบบ

ตอบสนองด้วยท่าทางเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัย.

วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. 14(1), 56-68

- พลัศจรรย์ ดียิ่ง. (2561). การศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเล่นเกมเบ็ดเตล็ดที่มีต่อความสามารถด้านการฟัง และการพูดภาษาอังกฤษของเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ชุมชนพระยาสุเรนทร์ กรุงเทพมหานคร. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- สุคนธ์ สินธพานนท์. (2558). การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่เพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. 9119 เทคนิคพรินต์.
- โรงเรียนอนุบาลสว่างแดนดิน. (2565). หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลสว่างแดนดิน 2565.
- Almutairi, M., & Shukri, N. (2016). Using songs in teaching oral skills to young learners: teachers' views and attitudes. *International Journal of Linguistics*, 8(6), 133-153.
- Finocchiaro, M., & Brumfit, C. (1983). *The functional-notional approach: From theory to practice*. Oxford University Press, 200 Madison Ave., New York, NY 10016.
- Fogg, M. (2021). *10 Early Years Rhythm and Music Games for Toddlers*.
https://www.family.co/blog/rhythm-and-music-games-toddlerschildren?fbclid=IwAR2fwwW9MED0MgAJxVMNg531eT_CjIFNHZlt6PG9T505w69M221L2fhermE
- Gilmore, K. (2020). *Music Games for the Classroom*.
<https://www.twinkl.co.za/blog/music-games-for-the-classroom>.
- Nurvia, S. (2016). *Using Song in Teaching English Speaking Skills for Young Learners (A Qualitative Research At One Of Madrasah Ibtidaiyah In Kota Cirebon)* (Doctoral dissertation, IAIN Syekh Nurjati Cirebon).
- Rock, A. (2022). *25 Fun Music Activities for Little Kids*.
<https://www.verywellfamily.com/preschool-music-activities-2764608>
- Stanley, T. (2022). *22 Fun Music Games for the Classroom*.
https://kidactivities.net/music-games-for-the-classroom/?fbclid=IwAR0UGYKNWm-OavB-mkd16P1KLYAh6KhMhATTtmV2DdbvahhrrXf9D_Wkdmc
- Techaaphonchai, N. (2022). แนวโน้มการบูรณาการการใช้ดนตรีสอนภาษาอังกฤษสำหรับเด็กปฐมวัย วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ISSN 2774-1176 (Online), 7(2), 214-223.
- Tyumaseva Z.I., Orekhova I.L., Bystrai E.B., Pavlova V.I., Kamskova Y.G. Musical activity in speech development of younger preschoolers. *Vestnik of Minin University*, 8(2), 9
- Zhao C. T., & Kuhl, K. P. (2016). Musical intervention enhances infants' neural processing of temporal structure in music and speech. *PNAS*, 113(19), 5212–5217.

นัยยะทางวิชาการของการปฏิรูปบริการสาธารณะ Academic Implications of Public Service Reform

ยศธร ทวีพล*

Yossathorn Taweephon*

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

Faculty of Humanities and Social Sciences, Thaksin University

*Corresponding author's email: Yossathorn@tsu.ac.th

วันที่รับบทความ (Received)

4 มกราคม 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

1 มิถุนายน 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

17 กรกฎาคม 2567

บทคัดย่อ

การปฏิรูปบริการสาธารณะถูกกล่าวถึงอย่างแพร่หลายทางการบริหารงานภาครัฐ แต่นัยยะใดถือว่าการปฏิรูปบริการสาธารณะอย่างแท้จริง บทความวิชาการนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิรูปบริการสาธารณะ หลักการปฏิรูปบริการสาธารณะ รากฐานแรงกดดันการปฏิรูปบริการสาธารณะ ลักษณะการปฏิรูปบริการสาธารณะและปัจจัยทำให้เกิดการปฏิรูปบริการสาธารณะ การศึกษาใช้การวิเคราะห์เอกสารทางวิชาการ ที่มีการเผยแพร่ระดับนานาชาติ โดยเฉพาะบทความวิชาการ บทความวิจัยและหนังสือเป็นหลัก การศึกษา พบว่า การปฏิรูปบริการสาธารณะมีหลักการสำคัญเกี่ยวกับการปรับปรุงขีดความสามารถ ของสถาบันสาธารณะอย่างต่อเนื่อง โดยมีรูปแบบการเปลี่ยนแปลงหลากหลายแตกต่างกัน อาทิ การเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไป หรือการเปลี่ยนแปลงอย่างถอนรากถอนโคน ซึ่งการปฏิรูปบริการสาธารณะถือเป็นเครื่องมือการบริหารงานภาครัฐที่มีรากฐานแรงกดดันสำคัญมาจากบรรดาแนวคิดการบริหารงานภาครัฐใหม่ อาทิ การจัดการปกครอง การจัดการภาครัฐแนวใหม่และการบริการสาธารณะ ซึ่งเป็นแนวคิดที่เข้ามาอิทธิพลต่อการบริหารงานภาครัฐแบบดั้งเดิม โดยทั้งลักษณะการปฏิรูปบริการสาธารณะและรากฐานแรงกดดันการปฏิรูปบริการสาธารณะ มีข้อค้นพบทิศทางเดียวกับการศึกษาในส่วนกรณีศึกษาการปฏิรูปบริการสาธารณะ และสุดท้ายการศึกษาปัจจัยทำให้เกิดการปฏิรูปบริการสาธารณะ พบว่าระบบการเมือง ความเข้มแข็งของระบบพรรคการเมือง นักการเมืองวัยหนุ่มสาว แรงกดดันทางเศรษฐกิจและสังคม ความคิดใหม่ทางการบริหารและการมีส่วนร่วม ถือเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพล

คำสำคัญ: การปฏิรูป, การปฏิรูปบริการสาธารณะ, การบริหารงานภาครัฐ

ABSTRACT

Public service reform is widely discussed in public administration, but it is still unclear what implications does it hold for real public service reform. Therefore, this academic article aimed at investigating public service reform, principles of public service reform, foundation of pressure for public service reform, characteristics of public service reform, and factors causing public service reform. Internationally published academic documents, especially academic and research papers and books, were analyzed. According to the results of this study, public service reform is mainly characterized by continuous improvement in the capacity of public institutions. There may be several different forms of change, such as gradual or radical change. Public service reform is considered a tool in public administration based on significant pressures resulting from new public administration ideas, such as governance, new public management, and public service, all of which have influenced traditional public administration. The findings on public service reform characteristics and pressure foundations aligned with case studies of public service reform. Finally, the study on factors causing public service reform indicated that political system, stability of political party system, young politicians, economic and social pressures, new public administration, and participation were considered influential factors.

Keywords: Public Reform, Public Service Reform, Public Administration

บทนำ

อิทธิพลจากประวัติศาสตร์ที่มีมาอย่างต่อเนื่องยาวนานของบริการสาธารณะ (Bezzina et al., 2021) ทำให้การปฏิรูปบริการสาธารณะมีใช้เรื่องใหม่ (Moffitt et al., 2023) เนื่องจากรัฐบาลทุกประเทศทั่วโลก ต้องการใช้การปฏิรูปบริการสาธารณะเพื่อเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง พัฒนาระบบและบริการต่าง ๆ ให้ทันต่อความต้องการ การเปลี่ยนแปลงของโลกและการแข่งขันระหว่างประเทศ การปฏิรูปบริการสาธารณะจึงถูกนำมาใช้ปฏิบัติและกล่าวถึงทางวิชาการอย่างแพร่หลาย ครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหารงาน การจัดการกับปัญหาสังคมและการให้บริการแก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการปฏิรูปบริการสาธารณะถูกกล่าวถึงอย่างเป็นทางการในปี ค.ศ. 1980 เป็นต้นมา

Kekez (2018) เชื่อว่า ในปีดังกล่าว เป็นปีแห่งการเปลี่ยนแปลง โดยเกิดจากอิทธิพลของรัฐบาล ที่ต้องการจัดการกับปัญหาสาธารณะ และทำลายข้อจำกัดการจัดการกับปัญหาสังคมที่ซับซ้อน

โดยเป็นช่วงเวลาเดียวกันกับที่สังคมเริ่มมุ่งสู่ความเป็นสังคมสมัยใหม่ ทำให้ปัญหาสังคมแบบเดิมไม่สามารถแก้ไขโดยอาศัยวิธีการหรือเครื่องมือทางการบริหารงานภาครัฐแบบเก่าให้ประสบความสำเร็จได้ สังคมสมัยใหม่ที่ซับซ้อนจึงเป็นประเด็นท้าทายหลักแก่รัฐบาลให้ตระหนักต่อการปฏิรูปบริการสาธารณะ ไม่แตกต่างกับแนวคิดของ Afegbua and Ejalonibu (2015) มองว่า จุดเริ่มต้นการปฏิรูปบริการสาธารณะ เริ่มต้นในปีเดียวกัน แต่อิทธิพลการเกิดขึ้นของการปฏิรูปบริการสาธารณะ มิใช่เกิดขึ้นจากประเด็นทางสังคมเท่านั้น

ประเด็นสำคัญอันนำมาสู่การปฏิรูปบริการสาธารณะ ยังเกิดขึ้นจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี ตลอดจนการบริหาร โดยเฉพาะการเติบโตของการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) อันเป็นที่นิยมและได้รับการยอมรับในฐานะกระแสนการปฏิรูปบริการสาธารณะในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา (Brinkerhoff and Wetterberg, 2013) โดยเป็นแนวคิดทางการบริหารงานภาครัฐที่มีเป้าหมายเปลี่ยนแปลงการบริหารงานภาครัฐเดิม สู่การบริหารใหม่ที่มีความเป็นเอกชน อิทธิพลจากแนวคิดการบริหารภาครัฐ จึงส่งผลให้การบริหารงานสาธารณะ เริ่มให้ความสำคัญกับประเด็นอื่น ๆ อย่างน่าสนใจ อาทิ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและต้นทุน เพื่อขับเคลื่อนบริการสาธารณะให้บรรลุเป้าหมายแห่งรัฐ นอกจากนั้นไม่เพียงแต่การปฏิรูปบริการสาธารณะ ถูกนำมาใช้จัดการกับปัญหาสังคมสมัยใหม่ เศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยีและการบริหารเพื่อพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการบริการ

Obasa (2019) เชื่อว่า การปฏิรูปบริการสาธารณะ เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทั่วโลก จากอิทธิพลของประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งประสบกับปัญหาการทุจริต การขาดความโปร่งใส ความรับผิดชอบต่ำ ความไม่มั่นคงทางการเมือง ความไม่พอเพียงของทรัพยากร การขาดความเชี่ยวชาญของข้าราชการและความล่าช้าของระบบราชการ ถือเป็นปัจจัยทำให้การปฏิรูปถูกนำไปปฏิบัติ โดยมีลักษณะความท้าทายจากการให้ความสำคัญกับการวางโครงสร้าง มาตรฐาน กฎหมาย พฤติกรรมการปฏิบัติงานและการประสานงาน การส่งเสริมความยุติธรรมและประสิทธิภาพ ตลอดจนการสร้าง ความทันสมัยให้แก่รัฐบาลและท้องถิ่น (Lufunyo, 2013)

การปฏิรูปบริการสาธารณะ มีประวัติศาสตร์มาอย่างต่อเนื่องยาวนาน และได้รับการยอมรับในฐานะเครื่องมือเปลี่ยนแปลงและพัฒนาประเทศ จนหลายประเทศทั่วโลกมองว่าการปฏิรูปบริการสาธารณะสามารถนำมาสู่การแก้ไขปัญหาสาธารณะได้อย่างสำเร็จ โดยเฉพาะในประเทศพัฒนาแล้วสามารถลดข้อจำกัดทางการบริหารและจัดบริการสาธารณะ ให้แก่ประชาชนได้อย่างเหมาะสม แต่อย่างไรก็ตาม การกล่าวถึงการปฏิรูปบริการสาธารณะ อาจมีข้อจำกัดการทำความเข้าใจ เนื่องจากอิทธิพลความเป็นนามธรรมของการปฏิรูปบริการสาธารณะ ผู้เขียนบทความวิชาการจึงสนใจที่จะศึกษา นัยยะทางวิชาการของการปฏิรูปบริการสาธารณะ ครอบคลุมการปฏิรูปบริการสาธารณะ หลักการปฏิรูปบริการสาธารณะ รากฐานแรงกดดันการปฏิรูปบริการสาธารณะ ลักษณะการปฏิรูปบริการสาธารณะและปัจจัยทำให้เกิดการปฏิรูปบริการสาธารณะ โดยวิเคราะห์นัยยะทางวิชาการของประเด็นการปฏิรูปบริการสาธารณะ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปบริการสาธารณะ

อย่างถูกต้องและเป็นประโยชน์ต่อการนำมาใช้ศึกษาทางการบริหารงานภาครัฐเพื่อปฏิรูปบริการสาธารณะในมิติต่าง ๆ

หลักการและแนวคิด

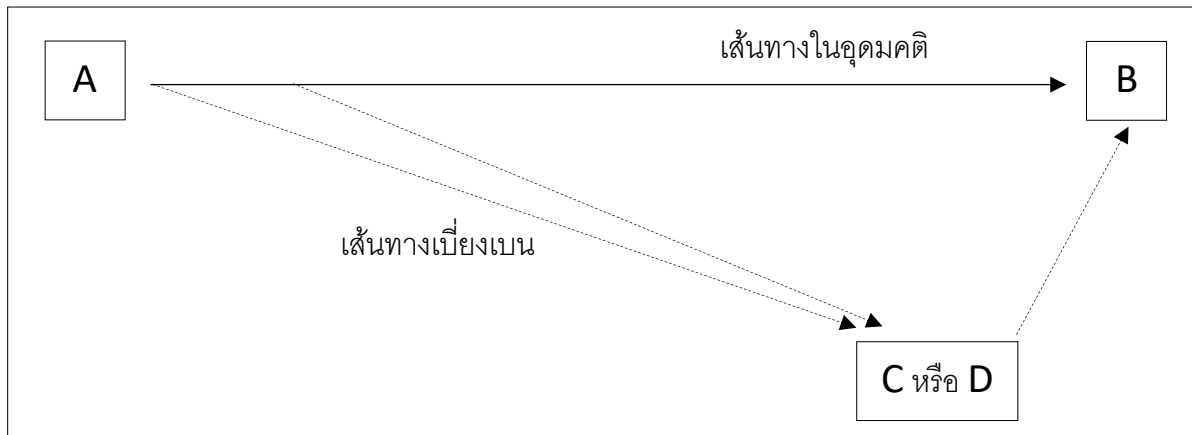
การปฏิรูปบริการสาธารณะ

การปฏิรูปบริการสาธารณะในทางวิชาการและการปฏิบัติ มีประเด็นต่าง ๆ หลากหลาย ประเด็น ประเด็นแรก คำว่าการปฏิรูป (Reform) ตามนัยยะของ Moffitt et al. (2023) มองว่า มีลักษณะเป็นการกระทำ ในลักษณะคล้ายคลึงกับคลื่น โดยเป็นคลื่นที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลง ประเด็นต่าง ๆ อย่างมีนัยยะสำคัญ ซึ่งสามารถกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า การปฏิรูปถือเป็นการสร้างผลกระทบต่อสาธารณะ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในทิศทางที่ดีภายใต้สถานการณ์ใหม่ โดยส่วนใหญ่การปฏิรูปจึงมักถูกนำมาใช้กับประเด็นการเปลี่ยนแปลงทางสาธารณะ โดยเฉพาะการนำมาใช้กับการปรับปรุงบริการสาธารณะ ในทัศนะของ Lufunyo (2013) จึงมองว่าการปฏิรูปถือเป็นการปรับปรุงบริการสาธารณะ

หลักการและแนวคิดการสะท้อนนัยยะทางวิชาการของการปฏิรูปบริการสาธารณะ เป็นการปรับปรุงบริการสาธารณะ เกิดจากบริบทภาพรวมของการปฏิรูปที่มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์เกี่ยวกับบริการสาธารณะ แม้ว่าการปฏิรูปอาจถูกกล่าวถึงในประเด็นอื่น ๆ อาทิ การปฏิรูปการเงิน การคลัง การกระจายอำนาจ การปฏิรูปกฎหมาย รัฐธรรมนูญ นโยบาย การแปรรูป รัฐวิสาหกิจ การลดกฎระเบียบ การเพิ่มความรับผิดชอบของภาครัฐหรือการปรับปรุงกรอบของกฎหมาย (Afegbua and Ejalonibu, 2015) แต่ประเด็นดังกล่าวถือว่าการปฏิรูปบริการสาธารณะ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างสถาบัน การเปลี่ยนแปลงเชิงความสัมพันธ์ภายในรัฐ (Herzog and Karppinen, 2014) รวมถึงการบริหารเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จในแง่ประสิทธิภาพ หรือความรับผิดชอบต่องบประมาณ และการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวสามารถส่งผลกระทบต่อบริการสาธารณะในประเด็นต่าง ๆ อาทิ การปรับปรุงการให้บริการ การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ ในฐานะพลเมือง (Obasa, 2019) การปฏิรูปบริการสาธารณะจึงมีขอบเขตกว้างขวาง สะท้อนการเปลี่ยนแปลงจากผลลัพธ์การปฏิรูป

การสะท้อนผลลัพธ์การเปลี่ยนแปลงจากการปฏิรูป ตามภาพที่ 1 โดย Ugyel (2016) อธิบายว่า วิธีการปฏิรูปจำเป็นต้องประกอบด้วยตำแหน่งต่าง ๆ อย่างน้อย 3 ตำแหน่ง โดยตำแหน่ง A เดินทางไปยังตำแหน่ง B เป็นตำแหน่งที่เรียกว่าเส้นทางในอุดมคติ เส้นทางดังกล่าวถือเป็นการปฏิรูปบริการสาธารณะโดยทั่วไป ในขณะที่เส้นทางเบี่ยงเบนเป็นเส้นทางจากตำแหน่ง A ไปยังตำแหน่ง C หรือ D ถือเป็นการปฏิรูป ซึ่งอาจเผชิญหน้ากับปัญหาและอุปสรรค แต่อย่างไรก็ตามแม้การเปลี่ยนแปลงจากตำแหน่ง A ไปยังตำแหน่ง C หรือ D เป็นตำแหน่งการปฏิรูป อันอยู่ภายใต้บริบทปัญหาและอุปสรรค แต่เส้นทางของตำแหน่งดังกล่าว ถือว่าเป็นเส้นทางสำคัญที่แสดง

ลักษณะการปฏิรูปบริการสาธารณะ ดังนั้นลักษณะการปฏิรูปบริการสาธารณะ จึงเป็นภาพการเปลี่ยนแปลง สะท้อน การขับเคลื่อนบริบทการเปลี่ยนแปลงทางการบริหารงานสาธารณะ ภายใต้สถานการณ์เดิมสู่สถานการณ์ใหม่ แม้ว่าการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว อาจจำเป็นต้องเผชิญหน้ากับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ

ภาพที่ 1 วิธีการปฏิรูปสาธารณะ

ที่มา: Ugyel (2016)

หลักการปฏิรูปบริการสาธารณะ

การปฏิรูปบริการสาธารณะ มักถูกกล่าวถึงอย่างแพร่หลาย โดยนักการเมืองหรือผู้นำคนสำคัญของชาติ แต่ธรรมชาติการปฏิรูปบริการสาธารณะ มีลักษณะเป็นนามธรรม จึงอาจทำให้การทำความเข้าใจการปฏิรูปบริการสาธารณะของผู้นำและประชาชนไม่ถูกต้องตรงกัน จนกระทั่งก่อให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนในการสื่อสารประเด็นทางการบริหารงานสาธารณะต่อสาธารณชน ดังนั้นส่วนนี้จึงเป็นการกล่าวถึงนัยยะการปฏิรูปบริการสาธารณะเชิงองค์ประกอบเพื่อให้เกิดความเข้าใจและใช้งานได้อย่างถูกต้อง African Development Bank (2005 อ้างใน Afegbua and Ejalonibu, 2015) เชื่อว่าการปฏิรูปอย่างแท้จริง โดยเฉพาะการปฏิรูปบริการสาธารณะ จำเป็นต้องกล่าวถึงการปรับปรุงขีดความสามารถสถาบันสาธารณะ ซึ่งอาจเป็นหน่วยงานราชการในฐานะกระทรวง ทบวง กรม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีบทบาทการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน ดังนั้นองค์ประกอบแรกในการปฏิรูปบริการสาธารณะ จึงเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงขีดความสามารถสถาบันสาธารณะ

การปรับปรุงขีดความสามารถสถาบันสาธารณะ อาจครอบคลุมประเด็นการจัดการกับโครงสร้างการบริหารงาน เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ทางบวกต่อสาธารณะ อาทิ การเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ผลผลิตภาพ (Khan, 2014) การลดต้นทุน (Watt and Perkins, 2020) คุณภาพ การเพิ่มความรับผิดชอบ ความโปร่งใส คุณธรรม การลดการทุจริต (Afegbua and Ejalonibu, 2015)

การจัดการกับบริการใหม่ การบริหารงานใหม่ (Shpak et al., 2019) การจัดการกับลูกค้า ความรวดเร็วในการให้บริการ (Davis and Stazyk, 2014) การเข้าถึงบริการ การตอบสนอง ความต้องการ ความคาดหวังและความพึงพอใจของประชาชน (Pitia et al., 2013) การสร้าง การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเชิงนโยบาย การปรับปรุงขีดความสามารถสถาบันภาครัฐ ให้ทันสมัย การให้ความสำคัญกับดิจิทัลและการแข่งขันทางด้านเทคโนโลยี โดยการปฏิรูปบริการ สาธารณะให้เกิดประเด็นดังกล่าว อาจใช้กลไกการปฏิรูปกฎหมาย การปฏิรูปบุคลากร การปฏิรูป การบริหารหรือการปฏิรูปการเงินการคลัง

การปฏิรูปบริการสาธารณะ อาจถูกกล่าวถึงภายใต้บริบทใดบริบทหนึ่งอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งมีเป้าหมายการปรับปรุงบริการสาธารณะเป็นหัวใจสำคัญ อาทิ การกระจายอำนาจ การสาธารณสุข และการศึกษา ซึ่งเป็นการจัดการกับอำนาจ การสร้างกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใหม่ การเพิ่มความรับผิดชอบ การจัดการกับความเป็นอิสระของสถาบันภาครัฐ การเพิ่มประสิทธิภาพถนน คุณภาพ บริการ ความเท่าเทียมระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การเพิ่มศักยภาพและความเชี่ยวชาญของ ข้าราชการ (Lufunyo, 2013) การจัดการกับรายจ่ายด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ซึ่งล้วนแต่เป็นกลไกการปรับปรุงประสิทธิภาพเพื่อให้บริการสาธารณะได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Brinkerhoff and Wetterberg, 2013)

การปฏิรูปบริการสาธารณะจำเป็นต้องใช้กระบวนการเปลี่ยนแปลงในการปรับปรุง ขีดความสามารถสถาบันภาครัฐเพื่อพัฒนาและการยกระดับประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ คุณภาพ และประชาธิปไตย Bezzina et al. (2021) จึงมองว่าการปฏิรูปบริการสาธารณะ ต้องมีกระบวนการเปลี่ยนแปลง ซึ่งอาจเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไป (Incremental Change) อันเป็น กระบวนการปรับปรุง แก้ไขและการกำหนดใหม่ โดยเปลี่ยนแปลงการบริหารงานบางประการ หรือ บางส่วน การใช้การเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไปใน การปฏิรูปบริการสาธารณะ ถือเป็นการ ประกอบทำให้การปฏิรูปบริการสาธารณะ ประสบความสำเร็จจากอิทธิพลความต่อเนื่องของ กระบวนการเปลี่ยนแปลง

การใช้กระบวนการเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไป ในการปฏิรูปบริการสาธารณะ ถือว่ามีจุดแข็งในการลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิรูป เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงที่มีอาณา เขตจำกัด ทำให้นักบริหารสามารถทราบผลกระทบระหว่างการปฏิรูปหรือการเปลี่ยนแปลง จนนำมาสู่ การแก้ไขปัญหาหรือลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิรูปได้อย่างทันท่วงที ดังนั้น ปัญหาบริการ สาธารณะที่มีความไม่แน่นอน โดยเฉพาะความไม่แน่นอนจากผลกระทบ ซึ่งอาจเกิดขึ้นต่อสาธารณะ เป็นวงกว้าง การเลือกใช้กระบวนการเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไปใน การปฏิรูปบริการสาธารณะ จึงถือว่ามีความเหมาะสม

ในทางตรงกันข้าม Bezzina et al. (2021) มองว่า หากนักบริหารเลือกใช้กระบวนการ ปฏิรูปบริการสาธารณะ โดยอาศัยกลไกการเปลี่ยนแปลงอย่างถอนรากถอนโคน (Radical

Change) ซึ่งเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรง ครอบคลุมการปรับปรุงพื้นฐานองค์กร การให้บริการ การปฏิบัติงาน การเปลี่ยนอำนาจหน้าที่บริการ วัฒนธรรมและค่านิยม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว มักเผชิญหน้ากับความท้าทายในแง่ความรุนแรงจากการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอย่างถอนรากถอนโคน เป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรง กว้างขวาง และเร่งด่วน ซึ่งควบคุมสถานการณ์ได้ยาก แต่ได้เปรียบในการค้นหาหนทางปรับปรุงบริการสาธารณะที่ดีได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้น การปฏิรูปบริการสาธารณะ โดยอาศัยกระบวนการเปลี่ยนแปลง ทั้งการเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไป หรือการเปลี่ยนแปลงแบบถอนรากถอนโคน จึงเปรียบเสมือนหลักประกันความต่อเนื่องและความยั่งยืนของการปฏิรูปบริการสาธารณะที่สามารถก่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลหรือคุณภาพ

รากฐานแรงกดดันการปฏิรูปบริการสาธารณะ

Robinson (2015) มองว่า การปฏิรูปบริการสาธารณะ มีรากฐานแรงกดดันสำคัญมาจากแนวคิดของเวเบอร์ (Max Weber) ซึ่งให้ความสำคัญกับโครงสร้างสายการบังคับบัญชาและระบบคุณธรรม โดยเป็นแนวคิดแรกเริ่มที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานภาครัฐในช่วงศตวรรษที่ 20 และได้รับการปฏิรูปในยุคถัดมา นอกจากนั้นหากพิจารณาจากตารางที่ 1 ซึ่งนำเสนอโดย McCourt (2013) อ้างถึงใน Robinson (2015) จะเห็นได้ว่า การปฏิรูปถูกจำแนกออกเป็นหลายช่วง โดยแต่ละช่วงมีปัญหาและมุมมองการปฏิรูปแตกต่างกัน อาทิ การกล่าวถึงปัญหาการขาดประสิทธิภาพ การให้บริการสาธารณะของหน่วยงานภาครัฐ จึงจำเป็นต้องปฏิรูปตามมุมมองการเสริมสร้างขีดความสามารถ ตลอดจนประเด็นอื่น ๆ

ตารางที่ 1 การปฏิรูปบริการสาธารณะจำแนกตามปัญหาและมุมมอง

ปัญหา	มุมมอง	ช่วงการปฏิบัติ
1. การผลักดันให้รัฐบาลมีประสิทธิภาพเป็นรากฐานสำคัญ	การบริหารงานภาครัฐแบบดั้งเดิมและมุมมองการสร้างขีดความสามารถ	หลังประกาศเอกราช
2. การผลักดันให้รัฐบาลมีความใกล้ชิดกับรากหญ้า	การกระจายอำนาจ	ปี ค.ศ. 1970-ปัจจุบัน
3. การผลักดันให้รัฐบาลมีความเหมาะสม	การจ่ายและการปฏิรูปการจ้างงาน	ปี ค.ศ. 1980-1990
4. การผลักดันให้รัฐบาลทำงานได้ดีขึ้นและขับเคลื่อนตามวัตถุประสงค์หลักที่กำหนดไว้	การจัดการภาครัฐแนวใหม่	ปี ค.ศ. 1990-ปัจจุบัน
5. การผลักดันให้รัฐบาลมีความซื่อสัตย์สุจริต	การบูรณาการและการปฏิรูปการต่อต้านการทุจริต	ปี ค.ศ. 1990-ปัจจุบัน
6. การผลักดันให้รัฐบาลมีความรับผิดชอบต่อประชาชน	การปฏิรูปตามมุมมองจากล่างสู่บน	ปลาย ค.ศ. 1990-ปัจจุบัน

ที่มา: McCourt (2013) อ้างถึงใน Robinson (2015)

Denhardt and Denhardt (2000) อ้างถึงใน Robinson (2015) รากฐานแรงกดดันของการปฏิรูปบริการสาธารณะ จำแนกออกเป็นมุมมองการจัดการภาครัฐแบบดั้งเดิม การจัดการภาครัฐแนวใหม่ และการบริการสาธารณะ ซึ่งแต่ละรูปแบบแตกต่างกันในพื้นฐานทางทฤษฎี เหตุผลและตัวแบบพฤติกรรมมนุษย์ มุมมองแนวคิดที่มีต่อผลประโยชน์สาธารณะ ฐานะผู้ตอบสนองบทบาทรัฐบาล กลไกสำหรับการบรรลุวัตถุประสงค์ มุมมองต่อความรับผิดชอบ การบริหาร โครงสร้างองค์กร และแรงจูงใจพื้นฐานของข้าราชการ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบมุมมองการบริหารงานภาครัฐแบบดั้งเดิมและแบบอื่นๆ

	การจัดการภาครัฐแบบ ดั้งเดิม	การจัดการภาครัฐแนวใหม่	การบริการสาธารณะ
พื้นฐานทางทฤษฎี	ทฤษฎีการเมือง สังคมศาสตร์	ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์	ทฤษฎีประชาธิปไตย
เหตุผลและตัวแบบ	เหตุผลทางการบริหาร	เทคนิคและเหตุผลทางเศรษฐกิจ	เหตุผลเชิงกลยุทธ์
พฤติกรรมมนุษย์	ผลประโยชน์สาธารณะ	ผลประโยชน์ส่วนตน	ผลประโยชน์ประชาชน
มุมมองแนวคิดที่มีต่อ	การเมือง กฎหมาย	การรวมกลุ่มทางผลประโยชน์	ค่านิยมร่วม
ผลประโยชน์สาธารณะ		ของปัจเจกบุคคล	
ฐานะผู้ตอบสนอง	ลูกค้า	ผู้รับบริการ	พลเมือง
บทบาทรัฐบาล	เน้นการปฏิบัติตามที่	ขับเคลื่อนการตอบสนองใน	การมอบบริการ การเจรจา
	ฝ่ายการเมืองกำหนด	ฐานะผู้ผลักดัน	ต่อรองและเป็นนายหน้า ระหว่างผลประโยชน์กับ พลเมือง
กลไกสำหรับการบรรลุ	แผนการบริหารโดย	การสร้างกลไกและแรงจูงใจผ่าน	การสร้างแนวร่วมของสังคม
วัตถุประสงค์	หน่วยงานภาครัฐ	ภาคเอกชนและองค์กรไม่ แสวงหากำไร	องค์กรไม่แสวงหากำไร
มุมมองต่อความ	โครงสร้างสายการบังคับ	กลไกตลาดขับเคลื่อนผลลัพธ์	คุณค่า ความเชี่ยวชาญ
รับผิดชอบ	บัญชาในการตอบสนอง	จากการสั่งสมผลประโยชน์	ปทัสถานและผลประโยชน์
	ผู้ชนะการเลือกตั้ง		สาธารณะ
การบริหาร	ข้าราชการมีดุลพินิจอย่าง	การบรรจบกันของเป้าหมาย	การใช้ดุลพินิจ แต่มีข้อจำกัด
	จำกัด	ผู้ประกอบการ	และความรับผิดชอบ
โครงสร้างองค์กร	องค์กรระบบราชการแบบ	การกระจายอำนาจ	โครงสร้างความร่วมมือ
	บนสู่ล่างและควบคุม		
	ผู้รับบริการ		
แรงจูงใจพื้นฐานของ	คำตอบแทนและ	จิตวิญญาณผู้ประกอบการ	บริการสาธารณะ พิจารณา
ข้าราชการ	ผลประโยชน์ต่าง ๆ	พิจารณาการปรับลดขนาดและ หน้าที่ของรัฐบาล	ผลประโยชน์แก่สังคม

ที่มา: Denhardt and Denhardt (2000) อ้างถึงใน Robinson (2015)

ลักษณะการปฏิรูปบริการสาธารณะ

การปฏิรูปบริการสาธารณะ เกิดขึ้นอย่างแพร่หลายทั้งในประเทศพัฒนาแล้วและกำลังพัฒนา มีลักษณะการปฏิรูปใกล้เคียงกัน กล่าวคือ เน้นการเปลี่ยนแปลงบทบาทผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะนักการเมืองหรือข้าราชการ (Bourgault and Van Dorpe, 2013) เนื่องจากเป็นผู้มีอิทธิพลต่อการจัดบริการสาธารณะ กรณีศึกษาแรกที่น่าเสนอเป็นการศึกษาของ Bezzina et al. (2021) ศึกษาการปฏิรูปบริการสาธารณะในประเทศ “มอลตา” (Malta) ประเทศดังกล่าวใช้การปฏิรูปบริการสาธารณะ โดยอาศัยกระบวนการปฏิรูปอย่างหลากหลาย ในช่วงแรกเป็นการปฏิรูปบนพื้นฐานกระบวนการปฏิรูปอย่างค่อยเป็นค่อยไป หลังจากนั้นนำมาสู่การปฏิรูปอย่างถอนรากถอนโคน กระบวนการปฏิรูปบริการสาธารณะลักษณะดังกล่าว ทำให้ช่วงระหว่างปี ค.ศ. 2013-2020 “มอลตา” ได้รับการปฏิรูปหลายด้าน จนกระทั่งส่งผลกระทบทางบวกต่อประชาชนในประเทศเป็นวงกว้าง และเป็นที่ยอมรับว่าช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงเวลาที่ดีที่สุดแห่งการปฏิรูปบริการสาธารณะของประเทศ “มอลตา”

Bezzina et al. (2021) ค้นพบว่า การปฏิรูปบริการสาธารณะของ “มอลตา” ครอบคลุมทุกมิติสาธารณะ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญทำให้การปฏิรูปมีน้ำหนักเพียงพอต่อการเปลี่ยนแปลงบริการสาธารณะ โดยประกอบด้วย การปฏิรูปการให้บริการสาธารณะ การปฏิรูปความโปร่งใสและกลไกความรับผิดชอบ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ องค์กรและการจัดการของรัฐ การให้บริการกับดิจิทัล การกำหนดนโยบายสาธารณะ การประสานการทำงานและการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยเฉพาะมิติการให้บริการสาธารณะ รัฐบาล “มอลตา” พยายามให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยใช้เงินลงทุนและมุ่งสู่การเป็นรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อสร้างกลไกการเข้าถึงบริการสาธารณะด้วยเทคโนโลยีและวิธีการต่างๆ อย่างทันสมัย อาทิ การสร้างฐานข้อมูล โดยเชื่อว่าระบบดังกล่าวมีศักยภาพและประสิทธิภาพส่งมอบบริการสาธารณะแก่ประชาชน

การปฏิรูปความโปร่งใสและกลไกความรับผิดชอบ รัฐบาล “มอลตา” มองว่าแนวคิดดังกล่าวเป็นหลักการพื้นฐานในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งหน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานในประเทศ จำเป็นต้องตระหนักอย่างเข้มงวด โดยการปฏิรูปความโปร่งใสและกลไกความรับผิดชอบมีขอบเขตกว้างขวาง ครอบคลุมการจัดการกับการทุจริตและการปฏิรูปสถาบันตุลาการให้อยู่บนพื้นฐานหลักการของกฎหมายอย่างถูกต้องและชอบธรรม อิทธิพลการปฏิรูปดังกล่าว ทำให้การจัดซื้อจัดจ้าง การบัญญัติกฎหมายคุ้มครองเสรีภาพสื่อมวลชน ถูกกล่าวถึงและเป็นหนึ่งในบริการสาธารณะที่ได้รับการปฏิรูป

การปฏิรูปการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ รัฐบาล “มอลตา” ตระหนักต่อการเพิ่มความเชี่ยวชาญแก่ทรัพยากรมนุษย์ในการให้บริการสาธารณะ โดยมีเป้าหมายให้บุคลากรภาครัฐปรับปรุงวิธีการทำงาน การสร้างความสมดุลระหว่างการทำงานกับชีวิต การให้ความสำคัญกับการฝึกอบรม การตระหนักต่อค่านิยมการให้บริการสาธารณะ ในขณะที่การปฏิรูปองค์กรและการจัดการ เป็นการปฏิรูปเชิงโครงสร้างเพื่อให้องค์กรภาครัฐแบ่งปันข้อมูล ส่วนประเด็นอื่น ๆ

การปฏิรูปขยายขอบเขตถึงการกำหนดนโยบายสาธารณะ การปรับปรุงวิธีการประสานการทำงานและการปฏิรูปการนำนโยบายไปปฏิบัติ การให้ความสำคัญกับนโยบายการศึกษา กลุ่มผู้หลากหลายทางเพศ สภาพแวดล้อมและความล่าช้าของการทำงาน

การปฏิรูปในแอฟริกา Afegbua and Ejalonibu (2015) พบว่า การปฏิรูปบริการสาธารณะในประเทศดังกล่าว ได้รับความนิยมน้อยแพร่หลาย โดยช่วงแรกอยู่ระหว่างปี ค.ศ. 1980-1990 ซึ่งเป็นการปฏิรูปเพื่อสร้างความมั่นคงให้แก่เศรษฐกิจระดับมหภาค ต่อมาในปี ค.ศ. 1990-2000 เน้นปฏิรูปการจัดการ จนกระทั่งปี ค.ศ. 2000 เป็นต้นมา ให้ความสำคัญกับการปฏิรูปบริการสาธารณะ การปฏิรูปในแอฟริกาเกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติ หรือสถาบันการเงินข้ามชาติ โดยเฉพาะกองทุนการเงินระหว่างประเทศและธนาคารโลก โดยการปฏิรูปดังกล่าวเป็นการหันกลับมาให้ความสำคัญกับความต้องการประชาชนเป็นหลักเพื่อมุ่งเสริมผลิตภาพ บริการสมัยใหม่ ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ ความเท่าเทียมและความเป็นธรรมในการให้บริการและการบริหารงานสาธารณะ

การปฏิรูปบริการสาธารณะของ “ซิมบับเว” (Zimbabwe) ในปี ค.ศ. 1980 งานวิจัยต่างมุ่งสู่การให้ความสำคัญกับบริบทการปฏิรูปบนพื้นฐานหลักธรรมาภิบาล การมีส่วนร่วม ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ความรับผิดชอบ ความโปร่งใส ความเท่าเทียมและการตอบสนอง (Matunhu and Matunhu, 2014) รวมถึงการปฏิรูปการบริหารงานในอิตาลี เน้นศึกษาบทบาทการจัดการภาครัฐแนวใหม่กับการปฏิรูปการกระจายอำนาจ ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจสู่ภูมิภาคและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การปฏิรูปดังกล่าว ให้ความสำคัญกับการจัดการงบประมาณ การจัดองค์การภาครัฐและการจัดการบุคลากร (Bellé and Ongaro, 2014)

ปัจจัยทำให้เกิดการปฏิรูปบริการสาธารณะ

Bezzina et al. (2021) และ Watt and Perkins (2020) เห็นตรงกันว่า ระบบการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญที่มีบทบาทต่อการผลักดันให้เกิดการปฏิรูป โดยเฉพาะในประเทศที่มีการเลือกตั้งอย่างเสรีและมีการแข่งขันระหว่างพรรคการเมืองอย่างเป็นธรรม เนื่องจากผู้ชนะการเลือกตั้งถือเป็นผู้นำรัฐบาลที่มีบทบาทปฏิรูป และหากผู้นำรัฐบาลหรือรัฐมนตรีเป็นกลุ่มคนวัยหนุ่มสาว มีแนวโน้มว่าการปฏิรูปบริการสาธารณะจะได้รับการปฏิบัติ (เป็นลักษณะที่เกิดขึ้นในประเทศ “มอลตา”) ในทางตรงกันข้ามหากขาดปัจจัยระบบการเมือง อาจทำให้การปฏิรูปก่อให้เกิดปัญหาความเหมาะสม ความต่อเนื่องและความครอบคลุมในการปฏิรูปบริการสาธารณะ รวมถึงการได้รับการสนับสนุนจากสาธารณะ (Obasa, 2019)

Bezzina et al. (2021) มองว่า การปฏิรูปบริการสาธารณะจำเป็นต้องพึ่งพาผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ อย่างรอบด้าน อาทิ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ทำหน้าที่แสดงบทบาทการประสานการทำงาน การเชื่อมโยงความคิด โดยเป็นความคิดเชิงนวัตกรรมที่มีเทคโนโลยีเป็นองค์ประกอบเพื่อการตอบสนองบริการสาธารณะ การอาศัยเทคโนโลยีเป็นองค์ประกอบ ทำให้

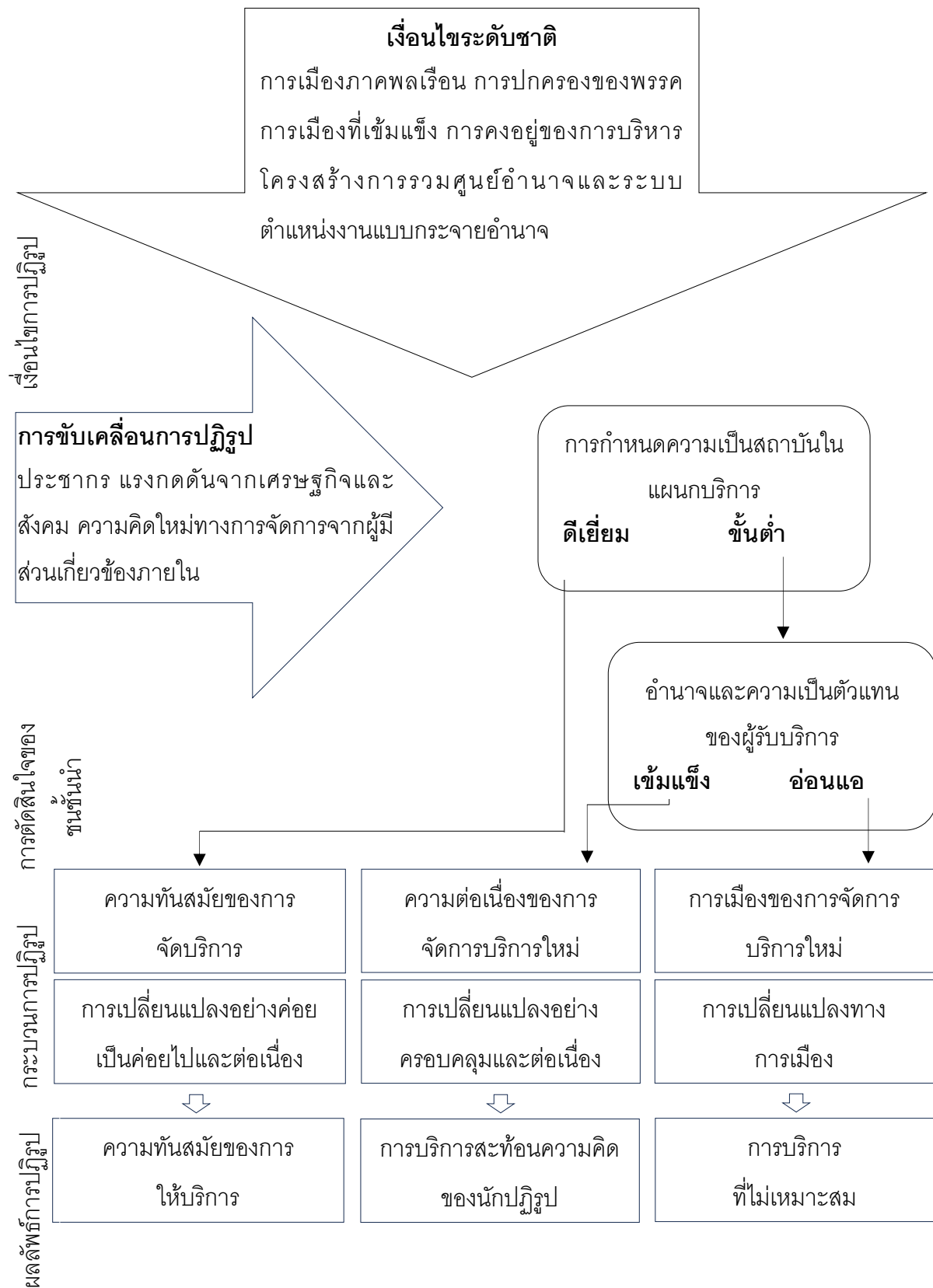
Hartley and Rashman (2018) เชื่อว่าการปฏิรูปบริการสาธารณะเป็นการกล่าวถึงการปฏิรูปที่อยู่ภายใต้บริบทวัฒนธรรม ซึ่งจำเป็นต้องพึ่งพาการมีส่วนร่วมเพื่อให้บริการสาธารณะบรรลุประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Kekez, 2018)

จากตัวแบบการปฏิรูปการจัดบริการสาธารณะ ซึ่งออกแบบโดย Kekez (2018) และปรับแต่งบางส่วนจากผู้เขียน ตามภาพที่ 2 แสดงเงื่อนไขระดับชาติ เป็นเงื่อนไขการปฏิรูปประกอบด้วยการเมืองภาคพลเมือง พรรคการเมืองที่เข้มแข็ง การคงอยู่ของการบริหาร โครงสร้างการรวมศูนย์อำนาจและระบบตำแหน่งงานแบบกระจายอำนาจ นอกเหนือจากเงื่อนไขระดับชาติ อันเป็นเงื่อนไขการปฏิรูป การขับเคลื่อนการปฏิรูปถือเป็นองค์ประกอบที่มีบทบาทต่อการปฏิรูปบริการสาธารณะในอนาคต ซึ่งการขับเคลื่อนการปฏิรูป เช่น ประชากร แรงกดดันจากเศรษฐกิจและสังคม และความคิดใหม่ทางการจัดการจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายใน โดยตัวแปรเงื่อนไขระดับชาติและตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการขับเคลื่อนการปฏิรูป ส่งผลกระทบต่อการกำหนดความเป็นสถาบันในแผนบริการ แบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับดีเยี่ยมและขั้นต่ำ หากการกำหนดความเป็นสถาบันในแผนบริการอยู่ในระดับดีเยี่ยม การบริการสาธารณะจึงถือว่าการจัดการที่ทันสมัย โดยเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไป และได้รับบริการสาธารณะที่มีความทันสมัย ในทางตรงกันข้าม หากการกำหนด ความเป็นสถาบันในแผนบริการอยู่ในระดับขั้นต่ำ จำเป็นต้องพิจารณาอำนาจและความเป็นสถาบันของผู้รับบริการ หากเข้มแข็งถือว่าการจัดบริการใหม่มีความต่อเนื่อง และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างครอบคลุมและต่อเนื่อง โดยถือเป็นการปฏิรูปบริการสาธารณะที่สะท้อนความคิดนักปฏิรูป แต่หากอำนาจและความเป็นตัวแทนของผู้รับบริการอยู่ในระดับอ่อนแอ การปฏิรูปการจัดบริการสาธารณะอาจเผชิญหน้ากับการเมืองในการจัดการบริการใหม่ การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง จนทำให้การบริการขาดความเหมาะสม

สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาเรื่องนัยยะทางวิชาการของการปฏิรูปบริการสาธารณะ พบว่า การปฏิรูปบริการสาธารณะสะท้อนข้อมูลทางวิชาการทิศทางเดียวกัน โดยการปฏิรูปบริการสาธารณะมีรูปแบบไม่ตายตัว และมีตัวแบบการปฏิรูปต่างกัน อาทิ ตัวแบบการปฏิรูปการบริการสังคมภายใต้บริบทลูกค้า (Kekez, 2018) มีเป้าหมายการปฏิรูปให้เกิดความมั่นคงแก่รัฐบาล (Bezzina et al., 2021) การจัดการกับเครือข่ายระบบอุปถัมภ์ การจัดการกับการรวมศูนย์อำนาจ การจัดการกับระบบราชการ ในฐานะส่วนหนึ่งของหน่วยบริหารงานที่จำเป็นต้องมีประสิทธิภาพ ภายใต้อิทธิพลแนวคิดการปฏิรูปบริการสาธารณะ อาทิ แนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่และแนวคิดการจัดการปกครอง (Robinson, 2015) อย่างไรก็ตามแม้ว่าการปฏิรูปในมิติดังกล่าวอาจเผชิญหน้ากับความล้มเหลวหรือความล้มเหลว (Ugyel, 2016) แต่การปฏิรูปบริการสาธารณะ ถือว่ามีความสำคัญต่อการบริหารงานภาครัฐ เนื่องจากแต่ละการปฏิรูปมักมีความเชี่ยวชาญใหม่เกิดขึ้น (Shpak et al., 2019)

การปฏิรูปบริการสาธารณะเป็นการเพิ่มขีดความสามารถหน่วยงานภาครัฐอย่างต่อเนื่อง โดยเปลี่ยนแปลงในรูปแบบหลากหลายแตกต่างกันตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายการปฏิรูป อาทิ การเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไปหรือการเปลี่ยนแปลงอย่างถอนรากถอนโคน ซึ่งได้รับ อิทธิพลจากแนวคิดบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ เช่น การจัดการภาครัฐแนวใหม่และการจัดการ ปกครอง โดยเข้ามามีอิทธิพลต่อแนวคิดบริหารงานภาครัฐดั้งเดิมเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐสามารถ ให้บริการประชาชนได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ส่วนกรณีศึกษาที่น่าสนใจวิเคราะห์ ถือว่า ไม่แตกต่างกับเนื้อหาสาระทางวิชาการ กล่าวคือ เป็นการนำการปฏิรูปบริการสาธารณะ มาแก้ไข ปัญหาข้อจำกัดทางการบริหารงานภาครัฐ อย่างไรก็ตามแม้การปฏิรูปบริการสาธารณะ ได้รับการ ยอมรับว่า ก่อให้เกิดประโยชน์ทางบวกกับการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน แต่การปฏิรูป บริการสาธารณะ จำเป็นต้องพึ่งพาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ในบทบาทการประสานงาน การเชื่อมโยงความคิดเชิงนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพตอบสนองการบริหารงานสาธารณะแก่ประชาชนในรูปแบบหลากหลายและ แตกต่างตามวัตถุประสงค์

ภาพที่ 2 ตัวแบบการปฏิรูปการจัตบริการสาธารณะ
ที่มา: ปรับบางส่วนจาก Kekez (2018)

เอกสารอ้างอิง

- Afegbua, S. I. and Ejalonibu, G. L. (2015). Emerging Issues in Public Sector Reforms in Africa: An Assessment of Ghana and Nigeria. *Africa's Public Service Delivery and Performance Review*, 3(3), 95-126.
- African Development Bank (2005). *African Development Report 2005: Public Sector Management in Africa*. African Development Bank.
- Bellé, N. and Ongaro, E. (2014). NPM, Administrative Reforms and Public Service Motivation: Improving the Dialogue between Research Agendas. *International Review of Administrative Sciences*, 80(2), 382-400.
- Bezzina, F., Camilleri, E. and Marmarà, V. (2021). *Public Service Reforms in a Small Island State: The Case of Malta*. Springer.
- Bourgault, J. and Van Dorpe, K. (2013). Managerial Reforms, Public Service Bargains and Top Civil Servant Identity. *International Review of Administrative Sciences*, 79(1), 49-70.
- Brinkerhoff, D. W. and Wetterberg, A. (2013). Performance-Based Public Management Reforms: Experience and Emerging Lessons from Service Delivery Improvement in Indonesia. *International Review of Administrative Sciences*, 79(3), 433-457.
- Davis, R. S. and Stazyk, E. (2014). Making Ends Meet: How Reinvention Reforms Complement Public Service Motivation. *Public Administration*, 92(4), 919-936.
- Denhardt, R. B. and Denhardt, J. V. (2000). The New Public Service: Serving Rather than Steering. *Public Administration Review*, 60(6), 549-559.
- Hartley, J. and Rashman, L. (2018). Innovation and Inter-Organizational Learning in the Context of Public Service Reform. *International Review of Administrative Sciences*, 18(2), 231-248.
- Herzog, C. and Karppinen, K. (2014). Policy Streams and Public Service Media Funding Reforms in Germany and Finland. *European Journal of Communication*, 29(4), 416-432.
- Kekez, A. (2018). Public Service Reforms and Clientelism: Explaining Variation of Service Delivery Modes in Croatian Social Policy. *Policy and Society*, 37(3), 386-404.

- Khan, H. (2014). The Passage of the Civil Service Reforms Act of 1978, and the Business and the Union: A Non-ZeroSum Game. *International Journal of Public Administration*, 37(1), 35-43.
- Lufunyo, H. (2013). Impact of Public Sector Reforms on Service Delivery in Tanzania. *Journal of Public Administration and Policy Research*, 5(2), 26-49.
- Matunhu, J. and Matunhu, V. (2014). A Review of the Implementation of Public Service Reforms by Zimbabwe Revenue Authority (2011). *Journal of Social Sciences*, 38(1), 63-70.
- McCourt, W. (2013). *Models of Public Service Reform: A Problem-Solving Approach. Policy Research Working Paper, No. 6428*. Washington D.C: The World Bank.
- Moffitt, S. L., O'Neill, M. K. and Cohen, D. K. (2023). *Reforming the Reform: Problems of Public Schooling in the American Welfare State*. University of Chicago Press.
- Obasa, S. O. (2019). Public Service Reform. *The International Journal of Humanities & Social Studies*, 7(11), 152-161.
- Pitia, N., Singh, G. and Naz, R. (2013). Postal Service Reforms in Solomon Islands of the South Pacific: Evaluating Consequences for Public Service Delivery and Customer Satisfaction. *International Journal of Public Administration*, 36(12), 821-830.
- Robinson, M. (2015). *From Old Public New Public Service Implications for Public Sector Reform in Developing Countries*. United Nations development Programme, Global Centre for Public Service Excellence.
- Shpak, N., Podolchak, N., Karkovska, V. and Sroka, W. (2019). The Influence of Age Factors on the Reform of the Public Service of Ukraine. *Cent. Eur. J. Public Policy*, 13(2), 40–52.
- Ugyel, L. (2016). *Paradigms and Public Sector Reform: Public Administration of Bhutan*. Palgrave Macmillan.
- Watt, R. and Perkins, M. (2020). Leading Public Service Reform: Some Reflections. *Administration*, 68(4), 55–72.

การพัฒนาบทเรียนโปรแกรมผ่านอีเลิร์นนิ่งโดยใช้เทคนิคไมโครเลิร์นนิ่ง
เพื่อส่งเสริมความรู้เรื่องความปลอดภัยในการตรวจด้วยเครื่องสร้างภาพสนามแม่เหล็กไฟฟ้า
สำหรับบุคลากรทางการแพทย์

The Development of a Learning Program Utilizing E-Learning and
Micro-learning Technique to Enhance Magnetic Resonance Imaging Safety
for Healthcare Personnel

ภัสรา ตริรัตน์ประยูร^{1,*} และ สิรินธร สินจินดาวงศ์²

Patsara Treerattanaprayoon^{1,*} and Sirinthorn Sinjindawong²

^{1,2}หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมกรรมการเรียนรู้และการสอน วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ
มหาวิทยาลัยศรีปทุม

^{1,2}Master of Education, Program in Innovations in Learning and Teaching, Graduate College of Management,
Sripatum University

*Corresponding author's email: patsara.tre@cra.ac.th

วันรับบทความ (Received)

15 พฤษภาคม 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

5 กรกฎาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ(Accepted)

2 สิงหาคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ข้อ คือ 1) เพื่อพัฒนาบทเรียนโปรแกรมผ่านระบบอีเลิร์นนิ่งด้วยเทคนิคไมโครเลิร์นนิ่ง เรื่องความปลอดภัยในการใช้เครื่องตรวจด้วยเครื่องสร้างภาพสนามแม่เหล็กไฟฟ้า 2) เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนและหลังโดยใช้บทเรียนโปรแกรม และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรทางการแพทย์ที่เรียนผ่านบทเรียนโปรแกรมผ่านระบบอีเลิร์นนิ่งด้วยเทคนิคไมโครเลิร์นนิ่ง กลุ่มเป้าหมาย คือ อาสาสมัครบุคลากรทางการแพทย์ ที่ไม่ได้ปฏิบัติงานในหน่วยตรวจเครื่องสร้างภาพด้วยสนามแม่เหล็กไฟฟ้าจำนวน 50 คน วิธีการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น แบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังเรียน เครื่องมือวิจัย คือ บทเรียนโปรแกรม แบบทดสอบ และแบบสอบถามความพึงพอใจ คุณภาพของเครื่องมือได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา มีค่าเท่ากับ 1.0 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบค่าทีแบบหนึ่งกลุ่มสัมพันธ์กัน

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า (1) บทเรียนโปรแกรมที่พัฒนาโดยใช้เทคนิคไมโครเลิร์นนิ่งและผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ โดยมีผลการประเมินคุณภาพของบทเรียนโปรแกรมในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58 และมีคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ในการเรียนรู้อยู่ระดับสูงมากที่สุดที่ร้อยละ 60 ของอาสาสมัครทั้งหมด (2) ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้

การใช้บทเรียนโปรแกรมที่สร้างโดยใช้เทคนิคไมโครเลิร์นนิ่ง ค่าเฉลี่ยของคะแนนการเรียนรู้หลังการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (3) ผลการประเมินความพึงพอใจในภาพรวมของบทเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.38

คำสำคัญ: บทเรียนโปรแกรม, ไมโครเลิร์นนิ่ง, อีเลิร์นนิ่ง, ความปลอดภัยในการตรวจด้วยเครื่องสร้างภาพสนามแม่เหล็กไฟฟ้า

ABSTRACT

The Objectives of this research were 1) to develop program instruction utilizing micro- learning techniques through an e-learning system, 2) to compare the learning outcomes before and after the implementation of programmed instruction and 3) to investigate the satisfaction levels of medical personnel who underwent the program instruction delivered through the e-learning system with micro-learning techniques. The target group consisted of 50 volunteer medical personnel who were not employed in the magnetic resonance imaging unit. The research design employed was a preliminary experimental design known as a one-group pre-test and post-test design. The research Instrument included program lessons, quizzes and a satisfaction questionnaire. The quality of instrument was examined by using the index of item-objective congruence (IOC) at 1.0 The data analysis involved percentage, mean ($\bar{x}$), standard deviation (S.D.), and t-test dependent.

The results of the research found that (1) the program instruction developed using micro-learning techniques and passed the quality assessment by experts. The quality of the program instruction was at a very good level (4.67) and a standard deviation was 0.58. The relative score of learning was at high level (60 %), (2) the comparison of mean scores between pretest and post test, the post test score was higher at a significant .05 level, and (3) the overall satisfaction of the lesson was at the highest level. ($\bar{X}$ = 4.88, S.D.= 0.38)

Keywords: Program instruction, Micro-learning, e-learning, MRI safety

บทนำ

เครื่องสร้างภาพด้วยสนามแม่เหล็กไฟฟ้า [Magnetic Resonance Imaging (MRI)] เป็นเครื่องมือทางรังสีวิทยา ใช้ทำการวินิจฉัยหาความผิดปกติของอวัยวะ เช่น การตรวจสมองเพื่อหารอยโรค เป็นการตรวจที่

ไม่ใช้รังสีเอกซเรย์ ภาพที่ได้จากตรวจมาจากการประมวลผลของระบบคอมพิวเตอร์โดยใช้สนามแม่เหล็กไฟฟ้ายิ่งยวด คลื่นความถี่วิทยุ และการเปลี่ยนแปลงของสนามแม่เหล็ก (ปฐมพงศ์ พลหาญ, 2561)

การตรวจด้วยเครื่อง MRI มีความเสี่ยงหลักที่เกี่ยวข้องกับการตรวจ 2 เรื่อง ได้แก่ ความเสี่ยงแรก คือ ความเสี่ยงจากสนามแม่เหล็กยิ่งยวด เนื่องจากในห้องตรวจ MRI มีความเป็นสนามแม่เหล็กตลอดเวลา หากมีวัตถุอุปกรณ์ที่เป็นโลหะเข้าไปใกล้สนามแม่เหล็ก วัตถุนั้นจะถูกดูดเข้าไปในตัวเครื่อง MRI อย่างแรง ดังที่มีรายงานข่าวจากต่างประเทศเรื่องญาติผู้ป่วยเสียชีวิตจากการถูกถังออกซิเจนกระแทกร่างกาย เนื่องจากญาติผู้ป่วยนำถังออกซิเจนในห้องตรวจ MRI (Sood, 2018) ความเสี่ยงที่สองคือ ความเสี่ยงจากคลื่นความถี่วิทยุกระตุ้นให้เกิดพลังงาน ส่งผลให้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เสียหาย และเกิดเสียงดังอาจทำให้การได้ยินเสียงลดลง หูอื้อและเกิดความรู้สึกไม่สุขสบาย (Kihlberg et al., 2022)

จากความเสี่ยงข้างต้น American College of Radiology (ACR, 2020) ได้ออกแนวทางปฏิบัติเรื่อง MRI Safety ซึ่งมีบทที่เขียนถึงบุคลากรที่ทำงานในหน่วย MRI โดยเฉพาะ ในบทนี้กล่าวถึงความสำคัญต่อการอบรมบุคลากรที่ทำงานเกี่ยวกับเครื่อง MRI ต้องได้รับการอบรมและทบทวนเรื่องความปลอดภัยจากสนามแม่เหล็ก เป็นประจำทุก 1 – 2 ปี สำหรับโรงพยาบาลในประเทศไทยพบว่า การอบรมบุคลากรทางการแพทย์ใหม่ จะมีลักษณะจัดการอบรมแบบบรรยายในห้องประชุมโดยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางเป็นผู้บรรยาย ส่วนมากจะจัดช่วงการปฐมนิเทศ และอาจมีการทบทวนเรื่องความปลอดภัยทุก 1 – 2 ปี

ลักษณะการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการแพทย์ มีปฏิบัติงานเป็นช่วงเวลาดังกล่าววันและกลางคืนตลอด 24 ชั่วโมง มีการศึกษาชั่วโมงในการปฏิบัติงานของแพทย์ พบว่า แพทย์ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยและโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขส่วนมากทำงานมากกว่า 80 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (ภาสกร สวนเรือง และ อุทุมพร วงษ์ศิลป์, 2565) การศึกษาการทำงานของพยาบาล พบว่า มีการปฏิบัติงานเกินเวลาที่เกิดจากการจัดตารางปฏิบัติงานประจำเดือนร้อยละ 82.18 โดยเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างทำงานเกินเวลา 19.39 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (ทวิยาพรรณ สุภามณี และคณะ, 2559) ทำให้การจัดเรียนการสอนด้วยวิธีการบรรยายแบบเผชิญหน้าไม่สามารถอบรมบุคลากรทั้งหมดได้ในคราวเดียว

ปัจจุบันเทคโนโลยีที่ใช้ในการศึกษาและการค้นคว้าข้อมูล เกิดการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด อีกทั้งมีการนำมาพัฒนาในการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง การนำบทเรียนสำเร็จรูปใช้เป็นเครื่องมือประกอบการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนได้ศึกษาบทเรียนด้วยตนเอง และช่วยลดปัญหาความแตกต่างทางการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล สามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพของตนเอง ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ อย่างเป็นระบบเป็นขั้น เรียนรู้ตามลำดับของเนื้อหาบทเรียน เมื่อเกิดความไม่เข้าใจเนื้อหาสามารถกลับไป ทบทวนแล้วจึงค่อยเรียนเนื้อหาต่อสอดคล้องกับงานวิจัยของ น้ำฝน คูเจริญไพศาล (2560) เรื่อง ผลการเรียนรู้ เรื่องเคมีพอลิเมอร์ของนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปร่วมกับการเขียนผังมโนทัศน์ พบว่า นิสิตมีระดับพัฒนาการการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ การสร้างบทเรียนโปรแกรมเป็นชุดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมาจากการสร้างเนื้อหาอย่างชัดเจน ได้แก่ การลำดับเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ การวางแผน

กิจกรรม แหล่งเรียนรู้และการประเมินผล และมีการตรวจสอบ ทดลองใช้ตามมาตรฐานงานวิจัยทำให้ได้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม ส่งผลให้นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยทักษะการสังเกตและทักษะการจำแนกประเภทหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 (ชูไฮลา เกาะแน และคณะ, 2565) การใช้การเรียนรู้แบบไมโครเลิร์นนิ่งมาพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้เรื่องหน้าที่พลเมืองวัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ในนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทิวธาภิเศกส่งผลให้นักเรียนผ่านการประเมินทั้งหมดและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดีมาก และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด (พนธกร สุขประเสริฐ และคณะ, 2565)

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนาบทเรียนเรื่องความปลอดภัยในการตรวจด้วยเครื่องสร้างภาพสนามแม่เหล็กไฟฟ้าโดยใช้บทเรียนโปรแกรมร่วมกับเทคนิคไมโครเลิร์นนิ่งเรียนผ่านอีเลิร์นนิ่ง เพื่อส่งเสริมความรู้เรื่องความปลอดภัยในการตรวจด้วยเครื่องสร้างภาพสนามแม่เหล็กไฟฟ้า ในบุคลากรทางการแพทย์ที่ไม่ได้ปฏิบัติงานในหน่วยบริการตรวจด้วยเครื่องสร้างภาพ โดยบทเรียนได้รับการออกแบบให้มีเนื้อหาครบถ้วน สามารถเข้าเรียนได้ตามอัธยาศัยรวมถึงสามารถทบทวนบทเรียนได้เมื่อต้องการ

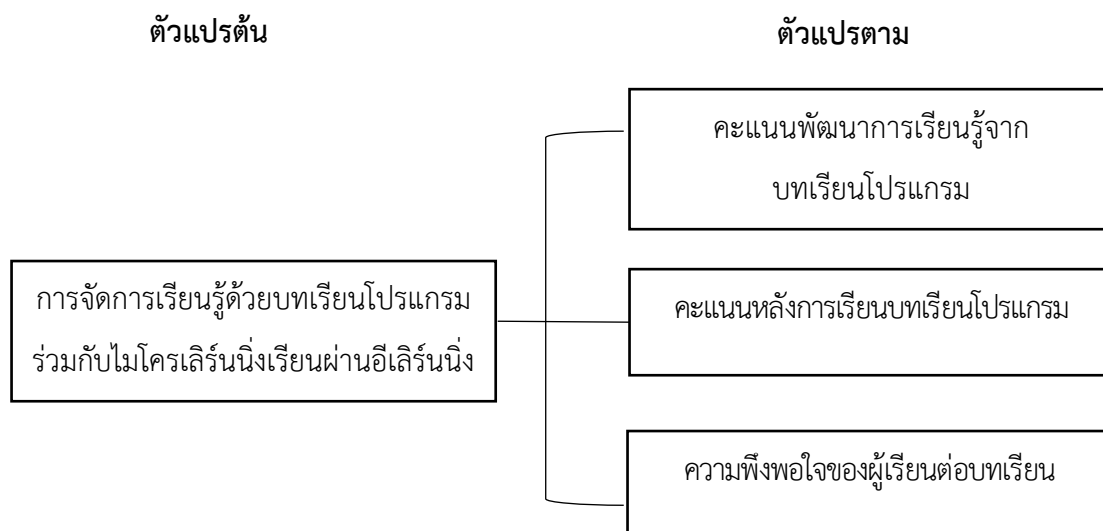
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนโปรแกรมผ่านอีเลิร์นนิ่งด้วยเทคนิคไมโครเลิร์นนิ่ง เรื่องความปลอดภัยในการใช้เครื่องตรวจด้วยเครื่องสร้างภาพสนามแม่เหล็กไฟฟ้า
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของบุคลากรทางการแพทย์ก่อนและหลัง โดยใช้บทเรียนโปรแกรมผ่านอีเลิร์นนิ่งด้วยเทคนิคไมโครเลิร์นนิ่งเรื่องความปลอดภัยในการใช้เครื่องตรวจด้วยเครื่องสร้างภาพสนามแม่เหล็กไฟฟ้า
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรทางการแพทย์ที่เรียนผ่านบทเรียนโปรแกรมผ่านอีเลิร์นนิ่งด้วยเทคนิคไมโครเลิร์นนิ่ง เรื่องความปลอดภัยในการใช้เครื่องตรวจด้วยเครื่องสร้างภาพสนามแม่เหล็กไฟฟ้า

สมมติฐานการวิจัย

คะแนนหลังการเรียนบทเรียนโปรแกรมระบบอีเลิร์นนิ่งด้วยเทคนิคไมโครเลิร์นนิ่ง เรื่องความปลอดภัยในการใช้เครื่องตรวจด้วยเครื่องสร้างภาพสนามแม่เหล็กไฟฟ้าของบุคลากรทางการแพทย์สูงกว่าก่อนเรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ เป็นงานวิจัยเชิงทดลองขั้นต้น (Pre - experimental Research Design) แบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง (The One-Group Pretest-Posttest Design) (ไพศาล วรคำ, 2561)

กลุ่มเป้าหมาย ที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ อาสาสมัครบุคลากรทางการแพทย์ จำนวน 50 คน โดยมีคุณสมบัติที่จำเป็น คือ เป็นบุคลากรทางการแพทย์ที่ไม่ได้ปฏิบัติงานในหน่วยเครื่องสร้างภาพสนามแม่เหล็กไฟฟ้า

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แผนการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนโปรแกรมร่วมกับไมโครเลิร์นนิ่ง ซึ่งมีกระบวนการพัฒนาดังนี้ ศึกษาหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนโปรแกรมไมโครเลิร์นนิ่ง และอีเลิร์นนิ่ง จัดทำแผนการเรียนรู้ ประเมินเนื้อหาการเรียน ออกแบบสื่อการสอนรูปแบบวิดีโอ และส่งผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบคุณภาพของบทเรียนด้วยแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ 5, 4, 3, 2, 1 ได้ผลการประเมินแผนการเรียนรู้มีคุณภาพระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58

2. แบบทดสอบ เรื่อง ความปลอดภัยในการตรวจด้วยเครื่องสร้างภาพสนามแม่เหล็กไฟฟ้า หาคุณภาพโดยใช้ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) มีค่าเท่ากับ 1 การหาความเชื่อมั่นด้วยวิธี Kuder-Richardson: K-20 ได้ค่า 0.69 หาความยากง่ายของแบบทดสอบ อยู่ที่ 0.4 -1 (จักรพงษ์ แผ่นทอง, 2562) และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบได้ค่าระหว่าง 0.2- 1.00

(ไพศาล วรคำ, 2561) จากนั้นนำแบบทดสอบพิมพ์ใน Google Form แยกเป็นแบบทดสอบก่อนการเรียนรู้ (Pre-test) และ แบบทดสอบหลังการเรียนรู้ (Post-test) โดยทั้ง 2 แบบทดสอบเป็นข้อคำถามเดียวกัน

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนรู้ด้วยบทเรียนโปรแกรม ซึ่งได้รับการประเมินคุณภาพของแบบสอบถามจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) มีค่าเท่ากับ 1.00 นำแบบสอบถามความพึงพอใจพิมพ์ใน Google Form

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนโปรแกรมผ่านอิเล็กทรอนิกส์ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้เทคนิคไมโครเลิร์นนิ่ง และเรื่องความปลอดภัยในการตรวจด้วยเครื่องสร้างภาพสนามแม่เหล็กไฟฟ้า นำข้อมูลจัดทำแผนการเรียนรู้และออกแบบสื่อการสอนในรูปแบบของบทเรียนโปรแกรมร่วมกับเทคนิคไมโครเลิร์นนิ่ง เรื่องความปลอดภัยในการตรวจด้วยเครื่องสร้างภาพสนามแม่เหล็กไฟฟ้า และเผยแพร่บทเรียนนี้ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ใน Google Classroom

ขั้นตอนที่ 2 นำบทเรียนใน Google Classroom ทดลองใช้กับกลุ่มอาสาสมัครที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 5 คน เรียนรู้ผ่านอิเล็กทรอนิกส์ หลังการเรียนรู้อาสาสมัครได้ให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ ได้แก่ ควรปรับปรุงเสียงในวิดีโอให้ชัดเจน ควรปรับปรุงการเผยแพร่บทเรียนให้เข้าถึงได้สะดวก ควรเพิ่มความน่าสนใจของวิดีโอการสอน โปรแกรม Animator ไม่เหมาะกับการสร้างบทเรียนเนื่องจากต้องลงทะเบียนก่อนใช้โปรแกรม

ขั้นตอนที่ 3 นำผลการทดสอบและข้อเสนอแนะมาวิเคราะห์และปรับปรุงสื่อการสอน ได้แก่ เพิ่มภาพเคลื่อนไหว ตัดต่อเสียงพูดให้กระชับ เพื่อเพิ่มความน่าสนใจของสื่อการสอน นำโปรแกรม Animator ที่ใช้อธิบายคำชี้แจงการวิจัยและขอความยินยอมเป็นอาสาสมัครออก เปลี่ยนเป็น Program D ID สร้างพิธีกรและใช้เสียงพูดโดย AI และดาวน์โหลดเป็นไฟล์วิดีโอลงใน YouTube ทำให้เผยแพร่ได้ง่าย

ขั้นตอนที่ 4 นำสื่อการสอนที่ได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะมาจัดเรียงเนื้อหาตามแผนการสอนเพื่อเผยแพร่ใน Google Site ตามลำดับดังนี้ (1) วิดีโอคำชี้แจงการวิจัยและขอความยินยอมเป็นอาสาสมัคร (2) แบบทดสอบก่อนการเรียนรู้ออนไลน์โดยใช้ Google Form (3) วิดีโอแนะนำห้องตรวจด้วยเครื่องสร้างภาพสนามแม่เหล็กไฟฟ้า (4) วิดีโอบทเรียนที่ 1 เรื่องความปลอดภัยในการตรวจด้วยเครื่องสร้างภาพสนามแม่เหล็กไฟฟ้า (4) วิดีโอบทเรียนที่ 2 เรื่อง การดูแลผู้ป่วยใส่อุปกรณ์ในร่างกาย และการจัดการสถานการณ์ฉุกเฉินในห้องตรวจด้วยเครื่องสร้างภาพสนามแม่เหล็กไฟฟ้า (6) แบบทดสอบหลังการเรียนรู้ออนไลน์โดยใช้ Google Form (7) แบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนรู้ออนไลน์โดยใช้ Google Form

ขั้นตอนที่ 5 ได้ส่งลิงค์ของบทเรียนจาก Google Site ทางสื่อออนไลน์ต่าง ๆ เช่น Facebook Line ร่วมกับขอความอนุเคราะห์จากหัวหน้างานพยาบาลวิสัญญีในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในการช่วยเผยแพร่บทเรียน และทำการติดตามจำนวนของอาสาสมัครที่ลงทะเบียนเข้าเรียนรู้ จำนวนผู้ทำ

แบบทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้ และจำนวนผู้ทำแบบสอบถามความพึงพอใจออนไลน์ครบทุกหัวข้อตามเป้าหมาย 50 คน

ขั้นตอนที่ 6 ทำการรวบรวมคะแนนจากแบบทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้และจากแบบสอบถามความพึงพอใจจาก Google Form นำมาวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

(1) การวิเคราะห์คุณภาพของบทเรียนโปรแกรม วิเคราะห์จากความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญผ่านแบบประเมินแผนการเรียนรู้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ รวมถึงการนำบทเรียนโปรแกรมทดลองกับอาสาสมัครที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 5 คน เพื่อหาคะแนนความแตกต่าง และคะแนนเพิ่มสัมพัทธ์ วิเคราะห์ระดับพัฒนาการจากเกณฑ์คะแนนเพิ่มสัมพัทธ์แสดงในตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 1 แสดงคะแนนสอบก่อนเรียน หลังเรียน คะแนนความแตกต่าง และคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ของอาสาสมัคร 5 คน

คะแนนเต็ม (10คะแนน)	คะแนนก่อนการเรียนรู้	คะแนนหลังการเรียนรู้	คะแนนความแตกต่าง	คะแนนเพิ่มสัมพัทธ์ (ร้อยละ)
คนที่ 1	5	8	3	60
คนที่ 2	8	9	1	50
คนที่ 3	6	9	3	75
คนที่ 4	8	10	2	100
คนที่ 5	7	10	3	100
ค่าเฉลี่ย	34	46	2.4	77

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของอาสาสมัครไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย 5 คน แบ่งตามระดับพัฒนาการ

เกณฑ์คะแนนเพิ่มสัมพัทธ์	ระดับพัฒนาการ	อาสาสมัคร (คน)	ร้อยละ
76-100	พัฒนาการระดับสูงมาก	2	40
51-75	พัฒนาการระดับสูง	2	40
26-50	พัฒนาการระดับปานกลาง	1	1
1-25	พัฒนาการระดับต้น	0	0
0	ไม่มีพัฒนาการ	0	0

จากตารางที่ 1 และ 2 แสดงผลการทดลองบทเรียนโปรแกรมกับอาสาสมัครที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายจำนวน 5 คน ได้ค่าเฉลี่ยคะแนนความแตกต่างระหว่างก่อนและหลังการเรียนรู้ที่ 2.4 และมีคะแนนเพิ่มสัมพัทธ์

ร้อยละ 77 นำคะแนนเพิ่มสัมพัทธ์มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับพัฒนาการพบว่าอาสาสมัครร้อยละ 80 มีระดับพัฒนาการในระดับสูงและสูงมาก

(2) การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของบุคลากรทางการแพทย์ก่อนและหลัง โดยใช้บทเรียนโปรแกรมผ่านระบบอีเลิร์นนิงด้วยเทคนิคไมโครเลิร์นนิง เรื่องความปลอดภัยในการใช้เครื่องตรวจด้วยเครื่องสร้างภาพสนามแม่เหล็กไฟฟ้า วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบค่าทีแบบหนึ่งกลุ่มสัมพันธ์กัน (t-test for Dependent Sample)

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการประเมินคุณภาพของบทเรียนโปรแกรมผ่านระบบอีเลิร์นนิงด้วยเทคนิคไมโครเลิร์นนิงเรื่องความปลอดภัยในการใช้เครื่องตรวจด้วยเครื่องสร้างภาพสนามแม่เหล็กไฟฟ้า ผู้วิจัยขอเสนอตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยของผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องความปลอดภัยในการตรวจด้วยเครื่องสร้างภาพด้วยสนามแม่เหล็กไฟฟ้าสำหรับบุคลากรทางการแพทย์โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาจำนวน 3 ท่าน

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
ความถูกต้องของเนื้อหา	5	0.58	ดีมาก
เนื้อหามีความทันสมัย	4.7	0.58	ดีมาก
เนื้อหามีความชัดเจน	5	0.00	ดีมาก
เนื้อหามีความกระชับรัดกุม	4.7	0.58	ดีมาก
เนื้อหามีความเหมาะสมกับผู้เรียน	4.7	0.58	ดีมาก
บทเรียนมีความน่าสนใจ	4.7	0.58	ดีมาก
ความเหมาะสมของสื่อการสอน	5	0.00	ดีมาก
สรุปคะแนนเฉลี่ยทุกรายการ	4.67	0.58	ดีมาก

จากตารางที่ 3 พบว่าค่าเฉลี่ยของผลการประเมินบทเรียนในภาพรวมโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษและผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลผู้ป่วยตรวจด้วยเครื่องสร้างภาพด้วยสนามแม่เหล็กไฟฟ้า 2 ท่าน ได้แก่ หัวหน้ารังสีการแพทย์ MRI และหัวหน้างานพยาบาลรังสีวิทยา จำนวน 3 ท่าน มีคุณภาพระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58

ตอนที่ 2 ผลการประเมินผลการเรียนรู้ก่อนและหลังใช้บทเรียนโปรแกรมผ่านระบบอีเลิร์นนิงด้วยเทคนิคไมโครเลิร์นนิง เรื่องความปลอดภัยในการใช้เครื่องตรวจด้วยเครื่องสร้างภาพสนามแม่เหล็กไฟฟ้า ผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบผลก่อนและหลังการเรียนรู้บทเรียนโปรแกรมโดยใช้สถิติทดสอบค่าทีแบบหนึ่งกลุ่มสัมพันธ์กัน (t-test Dependent) ในการทดสอบสมมติฐานของงานวิจัย

ผลการทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
ก่อนการเรียนรู้	50	7.92	1.44	12.798**	< .001
หลังการเรียนรู้	50	9.85	0.64		

** P<.01

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบผลสอบ เรื่องความปลอดภัยในการใช้เครื่องตรวจด้วยเครื่องสร้างภาพสนามแม่เหล็กไฟฟ้า บุคลากรทางการแพทย์ ก่อนเรียนและหลังเรียนของอาสาสมัคร โดยใช้สถิติทดสอบค่าทีแบบหนึ่งกลุ่มสัมพันธ์กัน (t-test Dependent) พบว่า โดยภาพรวมคะแนนเฉลี่ยสอบหลังเรียน ($\bar{X} = 9.85$, S.D.=0.64) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{X} = 7.92$, S.D.=1.4) และมีค่า p-value เท่ากับ < .001

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของอาสาสมัคร 50 คน แบ่งตามระดับพัฒนาการ

เกณฑ์คะแนนเพิ่มสัมพันธ์	ระดับพัฒนาการ	อาสาสมัคร (คน)	ร้อยละ
76-100	พัฒนาการระดับสูงมาก	30	60
51-75	พัฒนาการระดับสูง	13	26
26-50	พัฒนาการระดับปานกลาง	3	6
1-25	พัฒนาการระดับต้น	0	0
0	ไม่มีพัฒนาการ	4	8

เมื่อนำคะแนนก่อนและหลังการเรียนรู้บทเรียนของอาสาสมัคร 50 คน มาหาคะแนนความแตกต่าง พบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.58 และคะแนนเพิ่มสัมพันธ์เท่ากับ ร้อยละ 79.6 วิเคราะห์คะแนนสอบกับจำนวนอาสาสมัครและนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับพัฒนาการพบว่าอาสาสมัครร้อยละ 60 มีระดับพัฒนาการในระดับสูงมาก ร้อยละ 26 มีระดับพัฒนาการในระดับสูง สำหรับอาสาสมัครกลุ่มที่ไม่มีระดับพัฒนาการ 4 คน เป็นกลุ่มเก่งที่มีคะแนนก่อนและหลังการทดลอง 10 คะแนนเต็ม

ผลการวิเคราะห์ทางสถิติสรุปได้ว่า บทเรียนเรื่องความปลอดภัยในการใช้เครื่องตรวจด้วยเครื่องสร้างภาพสนามแม่เหล็กไฟฟ้า สำหรับบุคลากรทางการแพทย์ช่วยให้อาสาสมัครมีความก้าวหน้าทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีพัฒนาการอยู่ในระดับสูง-สูงมาก ร้อยละ 86 ของอาสาสมัครทั้งหมด

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาค่าความพึงพอใจของอาสาสมัครที่มีต่อบทเรียนโปรแกรม เรื่องความปลอดภัยในการใช้เครื่องตรวจด้วยเครื่องสร้างภาพสนามแม่เหล็กไฟฟ้า ผู้วิจัยขอนำเสนอรายละเอียดตามตารางที่ 6 และ 7 ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ผลการประเมินตนเองเรื่องความรู้ด้านความปลอดภัยในการตรวจด้วยเครื่องสร้างภาพด้วยสนามแม่เหล็กไฟฟ้าก่อนการเรียนและหลังการเรียน

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S. D	แปลผล
ความรู้ความเข้าใจเรื่อง MR Safety ก่อนการเรียน	2.42	1.34	น้อย
ความรู้ความเข้าใจเรื่อง MR Safety หลังการเรียน	4.56	0.54	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 อาสาสมัครประเมินตนเองว่ามีความรู้และความเข้าใจเรื่องความปลอดภัยในการตรวจด้วยเครื่องสร้างภาพด้วยสนามแม่เหล็กไฟฟ้าเพิ่มขึ้นกว่าก่อนเรียนในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.54

ตารางที่ 7 ผลการศึกษาความพึงพอใจของอาสาสมัครต่อบทเรียนโปรแกรม

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S. D	แปลผล
สามารถนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้	4.54	0.71	มากที่สุด
สามารถนำความรู้ไปเผยแพร่แก่ผู้อื่นได้	4.64	0.69	มากที่สุด
สามารถให้คำปรึกษาแก่เพื่อนร่วมงานได้	4.56	0.61	มากที่สุด
ความพึงพอใจในภาพรวมต่อบทเรียนโปรแกรม	4.88	0.33	มากที่สุด
สรุปคะแนนเฉลี่ยทุกรายการ	4.64	0.61	มากที่สุด

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนโปรแกรมเรื่องความปลอดภัยในการตรวจด้วยเครื่องสร้างภาพสนามแม่เหล็กไฟฟ้าเฉลี่ยทุกรายการอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยมีหัวข้อสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

การอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่าการพัฒนาบทเรียนโปรแกรมร่วมกับเทคนิคไมโครเลิร์นนิ่งเรียนผ่านอีเลิร์นนิ่งเรื่องความปลอดภัยในการใช้เครื่องตรวจด้วยเครื่องสร้างภาพสนามแม่เหล็กไฟฟ้ามีค่าเฉลี่ยของผลการประเมินบทเรียนในภาพรวมโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาจำนวน 3 ท่าน มีคุณภาพระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เท่ากับ 0.58 สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิภาวรรณ จัยสิน และคณะ (2565) ที่แสดงว่า ผลตรวจประเมินบทเรียนโดยผู้เชี่ยวชาญที่ระดับคุณภาพอยู่ในเกณฑ์มากที่สุดสามารถนำไปใช้ได้จริง

การอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 แสดงให้เห็นว่าคะแนนการเรียนรู้ของบุคลากรทางการแพทย์ภายหลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีระดับนัยสำคัญที่ 0.5 ($p < .001$) อภิปรายความหมายนี้ว่า การเพิ่มขึ้นของคะแนนการเรียนรู้ไม่ได้เกิดจากโอกาสสุ่ม แต่อาจเป็นผลมาจากผลกระทบของโปรแกรมการเรียนรู้ การค้นพบนี้สนับสนุนแนวคิดที่ว่าเทคนิคไมโครเลิร์นนิ่งที่นำมาใช้ในบทเรียนโปรแกรมมีผลในเชิงบวกต่อความรู้และความเข้าใจของอาสาสมัครที่เข้าร่วมเรียนเรื่องความปลอดภัยในการตรวจด้วยเครื่องสร้างภาพสนามแม่เหล็กไฟฟ้า สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กมลพัทธ์ ใจเยือกเย็น (2564) พรพิชิต สุวรรณศิริ และคณะ (2563) และ ดลพร ใบบัว และคณะ (2565) ได้แสดงผลการศึกษาเปรียบเทียบคะแนนหลังการเรียนรู้นี้พบว่าสูงกว่าก่อนเรียนรู้

การอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 3 ศึกษาความพึงพอใจโดยรวมของบุคลากรทางการแพทย์ต่อบทเรียนโปรแกรมพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.88 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.38 สิ่งนี้บ่งชี้ว่า ผู้เรียนมองว่าบทเรียนโปรแกรม เรื่องความปลอดภัยในการตรวจด้วยเครื่องสร้างภาพสนามแม่เหล็กไฟฟ้า ช่วยทำให้อาสาสมัครมีความรู้เพิ่มขึ้น มีความภูมิใจที่สามารถนำความรู้ไปเผยแพร่ เป็นที่ปรึกษาให้กับเพื่อนร่วมงาน ผลลัพธ์เหล่านี้เน้นย้ำถึงประสิทธิผลของโปรแกรมการเรียนรู้ และศักยภาพในการส่งเสริมทัศนคติเชิงบวกต่อการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องในด้านความปลอดภัยในการตรวจด้วยเครื่องสร้างภาพสนามแม่เหล็กไฟฟ้า ความสอดคล้องกับผลงานวิจัยอื่น ๆ ในเรื่องความพึงพอใจของบุคลากรต่อบทเรียนโปรแกรมในงานวิจัยอื่นพบว่าผลการศึกษาค่าความพึงพอใจในภาพรวมส่วนมากอยู่ในระดับดีมาก ถึงดีมากที่สุด เช่น ผลงานวิจัยของปัทมา ยัมสกุล (2563) และ ชัยศาสตร์ คเชนทร์สุวรรณ (2564) ซึ่งรายงานว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนโปรแกรมอยู่ในระดับสูง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยแสดงว่า การเรียนรู้ผ่านบทเรียนโปรแกรมผ่านอีเลิร์นนิ่งโดยใช้เทคนิคไมโครเลิร์นนิ่ง ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ โดยออกแบบเนื้อหาที่มีความซับซ้อนออกเป็นโมดูล แต่ละโมดูลควรมีเนื้อหากระชับ ได้รับการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และควรรวบรวมเนื้อหาทุกโมดูลในแพลตฟอร์มออนไลน์ของหน่วยงาน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าถึงเนื้อหาได้สะดวกและใช้เวลาเรียนได้ตามอัธยาศัยผ่านอีเลิร์นนิ่ง

2. ควรนำไปใช้อบรมบุคลากรทางการแพทย์ให้มีความรู้ด้านการดูแลผู้ป่วยตรวจด้วยเครื่องสร้างภาพด้วยสนามแม่เหล็กไฟฟ้าเพื่อความปลอดภัยของบุคลากรและผู้ให้บริการตรวจ

3. ควรทบทวนเนื้อหาของบทเรียนทุก 1 ปี หรือเมื่อเทคโนโลยีเปลี่ยนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ที่ทันสมัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาความคงทนของความรู้หลังการเรียนรู้เพื่อประเมินผลการรักษาความรู้ในระยะยาวของอาสาสมัครโดยการส่งแบบทดสอบออนไลน์หลังการเรียนรู้ผ่านไป 3 เดือน 6 เดือน และ 1 ปี ผลจากการวิจัยนี้สามารถนำมาประเมินประสิทธิภาพของบทเรียนโปรแกรมและส่งเสริมความรู้และทักษะที่ยั่งยืน

2. ศึกษาเปรียบเทียบเพื่อประเมินประสิทธิผลของการเรียนบทเรียนโปรแกรมผ่านอีเลิร์นนิ่งโดยใช้ไมโครเลิร์นนิ่งเทียบกับแนวทางการเรียนรู้แบบห้องเรียนแบบดั้งเดิมหรือแบบออนไลน์สำหรับการฝึกอบรมด้านความปลอดภัยของ MRI เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ การรักษาความรู้ และระดับความพึงพอใจเพื่อระบุวิธีการฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยทำวิจัยเชิงทดลอง 2 กลุ่ม ในบุคลากรทางการแพทย์ที่เรียนแบบบรรยายกับกลุ่มที่เรียนด้วยบทเรียนโปรแกรมเปรียบเทียบโดยใช้แบบทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้ของทั้ง 2 กลุ่ม

เอกสารอ้างอิง

กมลพัทธ์ ใจเยือกเย็น. (2564). การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปอิเล็กทรอนิกส์เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ภาษาไทยของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น. *วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ*, 14(2), 197-212.

จักรพงษ์ แผ่นทอง. (2562, 24 มีนาคม). *KR-20 ค่าความเชื่อมั่นที่ได้จาก excel*.

<https://krujakrapong.com/kr-20->

ชัยศาสตร์ คชนทร์สุวรรณ. (2564). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องพันธุกรรมด้วยไมโครเลิร์นนิ่ง

สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. *Research and Development Journal Sunandha Rajabhat University*, 12(2), 137-147.

ชูไฮลา เกาะแน, โรชวรรณา เซพโหมลาม, และ ลุตฟียะห์ แซะเซ็ง. (2565). ผลของการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้

เรื่อง พลังงานบนโลกของเราที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการสังเกตและทักษะการจำแนก

ประเภทของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภายใต้สถานการณ์โควิด-19. *วารสารชุมชนวิจัย*

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 17(1), 14-25. <http://doi.org/10.14456/nrru-rdi2023.2>

ดลพร ไบบัว, ไพฑูรย์ ศรีฟ้า และ สุนทิเทพ ศิริพิพัฒน์กุล. (2565). การพัฒนาสื่อโมชันกราฟิกตามแนวคิด

ไมโครเลิร์นนิ่งร่วมกับการเรียนการสอนแบบออนไลน์เรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 3. *วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย*

มหาสารคาม, 5(15), 127-140.

ทวิยาพรรณ สุภามณี, วิภาดา คุณาวิฑิตกุล, และ ผ่องศรี เกียรติเลิศสนา. (2559). การปฏิบัติงานเกินเวลาของ

พยาบาลและผลลัพธ์ด้านพยาบาลในโรงพยาบาลชุมชน. *พยาบาลสาร*, 41[ฉบับพิเศษ], 48-58.

- น้ำฝน คูเจริญไพศาล. (2560). ผลการเรียนรู้เรื่องเคมีพอลิเมอร์ของนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปร่วมกับการเขียนผังมโนทัศน์. *วารสารศิลปากร*, 37(3), 87-108.
- นิภาวรรณ จัยสิน, ศุภวรรณ เล็กวิไล, และ ประเสริฐ แซ่เอี้ยบ. (2565). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดสุทธาโชน. *Modern Learning Development*, 8(1), 66-82.
- ปฐมพงศ์ พลหาญ. (2561, 28 สิงหาคม). *แนวทางความปลอดภัยการใช้เครื่องตรวจด้วยสนามแม่เหล็กไฟฟ้าแรงสูง (MRI Safety)* [เอกสารประกอบการฝึกอบรม]. ภาควิชารังสีวิทยา คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี.
- ปัทมา ยัมสกุล. (2563). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี โดยใช้วิธี Micro Teaching และการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*, 15(2), 11-21.
- พนธกร สุขประเสริฐ, สิทธิกร สุมาลี, และ อุดมลักษณ์ กุลศรีโรจน์. (2565). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบไม่โครเลิร์นนิ่งสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทวีธาภิเศก. *จันทร์เกษมสาร*, 28(1), 62-77.
- พรพิชิต สุวรรณศิริ, รติรส แผลงภูทอง, และ ผุสดี ศิริวัฒนา. (2563). ผลของการใช้บทเรียนช่วยสอน เรื่องภาวะความดันเลือดตกและการช่วยชีวิตต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักเรียนจำพรรคพิเศษ เหล่าทหารแพทย์ ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2561. *วารสารวิชาการโรงเรียนนายเรือด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์*, 7(1), 97-110.
- ไพศาล วรคำ. (2561). *การวิจัยทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 9). ดักสิลาการพิมพ์.
- ภาสกร สวนเรือง และ อุทุมพร วงษ์ศิลป์. (2565). สัดส่วนเวลาปฏิบัติงานของแพทย์เฉพาะทางโรงพยาบาลภาครัฐ กรณีศึกษา 8 โรงพยาบาล. *วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข*, 13(4), 428-441.
- American College of Radiology. (2020, January 4). *ACR Manual on MR Safety version 1.0*. <https://www.acr.org/-/media/ACR/Files/Radiology-Safety/MR-Safety/Manual-on-MR-Safety.pdf>
- Kihlberg, J., Hansson, B., Hall, A., Tisell, A., & Lundberg, P. (2022). Magnetic Resonance Imaging Incidents are Severely Underreported: A Finding in a Multicenter Interview Survey. *European Radiology*, 32(1), 477-488. <https://doi.org/10.1007/s00330-021-08160-w>
- Sood, M. (2018, January 28). *Man Dies after Oxygen Cylinder Sucked into MRI Machine at Mumbai Hospital, 3 Arrested*. *Hindustan Times*. <https://www.hindustantimes.com/mumbai-news/man-gets-crushed-to-death-after-mri-machine-sucks-oxygen-cylinder-in-at-mumbai-hospital/story-iKP8s3l0b8Q2O64JFqHghl.html>.

อิทธิพลของการบอกปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ของร้านกาแฟท้องถิ่นที่มีต่อความตั้งใจใช้
บริการร้านกาแฟท้องถิ่นของผู้บริโภค ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

The Effects of Electronic Word of Mouth of Local Coffee Shop towards
Intention to Use Local Coffee Shop by Consumers in Amphor Muang,
Khon Kaen Province

ฐิตารีย์ สิริมงคล¹ และ ฌัชฌานันท์ นิติวัดนะ^{2,*}

Thitaree Sirimongkol¹ and Chatchanun Nitiwattana^{2,*}

^{1,2}คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

^{1,2}Faculty of Business Administration, Northeastern University

*Corresponding author's e-mail: chatchanun.nit@neu.ac.th

วันที่รับบทความ (Received)

2 มิถุนายน 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

10 กรกฎาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

2 สิงหาคม 2567

บทคัดย่อ

งานวิจัยเชิงปริมาณชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาอิทธิพลของการบอกปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ของร้านกาแฟท้องถิ่นที่มีต่อความตั้งใจใช้บริการร้านกาแฟท้องถิ่นของผู้บริโภค ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแบบมีโครงสร้างจำนวน 250 ราย ใช้การเลือกตัวอย่างแบบสะดวก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบไปด้วย ร้อยละ ความถี่ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยวิธี Stepwise ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบการบอกปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ด้านความเกี่ยวข้องกับการบอกปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ ด้านคุณภาพข้อมูล และด้านปริมาณข้อมูลจากการบอกปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการร้านกาแฟท้องถิ่นของผู้บริโภค ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ทั้งนี้งานวิจัยนี้มีคุณค่าทางวิชาการ กล่าวคือ มีการวิจัยเกี่ยวกับการบอกปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ในลักษณะตัวแปรต้น ซึ่งนักวิจัยส่วนใหญ่ประยุกต์ใช้ตัวแปรการบอกปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นตัวแปรตาม รวมทั้งการศึกษการบอกปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์กับร้านกาแฟท้องถิ่น ซึ่งมีงานวิจัยไม่แพร่หลายมากนัก

คำสำคัญ: การบอกปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์, ความตั้งใจใช้บริการ, ร้านกาแฟท้องถิ่น

ABSTRACT

This quantitative research has an objective as to analyze the effects of electronic word of mouth on the intention to use services of local coffee shops of consumers in Amphor

Muang, Khon Kaen Province. The data was collected data by a structural questionnaire from 250 samples by convenience sampling. Statistics used to analyze data included percentage, frequency and multiple regression with stepwise method. The results showed that involvement component, the quality component and the quantity component of electronic word of mouth have affected the intention to use services of local coffee shops of consumers in Amphor Muang, Khon Kaen Province. This study has an academic benefit as studying electronic word of mouth as an independent variable, while most researchers have applied electronic word of mouth as a dependent variable. Moreover, there is not widespread of studying electronic word of mouth with local coffee shops.

Keywords: Electronic Word of Mouth, Intention to Use Service, Local Coffee Shop

บทนำ

ปัจจุบันผู้คนมีพฤติกรรมการสื่อสารในลักษณะของการบอกปากต่อปากผ่านตัวบุคคลและผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในชีวิตประจำวัน ซึ่งการสื่อสารผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับพฤติกรรมผู้บริโภคที่ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นประจำในชีวิตประจำวัน (อัศนีย์ ณ น่าน และคณะ, 2564) เมื่อผู้บริโภคเดินทางไปใช้บริการหรือท่องเที่ยวในสถานที่ใด มักมีพฤติกรรมในการโพสต์รูปถ่ายผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่ง Armawan (2022) กล่าวว่า การโพสต์รูปถ่ายในอินสตาแกรมหรือเฟซบุ๊ก มักมีผู้คนมาแสดงความคิดเห็นพร้อมกับสอบถามถึงสถานที่ดังกล่าว การกระทำดังกล่าวสื่อถึงพฤติกรรมการบอกปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ของผู้บริโภค ซึ่งเป็นผลมาจากการเติบโตของโลกเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ต (Armawan et al., 2023) ที่ส่งเสริมให้ผู้บริโภคดำเนินชีวิตผ่านสื่อออนไลน์ได้ทุกที่ทุกเวลา ไม่ว่าจะเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การสั่งซื้อสินค้า หรือการจองรถ เป็นต้น สถานที่แห่งหนึ่งที่ผู้บริโภคมักแบ่งปันภาพถ่ายและข้อมูลต่าง ๆ คือ ร้านกาแฟ เนื่องจากร้านกาแฟเป็นแหล่งนัดพบระหว่างเพื่อนญาติ หรือผู้คน โดยมีวัตถุประสงค์ อาทิ การดื่มกาแฟ การพูดคุย และการทำธุรกิจ เป็นต้น (Armawan, 2022) ร้านกาแฟที่ผู้บริโภคให้ความสนใจโพสต์รูปถ่ายมักเป็นร้านกาแฟท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น ซึ่งแตกต่างจากร้านกาแฟแบบแฟรนไชส์ที่มีบรรยากาศของร้าน สินค้า และการบริการต่าง ๆ ในแต่ละร้านคล้ายคลึงกัน

จังหวัดขอนแก่นเป็นจังหวัดที่มีประชากรมากที่สุดเป็นอันดับ 5 ของประเทศในปี พ.ศ. 2566 (พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534, 2566) เขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นเป็นศูนย์กลางด้านการศึกษา การเงิน และหน่วยงานราชการและเอกชนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ทำให้ผู้คนจากต่างถิ่นแวะเวียนมาจังหวัดขอนแก่นเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ ติดต่องานราชการและเอกชน ท่องเที่ยว รวมทั้งใช้บริการจากร้านกาแฟ ผู้บริโภคในท้องถิ่น ผู้คนที่มาทำธุระ และนักท่องเที่ยวต่างถิ่น มักจะมีพฤติกรรมค้นหาข้อมูลของร้านกาแฟจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ

ยุพาวรรณ วรรณวานิชย์ (2564) ที่กล่าวว่า นักท่องเที่ยวมากกว่าร้อยละ 80 จะอ่านรีวิวจากสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้รู้จักสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ก่อนการเดินทางจริง ร้านกาแฟท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น มีหลายแห่ง ทำให้ผู้บริโภคมีทางเลือกร้านกาแฟ ส่งผลให้ผู้ประกอบการดำเนินธุรกิจไปพร้อมกับการแข่งขันในหมู่ของร้านกาแฟท้องถิ่น รวมทั้งร้านกาแฟแบบแฟรนไชส์ หนึ่งในกิจกรรมทางการตลาดที่ผู้ประกอบการนำมาใช้ในการแข่งขัน คือ การสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Word of Mouth: EWOM) เพราะเป็นกิจกรรมที่ใช้งบประมาณต่ำ และเป็นการสื่อสารที่ผู้บริโภคให้ความเชื่อถือสูง เนื่องจากเป็นการสื่อสารระหว่างกลุ่มผู้บริโภคเป็นหลัก แต่หาก EWOM มาจากหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องกับร้านค้า สินค้า หรือหน่วยงานให้บริการ จะส่งผลให้คุณภาพของข้อมูลลดลง (ฐิตารีย์ ศิริมงคล และ ณัฏฐนันท์ นิติวินณะ, 2566) ผู้บริโภคจะให้ความเชื่อถือน้อยลง ซึ่งจะกระทบต่อความตั้งใจใช้บริการร้านกาแฟท้องถิ่นของผู้บริโภค ดังที่ Armawan et al. (2023) กล่าวว่า EWOM ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อในบริบทของร้านกาแฟ

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาอิทธิพลของการบอกปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ของร้านกาแฟท้องถิ่นที่มีต่อความตั้งใจใช้บริการร้านกาแฟท้องถิ่นของผู้บริโภค ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เพื่อให้ผู้ประกอบการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมให้ผู้บริโภคเกิดการบอกปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์อันจะนำไปสู่ความตั้งใจใช้บริการร้านกาแฟท้องถิ่นของผู้บริโภคในที่สุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาอิทธิพลการบอกปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ที่มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการร้านกาแฟท้องถิ่นของผู้บริโภค ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

สมมติฐานการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานการวิจัย ประกอบด้วย

H1: การบอกปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ ด้านความเกี่ยวพันกับ EWOM มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการร้านกาแฟท้องถิ่นของผู้บริโภค ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

H2: การบอกปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ ด้านคำแนะนำจาก EWOM มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการร้านกาแฟท้องถิ่นของผู้บริโภค ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

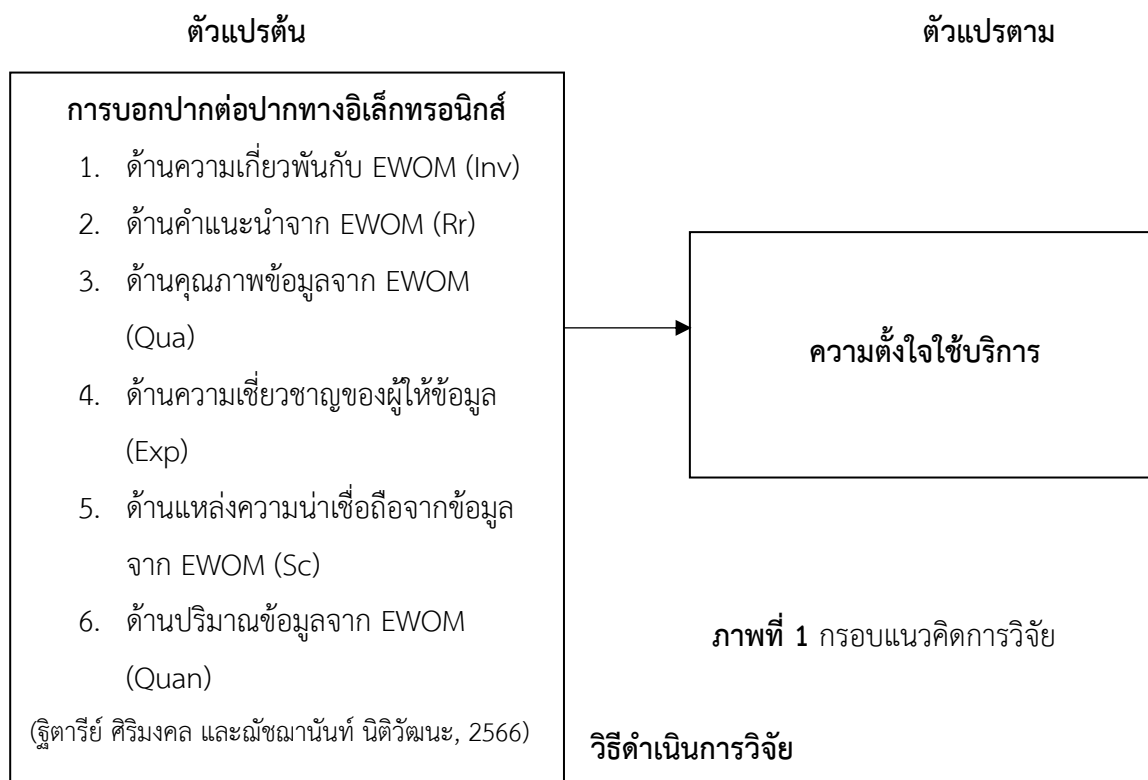
H3: การบอกปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ ด้านคุณภาพข้อมูลจาก EWOM มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการร้านกาแฟท้องถิ่นของผู้บริโภค ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

H4: การบอกปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ ด้านความเชี่ยวชาญของผู้ให้ข้อมูลมีผลต่อความตั้งใจใช้บริการร้านกาแฟท้องถิ่นของผู้บริโภค ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

H5: การบอกปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ ด้านแหล่งความน่าเชื่อถือจากข้อมูลจาก EWOM มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการร้านกาแฟท้องถิ่นของผู้บริโภค ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

H6: การบอกปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ ด้านปริมาณข้อมูลจาก EWOM มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการร้านกาแฟท้องถิ่นของผู้บริโภค ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริโภคร้านอาหารแพทองถิ่น ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น และเป็นผู้ที่ใช้สื่อออนไลน์ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แท้จริง คณะผู้วิจัยประยุกต์ใช้หลักการคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างของ Hair et al. (2006, cited in Siddiqui (2013)) ที่ระบุว่า การใช้สถิติ Multiple Regression จำนวนกลุ่มตัวอย่างควรเป็น 15-20 เท่าของตัวแปรทำนาย ทั้งนี้จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า จำนวนตัวแปรทำนายในงานวิจัยชิ้นนี้มีตัวแปรทำนายจำนวนเท่ากับ 6 ตัวแปร จึงคำนวณกลุ่มตัวอย่างได้เท่ากับ 120 ตัวอย่าง และหากใช้วิธี Stepwise ในการประมวลผล ควรเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างให้มากขึ้น ตามวิธีการคำนวณของ Hair et al. (2006, cited in Siddiqui (2013)) และเพื่อให้เป็นไปตามหลักการดังกล่าว รวมทั้งเพื่อให้ผลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น (อรุณ จิรวัดนกุล, 2563) คณะผู้วิจัยจึงเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็น 250 ตัวอย่าง โดยมีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยใช้แบบสอบถามแบบมีโครงสร้างในการเก็บข้อมูล แบ่งเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ความคิดเห็นต่อ EWOM และความตั้งใจใช้บริการร้านอาหารแพทองถิ่น

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่นำมาใช้ในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว นำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสม หลังจากนั้นคณะผู้วิจัยนำ

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบหาความเชื่อมั่น (Try out) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของ เครื่องมือ โดยนำไปทดลองใช้กับผู้บริโภคที่เคยใช้บริการร้านกาแฟท้องถิ่น จำนวน 30 ชุด มีผลการวิเคราะห์ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค พบว่า มีค่าความเชื่อมั่น (α) เท่ากับ 0.944 ซึ่งเป็นค่าความเชื่อมั่นที่ดีเยี่ยม เนื่องจากเป็นค่าที่มากกว่า 0.85 (Bonett & Wright, 2015)

วิธีรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยการใช้แบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยใช้การเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ทั้งสิ้น 250 ชุด โดยการแจกแบบสอบถามกระจายให้แก่ ผู้ที่มีคุณสมบัติตรงกับลักษณะของกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย บริเวณร้านกาแฟท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ และรายได้ต่อเดือนโดยเฉลี่ย

การศึกษาอิทธิพลการบอกปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งผลต่อความตั้งใจใช้บริการร้านกาแฟท้องถิ่นของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย ความเกี่ยวข้องกับ EWOM ด้านคำแนะนำจาก EWOM คุณภาพข้อมูลจาก EWOM ความเชี่ยวชาญของผู้ให้ข้อมูล ด้านแหล่งความน่าเชื่อถือจากข้อมูลจาก EWOM ปริมาณข้อมูลจาก EWOM และระดับความตั้งใจใช้บริการร้านกาแฟท้องถิ่นของผู้บริโภค โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณด้วยวิธี Stepwise

ทั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ พบว่า มีค่า Durbin-Watson อยู่ที่ 2.001 ซึ่งเป็นค่าที่แสดงถึงตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์ภายในตัวเอง เนื่องจากมีค่าอยู่ระหว่าง 1.5 – 2.5 (Alexander, 2016) มีค่า Tolerance อยู่ระหว่าง .699-.757 ซึ่งมีค่าไม่เข้าใกล้ 0 (Kumari, 2008) ซึ่งแสดงว่าตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีระดับความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และ Variance Inflation Factor (VIF) มีค่าระหว่าง 1.321-1.431 ซึ่งมีค่าต่ำกว่า 5 ซึ่งเป็นค่าที่สามารถใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณได้ (Akinwande et al., 2015) และตัวแปรต้นมีค่าสหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .327-.565 ซึ่งเป็นค่าไม่เข้าใกล้ .800แสดงว่าตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กัน (Shrestha, 2020)

สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริโภคร้านกาแฟท้องถิ่นส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 64.0 มีอายุ 18-25 ปี จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 44.0 มีสถานภาพโสด จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 70.4 มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 63.6 มีอาชีพพนักงานเอกชน จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 33.2 และมีรายได้ต่อเดือนเฉลี่ย 10,001-20,000 บาท จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 36.4

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลการบอกปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งผลต่อความตั้งใจใช้บริการร้านกาแฟท้องถิ่นของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย ความเกี่ยวข้องกับ EWOM คุณภาพข้อมูลจาก EWOM ด้านคำแนะนำจาก EWOM ปริมาณข้อมูลจาก EWOM ด้านแหล่งความน่าเชื่อถือจากข้อมูลจาก EWOM ความเชี่ยวชาญของผู้ให้ข้อมูล และระดับความตั้งใจใช้บริการร้านกาแฟท้องถิ่นของผู้บริโภคโดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณความตั้งใจใช้บริการร้านกาแฟท้องถิ่นของผู้บริโภค โดยรวมโดยการวิเคราะห์ Multiple Regression

ตัวแปร	B	SE	t	Sig.
ค่าคงที่ Constant)	0.761	0.212	3.592	0.000
Inv (x_1)	0.433	0.035	12.740	0.000
Qua (x_3)	0.242	0.051	4.728	0.000
Quan (x_6)	0.095	0.046	2.067	0.040
r	=.774		Adjusted R ²	=.594
R ²	=.599		SE	=.37054

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ พบว่า ความตั้งใจใช้บริการร้านกาแฟท้องถิ่นมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับกลุ่มตัวแปรอิสระ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสามารถสร้างสมการทำนายเชิงเส้นตรงได้ ซึ่งจากการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณได้ตัวแปรที่สามารถทำนายความตั้งใจใช้บริการ (y) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความเกี่ยวข้องกับ EWOM (E-WOM involvement) (x_1) ด้านคุณภาพข้อมูลจาก EWOM (E-WOM quality) (x_3) และด้านปริมาณข้อมูลจาก EWOM (E-WOM quantity) (x_6) ตามลำดับ โดยตัวแปรทั้ง 3 ตัวนี้สามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจใช้บริการร้านกาแฟท้องถิ่น (y) ได้ร้อยละ 59.4 (adjusted R² = .594)

ผู้วิจัยจึงได้นำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรทำนายมาเขียนเป็นสมการทำนายความตั้งใจใช้บริการ (y) โดยใช้คะแนนดิบ ดังนี้

$$y = .761 + .443 X_1 + .242 X_3 + .095 X_6$$

ทั้งนี้ผู้วิจัยจึงสามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานของการบอกปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์สามารถทำนายความตั้งใจใช้บริการร้านกาแฟท้องถิ่นของผู้บริโภค ได้ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
H1: การบอกปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ ด้านความเกี่ยวพันกับ EWOM มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการร้านกาแฟท้องถิ่นของผู้บริโภค ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น	ยอมรับ
H2: การบอกปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ ด้านคำแนะนำจาก EWOM มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการร้านกาแฟท้องถิ่นของผู้บริโภค ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น	ปฏิเสธ
H3: การบอกปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ ด้านคุณภาพข้อมูลจาก EWOM มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการร้านกาแฟท้องถิ่นของผู้บริโภค ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น	ยอมรับ
H4: การบอกปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ ด้านความเชี่ยวชาญของผู้ให้ข้อมูลมีผลต่อความตั้งใจใช้บริการร้านกาแฟท้องถิ่นของผู้บริโภค ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น	ปฏิเสธ
H5: การบอกปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ ด้านแหล่งความน่าเชื่อถือจากข้อมูลจาก EWOM มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการร้านกาแฟท้องถิ่นของผู้บริโภค ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น	ปฏิเสธ
H6: การบอกปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ ด้านปริมาณข้อมูลจาก EWOM มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการร้านกาแฟท้องถิ่นของผู้บริโภค ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น	ยอมรับ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า EWOM ด้านความเกี่ยวพันกับ EWOM ด้านคุณภาพข้อมูลจาก EWOM และด้านปริมาณข้อมูลจาก EWOM มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการร้านกาแฟท้องถิ่นของผู้บริโภค สอดคล้องบางส่วนกับผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับร้านกาแฟของ Armawan et al. (2023) ที่พบว่า การบอกปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อของลูกค้าร้านกาแฟ ในขณะที่ผลการวิจัยยังสอดคล้องบางส่วนกับผลการวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง EWOM และความตั้งใจในบริบทอื่น ๆ อาทิ Kusumawati et al. (2019) ที่พบว่า การบอกปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ส่งผลต่อความตั้งใจเยี่ยมชมจุดหมายปลายทาง รวมทั้ง ยุพาวรรณ วรรณวานิชย์ (2564) ที่พบว่า eWOM มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจท่องเที่ยวภายในประเทศ เช่นเดียวกับวิภาดา เถาธรรมพิทักษ์ สิบวิชญ์ วงศ์สุวัฒน์ และศิริกัญญา ทองแสง (2566) ที่พบว่า การบอกปากต่อปากบนอินเทอร์เน็ต ส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจเดินทางท่องเที่ยวภายหลังการแพร่ระบาดของโควิด 19 เป็นต้น

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า EWOM ด้านความเกี่ยวพันมีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการร้านกาแฟท้องถิ่นของผู้บริโภค เนื่องจากในปัจจุบันผู้บริโภคมีพฤติกรรมใช้สื่อออนไลน์เป็นสื่อหลักในการติดต่อสื่อสารทั้งเพื่อเปิดรับข้อมูลและส่งต่อข้อมูลข่าวสาร ดังนั้นเมื่อผู้บริโภคมีความสนใจในการใช้บริการร้านกาแฟท้องถิ่นจึงหาข้อมูลต่าง ๆ เช่น ภาพบรรยากาศร้าน และรีวิวทั้งในแง่บวกและแง่ลบ เป็นต้น ผ่านสื่อออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็นเฟซบุ๊ก อินสตาแกรม หรือเพจรีวิวร้านกาแฟท้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพวรรณ วรรณวานิชย์ (2564) ที่พบว่านักท่องเที่ยวร้อยละ 80 จะอ่านรีวิวจุดหมายปลายทางก่อนตัดสินใจเดินทาง

ผลการวิจัยพบว่า EWOM ด้านคุณภาพข้อมูลมีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการร้านกาแฟท้องถิ่นของผู้บริโภค เนื่องจากข้อมูลที่ได้จาก EWOM เป็นข้อมูลที่มีทั้งแง่บวกและแง่ลบ และมาจากผู้บริโภคที่เคยใช้สินค้า หรือการบริการมาแล้ว ซึ่งถือเป็นข้อมูลที่ผู้บริโภคให้ความเชื่อมั่นด้านคุณภาพข้อมูลว่าเกิดจากผลของการใช้สินค้า หรือการบริการจริง อย่างไรก็ตามหากข้อมูลใน EWOM มาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสินค้า หรือการบริการ เช่น ผู้ผลิต ผู้จัดจำหน่าย หรือแอดมิน ของสินค้าหรือการบริการนั้น คุณภาพและความน่าเชื่อถือของข้อมูล EWOM จะลดลง (ฐิตารีย์ ศิริมงคล และ ฌัษณันท์ นิติวัดนะ, 2566) สอดคล้องกับที่ McCroskey, McCroskey & Richmond (2006, อ้างถึงใน Zhao et al., 2020) ที่กล่าวว่า คุณภาพของข้อมูลสูงจะมีผลในการโน้มน้าวใจ และจะส่งผลให้ผู้บริโภคเกิดความเชื่อว่าความพึงพอใจในตัดสินใจซื้อขึ้นอยู่กับคุณภาพของข้อมูลที่ปรากฏ รวมทั้งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Mehryar et al. (2020) ที่พบว่า EWOM ด้านคุณภาพข้อมูลมีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อของผู้บริโภค

ผลการวิจัยบ่งชี้ว่า EWOM ด้านปริมาณข้อมูลมีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการร้านกาแฟท้องถิ่นของผู้บริโภค เนื่องจากหากข้อมูล EWOM มีจำนวนมากพอไม่ว่าจะเป็นบรรยากาศของร้าน รายการอาหาร เครื่องดื่ม ราคาสินค้า ความหนาแน่นของลูกค้า เป็นต้น ย่อมเป็นข้อมูลให้ผู้บริโภคประกอบการพิจารณาเลือกร้านกาแฟท้องถิ่น ทั้งนี้ข้อมูล EWOM ควรเป็นข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงทั้งแง่บวกและแง่ลบ มิเช่นนั้นอาจส่งผลให้ผู้บริโภคเข้าใจว่าข้อมูลดังกล่าวมาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับร้านกาแฟท้องถิ่น ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับรวมทั้งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Mehryar et al. (2020) ที่พบว่า EWOM ด้านปริมาณข้อมูลมีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อของผู้บริโภค

อย่างไรก็ตามผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า EWOM ด้านคำแนะนำไม่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการร้านกาแฟท้องถิ่นของผู้บริโภค อาจเป็นเพราะด้านคำแนะนำจากการบอกปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์มีรายละเอียดเกี่ยวกับยอดกตโลศยอดกตแดร์ ซึ่งผู้บริโภคส่วนใหญ่อาจรับรู้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับร้านกาแฟอาจว่าจ้างบุคคลอื่นในการกดไลค์หรือกดแชร์ หรือผู้บริโภคมีการกดไลค์ กดแชร์ หรือให้คะแนนตามมารยาท หรือมีการกดแชร์เพราะต้องการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการตลาดของร้าน ส่งผลให้ผู้บริโภคไม่เชื่อมั่นต่อยอดกตโลศกดแชร์ดังกล่าว EWOM ด้านคำแนะนำจึงไม่ส่งผลต่อความตั้งใจใช้บริการร้านกาแฟท้องถิ่น สอดคล้องกับที่ Mudambi and David (2010 อ้างถึงใน Dwidienawati et al., 2020) กล่าวว่า ผู้บริโภคหลายคนแสดงความคิดเห็นด้วยการกดไลค์และให้คะแนนโดยไม่มีการอธิบายเพิ่มเติม

สำหรับผลการวิจัยที่แสดงให้เห็นว่า EWOM ด้านแหล่งความน่าเชื่อถือไม่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการร้านกาแฟท้องถิ่นของผู้บริโภค อาจเป็นเพราะร้านกาแฟท้องถิ่นส่วนใหญ่มีขนาดเล็กถึงปานกลางจึงไม่มีเพจรีวิวร้านกาแฟให้ความสนใจในการรีวิวร้านกาแฟ จึงทำให้ EWOM เกี่ยวกับร้านกาแฟท้องถิ่นไม่ปรากฏบนเพจรีวิวร้านกาแฟที่มีชื่อเสียง ส่งผลให้ผู้บริโภคไม่พบข้อมูล EWOM ดังกล่าว และสืบเนื่องจากผู้บริโภคร้านกาแฟท้องถิ่นจะมีการสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์ในระหว่างกลุ่มผู้บริโภคกันเอง เช่น Facebook ส่วนบุคคล และเพจหรือกลุ่มเฟซบุ๊กในท้องถิ่น เป็นต้น ซึ่งการสื่อสารดังกล่าวผู้บริโภคทั่วไปสามารถแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ได้อย่างเสรี ส่งผลให้ผู้บริโภคให้ความสนใจรีวิวจากผู้บริโภคทั่วไปมากกว่าจากเพจหรือ เว็บไซต์ที่มีชื่อเสียง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Mehryar et al. (2020) ที่พบว่า EWOM ด้านความน่าเชื่อถือไม่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อของผู้บริโภค

ผลการวิจัยอีกประการหนึ่งพบว่า EWOM ด้านความเชี่ยวชาญของผู้ให้ข้อมูลพบว่า ไม่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการร้านกาแฟท้องถิ่นของผู้บริโภค อาจเป็นเพราะ EWOM ในระดับท้องถิ่นเป็นการสื่อสารระหว่างกลุ่มเพื่อนและคนรู้จัก ผู้บริโภคจึงไม่ให้ความสนใจกับนักรีวิวที่มีชื่อเสียงโด่งดัง แต่ให้ความสนใจกับข้อมูลที่ได้รับจากกลุ่มคนที่รู้จักแทน ผลการวิจัยนี้ย้อนแย้งกับผลการวิจัยของ Isyanto et al. (2020) ที่พบว่า ไมโครอินฟลูเอนเซอร์มีผลต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง ซึ่งอาจเป็นเพราะบริบทของงานวิจัยแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

จากผลการวิจัยพบว่า EWOM ด้านความเกี่ยวพัน ด้านคุณภาพข้อมูล และด้านปริมาณข้อมูลมีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการร้านกาแฟท้องถิ่นของผู้บริโภค คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัยดังนี้

1. ผู้ประกอบการร้านกาแฟท้องถิ่นควรมีกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้บริโภคที่มาใช้บริการให้สื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับร้านกาแฟเกิดการบอกต่อทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ข้อมูลดังกล่าวแพร่หลายในสื่อออนไลน์ของผู้บริโภค อาทิ ส่งเสริมให้ผู้บริโภคเช็คอิน (Check-in) พร้อมรูปถ่ายในเฟซบุ๊ก และรีวิวร้านกาแฟในหน้าเพจของร้านกาแฟท้องถิ่น เป็นต้น รวมทั้งมีการจัดบรรยากาศของร้านให้เป็นเอกลักษณ์เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริโภคโพสต์รูปถ่ายร้านกาแฟลงในสื่อออนไลน์ของตน
2. ผู้ประกอบการร้านกาแฟท้องถิ่นควรควบคุมแอดมินของเพจร้านกาแฟในการตอบคำถาม หรือให้ข้อมูลกับผู้บริโภคให้ข้อมูลที่จริงทั้งในแง่บวกและแง่ลบ เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความเชื่อมั่นว่าข้อมูลที่แอดมินตอบกลับนั้นเป็นข้อมูลที่ไม่เกินความจริง
3. ผู้ประกอบการร้านกาแฟท้องถิ่นควรให้ข้อมูลกับผู้บริโภคให้ครอบคลุมทุกมิติทั้งที่ปรากฏในหน้าเพจของร้าน การตอบรีวิวในสื่อออนไลน์สาธารณะ หรือการตอบอินบ็อกซ์ของลูกค้า เช่น การให้ข้อมูลเกี่ยวกับบรรยากาศควรมีภาพประกอบ การให้ข้อมูลรายการเครื่องดื่มควรแจ้งราคาเครื่องดื่มประกอบด้วย และสิ่งอำนวยความสะดวกของร้านกาแฟควรมีภาพประกอบเพื่อให้ผู้บริโภคมองเห็นภาพอย่างชัดเจน เป็นต้น

4. ผู้ประกอบการร้านอาหารแพททองถิ่นควรจัดเตรียมสิ่งต่าง ๆ ในองค์กรรวม อาทิ คุณภาพวัตถุดิบรสชาติเครื่องดื่ม การแต่งกายและการให้บริการของพนักงานในร้าน การจัดบรรยากาศของร้าน ความสะอาดและสุขอนามัยในการชงเครื่องดื่ม บริเวณที่นั่งของลูกค้า ห้องน้ำ ลานจอดรถ เป็นต้น เพื่อให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจและนำไปสู่การบอกปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

คณะผู้วิจัยขอเสนอให้ศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการบอกปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์กับตัวแปรตามอื่น ๆ อาทิ ความภักดีของลูกค้า การกลับมาใช้บริการซ้ำ และความผูกพันของลูกค้าที่มีต่อร้านค้า เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ฐิตารีย์ ศิริมงคล และ ฌัษณนันท์ นิตวัฒน์. (2566). การวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบเชิงยืนยันการบอกปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ของร้านอาหารแพททองถิ่น. *BU Academic Review*, 22(2), 95-116.
- พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534. (2566, 31 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา. จำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร ตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร. เล่ม 140 ตอนพิเศษ 16 ง. หน้า 21-23.*
<https://ratchakitcha.soc.go.th/documents/140D016S0000000002102.pdf>
- ยุพาวรรณ วรณวณิชย์. (2564). อิทธิพลของการสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ และทัศนคติต่อการท่องเที่ยวภายในประเทศ ที่มีต่อความตั้งใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์*, 5(1), 1-10.
- วิภาดา เถาธรรมพิทักษ์ สิบปวิชญ์ วงศ์สุวรรณ และศิริกัญญา ทองแสง. (2566). พฤติกรรมการท่องเที่ยว ความกังวลในการเดินทางท่องเที่ยว การรับรู้ผ่านการสื่อสารแบบปากต่อปากบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และความตั้งใจเดินทางท่องเที่ยวภายหลังการแพร่ระบาดของโควิด 19 ของนักท่องเที่ยวชาวมุสลิม. *วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย*, 18(1), 35-48.
- อรุณ จิรวัฒน์กุล. (2563). ตัวอย่างที่ได้จากการเลือกแบบบังเอิญ ควรวิเคราะห์อย่างไร. *วารสารวิชาการสาธารณสุข*, 29(1), 3-4.
- อัศนีย์ ฌ น่าน, ฌัษณนันท์ ทองทรัพย์ และพรเพ็ญ เพ็ชรสุขศิริ. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารแบบปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-WOM) และพฤติกรรมในการเลือกใช้บริการสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันของผู้บริโภคในจังหวัดลำปาง. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 7(1), 263-273.
- Akinwande, M.O., Dikko, H.G., & Samson, A. (2015). Variance Inflation Factor: As a Condition for the Inclusion of Suppressor Variable(s) in Regression Analysis. *Open Journal of Statistics*, 05(07), 754-767. <https://doi.org/10.4236/ojs.2015.57075>.

- Alexander. (2016). Durbin Watson Test & Test Statistic. Statistics How to. Retrieved on 7 July, 2024, from <https://www.statisticshowto.com/durbin-watson-test-coefficient/>.
- Armawan, I. (2022). Analysis of Effect on the Social Media Marketing and Ewom on Purchase Intention of Black Sweet Coffee Shop. *Journal of Business management*, 12(2), 166-177.
- Armawan, I., Sudarmiati, S., Hermawan, A & Rahayu, W. (2023). The Effect of Social Media Marketing, SerQual, eWOM on Purchase Intention Mediated by Brand Image and Brand Trust: Evidence from Black Sweet Coffee Shop. *International Journal of Data and Network Science*, 7(1), 141-152.
- Bonett, D.G., & Wright, T.A. (2015). Cronbach's Alpha Reliability: Interval Estimation, Hypothesis Testing, and Sample Size Planning. *Journal of Organizational Behavior*, 36(1), 3-15.
- Dwidienawati, D., Tjahjana, D., Abdinagoro, S.F., Gandasari, D. & Munawaroh. (2020). Customer Review or Influence Endorsement: Which One Influences Purchase Intention More? *Heliyon*, 6(11), e05543.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (2006). Multivariate Data Analysis, 6 Ed. Prentice Hall, New Jersey, as Cited in Siddiqui, K. (2013). Heuristics for Sample Size Determination in Multivariate Statistical Techniques, *World Applied Sciences Journal*, 27(2), 285-287.
- Isyanto, P., Sapitri, R.G. & Sinaga, O. (2020). Micro Influencers Marketing and Brand Image to Purchase Intention of Cosmetic Products Focallure, *Systematic Review Pharmacy*, 11(1), 601-605.
- Kumari, S.S. (2008). Multicollinearity: Estimation and Elimination. *Journal of Contemporary Research in Management*, 2008(January – March), 87-95.
- Kusumawati, A., Aprilia, F. & Abdilah, Y. (2019). Analyzing Influence of Electronic Word of Mouth (EWOM) toward Visit Intention with Destination Image as Mediating Variable: A Study on Domestic Visitors of Museum Angkut in Batu, Indonesia. *Eurasia Economics & Business*, 19(1), 50-57.
- Mehyar, H., Saeed, M., Baroom, H., Al-Ja'afreh, A., & Al-Adaileh, R. (2020). The Impact of Electronic Word of Mouth on Consumers Purchasing Intention. *Journal of Theoretical and Applied Information Technology*, 98(2), 183-193.
- Shrestha, N. (2020). Detecting Multicollinearity in Regression Analysis. *American Journal of Applied Mathematics and Statistics*, 8(2), 39-42.

Zhao, Y., Wang, L., Tang, H. & Zhang, Y. (2020). Electronic Word-of-Mouth and Consumer Purchase Intentions in Social E-Commerce. *Electronic Commerce Research and Applications*, 41(2020), 100980.

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ของการพึ่งพาตนเองกับการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุ
ยุคดิจิทัล ในจังหวัดหนองคาย

Factors Related to Self-reliance and Technology Acceptance among
the Elderly Digital Age in Nong Khai Province

ไพจิต ผาตะเนตร*

Paijit Phatanet*

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอโพนพิสัย

Phonphisai District Public Health Office

*Corresponding author's email: Paijit.phatanet.15@gmail.com

วันรับบทความ (Received)

10 พฤษภาคม 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

11 กรกฎาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ(Accepted)

2 สิงหาคม 2567

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษา
ระดับการพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุในจังหวัดหนองคาย 2) ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุใน
จังหวัดหนองคาย 3) เปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลกับการยอมรับเทคโนโลยีของ
ผู้สูงอายุในจังหวัดหนองคาย 4) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการพึ่งพาตนเองกับการยอมรับเทคโนโลยีของ
ผู้สูงอายุในจังหวัดหนองคาย การศึกษาจะใช้กลุ่มตัวอย่างจากแบบสอบถามซึ่งเป็นผู้สูงอายุในจังหวัดหนองคาย
จำนวน 398 คน สถิติที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ
สมมติฐาน T-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หรือการทดสอบสมมติฐาน
F-test และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient)

ผลการศึกษาพบว่า 1) การพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุทางด้านร่างกายอยู่ในระดับมาก ตามด้วย
ด้านสังคม จิตใจ และการเงิน ตามลำดับ 2) การยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุด้านการรับรู้ถึงประโยชน์อยู่ใน
ระดับมาก ตามด้วยด้านพฤติกรรมการตั้งใจใช้งาน การรับรู้ความเพลิดเพลิน อิทธิพลทางสังคม และการรับรู้
ความง่ายในการใช้งาน ตามลำดับ 3) ผู้สูงอายุที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ที่ต่างกัน จะม
ีการยอมรับเทคโนโลยีต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 4) ไม่อาจสรุปได้ว่าการพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุ
มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 ผลการศึกษาข้างต้นจะทำให้
ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานต่างๆ ในการออกแบบนโยบายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ
และสังคม ของผู้สูงอายุในจังหวัดหนองคาย

คำสำคัญ: ผู้สูงอายุ, ยุคดิจิทัล, เทคโนโลยี, การพึ่งพาตนเอง, การยอมรับเทคโนโลยี

ABSTRACT

This research is a quantitative study with the following objectives: 1) To study the level of self-reliance among the elderly in Nong Khai Province. 2) To study the level of technology acceptance among the elderly in Nong Khai Province. 3) To compare the differences in personal factors with the technology acceptance of the elderly in Nong Khai Province. 4) To study the relationship between self-reliance and technology acceptance of the elderly in Nong Khai Province. The study uses a sample of 398 elderly individuals in Nong Khai Province through questionnaires. The statistics used in the study include frequency, percentage, mean, standard deviation, T-test hypothesis testing, one-way ANOVA or F-test, and Pearson's Correlation Coefficient.

The study found that: 1) The self-reliance of the elderly is highest in the physical aspect, followed by social, psychological, and financial aspects, respectively. 2) The technology acceptance of the elderly is highest in perceived benefits, followed by behavioral intention to use, perceived enjoyment, social influence, and perceived ease of use, respectively. 3) Elderly individuals with different ages, education levels, occupations, and incomes have significantly different technology acceptance at the 0.05 level. 4) It cannot be concluded that the self-reliance of the elderly is related to the technology acceptance of the elderly at the 0.01 significance level. The findings from this study will provide valuable in designing policies to improve the quality of life, economy, and society of the elderly in Nong Khai Province.

Keywords: Elderly, Digital Age, Technology, Self-Reliance, Technology Acceptance

บทนำ

คำจำกัดความของคำว่า “ผู้สูงอายุ” ในประเทศไทยตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 มาตรา 3 คือ บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปและมีสัญชาติไทย จากสถิติของกรมกิจการผู้สูงอายุ ปัจจุบันประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมผู้สูงวัยระดับสมบูรณ์ (Complete Aged Society) อย่างเป็นทางการ โดยมีประชากรผู้สูงอายุคิดเป็นร้อยละ 20.08 ของประชากรทั้งหมด และจากการคาดการณ์ประชากร ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมผู้สูงวัยระดับสุดยอด (Super Aged Society) ภายในปี พ.ศ. 2576 (จากรูวรรณ ศรีภักดี, 2565) การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุทำให้ประเทศไทยได้รับผลกระทบในหลายด้าน เช่น ด้านการผลิต เมื่อกำลังการผลิตลดลงจากปัญหาการขาดแคลนแรงงาน ทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ลดลง (วิชณี คุปตะวาทีน,

2566) หรือด้านการคลัง ภาครัฐบาลต้องเพิ่มงบประมาณในสวัสดิการผู้สูงอายุ ในขณะที่เก็บภาษีรายได้ได้ลดลงเนื่องจากผู้สูงอายุซึ่งไม่มีรายได้มีส่วนมากขึ้น (ชัยวัฒน์ พุ่มซ้อน และกันตพัฒน์ พรศิริวัชรสิน, 2561)

จังหวัดหนองคาย มีรายงานจำนวนผู้สูงอายุสูงเป็นอันดับต้น ๆ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากสถิติผู้สูงอายุของกรมกิจการผู้สูงอายุ (Department of Older Persons) จะเห็นได้ว่า จังหวัดหนองคาย มีร้อยละของผู้สูงอายุคิดเป็น 18.97% ซึ่งสูงกว่าจังหวัดใกล้เคียง อาทิ อุตรธานี สกลนคร และบึงกาฬ ที่มีร้อยละของผู้สูงอายุคิดเป็น 17.93% 17.19% และ 16.24% ตามลำดับ ประกอบกับปัจจุบันเทคโนโลยีเข้ามา มีบทบาทสำคัญในการดำเนินชีวิตเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะด้านสาธารณสุขที่พยายามนำเทคโนโลยีมาช่วยเพิ่มศักยภาพการดูแลตนเอง และชีวิตความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุให้ดียิ่งขึ้น ผู้ศึกษาจึงได้มองเห็นความสำคัญของการศึกษาปัจจัยความสัมพันธ์ระหว่างการพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุ กับการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในจังหวัดหนองคาย

การศึกษานี้จะทำให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานต่าง ๆ ในการออกแบบนโยบายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ และสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดหนองคาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความท้าทายด้านการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าใจพฤติกรรมการพึ่งพาตนเอง และการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุ จะทำให้หน่วยงานต่างๆ สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสื่อสารเพื่อการกระจายข้อมูล การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการให้คำแนะนำด้านสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุม

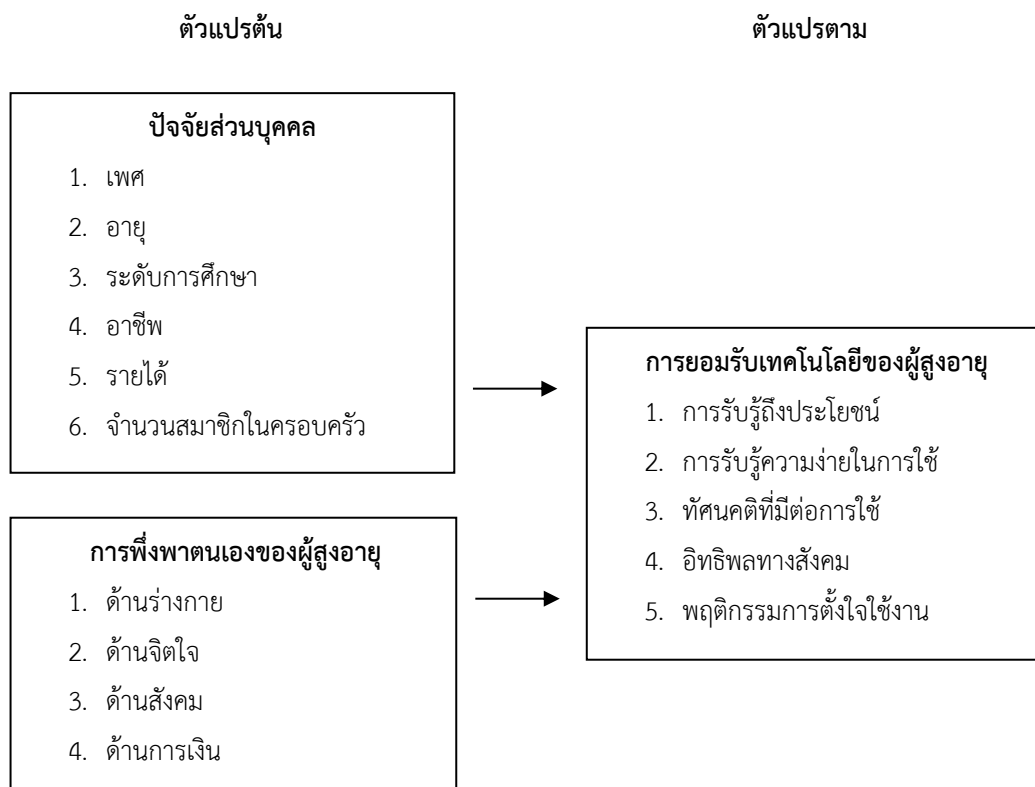
วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุในจังหวัดหนองคาย
2. เพื่อศึกษาระดับการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในจังหวัดหนองคาย
3. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลกับการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในจังหวัดหนองคาย
4. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการพึ่งพาตนเองกับการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในจังหวัดหนองคาย

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษานี้ได้ให้ความสนใจในประเด็นด้านระดับการพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ร่างกาย จิตใจ สังคม และการเงิน ซึ่งมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุในปัจจุบัน โดยอ้างอิงจากการศึกษาของพระมหาพิรพันธุ์ พันศิริ (2553) ที่มีจุดประสงค์ในการวัดภาวะการพึ่งพาตนเอง (Self-Reliance) ของสมาชิกสหพันธ์ชมรมผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ การศึกษานี้ยังมองเห็นความสำคัญของการเข้าถึงเทคโนโลยีของผู้สูงอายุ จึงต้องการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุ และความสัมพันธ์ของการพึ่งพาตนเอง กับการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในจังหวัดหนองคาย

โดยอ้างอิงจากการศึกษาของต่อตระกูล ไชยอิน (2561) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการพึ่งพาตนเองกับการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน ส่งผลให้มีการยอมรับเทคโนโลยีในผู้สูงอายุที่ต่างกัน และการศึกษาข้างต้นยังพบความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางของการพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุกับการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ศึกษา ได้แก่ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปในจังหวัดหนองคาย และมีการใช้ Smart Phone ซึ่งรวบรวมได้ทั้งสิ้น 88,522 คน ระยะเวลาเก็บรวบรวมข้อมูล คือ เดือนกรกฎาคม – พฤศจิกายน 2566 ขนาดกลุ่มตัวอย่างคำนวณตามทฤษฎีของ Taro Yamane ค่าความคลาดเคลื่อน 5% ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 398 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถาม โดยประเภทของคำถามเป็นแบบปลายปิด (Close Ended Question) จำนวน 3 ชุด ได้แก่ 1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้สูงอายุ 2) แบบสอบถามการพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุ 3) แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการยอมรับเทคโนโลยี แบบสอบถามชุดที่ 2 และชุดที่ 3 จะมีเกณฑ์ในการวัดระดับคะแนนความคิดเห็นแบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ น้อยสุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด จากนั้นใช้เกณฑ์การแบ่งความกว้างอันตรภาคชั้นของเบสต์

แบบสอบถามทั้ง 3 ชุด ได้รับการตรวจค่าความเที่ยงตรง (Content Validity) โดยส่งให้อาจารย์ผู้มีความรู้ตรวจสอบ และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลการทดสอบแบบสอบถามการพึ่งพาตนเองเท่ากับ 0.857 และผลการทดสอบแบบสอบถามการยอมรับเทคโนโลยีเท่ากับ 0.992

วิธีรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเป้าหมายโดยใช้แบบสอบถาม จากนั้นตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลในแบบสอบถาม ก่อนนำไปวิเคราะห์ด้วยตนเอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลกับการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในจังหวัดหนองคาย คือ T-test สำหรับตัวแปรเพศ และใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) หรือ F-test สำหรับตัวแปรอายุ ระดับการศึกษา รายได้ และจำนวนสมาชิกในครอบครัว การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการพึ่งพาตนเองกับการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในจังหวัดหนองคาย ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) โดยเกณฑ์ในการวัดระดับความสัมพันธ์ของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อ้างอิงจากงานศึกษาของชูศรี วงศ์รัตน์ (2541)

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้สูงอายุ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 66.8 มีอายุระหว่าง 60 – 65 ปี คิดเป็นร้อยละ 58.8 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 57 มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 52.3 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 5,001 - 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 27.6 จำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 คน คิดเป็นร้อยละ 37.9 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ อายุ จำนวนสมาชิกครอบครัว รายได้ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ	ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ			รายได้		
ชาย	132	33.2	5,001-10,000	110	27.6
หญิง	266	66.8	10,001-15,000	82	20.6
อายุ			15,001-20,000	51	12.8
60-65 ปี	234	58.8	20,001-25,000	97	24.4
66-70 ปี	130	32.7	25,001-30,000	42	10.6
71-75 ปี	29	7.3	มากกว่า 30,001	16	4
75 ปีขึ้นไป	5	1.3			

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ	ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนสมาชิกครอบครัว			ระดับการศึกษา		
1 คน	13	3.3	ปริญญาตรี	154	38.7
2 คน	80	20.1	สูงกว่าปริญญาตรี	17	4.3
3 คน	151	37.9	ต่ำกว่าปริญญาตรี	227	57
4 คน	86	21.6	อาชีพ		
5 คน	35	8.8	ข้าราชการบำนาญ	51	12.8
มากกว่า 5 คน	33	8.3	ลูกจ้าง	7	1.8
			ธุรกิจส่วนตัว	208	52.3
			ไม่ได้ทำอะไร	132	33.2

2. ข้อมูลการพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุ

ภาพรวมการพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุในจังหวัดหนองคายอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.019) โดยผู้สูงอายุมีการพึ่งพาตนเองด้านร่างกายมากที่สุด ($\bar{X} = 4.43$) รองลงมาคือด้านสังคม ($\bar{X} = 3.99$) ด้านการเงิน ($\bar{X} = 3.87$) และด้านจิตใจ ($\bar{X} = 3.74$) ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุ

การพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการพึ่งพาตนเอง
1. ด้านร่างกาย	4.43	0.32	มาก
2. ด้านสังคม	3.99	0.25	มาก
3. ด้านจิตใจ	3.74	0.31	มาก
4. ด้านการเงิน	3.87	0.51	มาก
ภาพรวม	4.03	0.019	มาก

2.1) ด้านร่างกาย จากตารางที่ 3 การพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุด้านร่างกาย โดยภาพรวมพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.32) ซึ่งส่วนมากผู้สูงอายุคิดว่าแข็งแรงตามวัยของตนเอง ($\bar{X} = 4.69$) รองลงมา คือ ผู้สูงอายุมีการสังเกตความผิดปกติของร่างกายตนเอง และผู้สูงอายุสามารถดูแลตัวเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้อย่างปกติ ($\bar{X} = 4.59$)

ตารางที่ 3 ระดับการพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุด้านร่างกาย

การพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการพึ่งพาตนเอง
1. ผู้สูงอายุมีความพยายามที่จะดูแลตนเองโดยไม่ให้ใครมาคอยกังวล	4.03	0.16	มาก
2. ผู้สูงอายุพยายามที่จะไปไหนมาไหนด้วยตนเอง	4.39	0.75	มากที่สุด
3. ผู้สูงอายุสามารถทำกิจกรรมต่างๆ ได้ดีเมื่อเทียบกับคนในวัยเดียวกัน	4.15	0.74	มาก
4. ผู้สูงอายุสามารถดูแลตัวเองเมื่อเจ็บป่วยได้ในขั้นต้น	4.58	0.78	มากที่สุด
5. ผู้สูงอายุมีความระมัดระวังตนเองเมื่อต้องเดินในบริเวณที่อาจจะหกล้มหรือลื่นได้ง่าย	4.48	0.81	มากที่สุด
6. ผู้สูงอายุมีการสังเกตความผิดปกติของร่างกายตนเอง	4.59	0.73	มากที่สุด
7. ผู้สูงอายุสามารถดูแลตัวเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้อย่างปกติ	4.59	0.73	มากที่สุด
8. ผู้สูงอายุคิดว่าแข็งแรงตามวัยของตนเอง	4.69	0.64	มากที่สุด
ภาพรวม	4.44	0.32	มากที่สุด

2.2) ด้านจิตใจ จากตารางที่ 4 การพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุด้านจิตใจ โดยภาพรวมพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.31) ซึ่งส่วนมากผู้สูงอายุไม่หวาดวิตกกังวลเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ผ่านมาในช่วงชีวิต แต่จะรู้สึกว่าคุณค่า มีความรู้ จากประสบการณ์ของชีวิต ($\bar{X} = 3.88$) รองลงมาคือ ผู้สูงอายุไม่รู้สึกถึงความน้อยใจต่อโชคชะตาของชีวิตที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.86$)

ตารางที่ 4 ระดับการพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุด้านจิตใจ

การพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการพึ่งพาตนเอง
1. ผู้สูงอายุไม่หวาดวิตกกังวลเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ผ่านมาในช่วงชีวิต แต่จะรู้สึกว่าคุณค่า มีความรู้ จากประสบการณ์ของชีวิต	3.88	0.38	มาก
2. ผู้สูงอายุไม่มีความกังวลใจมากนักเมื่อลูกหลานมีภาระหน้าที่ที่ต้องทำ และไม่มีเวลามาดูแลมากพอ	3.53	0.63	มาก
3. ผู้สูงอายุไม่รู้สึกถึงความน้อยใจต่อโชคชะตาของชีวิตที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน	3.86	0.35	มาก
4. ผู้สูงอายุรู้สึกอยู่สบายว่าต้องการที่จะแก้ไข เมื่อพูดหรือทำอะไรที่ผิดพลาดไป และเชื่อว่าในบางเรื่องเด็กรุ่นใหม่จะมีความรู้ที่ดีกว่า	3.58	0.50	มาก
5. ผู้สูงอายุคิดว่าสิ่งที่คาดหวังอาจจะไม่ประสบความสำเร็จเสมอไป และไม่นำเรื่องราวต่างๆ มาบ่นกับคนรอบข้าง	3.84	0.37	มาก
6. ผู้สูงอายุพยายามจัดการกับอารมณ์ไม่พอใจ ไม่สบายใจ หรือความหงุดหงิด ความฉุนเฉียว โดยการทำให้สบายและไม่วิตก	3.79	0.41	มาก
7. ผู้สูงอายุไม่รู้สึกลำบากอะไรในชีวิตประจำวัน	3.71	0.46	มาก
ภาพรวม	3.74	0.31	มาก

2.3) ด้านสังคม จากตารางที่ 5 การพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุด้านสังคม โดยภาพรวมพบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.26) ซึ่งส่วนมากผู้สูงอายุไปร่วมกิจกรรมตามประเพณีของคนใกล้ชิด เช่น งานบวช งานแต่งงาน หรืองานศาสนาที่ตนนับถือ ($\bar{X} = 4.31$) รองลงมา คือ ผู้สูงอายุมีการเข้าร่วมสมาคม หรือกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้สูงอายุอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.16$)

ตารางที่ 5 ระดับการพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุด้านสังคม

การพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการพึ่งพาตนเอง
1. ผู้สูงอายุมักทำกิจกรรมต่าง ๆ กับคนในครอบครัว บุตร หลาน หรือคนใกล้ชิดอยู่เสมอ ๆ	3.79	0.55	มาก
2. ผู้สูงอายุมักจะทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม	4.06	0.41	มาก
3. ผู้สูงอายุมักจะพบปะเพื่อนๆ พุดคุยสนทนาในเรื่องต่างๆ วิจารณ์เรื่องราวที่เกิดขึ้นทั่วไปในเหตุการณ์ปัจจุบัน	3.76	0.43	มาก
4. ผู้สูงอายุมีการเข้าร่วมสมาคม หรือกลุ่มกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้สูงอายุอยู่เสมอ	4.16	0.64	มาก
5. ผู้สูงอายุมีความรู้สึกภูมิใจ เมื่อมีคนรู้จักหรือคนใกล้ชิดมาปรึกษาหรือขอคำแนะนำ	4.00	0.41	มาก
6. ผู้สูงอายุรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งในการทำกิจกรรมร่วมกับสมาชิกภายในครอบครัวหรือในสังคม	3.88	0.64	มาก
7. ผู้สูงอายุไปร่วมกิจกรรมตามประเพณีของคนใกล้ชิด เช่น งานบวช งานแต่งงาน หรืองานศาสนาที่ตนนับถือ	4.31	0.93	มากที่สุด
ภาพรวม	3.99	0.26	มาก

2.4) ด้านการเงิน จากตารางที่ 6 การพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุด้านการเงิน โดยภาพรวมพบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.51) ซึ่งส่วนมากผู้สูงอายุมีความคิดอย่างรอบคอบในการใช้จ่ายแต่ละครั้ง ($\bar{X} = 4.16$) รองลงมา คือ ผู้สูงอายุมีเงินใช้จ่ายอย่างเพียงพอในการใช้ชีวิต โดยพยายามไม่ให้เดือดร้อนถึงลูกหลาน ($\bar{X} = 4.00$)

ตารางที่ 6 ระดับการพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุด้านการเงิน

การพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการพึ่งพาตนเอง
1. ผู้สูงอายุมีการวางแผนทางการเงินทั้งก่อนและหลังเกษียณ	3.81	0.64	มาก
2. ผู้สูงอายุมีการสะสมทรัพย์ไว้ใช้จ่ายฉุกเฉิน	3.80	0.80	มาก
3. ผู้สูงอายุมีความคิดอย่างรอบคอบในการใช้จ่ายแต่ละครั้ง	4.16	0.91	มาก

ตารางที่ 6 (ต่อ)

การพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการพึ่งพาตนเอง
4. ผู้สูงอายุมีการทำรายรับรายจ่ายในแต่ละเดือน หรือมีการทบทวนการใช้จ่ายของตนเองอยู่เสมอ	3.62	0.69	มาก
5. ผู้สูงอายุมีเงินใช้จ่ายอย่างเพียงพอในการใช้ชีวิต โดยพยายามไม่ให้เดือดร้อนถึงลูกหลาน	4.00	0.98	มาก
ภาพรวม	3.88	0.51	มาก

3. การยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุ

3.1) ด้านการรับรู้ประโยชน์ จากตารางที่ 7 การยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ โดยภาพรวมพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.51) ซึ่งส่วนมากผู้สูงอายุคิดว่าเทคโนโลยีที่ใช้สามารถช่วยให้งานต่างๆ เสร็จเร็วขึ้น ($\bar{X} = 4.41$) รองลงมา คือ ผู้สูงอายุสามารถใช้เทคโนโลยีในการพูดคุย ติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นมากขึ้น ($\bar{X} = 3.90$)

ตารางที่ 7 การยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุด้านการรับรู้ถึงประโยชน์

การพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการพึ่งพาตนเอง
1. ผู้สูงอายุคิดว่าเทคโนโลยีที่ใช้มีส่วนช่วยให้รู้ข่าวสาร ทันต่อเหตุการณ์	3.29	0.82	ปานกลาง
2. ผู้สูงอายุคิดว่าเทคโนโลยีที่ใช้มีส่วนช่วยในการทำกิจวัตร ประจำวันต่าง ๆ มีประสิทธิภาพมากขึ้น	3.49	0.84	มาก
3. ผู้สูงอายุคิดว่าเทคโนโลยีที่ใช้สามารถช่วยให้งานต่างๆ เสร็จเร็วขึ้น	4.41	0.92	มากที่สุด
4. ผู้สูงอายุสามารถหาความรู้ทั่วไปเพิ่มเติมได้จากการใช้งานเทคโนโลยี	3.24	0.78	ปานกลาง
5. ผู้สูงอายุสามารถใช้เทคโนโลยีในการพูดคุย ติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น	3.90	0.90	มาก
ภาพรวม	3.67	0.51	มาก

3.2) ด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้ จากตารางที่ 8 การยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้ โดยภาพรวมพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.23) ซึ่งส่วนมากผู้สูงอายุสามารถใช้เทคโนโลยีได้โดยไม่ต้องใช้ความพยายามมาก ($\bar{X} = 4.89$) รองลงมา คือ ผู้สูงอายุมีความเข้าใจการใช้งานเทคโนโลยีได้ทันทีเมื่อเริ่มใช้ และผู้สูงอายุสามารถควบคุมการใช้งานเทคโนโลยีได้ด้วยตัวเองเมื่อเริ่มใช้ ($\bar{X} = 4.01$)

ตารางที่ 8 การยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้

การพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการพึ่งพาตนเอง
1. ผู้สูงอายุสามารถใช้เทคโนโลยีได้โดยไม่ต้องใช้ความพยายามมาก	4.89	0.31	มากที่สุด
2. ผู้สูงอายุสามารถใช้งานเทคโนโลยีได้อย่างคล่องแคล่วในระยะเวลาไม่นาน	3.03	0.22	ปานกลาง
3. ผู้สูงอายุสามารถเรียนรู้การใช้งานเทคโนโลยีได้โดยง่าย	3.52	0.88	มาก
4. ผู้สูงอายุมีความเข้าใจการใช้งานเทคโนโลยีได้ทันทีเมื่อเริ่มใช้	4.01	0.12	มาก
5. ผู้สูงอายุสามารถควบคุมการใช้งานเทคโนโลยีได้ด้วยตัวเองเมื่อเริ่มใช้	4.01	0.12	มาก
ภาพรวม	3.89	0.23	มาก

3.3) ด้านทัศนคติที่มีต่อการใช้ จากตารางที่ 9 การยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุด้านทัศนคติที่มีต่อการใช้ โดยภาพรวมพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.64) ซึ่งส่วนมากผู้สูงอายุรู้สึกพึงพอใจในเทคโนโลยีที่ใช้ และผู้สูงอายุรู้สึกว่าเทคโนโลยีทำให้มีสมาธิในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.51$) รองลงมา คือ ผู้สูงอายุรู้สึกว่าเทคโนโลยีช่วยให้การทำกิจกรรมประจำวันที่เกี่ยวข้องมีความสะดวกสบายมากขึ้น ($\bar{X} = 4.37$)

ตารางที่ 9 การยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุด้านทัศนคติที่มีต่อการใช้

การพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการพึ่งพาตนเอง
1. ผู้สูงอายุรู้สึกว่าเทคโนโลยีทำให้มีความรู้ ความสามารถในการทำงาน	3.96	0.33	มาก
2. ผู้สูงอายุรู้สึกว่าเทคโนโลยีที่ใชมีส่วนช่วยให้การทำงานมีความง่ายขึ้น	4.23	0.96	มากที่สุด
3. ผู้สูงอายุรู้สึกพึงพอใจในเทคโนโลยีที่ใช้	4.51	0.66	มากที่สุด
4. ผู้สูงอายุรู้สึกว่าเทคโนโลยีช่วยให้การทำกิจกรรมประจำวันที่เกี่ยวข้องมีความสะดวกสบายมากขึ้น	4.37	0.92	มากที่สุด
5. ผู้สูงอายุรู้สึกว่าเทคโนโลยีทำให้มีสมาธิในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	4.51	0.66	มากที่สุด
ภาพรวม	4.32	0.64	มากที่สุด

3.4) ด้านอิทธิพลทางสังคม จากตารางที่ 10 การยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุด้านอิทธิพลทางสังคม โดยภาพรวมพบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.59) ซึ่งส่วนมากผู้สูงอายุคิดว่าการแนะนำเทคโนโลยีโดยคนสนิท หรือคนใกล้ชิด มีผลต่อความตั้งใจที่จะใช้เทคโนโลยีของตนเอง ($\bar{X} = 4.80$) รองลงมา คือ ผู้สูงอายุคิดว่าการใช้เทคโนโลยีของคนในสังคม เช่น โทรศัพท์มือถือ มีผลต่อความตั้งใจที่จะใช้เทคโนโลยีของตนเอง ($\bar{X} = 4.50$)

ตารางที่ 10 การยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุด้านอิทธิพลทางสังคม

การพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการพึ่งพาตนเอง
1. ผู้สูงอายุคิดว่าการใช้เทคโนโลยีของคนในสังคม เช่น โทรศัพท์มือถือ มีผลต่อความตั้งใจที่จะใช้เทคโนโลยีของตนเอง	4.50	0.75	มากที่สุด
2. ผู้สูงอายุคิดว่าการใช้เทคโนโลยีของคนในครอบครัว เช่น โทรศัพท์มือถือ มีผลต่อความตั้งใจที่จะใช้เทคโนโลยีของตนเอง	4.49	0.75	มากที่สุด
3. ผู้สูงอายุคิดว่าการแนะนำเทคโนโลยีโดยคนสนิทหรือคนใกล้ชิด มีผลต่อความตั้งใจที่จะใช้เทคโนโลยีของตนเอง	4.80	0.42	มากที่สุด
ภาพรวม	4.60	0.59	มากที่สุด

3.5) ด้านพฤติกรรม การตั้งใจใช้งาน จากตารางที่ 11 การยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุ ด้านพฤติกรรม การตั้งใจใช้งาน โดยภาพรวมพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.22) ซึ่งส่วนมากผู้สูงอายุมีความเพลิดเพลินเมื่อเริ่มใช้งานเทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.56$) รองลงมา คือ ผู้สูงอายุได้รับความสนุกสนานจากการสื่อสารผ่านเทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.30$)

ตารางที่ 11 การยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุด้านพฤติกรรม การตั้งใจใช้งาน

การพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการพึ่งพาตนเอง
1. ผู้สูงอายุตั้งใจที่จะใช้งานเทคโนโลยีไปเรื่อย ๆ ในอนาคต	3.03	0.45	ปานกลาง
2. ผู้สูงอายุตั้งใจที่จะใช้งานเทคโนโลยีอย่างสม่ำเสมอ	2.76	0.97	ปานกลาง
3. ผู้สูงอายุรู้สึกตื่นเต้นเมื่อเริ่มใช้งานเทคโนโลยี	4.19	0.95	มาก
4. ผู้สูงอายุมีความเพลิดเพลินเมื่อเริ่มใช้งานเทคโนโลยี	4.56	0.51	มากที่สุด
5. ผู้สูงอายุรู้สึกอารมณ์ดีเมื่อได้ใช้งานในเทคโนโลยี	3.84	0.62	มาก
6. ผู้สูงอายุตั้งใจที่จะใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อกลางในการส่งต่อความสุข เช่น อวยพรปีใหม่ อวยพรวันเกิด	3.38	0.50	มาก
7. ผู้สูงอายุสามารถหาความบันเทิงได้จากการใช้งานเทคโนโลยี	4.25	0.90	มากที่สุด
8. ผู้สูงอายุได้รับความสนุกสนานจากการสื่อสารผ่านเทคโนโลยี	4.30	0.46	มากที่สุด
9. ผู้สูงอายุเลือกที่จะรับรู้ข่าวสาร หรือข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันผ่านการใช้งานเทคโนโลยี	4.00	0.09	มาก
ภาพรวม	3.81	0.22	มาก

4. การเปรียบเทียบการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

จากตารางที่ 12 โดยภาพรวมพบว่า การยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุโดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แต่การยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุโดยจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 12 การเปรียบเทียบการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

การยอมรับเทคโนโลยี	ปัจจัยส่วนบุคคล					
	เพศ	อายุ (ปี)	การศึกษา	อาชีพ	รายได้ (บาท)	สมาชิกในครอบครัว
	Sig	Sig	Sig	Sig	Sig	Sig
1. ด้านการรับรู้ถึงประโยชน์	0.00**	0.00**	0.01**	0.00**	0.00**	0.5
2. ด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้	0.04**	0.07	0.22	0.12	0.17	0.7
3. ด้านทัศนคติที่มีต่อการใช้	0.07	0.02**	0.40	0.00**	0.39	0.1
4. ด้านอิทธิพลทางสังคม	0.82	0.47	0.00**	0.04**	0.01**	0.8
5. ด้านพฤติกรรมการตั้งใจใช้งาน	0.08	0.78	0.00**	0.00**	0.26	0.9
ภาพรวม	0.01**	0.02**	0.03**	0.03**	0.03**	0.5

** แสดงถึงนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการพึ่งพาตนเองกับการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุ

จากตารางที่ 13 โดยภาพรวมพบว่า การพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุกับการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในจังหวัดหนองคาย มีความสัมพันธ์ต่อกันในทิศทางบวก อย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ($r = 0.64$) กล่าวคือ ไม่อาจสรุปได้ว่าการพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุ

ตารางที่ 13 ความสัมพันธ์ระหว่างการพึ่งพาตนเองกับการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุ

การพึ่งพา ตนเอง ของผู้สูงอายุ	การยอมรับเทคโนโลยี											
	ด้านการรับรู้ถึงประโยชน์		ด้านการรับรู้ความง่าย		ด้านทัศนคติที่มีต่อการใช้		ด้านอิทธิพลทางสังคม		ด้านพฤติกรรม การตั้งใจใช้งาน		ภาพรวม	
	r	Sig	r	Sig	r	Sig	r	Sig	r	Sig		
1. ด้านร่างกาย	0.56	0.00	0.34	0.00	0.35	0.00	0.21	0.00	0.15	0.00	0.59	0.00
2. ด้านสังคม	0.75*	0.00	0.20	0.00	0.59	0.00	0.34	0.00	0.22	0.00	0.34	0.00
3. ด้านจิตใจ	0.46	0.00	0.15	0.00	0.4	0.00	0.77*	0.00	0.45	0.00	0.83	0.00
4. ด้านการเงิน	0.58	0.00	0.22	0.00	0.26	0.00	0.35	0.00	0.14	0.00	0.76*	0.00
ภาพรวม	0.78*	0.00	0.36	0.00	0.62	0.00	0.38	0.00	0.5	0.00	0.64	0.00

* แสดงถึงนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การอภิปรายผล

1. จากการศึกษาระดับการพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุในจังหวัดหนองคายทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ร่างกาย สังคม จิตใจ การเงิน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้สูงอายุในจังหวัดหนองคาย มีสภาวะการพึ่งพาตนเองด้านร่างกายมากที่สุด โดยส่วนมากคิดว่าตนเองแข็งแรงตามวัย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของต่อตระกูล ไชยอิน (2561) ที่พบว่า ผู้สูงอายุจะมีระดับการดูแลตนเองสูงในด้านร่างกาย

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการให้ความสำคัญด้านสุขภาพของชุมชน และการพัฒนาสาธารณสุขชุมชน โดยเฉพาะผู้สูงอายุกลุ่มโรคเรื้อรังที่สาธารณสุขให้ความสำคัญเป็นพิเศษ โดยการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค รวมถึงการบำบัดรักษาในสถานพยาบาลเพื่อลดภาวะโรคเรื้อรังในผู้สูงอายุ ตลอดจนการให้ความรู้ ทำให้ผู้สูงอายุสุขภาพดี แข็งแรงตามวัย (ภคอร จตุพรธรรมาทร, 2567)

2. จากการศึกษาระดับการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในจังหวัดหนองคายทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ การรับรู้ถึงประโยชน์ การรับรู้ความง่ายในการใช้ ทักษะคิดที่มีต่อการใช้ อิทธิพลทางสังคม พฤติกรรมการตั้งใจใช้งาน พบว่าการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในจังหวัดหนองคาย ด้านทักษะคิดที่มีต่อการใช้ และด้านอิทธิพลทางสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด ผลการศึกษาข้างต้นสอดคล้องกับงานศึกษาของอารียา ศรีแจ่ม (2562) โดยกลุ่มผู้สูงอายุรู้สึกรู้ว่าเทคโนโลยีช่วยให้การทำกิจกรรมประจำวันที่เกี่ยวข้องมีความสะดวกสบายมากขึ้น (ด้านทักษะคิดที่มีต่อการใช้) อาทิ Mobile Banking และ Mobile Map

อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษามีความขัดแย้งกับงานของต่อตระกูล ไชยอิน (2561) ที่พบว่า การยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา ด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ ความแตกต่างข้างต้น อาจเป็นความแตกต่างของพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างตามภูมิศาสตร์ และช่วงเวลาในการทำแบบทดสอบ

3. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลกับการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในจังหวัดหนองคาย พบว่าความแตกต่างในเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ของผู้สูงอายุ มีผลต่อความแตกต่างในการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในจังหวัดหนองคาย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสมาน ลอยฟ้า (2554) ที่พบว่า ผู้สูงอายุที่เป็นเพศชายจะมีพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีมากกว่าผู้สูงอายุเพศหญิง

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกสภาพ และทุกเวลา โดยการเรียนรู้มักเริ่มจากสิ่งแวดล้อมภายในครอบครัว ไปจนถึงการเรียนรู้จากสังคมภายนอก (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2548) จึงอาจกล่าวได้ว่า ปัจจัยส่วนบุคคลส่งผลให้ประสบการณ์การเรียนรู้ในช่วงวัยของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน ส่งผลให้บุคคลมีกระบวนการการเรียนรู้ ซึ่งรวมไปถึงการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุที่แตกต่างกัน

4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการพึ่งพาตนเองกับการยอมรับเทคโนโลยี พบว่า ไม่อาจสรุปได้ว่าการพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในจังหวัดหนองคาย ซึ่งขัดแย้งกับงานของต่อตระกูล ไชยอิน (2561) ที่พบว่า การพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางบวกกับการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา จึงอาจกล่าวได้ว่า หากผู้สูงอายุมีการพึ่งพาตนเองมาก ผู้สูงอายุก็มีแนวโน้มที่จะยอมรับเทคโนโลยีมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ในภาพรวม ระดับการพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุในจังหวัดหนองคายอยู่ในระดับมาก โดยมีสภาวะการพึ่งพาตนเองด้านร่างกายมากที่สุด และพึ่งพาตนเองด้านจิตใจน้อยที่สุด ผู้สูงอายุมีความกังวลใจเมื่อลูกหลานมีภาระหน้าที่ต้องทำ และไม่มีเวลามาดูแลมากพอ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุทั้ง 4 ด้านไปพร้อม ๆ กัน โดยเน้นไปที่ด้านจิตใจ เช่น ฝึกให้ผู้สูงอายุระบอบอารมณ์ ทำใจให้สบาย และไม่วิตกกังวล

2. ทศนคติที่มีต่อการใช้งานและอิทธิพลทางสังคมมีผลอย่างมากในการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในจังหวัดหนองคาย ฉะนั้น การสร้างเสริมทัศนคติที่ดีต่อการใช้งานเทคโนโลยีและอิทธิพลทางสังคมจะสามารถเพิ่มการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในจังหวัดหนองคายได้ อาทิ ส่งเสริมให้เห็นถึงประโยชน์ของเทคโนโลยีที่ช่วยให้การทำการกิจกรรมประจำวันมีความสะดวกสบายมากขึ้น หรือทำให้ภาพลักษณ์ของเทคโนโลยีเป็นสิ่งที่เข้าถึงได้ง่าย เป็นต้น

3. เมื่อความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อความแตกต่างในการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในจังหวัดหนองคาย เช่นนั้น ภาครัฐควรแทรกแซงโดยการขยายโอกาสในการเข้าถึงเทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตให้ทั่วถึง และจัดการฝึกอบรมด้านการใช้เทคโนโลยี ซึ่งไม่ควรครอบคลุมเพียงผู้สูงอายุเท่านั้น แต่ควรครอบคลุมถึงทุกเพศ ทุกวัย และผู้มีความสนใจทุกคน

4. การศึกษาปัจจัยภายนอกเพิ่มเติม เช่น ประเภทของสื่อที่ผู้สูงอายุใช้ในการรับรู้ข่าวสาร หรือ Application ที่ผู้สูงอายุใช้งานในชีวิตประจำวัน จะช่วยให้ผู้วิจัยสามารถเข้าใจการใช้งานเทคโนโลยีและการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุได้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

จารุวรรณ ศรีภักดี. (2565, 19 กรกฎาคม). การขับเคลื่อนมาตรการรองรับสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืนของประเทศไทย ไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ. กรมกิจการผู้สูงอายุ.

<https://www.dop.go.th/th/know/3/1649>

ชัยพัฒน์ พุดซ้อน และ กันตพัฒน์ พรศิริวัชรสิน (2561). แนวทางการแก้ไขปัญหาสังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย. วารสารเครือข่ายส่งเสริมการวิจัยทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 1(1), 25-36.

ชูศรี วงศ์รัตน์. (2541). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 7). เทพเนรมิตการพิมพ์

ต่อตระกูล ไชยอิน (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างการพึ่งพาตนเองกับการยอมรับเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์]. PSU Knowledge Bank (PSUKB). <http://kb.psu.ac.th/psukb/handle/2016/17525>

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2548). จิตวิทยาการศึกษา. ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพฯ

พระมหาพิรพัฒน์ พันศิริ (2553). การวัดภาวะการพึ่งพาตนเอง (self-reliance) ของผู้สูงอายุ กรณีศึกษา ผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกสหพันธ์ชมรมผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. TU Digital Collections.

https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:122651

ภาคกร จตุพรธนาภัทร (2567). การกำหนดนโยบายการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างเหมาะสม แก่ผู้สูงอายุ. วารสารการบริหาร การจัดการ และการพัฒนาที่ยั่งยืน, 2(2), 375-386

วิชณี คุปตะวาทีน (2566). ผู้สูงอายุกับเทคโนโลยี. วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, 9(1), 328-334.

สมาน ลอยฟ้า (2554). ผู้สูงอายุกับเทคโนโลยีสารสนเทศ. วารสารมนุษยศาสตร์, 29(2), 57-58

อารียา ศรีแจ่ม (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าถึงเทคโนโลยีของผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยรังสิต]. Rangsit University Intellectual Repository (RSUIR).

<https://rsuir-library.rsu.ac.th/handle/123456789/304>

The Effects of Using Task-Based Learning with Edutainment to Develop English Communication Skills in an Intensive Islamic Studies of an Opportunity Expansion School

Rosenee Lohyita^{1,*}, Alisara Chomchuen², and Bordin Waelateh³

¹Master of Education (Curriculum and Instruction), Prince of Songkla University

²Faculty of Education (Curriculum and Instruction), Prince of Songkla University, Pattani Campus

³Faculty of Humanities and Social Sciences (English), Prince of Songkla University, Pattani Campus

*Corresponding author's email: 6320120615@email.psu.ac.th

วันที่รับบทความ (Received)

29 มีนาคม 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

27 มิถุนายน 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

27 กรกฎาคม 2567

ABSTRACT

This study used task-based learning and edutainment aimed to improve research participants' English communication skills in English for communication subject and to examine students' satisfaction levels towards English lessons during the second semester of the 2022 academic year. The target group included 14 third-graders from Ban Khaena School in Narathiwat. It was chosen by a purposive sampling with students' less proficient English communication. The instruments were 1) English communication skills tests, including reading and writing test, listening and speaking assessment, 2) lesson plans, and 3) questionnaire. The statistics were used mean, percentage, and standard deviation. One sample t-test was used to test the hypothesis.

The results revealed that the target group who took the tests for the reading and writing test was 15.85, or 79.28 percent, while the average score for the listening and speaking assessment was 15.07, or 75.35 percent. After conducting and comparing a hypothesis test, it found that the average score was 30.92 with the requirement of 70 percent and it was discovered that the target group students achieved the standard with a statistical significance of .01. The levels of students' satisfaction were shown at a high level in 4 aspects ($\bar{X} = 2.79$). According to the content analysis, students preferred studying outside of the classroom over inside classroom setting. At the same time, having more electronic devices such as tablets, mobile phone with Internet connection, was needed in every subject to provide students with their new experiences and their pleasant learning environment.

Keywords: Developing English Communication Skills, Task-based Learning, Edutainment

Introduction

Communication skills are the ability of a person to effectively and clearly convey information, ideas, feelings, and thoughts to others. According to Zanaton et al. (2012), these skills can be verbal or nonverbal used in a range of contexts, including social, academic, professional, and private settings. In the twenty-first century, English proficiency is indeed crucial for success in various aspects of life, especially business and education. Good communication skills allow individuals to effectively express themselves, articulate their thoughts and ideas, and convey information to others. Additionally, communication skills are now more crucial than ever in the contemporary digital age. People need to be able to interact effectively across a variety of digital platforms given the growth of online communication and remote learning. Because of the widely spread of digital technology which is English as a main medium of communication, it is necessary for people in this generation to use English effectively (Ramona & Merima, 2014).

Currently, as a result of how much technology has shrunk the world, English is the language most commonly used as an intermediary method of communication in every nation. We can communicate with more than a billion people worldwide by speaking only English. Moreover, learning a global language like English can open up your world and provide you to access many other cultures. We could not deny the interactions with foreigners either directly by clear communication or indirectly by nonverbal behaviors (Kanjana, 2018). Thailand realizes the importance of using English very well. English is a language that plays an important role and affects the Thai population in many ways, including communication in travel, tourism, education, culture, traditions, occupation, etc. (Yaemchai, 2017).

In terms of Thailand education, many researchers have studied the teaching and learning of English in Thailand. ThaiHealth Official (2011) stated that Thai students lack in English communication skills. They learn English for their exams, even though they follow the curriculum designed by the Ministry of Education (2008) early elementary school to upper elementary school which is known as Prathom 1 to Prathom 6, then secondary school or Mathayom 1 to Mathayom 6, totaling 12 years; however, Thai students are still unable to use English in everyday life. At present, the Ministry of Education (2019) has made efforts to improve the Thai education curriculum to be more international. In order to have a chance to develop English, the Ministry of Education offered the guidelines for improvement in the English teaching at all levels by making an English Handbook for being a guideline in schools and preparing the Framework for Language Proficiency (CEFR) soon.

In the context of learners in the three southern border provinces of Thailand, Pongphajon (2018) mentioned that there are specific characteristics of education and learners' behaviors embedded in the areas because of cultural and religious differences of the people, namely that is a society where people of different cultures, known as multicultural society with the rest of culturally, linguistically, etc. Muslims are 80 percent of the population in three southern border provinces of Thailand, whereas Buddhists are only 20 percent of the population (Yotatip, 2011). In term of education, the Ministry of Education (2008) has realized the importance and necessity that the most parents in these areas want their children to learn in Islamic schools for learning more about Islam. Thus, the Ministry of Education (2008) has made efforts to promote the integration of Islamic education with the national curriculum to ensure that Muslim students receive a well-rounded education that combines religious and secular subjects. (Sitthichai et al., 2018). Additionally, the target group students were in the public school which using an intensive Islamic studies curriculum, the researchers attempted to find various methods that would help in developing English communication skills.

Task-based learning is teaching and learning management systems, which are one of the major components to help and promote learning process for students. According to Willis (1996), task-based learning consists of three main steps: 1) The pre-task is that the teacher presents the topic to help students understand the main tasks, 2) The task cycle is the assignment that teacher assigns the tasks to student in each topic, and 3) The language focus is the stage where students develop their fluency, language, and authenticity. TBL uses a lesson structure that incorporates different activities to solve a task. It can span the length of an entire lesson, for example, creating a presentation, making a video or short movie, playing the game, writing a piece of text, etc. However, these activities aim to develop communication skills rather than grammar knowledge as Nurat Yaemchai (2017) mentioned that the best TBL activities reflect real-life situations so the students can see that the lesson is relevant to their own lives.

In addition, an online article by Kupwanichphong, (2020) stated that children's play in elementary school aged 6–12 years is an important role in the development of brain skills. Playing at this age may be more complicated with rules such as board games, jigsaw puzzles, Lego puzzles, drawing together with exercise, etc. The whole process should be fun, engaged, and happy for learners. Playing with friends or playing in groups also helps train children to develop their social skills. Moreover, self-direction knows how to wait for compliance and negotiation which can lead to the development of advanced brain skills Executive Function (EF) that plays a crucial role for further development of social intelligence and emotional skills (Barkley, 2012). Therefore, the researchers investigated for

an idea that could create fun and enjoyment for the learners and that could combine activities with task-based learning, which is an entertainment concept combined with an education concept called Edutainment Approach.

Edutainment Approach is a concept that creates a variety of entertainment activities, such as playing games and participating in guessing competitions, through the use of provocative media, both images and sounds (Wikipedia, 2023). Also, there is a variety of media to choose from, such as movies, music, games, the internet, television programs, etc. (Wiangsi, 2016). Therefore, organizing activities according to the concept of Edutainment can organize activities in a variety of formats both inside and outside the classroom. Students can learn in an atmosphere of fun and enjoyment, which can encourage them to be more engaged in learning English process.

For this reason, the researchers foresee the benefits of task-based learning with edutainment for such students, coming up with the title, "Using task-based learning with edutainment to develop English communication skills in an intensive Islamic curriculum school" by focusing on the quality of the content. Students have learned and applied the knowledge gained to their daily lives; they may also improve their communication skills in the future.

Research Purpose

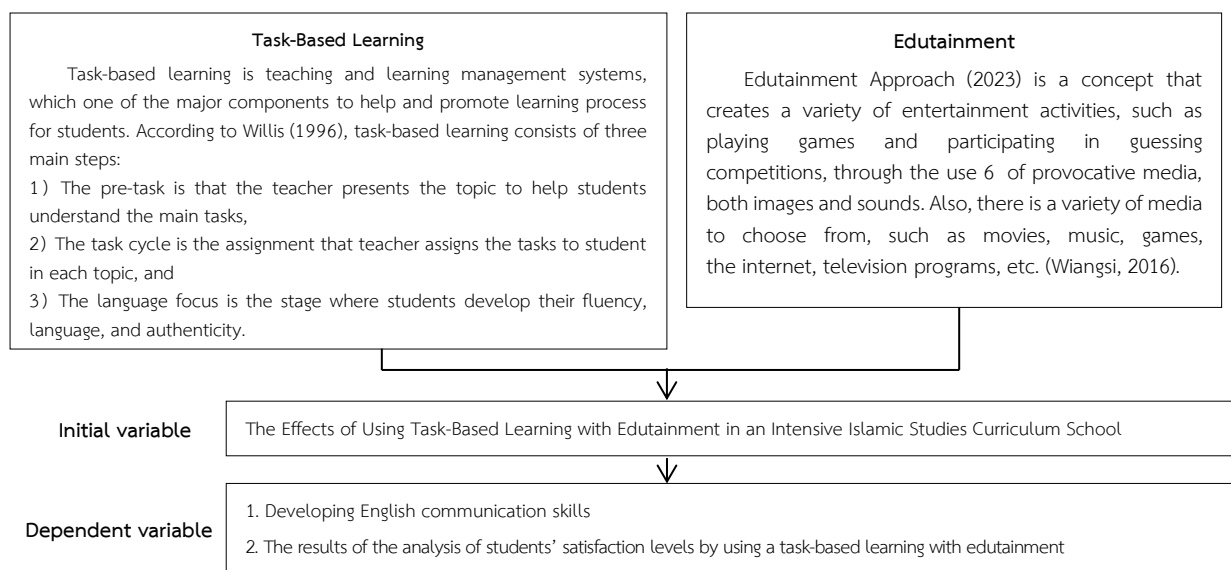
This study used task-based learning and edutainment aimed 1) to improve English communication skills; listening, speaking, reading, and writing. 2) To examine students' satisfaction levels towards a task-based learning with edutainment in English lesson.

Hypothesis

The students who studied through task-based learning with edutainment will gain post-learning English communication skills score higher than 70%.

Conceptual Framework

In this research, the researchers had studied task-based learning and edutainment to improve research participants' English communication skills in an Intensive Islamic Studies Curriculum School. The conceptual frameworks selected by the researcher were as follows;

Picture 1 Conceptual Framework

Methodology

This research was experimental research that tested by using one group posttest – only design during the second semester of academic year 2022.

Target group

The target group was 14 of third-grade students from Ban Khaena School in an opportunity expansion school of Narathiwat Primary Educational Service Area Office 1 that used an intensive Islamic study.

Research instruments

The instruments were 1) English communication skills tests, including reading and writing test, listening and speaking assessment, 2) four lesson plans, and 3) questionnaire.

Data Collection

The researchers divided the data collection process into 5 steps, as follows:

1. The researchers had to understand the method of teaching and learning by using task-based learning with edutainment for administrators, teachers, parents, and students before starting the collection of the data.

2. The researchers conducted a self-teaching process by using four lesson plans; the total process took 24 hours.

- 2.1 Recorded communication skill scores from activities done twice a week.

- 2.2 Analyzed the scores from each week's lessons and improved the lesson plan for the next chapter.

2.3 Continued teaching until all plans were taught.

3. After studying, the researchers used the reading and writing test to test learners, checked the score, and recorded the test results by using 20 questions. The total process took an hour.

4. Took the listening and speaking assessment by using 20 questions and spending 3 hours.

5. After that, the students had to answer the satisfaction questionnaire regarding the task-based learning management with entertainment.

Data Analysis

The researchers analyzed the data as follows:

1. Recorded the students' scores from the communication skills test; reading and writing test, listening and speaking assessment.

2. Analyzed the scores from the communication skills test; reading and writing test, listening and speaking assessment, with the average percentage standard deviation, and compare with the English communication skills test scores by using the 70% criteria.

3. Analyzed the level of satisfaction of the students by using the average and the standard deviation, and interpret the meaning according to the criteria, with the satisfaction level determining the criteria for considering students' satisfaction which was adapted from the scoring criteria from the preliminary research book of Srisa-at (2002).

4. Adopted one sample t-test (Saiyot & Angkhana, 1997) to test the hypothesis that students who learned by using the task-based learning with edutainment had scores of English communication skills after learning higher than 70%.

Results

The researchers collected data for data analysis according to the research objectives. It was divided into two parts, as follows:

Part 1: The results of the students' English communication skills testing data by using task-based learning with edutainment

Based on experimental research, task-based learning with edutainment helped develop communication skills in English. The researchers taught the target group of 14 third-grade students by research experiment in the second semester of the academic year 2022, 24 hours in total. The results are as follows:

1.1 English communication skill test results

English communication skills were measured by using reading and writing test and listening and speaking assessment, out of a total of 40 points in each test. All 14 students received the following scores:

Table 1 English communication skill measurement results using the reading and writing test, and the listening and speaking assessment

Student No.	Scores		Total score	Percentage of Total Score
	Reading and Writing	Listening and Speaking		
	20	20	40	
1	18	17	35	87.50
2	17	15	32	80.00
3	15	12	27	67.50
4	12	14	26	65.00
5	10	10	20	50.00
6	16	15	31	77.50
7	13	11	24	60.00
8	14	15	29	72.50
9	13	13	26	65.00
10	18	17	35	87.50
11	18	15	33	82.50
12	19	18	37	92.50
13	20	19	39	97.50
14	19	20	39	97.50
Sum	222	211	433	-
Average total ($\bar{X}$)	15.85	15.07	30.92	77.30
Percentage (%)	79.28	75.35	77.30	-
S.D.	3.05	2.94	5.51	-

From Table 1, it was found that 14 third-grade students took the English communication skills test with a full score of 40, getting an average total score of 30.92, representing 77.30%, with reading and writing skills having an average score of 15.85. Representing 79.28 percent (S.D. = 3.05), and listening and speaking skills had an average score of 15.07, representing 75.35 percent (S.D. = 2.94).

1.2 Results of hypothesis testing

The results of the hypothesis testing were based on the students' English communication skills after using task-based learning with edutainment. Compared to the 70% criterion, the results were as follows:

Table 2 Comparative results of English communication skill development achievement among students

Comparative results	Score	$\bar{X}$	%	S.D.	t	sig
Post-study	40	30.92	77.30	5.51	3.70**	.01

** With statistical significance at .01

From Table 2, it was found that the students' English communication skills development after using the task-based learning with edutainment had mean scores of 30.92, representing 77.30 percent. Compared to the 70% criteria, it was found that the target group of students scored higher than the set criteria with a statistical significance of .01.

Part 2: The results of the analysis of student satisfaction levels using a task-based learning with edutainment

2.1 Satisfaction level of respondents

The analysis results of the mean, standard deviation, and student satisfaction level using task-based learning with edutainment which is applied based on the scoring criteria (Srisa-at, 2002), as shown in the following table.

Table 3 Mean, standard deviation, and satisfaction level of students using task-based learning with edutainment

Items	Aspects	$\bar{X}$	S.D.	Level	Meaning
1	Content	2.73	.40	3	High
2	Learning management	2.76	.42	3	High
3	Media and learning equipment	2.80	.37	3	High
4	Measurement and evaluation	2.90	.28	3	High
	Total	2.79	.36	3	High

From Table 3, it was found that the satisfaction level of the students in all 4 aspects consisted of content, learning management, media and learning equipment, and measurement and evaluation. Overall, it was at a high level ($\bar{X} = 2.79$) when considering each

side. It was found that all aspects of the students were satisfied at a high level. In terms of measurement and evaluation, the satisfaction score was the highest ($\bar{X} = 2.90$), followed by learning media and equipment ($\bar{X} = 2.80$), learning management ($\bar{X} = 2.76$) and content ($\bar{X} = 2.73$), respectively.

2.2 Additional suggestions from respondents

The respondents were 14 third-grade students using task-based learning with edutainment. The researchers asked for additional opinions from the respondents. This appeared as follows:

1. Students preferred learning outside rather than the typical classroom.
2. Students needed teachers to manage teaching and learning by using multi-media and various electronic devices in every subject, such as tablets or computer, etc.

From the content analysis, it was found that students had more fun and enjoyment of teaching outside the classroom than teaching and learning inside the classroom in a traditional atmosphere, which could reduce boredom during study. In addition, students also wanted to use multimedia and various electronic devices to adapt to all subjects. Therefore, using this suggestion might be creating new experiences and enjoyment for students.

Discussion

The research of task-based learning with edutainment to develop English communication skills in an intensive Islamic studies curriculum school provided important points that the researchers brought up to discuss the results. According to the research objectives and the research hypothesis as follows:

1. After testing the hypothesis by comparing scores with the criteria of 70 percent, it was found that task-based learning with edutainment is useful for the students because there are various learning resources and activities both outside and inside the classroom that can create fun, reduce boredom, and make them enjoy learning more. As a result, the students' English achievement was higher than 70% of the criteria which corresponds to Pirasek (2018) that has studied in the topic of “the effect of learning management based on the inverted classroom combined with edutainment on learning achievement in Thai language and learning happiness of mathayomsuksa 6 students”. It revealed that activities focusing on students to practice and create knowledge by themselves according to skills, knowledge, abilities and intelligence of each person by learning management that is from learning sources outside the classroom independently in terms of ideas and methods of practice. This is different from traditional learning where the teacher will provide knowledge.

In addition, the use of modern technology in the twenty first century is valuable the learning of students to create more learning of the atmosphere inside the classroom. The researchers conducted the test by using reading and writing test and listening and speaking assessment, however, the reading and writing test divided the scores into two parts: reading part and writing part with the total mean of 15.85, 79.82 percentages by the score for each part is 10 points. In terms of the reading part, the target group scored the highest in the English reading part with an average score of 8.50, representing 85 percent. By the way, the English reading test was tested by using song lyrics to help students read the lyrics and sing along the music easily. Using music in teaching and learning is part of the edutainment that creates fun with music, it made students remember the words in the lyrics, moreover, students can clearly read aloud during singing corresponds to Kulthida (2019), who said that students had understanding how to read and reading ability for answering the questions from short stories. Although they may not know the meaning of every word, students can guess from the story. These made the target group students score the highest. The English writing test had an average score of 7.35, representing 73.5 percent, which was the lowest average score because it was an activity outside the classroom where students had to match words and pictures together with their partners. Then they brought the answers and wrote on the answer sheet for their presentation in front of the classroom. Some students were unable to separate pictures from words. Thus, there was a misunderstanding about what they saw in the pictures and the word they knew. This is consistent with Pinichwinyupab (2020) who said that writing skills are one of the most difficult to learn in English. It is the last skill in communication because the target group has to use the process of thinking and producing language longer than other skills. However, the researchers conducted activities with a pair activity model. Teamwork is one of the social skills that everyone should have. It is also very important and useful for working together with others. Working together to brainstorm ideas can encourage creativity to the fullest and make students feel more encouraged to solve various problems caused by work than alone (Chalermchai, 2020).

In the part of the listening and speaking assessment, an average score of 15.07, representing 75.35 percent. The researchers conducted group activities by allowing the target group to learn from video clips related to the content studied and to perform role-playing in front of the classroom. This activity created a lot of excitement for the target in the beginning. However, due to the fact that the school has an intensive Islamic curriculum, there are obstacles to grouping. Some of the target group students were not satisfied when being with friends of the opposite sex and friends with bullying behavior. One of the target students said: “...teacher, I don't want to be

with him in the same group. He's always bullying me. Can I be with my friends?..." From this speech, it is consistent with Laeheem (2015) studied on group study activities and school Islamic religious activities on bullying behaviors of students at private Islamic schools in Songkhla Province said adoption of social norms within the person putting of their energy into one activity or acting in accordance with social norms. It will help reduce the chance or stop the person from committing an offense. Therefore, the researchers modified the group selection method by allowing the target group students to choose their own interested group and they will be able to successfully manage on their learning.

2. The results of the student satisfaction levels' analysis by using task-based learning with edutainment in all of 4 aspects overall, it was at a high level. From the problem that arises while the researchers conducted the study, it was after the COVID-19 epidemic was resolved. In such situations, it greatly affected the learning quality of students and the teaching quality of teachers. There were many obstacles to teaching on-hand and on-site in the early days. The most common problem was that students did not concentrate on studying, feeling bored, and there were too many worksheets or homework. Some of the students did not have access to the internet because some activities required the internet to study from video clips sent online by teachers. Therefore, the researchers need to find a form that can be adapted the task-based learning with edutainment to develop English communication skills that is created by the researchers.

Before conducting the research, the researchers gave the opportunity to the students to propose their desired activities, such as music activities, problem-solving activities, singing activities, storytelling activities, etc. Then the researchers modified the activities as appropriate for the learning management plan that had been organized which corresponds to Rittiwong and Thongem (n.d.) who used task-based learning in teaching and learning found that teacher should give the opportunity to the students to learn through practice. Students could do various activities by themselves rather than listening to the teacher. This practice could make students increase their enjoyment and enthusiasm with their learning.

At the presentation stage, students could express their opinions and provide feedback to the other groups. Also, a teacher should allow students to see their strengths and weaknesses to improve their presentation for the next chapter. Therefore, the organization of learning activities using task-based learning with edutainment that could create learning fun, reduce boredom in learning, and also make students enthusiastic, alert, and creative for example, giving students the opportunity to choose various activities, making them more

interested in learning English. This is consistent with Mehrotra (2020) who conducted research with dentistry students with the introduction of the concept of edutainment by using animation Pantomimes and games are used to explain the topic of the nervous system action potential bonding of dentin blood grouping, cranial nerves, drug interactions, periodontal studies, and cardiac cycles, it was found that it tends to be high when supplemented with the introduction of edutainment in the classroom. The participation had increased understand and improved test scores including, the use of tools can create fun, make more convenient, and entertainment also increase the attitude of students in a positive way that impact on the teaching of dentistry.

In addition, the researchers asked for additional opinions from the target students about the activities organized during the research. The researchers randomly selected the target group students and interviewed them about their satisfaction with learning management. One of the target students said: “...*I didn't like English very much before. But now I have so much fun and love that my teacher teaches me how to sing, and I play a lot of games. I love it...*” This corresponds with the research of Kasikam (2016), which studied the satisfaction of students with a new education that focuses on entertainment in the subject Business English in Career, it was found that students were satisfied at a high level and to focus on teaching and learning beyond textbooks including the introduction of various media to be applied to be able to understand more easily.

Conclusion and Recommendation

For this research, the researchers had suggestions that might be useful for learning management and further research as follows:

Research Recommendations

1. The researchers found that teachers should be emotionally involved with students while teaching. However, if the teachers are unhappy with teaching, the classroom may be in a more stressful atmosphere, students are prejudiced and they do not want to study at all. Therefore, if teachers have fun and create more inspiration in learning, students will be more willing to learn.
2. During the activity, teachers should allow students to take part in peer assessment for checking the answers and improving their mistakes.
3. In pairs or group work activities, some students still lack the courage to express their opinions and the ability to work with others: including the behavior of bullying friends that they do not

like when working together in a team. Teachers should allow students to choose their interested groups and explain them how to work as a team and encourage students to help each other.

4. After learning by using task-based learning with edutainment, it was found that the students' ability to communicate in English after learning was significantly higher. This can be seen in the behavior after completed the activities. Students can also memorize the dialogue or lyrics used in the activities. However, teachers can apply these methods to the students in all levels because these make learning fun, reduce boredom during study, and can create a more learning atmosphere as well.

Suggestions for further research

1. The data collection should be collected in various ways using task-based learning with edutainment to develop English communication skills in an intensive Islamic studies curriculum school.

2. Task-based learning should be integrated with edutainment in other subjects and give teachers the opportunity to learn new teaching techniques to meet the needs of students and provide them with increased academic achievement.

3. There should be further study of learning activities related to learning and teaching according to edutainment with Islam next time.

References

- Barkley, R.A. (2012). *The Important Role of Executive Functioning and Self-Regulation in ADHD* (4th ed.). Medical University of South Carolina in Charleston.
- Chalermchai, W. (2020). The Effects of Group Dynamics Activities on the Enhancement of the Teamwork of Student Council Committee Members. *Rajapark Journal*, 14(37), 188-203.
- Kanjana R. (2018). English Communication Life Skills of Thailand People in the 21th Century. *Journal of Arts Management, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage*, 2(3), 199-210.
- Kasikam, J. (2016). *Development of Learning in English Business Subject on Freshmen of Diploma in Accounting using Edutainment Concept* [Classroom Research, Asean Technology College]. <https://www.shorturl.asia/9v3mR>
- Kulthida O. (2019). *The Development of Reading Skill by English Reading Short Passages of Matthayom 6 Students in Semester 2 Academic 2019*. [Classroom Research, Chum Phae Pittiyakhom School]. http://www.ska2.go.th/reis/data/research/25640706_101904_4308.pdf

- Kupwanichphong, S. (2020, January 21). Development of Children Play. *AMARIN Baby & Kids*.
<https://www.amarinbabyandkids.com/kids/school-age-children-milestone/>
- Laeheem, K. (2015). The Effects of group study activities on the reduction of bullying Behaviors among Islamic Private School Students in Songkhla Province. *Asian Social Science*. 9(11), 308-315.
- Mehrotra, P. (2020). Edutainment In Dental Curriculum-A Systematic Review. *ScienceDirect*, 10(4), 417-421. <https://doi.org/10.1016/j.jobcr.2020.07.016>
- Pinichwinyupab, T. (2020). The Development of English Writing Skills Using the Writing Process Approach for Fourth Grade Students. *Journal of Roi Et Rajabhat University*, 14(2), 105-113.
- Pirasek B. (2018). *Effects Of Flipped Classrooms And Edutainment On Thai Language principles Achievement And Happiness With Learning Among Grade Twelve Students* [Master Thesis, Faculty of Education Srinakharinwirot University]. <http://ir-thesis.swu.ac.th/dspace/handle/123456789/120>
- Pongphajon, C. (2018). The States and Problems of Peacebuilding Education Development of Government Schools in 3 Southernmost Provinces of Thailand. *Journal of Social Science & Humanity*, 44(2), 116-157.
- Ramona P. & Merima C.P. (2014). Perceived Importance of Communication Skills and their Predictive Value for Academic Performance. *ResearchGate*, 46(2014)85-98.
- Rittiwong, S. and Thongem, A. (n.d.). Using Task-based activities to Enhance English Creative Writing for Mattayom 3 Students. *Dhurakij Pundit University*, 501-516.
- Saiyot L. & Angkhana. (1997). *Statistics for Educational Research* (3rd ed.). Statistics and Information Science, Silpakorn University. Suveeriyasan.
- Sittichai T., Wuttichai N., Recha C. & Sittichai R. (2018). Looking Backwards and Forwards of Educational Quality in Three Southern Border Provinces of Thailand. *Princess of Naradhiwas University Journal of Humanities and Social Sciences*, 5(2018), 186-198.
- Srisa-at, B. (2002). *Introduction to Research* (3rd ed.). Suveeriyasan.
- ThaiHealth Official. (2011, December 6). *The Reason why Thai Students cannot speak English, not focusing on Memorization, just to Pass the University Entrance*. Daily manager.
<https://www.thaihealth.or.th>
- The Ministry of Education. (2008). *The Basic Education Core Curriculum* (3rd ed.). Kurusapa Printing Ladphrao.

- The Ministry of Education. (2019, March 9). *Raise the Level of English Teaching*. Banlang Rohitsathien. <https://www.moe.go.th>
- Wiangsi, S. (2016). Learning Activities Model for Promotion the Creative Innovation Thinking for the Secondary Students based on National Education Plan to the Education Management 4.0. *Journal of Project in Computer Science and Information Technology*, 5(1), 52-64.
- Wikipedia. (2023, July 20). Edutainment Approach. *Wikipedia*.
https://en.wikipedia.org/wiki/Educational_entertainment
- Willis, J. (1996). *A Flexible Framework Task-based learning*. Oxford (2nd ed.). Heinemann.

อิทธิพลส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok
ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

Influence of Marketing Mix Affecting Cloths Purchasing via TikTok Application
of Generation Z Group in Mueang District, Khon Kaen Province

พงศธร ศักดิ์ตาวิวัฒน์^{1,*} และ จูฑารีย์ ศิริมงคล²

Pongsathorn Saksapiwat^{1,*} and Thitaree Sirimongklon²

¹หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

²คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

¹Master of Business Administration, Faculty of Business Administration, Northeastern University

²Faculty of Business Administration, Northeastern University

*Corresponding author's email: Copterpongsathorn@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received)

19 มิถุนายน 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

15 กรกฎาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

2 สิงหาคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริโภคต่อส่วนประสมทางการตลาดของเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 2) ศึกษาการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 3) ศึกษาอิทธิพลส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างการวิจัย ได้แก่ กลุ่ม Generation Z มีอายุระหว่าง 18-27 ปี ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ที่เคยซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok จำนวน 250 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัย พบว่า ส่วนประสมทางการตลาดของเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีความสำคัญในระดับมาก โดยด้านผลิตภัณฑ์มีความสำคัญมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว และด้านการให้บริการส่วนบุคคล ตามลำดับ การตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีความสำคัญในระดับมาก โดยด้านการตัดสินใจซื้อ มีความสำคัญมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการประเมินทางเลือก ด้านพฤติกรรมหลังการซื้อ ด้านการแสวงหาข้อมูล และด้านการรับรู้ถึงปัญหา ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์อิทธิพลส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ส่วนประสมทางการตลาดที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการตัดสินใจซื้อ ทั้งหมด 3 ด้าน คือ ด้านการส่งเสริม

การตลาด ด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว และด้านราคา ตามลำดับ โดยตัวแปรทั้ง 3 ตัวนี้สามารถร่วมกันส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ได้ร้อยละ 32.70 29.00 และ 18.70

คำสำคัญ: ส่วนผสมทางการตลาด, การตัดสินใจซื้อ, แอปพลิเคชัน TikTok, เจเนอเรชั่น Z

ABSTRACT

The purposes of the research were 1) to study consumer opinions on the marketing mix of cloths via TikTok application of Generation Z group in Mueang District, Khon Kaen Province. 2) to study the decision to purchase cloths via TikTok application of Generation Z group in Mueang District, Khon Kaen Province. 3) to study the influence of marketing mix affecting cloths purchasing decisions via TikTok application of Generation Z group in Mueang District, Khon Kaen Province. It is quantitative research. The research sample group is Generation Z, aged between 18-27 years in Mueang District, Khon Kaen Province, consisting of 250 people who had previously purchasing cloths via TikTok application using a purposive sample selection method. Statistics used to analyze data include frequency, percentage, mean, and standard deviation, as well as methods of multiple regression analysis. The results of the research found that the marketing mix of cloths via TikTok application of Generation Z group in Mueang District, Khon Kaen Province, is important at a high level. The product side is the most important, followed by price, place, promotion, privacy, and personalization, respectively. The decision to purchase cloths via TikTok application of Generation Z group in Mueang District, Khon Kaen Province, is important at a high level. The most important factor is the purchasing decision, followed by the evaluation of alternatives, post-purchase behavior, information seeking, and awareness of the problem, respectively. The results of the analysis of the influence of marketing mix affecting cloths purchasing decisions via TikTok application of Generation Z group in Mueang District, Khon Kaen Province, revealed that there are 3 aspects of the marketing mix that have a positive relationship with purchasing decisions: promotion, privacy, and price, respectively, all three of these variables can together affecting cloths purchasing decisions via TikTok application of Generation Z group in Mueang District, Khon Kaen Province, with percentages of 32.70, 29.00, and 18.70.

Keywords: Marketing mix, Purchase decision, TikTok application, Generation Z

บทนำ

อินเทอร์เน็ตนับว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อชีวิตประจำวันของเราเป็นอย่างยิ่งรวมไปถึงเป็นสิ่งที่ได้เข้ามาเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ชีวิตของเราเป็นอย่างมาก ในอดีตเราใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูล แต่ในปัจจุบันอินเทอร์เน็ตได้มีการพัฒนาการไปอย่างมากทั้งยังมีรูปแบบการบริการใหม่ ๆ ที่สามารถดำเนินการผ่านอินเทอร์เน็ตได้ ส่งผลให้เกิดการทำธุรกรรมผ่านอินเทอร์เน็ตหรือที่เรียกว่าธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ขึ้นมากมาย เช่น การซื้อสินค้า/บริการออนไลน์ การทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์ สั่งอาหารออนไลน์ เป็นต้น โดยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มีแนวโน้มที่จะเติบโตขึ้นต่อเนื่อง โดยผลสำรวจมูลค่าตลาด E-Commerce ในประเทศไทย ในปี พ.ศ.2564 มีมูลค่าตลาดที่ 5.64 แสนล้านบาท ปี พ.ศ.2565 มีมูลค่าตลาดที่ 6.20 แสนล้านบาท และในปี พ.ศ.2566 มีมูลค่าตลาดที่ 6.34 แสนล้านบาท (Amarintv, 2566) อีกทั้งยังส่งผลกระทบไปถึง เศรษฐกิจและสังคมในวงกว้างมากขึ้น การซื้อสินค้าออนไลน์ได้มีการเติบโตอย่างก้าวกระโดด ทำให้ผู้ประกอบการหลายราย ได้ปรับเปลี่ยนวิธีการขายสินค้าจากเดิมขายเฉพาะช่องทางออฟไลน์ ได้เปลี่ยนมาขายในช่องทางออนไลน์เพิ่มมากขึ้น ช่วยให้สามารถซื้อขายได้ทุกที่ ทุกเวลา สร้างความสะดวกแก่ผู้ซื้อและผู้ขายเป็นอย่างมาก เป็นช่องทางหนึ่งซึ่งช่วยสร้างโอกาสในการขยายช่องทางการค้าขายให้ผู้ประกอบการได้มากขึ้น เพราะปัจจุบันสังคมออนไลน์ถือเป็นสื่อหลักที่ช่วยในการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ได้เป็นอย่างดี โดยประเทศไทยมีผู้ซื้อสินค้าผ่านโซเชียลคอมเมอร์ซในสัดส่วนสูงที่สุดในโลก ในปี พ.ศ.2565 คือ 88% (Workpoint Today, 2565) โดยแอปพลิเคชันโซเชียลมีเดียยอดนิยมของคนไทย ในปี พ.ศ. 2566 ได้แก่ Facebook Line TikTok Instagram Twitter และในปี พ.ศ. 2564 คนไทยใช้อินเทอร์เน็ตเฉลี่ยมากถึงวันละ 10 ชั่วโมง 36 นาที (Springnews, 2566)

แอปพลิเคชัน TikTok หรือ Douyin (เตาอิน) ที่เรียกกันในประเทศจีนนั้น กำลังเป็นที่นิยมอย่างน่าสนใจในปัจจุบัน เปิดตัวครั้งแรกเมื่อเดือนกันยายน ปี พ.ศ.2559 ถือเป็นแอปพลิเคชันสัญชาติจีนที่มีจุดเด่นคือ การสร้างและแบ่งปันเนื้อหาวิดีโอสั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นคลิปเต้น การสร้างเนื้อหาตลก เฮฮา หรือการทำกิจกรรมหรือภารกิจเพื่อการโฆษณา และแบ่งปันเนื้อหาให้กับเพื่อนบนโลกออนไลน์ แอปพลิเคชัน TikTok กลายเป็นโซเชียลแพลตฟอร์มที่มาแรงที่สุด ด้วยจุดเด่นของแอปพลิเคชัน TikTok ที่มีระบบแนะนำวิดีโอหากเราสนใจวิดีโอประเภทไหนเป็นพิเศษ แอปพลิเคชัน TikTok ก็จะจัดหาวิดีโอประเภทเดียวกันมาให้ชม และยังสามารถขายสินค้าตรงผ่านวิดีโอ การถ่ายทอดสด หรือเพิ่มสินค้าในวิดีโอได้ การขายสินค้านี้ยังทำได้ 2 รูปแบบคือ การขายสินค้าของตัวเองและการแนะนำสินค้าของแบรนด์อื่น เรียกได้ว่าเป็นอีกหนึ่งพื้นที่สำหรับการทำการตลาดออนไลน์ ที่สามารถเข้าถึงผู้คนจำนวนมาก และยังพบว่าการซื้อขายผ่านแอปพลิเคชัน TikTok มีการเติบโตอย่างน่าสนใจ และสินค้าที่ขายดีบนแอปพลิเคชัน TikTok ได้แก่ เสื้อผ้า สินค้าอิเล็กทรอนิกส์ อาหารเสริม/เครื่องสำอาง และของใช้ภายในบ้าน โดยที่กลุ่มผู้ใช้งานส่วนใหญ่ของแอปพลิเคชัน TikTok มีอายุ 18-26 ปีซึ่งอยู่ในกลุ่ม Generation Z (Workpoint today, 2565)

กลุ่ม Generation Z นั้นเติบโตมาพร้อมกับเทคโนโลยีสมัยใหม่และโซเชียลมีเดียพร้อมด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกมากมาย มีความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยี และเรียนรู้ได้รวดเร็ว ใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่บนเว็บไซต์ สื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตเป็นหลัก กว่าครึ่งของชาว Generation Z นิยมซื้อของผ่านช่องทาง

ออนไลน์ และ 4 ใน 5 ของกลุ่ม Generation Z ใช้สังคมออนไลน์เป็นประจำ ชอบหาข้อมูลและเปรียบเทียบสินค้าในอินเทอร์เน็ต ทั้งยังนิยมซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ ซึ่งถือเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญในการทำตลาดออนไลน์ และยังเป็นกลุ่มที่มีการใช้งานอินเทอร์เน็ตเฉลี่ยต่อวัน มากที่สุดในปี พ.ศ. 2565 (สำนักงานพัฒนาธุรกิจทางอิเล็กทรอนิกส์, 2565)

เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย เครื่องนุ่งห่ม นับเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ที่สำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ เป็นสิ่งที่อยู่คู่กับผู้คนในสังคมมาอย่างช้านาน เพื่อปกป้องร่างกายจากสภาวะอากาศทั้งอากาศหนาว อากาศเย็น ฝนตก อีกทั้งยังปกปิดร่างกายให้ดูสุภาพและทำให้ดูว่ามีบุคลิกที่ดี กระแสนิยมการใส่เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายมักเปลี่ยนแปลงไปเป็นระยะแล้วแต่ช่วงเวลา แล้วแต่สถานการณ์ เสื้อผ้าบางรูปแบบก็ได้รับความนิยมจากผู้คนหมู่มากในระยะเวลายาวนาน บางรูปแบบก็เป็นที่ยอมรับ กลายเป็นที่ยอมรับในช่วงระยะเวลาหนึ่ง บางรูปแบบที่เป็นที่ยอมรับในอดีตก็กลับมานิยมในปัจจุบัน ดังนั้นเรื่องเสื้อผ้ากับกระแสนิยมการแต่งกาย จึงแทบจะแยกกันไม่ออก เป็นเรื่องที่มีความสำคัญกับชีวิตของเรา เสื้อผ้าเป็นสินค้าขายดีและเป็นที่ยอมรับซื้อกันมากในแอปพลิเคชัน TikTok (TrueID, 2566)

จังหวัดขอนแก่น เป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 6 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีประชากรมากเป็นอันดับที่ 3 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และประชากรกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 12,069 คน (สำนักบริหารการทะเบียน, 2566) ทั้งยังมีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นอีกจังหวัดหนึ่งของภูมิภาค นอกจากนี้จะมีทำเลที่ตั้งทางภูมิศาสตร์อยู่ในบริเวณศูนย์กลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือแล้ว ยังเป็นจังหวัดศูนย์กลางทางด้านการศึกษาและเทคโนโลยีของภูมิภาค เนื่องจากเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยหลายแห่ง มีระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ภายในอำเภอเมืองขอนแก่นอย่างครบครัน ทั้งที่พัก หลายระดับและบริการจำนวนมาก มีทรัพยากรทั้งทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ ความหลากหลายของผู้คนและที่สำคัญคือเป็นที่ตั้งของ ท่าอากาศยานนานาชาติขอนแก่น (หอการค้าจังหวัดขอนแก่น, 2566)

จากแนวโน้มพฤติกรรมของผู้บริโภคของคนไทยที่มีการซื้อสินค้าเกี่ยวกับเสื้อผ้าผ่านช่องทางแอปพลิเคชัน TikTok เพิ่มมากขึ้น และจังหวัดขอนแก่นเป็นจังหวัดที่มีประชากรหลากหลายทั้งยังเป็นเป็นศูนย์กลางทางด้านการศึกษาและเทคโนโลยีของภูมิภาค ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง อิทธิพลส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เพื่อที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ดำเนินธุรกิจขายเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok หรือผู้ที่สนใจสามารถนำการศึกษานี้ไปใช้ประกอบการตัดสินใจและวางแผนในอนาคตได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริโภคต่อส่วนประสมทางการตลาดของเสื้อผ้าผ่าน แอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

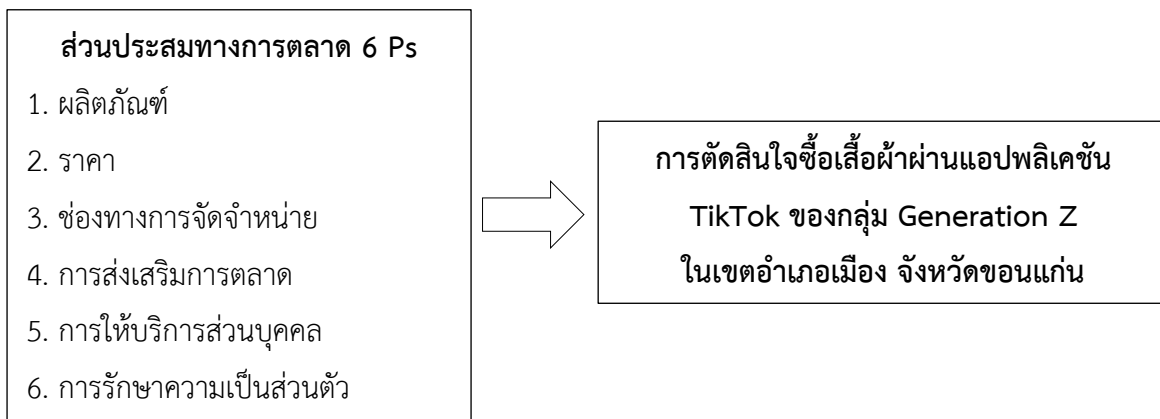
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

สมมุติฐานการวิจัย

ส่วนประสมทางการตลาด 6Ps มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ของ Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาของ (อรนรี ปิ่นวันนา และสุวรรณ เตชะธีระปรีดา, 2565) ได้กล่าวถึง ส่วนประสมทางการตลาด ออนไลน์ (Online Marketing Mix) เป็นองค์ประกอบการตลาดออนไลน์แบบใหม่ ซึ่งประกอบด้วย 6 Ps

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ กลุ่ม Generation Z ที่มีอายุระหว่าง 18-27 ปี ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีจำนวน 12,069 คน (สำนักบริหารการทะเบียน, 2566)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรกลุ่ม Generation Z มีอายุระหว่าง 18-27 ปี ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีจำนวน 12,069 คน (สำนักบริหารการทะเบียน, 2566) ที่เคยซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถระบุได้ว่าจะมีทั้งหมดกี่คน จึงใช้หลักการกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างของ Siddiqui (2013) ที่กำหนดว่าขนาดตัวอย่างควรอยู่ที่ระหว่าง 15-20 ตัวอย่างต่อ 1 ตัวแปรทำนาย ซึ่งผู้วิจัยมีทั้งหมด 11 ตัวแปร (ตัวแปรต้น 6 ตัวแปรและตัวแปรตาม 5 ตัวแปร) ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามจำนวน 250 ชุด ให้กับประชากรกลุ่ม Generation Z ที่เคยซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok และมีการเลือก

กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผ่านทาง QR Code โดยให้ผู้ร่วมวิจัยสแกนและกรอกแบบสอบถามใน Google Form ซึ่งผู้ร่วมวิจัยมีอิสระในการตอบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้เพื่อวัดผลอิทธิพลส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนั้น ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน ความถี่ในการซื้อเสื้อผ้าผ่านทางแอปพลิเคชัน TikTok

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาด 6 Ps ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด การให้บริการส่วนบุคคล และการรักษาความเป็นส่วนตัว ซึ่งเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale Method) โดยมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้อ ได้แก่ การรับรู้ถึงปัญหา การแสวงหาข้อมูล การประเมินทางเลือก การตัดสินใจซื้อ พฤติกรรมหลังการซื้อ ซึ่งเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale Method) โดยมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ จำนวน 22 ข้อ

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาอิทธิพลส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จะทำการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยจะมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจภาคสนาม โดยการใช้แบบสอบถามผ่านการสแกน QR Code ด้วยการไปยืนอยู่จุดที่ผู้คนหนาแน่น ได้แก่ สวนสาธารณะ ตลาด และหน้าห้างสรรพสินค้า ในเวลาประมาณ 16.30-19.00 น. และได้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผ่านทาง QR Code โดยให้ผู้ร่วมวิจัยสแกนและกรอกแบบสอบถามใน Google Form ซึ่งผู้วิจัยมีอิสระในการตอบ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารที่มีการตีพิมพ์ อาทิ เอกสาร บทความ งานวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริโภคต่อส่วนประสมทางการตลาดของเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขต อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่าน แอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยเลือกตัวแปรอิสระเข้า สมการถดถอยด้วยเทคนิค Stepwise

สรุปผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 68.00 เพศชาย ร้อยละ 32.00 จบการศึกษาใน ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 74.00 รองลงมาคือ ระดับอนุปริญญา/ปวส.ร้อยละ 10.80 และระดับปริญญาโท ร้อยละ 9.20 มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 43.60 มากที่สุด รองลงมาคือ 10,000-20,000 บาท ร้อยละ 30.80 และ มากกว่า 20,000 บาท ร้อยละ 25.60 ด้านความถี่ในการซื้อเสื้อผ้าผ่านทางแอปพลิเคชัน TikTok พบอัตราส่วนของความถี่ในการซื้อ 1-2 เดือน ซื้อ 1 ครั้ง ร้อยละ 28.40 มากที่สุด รองลงมาคือ ซื้อ 3-4 เดือน ซื้อ 1 ครั้ง ร้อยละ 28.00 และซื้อ เดือนละ 1 ครั้ง ร้อยละ 24.50

สรุปผลวิจัย วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริโภคต่อส่วนประสมทางการตลาด ของเสื้อผ้าผ่าน แอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น แสดงใน ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของส่วนประสมทางการตลาดของเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ส่วนประสมทางการตลาด 6Ps	ระดับความสำคัญ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ คิดเห็น	ลำดับที่
ด้านผลิตภัณฑ์	3.97	0.57	มาก	1
ด้านราคา	3.96	0.52	มาก	2
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	3.95	0.53	มาก	3
ด้านการส่งเสริมการตลาด	3.81	0.62	มาก	4
ด้านการให้บริการส่วนบุคคล	3.62	0.63	มาก	6
ด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว	3.70	0.68	มาก	5
ภาพรวม	3.83	0.59	มาก	

ผลการศึกษาตามตารางที่ 1 พบว่า ส่วนประสมทางการตลาด โดยรวมอยู่ในระดับความสำคัญมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.83 เมื่อวิเคราะห์แต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยรวมมากที่สุดเป็นอันดับแรก ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ เสื้อผ้าที่จำหน่ายผ่านแอปพลิเคชัน TikTok มีให้เลือกหลากหลาย ตามความต้องการ

ทำให้มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 3.97 อยู่ในระดับความสำคัญมาก รองลงมา คือ ด้านราคา เสื้อผ้าที่จำหน่ายผ่านแอปพลิเคชัน TikTok รูปแบบการชำระเงินมีให้เลือกหลายช่องทาง มีสินค้าหลายระดับราคาให้เลือก จึงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 อยู่ในระดับความสำคัญมากเช่นกัน ขณะที่ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย สามารถดูสินค้าและซื้อสินค้าได้ตลอดเวลาและการตรวจสอบสถานะคำสั่งซื้อ / จัดส่ง มีความชัดเจนเข้าใจง่าย ส่งผลให้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 อยู่ในระดับความสำคัญมาก ด้านการส่งเสริมการตลาด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 อยู่ในระดับความสำคัญมาก เป็นลำดับที่สี่ และด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 อยู่ในระดับความสำคัญมาก เป็นลำดับที่ห้า ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการให้บริการส่วนบุคคล ร้านค้าเสื้อผ้า มีการตอบข้อสงสัย ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ต่างๆ กับลูกค้า โดยมีค่าเฉลี่ยที่เท่ากับ 3.62 ซึ่งอยู่ในความสำคัญระดับมากเช่นกัน

สรุปผลวิจัย วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขต อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ระดับการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น	ระดับความสำคัญ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ คิดเห็น	ลำดับที่
ด้านการรับรู้ถึงปัญหา	3.77	0.67	มาก	5
ด้านการแสวงหาข้อมูล	3.79	0.64	มาก	4
ด้านการประเมินทางเลือก	3.98	0.56	มาก	2
ด้านการตัดสินใจซื้อ	4.02	0.50	มาก	1
ด้านพฤติกรรมหลังการซื้อ	3.90	0.50	มาก	3
ภาพรวม	3.89	0.31	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า การตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับความสำคัญมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.89 เมื่อวิเคราะห์แต่ละด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยรวมมากที่สุดเป็นอันดับแรก ได้แก่ ด้านการตัดสินใจซื้อ จะซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ที่มีคะแนนร้านค้าอยู่ในระดับมาก และจะซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ที่มีประวัติการขายปริมาณมาก ๆ เป็นส่วนใหญ่ ทำให้มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 4.02 อยู่ในระดับความสำคัญมาก รองลงมา คือ ด้านการประเมินทางเลือก ความคุ้มค่ากับราคาที่จ่าย มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 อยู่ในระดับความสำคัญมาก ขณะที่ด้านพฤติกรรมหลังการซื้อ จะเลิกใช้ผลิตภัณฑ์ทันทีภายหลังจากพบว่าผลิตภัณฑ์ใช้แล้ว ได้ผลไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ และจะกลับไปซื้อซ้ำอีก หลังจากพบว่า ผลิตภัณฑ์ใช้แล้วดี ส่งผลให้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 อยู่ในระดับความสำคัญมาก ด้านการแสวงหาข้อมูล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 อยู่ในระดับความสำคัญมากเป็นลำดับที่สี่ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย

น้อยที่สุดคือ ด้านการรับรู้ถึงปัญหา Lifestyle การใช้ชีวิตของคุณมีผลต่อการตัดสินใจซื้อ โดยมีค่าเฉลี่ยที่เท่ากับ 3.77 ซึ่งอยู่ในความสำคัญระดับมากเช่นกัน

สรุปผลวิจัย วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาอิทธิพลส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น แสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณภาพลักษณ์โดยรวมโดยใช้การวิเคราะห์ Multiple Regressions

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
Regression	14.796	3	4.932	41.328	.000 ^d
Residual	29.357	246	.119		
Total	44.152	249			

Predictors: (Constant), Promotion, Privacy, Price

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์พบว่า การตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับกลุ่มตัวแปรอิสระอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสามารถสร้างสมการที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์เชิงเส้นตรงได้ ซึ่งจากการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณได้ ดังตาราง 4

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์คุณภาพการให้บริการ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ตัวแปร	B	SE	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	1.716	.203	8.450	.000
Promotion (X1)	.239	.036	6.713	.000
Privacy (X2)	.155	.034	4.519	.000
Price (X3)	.175	.046	3.805	.000
R		=.579 ^c	Adjusted R ²	=.327
R ²		=335	SE	=.345

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น (y) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการส่งเสริมการตลาด (X1) ด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว (X2) ด้านราคา (X3) ตามลำดับ โดยตัวแปรทั้ง 3 ตัวนี้สามารถร่วมกันส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น (y) ได้ร้อยละ 32.70 (adjusted R² = .327) จึงได้นำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรที่ส่งผลมาเขียนเป็นสมการที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน

TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น (y) โดยสร้างเป็นสมการในรูปแบบคะแนนดิบ ดังนี้ $y = 1.716 + .239(X1) + .155(X2) + .175(X3)$

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของผู้บริโภคต่อส่วนประสมทางการตลาดของเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ภาพรวมแล้ว ให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์แต่ละด้านแล้ว พบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับ ด้านผลิตภัณฑ์ มากที่สุด รองลงมาสิ่งที่พบ คือ ด้านราคา และด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว และด้านการให้บริการส่วนบุคคล

ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่ให้ความสำคัญและคาดหวังกับด้านผลิตภัณฑ์ ว่าเป็นสิ่งที่ผู้จำหน่ายนำเสนอตรงตามที่ต้องการผ่านแอปพลิเคชัน TikTok เช่นเสื้อผ้าที่จำหน่าย มีให้เลือกหลากหลาย ตรงตามความต้องการ มีความพร้อมจัดส่งให้ลูกค้าทันที รวมถึงเสื้อผ้าที่จำหน่าย มีความถูกต้องตามรายการสั่งซื้อเสมอ ในด้านราคา จะต้องสมเหตุสมผลที่สามารถยอมรับได้ มีความสะดวก มีรูปแบบการชำระเงินหลากหลายช่องทาง สินค้ามีหลายระดับราคาให้เลือก และการแสดงราคาสุทธิของสินค้าไว้อย่างชัดเจน ในด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับการส่งผลิตภัณฑ์ให้ถึงมือผู้บริโภค ซึ่งในที่นี้หมายถึง แอปพลิเคชัน TikTok ซึ่งเมื่อมีการสั่งซื้อแล้วสามารถดูสินค้าและซื้อสินค้าได้ตลอดเวลา การตรวจสอบสถานะคำสั่งซื้อ/จัดส่ง มีความชัดเจนเข้าใจง่าย และการจัดส่งสินค้าของผู้จำหน่ายมีตรงต่อเวลา และรวดเร็ว สอดคล้องกับแนวคิดของ อรุณทัย ปัญญา (2562) ที่กล่าวไว้ว่า ส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ว่า เป็นองค์ประกอบการตลาดสมัยใหม่ ส่งผลกับการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์อยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจำหน่าย ส่วนงานวิจัยของ อรรณี ปิ่นวันนา และ สุวรรณ เตชะธีระปริดา (2565) กล่าวว่า ด้านที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย ส่งเสริมการตลาด การให้บริการส่วนบุคคลและการรักษาความเป็นส่วนตัว คุณภาพของตัวสินค้าและสินค้ามีให้เลือกหลายแบบในแอปพลิเคชัน และการจัดส่งตรงตามเวลา ด้านส่งเสริมการตลาด ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับการรีวิวสินค้าว่า วิธีโอริวสินค้ามี การจัดกิจกรรมส่งเสริมการขาย เช่น ส่วนลด สินค้า ของแถม และบริการจัดส่งฟรีถึงบ้าน มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้า ด้านการให้บริการส่วนบุคคล ให้ความสำคัญกับร้านค้าเสื้อผ้ามีการตอบข้อสงสัย ให้คำแนะนำ คำปรึกษาต่าง ๆ กับลูกค้า มีการรับประกันสินค้าสามารถเปลี่ยน หรือคืนสินค้าได้ หลังจากซื้อภายในระยะเวลาที่กำหนด และร้านค้าเสื้อผ้าในแอปพลิเคชัน TikTok มีการให้ข้อมูลแบบเจาะจงกับประเภทสินค้าที่ลูกค้าต้องการ รวมถึงด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว ให้ความสำคัญกับระบบการชำระเงิน มีความน่าเชื่อถือและมีความปลอดภัย มีความน่าเชื่อถือในการรักษาข้อมูลส่วนตัวลูกค้า เช่น เบอร์โทรศัพท์ อีเมล ที่อยู่ และข้อมูลการสั่งซื้อสินค้าของลูกค้าถูกเก็บเป็นความลับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัคริยา รณศิริ และคณะ (2564) ที่ระบุว่า ปัจจัยการส่งเสริมทางการตลาด ปัจจัยการให้บริการแบบเจาะจง และปัจจัยการรักษาความเป็นส่วนตัว มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจซื้อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05

จากความคิดเห็นของผู้บริโภคต่อส่วนประสมทางการตลาดของเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น สรุปได้ว่า การปรับตัวของผู้ขายสินค้าให้เข้ากับการตลาดแบบใหม่หรือการตลาดออนไลน์ โดยใช้เครื่องมือในการสร้างความสนใจและแรงจูงใจทางการตลาด ประกอบด้วย ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด การให้บริการส่วนบุคคล และการรักษาความเป็นส่วนตัว เพื่อเพิ่มความมั่นใจให้แก่ผู้บริโภคได้มากยิ่งขึ้น ผู้ประกอบการจึงต้องมีการวางแผนการตลาดให้ตอบสนองและปรับเปลี่ยนตามพฤติกรรมของผู้บริโภคอยู่เสมอ

2. ความคิดเห็นในการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ภาพรวมแล้ว ให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านแล้วพบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับด้านการตัดสินใจซื้อมากที่สุด รองลงมาสิ่งที่พบคือ ด้านการประเมินทางเลือก ด้านพฤติกรรมหลังการซื้อ ด้านการแสวงหาข้อมูล และด้านการรับรู้ถึงปัญหา

ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่ให้ความสำคัญและคาดหวังกับด้านการตัดสินใจซื้อว่าจะต้องซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ที่มีคะแนนร้านค้าอยู่ในระดับมาก มีประวัติการขายปริมาณมาก ๆ และซื้อเสื้อผ้าในร้านที่มีชื่อเสียง สำหรับด้านการประเมินทางเลือก ผู้บริโภค เลือกที่จะมองความคุ้มค่ากับราคาที่จ่าย สามารถเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ เปรียบเทียบราคา กับแหล่งจำหน่ายอื่น ๆ ได้ รวมไปถึงการส่งเสริมการขายของร้าน ก็มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรณรี ปิ่นวันนา และสุวรรณา เตชะธีระปริดา (2565) พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ คือ ด้านราคา คุณภาพของสินค้าและสินค้ามีความหลากหลายในแอปพลิเคชัน และด้านการประชาสัมพันธ์ การสื่อสารกับลูกค้า และความน่าเชื่อถือของแอปพลิเคชันในด้านพฤติกรรมหลังการซื้อ ให้ความสำคัญกับการเลิกใช้ผลิตภัณฑ์ทันที ภายหลังจากพบว่าผลิตภัณฑ์ใช้แล้วผลไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ แล้วจะมีการกลับไปซื้อซ้ำอีกหลังจากพบว่าผลิตภัณฑ์ใช้แล้วดี รวมทั้งมีการบอกต่อให้ผู้อื่นซื้อตามภายหลังจากพบว่า ผลิตภัณฑ์ใช้แล้วดี ด้านการแสวงหาข้อมูลให้ความสำคัญในการสอบถามข้อมูลจากเพื่อน หรือคนใกล้ชิดก่อนมีการศึกษาข้อมูลอย่างละเอียดถี่ถ้วนก่อนเลือกซื้อ และคุณจะไม่ซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok หากยังไม่ได้ค้นหาข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ ก่อนเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณทัย ปัญญา (2562) เรื่องปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่าน สังคมออนไลน์ (Facebook) ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ความสะดวก รวดเร็ว และง่าย ในการซื้อสินค้าส่งผลให้ตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่าน Facebook เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ การได้สืบค้นข้อมูลและเปรียบเทียบราคาผลิตภัณฑ์ด้วยตัวเอง ส่งผลให้ลูกค้าตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่าน Facebook และจากการแนะนำจากเพื่อน และครอบครัวส่งผลให้ลูกค้าตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่าน Facebook และด้านการรับรู้ถึงปัญหา ได้ให้ความสำคัญ กับ Lifestyle การใช้ชีวิตว่ามีผลต่อการตัดสินใจซื้อ และต้องการซื้อ เพราะตระหนักถึงความจำเป็นต้องใช้ และตามกระแสนิยมและการเข้าสังคม สอดคล้องกับแนวคิดของ อรุณทัย ปัญญา (2562) ที่ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้อ คือ การตัดสินใจซื้อสินค้าอันใดอันหนึ่งหลังจากมีการประเมินผลทางการเลือกมาอย่างดีแล้ว โดยลูกค้าจะเลือกซื้อสินค้าที่ตรงกับความต้องการของตนเองมากที่สุด

จากความคิดเห็นของผู้บริโภคในการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น สรุปได้ว่า การตัดสินใจซื้อคือ กระบวนการตัดสินใจของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าและบริการโดยได้ผ่านขั้นตอน กระบวนการตัดสินใจ 5 ขั้นตอน ได้แก่ การรับรู้ปัญหา การแสวงหาข้อมูล การประเมินผลทางเลือก การตัดสินใจซื้อ และพฤติกรรมภายหลังการซื้อ เพื่อให้ตรงกับความต้องการและความพึงพอใจของผู้บริโภคมากที่สุด

3. ตัวแปรที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีปัจจัยสำคัญ 3 ด้าน ดังนี้

ด้านการส่งเสริมการตลาด ผลการศึกษาพบว่าส่งผลเชิงบวกต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เพราะส่วนลดของราคาสินค้า โปรโมชั่นซื้อ 1 แถม 1 ไม่เก็บค่าบริการการจัดส่ง คูปองส่วนลด การจัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาด เป็นการดึงดูดให้ผู้บริโภคเกิดความสนใจในสินค้าถึงแม้ว่าจะยังไม่ต้องการสินค้าในขณะนั้น แต่พอมีการส่งเสริมการตลาดจึงทำให้ผู้บริโภคเกิดความต้องการซื้อเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Kong (2565) ที่พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีผลต่อการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์เสริมมือถือจากประเทศจีนผ่านตลาดกลางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น คือ การส่งเสริมการตลาด และยังเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผลการศึกษาของ เปรมกมล หงส์ยนต์ (2562) ที่ระบุว่าปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ (6P) มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านทางแอปพลิเคชันออนไลน์ (Lazada) ของผู้บริโภคยุคดิจิทัลในกรุงเทพฯ คือ ด้านการส่งเสริมการตลาด

ด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว ผลการศึกษาพบว่าส่งผลเชิงบวกต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยผู้บริโภคให้ความสำคัญกับการเก็บข้อมูลของลูกค้าได้อย่างน่าเชื่อถือ ระบบความปลอดภัยในการชำระเงิน และรักษาข้อมูลส่วนตัวของผู้บริโภค เป็นเพราะในสังคมปัจจุบันมีการซื้อขายของออนไลน์กันอย่างกว้างขวาง และมีการฉ้อโกง หรือมีการนำข้อมูลไปเผยแพร่ จึงทำให้ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับด้านการรักษาความเป็นส่วนตัวในระดับมาก ผลดังกล่าวเป็นไปในทางทิศเดียวกันกับผลงานวิจัยของ วริศรา สุ์สกุลสิงห์ และ วราวุธ ฤกษ์วรารักษ์ (2563) ที่ระบุว่า ส่วนประสมทางการตลาด ด้านการรักษาความเป็นส่วนตัวมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านเว็บไซต์ทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

ด้านราคา ผลการศึกษาพบว่ามีผลเชิงบวกต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เพราะการมีช่องทางการชำระเงินที่หลากหลายช่วยให้ลูกค้าสามารถเลือกวิธีการชำระเงินที่สะดวกและเหมาะสมกับตัวเอง ผลิตภัณฑ์ที่มีให้เลือกหลายระดับราคา มีการแสดงราคาที่ชัดเจน ราคามีความเหมาะสมจึงทำให้ผู้บริโภคตระหนักถึงความคุ้มค่าของผลิตภัณฑ์ที่ได้กับราคาที่ต้องจ่ายไป ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงพร เทือกสุบรรณ (2562) ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 7Ps ที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชันช้อปปิ้งของ

ผู้บริโภคในเขตกรุงเทพฯ พบว่า ส่วนประสมทางการตลาด ด้านราคา มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชันช้อปปิ้ง ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพฯ และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัย เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ และการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดนครราชสีมา ของ อรณรี ปิ่นวันนา และสุวรรณา เตชะธีระปรีดา (2565) พบว่า ส่วนประสมทางการตลาด ด้านราคา ส่งผลต่อการซื้อเครื่องสำอางของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

ตัวแปรที่ไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีปัจจัยสำคัญ 3 ด้าน ดังนี้

ด้านผลิตภัณฑ์ ผลการวิจัยพบว่า ไม่มีผลเชิงบวกต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เนื่องจากผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายผ่านช่องทาง TikTok เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ มาตรฐาน และตราสินค้า ที่วางจำหน่ายทั่วไปหลายแหล่ง ทำให้ผู้บริโภคไม่ได้ให้ความสำคัญกับด้านผลิตภัณฑ์มากนัก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สหพัทธ์ ชนะชัยสิทธิ์ และคณะ (2562) ระบุว่า ส่วนประสมทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ ผ่านช่องทางตลาดกลางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และยังเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผลการศึกษาของ สุภารัตน์ กาหยิ (2566) ที่ระบุว่าส่วนประสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์

ด้านการให้บริการส่วนบุคคล ผลการวิจัยพบว่า ไม่มีผลเชิงบวกต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เนื่องจากการซื้อผลิตภัณฑ์ประเภทเดียวกัน มีให้เลือกหลายช่องหลายช่องทาง สามารถหาข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ ได้ มีข้อมูลหลายช่องทาง และผู้บริโภคเองอาจคุ้นชินกับการซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ เลยทำให้ผู้บริโภคไม่ได้ให้ความสำคัญกับการให้บริการส่วนบุคคลมากนัก จึงมุ่งเน้นไปที่ปัจจัยด้านอื่นมากกว่า ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เปรมกมล หงส์ยนต์ (2562) ระบุว่าปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ (6P) ด้านการให้บริการส่วนบุคคล ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านทางแอปพลิเคชันออนไลน์ (Lazada) ของผู้บริโภคยุคดิจิทัลในกรุงเทพฯ

ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ผลการวิจัยพบว่า ไม่มีผลเชิงบวกกับการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เนื่องจากลูกค้าคุ้นชินกับการซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์อยู่แล้วเลยทำให้ไม่ได้ใส่ใจมากนักกับการขนส่งพัสดุ และการขนส่งสินค้าไปยังผู้บริโภคเป็นหน้าที่ของบริษัทขนส่ง และยังเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับงานวิจัยของ เปรมกมล หงส์ยนต์ (2562) ที่ระบุว่าปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ (6P) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านทางแอปพลิเคชันออนไลน์ (Lazada) ของผู้บริโภคยุคดิจิทัลในกรุงเทพฯ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับร้านค้าในแอปพลิเคชัน TikTok นำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ทางธุรกิจ

จากการศึกษาเรื่อง อิทธิพลส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยเห็นว่า ผู้ที่ขายเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok สามารถนำผลการศึกษานี้ ไปใช้ได้ดังนี้

1. ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับส่วนประสมทางการตลาด ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านรักษาความเป็นส่วนตัว ด้านราคา เช่น การจัดรายการส่งเสริมการขาย ส่วนลด คุปอง การปกป้องข้อมูลส่วนตัวของลูกค้าเป็นอย่างดี แสดงราคาที่ชัดเจน เพิ่มช่องทางการชำระสินค้าหลายๆ ตัวเลือก เป็นต้น
2. ผู้ประกอบการควรพัฒนาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ไม่ว่าจะด้านใดย่อมส่งผลดีต่อทั้งผู้ซื้อและผู้ขายแต่ควรพัฒนาให้ถูกต้องตรงกับความต้องการของกลุ่มผู้บริโภค

ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้ผลการศึกษาในครั้งนี้สามารถขยายต่อไปในมิติที่กว้างมากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ในบริบทของการตลาดผ่านแอปพลิเคชัน TikTok และปัญหาทางด้านการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok รวมถึงปัญหาอื่นที่มีความเกี่ยวข้องกัน ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะประเด็นสำหรับการทำการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. เนื่องจากงานวิจัยชิ้นนี้ทำการศึกษาอิทธิพลส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยขอบเขตของการศึกษาอยู่ในจังหวัดขอนแก่นเท่านั้น ดังนั้นขอบเขตการศึกษางานวิจัยในอนาคตควรทำศึกษาไปสู่ภูมิภาคอื่นๆ ที่มีความแตกต่างจากการวิจัยในครั้งนี้ เช่น การศึกษากลุ่มประชากร Generation อื่นๆ และจังหวัดอื่นๆที่เป็นจังหวัดสำคัญในแต่ละภูมิภาค เป็นต้น
2. ในการศึกษาวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาอิทธิพลส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok ของกลุ่ม Generation Z ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ในงานวิจัยในอนาคตอาจทำการศึกษาในสินค้าอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบได้อย่างชัดเจน เช่น เครื่องสำอาง อาหารเสริม และสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น
3. ในงานวิจัยในอนาคตเพื่อพัฒนาส่วนประสมทางการตลาด ควรทำการวิจัยเชิงปริมาณ และทำการวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่กัน เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างรอบด้าน
4. ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่นๆเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา เพื่อให้งานวิจัยครอบคลุมและเข้าใจพฤติกรรมความต้องการของลูกค้ามากขึ้น เช่น ปัจจัยด้านจิตวิทยา ปัจจัยทางการตลาด 4C's ปัจจัยพฤติกรรมการซื้อ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ทรงพร เทือกสุบรรณ. (2562). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (7P's) ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชันของปั๊มน้ำมันผู้บริโภครักษ์ ในกรุงเทพฯ. [การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี].
<http://www.repository.rmutt.ac.th/dspace/handle/123456789/3813>
- เปรมกมล หงษ์ยนต์. (2562). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านทางแอปพลิเคชันออนไลน์ (Lazada) ของผู้บริโภคยุคดิจิทัลในกรุงเทพฯ. [การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสยาม]. <https://e-research.siam.edu/wp-content/uploads/2019/05/MBA-2018-IS-Factors-influencing-the-decision-to-purchase-the-product-via-online-application-Lazada-consumer-digital-era-in-Bangkok.pdf>
- วิศรา สู้สกุลสิงห์ และวราวุธ ฤกษ์วรารักษ์. (2563). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านเว็บไซต์พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก. *วารสารเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ*, 12(1), 1-20.
- สหพัชร ชนะชัยสิทธิ์, อธิยาภรณ์ กิตติอังกูรพร และพัชรกันต์ นิมิตรศติกุล. (2562, 11-12 กรกฎาคม). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ ผ่านช่องทางตลาดกลางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ [เอกสารนำเสนอ]. งานประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 11. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- สำนักงานพัฒนาธุรกิจทางอิเล็กทรอนิกส์. (2565, 23 สิงหาคม). *Gen Y กับการใช้อินเทอร์เน็ต*.
<https://www.etda.or.th>
- สำนักบริหารการทะเบียน. (2566, มกราคม). *ประชากรจังหวัดขอนแก่น*.
<https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMONTH/statmonth/#/view>
- สุดารัตน์ กาหะยี. (2566). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันภัยรถยนต์ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์. [สารนิพนธ์ปริญญาบริหารบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์].
<https://kb.psu.ac.th/psukb/handle/2016/18129>
- หอการค้าจังหวัดขอนแก่น. (2566, มกราคม). *จังหวัดขอนแก่น*. <https://www.kkcc.or.th/khonkaen>
- อรนรี ปิ่นวันนา และสุวรรณา เตชะธีระปริดา. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ และการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดนครราชสีมา. *วารสารบริหารธุรกิจเทคโนโลยีมหานคร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร*, 5(2), 6-19.
- อรุณทัย ปัญญา. (2562). ปัจจัยส่วนประสมการตลาดออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านสังคมออนไลน์ (Facebook) ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่. [วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่].
https://graduate.cmru.ac.th/core/km_file/494.pdf

- อัศรียา รณศิริ, พุฒิธร จิรายุสและอรชร อิงคานวัฒน์. (2564). ปัจจัยส่วนประสมการตลาดออนไลน์ (6Ps) ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องประดับเงินของผู้บริโภค บนช่องทางเฟซบุ๊ก ในกรุงเทพฯ. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์*, 19(2), 1-12.
- Amarin TV. (2566, 12 กรกฎาคม). *สำรวจตลาด E-Commerce ในไทยโตแรง อีก 2 ปีมูลค่าตลาดเฉียด 7 แสนล้านบาท*. <https://www.amarintv.com/spotlight/business-marketing/detail/48706>
- Kong, Deping . (2565). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้ออุปกรณ์เสริมมือถือจากการประเทศจีนผ่านตลาดกลางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของผู้บริโภค ในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 13(2), 1-17.
- Siddiqui, K. (2013). Heuristics for Sample Size Determination in Multivariate Statistical Techniques. *World Applied Sciences Journal*, 27(2), 285-287.
[https://www.idosi.org/wasj 27\(2\)13/20.pdf](https://www.idosi.org/wasj 27(2)13/20.pdf)
- Spring News. (2566, 14 กุมภาพันธ์). *เทรนด์การใช้โซเชียลมีเดียและแอปพลิเคชันในไทย*.
<https://www.springnews.co.th/digital-tech/technology/835384>
- True ID. (2566, 3 มกราคม). *สินค้าขายดีในแอปพลิเคชัน TikTok*.
<https://news.trueid.net /detail/oR2EDYElbEpn>
- Wikipedia. (2566, 23 ธันวาคม). *จังหวัดขอนแก่น*. <https://th.wikipedia.org/wiki/จังหวัดขอนแก่น>
- Workpoint Today. (2565, 23 มิถุนายน). *คนไทยครองแชมป์การซื้อของผ่านโซเชียลมีเดียมากที่สุด*.
<https://workpointtoday.com/thai-social-commerce>

กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคโลกพลิกผันของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

The Strategies of Academic Affair Administration in the VUCA World of
Schools under Secondary Educational Service Office, Khon Kaen Area

พิทยา แหลมคม^{1,*} และ วิเชียร รุ้อย่นยง²

Pittaya Laemkhom^{1,*} and Wichian Rooyuenyong²

^{1,2}หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

^{1,2}Master of Education, Program in Educational Administration, Northeastern University

*Corresponding author's email: 6583110036@neu.ac.th

วันรับบทความ (Received)

13 พฤษภาคม 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

12 กรกฎาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ(Accepted)

31 กรกฎาคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น และ 2) สร้างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคโลกพลิกผัน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ด้วยการวิจัยแบบผสมผสาน ระยะที่ 1 ประชากรได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 3,347 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 358 คน จากสูตร ทาโร่ ยามาเน่ ที่ระดับความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม .05 ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ โดยใช้ขนาดสถานศึกษาเป็นเกณฑ์ แล้วสุ่มแบบง่าย ระยะที่ 2 กลุ่มเป้าหมายได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน เครื่องมือการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามมาตรฐานค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ความต้องการจำเป็น ด้านที่ค่าสูงที่สุด คือ การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน รองลงมา คือ การพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา รองลงมา คือ การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ตามลำดับ 2) กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคโลกพลิกผันของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ คือ (1) ยกระดับการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนยุคโลกพลิกผัน มี 6 มาตรการ (2) ส่งเสริมการพัฒนาและใช้สื่อ แหล่งเรียนรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษายุคโลกพลิกผันอย่างมีประสิทธิภาพ มี 6 มาตรการ (3) พัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับยุคโลกพลิกผัน มี 6 มาตรการ และ (4) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษายุคโลกพลิกผัน มุ่งเน้นผู้เรียนสู่ทักษะแห่งอนาคต มี 4 มาตรการ

คำสำคัญ: กลยุทธ์, การบริหารงานวิชาการ, ยุคโลกพลิกผัน

ABSTRACT

This research were aimed 1) to study the current condition, desired condition, necessary needs, and 2) to create strategies for academic affair administration in the VUCA world of schools under Secondary Educational Service Office, Khon Kaen Area with mixed-method research. In phase 1, the population included 3,347 school administrators and teachers, and the sample group were 358 people who randomly sampling through Taro Yamane formula at the level of .05 which using the schools' sizes as a criterion. In phase 2: the target groups were 3 experts. The research tools included the questionnaire with 5 levels of rating scale, and the semi-structured interview form. The statistics used included frequency, mean, standard deviation, and the index of essential needs.

The research found that 1) the overall of current condition was at a high level. The overall of desirable conditions was at the highest level. Lastly, the necessary needs; the area with the highest needs index were measurement, evaluation, and transfer of academic results, followed by the development of media and learning resources, educational innovation and technology, learning management development, and development of school curriculum, respectively, 2) there were 4 strategies for academic affair administration in the VUCA world of schools under Secondary Educational Service Office, Khon Kaen Area ; 1) 6 measures of raising the level of measurement, evaluation, and transfer of academic results, 2) 6 measures of promoting the development and use of media effective learning resources, innovations, and educational technology, 3) 6 measures of developing learning management consistently, and (4) 4 measures of developing the school curriculum which focusing on the future skills of learners.

Keywords: Strategy, Academic Administration, VUCA World

บทนำ

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี การแข่งขัน สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ เศรษฐกิจ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ทำให้องค์กรต่าง ๆ ได้รับผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญ สถานการณ์เหล่านี้เรียกว่า “VUCA World” ผู้นำองค์กรต้องเข้าใจ และเตรียมพร้อมรับมือให้ทันสถานการณ์ ในการรับมือกับกระแสโลก ที่พลิกผัน หรือ VUCA World นี้ ทุกคนต่างมุ่งเป้าไปที่การศึกษา ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาคน จึงเป็นความจำเป็นที่การศึกษาจะต้องทบทวน และปรับเปลี่ยนเพื่อปรับตัวให้อยู่ในสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลง

อย่างรวดเร็ว พลิกผัน ไม่แน่นอน ซับซ้อน และคลุมเครือได้ และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันและอนาคต (ศศิมา สุขสว่าง, 2562)

การบริหารสถานศึกษาในยุคโลกพลิกผัน ผู้บริหารต้องสร้างโอกาสทางการศึกษา เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา สร้างโอกาสการเติบโตทางการศึกษา โดยผู้บริหารจะต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน และทันต่อเหตุการณ์ เพื่อให้สามารถตัดสินใจได้อย่างรวดเร็ว ทำความเข้าใจ เข้าใจจุดแข็ง จุดอ่อนของสถานศึกษา ชัดความสามารถและกลยุทธ์ของสถานศึกษา มีความกระฉับกระชวย สร้างเสริมความชัดเจนในนโยบายและกลยุทธ์ มีความไว้วางใจต่อการเปลี่ยนแปลง ปรับตัวและรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินได้ เป็นผู้นำการบริหารการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา เตรียมความพร้อมในยุคโลกพลิกผัน และสามารถปรับตัวให้เข้ากับชีวิตในยุคโลกพลิกผันได้ (กมลวรรณ จันทร, 2564)

การบริหารงานวิชาการ เป็นการบริหารจัดการกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมทุกประเภทที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้ โดยมีบุคลากรผู้สอนและบุคลากรสนับสนุนมีส่วนช่วยให้การพัฒนาระบบการเรียนการสอน การบริหารสภาพแวดล้อม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดกับผู้เรียน (กรุณา วงษ์เทียนหลาย, 2562) การบริหารวิชาการเป็นงานมีความสำคัญของสถานศึกษา ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ตรงตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน (พงศกร อุดลพิทยาภรณ์ และ นันทรัตน์ เจริญกุล, 2561)

กลยุทธ์มีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร เพราะเป็นทั้งวิธีการ ระบบ แผนการ กระบวนการ และการบริหารเพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรบรรลุเป้าหมาย หรือประสบผลสำเร็จในระยะยาว ช่วยให้องค์กรมีทิศทางที่ชัดเจนในการดำเนินงาน ทำให้บุคลากรทำงานร่วมกันด้วยความกระตือรือร้น เพื่อบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ (อัมพิกา สิริพรหม, 2563)

จากรายงานสังเคราะห์ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น บทสรุปของผู้บริหารด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ จุดที่ควรพัฒนาพบมากที่สุดคือ จัดเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการเรียนรู้ ร้อยละ 48.81 รองลงมาคือ ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย ร้อยละ 47.62 และ จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ ร้อยละ 42.86 ตามลำดับ และแผนการดำเนินงานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น พบว่า ด้านการดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย ร้อยละ 94.05 รองลงมา คือ ด้านระบบบริหารจัดการคุณภาพสถานศึกษา ร้อยละ 91.67 และจัดเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ ร้อยละ 84.52 ตามลำดับ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น, 2565)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น และกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคโลกพลิกผัน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ว่าเป็นอย่างไร ผลการศึกษาที่ได้จะเป็นองค์ความรู้ และนวัตกรรมทางการบริหารให้กับ

ผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้บริหารจะสามารถดำเนินการตาม กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคโลกพลิกผัน และเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาคุณภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีคุณภาพอันจะนำไปสู่ความมีประสิทธิภาพของสถานศึกษาในยุคโลกพลิกผัน ได้อย่างยั่งยืน

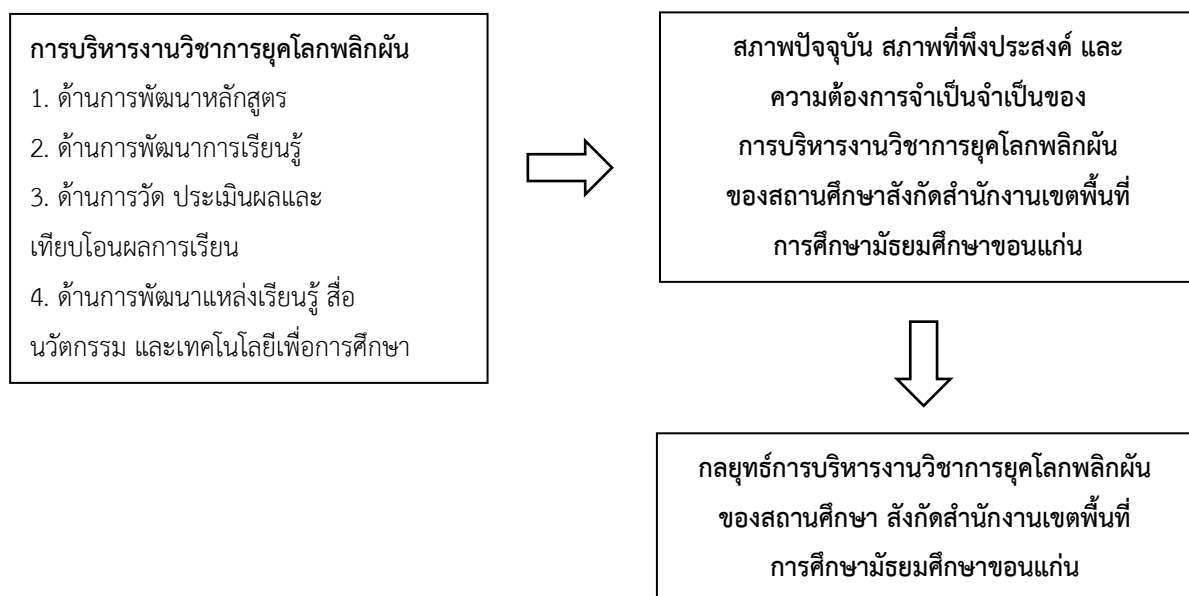
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการยุคโลกพลิกผันของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น
2. เพื่อสร้างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคโลกพลิกผัน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการยุคโลกพลิกผันของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

ตัวแปรที่ศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ซึ่งมีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 84 โรงเรียน เป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 184 คน และครูจำนวน 3,163 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 3,347 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 20 คน และครูจำนวน 338 คน รวมทั้งสิ้น 358 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสูตร ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม .05 ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดสถานศึกษาเป็นเกณฑ์ แล้วสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามที่ใช้สอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการ ยุคโลกพลิกผันของสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ตำแหน่งปัจจุบัน ลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการยุคโลกพลิกผันของสถานศึกษา โดยมีเนื้อหาเป็นองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน และ 4) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) มีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน 0.67-1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับจากการทดลองใช้ (Tryout) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง (ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง) จำนวน 30 คน 0.95

2. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview form) จากข้อมูลที่ได้จากร่าง (1) กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคโลกพลิกผัน และการศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการยุคโลกพลิกผัน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

3. แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของร่าง (2) กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคโลกพลิกผัน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

วิธีรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อส่งถึงผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในการขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์การเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยใช้โปรแกรม Google Form สร้างแบบสอบถามออนไลน์ส่งถึงกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งขอความร่วมมือกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามแล้วส่งคืนผู้วิจัยตามเวลาที่กำหนด และทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของ

แบบสอบถามที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำไปวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการยุคโลกพลิกผันของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

2. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการยุคโลก พลิกผันของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยภาพรวมมาพิจารณาใน การร่าง (1) กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคโลกพลิกผัน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น นำร่าง (1) กลยุทธ์ที่ได้และผลจากการศึกษาความต้องการจำเป็นที่สูงกว่าค่าเฉลี่ย ในแต่ละด้านจากผลการศึกษามาใช้เป็นข้อมูลเพื่อประกอบการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์กับกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง นำร่าง (1) กลยุทธ์ การบริหารงานวิชาการยุคโลกพลิกผัน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ขอนแก่น และผลจากการสัมภาษณ์ของการบริหารงานวิชาการยุคโลกพลิกผัน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จากสถานศึกษากลุ่มเป้าหมาย มาทำการสังเคราะห์ร่วมกันเพื่อจัดทำ ร่าง (2) กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคโลกพลิกผัน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของร่าง (2) กลยุทธ์ การบริหารงานวิชาการยุคโลกพลิกผัน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ขอนแก่น โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จากนั้นสรุปกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคโลกพลิกผัน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์หาค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Validity) ของแบบสอบถามโดยใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทั้งฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น PNI_(Modified)

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการยุคโลก พลิกผัน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

1.1. สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการยุคโลกพลิกผัน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน ทุกด้านอยู่ใน ระดับมากเช่นเดียวกัน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ รองลงมาคือ การพัฒนา หลักสูตร รองลงมาคือ การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ตามลำดับ

1.2. สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการยุคโลกพลิกผัน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกัน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ รองลงมา คือ การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน รองลงมา คือ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และ การพัฒนาหลักสูตร ตามลำดับ

1.3. ความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการยุคโลกพลิกผันของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ด้านที่ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน รองลงมาคือ การพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา รองลงมา คือ การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และ การพัฒนาหลักสูตร ตามลำดับ

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการยุคโลกพลิกผันของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

การบริหารงานวิชาการ ยุคโลกพลิกผัน	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์				ความต้องการ จำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	ลำดับ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ	PNI Modified	ลำดับ
1. การพัฒนาหลักสูตร	4.06	0.62	มาก	2	4.74	0.42	มากที่สุด	4	0.17	4
2. การพัฒนาการจัดการเรียนรู้	4.08	0.55	มาก	1	4.81	0.39	มากที่สุด	1	0.18	3
3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน	4.01	0.59	มาก	3	4.80	0.41	มากที่สุด	2	0.20	1
4. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.96	0.60	มาก	4	4.75	0.45	มากที่สุด	3	0.20	2
รวมเฉลี่ย	4.03	0.59	มาก		4.77	0.42	มากที่สุด		0.19	

2. กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคโลกพลิกผัน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

เป้าหมาย : พัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการที่มุ่งเน้นผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็น และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ 1 ยกระดับการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนยุคโลกพลิกผัน มีเป้าประสงค์ คือ ระบบการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนสอดคล้องกับบริบทของโลกยุคปัจจุบัน ประกอบด้วย 6 มาตรการ 6 ตัวชี้วัด

กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมการพัฒนาและใช้สื่อ แหล่งเรียนรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ยุคโลกพลิกผันอย่างมีประสิทธิภาพ มีเป้าประสงค์ คือ สื่อ แหล่งเรียนรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาได้รับการพัฒนาและนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 6 มาตรการ 6 ตัวชี้วัด

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับยุคโลกพลิกผัน มีเป้าประสงค์ คือ พัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ สื่อสาร ทำงานร่วมกัน รู้เท่าทันสื่อ และใช้เทคโนโลยี ประกอบด้วย 6 มาตรการ 6 ตัวชี้วัด

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษายุคโลกพลิกผัน มุ่งเน้นผู้เรียน สู่ทักษะแห่งอนาคต มีเป้าประสงค์ คือ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของโลกยุคปัจจุบัน เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นในโลกอนาคต ประกอบด้วย 4 มาตรการ 4 ตัวชี้วัด

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยมีประเด็นนำสู่การอภิปรายผลดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการยุคโลกพลิกผัน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

1.1 สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการยุคโลกพลิกผัน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา อาจเนื่องมาจาก ยังมีข้อจำกัดในการตอบสนองต่อการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความหลากหลาย และการส่งเสริมให้นักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษายังมีประสิทธิภาพไม่เพียงพอ สอดคล้องกับ วีรพงษ์ คำผอง (2561) ได้ศึกษาแนวทางส่งเสริมการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในโรงเรียนประถมศึกษาที่สอดคล้องกับยุคการศึกษา 4.0 พบว่าปัญหาการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในโรงเรียนประถมศึกษาที่สอดคล้องกับยุคการศึกษา 4.0 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการศึกษาวิเคราะห์ วางแผน การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับยุคการศึกษา 4.0 และพบปัญหาน้อยที่สุด คือ ด้านเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับยุคการศึกษา 4.0

1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการยุคโลกพลิกผัน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกัน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากมีความต้องการให้กระบวนการเรียนรู้มีความยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ และสถานศึกษา

มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ สอดคล้องกับ สุทธิชา ชื่นเจริญ และ ชัยวัฒน์ ประสงค์สร้าง (2565) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า 1) ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความเห็นตรงกันว่าการศึกษาจะต้องพัฒนาทั้งระบบ 2) ผู้บริหาร ครูผู้สอนและนักเรียน ต้องมี ความเข้าใจตรงกันในการจัดการเรียน มีส่วนในการวางแผน 3) ครูจะต้องพัฒนาตนเองให้รู้เท่าทันเทคโนโลยี ประยุกต์ใช้สิ่งที่อยู่รอบตัว นำไปพัฒนาสื่อการสอน และ 4) ครูวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อนักเรียนนำไปใช้กับชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม

1.3 ความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการยุคโลกพลิกผันของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ด้านที่ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน เนื่องจาก จำเป็นต้องมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลที่ชัดเจนและ กระชับและสามารถสื่อสารให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจได้ง่าย มีการพัฒนาระบบและกลไกในการบูรณาการการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนระหว่างสถานศึกษาและองค์กรต่าง ๆ และมีการนำผลการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) ที่เน้นการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนจากผู้ปกครองและครูเพื่อแก้ไข ปัญหาการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนให้เป็นไปอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อสื่อสารให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมได้ทราบอย่างทั่วถึง

2. กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคโลกพลิกผัน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ ดังนี้

2.1 กลยุทธ์ที่ 1 ยกระดับการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนยุคโลกพลิกผัน มีเป้าประสงค์คือ ระบบการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนสอดคล้องกับบริบทของโลก ยุคปัจจุบัน และมี 6 มาตรการ ได้แก่ 1) กำหนดเกณฑ์การประเมินผลที่ชัดเจน กระชับ และสามารถสื่อสารให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจได้ง่าย 2) พัฒนาระบบและกลไกในการบูรณาการการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผล การเรียนระหว่างสถานศึกษาและองค์กรต่าง ๆ 3) นำผลการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ไปใช้ในการพัฒนา ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ 4) พัฒนาระบบการวัดผลและประเมินผลให้หลากหลาย มีมาตรฐานทันสมัย มีประสิทธิภาพ มีความเป็นธรรมและเที่ยงตรง 5) พัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการวัดผล และประเมินผลที่หลากหลาย และ 6) ขยายเครือข่ายความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น ในการพัฒนาระบบวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) แผนการศึกษาแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ที่ระบุเป้าหมายและตัวชี้วัดข้อที่ 5 เรื่องระบบและกลไก การวัด การติดตามและประเมินผลมีประสิทธิภาพ ได้แก่ 1) มีระบบและกลไกการทดสอบ การวัดและประเมิน ความรู้ ทักษะและสมรรถนะของผู้เรียนทุกระดับการศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมายที่มีประสิทธิภาพ 2) มีระบบ ติดตามประชากรวัยเรียนที่ขาดโอกาสหรือไม่ได้รับการศึกษา และผู้เรียนที่มีแนวโน้มจะออกกลางคัน 3) จำนวนการเข้าใช้บริการคลังข้อสอบเพื่อการวัดผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานหลักสูตรและมาตรฐานวิชาชีพ

จำแนกตาม หลักสูตรและระดับชั้นเรียนเพิ่มขึ้น และ 4) จำนวนผู้เรียนที่ศึกษา เรียนรู้ อบรม ทั้งด้านวิชาการ และด้านอาชีพตามหลักสูตรและเข้ารับการทดสอบและประเมินผลผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพิ่มขึ้น

2.2 กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมการพัฒนาและใช้สื่อ แหล่งเรียนรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ยุคโลกพลิกผันอย่างมีประสิทธิภาพ มีเป้าประสงค์คือ สื่อ แหล่งเรียนรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาได้รับการพัฒนาและนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และมี 6 มาตรการ ได้แก่ 1) เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ แหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้าใจ 2) ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ 3) พัฒนาและจัดหาแหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้มีความหลากหลาย ทันสมัย มีคุณภาพ เชื่อถือได้ ตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียนที่หลากหลาย และเพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้ 4) ส่งเสริมการบูรณาการแหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษากับการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ 5) แลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และ 6) พัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการใช้สื่อ แหล่งเรียนรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสรุปการติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณพ.ศ. 2565 ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2565) ด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ประเด็นที่ 4.1 การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการศึกษาทุกระดับการศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วมและการส่งเสริมการฝึกทักษะดิจิทัลในชีวิตประจำวัน พบว่าโรงเรียนเปิดโอกาสให้ครูได้รับการพัฒนาด้านการจัดทำสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยและมีการนำไปปรับใช้ในการเรียนการสอนอย่างจริงจัง

2.3. กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับยุคโลกพลิกผัน มีเป้าประสงค์คือ พัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ สื่อสาร ทำงานร่วมกัน รู้เท่าทันสื่อ และใช้เทคโนโลยี และมี 6 มาตรการ ได้แก่ 1) พัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล 2) พัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ ฝึกคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ 3) พัฒนาศักยภาพและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 4) ส่งเสริมการให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้แก่ผู้เรียนอย่างเหมาะสม 5) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และ 6) ติดตามและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับสัณนิบาต นาสิ และคณะ (2565) ที่ได้ศึกษาสภาพความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร พบว่า แนวทางการพัฒนาด้านงานพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โรงเรียนควรจัดรูปแบบการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย และมีความยืดหยุ่นในการใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอน จัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน รายบุคคลมากขึ้น เน้นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข ส่งเสริมทักษะการคิดและการตัดสินใจผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ตลอดจนส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีโดย

สอดคล้องในกิจกรรมการเรียนรู้ ออกแบบหน่วยการเรียนรู้และมีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมในสถานการณ์โควิด-19 เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนเพื่อนำมาพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้ตอบสนองตามความต้องการของนักเรียน

2.4. กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษายุคโลกพลิกผัน มุ่งเน้นผู้เรียน สู่ทักษะแห่งอนาคต มีเป้าประสงค์คือ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของโลกยุคปัจจุบัน เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นในโลกอนาคต และมี 4 มาตรการ ได้แก่ 1) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะที่จำเป็นในโลกอนาคต มีความสอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้เรียน สังคมและโลก 2) สร้างเครือข่ายความร่วมมือ ร่วมมือกับชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร 3) จัดสรรทรัพยากรเพื่อส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตร และ 4) ทบทวนและพัฒนาศูนย์กลางหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับ กิตติชัย สุธาสิโนบล (2562) ได้เสนอบทความวิจัย เรื่อง หลักสูตรและการเรียนรู้แบบดิจิทัล โดยกล่าวว่า มิติใหม่ของการจัดการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 ที่ผสมผสานเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ากับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดแนวคิดเชิงนวัตกรรม และความคิดอย่างมีวิจารณญาณที่มีประสิทธิภาพ โดยหลักสูตรและการเรียนรู้แบบดิจิทัลมีหลายรูปแบบ ได้แก่ ผู้แบบของหลักสูตรออนไลน์แบบเปิดกว้าง (Massive Open Online Courseware : MOOC) เน้นกระบวนการเรียนรู้โดยการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยในการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และมีการสร้างระบบที่ส่งเสริมให้ผู้สอนและผู้เรียนสามารถสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ร่วมกันอย่างใกล้ชิด และรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในลักษณะบูรณาการที่ผสมผสานการปรับใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับการเรียนการสอนแบบปกติ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ก้าวไกลเกิดทั้งประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพในการเรียนรู้ อีกทั้งเป็นการส่งเสริมความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ และเสริมสร้างการเป็นพลเมืองดิจิทัลในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการยุคโลกพลิกผันของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

1. จากผลการวิจัยสภาพปัจจุบัน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ดังนั้น ควรพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาให้ตอบสนองต่อการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความหลากหลาย และส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

2. จากผลการวิจัยสภาพที่พึงประสงค์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ดังนั้น ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ

3. จากผลการวิจัย ความต้องการ ด้านที่ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ดังนั้น ต้องมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลที่ชัดเจนและกระชับและสามารถสื่อสารให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจได้ง่าย พัฒนาระบบและกลไกในการบูรณาการการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนระหว่างสถานศึกษาและองค์กรต่าง ๆ และมีการนำผลการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ควรนำกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาขอนแก่น ไปประยุกต์ใช้ตามบริบทของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีข้อมูลและเครื่องมือที่จำเป็นในการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ

2. ควรมีการศึกษา กลยุทธ์การยกระดับการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนยุคโลก พลิกผัน เนื่องจากเป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด

3. ควรขยายขอบเขตด้านประชากรในการศึกษาให้กว้างขึ้นสู่ระดับภูมิภาค เพื่อเพิ่มความหลากหลายของข้อมูล ค้นพบความรู้ใหม่ เพิ่มความถูกต้องและเชื่อถือได้ของผลการวิจัย ส่งเสริมความเท่าเทียมและเป็นธรรม และนำไปสู่การประยุกต์ใช้ที่กว้างขวาง

เอกสารอ้างอิง

กมลวรรณ จันทร์. (2564, 18 สิงหาคม). *การบริหารสถานศึกษาในยุคโลกพลิกผัน ฉลาดรู้เท่าทันดิจิทัล*.

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021", กรุงเทพฯ, ประเทศไทย, 1002-1010.

กรุณา วงษ์เทียนหลาย. (2562). *กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมตามแนวคิดสมรรถนะนวัตกรรมของนักเรียนพยาบาล*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์].

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กิตติชัย สุธาสิโนบล. (2562). หลักสูตรและการเรียนรู้แบบดิจิทัล. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์*, 20(1): 200.

พงศกร อดุลพิทยาภรณ์ และนันทรัตน์ เจริญกุล. (2561). การบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ตามแนวคิดเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. 13(2): 316 - 329.

วีรพงษ์ คำผิง. (2561). *แนวทางส่งเสริมการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในโรงเรียนประถมศึกษา ที่สอดคล้องกับยุคการศึกษา 4.0*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร สาขาวิชาการบริหาร การบริหารการศึกษา], มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ศศิมา สุขสว่าง. (2562). [ออนไลน์]. *VUCA World ความท้าทายสำหรับผู้ในยุคใหม่*.
<https://www.sasimasuk.com/16768188/vuca-world>.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น. (2565). [ออนไลน์]. รายงานสังเคราะห์ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2564. <https://anyflip.com/puahc/dnqj/basic>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). แนวทางการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2565). [ออนไลน์]. สรุปการลงพื้นที่ตรวจราชการและติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565. https://sp.moe.go.th/web_sp_65/info/?module=report_01_info.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ. พริกหวานกราฟฟิค.
- สินีนานู นาสีแสน, สุมาลี ศรีพุทธรินทร์ และวัชรวิ แซงบุญเรือง. (2565). สภาพความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 12(4), 1-15.
- สุทิชา ชื่นเจริญ, และ ชัยวัฒน์ ประสงค์สร้าง. (2565). แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม*, 21(3), 13-23.
- อัมพิกา สิริพรหม. (2563). กลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนตามแนวคิดสมรรถนะผู้เรียนที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของระบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก. [(วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). Harper and Row.

การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัลของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

The Student Support System Administration in the Digital-Era of the Schools
under Secondary Educational Service Area Office, Khon Kaen

วัชร ประไพศรี^{1,*} และ นียดา เปี่ยมพิชนะ²

Watchara Praprosr^{1,*} and Niyada Piampuechana²

^{1,2}หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

^{1,2}Master of Educational, Program in Educational Administration, Northeastern University

*Corresponding author's email: watchara19641@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received)

23 มิถุนายน 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

16 กรกฎาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

31 กรกฎาคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัลของสถานศึกษา 2) เปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จำแนกตามขนาดสถานศึกษา และตำแหน่งหน้าที่กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จำนวน 358 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานแบบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัลของสถานศึกษาโดยภาพรวม และรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2) เปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัลของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัล ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการคัดกรองนักเรียน มีการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัล แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ด้านการส่งเสริมนักเรียนและด้านการส่งต่อนักเรียน มีการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัล แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 เปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัลของสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัล โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การบริหาร, ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, ยุคดิจิทัล

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) study student care and support system administration in digital age of educational institutions, 2) compare student care and support system administration in digital age of educational institutions under Secondary Educational Service Area Office, Khon Kaen classified by size of educational institutions and position. The sample group included educational institution administrators and teachers under Secondary Educational Service Area Office, Khon Kaen with the total number of 358 people. The instrument used in the research was a 5-level rating scale questionnaire. The statistics used in data analysis comprised frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test hypothesis and one-way analysis of variance (ANOVA). The research results were found that: 1) Student care and support system administration in digital age of educational institutions, in overall and in each aspect, was rated at a high level of practice. 2) A comparison of student care and support system administration in digital age of educational institutions, classified by size of educational institutions and position, was found that the overall was not different, when considering each aspect, it was found that student care and support system administration in digital age in aspect of recognizing students individually and prevention and problem solving was not different, in aspect of student screening was different at statistical significance of .05 level, in aspect of student promotion and student transferring was different at statistical significance of .01 level. A comparison of student care and support system administration in digital age of educational institutions, classified by position, was found that the opinions of educational institution administrators and teachers on student care and support system administration in digital age, in overall and each aspect, were not different.

Keywords: Administration, Student Care and Support System, Digital Era

บทนำ

การจัดการศึกษา รัฐต้องจัดให้บุคคลมีโอกาสนและสิทธิเสมอกันเพื่อให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ สังคม การเรียนรู้ และการสื่อสาร หรือมีร่างกายทุพพลภาพหรือพิการ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาสำหรับคนพิการ ให้จัดตั้งแต่แรกเกิด หรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก บริการ สื่อ และความช่วยเหลืออื่น ๆ ทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดใน

กฎกระทรวง การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมและหลากหลาย โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข (ราชกิจจานุเบกษา, 2562)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ และจุดเน้น ในการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมอบหมายให้ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน ดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินงาน โดยคำนึงถึงสิทธิของนักเรียนให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาด้วยรูปแบบที่เหมาะสม พัฒนาบุคลากรของเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียนให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีขั้นตอนสำคัญ 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหาและ 5) การส่งต่อนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

การบริหารการศึกษามีความสำคัญมากเพราะการศึกษาของเยาวชน หรือคนในประเทศจะดีหรือเลว จะทำให้คนในประเทศแข่งขันกับคนในประเทศอื่น ๆ ได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับการบริหารการศึกษา หรืออีกนัยหนึ่งก็คือขึ้นอยู่กับผู้บริหารการศึกษาของบ้านเมืองนั่นเอง หากประเทศใดได้นักบริหารการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจงานด้านการจัดศึกษา และผลกระทบของการศึกษาต่อความก้าวหน้าของเยาวชนและประเทศชาติแล้ว ประเทศนั้นก็จะมีความรุ่งเรืองในทุก ๆ ทาง ในทางตรงกันข้าม หากชาติใดไม่มีนักการศึกษาที่เก่ง และทำงานโดยกำหนดเอาความก้าวหน้า และความรุ่งเรืองของประเทศชาติแล้ว ก็ยากที่ประเทศชาตินั้นจะรุ่งเรืองสืบไปได้ (ครรชิต มัลลียงศ์, 2562)

การจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลได้นำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ ทำให้การเรียนการสอนมีความสะดวกรวดเร็ว ให้มีความสำคัญกับการเรียนรู้เนื้อหาและการมีทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถออกแบบ วิเคราะห์ สังเคราะห์ เข้าใจในแผน และผลการดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีมุมมองที่หลากหลายสามารถรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รวมถึงสามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองได้ และมีความเข้าใจตนเองพร้อมปรับตัวเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามในการจัดการเรียนรู้ในยุคเทคโนโลยีนั้นก็มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ คือ ปัจจัยด้านบุคคล เพราะมนุษย์เป็นผู้กำหนดนโยบายที่จะพัฒนาการเรียนรู้อัจฉริยะด้านสิ่งแวดล้อม หรือบรรยากาศของการเรียนรู้ ซึ่งมีอิทธิพลต่อตัวของนักเรียนเป็นอย่างมาก ปัจจัยด้านผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้น ดิจิทัลเทคโนโลยีมีผลกระทบต่อการบริหารงานของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการบริหารวิชาการ การบริหารทรัพยากรบุคคล การบริหารการเงินและงบประมาณ การบริหารกิจการนักเรียน และการสร้างความร่วมมือกับชุมชน ซึ่งงานของสถานศึกษาในทุกด้านจะต้องมีการจัดทำฐานข้อมูลของสถานศึกษาเพื่อใช้ในการตัดสินใจในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการสื่อสาร มาใช้ในการสร้างระบบฐานข้อมูล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการความรู้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (พระทีฆทัตต์ ชยวุฒโฒ, 2563)

การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัล เป็นกระบวนการที่เกี่ยวกับดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน ใช้การมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา (ศุภกร รัตนวงษ์, 2565) ซึ่งการนำเครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีอยู่ในปัจจุบัน ใช้เพื่อพัฒนากระบวนการทำงาน หรือระบบงานในองค์กรให้มีความทันสมัย และมีประสิทธิภาพ (มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2565) การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัล จะต้องมีการกระบวนการทำงานเป็นระบบมีความชัดเจน มีการประสานความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนรวมทั้งมีวิธีการ กิจกรรม และเครื่องมือต่าง ๆ ที่มีคุณภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอันจะส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จ โดยมีสาเหตุมาจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกและในเชิงลบ อันก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้นเน้นที่คุณภาพของนักเรียนให้มีความสมบูรณ์ พร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา ความรู้ ความสามารถด้านจิตใจ คุณธรรม จริยธรรมและมีชีวิตที่สงบสุข ให้สมกับคำว่า "เก่ง ดี และมีความสุข" โดยมีบุคลากรทุกคนในโรงเรียนร่วมมือกันดำเนินงานทั้งผู้บริหารและครู และที่สำคัญ คือ ความดูแลใส่ใจของครูที่ปรึกษาที่มีให้นักเรียนในความดูแลทุกคนอย่างเต็มกำลังความสามารถด้วยความรัก ความเมตตา และความเข้าใจในนักเรียนแต่ละคน ซึ่งมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนานักเรียนให้พร้อมที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตอย่างมีคุณภาพรอบด้าน เป็นกำลังสำคัญของสังคม (ณัฐกิตต์ ไมตรี, 2562) การสร้างทักษะดิจิทัล เพื่อว่าในอนาคต การก้าวสู่เศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศไทย จะเกี่ยวกับการใช้ดิจิทัลอยู่มากกรอบความรู้ภายใต้ทักษะการใช้ดิจิทัลประกอบด้วย การรู้และใช้สื่อ (Media literacy) คือทักษะในการรู้เท่าทันสื่อ สามารถสร้างสรรค์ สร้างสื่อ ใช้สื่อ (ยีน ภู่วรรณ, 2564) ดังนั้น การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหาและ 5) การส่งต่อนักเรียน (พรวิมล กลิ่นศรีสุข, 2564)

การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัลโดยใช้ PDCA เป็นวงจรบริหารงานคุณภาพ ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน Plan-Do-Check-Act เป็นกระบวนการที่ใช้ปรับปรุงการทำงานขององค์กรอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาและเกิดการพัฒนายอย่างต่อเนื่อง โครงสร้าง PDCA ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ P – Plan คือ การวางแผน D – DO คือ การปฏิบัติตามแผน C – Check คือ การตรวจสอบ A – Act คือ การปรับปรุงการดำเนินการ (Sahatorn, 2564) ดิจิทัลเทคโนโลยีมีผลกระทบต่อการบริหารงานของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการบริหารวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารการเงินและงบประมาณ การบริหารทั่วไป การบริหารกิจการนักเรียน และการสร้างความร่วมมือกับชุมชน ซึ่งงานของสถานศึกษาในทุกด้านจะต้องมีระบบจัดการฐานข้อมูลของสถานศึกษา เพื่อการตัดสินใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ICT มาใช้เพื่อสร้างระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารและการจัดการความรู้ในงานด้านต่าง ๆ ตามที่กล่าวมาแล้วของ

สถานศึกษา เทคโนโลยีดิจิทัลในปัจจุบันที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรู้จักนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารจัดการสถานศึกษา (เอกชัย กี่สุขพันธ์, 2559)

จากผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือที่ผ่านมา ยังไม่สามารถ แก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนยังคงเผชิญปัญหาต่าง ๆ บางกรณีมีความรุนแรง ทำให้เกิดความพิการ สูญเสียด้านร่างกายและจิตใจ จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยเกี่ยวกับความสามารถในการแก้ไขปัญหาของวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นแต่ละคน มีวิธีการแก้ไขปัญหาแตกต่างกัน โดยเฉพาะวัยรุ่นที่มีภูมิคุ้มกันในชีวิตสูง จะสามารถจัดการปัญหา สถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีภาวะจิตใจดีกว่าวัยรุ่นที่มีภูมิคุ้มกันในชีวิตต่ำ ซึ่งภูมิคุ้มกันในชีวิต เป็นลักษณะเฉพาะของบุคคลที่ทำให้บุคคลสามารถจัดการกับปัญหาที่ต้องเผชิญได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีสุขภาพจิตดี และสามารถดำเนินชีวิตอย่างเข้มแข็ง (พัชรินทร์ นินทจันทร์, 2560)

สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาขอนแก่น มีจำนวนสถานศึกษา 84 แห่ง จากข้อมูลรายงานการสังเคราะห์ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ปีการศึกษา 2563 พบว่า มีนักเรียนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา เช่น มีนักเรียนต้องย้ายออกเนื่องจากต้องติดตามผู้ปกครองไปทำงานที่ต่างจังหวัด ครอบครัวแตกแยก มีการหย่าร้าง นักเรียนอยู่กับตายาย ถูกปล่อยปละละเลย เด็กยากจน เป็นต้น ซึ่งจากการสังเคราะห์ SAR ของแต่ละสถานศึกษาในมาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพผู้เรียนคือสุขภาวะทางร่างกายและจิตใจ พบว่า อยู่ที่ย่ำแย่ 64.48 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น, 2563) ซึ่งการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะต้องสะท้อนการดำเนินงานเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา แผนกลยุทธ์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ข้อมูลสารสนเทศระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และความปลอดภัยในสถานศึกษา พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความตระหนักรู้ มีความเข้าใจระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และเสริมสร้างทักษะชีวิต เสริมสร้างความปลอดภัยและคุ้มครองนักเรียน เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

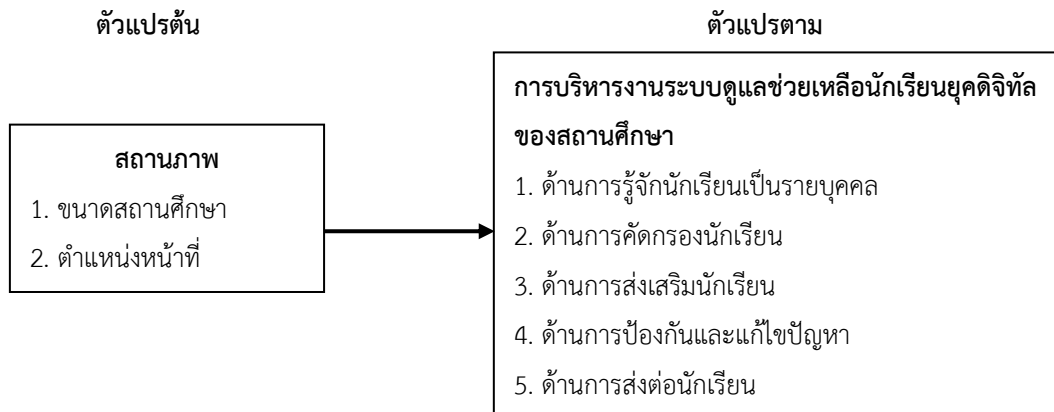
จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น เพื่อให้ทราบถึงการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัลของสถานศึกษาจำแนกตามขนาดสถานศึกษาและตำแหน่งหน้าที่แตกต่างกันหรือไม่ และเพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียนสามารถใช้ศักยภาพในการจัดการกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ต้องเผชิญได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีสุขภาพจิตดี ดำเนินชีวิตอย่างเข้มแข็ง และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นจำแนกตามขนาดสถานศึกษาและตำแหน่งหน้าที่

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นจำแนกตามขนาดสถานศึกษาและตำแหน่งหน้าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ผลการวิจัยเป็นประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำไปใช้ในการวางแผนนโยบาย การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา
2. ผลการวิจัยเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนในการนำไปวางแผนการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัลของสถานศึกษา
3. ผลการวิจัยเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ผู้เรียนได้รับการดูแลทั้งสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสถานะเสี่ยงจากสังคมยุคดิจิทัล ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ปีการศึกษา 2566 จำนวน 84 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 189 คน และครูจำนวน 3,234 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 3,423 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จำนวน 84 แห่ง ผู้บริหาร จำนวน 20 คน ครู 338 คน รวมทั้งสิ้น 358 คน โดยขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรทาโรยามาเน่ (Yamane, 1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม 0.05. ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น ได้แก่ ขนาดสถานศึกษาและตำแหน่งหน้าที่

ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัลของสถานศึกษา จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามที่ใช้สอบถามการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล เป็นแบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยตำแหน่งหน้าที่ และขนาดสถานศึกษา ลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัลของ สถานศึกษา ประกอบไปด้วย 5 ด้าน คือ 1) การรู้จักนักเรียนรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) การส่งต่อนักเรียน มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของ Likert and Likert (1976) การสร้างเครื่องมือมีดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาดำรง เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

2. วิเคราะห์ข้อมูลในการสร้างเครื่องมือเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

3. ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามกรอบแนวคิดที่กำหนด จำนวน 2 ตอน ดังนี้

3.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

3.2 การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา

4. นำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นขอคำแนะนำ และตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (validity) เพื่อหาความสอดคล้องในด้านโครงสร้าง ความตรงในด้านเนื้อหา ความเหมาะสม ความชัดเจน และความถูกต้องของการใช้ภาษาแล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (Index of Item Objectives Congruence: IOC) โดยพิจารณาความเที่ยงตรงจากดัชนีความสอดคล้อง คือ เกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้อง มีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 0.50 (สุวิมล ติรภานันท์, 2551) ขึ้นไปจึงถือว่าข้อคำถามนั้นมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พบว่า มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.67-1

4.1 ปรับปรุงเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารและครูปฏิบัติหน้าที่การสอนโรงเรียนพล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน จากนั้นวิเคราะห์ความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) การพิจารณาความเชื่อมั่นดูจากค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นที่ต้องมีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 0.70 ขึ้นไป แสดงว่ามีความเชื่อมั่นเชื่อถือได้สูง (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2553) พบว่า แบบสอบถามการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัลของสถานศึกษาทั้งฉบับ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.969

4.3 นำเครื่องมือที่ผ่านการหาคุณภาพและปรับปรุง ไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอความร่วมมือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษา และครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น เพื่อขอความร่วมมือสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามถึงผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยผู้วิจัยใช้โปรแกรม Google Form สร้างแบบสอบถามออนไลน์ส่งถึงกลุ่มตัวอย่าง รวมจำนวน 358 ฉบับ

2. ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างก่อนการนำไปวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม นำไปวิเคราะห์ข้อมูลกับเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ตำแหน่งหน้าที่และขนาดสถานศึกษา นำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency)

2. วิเคราะห์ระดับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัลของสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสถานศึกษา นำมาวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยแบ่งความหมายของคะแนนเฉลี่ยออกเป็น 5 ระดับ

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นจำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยใช้สถิติ F – test แบบ (One Way ANOVA) และตำแหน่งหน้าที่โดยใช้ สถิติทดสอบ t – test (Independent Samples)

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น พบว่า โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านการส่งเสริมนักเรียนมีระดับปฏิบัติสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านรู้จักนักเรียนรายบุคคล ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ตามลำดับ และด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ ด้านการส่งต่อนักเรียน

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จำแนกตามขนาดสถานศึกษา และตำแหน่งหน้าที่

2.1 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัล ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการคัดกรองนักเรียน มีการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัล แตกต่างกันในระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน มีการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัล แตกต่างกันในระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

2.2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัลโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการวิจัยการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปราย ดังนี้

1. ผลการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาทุกแห่งมีการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัลของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับเป้าประสงค์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น คือ มุ่งเน้นให้สถานศึกษาจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เพื่อพัฒนามุ่งสู่ Thailand 4.0 โดยต้องจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมถึงนำไปใช้ใน

การเสริมสร้างทักษะชีวิต ดูแลนักเรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย และให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของศุภกร รัตนวงษ์ (2565) ได้ศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของนุรมาน พิทักษ์สุขสันต์ (2564) ได้ศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสาบบุรี ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของอภิญา ลงนุ้ย (2565) ได้ศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของจันทร์จิรา แลหมั่น (2566) ได้ศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จำแนกตามขนาดสถานศึกษา และตำแหน่งหน้าที่สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัลของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมการบริหารไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นการดำเนินงานที่มีขั้นตอน วิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน มีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา อาทิ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร ครูทุกคน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดนโยบายสำคัญให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งจัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และดำเนินการอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของนุรมาน พิทักษ์สุขสันต์ (2564) ได้ศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสาบบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสาบบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของจันทร์จิรา แลหมั่น (2566) ได้ศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษายุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีการบริการงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัล โดยภาพรวมและ

รายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ได้กำหนด ขอบข่าย ภาระหน้าที่ ให้ทุกสถานศึกษา ทุกตำแหน่ง จะต้องปฏิบัติไปแนวทางเดียวกันอย่างเป็นระบบ อีกทั้งการส่งเสริมนำ เทคโนโลยียุคดิจิทัล มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานร่วมกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สำคัญ และจำเป็นต่อการนำมาใช้ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นูรมาน พัทธ์สุขสันต์ (2564) ได้ศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอสาบบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสาบบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้านส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรพงษ์ ตระการไทย (2564) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา ยุคดิจิทัลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ยุคดิจิทัล จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้านส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 จากการศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัลของสถานศึกษา ด้านการส่งต่อนักเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารต้องมีการติดตามให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกรายงานผลการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนกลับมาให้ครูที่ปรึกษาทราบและเก็บใน Cloud Computing

1.2 จากการศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัลของสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้นผู้บริหารควรมีการมอบหมายให้ครูที่ปรึกษาประยุกต์ใช้ Mobility Devices และ Social Network ในการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน

1.3 จากการศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัลของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน และการส่งต่อนักเรียน จะทำให้การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ยุคดิจิทัลของสถานศึกษา มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

1.4 จากการศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัลของสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้บริหารควรคำนึงถึงตำแหน่งหน้าที่ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัลของสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัลของสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา

ได้นำแนวทางไปกำหนดนโยบายการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัลของสถานศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัลของสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมนักเรียน ในระดับอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างการบริหารในแต่ละระดับ

2.3 ควรศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น เพื่อนำองค์ประกอบที่ได้ไปพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้มีขั้นตอนสอดคล้องกับยุคดิจิทัลและโลกยุคพลิกผัน

เอกสารอ้างอิง

ครรชิต มัลลียงศ์. (2562, 12 ธันวาคม). เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา.

https://www.drkanchit.com/general_articles/articles/general_24.html

จักรพงษ์ ตรีการไทย และ นเรศ ชันธะวี. (2564). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ในสถานศึกษายุคดิจิทัล. วารสารบริหารการศึกษาฉบับบัณฑิต, 21(1), 41- 49.

จันทร์จิรา แลหมั่น. (2566). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาสงขลา เขต 2.

[สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

ณัฐกิตต์ ไมตรี. (2562). การศึกษาปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ

โรงเรียนทุ่งคูลาพิทยาสรรค์ “กรุงเทพฯอนุเคราะห์” อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา.

นุรมาน พัทธสุขสันต์. (2564). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอสาบบุรี

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาปัตตานี เขต 3.

[การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะยา.

พรวิมล กลิ่นศรีสุข. (2564). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับ

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จังหวัดนครพนม.

[วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พระทีฆพัตน์ ชยวุฒโฒ. (2563). แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา

ในยุคดิจิทัลของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร.

วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย,

27(1), 1,492 - 1,502.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2562. (2562, 9 ธันวาคม). ราชกิจจานุเบกษา.

<https://www.moe.go.th/wp-content/uploads/2022/01/MOE-Authority.pdf>

พัชรินทร์ นินทจันทร์. (2560). ปัจจัยทำนายความแข็งแกร่งในชีวิตในวัยรุ่นกลุ่มด้อยโอกาส.

วารสารการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต สมาคมพยาบาลจิตเวชแห่งประเทศไทย, 31(1), 13 - 27.

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. (2565). เทคโนโลยีกับการบริหารจัดการเกี่ยวกับการศึกษา.

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

ยีน ภูสุวรรณ. (2564, 20 ธันวาคม). ดิจิทัลกับชีวิตวิถีใหม่.

<https://learningdq-dc.ku.ac.th/course/?c=5&l=1>

ศุภกร รัตนวงษ์. (2565). การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด.

[วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2553). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. ภาควิชาวัดผลและวิจัยการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น. (2563). ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาปีการศึกษา 2563.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565, 9 ธันวาคม). คู่มือการคัดเลือกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประจำปีการศึกษา 2565.

<http://www.cpn1.go.th/2021/?p=12294>

สุวิมล ติรกันนท์. (2551). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ แนวทางสู่การปฏิบัติ.

โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อภิญา ลงนุ้ย. (2565). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง. [สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต].

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2559, 9 ธันวาคม). การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล (School Management in Digital Era). http://www.tpa.or.th/writer/read_this_book_topic.php?bookID=4489&read=true&count=true

Likert, R. & Likert, J. (1976). *New Way Management Conflicl*. McGrawHill.

Sahatorn Petvirojchai, (2564, 9 ธันวาคม). PDCA ความหมาย ประโยชน์ และตัวอย่างใช้ 4 ขั้นตอน เพื่อพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง. <https://th.hrnote.asia/orgdevelopment/what-is-pdca-210610/>

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis Tokyo*: Harper International Edition.

การตรวจสอบภายในและการบริหารความเสี่ยงที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน
ของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ในหน่วยงานสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม
Internal Audit and Risk Management Affecting on Success in Work
of Finance and Accounting Officer at the Office of the Judiciary

ฉัตรลีส ทองนาค^{1,*} และ พรรณทิพย์ อย่างกลั่น²

Chattaree Thongnak^{1,*} and Phanthip Yangklan²

^{1,2}หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม

^{1,2}Master of Accountancy, School of Accountancy, Sripatum University

*Corresponding author's e-mail: tchattaree@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received)

30 พฤษภาคม 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

12 กรกฎาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

31 กรกฎาคม 2567

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการตรวจสอบภายในและการบริหารความเสี่ยง ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีในหน่วยงานสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม กลุ่มตัวอย่างข้อมูลจากเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีในหน่วยงานสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมทั้งหมด 289 คน โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา และวิเคราะห์ผลทางสถิติโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ

ผลการศึกษาพบว่า การตรวจสอบภายใน ด้านการตรวจสอบทางการเงิน ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน และด้านความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญของผู้ตรวจสอบภายใน และการบริหารความเสี่ยงด้านยุทธศาสตร์ ด้านการเงิน ด้านการปฏิบัติงาน และด้านกฎระเบียบและข้อบังคับ ส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีในหน่วยงาน สังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สามารถสรุปได้ว่า หากหน่วยงานให้ความสำคัญในเรื่องของการตรวจสอบภายในและการบริหารความเสี่ยง เพื่อกำหนดวิธีการปฏิบัติงานที่ป้องกันความผิดพลาดในทุกขั้นตอน โดยอิงกับข้อมูลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ และการรายงานผลการปฏิบัติงานภายในระยะเวลาที่เหมาะสม รวมถึงการติดตามผลการตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง จะช่วยป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงานและบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

คำสำคัญ: การตรวจสอบภายใน, การบริหารความเสี่ยง, ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

ABSTRACT

This research aims to examine the impact of internal auditing and risk management on the success of financial and accounting officers' job performance within the Office of the Judiciary. The data were collected from a sample group of 289 financial and accounting officers in the Office of the Judiciary through questionnaire surveys. The data were analyzed by using descriptive statistics and multiple regression analysis.

The study findings reveal that internal auditing in terms of financial auditing, standards compliance, internal auditing operations, as well as the knowledge, skills, and expertise of internal auditors, along with strategic risk management in financial, operational, and regulatory aspects, positively affected the success of financial and accounting officers' job performance within the Department of Justice with statistical significance at the 0.05 level. It can be concluded that emphasizing internal auditing and risk management, establishing error-preventing operational procedures based on accurate and reliable data, timely reporting of internal audit results, and continuous monitoring can mitigate risks, leading to successful job performance and achieving predefined objectives.

Keywords: Internal Audit, Risk Management, Affect Success in Work

บทนำ

ในปัจจุบันกระแสโลกาภิวัตน์ที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้การดำเนินงานทุกองค์กรต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา รัฐบาลมีนโยบายที่ชัดเจนในการสนับสนุนให้ส่วนราชการทุกแห่งมีการกำกับดูแลตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี การปฏิรูประบบราชการเพื่อปรับเปลี่ยนระบบบริหารภาครัฐไปสู่การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ซึ่งมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานโดยให้ความสำคัญกับการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ดังนั้นในการปฏิบัติงานทุกขั้นตอนจึงจำเป็นต้องมีการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง และการตรวจสอบภายใน เพื่อกำหนดวิธีการปฏิบัติงานที่เป็นการป้องกันการเกิดความผิดพลาดในทุกขั้นตอน เพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินงานต่อไปได้ โดยเฉพาะในด้านการตัดสินใจทางกลยุทธ์ขององค์กร ที่ต้องอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ การตรวจสอบภายในเป็นเครื่องมือหรือกลไกที่สำคัญของฝ่ายบริหารในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานและระบบการควบคุมภายในองค์กร โดยปัจจัยสำคัญหนึ่งที่ทำให้การตรวจสอบภายในบรรลุวัตถุประสงค์ คือ องค์กรสามารถนำผลการตรวจสอบและการประเมินความเสี่ยงไปใช้ในการบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักตรวจสอบภายใน สำนักงานศาลยุติธรรม, 2567)

สำนักงานศาลยุติธรรมบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ได้ให้ความสำคัญกับการตรวจสอบภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยง รวมทั้งส่งเสริมระบบการตรวจสอบภายในที่สามารถให้คำแนะนำในการแก้ไขและป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้น ลดข้อผิดพลาดที่จะส่งผลกระทบต่อการทำงาน ส่งผลให้รายงานทางการเงินของสำนักงานศาลยุติธรรมถูกต้อง และเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร มีผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศและเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ในปัจจุบันสำนักงานศาลยุติธรรมได้กำหนดแผนปฏิบัติการตรวจสอบภายในประจำปี และแผนการบริหารจัดการ ความเสี่ยงให้หน่วยงานในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมดำเนินการ เพื่อให้หน่วยงานในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมนำแผนการตรวจสอบและการบริหารความเสี่ยง มาใช้เป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน สามารถลดโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงานป้องกันการเกิดความผิดพลาดในทุกขั้นตอน รวมถึงการรายงานผลการปฏิบัติงานภายในระยะเวลาที่เหมาะสม เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นและมีการติดตามผลการตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบรรลุยุทธศาสตร์ของสำนักงานศาลยุติธรรมต่อไป (สำนักตรวจสอบภายใน และสำนักแผนและงบประมาณ สำนักงานศาลยุติธรรม, 2567)

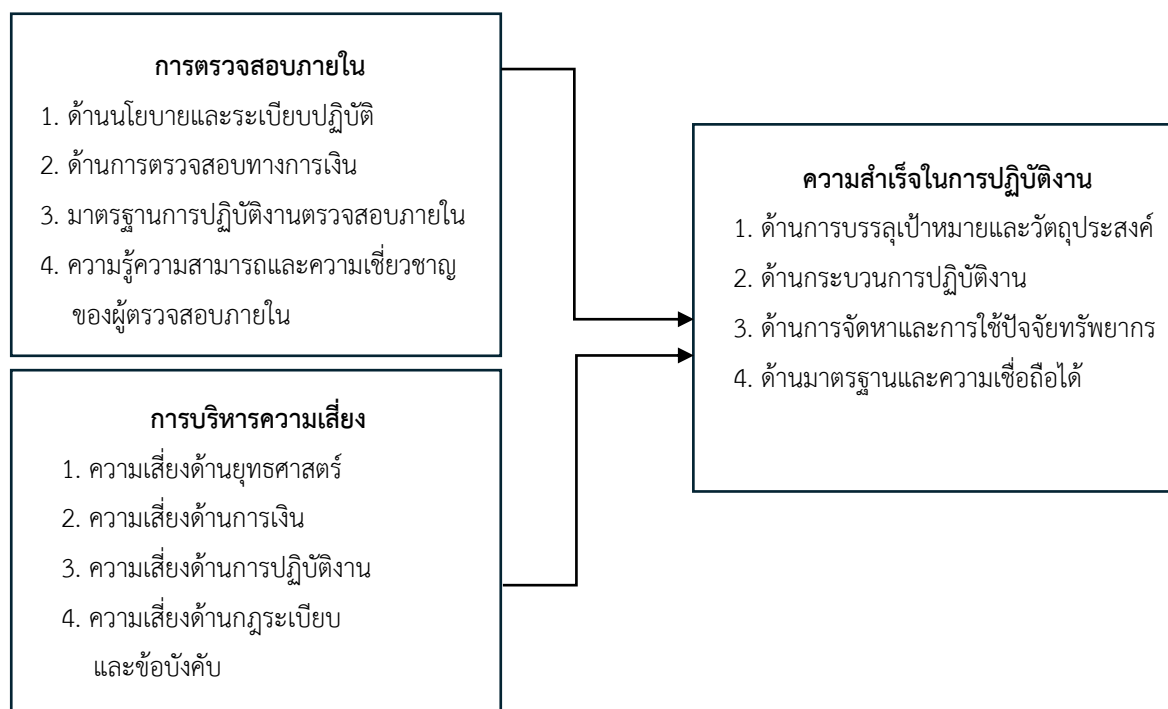
จากข้อความที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นถึงความสำคัญของการตรวจสอบภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยงที่สำนักงานศาลยุติธรรมได้กำหนดแผนการบริหารความเสี่ยงและการตรวจสอบภายในให้หน่วยงานในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมดำเนินการนั้น จะส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จในปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ในหน่วยงานสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมหรือไม่อย่างไร โดยจะได้นำเอาผลการวิจัยในครั้งนี้ มาเป็นแนวทางในการดำเนินงานช่วยพัฒนาองค์กรไปในทิศทางเดียวกัน และการตัดสินใจในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการติดตามควบคุม การตรวจสอบภายในและบริหารความเสี่ยงให้สามารถกำกับดูแลองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

1. เพื่อศึกษาการตรวจสอบภายในส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงิน และบัญชีในหน่วยงานสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม
2. เพื่อศึกษาการบริหารความเสี่ยงส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงิน และบัญชีในหน่วยงานสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่ผ่านมาทำให้สามารถกำหนดกรอบแนวคิดเพื่อใช้เป็นแนวทางการศึกษาวิจัยเรื่องการตรวจสอบภายในและการบริหารความเสี่ยง ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีในหน่วยงาน สังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

จากการที่ทำการทบทวนงานวิจัยและวรรณกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมาสรุปตามตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม สำหรับการศึกษาเรื่องการตรวจสอบภายในและการบริหารความเสี่ยงที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านการเงินและบัญชีในหน่วยงานสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม ดังนี้

การศึกษาการตรวจสอบภายใน เรื่องของ ด้านนโยบายและระเบียบปฏิบัติ ด้านการตรวจสอบทางการเงิน มาตรฐานการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน และความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญของผู้ตรวจสอบภายใน โดยวิไลรัตน์ เพ็ชรหึง (2564) ผลการศึกษาปรากฏว่า การตรวจสอบภายใน ได้แก่ ด้านการเงินและบัญชี ด้านการปฏิบัติตามข้อกำหนด ด้านการดำเนินงาน ด้านตรวจสอบพิเศษ และด้านตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพการประเมินการปฏิบัติงานด้านบัญชีภาครัฐ และ เอกพล ก้อนคำ และคณะ (2564) ผลการศึกษาปรากฏว่า มาตรฐานการตรวจสอบภายในส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการตรวจสอบ ในส่วนของมาตรฐานคุณสมบัติหน่วยตรวจสอบภายในที่ส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการตรวจสอบภายใน ส่วนงานวิจัยต่างประเทศของ Baharud-din et al. (2014) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยการตรวจสอบภายในภาครัฐ ผลการศึกษาปรากฏว่า ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถของผู้ตรวจสอบเป็นอิสระ รวมทั้งความเป็นกลาง และการได้รับการสนับสนุน มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการตรวจสอบภายใน และในส่วนของการบริหารความเสี่ยง เรื่อง ความเสี่ยงด้านยุทธศาสตร์ ความเสี่ยงด้านการเงิน ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน และความเสี่ยงด้านกฎระเบียบและข้อบังคับ โดยธีรวัฒน์ ฐวรรัตน์โกคิน (2564) ผลการศึกษาปรากฏว่า การบริหารความเสี่ยงในการปฏิบัติงานการเงิน

1) ด้านการประเมินความเสี่ยงการเงิน และ 2) ด้านสารสนเทศและการสื่อสารในการปฏิบัติงาน มีลักษณะสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับความสำเร็จในการดำเนินงานทางการเงินทุกด้านของธุรกิจยานยนต์ ส่วน พรธิดา สีคำ (2560) ผลการศึกษาปรากฏว่า กระบวนการตรวจสอบภายในและการบริหารความเสี่ยงมีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่ง เต็มศิริ ไกรลาศ (2560) ผลการศึกษาปรากฏว่า การบริหารความเสี่ยง ด้านองค์กร ด้านสภาพคล่อง และด้านชื่อเสียงมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน และการประยุกต์เทคนิคการบัญชีบริหาร และการบริหารความเสี่ยงมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย

การศึกษาความสำเร็จในการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านการเงินและบัญชีในหน่วยงานสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม ในเรื่องของ ด้านการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน ด้านการจัดหาและการใช้ปัจจัยทรัพยากร และด้านมาตรฐานและความเชื่อถือได้ โดย ณัฐปภัสร จันทรอิม (2562) ผลการศึกษาปรากฏว่า จริยธรรมการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในด้านความสามารถในหน้าที่ส่งผลกระทบเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในโดยรวม และนโยบายผู้บริหารส่งผลกระทบเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในโดยรวม และเปรมยุดา ท้าวบุตร และคณะ (2561) ผลการศึกษาปรากฏว่า การบริหารความเสี่ยงในการปฏิบัติงานทางการเงิน 1) ด้านการประเมินความเสี่ยงทางการเงิน 2) ด้านระบบสารสนเทศและการสื่อสารในการปฏิบัติงาน 3) ด้านกิจกรรมการควบคุม มีผลกระทบเชิงบวกกับความสำเร็จในการดำเนินงานทางการเงินโดยรวม ทฤษฎีสองปัจจัยของ Herzberg (1959) ที่เชื่อว่าการได้รับความเชื่อถือและไว้วางใจในงาน เป็นแรงจูงใจในการทำงานด้านการได้รับการยอมรับ เป็นปัจจัยที่จะนำไปสู่ทัศนคติทางบวกและสร้างความพึงพอใจในการทำงาน ดังนั้น ผู้ปฏิบัติงานจึงต้องปฏิบัติงานตามมาตรฐานและจริยธรรมในวิชาชีพ เพื่อให้เกิดความสำเร็จในการทำงานได้ผลงานที่ถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์เป็นไปตามมาตรฐานได้รับความไว้วางใจและเชื่อถือได้อันจะส่งผลให้องค์กรบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีในหน่วยงานสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม 1,027 คน (สำนักการเจ้าหน้าที่ สำนักงานศาลยุติธรรม, 2567)

กลุ่มตัวอย่าง คือ เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีในหน่วยงานสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม จำนวน 289 คน โดยการสุ่มเลือกตัวอย่างตามวิธี Yamane (1973) ในการกำหนดให้ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามที่สร้างจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากวารสาร หนังสือ เอกสารต่าง ๆ และงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง แบ่งเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับ

การตรวจสอบภายใน ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงทางด้านเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข ว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามตัวแปรที่ต้องการจะวัดหรือไม่ โดยการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับตัวแปรที่กำหนด และทำการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruency) ดัชนีความสอดคล้อง 0.5 ขึ้นไป โดยผล IOC ที่ได้ในงานศึกษาครั้งนี้ครั้งนี้มีค่า IOC ในทุกข้อ ตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป จากนั้นจึงนำไปทดสอบความเชื่อมั่นและทำการทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1990) ซึ่งผลที่ได้มีค่าเท่ากับ 0.965 ซึ่งถือว่ามีความเชื่อมั่นในระดับที่สูง สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลในการทำวิจัยในครั้งนี้ได้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยใช้ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าความแปรปรวน (Variance) และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

2. การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว จะแทนค่าด้วยสัญลักษณ์ “r” โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะมีค่าอยู่ระหว่าง -1.0 จนถึง +1.0 หากพบว่าค่า r เข้าใกล้ -1.0 หมายความว่าตัวแปรทั้งสองตัวมีความสัมพันธ์กันในเชิงตรงกันข้าม แต่หากค่า r มีค่าเข้าใกล้ +1.0 หมายความว่าตัวแปร 2 ตัว มีความสัมพันธ์ไปในทางเดียวกัน หรือตัวแปร 2 ตัว มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0 หมายความว่าตัวแปรทั้ง 2 ตัวไม่มีความสัมพันธ์กัน โดยผู้วิจัยมีการทดสอบมีค่าความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.340 - 0.778 ซึ่งมีค่าไม่เกิน 0.80 จึงไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์กันเองสูงของตัวแปรอิสระ

3. สถิติการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ใช้ในการทดสอบความสัมพันธ์และข้อสมมติฐานระหว่างตัวแปรที่ต้องการศึกษา เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามดังกล่าวจากข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามได้มีการเก็บรวบรวม โดยการวิเคราะห์เป็นการอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นที่มีผลต่อตัวแปรตามตามสมมติฐานที่ตั้งขึ้น การทดสอบมีค่า Tolerance ที่ต่ำสุดอยู่ที่ 0.741 ซึ่งเกณฑ์มากกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่ต้องการที่ 0.1 และ ค่า VIF มีค่าสูงสุดอยู่ที่ 3.195 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 ตามเกณฑ์ สามารถสรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กัน และสามารถนำไปใช้วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณได้

สรุปผลการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการตรวจสอบภายในส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีในหน่วยงานสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม (แสดงดังตารางที่ 1 -4)

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์การตรวจสอบภายในส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ด้านการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ในหน่วยงานสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม

ตัวแปรอิสระ	Standardized Coefficients beta	t-value	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)		1.113	0.267
นโยบายและระเบียบปฏิบัติ	-0.101	-1.827	0.069
การตรวจสอบทางการเงิน	0.227	4.805	0.000*
มาตรฐานการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน	0.338	5.721	0.000*
ความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญของผู้ตรวจสอบภายใน	0.400	7.218	0.000*
R = 0.730 ^a R ² = 0.532 Adjusted R ² = 0.526 SE = 0.35175			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 1 สรุปผลได้ดังนี้ การตรวจสอบทางการเงิน มาตรฐานการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน และความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญของผู้ตรวจสอบภายใน ส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จด้านการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีในหน่วยงาน สังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนนโยบายและระเบียบวิธีปฏิบัติไม่ส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จด้านการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ในหน่วยงานสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์การตรวจสอบภายในส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน ในหน่วยงาน สังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม

ตัวแปรอิสระ	Standardized Coefficients beta	t-value	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)		2.402	0.017
นโยบายและระเบียบปฏิบัติ	0.046	0.786	0.432
การตรวจสอบทางการเงิน	0.168	3.383	0.001*
มาตรฐานการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน	0.236	3.798	0.000*
ความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญของผู้ตรวจสอบภายใน	0.395	6.787	0.000*
R = 0.695 ^a R ² = 0.483 Adjusted R ² = 0.476 SE = 0.35803			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 2 สรุปผลได้ดังนี้ การตรวจสอบทางการเงิน มาตรฐานการตรวจสอบภายใน และความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญของผู้ตรวจสอบภายใน ส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน ในหน่วยงาน สังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนนโยบายและระเบียบปฏิบัติไม่มีส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน ในหน่วยงานสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์การตรวจสอบภายในส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ด้านการจัดหาและการใช้ปัจจัยทรัพยากร ในหน่วยงาน สังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม

ตัวแปรอิสระ	Standardized Coefficients beta	t-value	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)		2.382	0.018
นโยบายและระเบียบปฏิบัติ	0.093	1.512	0.132
การตรวจสอบทางการเงิน	0.168	3.211	0.001*
มาตรฐานการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน	0.193	2.939	0.004*
ความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญของผู้ตรวจสอบภายใน	0.348	5.665	0.000*
R = 0.651 ^a R ² = 0.424 Adjusted R ² = 0.416 SE = 0.39127			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 3 สรุปผลได้ดังนี้ การตรวจสอบทางการเงิน มาตรฐานการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน และความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญของผู้ตรวจสอบภายใน ส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ด้านการจัดหาและการใช้ปัจจัยทรัพยากร ในหน่วยงานสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนนโยบายและระเบียบปฏิบัติไม่ส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ด้านการจัดหาและการใช้ปัจจัยทรัพยากร ในหน่วยงานสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์การตรวจสอบภายในส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ด้านมาตรฐานและความเชื่อถือได้ ในหน่วยงาน สังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม

ตัวแปรอิสระ	Standardized Coefficients beta	t-value	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)		2.436	0.015
นโยบายและระเบียบปฏิบัติ	-0.054	-0.902	0.368
การตรวจสอบทางการเงิน	0.269	5.264	0.000*
มาตรฐานการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน	0.310	4.854	0.000*
ความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญของผู้ตรวจสอบภายใน	0.291	4.852	0.000*
R = 0.673 ^a R ² = 0.452 Adjusted R ² = 0.445 SE = 0.36032			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 4 สรุปผลได้ดังนี้ การตรวจสอบทางการเงิน มาตรฐานการตรวจสอบภายใน และความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญของผู้ตรวจสอบภายใน ส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ด้านมาตรฐานและความเชื่อถือได้ ในหน่วยงาน สังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนนโยบายและระเบียบปฏิบัติไม่ส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชี ด้านมาตรฐานและความเชื่อถือได้ ในหน่วยงานสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม

2. เพื่อศึกษาการบริหารความเสี่ยงส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีในหน่วยงานสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม (แสดงดังตารางที่ 5 -8)

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์การบริหารความเสี่ยงส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ด้านการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ในหน่วยงาน สังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม

ตัวแปรอิสระ	Standardized Coefficients beta	t-value	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)		2.710	0.007
ความเสี่ยงด้านยุทธศาสตร์	0.045	0.652	0.515
ความเสี่ยงด้านการเงิน	0.186	3.114	0.002*
ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน	0.168	2.535	0.012*
ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบและข้อบังคับ	0.444	7.009	0.000*
R = 0.760 ^a R ² = 0.577 Adjusted R ² = 0.571 SE = 0.33457			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 5 สรุปผลได้ดังนี้ ความเสี่ยงด้านการเงิน ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน และความเสี่ยงด้านกฎระเบียบและข้อบังคับ ส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ด้านการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ในหน่วยงานสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความเสี่ยงด้านยุทธศาสตร์ไม่ส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ด้านการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ในหน่วยงานสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม

ตารางที่ 6 แสดงผลการวิเคราะห์การบริหารความเสี่ยงส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน ในหน่วยงานสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม

ตัวแปรอิสระ	Standardized Coefficients beta	t-value	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)		2.887	0.004
ความเสี่ยงด้านยุทธศาสตร์	0.230	3.406	0.001*
ความเสี่ยงด้านการเงิน	0.202	3.459	0.001*
ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน	0.194	2.983	0.003*
ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบและข้อบังคับ	0.246	3.967	0.000*
$R = 0.771^a$ $R^2 = 0.595$ Adjusted $R^2 = 0.589$ SE = 0.31690			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 6 สรุปผลได้ ดังนี้ ความเสี่ยงด้านยุทธศาสตร์ ความเสี่ยงด้านการเงิน ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน และความเสี่ยงด้านกฎระเบียบและข้อบังคับ ส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน ในหน่วยงานสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 7 แสดงผลการวิเคราะห์การบริหารความเสี่ยงส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ด้านการจัดหาและการใช้ปัจจัยทรัพยากร ในหน่วยงานสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม

ตัวแปรอิสระ	Standardized Coefficients beta	t-value	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)		3.026	0.003
ความเสี่ยงด้านยุทธศาสตร์	1.115	1.622	0.106
ความเสี่ยงด้านการเงิน	0.383	6.262	0.000*
ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน	0.028	0.414	0.679
ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบและข้อบังคับ	0.301	4.632	0.000*
$R = 0.745^a$ $R^2 = 0.555$ Adjusted $R^2 = 0.549$ SE = 0.34383			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 7 สรุปผลได้ ดังนี้ ความเสี่ยงด้านการเงิน และความเสี่ยงด้านกฎระเบียบและข้อบังคับ ส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ด้านการจัดหาและการใช้ปัจจัยทรัพยากร ในหน่วยงานสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติส่วนความเสี่ยงด้านยุทธศาสตร์ และความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงานไม่ส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ด้านการจัดหาและการใช้ปัจจัยทรัพยากร ในหน่วยงานสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม

ตารางที่ 8 แสดงผลการวิเคราะห์การบริหารความเสี่ยงส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ด้านมาตรฐานและความเชื่อถือได้ ในหน่วยงานสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม

ตัวแปรอิสระ	Standardized Coefficients beta	t-value	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)		4.616	0.000
ความเสี่ยงด้านยุทธศาสตร์	0.144	2.053	0.041*
ความเสี่ยงด้านการเงิน	0.301	4.995	0.000*
ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน	-0.012	-0.176	0.860
ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบและข้อบังคับ	0.390	6.036	0.000*
R = 0.748 ^a R ² = 0.560 Adjusted R ² = 0.554 SE = 0.32308			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 8 สรุปผลได้ดังนี้ ความเสี่ยงด้านยุทธศาสตร์ ความเสี่ยงด้านการเงิน และความเสี่ยงด้านกฎระเบียบและข้อบังคับ ส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ด้านมาตรฐานและความเชื่อถือได้ ในหน่วยงาน สังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงานไม่ส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ด้านมาตรฐานและความเชื่อถือได้ ในหน่วยงานสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัย ผู้ทำวิจัยได้มีการนำบทความ วารณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ มาอ้างอิงมีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. การตรวจสอบภายในส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ในหน่วยงาน สังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม ผลการศึกษาปรากฏว่า การตรวจสอบทางการเงิน มาตรฐานการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน และความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญของผู้ตรวจสอบภายใน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ถือว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีในหน่วยงาน สังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม ประกอบด้วย ด้านการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน ด้านการจัดหาและการใช้ปัจจัยทรัพยากร และด้านมาตรฐานและความเชื่อถือได้

ความสำเร็จขององค์กรอยู่ที่การดำเนินงานในทุกรูปแบบไม่ว่าจะเป็นในส่วนการตรวจสอบทางการเงิน มาตรฐานการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน และความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญของผู้ตรวจสอบภายใน รวมถึงบุคลากรในองค์กรสามารถบูรณาการการทำงานให้ดีขึ้น ติดตาม พัฒนา สร้างความเข้าใจในงานที่ได้รับ มอบหมาย ก็จะส่งผลให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่คาดหวังไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ วิไลรัตน์ เพ็ชรหิิง (2564) ผลการศึกษาปรากฏว่า การตรวจสอบภายใน ได้แก่ 1) การตรวจสอบการเงินและบัญชี 2) การตรวจสอบ การปฏิบัติตามข้อกำหนด 3) การตรวจสอบการดำเนินงาน 4) การตรวจสอบพิเศษ 5) การตรวจสอบ เทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลเชิงบวกต่อคุณภาพการประเมินการปฏิบัติงานด้านบัญชีภาครัฐ และสอดคล้องกับ เอกพล ก้อนคำ และคณะ (2564) ผลการศึกษาพบว่า มาตรฐานการตรวจสอบภายในส่งผลเชิงบวกต่อ ประสิทธิภาพการตรวจสอบ ในส่วนของมาตรฐานคุณสมบัติหน่วยตรวจสอบภายในส่งผลเชิงบวกต่อ ประสิทธิภาพการตรวจสอบภายใน และยังสอดคล้องกับ Baharud-din et al. (2014) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัย การตรวจสอบภายในภาครัฐ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถของผู้ตรวจสอบเป็นอิสระ รวมทั้งความเป็นกลาง และการได้รับการสนับสนุนมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการตรวจสอบ ภายใน

2. การบริหารความเสี่ยง ส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ในหน่วยงานสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม ผลการศึกษาพบว่า ความเสี่ยงด้านยุทธศาสตร์ ความเสี่ยงด้านการเงิน ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน และความเสี่ยงด้านกฎระเบียบและข้อบังคับ ผลการวิจัยการบริหาร ความเสี่ยงโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ถือว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ การเงินและบัญชีในหน่วยงานสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม ประกอบด้วย ด้านการบรรลุเป้าหมายและ วัตถุประสงค์ ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน ด้านการจัดหาและการใช้ปัจจัยทรัพยากร และด้านมาตรฐานและ ความเชื่อถือได้ การบริหารความเสี่ยงถ้าเลือกวิธีการที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา กำหนดวิธีการ ปฏิบัติงานที่เป็นการป้องกันการเกิดความผิดพลาดในทุกขั้นตอนอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้องและเชื่อถือ ได้ การรายงานผลการปฏิบัติงานภายในระยะเวลาที่เหมาะสม เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น และ มีการติดตามผลการตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง จะส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการปฏิบัติงานตลอดจน การปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ ชีรวัฒน์ ธีรรัตน์โกสิน (2564) ผลการศึกษาปรากฏว่า การบริหารความเสี่ยงในการปฏิบัติงานการเงิน 1) ด้านการประเมินความเสี่ยงการเงิน และ 2) ด้านสารสนเทศและการสื่อสารในการปฏิบัติงาน ส่งผลเชิงบวกกับความสำเร็จในการดำเนินงานทาง การเงินทุกด้าน ดังนั้น ผู้จัดการทางการเงินต้องให้ความสำคัญกับการจัดการความเสี่ยงในการปฏิบัติงาน การเงินของธุรกิจยานยนต์ และนำมาปรับใช้ในการวางแผนจัดการความเสี่ยงในการปฏิบัติงานทางการเงินของ บุคลากร เพื่อเพิ่มโอกาสในการสร้างความสำเร็จทางธุรกิจ และ เต็มศิริ ไกรลาศ (2560) ผลการศึกษาปรากฏ ว่า การจัดการความเสี่ยงด้านองค์กร ด้านสภาพคล่อง และด้านชื่อเสียงมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสำเร็จใน การดำเนินงาน และการประยุกต์เทคนิคการบัญชีบริหารและการจัดการความเสี่ยงมีอิทธิพลเชิงบวกต่อ

ความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย ในส่วน เปรมยุดา ท้าวบุตร และคณะ (2561) ผลการศึกษาปรากฏว่า การบริหารความเสี่ยงในการปฏิบัติงานทางการเงิน 1) ด้านการประเมินความเสี่ยงทางการเงิน 2) ด้านระบบสารสนเทศและการสื่อสารในการปฏิบัติงาน 3) ด้านกิจกรรมการควบคุม มีผลกระทบเชิงบวกกับความสำเร็จในการดำเนินงานทางการเงินโดยรวม ผลการศึกษาดังกล่าวไปสนับสนุนทฤษฎีสองปัจจัยของ Herzberg (1959) ที่เชื่อว่าการได้รับความเชื่อถือและไว้วางใจในงาน เป็นแรงจูงใจในการทำงานด้านการได้รับ การยอมรับ เป็นปัจจัยที่จะนำไปสู่ทัศนคติทางบวก และสร้างความพึงพอใจในการทำงาน ดังนั้น ผู้ปฏิบัติงานจึงต้องปฏิบัติงานตามมาตรฐานและจริยธรรมในวิชาชีพ เพื่อให้เกิดความสำเร็จในการทำงานได้ผลงานที่ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์เป็นไปตามมาตรฐานได้รับความไว้วางใจและเชื่อถือได้อันจะส่งผลให้องค์กรบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) การศึกษาเรื่อง การตรวจสอบภายในและการบริหารความเสี่ยงที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีในหน่วยงานสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมในครั้งนี้นำกลุ่มตัวอย่าง คือ เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีในหน่วยงานสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม ครั้งต่อไปเห็นควรกำหนดกลุ่มตัวอย่างอื่นในหน่วยงาน เช่น เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรม เป็นต้น และควรศึกษาแบบเจาะจงกลุ่มตัวอย่างเฉพาะศาลให้ได้ผลการวิจัยที่ชัดเจน เพื่อใช้ในการกำหนดแนวทางการตรวจสอบภายในและการบริหารความเสี่ยงให้ครอบคลุมในศาลนั้น ๆ

2) ควรปรับเปลี่ยนวิธีการวิจัยเชิงปริมาณเป็นแบบเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกเจาะกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องโดยตรงเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดและให้ได้ผลการวิจัยที่ชัดเจนเป็นประโยชน์สูงสุดต่อหน่วยงานในสังกัดต่อไป

3) จากการศึกษาเรื่อง การตรวจสอบภายในและการบริหารความเสี่ยง ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีในหน่วยงานสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม เป็นการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าการตรวจสอบภายในและการบริหารความเสี่ยงส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีในหน่วยงานสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม ซึ่งผลการวิจัยนี้หากพิจารณาจาก การตรวจสอบภายในด้านนโยบายและระเบียบวิธีปฏิบัติ ไม่ส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ด้านการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน ด้านการจัดหาและการใช้ปัจจัยทรัพยากร ด้านมาตรฐานและความเชื่อถือได้ในหน่วยงานสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม และการบริหารความเสี่ยงด้านยุทธศาสตร์ไม่ส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ด้านการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ด้านการจัดหาและการใช้ปัจจัยทรัพยากรในหน่วยงานสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม และความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงานไม่ส่งผลเชิงบวกต่อความสำเร็จของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ด้านมาตรฐานและความเชื่อถือได้ ในหน่วยงานสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม ซึ่งผลการวิจัยนี้ทำให้เห็นว่า ผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา อาจเป็น

เพราะกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นคนละหน่วยงานซึ่งมีระเบียบวิธีการปฏิบัติและข้อบังคับที่แตกต่างกัน เพื่อป้องกันการเกิดความผิดพลาดในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงาน ดังนั้นผู้ปฏิบัติงานจึงควรให้ความสำคัญในการนำนโยบายรวมถึงระเบียบวิธีปฏิบัติในสังกัดหน่วยงานของตนมาใช้เพื่อให้เป็นแนวทางเดียวกันในการปฏิบัติงานต่อไป

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยง สำนักงานศาลยุติธรรม. (2567, 20 มิถุนายน). *แผนบริหารจัดการความเสี่ยงสำนักงานศาลยุติธรรมประจำปี พ.ศ. 2567* (ฉบับปรับปรุงตามมติ 21 พ.ค. 67).

สำนักแผนงานและงบประมาณ.

<https://oppb.coj.go.th/th/content/category/detail/id/8/cid/13996/iid/424673>

ณัฐปภัสร์ จันทรอิม. (2562). *ผลกระทบของจริยธรรมการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในและนโยบายผู้บริหารต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในประเทศไทย*.

[วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

เต็มศิริ ไกรลาศ. (2560). *อิทธิพลของการประยุกต์เทคนิคการบัญชีบริหารและการบริหารความเสี่ยงต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย*.

[วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ธีรวัฒน์ ธวัธรัตน์โกคิน. (2564). *ผลกระทบของการบริหารความเสี่ยงในการปฏิบัติงานทางการเงินที่มีต่อความสำเร็จในการดำเนินงานทางการเงินของธุรกิจยานยนต์*. *วารสารวิชาการนอร์ทเทิร์น*, 8(4), 12-26.

เปรมยุตา ท้าวบุตร , อัครเดช ฉวีรักษ์ และ สลักจิต นิลผาล. (2561). *ผลกระทบของการบริหารความเสี่ยงในการปฏิบัติงานทางการเงินที่มีต่อความสำเร็จในการดำเนินงานทางการเงินของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย*. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 10(1), 60-73.

พรธิดา สีคำ. (2560). *อิทธิพลของกระบวนการตรวจสอบภายใน และการบริหารความเสี่ยงที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*.

[วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

วิไลรัตน์ เพ็ชรหึง. (2564). *สมรรถนะของผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีและการตรวจสอบภายในภาคราชการที่มีผลต่อคุณภาพการประเมินการปฏิบัติงานด้านบัญชีภาครัฐ ของสถานศึกษาอาชีวศึกษารัฐบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา*. *Journal of Modern Learning Development*, 7(9), 235-249.

สำนักงานเจ้าหน้าที่ สำนักงานศาลยุติธรรม. (2567). *คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งข้าราชการศาลยุติธรรมส่วนงานประเมินและข้อมูลบุคคล* (ฉบับปรับปรุง มีนาคม 67). สำนักงานเจ้าหน้าที่.

สำนักตรวจสอบภายใน สำนักงานศาลยุติธรรม. (2562, 7 กุมภาพันธ์). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพการตรวจสอบภายใน พ.ศ. 2562 -2564*. สำนักงานตรวจสอบภายใน.

<https://iau.coj.go.th/th/content/category/detail/id/7034/iid/120086>

เอกพล ก้อนคำ, ปานฉัตร อารักษ์, และ จิรภา ศักดิ์กิตติมาลัย. (2564). ผลกระทบของมาตรฐานการตรวจสอบภายในต่อประสิทธิภาพการตรวจสอบภายใน ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในประเทศไทย. *วารสารวิจัยวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*, 6(1), 138-153.

Baharud-din, Z., Shokiyah, A., & Ibrahim, M. S. (2014). Factors that Contribute to the Effectiveness of Internal Audit in Public Sector. *International Proceedings of Economics Development and Research*, 70, 126-132.

Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of Psychological Testing* (5th ed.). Harper Conllins Publishes.

Herzberg, F. (1959). *The Motivation to Work* (2nd ed). John Wiley and Sons.

Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed.). Harper and Row Publication.

อิทธิพลของแรงจูงใจในการทำงานที่มีผลต่อความสุขในการทำงาน
ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม

The Influence of Work Motivations Affecting Work Happiness of
Provincial Electricity Authority's Employees in Mahasarakham Province

ปริญญ์ ปานาเด^{1,*} และ ฐิตารีย์ ศิริมงคล²

Parinya Panate^{1,*} and Thitaree Sirimongkol²

^{1,2}หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

^{1,2}Master of Business Administration, Northeastern University

*Corresponding author's email: game255@hotmail.com

วันที่รับบทความ (Received)

14 มิถุนายน 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

7 สิงหาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

28 สิงหาคม 2567

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับแรงจูงใจในการทำงานของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม 2) ระดับความสุขในการทำงานของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคามและ 3) อิทธิพลของแรงจูงใจในการทำงานที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อการสอบถามแรงจูงใจในการทำงานและความสุขในการทำงานของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มประชากรของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคามทั้งหมดจำนวน 191 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 18-30 ปี สถานภาพ สมรส ระดับการศึกษา ปริญญาตรี ระดับตำแหน่ง 5-7 มีรายได้ต่อเดือนเฉลี่ย 20,000-35,000 บาท และมีเวลาในการทำงาน 6-10 ปีและ 20 ปีขึ้นไป พบว่าปัจจัยจูงใจในการทำงานด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ด้านความรับผิดชอบ ปัจจัยด้านความมั่นคงในการปฏิบัติงาน ด้านความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ด้านนโยบายและการบริหารงาน และด้านการบริหารจัดการการบังคับบัญชา ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยตัวแปรปัจจัยจูงใจในการทำงานสามารถร่วมกันทำนายความสุขในการทำงานของพนักงานได้ร้อยละ 54.8 ($\text{Adjusted } R^2 = 0.548$) และตัวแปรปัจจัยด้านความมั่นคงในการทำงานสามารถร่วมกันทำนายความสุขในการทำงานของพนักงานได้ร้อยละ 71.3 ($\text{Adjusted } R^2 = 0.713$)

คำสำคัญ: แรงจูงใจในการทำงาน, ความสุขในการทำงาน, พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

ABSTRACT

The purposes of the study were to study 1) work motivation of Provincial Electricity Authority's employees in Maha Sarakham Province, 2) work happiness of Provincial Electricity Authority's employees in Maha Sarakham Province and 3) work motivation affecting work happiness of Provincial Electricity Authority's employees in Maha Sarakham Province. This study was a quantitative research, using 5-level rating scale questionnaire on work motivation and work happiness to collect data. The sample group consisted of 191 employees of Provincial Electricity Authority. The statistics used to analyze data comprised percentage, mean, standard deviation and multiple regression analysis. The study results showed that the majority of the samples was male, with 18-30 years of age, married status, 5-7 position level, a bachelor degree with a monthly income of 20,000-35,000 baht and 6-10 years and 20 years up of working time. The factors affecting work motivation in the aspect of career advancement, responsibility, hygiene factors in the aspect of performance stability, relationships with colleagues, policy and administration and management-commanding affected work happiness at a statistical significance level of 0.05. Additionally, work incentive variables could be used to predict work happiness at 54.8 (Adjusted $R^2 = 0.548$), hygiene factor incentive variables could be used to predict work happiness at 71.3 (Adjusted $R^2 = 0.713$)

Keywords: Work Motivation, Work Happiness, Provincial Electricity Authority's Employees

บทนำ

สถานการณ์ทางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจในปัจจุบันมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ด้วยความเจริญทางด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่มีบทบาทต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์เพิ่มมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อบุคคล ครอบครัว สังคม องค์กร และประเทศ การพัฒนาโดยมีเป้าหมายการเติบโตทางเศรษฐกิจผ่านระบบทุนนิยม มักมุ่งเน้นการสร้างคามมั่งคั่งและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยการส่งเสริมการลงทุน การผลิต และการบริโภค แนวคิดนี้มุ่งเน้นการตอบสนองความต้องการ และความพึงพอใจของปัจเจกบุคคลและกลุ่มคนเพียงบางส่วน เช่น ผู้ลงทุน นักลงทุน และผู้บริโภคที่มีอำนาจในการซื้อสินค้าและบริการ อย่างไรก็ตาม การพัฒนาในลักษณะนี้มักขาดการคำนึงถึงหลักคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาต่าง ๆ เช่น ความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่ยั่งยืน การกดขี่แรงงาน และการทำลายสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ยังอาจส่งผลให้เกิดความเครียดและความไม่พอใจในสังคม เนื่องจากความแตกต่างทางเศรษฐกิจและสังคมที่เพิ่มขึ้นซึ่งกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญคือ สภาวะจิตใจของคน สภาวะเหนื่อยล้าทางอารมณ์ จิตใจและร่างกายที่เกิดจากความเครียดที่มากเกินไปและสะสมอยู่เป็นเวลานาน อารมณ์

ของผู้ที่มีภาวะนี้จะรู้สึกจมดิ่ง ไม่มีความปรารถนาที่จะกระทำการใด ๆ การดำเนินชีวิตด้วยความกดดัน ทำให้ผู้คนตกอยู่ภายใต้ความเครียด ส่งผลให้เกิดความเหนื่อยล้า หหมดแรงใจในการทำงานไปในที่สุด นอกจากจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของเราโดยตรงแล้ว ยังส่งผลให้ป่วยทางกายภาพและส่งผลเสียต่อจิตใจ เป็นเหตุก่อให้เกิดปัญหาด้านชีวิต เศรษฐกิจและสังคม องค์การภาครัฐและเอกชน ได้มองสิ่งที่อยู่ภายในตัวของบุคคลเกี่ยวกับเรื่องของจิตใจ คือ ความสุข เป็นสิ่งสำคัญสุดต่อชีวิต คนส่วนมากใช้ชีวิตอยู่กับการทำงาน เมื่อมีความสุขในการทำงาน ย่อมทำให้เกิดความรักในงานที่ทำ มีความรับผิดชอบและเกิดผลงานที่มีประสิทธิภาพ (ชนากานต์ นาพิมพ์, 2561)

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) เป็นองค์กรรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงมหาดไทย ดำเนินธุรกิจหลักในการจัดหา และให้บริการด้านพลังงานไฟฟ้าในประเทศไทย ยกเว้น กรุงเทพมหานคร นนทบุรี และสมุทรปราการ เป็นองค์กรขนาดใหญ่ มีพนักงานในสังกัดทั่วประเทศ จำนวน 28,222 คน แบ่งเป็นสำนักงานใหญ่ จำนวน 3,672 คน และส่วนภูมิภาค จำนวน 24,550 คน ทำให้มีพนักงานหลากหลายอายุ และหลากหลายสายงาน เพื่อให้ได้ผลการดำเนินงานได้บรรลุตามมาตรฐานของการดำเนินงาน จึงต้องมีการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากรในองค์กรได้ปฏิบัติงานอย่างมีความสุข หากบุคลากรในองค์กรมีขวัญและกำลังใจ มีความรู้ในการปฏิบัติงานก็จะส่งผลให้การปฏิบัติงานในการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (กองบริหารงานบุคคล การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค, 2566)

แรงจูงใจในการทำงาน เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงาน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดทฤษฎีสองปัจจัยของเฮิร์ชเบิร์ก เนื่องจากการส่งเสริมให้พนักงานในองค์กรเกิดความสุขในการทำงานเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ แรงจูงใจนั้นเกิดจากลักษณะส่วนบุคคล เช่น มีความต้องการความก้าวหน้าในชีวิตหรือการมีทัศนคติที่ดีต่องาน ซึ่งนอกจากจะชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย และตรงตามความถนัดแล้วนั้น การมีเพื่อนร่วมงานที่ดีรวมถึงทัศนคติที่ดีต่อองค์กร อาจเกิดความเชื่อมั่นในนโยบายขององค์กรจนมีความรักความผูกพันกับองค์กร ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงาน คือ แรงจูงใจในการทำงานตามแนวคิดของเฮิร์ชเบิร์ก อธิบายว่าแรงจูงใจในการทำงานเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีความสัมพันธ์กับความรู้สึกในด้านที่ทำให้เกิดความสุขในการทำงาน ซึ่งมี 2 ประการคือ ปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุน ถ้าความต้องการหรือปัจจัยเหล่านี้ไม่ได้รับการตอบสนองจะทำให้เกิดความไม่พึงพอใจหรือไม่มีความสุขในการทำงาน การสร้างแรงจูงใจในการทำงานจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้การทำงานมีความสุขและเป็นส่วนสำคัญที่จะผลักดันให้งานสำเร็จ

ความสุขในการทำงานของพนักงาน จำเป็นต้องมีแรงสนับสนุนให้พนักงานร่วมด้วยช่วยกันในการปฏิบัติงาน สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการปฏิบัติงานเป็นทีม มีการจัดระบบการสื่อสารให้มีคุณภาพ ประชุม ทบทวนติดตามงานเป็นประจำ ในการประชุมฝ่ายบริหารควรจัดสรรงานให้กับพนักงานตามความรู้และความสามารถ ส่งเสริมให้พนักงานมีความรับผิดชอบต่องานของตน รายได้และผลประโยชน์ที่เพิ่มขึ้นต่อเดือน ควรปรับให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน ควรมีแผนปฏิบัติการที่ชัดเจน ให้โอกาสผู้คนได้รับการฝึกพัฒนาความรู้และความสามารถในการทำงานของตน จัดเตรียมทักษะที่สอดคล้องสำหรับงานของตนโดยผู้บริหาร

จะต้องมีการกำกับดูแล ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของพนักงานอย่างสม่ำเสมอ (สุรินทร์ นิยมางกูร, และคณะ, 2564)

ปัจจัยควบคุมที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ถ้าเมื่อใดปัจจัยจูงใจ (Motivation Factors) ลดลง ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงานจะลดเช่นกัน ในทางกลับกัน ถ้าเมื่อใดที่ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factors) ลดลงต่ำ ก็จะทำให้พนักงานเกิดความไม่พอใจในการปฏิบัติงาน เกิดความเบื่อหน่าย หหมดกำลังใจและมีความสุขในการทำงาน จนอาจเป็นสาเหตุทำให้พนักงานตัดสินใจลาออกจากงานในที่สุด แรงจูงใจในการทำงานจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ผู้บริหารในองค์กรจะต้องจัดหาปัจจัยทั้งสองกลุ่มขึ้นมาเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของพนักงานอย่างเหมาะสม เป็นการสร้างแรงจูงใจและกำจัดความรู้สึกไม่พอใจในการทำงานของพนักงานให้หมดไป มีความรักและผูกพันกับองค์กร เกิดการร่วมมือร่วมใจในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพส่งผลให้พนักงานในองค์กรมีความสุขในการทำงาน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม เพื่อนำผลที่ได้รับมาปรับใช้เป็นแนวทางการพัฒนาทรัพยากรบุคคล และเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจในการทำงานของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาระดับความสุขในการทำงานของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของแรงจูงใจในการทำงานที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม

สมมติฐานการวิจัย

1. แรงจูงใจในการทำงานด้านปัจจัยจูงใจส่งผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม
2. แรงจูงใจในการทำงานด้านปัจจัยค้ำจุนส่งผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำงาน ทฤษฎีการจูงใจ-ค้ำจุนของเฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg)

ทฤษฎีการจูงใจค้ำจุน (The Motivation - Hygiene Theory) หรือเรียกว่าทฤษฎีสองปัจจัย (Two-factor theory) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ปัจจัยจูงใจ (Motivator factors) และปัจจัยค้ำจุน (Hygiene factors) ปัจจัยจูงใจเป็นปัจจัย ที่นำไปสู่ทัศนคติในทางบวกเพราะทำให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีลักษณะสัมพันธ์กับเรื่องของการงานโดยตรง นั่นคือความต้องการที่จะประสบความสำเร็จตามความนึกคิดของตนเอง คือ เป้าหมายสูงสุดของมนุษย์ ส่วนปัจจัยค้ำจุนเป็นปัจจัยที่ป้องกันไม่ให้เกิด

ความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีลักษณะเป็นภาวะแวดล้อม หรือเป็นส่วนประกอบของงานปัจจัยนี้อาจจะนำไปสู่ความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงานได้

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า แรงจูงใจในการทำงาน หมายถึง สิ่งกระตุ้นให้พนักงานในสังกัดการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดมหาสารคาม มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเป็นสิ่งที่บุคคลคาดหวัง อันเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรม โดยสิ่งที่คาดหวังนั้นบุคคลอาจจะพอใจหรือไม่ก็ได้ เป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้นั้นปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ เต็มใจ พร้อมใจและพึงพอใจ ที่จะปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังช่วยส่งผลให้บุคคลมีความต้องการในการปฏิบัติงาน ทุ่เม่เทปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างสุดความสามารถ โดยประกอบด้วยความยินดีและความเต็มใจของบุคคลที่จะทุ่มเทความพยายาม เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมาย บุคคลที่มีแรงจูงใจจะแสดงออกมาในรูปพฤติกรรมที่มีความกระตือรือร้น มีทิศทางที่เด่นชัดและท้อถอยเมื่อเผชิญอุปสรรคหรือปัญหา เป็นปัจจัยที่ผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ประกอบด้วยตามแนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำงาน ของ Herzberg (1959) มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยเกี่ยวกับ แรงจูงใจในการทำงานของพนักงานในสังกัดการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย ปัจจัยจูงใจ ได้แก่ 1) ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน 2) การได้รับการยอมรับนับถือ 3) ลักษณะของงานที่ทำ 4) ความรับผิดชอบ 5) ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ปัจจัยค้ำจุน ได้แก่ 1) เงินเดือนและค่าตอบแทน 2) ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน 3) นโยบายและการบริหารงาน 4) การบริหารจัดการ การบังคับบัญชา 5) สภาพการปฏิบัติงาน 6) ความมั่นคงในการปฏิบัติงาน

แนวคิดเกี่ยวกับความสุขในการทำงาน

ความสุข (Joy at work) ตามแนวคิดของ Manion (2003) กล่าวว่า ผลลัพธ์ของการศึกษาซึ่งเป็นการตอบสนองต่อความพยายามสร้างสรรค์ของตนเอง มีความภาคภูมิใจ และนำไปสู่การปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพ โดยการตระหนักรู้ทางการปฏิบัติงานด้วยความรู้สึที่ทำงาน บุคลากรมีความผูกพันกันและมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานร่วมกัน สำหรับความสุขในการทำงานเป็นการแสดงอารมณ์ในทางบวก เกิดความสนุกสนาน แสดงพฤติกรรมให้เกิดการช่วยเหลือกัน มีความคิดสร้างสรรค์ การตัดสินใจที่ดี สัมพันธภาพระหว่างบุคคล เกิดความรักในงานและความยึดมั่นในองค์กรสูง ซึ่งมุ่งอธิบายด้วยปัจจัยหรือองค์ประกอบของความสุข 4 องค์ประกอบคือ ความสำเร็จงาน การยอมรับนับถือ ความรักในงาน การติดต่อสัมพันธ์

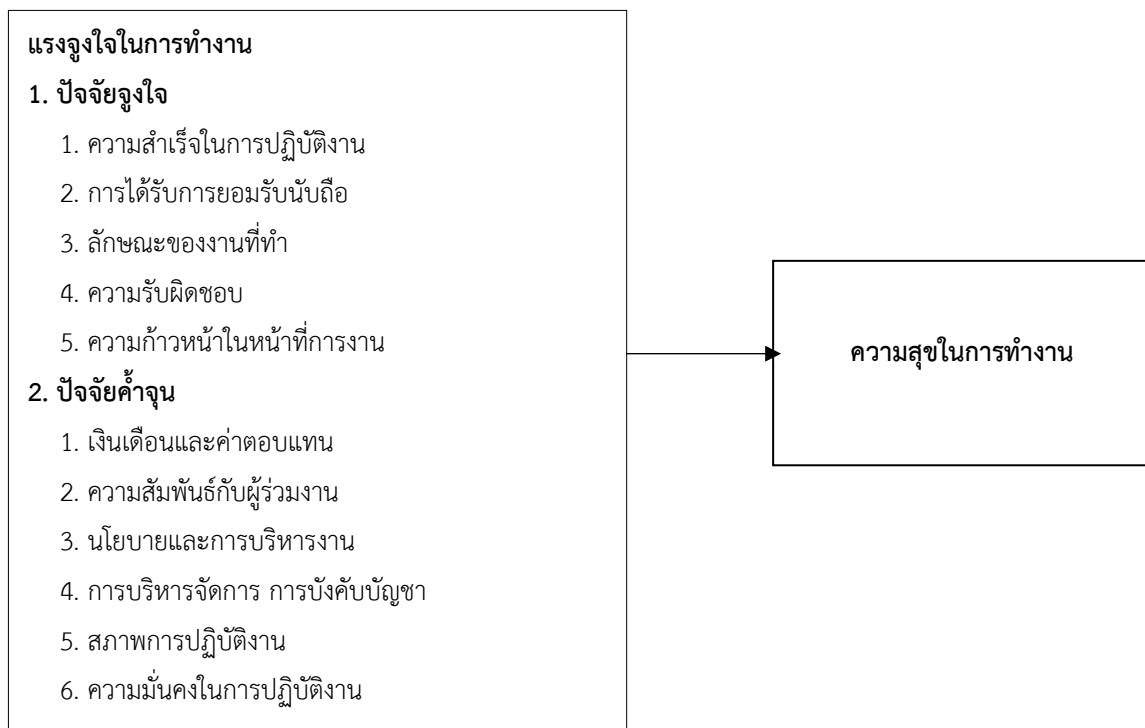
จากองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบของ Manion (2003) กล่าวว่า ผู้บริหารมีส่วนประกอบให้สามารถนำไปพิจารณา ในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารงานที่ส่งเสริมให้บุคลากรเกิดความรู้สึกอยากทำงาน จัดสภาพแวดล้อมให้จูงใจที่อยากจะทำงาน ซึ่งมีผลให้บุคลากรเกิดความยินดีในงานที่ทำ มีส่วนร่วมในงาน และเกิดความสุขในการทำงานตามมา

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ว่า ความสุขในการทำงาน หมายถึง การที่บุคคลได้ปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้เกิดความสำเร็จในการทำงาน รู้สึกรักและผูกพัน

อย่างเหนียวแน่นกับงานที่ทำ มีการให้ความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ได้รับความเชื่อถือ จากเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา มีการสนทนาพูดคุยอย่างเป็นมิตร นำไปสู่การปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จอย่างมีความสุข องค์ประกอบของความสุขในการทำงานสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบคือ 1) ด้านความสำเร็จในงาน (Work achievement), 2) การเป็นที่ยอมรับ (Recognition), 3) ด้านความรักในงาน (Love the work) และ 4) ด้านการติดต่อสัมพันธ์ (Connections)

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของแรงจูงใจในการทำงานที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม โดยได้ สังเคราะห์แนวคิดที่สอดคล้องเพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม
- 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรในสังกัดการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคามจำนวนทั้งหมด 191 คน โดยจำแนกกลุ่มของพนักงานในสังกัดได้จำนวน 3 กลุ่มประกอบด้วย พนักงานระดับต้น จำนวน 40 คน พนักงานระดับกลาง 111 คน และพนักงานระดับผู้บริหาร จำนวน 40 คน (กองบริหารงานบุคคล การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค, 2566)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ใช้สอบถามผู้ปฏิบัติงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 191 คน เก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากรทั้งหมดของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม ทำการตอบแบบสอบถามผ่าน Google Form เพื่อใช้ในการศึกษาอิทธิพลของแรงจูงใจในการทำงานที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม โดยผู้ตอบเลือกตอบข้อใดข้อหนึ่ง ซึ่งแบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาในการทำงาน โดยกำหนดให้เลือกจากคำตอบที่กำหนดให้

ส่วนที่ 2 ข้อมูลแรงจูงใจในการทำงานของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม โดยคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่าลิเคิร์ต (Likert Rating Scale) มี 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลความสุขในการทำงานของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม โดยคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่าลิเคิร์ต (Likert Rating Scale) มี 5 ระดับ

2. การหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 การหาอัตราส่วนความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Index of consistency : IOC)

2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability test) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) มีค่าสัมประสิทธิ์ของเครื่องมือ เท่ากับ 0.951

3. วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้กำหนดการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 191 คน ทำแบบสอบถามคนละ 1 ชุด ระหว่างช่วงเดือนกันยายน 2566 ถึง เดือนตุลาคม 2566 ซึ่งมีขั้นตอนการเก็บข้อมูลดังนี้

1. ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามมีจำนวนเท่ากับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา
2. ขออนุญาตจากมหาวิทยาลัยฯ เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล
3. แนะนำตัวและชี้แจงวัตถุประสงค์ พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการเก็บข้อมูลและแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 191 ทำแบบสอบถามคนละ 1 ชุด
4. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบจำนวน และความสมบูรณ์ของข้อมูลเพื่อเตรียมความพร้อมในขั้นตอนต่อไป

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลแรงจูงใจในการทำงานของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลความสุขในการทำงานของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนที่ 4 ระหว่างแรงจูงใจในการทำงานที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) วิธีนำเข้าสู่ข้อมูล (Step Wise)

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายที่มีจำนวน 149 คน เพศหญิงมีจำนวน 42 คน อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าส่วนใหญ่วัยระหว่าง 18-30 ปี จำนวน 64 คน รองลงมาคือผู้ที่มีช่วงอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 60 คน ตามมาด้วยผู้ที่มีช่วงอายุ 41-50 ปี จำนวน 26 คน และลำดับสุดท้ายคือผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 41 คน สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพ สมรส จำนวน 107 คน สถานภาพโสด จำนวน 72 คน สถานภาพหย่า/หม้าย จำนวน 12 คน ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 125 คน ระดับอนุปริญญา/ ปวส. จำนวน 45 คน ระดับปริญญาโท จำนวน 16 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 5 คน พนักงานผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับตำแหน่ง 5-7 จำนวน 111 คน ระดับตำแหน่ง 2-4 จำนวน 40 คน และ พนักงานที่มีระดับตำแหน่ง 8 ขึ้นไป จำนวน 40 คน รายได้ต่อเดือนโดยเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนโดยเฉลี่ย 20,000-35,000 บาท จำนวน 70 คน รายได้ต่อเดือนโดยเฉลี่ย 50,000 บาทขึ้นไป จำนวน 48 คน รายได้ต่อเดือนโดยเฉลี่ย 35,000-50,000 บาท จำนวน 43 คน และมีรายได้ต่อเดือนโดยเฉลี่ย ไม่เกิน 20,000 บาท มีจำนวน 30 คน ระยะเวลาในการทำงานส่วนใหญ่ 6-10 ปี จำนวน 59 คน การทำงาน 20 ปีขึ้นไป จำนวน 59 คน การทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 38 คน และการทำงาน 11-19 ปี จำนวน 35 คน

ตอนที่ 2 ข้อมูลปัจจัยจูงใจในการทำงานของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม
ตารางที่ 1 ปัจจัยจูงใจในการทำงาน

ปัจจัยจูงใจในการทำงาน	ระดับความสำคัญ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
ด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงาน	4.13	0.63	มาก	1
ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ	3.95	0.65	มาก	4
ด้านลักษณะของงาน	4.01	0.62	มาก	2
ด้านความรับผิดชอบ	3.96	0.65	มาก	3
ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน	3.94	0.66	มาก	5
ภาพรวม	4.00	0.56	มาก	

พบว่า ปัจจัยจูงใจในการทำงานของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 5 ด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยรวมมากที่สุดได้แก่ ด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) รองลงมา คือ ด้านลักษณะของงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) ด้านความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

($\bar{X} = 3.96$) ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ข้อมูลปัจจัยค้ำจุนในการทำงานของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม

ตารางที่ 2 ปัจจัยค้ำจุนในการทำงาน

ปัจจัยค้ำจุนในการทำงาน	ระดับความสำคัญ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
ด้านเงินเดือนและค่าตอบแทน	3.65	0.77	มาก	5
ด้านความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน	3.89	0.71	มาก	4
ด้านนโยบายและการบริหารงาน	3.89	0.70	มาก	4
ด้านการบริหารจัดการ การบังคับบัญชา	3.92	0.72	มาก	2
ด้านสภาพการทำงาน	3.90	0.63	มาก	3
ด้านความมั่นคงในการปฏิบัติงาน	4.01	0.68	มาก	1
ภาพรวม	3.88	0.59	มาก	

พบว่า ปัจจัยค้ำจุนในการทำงานของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 6 ด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยรวมมากที่สุดได้แก่ ด้านความมั่นคงในการปฏิบัติงาน ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการ การบังคับบัญชา ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) ด้านสภาพการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) ด้านความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) ด้านนโยบายและการบริหารงาน ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) และ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านเงินเดือนและค่าตอบแทน มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ข้อมูลระหว่างแรงจูงใจในการทำงานที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม

ตารางที่ 3 ความสุขในการทำงาน

ความสุขในการทำงาน	ระดับความสุข			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
ด้านความสำเร็จงาน	4.11	0.64	มาก	2
ด้านการยอมรับนับถือ	4.03	0.66	มาก	4
ด้านความรักในงาน	4.07	0.70	มาก	3
ด้านการติดต่อสัมพันธ์	4.13	0.68	มาก	1
ภาพรวม	4.09	0.59	มาก	

พบว่า ความสุขในการทำงานของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยรวมมากที่สุด ได้แก่ ด้านการติดต่อสัมพันธ์ ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) รองลงมา คือ ด้านความสำเร็จงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่

ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) ด้านความรักในงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการยอมรับนับถือ มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) ตามลำดับ

ตอนที่ 5 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ของแรงจูงใจในการทำงานที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม สามารถเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติ ได้ดังนี้

H0: ปัจจัยจูงใจในการทำงานไม่สามารถทำนายความสุขในการทำงานของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม

H1: ปัจจัยจูงใจในการทำงานอย่างน้อย 1 ด้าน สามารถทำนายความสุขในการทำงานของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ การวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยเลือกตัวแปรอิสระเข้าสมการถดถอยด้วยเทคนิค (Stepwise) โดยใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น จะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ Sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05 ซึ่งผลการทดสอบแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณความสุขในการทำงานโดยรวมโดยใช้การวิเคราะห์ (Multiple Regressions)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
Regression	36.932	2	18.466	116.259	.000 ^c
Residual	29.861	188	.159		
Total	66.793	190			

Predictors: (Constant), ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน, ความรับผิดชอบ

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยจูงใจของพนักงานมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับความสุขในการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสามารถสร้างสมการที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์เชิงเส้นตรงได้ ซึ่งจากการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณได้ ดังตาราง 2

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์แรงจูงใจในการทำงาน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ตัวแปร	B	SE	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
ค่าคงที่ (Constant)	1.280	.186		6.863	.000		
ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน (X5)	.359	.070	0.402	5.102	.000	0.383	2.612
ความรับผิดชอบ (X4)	.351	.072	0.385	4.884	.000	0.383	2.612
	R	=.744 ^b		Adjusted R ²	=.548		
	R ²	=.553		SE	=.39854		

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม (y) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน (X5) ด้านความรับผิดชอบ (X4) ตามลำดับ โดยตัวแปรทั้ง 2 ตัวนี้สามารถร่วมกันส่งผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม (y) ได้ร้อยละ 54.80 ($\text{adjusted } R^2 = .548$)

ผู้วิจัยจึงได้นำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรที่ส่งผลมาเขียนเป็นสมการที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม (y) โดยใช้คะแนนดิบ ดังนี้

$$y = 1.280 + .359X5 + .351X4$$

ตอนที่ 6 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยคำจูนในการทำงานที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม สามารถเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติ ได้ดังนี้

H0: ปัจจัยคำจูนในการทำงานไม่สามารถทำนายความสุขในการทำงานของพนักงานไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม

H1: ปัจจัยคำจูนในการทำงานอย่างน้อย 1 ด้าน สามารถทำนายความสุขในการทำงานของพนักงานไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ การวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยเลือกตัวแปรอิสระเข้าสมการถดถอยด้วยเทคนิค (Stepwise) โดยใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น จะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ก็ต่อเมื่อ Sig. มีค่าน้อยกว่า 0.05 ซึ่งผลการทดสอบแสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณความสุขในการทำงานโดยรวมโดยใช้การวิเคราะห์ (Multiple Regressions)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
Regression	48.021	4	12.005	118.955	.000 ^e
Residual	18.772	186	.101		
Total	66.793	190			

Predictors: (Constant), ความมั่นคงในการปฏิบัติงาน, ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน, นโยบายและการบริหารงาน, การบริหารจัดการ การบังคับบัญชา

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยคำจูนของพนักงานมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับความสุขในการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสามารถสร้างสมการที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์เชิงเส้นตรงได้ ซึ่งจากการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณได้ดังตาราง 7

ตารางที่ 7 แสดงผลการวิเคราะห์แรงจูงใจในการทำงาน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ
(Stepwise Multiple Regression Analysis)

ตัวแปร	B	SE	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
ค่าคงที่ (Constant)	0.854	0.150		5.683	.000		
ความมั่นคงในการปฏิบัติงาน (X11)	0.273	0.054	0.314	5.108	.000	0.400	2.497
ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน (X7)	0.266	0.050	0.318	5.295	.000	0.418	2.392
นโยบายและการบริหารงาน (X8)	0.161	0.057	0.189	2.836	.005	0.342	2.928
การบริหารจัดการ การบังคับบัญชา (X9)	0.120	0.052	0.146	2.307	.022	0.375	2.666
R	=.848 ^d		Adjusted R ² =.713				
R ²	=.719		SE		=.31768		

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม (y) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านความมั่นคง ในการปฏิบัติงาน (X11) ด้านความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน (X7) ด้านนโยบายและการบริหารงาน (X8) ด้านการบริหารจัดการ การบังคับบัญชา (X9) ตามลำดับ โดยตัวแปรทั้ง 4 ตัวนี้สามารถร่วมกันส่งผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม (y) ได้ร้อยละ 71.30 (adjusted R² = .713)

ผู้วิจัยจึงได้นำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรที่ส่งผลมาเขียนเป็นสมการที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม (y) โดยใช้คะแนนดิบ ดังนี้

$$y = 0.854 + 0.273X_{11} + 0.266X_7 + 0.161X_8 + 0.120X_9$$

อภิปรายผลการวิจัย

ปัจจัยจูงใจในการทำงานของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับมาก พบว่า ด้านความรับผิดชอบ ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงานมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างความสุขในการทำงานที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐชัย วงศ์สกุลลักษณ์, (2564) พบว่า พนักงานแต่ละตำแหน่งมีความรับผิดชอบในงานค่อนข้างสูง สามารถปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างถูกต้องและทันเวลา โดยที่ผู้บังคับบัญชาไม่ต้องควบคุมดูแลการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด รวมทั้งเสียสละทุ่มเทแรงกายแรงใจให้กับองค์กรอย่างไม่รู้สึกลำบาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริินภา ภูษาดา, (2566) พบว่า ภาพรวมของปัจจัยจูงใจมีความสัมพันธ์ระดับสูงกับความสุขในการทำงานของนักวิชาการสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นาดยา โชติกุล และคณะ, (2560) พบว่า องค์กรได้มีการพัฒนาความรู้ ความสามารถของพนักงานอยู่เสมอ โดยเปิดโอกาสให้พนักงานได้เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะให้การปฏิบัติงานเป็นประจำ ได้รับความไว้วางใจในการทำงานเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายได้อย่างเต็มที่ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจัยจูงใจ เป็นสิ่งกระตุ้นและเป็นแรงผลักดันให้พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดมหาสารคาม เกิดความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้และเกิดความพึงพอใจในความสำเร็จ

ปัจจัยสำคัญในการทำงานของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับมาก พบว่า ด้านความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ด้านนโยบายและการบริหารงาน ด้านการบริหารจัดการ การบังคับบัญชา ด้านความมั่นคงในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์ต่อกันกับความสุขในการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรเพชร บุตรดี (2563) กล่าวว่า สามารถแสดงได้ว่านโยบายและการบริหารงานมีความชัดเจน แจ่มแจ้ง พนักงานสามารถเข้าใจและปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายขององค์กร สามารถนำมาซึ่งความสุขของพนักงาน และณัฐนันท์ ศรีนุกูล, (2565) พบว่า องค์กรที่มีความมั่นคง มีภาพพจน์ชื่อเสียงที่ดีต่อสายตาผู้อื่น สามารถทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวดีขึ้น มีสวัสดิการและคุณภาพชีวิตที่ดี มีความปลอดภัยในการทำงาน และมีรายได้ที่เหมาะสมว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจภายใน

ความสุขในการทำงานของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม ในภาพรวมมีความสุขในการทำงานอยู่ในระดับมาก ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า พนักงานในสังกัดการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคมหาสารคาม ส่วนใหญ่ต่างมีความภาคภูมิใจในการปฏิบัติงานของตนเอง เป็นอาชีพที่มีเกียรติและได้รับการยอมรับนับถือจากประชาชนและมีความสำคัญกับองค์กร จึงมีความตั้งใจในการทำงาน มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีอุดมการณ์ที่ดีในการทำงาน พยายามพัฒนาตนเองในการทำงานให้สูงขึ้นทุ่มเทในการทำงานให้มีประสิทธิภาพการทำงานสูงสุด รวมถึงให้ได้ผลงานตามเป้าหมายที่องค์กรได้กำหนดไว้ตามภารกิจของหน่วยงานคือ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค มีภารกิจในการส่งและจ่ายกระแสไฟฟ้ามีความมั่นคงในการทำงาน มีสิทธิสวัสดิการและคุณภาพชีวิตที่ดี มีรายได้ที่เหมาะสม ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับ มนชนก ชูพรรคเจริญ (2562) พบว่า มีระดับความสุขในการทำงานมาก ประกอบด้วย ค่าตอบแทนที่เหมาะสม ความก้าวหน้าและมั่นคง สภาพแวดล้อมและบรรยากาศการทำงาน การติดต่อสัมพันธ์ และด้านความสมดุลระหว่างชีวิตงานกับชีวิตด้านอื่น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยนี้ทำให้ทราบถึงแรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ด้านความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ด้านนโยบายและการบริหารงาน ด้านการบริหารจัดการ การบังคับบัญชา ด้านความมั่นคงในการปฏิบัติงาน ซึ่งหน่วยงานสามารถนำข้อมูลแรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงาน มาปรับใช้ในการวางแผนทรัพยากรมนุษย์ เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการทำงานที่ตรงต่อความต้องการของพนักงาน ซึ่งจะก่อให้เกิดความสุขในการทำงานในองค์กร พนักงานมีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน มีการดูแลเอาใจใส่ ทุ่มเทร่างกาย และแรงใจในการทำงานให้สำเร็จลุล่วง ผู้วิจัยจึงได้ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงาน ดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้ผลการศึกษาในครั้งนี้สามารถขยายต่อไปในมิติที่กว้างมากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ในการสร้างแรงจูงใจและความสุขในการทำงานของหน่วยงาน รวมถึงปัญหาอื่นที่มีความเกี่ยวข้องกัน ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะประเด็นสำหรับการทำการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรมีการศึกษาแรงจูงใจในการทำงานปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงาน เช่น สภาพชีวิตส่วนตัว การเรียนรู้ร่วมกัน การสร้างคุณค่า การส่งเสริมความก้าวหน้า เพื่อให้สามารถรับข้อมูลได้อย่างรอบด้าน

2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจในงานที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของพนักงานเพิ่มเติมนอกจากที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา เพื่อให้งานวิจัยกว้างขวางและสมบูรณ์มากขึ้นและสามารถนำมาสร้างความสุขในการทำงานให้กับพนักงาน

เอกสารอ้างอิง

กองบริหารงานบุคคล การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค. (2566, 10 สิงหาคม). สรุปรายข้อมูลจำนวนพนักงาน.

<https://datastudio.google.com/u/0/reporting/109208df-db3b-428d-a65f-6355d497726e/page/XoedB>

ชนากานต์ นาพิมพ์. (2561). คุณลักษณะส่วนบุคคลและแรงจูงใจที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดเพชรบูรณ์. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ณัฐชัย วงศ์ศุภลักษณ์. (2564). อิทธิพลของแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและความผูกพันในองค์กรที่มีต่อความสุขของผู้ให้บริการรถโดยสารสาธารณะ. วารสารบริหารธุรกิจเทคโนโลยีมหานคร, 18(2), 180-200.

ณัฐฐินันท์ ศรีบุญกุล, (2565). แรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของบุคลากรสังกัดกระทรวงแรงงานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 2(5), 253-272.

นาคยา โชติกุล และ ณัฐธิดา บุญเรือง. (2560). แรงจูงใจในการทำงานที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจและความสุขในการทำงาน กรณีศึกษา พนักงานเทศบาลเมืองสละเตา จังหวัดสงขลา. การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 8 (น. 214-224). มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

พรเพชร บุตรดี. (2563). อิทธิพลของแรงจูงใจในการทำงานที่มีต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม. [วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

มนชนก ชูพรรณเจริญ. (2562). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสุขในการทำงานของพนักงาน เอกชนในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัด สมุทรปราการ. คณะบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมเชิงนวัตกรรม. สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น.

ศิริินภา ภูชาดา. (2566). แรงจูงใจและปัจจัยแห่งความสำเร็จที่มีผลต่อความสุขในการทำงานของนักวิชาการ
สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดขอนแก่น. *วารสารวิจัยสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 16(2), 74-96.

สุรินทร์ นียมางกูร, พระมหากฤษฎา กิตติโสภโณ, วัชรินทร์ ชาญศิลป์ และพิเชฐ ทั้งโต. (2564). อิทธิพลของ
แรงจูงใจในการปฏิบัติงานการเห็นคุณค่าในตนเองและหลักอิทธิบาทธรรมที่มีต่อความสุขในการทำงาน
ของบุคลากรสายปฏิบัติการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์
ปริทรรศน์*, 10(2), 114-125.

Herzberg, Frederick., Mausner, Bernard and Snyderman, Barbara B. (1959). *The Motivation to
Work*. John Wiley.

Manion, J. (2003). Joy at work: Creating a positive workplace. *Journal of Nursing
Administration*, 33(12), 652-655.

การพัฒนาการจัดการกิจกรรมเกมการศึกษาโดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่น
เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย

The Development of Educational Game's Activity Management through Local
Natural Media Encouraging Early Childhood's Analytical Thinking

รพีพรรณ แก้วโกคา^{1,*}, โสภา ชัยพัฒน์² และ ญาณิน ดาจง³

Rapipan Keawpoka^{1,*}, Sopa Chaiyapat² and Yanin Dajong³

^{1,2,3}สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล

^{1,2,3}Early Childhood Education Department, Faculty of Education, Santapol Collage

*Corresponding author's e-mail: rapimaam@gmail.com

วันรับบทความ (Received)

9 เมษายน 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

17 กรกฎาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ(Accepted)

11 สิงหาคม 2567

บทคัดย่อ

บทความวิจัย เรื่อง การพัฒนาการจัดการกิจกรรมเกมการศึกษา โดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ 1) เพื่อหาประสิทธิภาพของกิจกรรมตามแนวคิดไฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่นที่สามารถส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย 2) เพื่อเปรียบเทียบการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดการกิจกรรมตามแนวคิดไฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัย ชาย - หญิง (อายุระหว่าง 4 – 5 ปี) ที่กำลังศึกษาอยู่ที่กำลังศึกษาอยู่ระดับปฐมวัยปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนบ้านกวดงมะไฟ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี จำนวน 10 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการกิจกรรมเกมตามแนวคิดไฮสโคป จำนวน 3 แผน ได้แก่ แผนที่ 1 เจ้าหน้าที่ผู้สังเกต แผนที่ 2 เจ้าหน้าที่ผู้จัดวาง แผนที่ 3 เจ้าหน้าที่ผู้เข้าใจละนะ 2) แบบทดสอบการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยสำหรับทดสอบทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย จำนวน 15 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t (t-test) ผลวิจัยพบว่า 1) การจัดการกิจกรรมเกมตามแนวคิดไฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.00/92.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และ 2) การจัดการกิจกรรมเกมตามแนวคิดไฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่นก่อนและหลังการทดลองของเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านกวดงมะไฟ จังหวัดอุดรธานี มีทักษะการคิดวิเคราะห์ภายหลังได้รับการจัดการกิจกรรมตามแนวคิดไฮสโคปโดยใช้สื่อ ธรรมชาติท้องถิ่น สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการกิจกรรมตามแนวคิดไฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่นทั้ง ภาพรวมและรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: กิจกรรมเกมการศึกษา, สื่อธรรมชาติท้องถิ่น, ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) determine the efficiency of activities based on high-scope concept using local natural media that enable to promote analytical thinking of early childhood students, 2) compare analytical thinking of early childhood students before and after organizing activities according to high-scope concept using local natural media. The sample group consisted of 10 male and female early childhood students (aged between 4 - 5 years) who were studying in the second year of early childhood education in the second semester of the academic year 2022 at Ban Kew Dong Mafai School, Phen district, UdonThani province, with the total number of 10samples which were obtained by cluster random sampling. The research tools consisted of 1) 3 plans for game activity according to high-scope concept, namely: Map 1 The little baby who observed; Map 2 the little baby who organized, Map,3 the little baby who understood, 2) the analytical thinking test of early childhood student to test analytical thinking skills of early childhood students, 15 items. The statistics were used for analyzing the data comprised frequency, percentage, mean, standard deviation, and testing of hypothesis by t-test. The research results were found that: 1) The efficiency of educational game and activities of high-scope concept using local natural media promoting the early childhood student's analytical thinking skills was at 80.00/92.67 that was higher than the specific criteria, and 2) The efficiency index of high-scope concept using local natural media was higher than the pre-test result both in overall and each aspect with the statistical significance at 0.05.

Keywords: Educational Game Activities; Local Natural Media ; Promoting Analytical Thinking of Early Childhood

บทนำ

การคิดวิเคราะห์ถือเป็นสมรรถภาพที่สำคัญยิ่งของมนุษย์มุ่งให้เกิดขึ้นในตัวเด็กทุกระดับทุกสาขาวิชา และเป็นรากฐานสำคัญที่จะทำให้เด็กมีความสามารถในการเรียนรู้ และการดำเนินชีวิตของบุคคลที่ต้องใช้ซึ่งช่วยส่งเสริมความฉลาดทางสติปัญญา ช่วยให้คนเราสำรวจความสมเหตุสมผลของข้อมูลที่ปรากฏ ช่วยวินิจฉัยข้อเท็จจริงจากประสบการณ์ส่วนบุคคล และยังเป็นความคิดพื้นฐานของการคิดอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการคิดเชิงกลยุทธ์ การคิดเชิงเปรียบเทียบ การคิดสร้างสรรค์ เพราะช่วยให้รู้ ข้อเท็จจริง รู้เหตุผลเบื้องหลังของสิ่งที่เกิดขึ้น เข้าใจความเป็นไปของเหตุการณ์ต่าง ๆ ทำให้ได้ ข้อเท็จจริงที่เป็นฐานความรู้ ในการนำไปใช้ ประเมิน แก้ปัญหา ตัดสินใจต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง การส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิด

วิเคราะห์นั้น ควรคำนึงถึงการเรียนรู้ของเด็ก ปฐมวัยที่ต้องเป็นกิจกรรมที่เด็กสนใจและเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก โดยครูมีหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะ และสนับสนุน ให้เด็กลงมือกระทำด้วยตนเอง มีความสนุกสนาน เรียนรู้จากเรื่องใกล้ตัวที่เด็กมีความคุ้นเคยหรือมีประสบการณ์มาก่อน แล้วค่อยเสนอสิ่งใหม่ที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเก่า และต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม จะช่วยให้กระบวนการซึมซับประสบการณ์ และการปรับโครงสร้างทางปัญญาเพื่อจัดระบบความรู้ของเด็กเป็นไปด้วยดี สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจท์ ที่อธิบายว่า เด็กทุกคนตั้งแต่เกิดมาพร้อมที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เด็กจะพัฒนาการคิดและสร้างเป็นองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งอาศัยกระบวนการ 2 อย่าง คือ การซึมซับประสบการณ์ และการปรับโครงสร้างทางสติปัญญา (สรวงศ์ ไคว้ตระกูล, 2544)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเกิดการคิดวิเคราะห์นั้น จะใช้วิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบัน สอดคล้องกับ ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2556) ที่กล่าวว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์เป็นทักษะที่สามารถพัฒนาได้จากประสบการณ์อื่นหลากหลาย และบรรยากาศการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เรียน สภาพปัญหาของเด็กระดับการศึกษาปฐมวัยในปัจจุบันพบว่า ปัญหาสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ คือ ครูผู้สอนให้ความสำคัญกับคำตอบมากกว่ากระบวนการ เด็กขาดเครื่องมือช่วยคิดในระหว่างเรียนรู้ เด็กไม่เกิดการเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์ ระบบการศึกษาขาดการประเมินผลสัมฤทธิ์ในส่วนของกระบวนการเรียนรู้ และนักเรียนขาดประสบการณ์ความภาคภูมิใจจากผลงานที่คิดได้

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาสถานศึกษาที่สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ในระดับปฐมวัยได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้เรียนว่า ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แต่พบว่าเด็กปฐมวัยเมื่ออยู่ในห้องเรียนไม่ค่อยสนใจกิจกรรม ขาดความตั้งใจในการฟังคำถาม การคิดวิเคราะห์ นอกจากนี้ยังพบว่าวิธีการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ส่วนใหญ่เป็นการเน้นที่ตัวครูผู้สอนเป็นผู้บอกความรู้ ไม่ได้ให้เด็กเรียนรู้จากการกระทำกับกิจกรรมที่หลากหลาย และสิ่งที่เด็กสนใจมาช่วยกระตุ้นประสาทสัมผัส เด็กลงมือปฏิบัติ ทำให้การพัฒนาทักษะ การจัดหมวดหมู่การเรียงลำดับเหตุการณ์การสรุปความน้อยกว่าที่ควรและเด็กไม่ได้ทำกิจกรรมที่มีสื่อหลากหลาย ทำให้ไม่มีโอกาสทำกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สอดคล้องกับกุลละชาติ ขาญศรี (2554) ที่ศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังได้รับการจัดกระบวนการคิดทางวิทยาศาสตร์นอกห้องเรียน และสมาลี หมวดไธสง (2554) พบว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยเพิ่มขึ้นหลังจากที่ใช้การจัดประสบการณ์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้าการที่เด็กได้มีโอกาสสัมผัสกับสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ตามธรรมชาติ เช่น ดิน ทราย น้ำ หิน ฯลฯ นำมาเป็นสื่อเบื้องต้นที่จะช่วยพัฒนาประสาทรับรู้และการเคลื่อนไหว เพื่อให้เข้าใจถึงสภาพความจริง ของวัตถุ (เยาหวา เดชะคุปต์, 2542) การเลือกใช้สื่อธรรมชาติมาใช้เป็นเกมการศึกษาในการส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ให้กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 เพื่อให้เด็กมีโอกาสทำกิจกรรมด้วยตนเอง ได้สัมผัสกับวัตถุของจริง มีประสบการณ์กับสิ่งที่ป็นรูปธรรม เด็กจะเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติกับวัตถุเท่านั้น และการมีปฏิสัมพันธ์กับครูและเพื่อน ๆ

ในห้องเรียนส่งผลด้านการสร้างความรู้ทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำพูดที่กระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจ ใฝ่รู้ เนื่องจากเด็กไม่ต้องการการสอนโดยตรงแต่จากการที่ได้เผชิญกับปัญหา และสถานการณ์จริงจะส่งผลให้เด็กมีโอกาสได้ฝึกคิดวิเคราะห์มากขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะศึกษาว่า เกมการศึกษาโดยการใช้สื่อจากธรรมชาติท้องถิ่น เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะสามารถส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย ปีที่ 3 ได้ ซึ่งรูปแบบของการจัดกิจกรรมให้เด็กนั้นเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง เรียนรู้ผ่านการเล่นเกม และใช้สื่อที่เป็นรูปธรรมจากการใช้สื่อที่เป็นของจริงจับต้องได้ที่มีความหลากหลาย และส่งเสริมให้เด็กมีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตัวเอง เป็นการฝึกให้เด็กได้เล่นอย่างมีจุดหมาย เน้นการใช้ ประสาทสัมผัสทั้ง 5 การใช้เกมการศึกษา มาใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การคิดวิเคราะห์เพื่อ ลดความเครียดจากเนื้อหาที่ยากสำหรับเด็ก เป็นการกระตุ้นความสนใจและส่งเสริมให้เด็กมีทัศนคติที่ดีต่อการคิดวิเคราะห์มากขึ้น และเป็นพื้นฐานในการคิดวิเคราะห์ให้กับเด็กในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

โดยผู้วิจัยได้นำเอาการจัดกิจกรรมเกมที่ประยุกต์ตามแนวคิดไฮสโคปมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้ โดยในการจัดกิจกรรมประสบการณ์ตามแนวคิดไฮสโคป จะเน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก โดยครูจะต้องจัดบรรยากาศให้อบอุ่นและปลอดภัยสำหรับเด็ก การมีปฏิสัมพันธ์ ที่ดีระหว่างครูกับเด็กจะทำให้เด็กเกิดความมั่นใจกล้าพูดกล้าแสดงออกและกล้าปรึกษาครูจะต้องเอาใจใส่แม้แต่เรื่องเล็กน้อย การป้อนคำถามให้เด็กเกิดความคิด จินตนาการ การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อเด็กนั้น นับได้ว่ามีคุณค่ามากกว่าการยกย่องชมเชย การให้รางวัล ดังนั้น ครูจะเป็นผู้กระตุ้นด้วยคำถามปลายเปิดเพื่อให้เด็กได้คิดในห้องเรียนจะมีมุมต่าง ๆ เพื่อให้เด็กสนใจ เด็กจะเรียนรู้ผ่านการกระทำและเชื่อมโยงสู่ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมกับสัญลักษณ์ต่าง ๆ (ณัฐฐา มหาสุคนธ์, 2561) สิ่งสำคัญในการเรียนรู้ตามหลักของไฮสโคป คือ การจัดให้เด็กได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ จัดกิจกรรมผ่านกระบวนการวางแผน การปฏิบัติ และการทบทวนเสริมสร้างกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นแนวทางเดียวกับจุดหมายในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการใช้เกมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ในระดับเด็กปฐมวัย เกมการศึกษาเป็นเกมที่เป็นพื้นฐานทางการศึกษาของเด็กปฐมวัยที่มุ่งเน้นการสังเกต คิดหาเหตุผลและแก้ปัญหาจากการเล่น ในการเล่นเกมจะเป็นผู้วางแผนและเล่นเกมเอง (อารมณ สุวรรณपाल, 2551) และเกมการศึกษา (Didactic Games) ยังเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้ ใช้สติปัญญาในการสังเกตคิดหาเหตุผลและแก้ปัญหาโดยพยายามฝึกให้ใช้เวลาสั้นสุด

เกมการศึกษาเล่นได้ทั้งแบบเดี่ยวและแบบกลุ่ม เกมการศึกษาเหมาะสำหรับเด็กอายุ 3-6 ขวบ โดยมีจุดประสงค์เพื่อ 1) ส่งเสริมการสังเกต จำแนก และเปรียบเทียบ 2) ส่งเสริมการสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา 3) ส่งเสริมการคิดหาเหตุผลและตัดสินใจ แก้ปัญหา 4) ช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนรู้ 5) ปลูกฝังคุณธรรม เช่น ความรับผิดชอบ ระเบียบวินัย สิ่ง que เด็กเรียนรู้จากเกมการศึกษาคือ การฝึกคิด (กรมวิชากร, 2560) และจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดและเกมการศึกษา ยังชี้ให้เห็นว่า

เกมการศึกษาช่วยพัฒนาความสามารถในการคิดในเด็กปฐมวัยได้ผลดีเป็นอย่างยิ่ง เช่น กัญญชลา ศิริชัย (2549) ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมเกมการศึกษามิติสัมพันธ์ที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลของเด็กปฐมวัย ส่งผลทำให้เด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดกิจกรรมเกมการศึกษามิติสัมพันธ์มีพัฒนาการด้านการคิดอย่างมีเหตุผลสูงขึ้น พจนารถ บุญพงษ์ (2549) ยังพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะการคิดมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้น และลักขณา แก้วทอง (2550) ได้ศึกษาการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้วยเกมการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า แผนการจัดประสบการณ์ด้านความคิดสร้างสรรค์ด้วยเกมการศึกษามีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และสามารถทำให้เด็กมีการพัฒนาด้านความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาการจัดกิจกรรมตามแนวคิดไฮสโคป โดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีศักยภาพในการดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 และเป็นแนวทางให้ครูปฐมวัยและผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้นำแนวทางพื้นฐานของการคิดวิเคราะห์ให้ผู้เรียนไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการส่งเสริมการคิดวิเคราะห์อันส่งผลให้การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

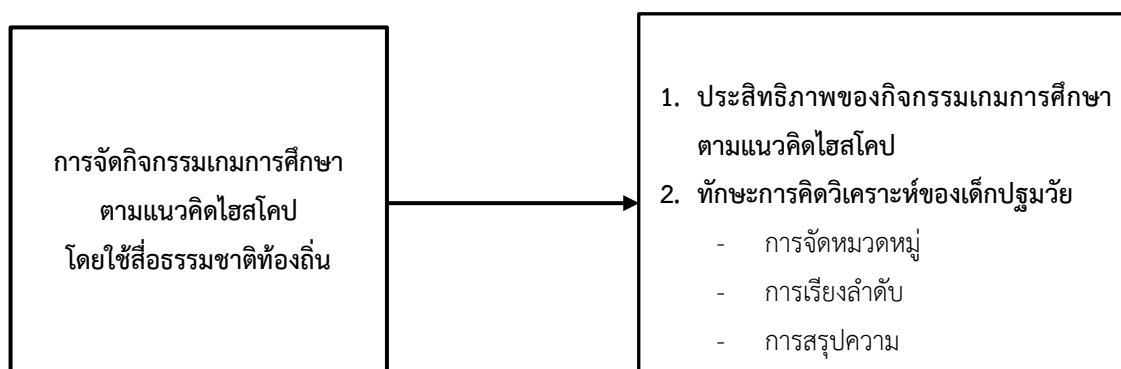
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดของไฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่นที่สามารถส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยปีที่ 2 โรงเรียนบ้านกวดงมะไฟ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบการคิดวิเคราะห์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของเด็กปฐมวัยปีที่ 2 โรงเรียนบ้านกวดงมะไฟ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี

สมมติฐานการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดของไฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่นที่สามารถส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยปีที่ 2 โรงเรียนบ้านกวดงมะไฟ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. การคิดวิเคราะห์หลังการเรียนผ่านกิจกรรมเกมการศึกษาแนวคิดของไฮสโคป โดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่นที่สามารถส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยปีที่ 2 โรงเรียนบ้านกวดงมะไฟ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี มีทักษะการคิดวิเคราะห์สูงกว่าก่อนเรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามแบบแผนการวิจัยใช้การทดลองแบบกลุ่มเดียว ทดสอบก่อนและหลังการทดลองตามแบบ (One Group Pretest – Posttest) (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2554)

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยในครั้งนี้คือ เด็กปฐมวัยชาย - หญิง (อายุระหว่าง 4 – 5 ปี) ที่กำลังศึกษาอยู่ระดับปฐมวัยปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนบ้านกวดงมะไฟ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี โดยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผู้วิจัยเลือกศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดไฮสโคป โดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่นจำนวน 3 แผน ได้แก่ แผนที่ 1 เจ้าหน้าที่น้อยนักสังเกต แผนที่ 2 เจ้าหน้าที่น้อยจอมจัดวาง แผนที่ 3 เจ้าหน้าที่น้อยเข้าใจละนะ แผนที่ใช้ในการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาแผนละ 20 นาที ซึ่งมีกระบวนการในการพัฒนาคือ ศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง สังเคราะห์กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี และกรอบแนวคิดการออกแบบแผนการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดไฮสโคป โดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่น จากนั้นพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดไฮสโคป โดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่น และทำการประเมินประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดไฮสโคป โดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย ซึ่งมีกระบวนการสร้างคือ ศึกษาแนวคิดหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแบบทดสอบการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ทฤษฎีที่ได้จากนั้นนำมาใช้ในการออกแบบแบบทดสอบการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย โดยสร้างแบบทดสอบทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย ประกอบไปด้วยแบบทดสอบการจัดหมวดหมู่ การเรียงลำดับ การสรุปความ จำนวน 10 ชุด ชุดละ 15 ข้อ ได้ทำตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม

กับวัตถุประสงค์โดยผู้เชี่ยวชาญ และได้ทำการทดลองใช้ (Try Out) กับเด็กปฐมวัยปีที่ 3 โรงเรียนบ้านกวดงมะไฟ อำเภอฟะนิง จังหวัดอุดรธานีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความยากง่ายโดยกำหนดไว้ที่ระหว่าง 0.20 – 0.80 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป และหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยใช้สูตร KR – 20 คูเดอร์ – ริชาร์ดสัน (Kuder – Richardson KR-20) (พิสนุ พงศ์ศรี, 2552) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบทั้งฉบับที่ 0.80 รวมทั้งหมด 15 ข้อ ดังนี้ 1) ทักษะการจัดหมวดหมู่ จำนวน 2) ทักษะการเรียงลำดับเหตุการณ์ จำนวน 3) ทักษะการสรุปความ จำนวน 5 ข้อ 5 ข้อ 5 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยมีกระบวนการดังนี้

(1) การศึกษาเอกสารเกี่ยวกับพื้นฐานทางด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ พื้นฐานพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย หลักการแนวคิดในการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา การคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย การออกแบบกิจกรรมเกมการศึกษา หลักการและแนวคิดการจัดกิจกรรมแบบโฮสโคป การออกแบบและผลิตสื่อการสอนโดยใช้วัสดุธรรมชาติท้องถิ่น เพื่อนำมาสังเคราะห์กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีสำหรับการพัฒนา กิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดโฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่น

(2) สังเคราะห์กรอบแนวคิดในการออกแบบกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดโฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่นจากกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้ดำเนินการไว้ และพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดโฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่น ตามกรอบแนวคิดที่ได้สังเคราะห์ไว้

(3) ประเมินคุณภาพแผนการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดโฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย แล้วนำข้อเสนอแนะที่ได้กลับมาปรับปรุงพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดโฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย

(4) ดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการโดยการทดสอบก่อนการทดลอง (Pre-test) กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองเพื่อหาความสามารถในทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยโดยใช้แบบทดสอบการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย ดำเนินการทดลองการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดโฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่นกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งทำการทดลองในกิจกรรมเกมการศึกษา ใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน เมื่อดำเนินการทดลองครบ 6 สัปดาห์ ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังการทดลอง (Post-test) กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองโดยใช้แบบทดสอบชุดเดิมใช้เวลาในการทดสอบ 1 สัปดาห์

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย เรื่อง การพัฒนาการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดโฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดโฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดไฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย

จำนวน นักเรียน	ค่าคะแนนเฉลี่ย(E_1)			ค่าคะแนนเฉลี่ย(E_2)		
	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	ค่าประสิทธิภาพ	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	ค่าประสิทธิภาพ
10	15	12.00	80.00	15	13.9	92.67

จากตารางที่ 1 แสดงว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดไฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย มีค่าเท่ากับ 80.00/92.67 นั่นคือ การพัฒนากิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดไฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ระหว่างเรียนโดยรวมร้อยละ 80.00 และผลสัมฤทธิ์หลังเรียนโดยรวมร้อยละ 92.67

2. การเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดไฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่นก่อนและหลังการทดลองของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านกวดงมะไฟ อำเภอฟะนง จังหวัดอุดรธานี แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลองโดยภาพรวม (เด็กปฐมวัย 10 คน)

ระยะเวลา	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบน		t	df	Sig.
			มาตรฐาน	(S.D)			
ก่อนการทดลอง	15	8.30	3.02		15.58*	0	.000
หลังการทดลอง	15	13.20	2.82				

* $p < .05$

จากตารางที่ 2 พบว่าเด็กปฐมวัยมีทักษะการคิดวิเคราะห์ภายหลังได้รับการจัดกิจกรรมตามแนวคิดไฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่น สูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมตามแนวคิดไฮสโคป โดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่กำหนดไว้

3. การเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย ทั้งก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดไฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่นจำแนกตามรายด้านของทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดไฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่นเป็นรายด้าน(เด็กปฐมวัย 10 คน)

การคิดวิเคราะห์	จำนวน (n)	คะแนนก่อน		คะแนนหลัง		t	df	Sig.
		ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D			
ด้านการจัดหมวดหมู่	10	2.70	1.15	4.60	.84	8.14*	9	.000
ด้านการเรียงลำดับ	10	3.20	.78	4.60	.84	8.57*	9	.000
ด้านการสรุปความ	10	2.40	1.42	4.60	1.24	9.79*	9	.000

* $p < .05$

จากตารางที่ 3 พบว่า เมื่อพิจารณาผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมตามแนวคิดไฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่น โดยจำแนกตามรายด้าน พบว่า เด็กปฐมวัยมีทักษะการคิดวิเคราะห์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน ดังนี้

ด้านการจัดหมวดหมู่ พบว่า คะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์เด็กปฐมวัยจากการทำแบบทดสอบหลังการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาตามแนวคิดไฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่น มีคะแนนเฉลี่ยด้านการจัดหมวดหมู่ 4.60 สูงกว่าก่อนการดำเนินการจัดกิจกรรมตามแนวคิดไฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่น ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยด้านการจัดหมวดหมู่ 2.70 เพิ่มขึ้น 1.90 คะแนน แสดงว่าคะแนนของการทดสอบทักษะการคิดวิเคราะห์ด้านการจัดหมวดหมู่ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมตามแนวคิดไฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการจัดกิจกรรมตาม แนวคิดไฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่นเด็กปฐมวัยมีคะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์ด้านการจัดหมวดหมู่สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมตามแนวคิดไฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่นซึ่งเป็นไปตาม สมมติฐานของการวิจัยที่กำหนดไว้

ด้านการเรียงลำดับ พบว่า คะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยจากการทำแบบทดสอบหลังการจัดกิจกรรมตามแนวคิดไฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่น มีคะแนนเฉลี่ยด้านการเรียงลำดับเหตุการณ์ 4.60 สูงกว่าก่อนการดำเนินการจัดกิจกรรมตามแนวคิดไฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่น ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยด้านการเรียงลำดับ 3.20 เพิ่มขึ้น 1.40 คะแนน แสดงว่าคะแนนของการทดสอบทักษะการคิดวิเคราะห์ด้านการเรียงลำดับประเภทก่อนและหลังการจัดกิจกรรม ตาม แนวคิดไฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลัง การจัดกิจกรรมตามแนวคิดไฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่น เด็กปฐมวัยมีคะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์ด้านการเรียงลำดับเหตุการณ์สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมตามแนวคิดไฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่นซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่กำหนดไว้

ด้านการสรุปความ พบว่า คะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยจากการทำแบบทดสอบหลังการจัดกิจกรรมตามแนวคิดไฮสโคป โดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่น มีคะแนนเฉลี่ยด้านการสรุปความ 4.60

สูงกว่าก่อนการดำเนินการจัดกิจกรรมตามแนวคิดไฮสโคป โดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่น ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยด้านการสรุปความ 2.40 เพิ่มขึ้น 1.60 คะแนน แสดงว่าคะแนนของการทดสอบทักษะการคิดวิเคราะห์ด้านการสรุปความก่อนและหลังการจัดกิจกรรม ตามแนวคิดไฮสโคป โดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการจัดกิจกรรมตามแนวคิดไฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่น เด็กปฐมวัยมีคะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์ ด้านการสรุปความสูงกว่าก่อนการดำเนินการจัดกิจกรรมตามแนวคิดไฮสโคป โดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่กำหนดไว้

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. หลังการจัดกิจกรรมตามแนวคิดไฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติท้องถิ่นพบว่า เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์โดยการจัดกิจกรรม ตามแนวคิดไฮสโคปด้วยสื่อธรรมชาติทั้งในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ การจัดหมวดหมู่การเรียงลำดับ และการสรุปความ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากการจัดกิจกรรมตามแนวคิดไฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติ มีวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมตามแนวคิดไฮสโคปที่มีกระบวนการ 3 ประการ ที่ผู้วิจัยนำมา ได้แก่ ขั้นที่ 1 การวางแผน (Plan) ขั้นที่ 2 การปฏิบัติ/การทำงาน (Do) ขั้นที่ 3 การทบทวน (Review) และเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ เด็กได้ลงมือกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองผ่าน กิจกรรมเกมการศึกษา เพื่อค้นหา ตรวจสอบคำตอบหรือข้อมูลการจัดหมวดหมู่ การเรียงลำดับและการสรุปความจากประสบการณ์จริงในบริบทที่เป็นธรรมชาติและให้สอดคล้องกับพัฒนาการ ภายใต้บรรยากาศที่ปลอดภัย และมีอิสรภาพในการคิดและการแสดงออกของผู้เรียนโดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก จัดสภาพแวดล้อมและการใช้คำถามที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความสามารถของการคิดวิเคราะห์ ที่ประกอบด้วย ด้านการจัดหมวดหมู่ ด้านการเรียงลำดับเหตุการณ์ และด้านการสรุปความ สอดคล้องกับ สุเมธ งามนก (2562) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบไฮสโคป คือ กระบวนการเรียนรู้แบบที่เป็นกระบวนการวางแผนการปฏิบัติ และทบทวนการคิด และการทำงานของเด็กตามที่วางแผนเอาไว้ ซึ่งครูจะสร้างปฏิสัมพันธ์กับเด็กโดยการกระตุ้นความคิดด้วยการตั้งคำถาม ให้เด็กคิดและตัดสินใจทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง จะส่งเสริมให้เด็กมีการคิดเพื่อวางแผน ปฏิบัติและทบทวนด้วยกันเป็นกลุ่มใหญ่และกลุ่มเล็ก ทำให้เด็กมั่นใจในตนเองจนสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์เป็นผลงานโดยใช้ขั้นตอนการวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) และการทบทวนงาน (Review) ผ่านการกระทำการจัดการศึกษาแบบไฮสโคปจะสนับสนุนและพัฒนาศักยภาพของเด็กให้ได้ประสบการณ์ที่ดี การคิดเองและตัดสินใจลงมือทำอย่างเป็นอิสระ วิธีนี้จะทำให้เด็กเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีศักยภาพซึ่งตรงกับข้อค้นพบของ อมร ภูทองบุญ และ แสงสุรีย์ ดวงคำน้อย (2565) เรื่องความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่เกิดจากการเรียนรู้ด้วยแนวคิด Hi-Scope

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมตามแนวคิดไฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติเด็กปฐมวัยมีทักษะการคิดวิเคราะห์หลังการทดลอง โดยใช้การจัดกิจกรรมตามแนวคิดไฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติ เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ มีคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการทดลองการจัดกิจกรรมตามแนวคิดไฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติทุกด้าน โดยด้านการจัดหมวดหมู่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการเรียงลำดับและด้านการสรุปความ แสดงว่าหลังจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้เกมศึกษาตามแนวคิดไฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติเด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งสามารถอภิปรายได้ดังนี้

ด้านการจัดหมวดหมู่ ก่อนการทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.70 หลังจากการทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 เนื่องจากการจัดกิจกรรมตามแนวคิดไฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติ เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ โดยเด็กมีส่วนร่วมในการคิด ความสนใจของเด็ก การจัดกลุ่มตัวละครตามหัวเรื่อง รู้จักจัดกลุ่มสิ่งของเครื่องใช้ที่มีลักษณะเหมือนกัน รู้จักใช้วัสดุอุปกรณ์ในการประดิษฐ์ตัวละคร ซึ่งสอดคล้องกับ ญัตติฯ นันทราช (2563) ที่ศึกษาและพบว่าเป็นเช่นนั้น โดยพบว่าทักษะการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยหลักสำคัญของไฮสโคปในระดับปฐมวัยคือ การเรียนรู้แบบลงมือทำซึ่งถือว่าเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาเด็ก การเรียนรู้แบบลงมือกระทำจะเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดโปรแกรมที่พัฒนาเด็กหากกิจกรรมนั้นเหมาะสมกับพัฒนาการเด็ก และการเรียนรู้แบบลงมือทำที่มีเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลายเพียงพอ และเหมาะสมกับระดับอายุของเด็กมีโอกาสมากและมีเวลาเพียงพอที่จะเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างอิสระ ในงานวิจัยนี้ก็พบว่าเป็นเช่นนั้น กล่าวคือการจัดกิจกรรมทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ในการเรียนรู้ จากการจัดกิจกรรมตามแนวคิดไฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติ ได้แก่ การจัดกลุ่ม ประเภทสิ่งของและอธิบาย สิ่งต่าง ๆ ของวัสดุ อุปกรณ์ ในการสร้างสิ่งประดิษฐ์ ซึ่งการเรียนรู้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริงทำให้เด็กสามารถคิดวิเคราะห์และแยกประเด็นสำคัญ จัดหมวดหมู่และลำดับเรียงเรื่องราวได้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ วิชาญ ไทยแท้ และคณะ (2563) ที่พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดไฮสโคป มีทักษะด้านการสังเกตและการจำแนกของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์ อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดด้านพัฒนาการทางสติปัญญาของ เพียเจต์ Piaget (1964) ที่กล่าวไว้ว่า เด็กในช่วงอายุ 4 – 7 ปี จะเกิดความคิดรวบยอดกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวได้ดีขึ้น รู้จักแยกแยะประเภท และรู้จักชิ้นส่วนของวัตถุและสามารถใช้การคิดวิเคราะห์เพื่อจัดหมวดหมู่ได้ดีขึ้น

ด้านการเรียงลำดับ ก่อนการทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.20 แต่หลังการทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง เนื่องจากการจัดกิจกรรมตามแนวคิดไฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติ ได้เปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้การคิดวิเคราะห์ของสิ่งที่กำหนดให้หรือเรียงลำดับเหตุการณ์ที่ สัมพันธ์กัน รวมถึงการจัดลำดับความต่อเนื่องของสิ่งต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ รุสนี เจะเตะ และคณะ (2563) ที่ศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามแนวคิด ไฮสโคปพร้อมกับเกมการศึกษามีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม และมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมตามแนวคิดไฮสโคป ร่วมกับเกมการศึกษาโดยภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก ดังที่ ญัตติฯ ธิษฐาน ธิษฐาน (2556) ที่กล่าวว่า กระบวนการคิด

วิเคราะห์เป็นกระบวนการทางความคิดที่ ผู้เรียนคิดอย่างมีระบบและมีเหตุผล เป็นการคิดที่ประกอบด้วยลำดับขั้นตอนที่ต่อเนื่อง ซึ่งในแต่ละขั้นตอนจะต้องอาศัยทักษะการคิดและลักษณะการคิดต่าง ๆ สอดคล้องกับ วิลันดา ตรีตุนา (2560) ที่ศึกษาพบว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดไฮสโคปความสามารถในการคิดวิเคราะห์ด้านคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยมีเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 75 หลังการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดไฮสโคป

ด้านการสรุปความก่อนการทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.40 แต่หลังการทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง เนื่องจากการจัดกิจกรรมตามแนวคิดไฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติได้เปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง และขณะทำกิจกรรมเด็กจะได้พิจารณาความสัมพันธ์ของสิ่งที่กำหนดให้ หรือเหตุการณ์แต่ละเหตุการณ์ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการสรุปและตัดสินใจ ในทางการคิดวิเคราะห์ สอดคล้องกับ กรรณิการ์ สุริยมาตร (2560) ที่ศึกษาพบว่า การพัฒนาทักษะการคิดตามแนวคิดของไฮสโคปช่วยพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับมากทั้งเรื่องการให้ความร่วมมือในการสรุปเนื้อหาของหัวข้อในการจัดการเรียนรู้เด็กมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ โดยสังเกตจากความสามารถในการสรุปความได้ดี และจากการวิจัยนี้ พบว่าเป็นเช่นนั้น ซึ่งเด็กสามารถสรุปคำตอบ โดยการรวบรวมประเด็นที่สำคัญเพื่อหาข้อสรุปเป็นคำตอบหรือตอบปัญหาของสิ่งที่กำหนดให้ สอดคล้องกับ รุสนี เจะเตะ และคณะ (2563) พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด กิจกรรมตามแนวคิดไฮสโคปพร้อมกับเกมการศึกษามีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอีกทั้งยังสอดคล้องกับ สาอาเดย์ หมุนนัยและน้ำเพชร นาสารีย์ (2565) ที่ศึกษาพบว่าการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับการใช้เกมกระดานเรื่อง ดาวในระบบสุริยะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ส่งผลให้สมรรถนะการสรุปความและอธิบายปรากฏการณ์ในเชิงวิทยาศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดกิจกรรมให้กับเด็ก ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก การจัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับพัฒนาการ มีพื้นที่การจัดกิจกรรมเพียงพอและหลากหลาย เปิดโอกาสให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับเด็กคนอื่นในการทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
2. ผู้สอนที่จะดำเนินกิจกรรมการจัดกิจกรรมตามแนวคิดไฮสโคปโดยใช้สื่อธรรมชาติเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยควรทำความเข้าใจในรูปแบบการสอน เทคนิคและวิธีดำเนินการให้เข้าใจอย่างละเอียด และครูต้องคอยให้ความช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดเพื่อตรวจสอบว่าเด็กเข้าใจขั้นตอน กระบวนการดำเนินการอย่างเป็นระเบียบและสนุกสนาน
3. ในระยะเริ่มแรก หากผู้สอนและเด็กยังไม่มีประสบการณ์มาก่อน ผู้สอนควรมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นให้เด็กกล้าแสดงออก กล้าซักถาม ส่งเสริมให้เด็กเล่าประสบการณ์เดิม ให้กำลังใจเสริมแรงด้วยคำชมเชย

4. ผู้สอนสามารถนำกิจกรรมที่หลากหลายไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนกับเด็กปฐมวัย ทุกกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำได้ เพื่อให้เด็กปฐมวัยเกิดความรู้สึกสนุกสนานในการเรียน และฝึกทักษะในการคิดวิเคราะห์

5. ผู้สอนควรนำการจัดกิจกรรมตามแนวคิดโฮลโคบโดยใช้สื่อธรรมชาติไปใช้ในการจัดกิจกรรม เสริมประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยและทำกิจกรรมสร้างสรรค์อยู่เป็นประจำเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของ เด็กปฐมวัย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบระหว่างการจัดประสบการณ์โดยใช้การการจัดกิจกรรมตามแนวคิด โฮลโคบโดยใช้สื่อธรรมชาติ กับการจัดประสบการณ์ในกิจกรรมอื่นที่มีผลต่อการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย

2. ควรศึกษาการจัดประสบการณ์ โดยใช้การจัดกิจกรรมตามแนวคิดโฮลโคบ โดยใช้สื่อธรรมชาติ ที่มีผลต่อการพัฒนาการด้านต่าง ๆ เช่น ทักษะทางภาษา ความคิดสร้างสรรค์ ความสัมพันธ์ทางสังคมและ พฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัย เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ สุริยะมาตร. (2560). *การพัฒนากิจกรรมเสรีตามแนวคิดของโฮลโคบในการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย*. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน]. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 (สำหรับเด็กอายุ 3 - 6 ปี)*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กัญญชล ศิริชัย. (2549). *ผลของการจัดกิจกรรมเกมการศึกษามิติสัมพันธ์ที่มีต่อความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลของเด็กปฐมวัย*. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). *รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา*. ตรสัมพันธกราฟิก.
- กุลละชาติ ชาญศรี. (2554). *ผลของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย*. [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณัฐา มหาสุนทร. (2561). *การจัดประสบการณ์ตามแนวคิดโฮลโคบเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนอนุบาลชั้นอนุบาลชั้นปีที่ 1*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ณัฐา นันทราช. (2563). *การพัฒนาทักษะการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้แบบโฮลโคบด้วยกิจกรรมเกมการศึกษา*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- ณัฐนิชา รูปให้.(2566). การพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์โดยใช้เกมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ผ่านคอมพิวเตอร์แท็บเล็ตสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2556). การพัฒนาการคิด (พิมพ์ครั้งที่ 8). 119 เทคนิคพรินต์ติ้ง.
- พจนารถ บุญพงษ์. (2549). การพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของเด็กปฐมวัยโดยใช้เกมฝึกทักษะการคิด. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา]. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2554). รายงานการวิจัยประเมินผลการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล. สำนักงานนโยบายด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วม สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา.
- พิสนุ พองศรี. (2552). วิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 6). ด้านสุทธาการพิมพ์.
- วิลันดา ตรีนุตา. (2560). การพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดไฮสโคปที่ส่งเสริมความสามารถทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย. [การศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองหลักสูตรการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เยาะวะภา เดชะคุปต์.(2542) การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. เอ พี กราฟฟิค ดีไซน์.
- รุสนี เจะเตะ, ปรีดา เบ็ญการ และ อภิรัตน์ดา ทองแกมแก้ว. (2563). ผลการจัดกิจกรรมตามแนวคิดไฮสโคปร่วมกับเกมการศึกษาที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2. การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 11, 1431-1445. สภาพการเปลี่ยนแปลงสังคมโลกในศตวรรษที่ 21 ณ ห้องประชุมมหาวิทยาลัยหาดใหญ่
- ลักขณา แก้วทอง. (2550). การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้วยเกมการศึกษาของเด็กชั้นปฐมวัยปีที่ 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิชาญ ไทยแท้ และคณะ. (2563). ผลการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดไฮสโคปเพื่อพัฒนาทักษะด้านการสังเกตและการจำแนกของเด็กปฐมวัย. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น, 17(2), 97-109.
- สาอาตะย์ หมุนนุ้ย และ น้ำเพชร นาสารีย์. (2565). การศึกษาผลการใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับการใช้เกมกระดาน เรื่อง ดาวในระบบสุริยะ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการอธิบายปรากฏการณ์ เชิงวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 13(3), 1-15.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). รายงานการสังเคราะห์สภาวะการณ์และปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาไทย.
- สุมาลี หมวดยโสง. (2554). ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมกระบวนการทางวิทยาศาสตร์นอกห้องเรียน. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- สุเมธ งามกนก. (2562). การจัดการเรียนรู้แบบไฮสโคป. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย*, 1(2), 59-66.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2544). *จิตวิทยาการศึกษา*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *รายงานการสังเคราะห์สถานการณ์และปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาไทย*. สำนักพิมพ์เลขาธิการสภาการศึกษา
- อมร ภูหอมบุญ,แสงสุรีย์ ดวงคำน้อย. (2565) การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดไฮสโคป ของเด็กนักเรียนชั้นอนุบาล 3. *วารสาร จร.อุบลปริทรรศน์*, 7(1), 457-465.
- อารมณ สุวรรณपाल. (2551). การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 7-10. (พิมพ์ครั้งที่2). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- Piaget, J. (1964). Cognitive Development in Children Development and Learning. *Journal of Research in Science Teaching*, 2, 176-186.

การพัฒนาแบบฝึกเพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานกีฬาฟุตบอลสำหรับนักกีฬาชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้นโรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
Developing a Training Model to Enhance Basic Football Skills for Middle
School Athletes, Wat Phra Si Mahathat Demonstration Secondary School
Phranakhon Rajabhat University

เทพพิทักษ์ แย้มศิลา^{1,*}, ภัทรานิษฐ์ พรหมสุรินทร์² และสุนิศา โยธารอส³

Teppitak Yamsila^{1,*}, Pattranit Promsurin² and Sunisa Yotaros³

^{1,2}คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

³นักวิชาการอิสระ

^{1,2}Faculty of Education, Phranakhon Rajabhat University.

³Independent Academic

*Corresponding author's e-mail: teppitak2544@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received)

20 กุมภาพันธ์ 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

4 กรกฎาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

11 สิงหาคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกทักษะขั้นพื้นฐาน และเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะพื้นฐาน ในกีฬาฟุตบอลของนักกีฬาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครก่อนและหลังการฝึกทักษะ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ผ่านการคัดเลือกเป็นนักกีฬาฟุตบอล ในปีการศึกษา 2566 มีนักเรียนทั้งสิ้น 30 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นการเลือกแบบ การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 15 คน โดยใช้รูปแบบฝึกทักษะฟุตบอลและแบบทดสอบทักษะฟุตบอลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นประกอบด้วยทักษะฟุตบอล 6 รายการ 1) การเตะลูกฟุตบอล 2) การรับลูกฟุตบอล 3) การโหม่งลูกฟุตบอลลงสู่เป้าหมาย 4) การเลี้ยงลูกฟุตบอล 5) การส่งลูกฟุตบอลเรียดพื้นตรงเป้าหมาย 6) การส่งลูกฟุตบอลระยะไกลเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนารูปแบบฝึกเพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานกีฬาฟุตบอล 6 รายการ 1) ทดสอบการเตะลูกฟุตบอล 2) ทดสอบการรับลูกฟุตบอล 3) ทดสอบการโหม่งลูกฟุตบอลลงสู่เป้าหมาย 4) ทดสอบการเลี้ยงลูกฟุตบอล 5) ทดสอบการส่งลูกฟุตบอลเรียดพื้นตรงเป้าหมาย 6) ทดสอบการส่งลูกฟุตบอลระยะไกล ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะพื้นฐานในกีฬาฟุตบอลพบว่าการฝึกทักษะมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 20.77 หลังการฝึกทักษะมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22.55 และคะแนนทดสอบหลังเรียนของนักกีฬา

โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรี สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างมีการพัฒนาทักษะการเล่นกีฬาฟุตบอลที่ดีขึ้น

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบการฝึก, การเสริมสร้างทักษะกีฬา

ABSTRACT

This research aims to develop a basic skill training model and compare the average scores of basic football skills among secondary school athletes at Wat Phra Si Mahathat Demonstration School, Phranakhon Rajabhat University, before and after training. The population consisted of 30 secondary school students who were selected as football athletes of the academic year 2023. The sample group who chosen through the random sampling consisted of 15 students. There were 6 football skills in the training model and the tests of football skill from the researcher; 1) juggling, 2) receiving, 3) heading towards a target, 4) dribbling, 5) passing along the ground towards a target, and 6) long-distance passing. These skill tests served as data collection tools. The statistical used were mean, standard deviation, and t-test. The results showed that the training model aimed at enhancing basic football skills in six areas; 1) juggling, 2) receiving, 3) heading towards a target, 4) dribbling, 5) passing along the ground towards a target, and 6) long-distance passing. The comparison of the average scores of basic football skills revealed that the average score before training was 20.77, while training, it was to 22.55. The post-training test scores of athletes from Wat Phra Si Mahathat Demonstration School were significantly higher than the pre-training scores at the .05 significance level. Therefore, the sample group demonstrated the significant improvement in their football skills.

Keywords: Development of Training Models, Strengthening of Sports Skills

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

กีฬาฟุตบอลเป็นกีฬาประเภทหนึ่งที่มีความนิยมอย่างสูงจากบุคคลทั่วโลก ปัจจุบันกีฬาฟุตบอลเป็นกีฬาที่มีความนิยมอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะประเทศไทย กีฬาฟุตบอลถือว่าเป็นที่นิยมเป็นอันดับต้น ๆ ของทุกชนิดกีฬา และมีการจัดการแข่งขันตั้งแต่ระดับรากหญ้า ไปจนถึงระดับประเทศ และกีฬาฟุตบอลก็ได้มีการจัดการเรียนการสอนตามโรงเรียนต่าง ๆ ทั้งระดับ ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา กีฬาฟุตบอลเป็นการออกกำลังกายส่วนบุคคล หรือสามารถออกกำลังกายร่วมกันหลายคนได้ อาจจะฝึกหัดเพื่อการแข่งขัน หรือเพื่อการออกกำลังกายเพื่อความสนุกสนานก็ได้ ปัจจุบันนี้ในสถานศึกษาต่าง ๆ ได้จัดให้มีการเรียนการสอนวิชา

ฟุตบอลในรายวิชาบังคับ และเลือกรวมทั้งยังจัดให้มีการแข่งขันเพื่อส่งเสริม และสนับสนุนให้นักเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจตลอดเพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทั้งนี้กีฬาฟุตบอลเป็นกีฬาที่ใช้ทักษะความสามารถสูงเนื่องจากมีพื้นที่กว้าง ระยะเวลาสั้น กับจำนวนผู้เล่นที่เยอะผู้เล่นจึงต้องใช้ทักษะต่าง ๆ การฝึกทักษะพื้นฐานฟุตบอลเป็นสิ่งสำคัญเนื่องจากการเรียนรู้ทักษะเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้เล่นในการเล่นกีฬาได้ดี ทักษะการเล่นฟุตบอลขั้นพื้นฐาน เช่น การเลี้ยงลูกฟุตบอล เป็นรากฐานสำหรับทักษะและเทคนิคขั้นสูง และจำเป็นสำหรับผู้เล่นในการแข่งขันอย่างมีประสิทธิภาพในทุกะดับของการเล่น

การที่จะเล่นฟุตบอลให้ดีขึ้นจะต้องมีพื้นฐานทักษะฟุตบอลที่ดี ซึ่งทักษะฟุตบอลนี้ประกอบไปด้วยทักษะการเตะลูกแบบต่าง ๆ การเลี้ยงลูกบอล การหยุดลูกบอล การโหม่งลูกบอล เป็นต้น ฟุตบอลเป็นการเล่นที่ใช้ความเร็วอย่างยิ่ง และต้องการทักษะต่าง ๆ รวมทั้งความอดทนและความแข็งแรงด้วย นักฟุตบอลที่ดีจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะได้รับการฝึกทักษะต่าง ๆ เหล่านี้อย่างถูกต้อง ซึ่งในการเล่นกีฬาฟุตบอลนั้นจำเป็นที่จะต้องฝึกทักษะเบื้องต้น ให้มีทักษะที่ถูกต้องการฝึกทักษะฟุตบอลขั้นพื้นฐานเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และความสำเร็จในการเล่นกีฬา ด้วยการระบุวิธีการฝึกอบรม และเทคนิคที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดการฝึกทักษะฟุตบอลขั้นพื้นฐานเป็นสิ่งสำคัญด้วยเหตุผลหลายประการ การเรียนรู้ทักษะพื้นฐานเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้เล่นที่จะประสบความสำเร็จในการเล่นทุกระดับ แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2555-2559) กล่าวว่าจากการพัฒนากีฬาฟุตบอลที่ผ่านมายังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรโดยเฉพาะการพัฒนาทักษะกีฬาขั้นพื้นฐานการเล่นกีฬาทั้งนี้กิจกรรมพลศึกษาและการออกกำลังกายในรูปแบบต่างๆหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน โรงเรียน มหาวิทยาลัย ควรเล็งเห็นถึงความสำคัญให้เพิ่มขึ้นเพื่อที่จะพัฒนาประชากรในประเทศทุกเพศทุกวัยได้เต็มตามศักยภาพ ซึ่งแสงจันทร์ วรสมันต์ (2555) ได้กล่าวไว้ว่า “กระบวนการของการฝึกสอนจะทำงานประสานกันในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ที่เป็นผลให้มีการวางแผนโปรแกรมการฝึกซ้อมอย่างเป็นระบบ โดยออกแบบไว้สำหรับการพัฒนาความสามารถเฉพาะตัวกลุ่ม และทีมสำหรับปรับปรุงความสามารถในการฝึกซ้อมและแข่งขัน” ซึ่งก็ได้มาจากการฝึกฝนขั้นพื้นฐานที่ถูกวิธีและถูกต้อง ภาณุมาศ หอมกลิ่น (2559) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาทักษะพื้นฐานโดยใช้ชุดฝึกปฏิบัติเป็นรูปแบบที่มุ่งช่วยพัฒนาความสามารถของนักเรียนในด้านการปฏิบัติการกระทำ หรือการแสดงออกต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องใช้หลักการและวิธีการที่แตกต่าง และการที่นักกีฬาได้ทราบระดับความสามารถของตนเองจะเป็นแรงจูงใจให้มีการศึกษาหาวิธีการต่าง ๆ มาใช้ในการเรียนการสอนหรือฝึกซ้อม หรือเพื่อเพิ่มระดับความสามารถทางทักษะฟุตบอลให้สูงขึ้น ทักษะพื้นฐานฟุตบอลเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ศาสตรา วงศ์บุตรลี (2551) ได้กล่าวไว้ว่าทักษะฟุตบอลนับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ต้องมีการหมั่นฝึกซ้อมอยู่เสมอเพื่อเป็นการบ่งชี้ถึงความสามารถของนักกีฬามีมากน้อยเพียงใด การฝึกทักษะขั้นพื้นฐานจะนำไปสู่การเล่นฟุตบอลเป็นทีมได้อย่างดีเพราะต้องอาศัยความชำนาญของผู้เล่นมาผสมกลมกลืนกับการฝึกทักษะขั้นพื้นฐาน พนภาค ผิวเกลี้ยง และ มาเรียม นิลพันธุ์ (2557) ได้ให้ความหมายของ "ชุดฝึกทักษะ" ว่าเป็นสื่อและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่มีองค์ประกอบต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกสามารถปฏิบัติ

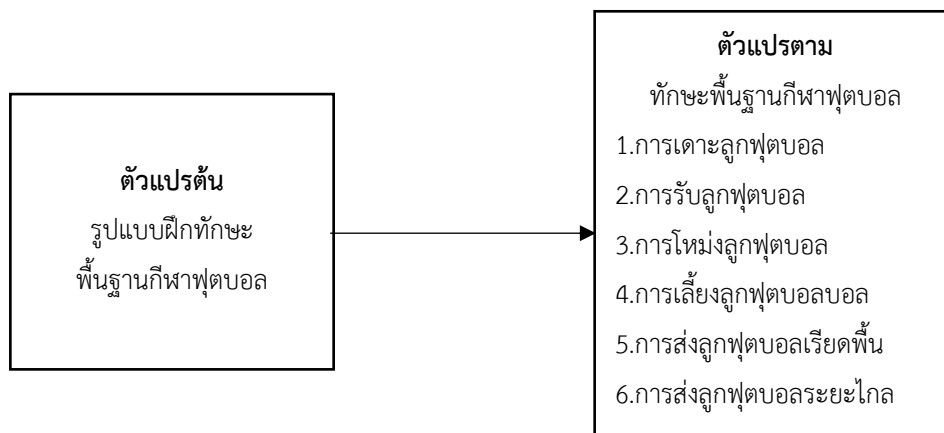
กิจกรรมด้วยตนเอง โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาทักษะต่าง ๆ ตามที่กำหนด ชุดฝึกทักษะต้องประกอบด้วย คำนำ คำชี้แจง สารบัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สารสำคัญ ใบความรู้ แบบฝึก ตัวอย่าง แบบฝึกปฏิบัติ การประเมินความสามารถของทักษะ และคู่มือการใช้งาน เพื่อพัฒนาศักยภาพทางด้าน กีฬาฟุตบอล ทักษะพื้นฐานในกีฬาฟุตบอลจึงมีความสำคัญ ดังนั้นจึงได้พัฒนาชุดฝึกทักษะพื้นฐานฟุตบอลที่มี ประสิทธิภาพ พร้อมด้วยคู่มือประกอบการฝึก และยังเป็นประโยชน์ต่อบุคลากรวิชาชีพพลศึกษาและวงการ กีฬาในอนาคต

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยเห็นว่า โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนคร ได้มีการฝึกซ้อมนักเรียนเพื่อไปแข่งขันกีฬาฟุตบอลกีฬาสาธิตราชภัฏสัมพันธ์ ผู้วิจัย ได้สังเกตเห็นว่า นักเรียนบางส่วนปฏิบัติทักษะพื้นฐาน ทั้งการเลี้ยง การส่ง การโหม่ง และทักษะพื้นฐานอื่น ๆ ของกีฬาฟุตบอลได้ไม่ถูกต้อง และปฏิบัติได้ไม่ชำนาญจากการสังเกต และการฝึกซ้อมทักษะฟุตบอลให้กับ นักเรียน การพัฒนาทักษะพื้นฐานในกีฬาฟุตบอลมีความสำคัญอย่างมาก และการฝึกซ้อมและปรับปรุงทักษะ เป็นสิ่งที่ควรทำเพื่อให้สามารถเพิ่มประสิทธิภาพของผู้เล่นได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งทักษะพื้นฐานเป็นสิ่งสำคัญของการ เล่นกีฬาฟุตบอลเมื่อมีทักษะที่ดีแล้วมีโอกาสที่ทีมจะได้รับชัยชนะสูง การฝึกทักษะทางกีฬาเป็นรากฐาน ที่สำคัญ สามารถทราบสภาพความสามารถ หรือข้อบกพร่องของนักเรียนได้ โดยการใช้แบบทดสอบทักษะ ทางกีฬาเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ และทำให้ทราบถึงการพัฒนาความก้าวหน้า และจุดบกพร่องต่าง ๆ เพื่อนำไปปรับปรุง แก้ไข และยังมีประโยชน์ต่อผู้ฝึกกีฬา และนักกีฬา การฝึกทักษะฟุตบอลมีความสำคัญและ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะฝึกทักษะขั้นพื้นฐานให้เกิดความชำนาญด้วยแบบฝึกต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนารูปแบบฝึก เพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานกีฬาฟุตบอล และนำไปใช้พัฒนาทักษะพัฒนาการเรียนรู้ของนักกีฬา สามารถ พัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้และแก้ปัญหาเกี่ยวกับทักษะการเล่นฟุตบอลของของนักกีฬาได้อย่างเต็ม ประสิทธิภาพ และสามารถนำรูปแบบฝึกไปใช้ในการฝึกซ้อมกีฬาฟุตบอลได้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา และพัฒนารูปแบบฝึกเพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานกีฬาฟุตบอลสำหรับนักกีฬาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียน มัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยการใช้แบบฝึกที่หลากหลายเพื่อนำมาฝึกซ้อม ให้นักกีฬา การฝึกทักษะฟุตบอลขั้นพื้นฐานนั้นมีความเกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้เล่นอายุน้อยที่เพิ่ง เริ่มเรียนรู้กีฬา วิธีการฝึกอบรมและเทคนิคที่มีประสิทธิภาพสามารถช่วยให้ผู้เล่นเหล่านี้มีพัฒนาการที่ดี และ ทักษะพื้นฐานที่ดีโดยใช้แบบฝึกปฏิบัติที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นและสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงและ พัฒนาการเรียนการสอนวิชาฟุตบอลหรือนักกีฬา ตลอดจนผู้ที่สนใจศึกษาค้นคว้าต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกทักษะขั้นพื้นฐานในกีฬาฟุตบอลของนักกีฬาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
2. เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะพื้นฐานในกีฬาฟุตบอลของนักกีฬาชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้นโรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครก่อนและหลังการฝึกทักษะ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ที่ผ่านการคัดเลือกเป็นนักกีฬาฟุตบอล ในปีการศึกษา 2566 มีนักเรียนทั้งสิ้น 30 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ที่ผ่านการคัดเลือกเป็นนักกีฬาฟุตบอลในปีการศึกษา 2566 จำนวน 15 คน ที่ได้มาจากการเลือกแบบการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

1. รูปแบบฝึกทักษะฟุตบอลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นประกอบด้วยคู่มือการใช้ชุดฝึกปฏิบัติ สำหรับให้นักกีฬาใช้ฝึกปฏิบัติ โดยในแต่ละแบบฝึกจะประกอบไปด้วยหัวข้อเรื่อง การเตะลูกฟุตบอล การรับลูกฟุตบอล การโหม่งลูกฟุตบอลลงสู่เป้าหมาย การเลี้ยงลูกฟุตบอล การส่งลูกฟุตบอลระยะสั้นตรงเป้าหมาย และการส่งลูกฟุตบอลระยะไกล จากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-objective Congruence: IOC) โดยสรุปได้ว่า รูปแบบฝึกทักษะฟุตบอลทั้ง 6 รายการ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.6-1.0 นำมาปรับปรุงให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และถือว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้สามารถนำไปใช้ได้

2. แบบทดสอบทักษะฟุตบอล 6 รายการ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 1) ทดสอบการเตะลูกฟุตบอล 2) ทดสอบการรับลูกฟุตบอลผลของค่าความยากง่าย 3) ทดสอบการโหม่งลูกฟุตบอลลงสู่เป้าหมาย 4) ทดสอบการเลี้ยงลูกฟุตบอล 5) ทดสอบการส่งลูกฟุตบอลระยะสั้นตรงเป้าหมาย 6) ทดสอบการส่ง

ลูกฟุตบอลระยะไกล แบบทดสอบทักษะฟุตบอลทั้ง 6 รายการจากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-objective Congruence: IOC) โดยสรุปได้ว่า รูปแบบฝึกทักษะฟุตบอลทั้ง 6 รายการมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.6-1.0 นำมาปรับปรุงให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และถือว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้สามารถนำไปใช้ได้ ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบทดสอบทักษะฟุตบอลที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานแล้วเป็นเครื่องมือในการทดสอบวัดระดับทักษะฟุตบอลสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติโดยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. คำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ก่อนการฝึกและหลังการฝึก
2. t-test เปรียบเทียบผลการฝึกความแม่นยำในการส่งลูกฟุตบอล ก่อนการฝึก และหลังการฝึก

โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ t-test

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนารูปแบบฝึกทักษะขั้นพื้นฐานในกีฬาฟุตบอลของนักกีฬาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร พบว่า ประกอบด้วย ทักษะฟุตบอล 6 รายการ 1) การเตะลูกฟุตบอล 2) การรับลูกฟุตบอล 3) การโหม่งลูกฟุตบอลลงสู่เป้าหมาย 4) การเลี้ยงลูกฟุตบอล 5) การส่งลูกฟุตบอลระยะตรงเป้าหมาย 6) การส่งลูกฟุตบอลระยะไกล

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่ามัธยฐาน (me) ค่าฐานนิยม (mo) คะแนนสูงสุด (Max) คะแนนต่ำสุด (Min) การทดสอบที (t) ค่าความน่าจะเป็น (p) ของคะแนนการเตะลูกฟุตบอลก่อนการฝึกและหลังการฝึกของนักกีฬาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ (N=15 คน)

รายการทดสอบ	การฝึก	($\bar{X}$)	(S.D.)	(me)	(mo)	(Max)	(Min)	(t)	(p)
การเตะลูกฟุตบอล (ครั้ง)	ก่อนการฝึก	42.80	10.20	45	46	56	19		
การเตะลูกฟุตบอล (ครั้ง)	หลังการฝึก	45.80	9.73	46	46	58	23	10.25	.0000

*แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่าคะแนนทักษะการเตะลูกฟุตบอล ก่อนการฝึกทักษะมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 42.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 10.20 ค่ามัธยฐานเท่ากับ 45 ค่าฐานนิยมเท่ากับ 46 คะแนนสูงสุดเท่ากับ 56 คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 19 และหลังการฝึกทักษะมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 45.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 9.73 ค่ามัธยฐานเท่ากับ 46 ค่าฐานนิยมเท่ากับ 46 คะแนนสูงสุดเท่ากับ 58 คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 23 การทดสอบทีเท่ากับ 10.25 ค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ .0000 พบว่า คะแนนทดสอบหลังเรียนของนักกีฬาโรงเรียนมัธยม

สาธิตวัดพระศรี สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นกลุ่ม ตัวอย่างมีการพัฒนาทักษะการเตะลูกฟุตบอลที่ดีขึ้น

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่ามัธยฐาน (me) ค่าฐานนิยม (mo) คะแนนสูงสุด(Max) คะแนนต่ำสุด (Min) การทดสอบที (t) ค่าความน่าจะเป็น (p) ของคะแนนทักษะการรับลูกฟุตบอลก่อนการฝึกและหลังการฝึกของนักกีฬาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ (N=15 คน)

รายการทดสอบ	การฝึก	($\bar{X}$)	(S.D.)	(me)	(mo)	(Max)	(Min)	(t)	(p)
การรับลูกฟุตบอล (คะแนนรวม)	ก่อนการฝึก	20.60	5.49	22	22	27	8		
การรับลูกฟุตบอล (คะแนนรวม)	หลังการฝึก	22.60	4.82	24	24	27	11	4.83	.0001

*แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่าคะแนนทักษะการรับลูกฟุตบอล ก่อนการฝึกทักษะมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 20.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.49 ค่ามัธยฐานเท่ากับ 22 ค่าฐานนิยมเท่ากับ 22 คะแนนสูงสุดเท่ากับ 27 คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 8 และหลังการฝึกทักษะมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.82 ค่ามัธยฐานเท่ากับ 24 ค่าฐานนิยมเท่ากับ 24 คะแนนสูงสุดเท่ากับ 27 คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 11 การทดสอบทีเท่ากับ 4.83 ค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ .0001 พบว่าคะแนนทดสอบหลังเรียนของนักกีฬาโรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรี สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างมีการพัฒนาทักษะการรับลูกฟุตบอลที่ดีขึ้น

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่ามัธยฐาน (me) ค่าฐานนิยม (mo) คะแนนสูงสุด(Max) คะแนนต่ำสุด (Min) การทดสอบที (t) ค่าความน่าจะเป็น (p) ของคะแนนทักษะการโหม่งลูกฟุตบอลก่อนการฝึกและหลังการฝึกของนักกีฬาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ (N=15 คน)

รายการทดสอบ	การฝึก	($\bar{X}$)	(S.D.)	(me)	(mo)	(Max)	(Min)	(t)	(p)
ทักษะการโหม่งลูกฟุตบอล (คะแนนรวม)	ก่อนการฝึก	5.07	2.19	5	4	9	1	10.46	.0000
ทักษะการโหม่งลูกฟุตบอล (คะแนนรวม)	หลังการฝึก	6.73	2.22	6	6	11	3		

*แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่าคะแนนทักษะการโหม่งลูกฟุตบอล ก่อนการฝึกทักษะมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.07 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.19 ค่ามัธยฐานเท่ากับ 5 ค่าฐานนิยมเท่ากับ 4 คะแนนสูงสุดเท่ากับ 9 คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 1 และหลังการฝึกทักษะมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.73 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.22

ค่ามัธยฐานเท่ากับ 6 ค่าฐานนิยมเท่ากับ 6 คะแนนสูงสุดเท่ากับ 11 คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 3 การทดสอบทีเท่ากับ 10.46 ค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ .0000 พบว่าคะแนนทดสอบหลังเรียนของนักกีฬาโรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรี สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างมีการพัฒนาทักษะการโหม่งลูกฟุตบอลที่ดีขึ้น

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่ามัธยฐาน (me) ค่าฐานนิยม (mo) คะแนนสูงสุด(Max) คะแนนต่ำสุด (Min) การทดสอบที (t) ค่าความน่าจะเป็น (p) ของคะแนนทักษะการเลี้ยงลูกฟุตบอลก่อนการฝึกและหลังการฝึกของนักกีฬารัชมัยศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ (N=15 คน)

รายการทดสอบ	การฝึก	($\bar{X}$)	(S.D.)	(me)	(mo)	(Max)	(Min)	(t)	(p)
ทักษะการเลี้ยงลูกฟุตบอล (วินาที)	ก่อนการฝึก	28.03	5.42	27.26	26.5	38.95	21.46	-5.69	1.000
ทักษะการเลี้ยงลูกฟุตบอล (วินาที)	หลังการฝึก	26.88	4.84	26.26	26.5	37.45	21.02		

*แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่าคะแนนทักษะการเลี้ยงลูกฟุตบอลก่อนการฝึกทักษะมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 28.03 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.42 ค่ามัธยฐานเท่ากับ 27.26 ค่าฐานนิยมเท่ากับ 26.5 คะแนนสูงสุดเท่ากับ 38.95 คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 21.46 และหลังการฝึกทักษะมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 26.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.84 ค่ามัธยฐานเท่ากับ 26.26 ค่าฐานนิยมเท่ากับ 26.5 คะแนนสูงสุดเท่ากับ 37.45 คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 21.02 การทดสอบทีเท่ากับ -5.69 ค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ 1.000 พบว่าคะแนนทดสอบหลังเรียนของนักกีฬาโรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรี ไม่แตกต่างจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างมีการพัฒนาทักษะการเลี้ยงลูกฟุตบอลไม่แตกต่างจากเดิม

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่ามัธยฐาน (me) ค่าฐานนิยม (mo) คะแนนสูงสุด(Max) คะแนนต่ำสุด (Min) การทดสอบที (t) ค่าความน่าจะเป็น (p) ของคะแนนทักษะการส่งลูกแม่นยำเรียดพื้น ลูกฟุตบอลก่อนการฝึกและหลังการฝึกของนักกีฬารัชมัยศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ (N=15 คน)

รายการทดสอบ	การฝึก	($\bar{X}$)	(S.D.)	(me)	(mo)	(Max)	(Min)	(t)	(p)
ทักษะการส่งลูกฟุตบอลแม่นยำเรียดพื้น (คะแนนรวม)	ก่อนการฝึก	21.73	5.18	22	23	28	10	4.89	.0001
ทักษะการส่งลูกฟุตบอลแม่นยำเรียดพื้น (คะแนนรวม)	หลังการฝึก	23.53	4.45	25	24	28	13		

*แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

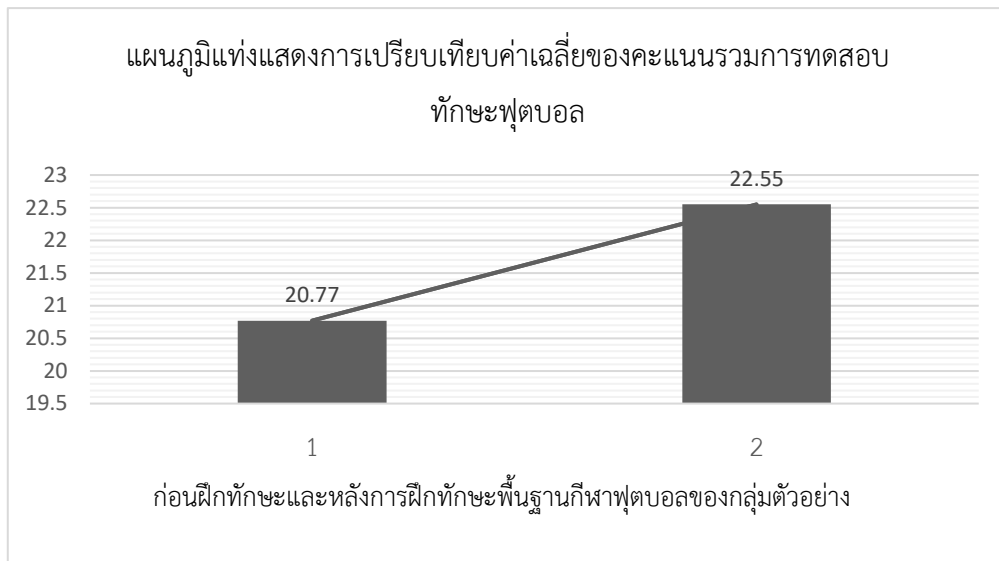
จากตารางที่ 5 พบว่าคะแนนทักษะการส่งลูกแม่นยำเร็วขึ้น ก่อนการฝึกทักษะมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 21.73 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.18 ค่ามัธยฐานเท่ากับ 22 ค่าฐานนิยมเท่ากับ 23 คะแนนสูงสุดเท่ากับ 28 คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 10 และหลังการฝึกทักษะมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 23.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.45 ค่ามัธยฐานเท่ากับ 25 ค่าฐานนิยมเท่ากับ 24 คะแนนสูงสุดเท่ากับ 28 คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 13 การทดสอบทีเท่ากับ 4.89 ค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ .0001 พบว่าคะแนนทดสอบหลังเรียนของนักกีฬาโรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรี สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างมีการพัฒนาทักษะการส่งลูกแม่นยำเร็วขึ้นที่ดีขึ้น

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่ามัธยฐาน (me) ค่าฐานนิยม (mo) คะแนนสูงสุด (Max) คะแนนต่ำสุด (Min) การทดสอบที (t) ค่าความน่าจะเป็น (p) ของคะแนนทักษะการส่งลูกฟุตบอลระยะไกลก่อนการฝึกและหลังการฝึกของนักกีฬามัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ (N=15 คน)

รายการทดสอบ	การฝึก	($\bar{X}$)	(S.D.)	(me)	(mo)	(Max)	(Min)	(t)	(p)
การส่งลูกฟุตบอลระยะไกล (คะแนนรวม)	ก่อนการฝึก	7.53	4.17	7	7	13	0	5.17	.0001
การส่งลูกฟุตบอลระยะไกล (คะแนนรวม)	หลังการฝึก	8.60	4.31	9	7,9	14	0		

*แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 พบว่าคะแนนทักษะการส่งลูกฟุตบอลระยะไกล ก่อนการฝึกทักษะมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.17 ค่ามัธยฐานเท่ากับ 7 ค่าฐานนิยมเท่ากับ 7 คะแนนสูงสุดเท่ากับ 13 คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 0 และหลังการฝึกทักษะมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.31 ค่ามัธยฐานเท่ากับ 9 ค่าฐานนิยมเท่ากับ 7,9 คะแนนสูงสุดเท่ากับ 14 คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 10 การทดสอบทีเท่ากับ 5.17 ค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ .0001 พบว่าคะแนนทดสอบหลังเรียนของนักกีฬาโรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรี สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างมีการพัฒนาทักษะการส่งลูกฟุตบอลระยะไกลที่ดีขึ้น

ภาพที่ 2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมการทดสอบทักษะฟุตบอล

โดยสรุปแล้วพบว่าคะแนนรวมการทดสอบทักษะฟุตบอล ก่อนการฝึกทักษะมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 20.77 และหลังการฝึกทักษะมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22.55 พบว่าคะแนนทดสอบหลังเรียนของนักกีฬาโรงเรียนมัธยมสาธิต วัดพระศรี สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างมีการพัฒนาทักษะการเล่นกีฬาฟุตบอลที่ดีขึ้นจากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมการทดสอบทักษะฟุตบอลก่อนการฝึกทักษะ และหลังการฝึกทักษะของกลุ่มตัวอย่าง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการพัฒนารูปแบบการฝึกทักษะขั้นพื้นฐานในกีฬาฟุตบอลของนักกีฬาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร พบว่า

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาพัฒนาแบบฝึกทักษะและแบบทดสอบทักษะฟุตบอล โดยศึกษาองค์ประกอบในการจัดกิจกรรมต้องประกอบด้วย การออกกำลังกาย ระยะเวลาในการฝึกแต่ละวัน เวลาการฝึกแต่ละสัปดาห์ ความหนักเบาของกิจกรรม ระยะเวลาของการฝึกทั้งแบบฝึกทักษะ และรูปแบบของการฝึก นอกจากนี้ การสร้างควรจะต้องมีความรู้อย่างลึกซึ้ง ในเรื่องต่อไปนี้หลักการและทฤษฎีการฝึกซ้อม ขั้นตอนที่สำคัญของการฝึกซ้อม ประเภทของการฝึกซ้อมที่สำคัญ หลักการฝึกทักษะ ขั้นตอนการใช้แบบฝึกทักษะกับนักกีฬา หลักการเบื้องต้นของการสร้างแบบฝึกทักษะ และประโยชน์ของการฝึกกีฬา แบบฝึกทักษะพื้นฐานของนักกีฬาฟุตบอลครั้งนี้ได้สร้างขึ้นตามทฤษฎี และหลักการให้เหมาะสมกับนักกีฬาฟุตบอลอย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาแบบฝึกทักษะและแบบทดสอบทักษะฟุตบอล เพื่อนำไปใช้ในการเขียนงานวิจัย มีขั้นตอนดังนี้ กำหนดวัตถุประสงค์ของแบบฝึกทักษะ หรือแบบทดสอบทักษะ วัตถุประสงค์ของแบบฝึกทักษะหรือแบบทดสอบทักษะฟุตบอล แบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะ เช่น เพื่อพัฒนาทักษะ

การเตะบอล การเลี้ยงบอล การจ่ายบอล เป็นต้น วัตถุประสงค์เพื่อประเมินทักษะ เช่น เพื่อประเมินทักษะของนักกีฬาฟุตบอลในระดับต่าง ๆ หรือเพื่อประเมินประสิทธิภาพของการฝึกสอนฟุตบอล เป็นต้น เมื่อกำหนดวัตถุประสงค์ได้แล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการวิเคราะห์เนื้อหาสาระที่ต้องการวัด โดยพิจารณาจากทักษะฟุตบอลที่ต้องการพัฒนาหรือประเมิน กำหนดรูปแบบของแบบฝึกทักษะ หรือแบบทดสอบทักษะรูปแบบของแบบฝึกทักษะหรือแบบทดสอบทักษะฟุตบอล แบบฝึกทักษะ เช่น แบบฝึกทักษะการเตะบอล แบบฝึกทักษะการเลี้ยงบอล แบบฝึกทักษะการจ่ายบอล แบบทดสอบทักษะ เช่น แบบทดสอบการเตะบอล แบบทดสอบการเลี้ยงบอล แบบทดสอบการจ่ายบอลตรวจสอบคุณภาพของแบบฝึกทักษะหรือแบบทดสอบทักษะ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์ตรวจสอบความเที่ยงตรง และความเป็นมาตรฐานของแบบฝึกทักษะ และแบบทดสอบทักษะ และนำไปทดลองใช้แบบฝึกทักษะและแบบทดสอบทักษะเมื่อได้แบบฝึกทักษะ หรือแบบทดสอบทักษะที่สมบูรณ์แล้ว สามารถนำไปใช้วัดทักษะที่ต้องการ โดยควรวิเคราะห์ผลอย่างละเอียด เพื่อให้ทราบถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของผู้เรียนหรือกลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไปซึ่งผลการพัฒนารูปแบบฝึกเพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานกีฬาฟุตบอล ประกอบด้วยทักษะฟุตบอล 6 รายการ 1) การเตะลูกฟุตบอล 2) การรับลูกฟุตบอล 3) การโหม่งลูกฟุตบอลลงสู่เป้าหมาย 4) การเลี้ยงลูกฟุตบอล 5) การส่งลูกฟุตบอลระยะสั้นตรงเป้าหมาย 6) การส่งลูกฟุตบอล

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะพื้นฐานในกีฬาฟุตบอลของนักกีฬามัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร พบว่า

จากการวิจัย การออกแบบฝึกเพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานกีฬาฟุตบอลสำหรับนักกีฬามัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ผู้วิจัยได้ทำการฝึกตามแบบฝึกทักษะฟุตบอล จากนั้นให้นักกีฬาเข้าทดสอบด้วยแบบทดสอบทักษะฟุตบอลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น จากผลการวิจัยพบว่าคะแนนรวมการทดสอบทักษะฟุตบอลประกอบด้วยทักษะฟุตบอล 6 รายการ 1) ทดสอบการเตะลูกฟุตบอล 2) ทดสอบการรับลูกฟุตบอล 3) ทดสอบการโหม่งลูกฟุตบอลลงสู่เป้าหมาย 4) ทดสอบการเลี้ยงลูกฟุตบอล 5) ทดสอบการส่งลูกฟุตบอลระยะสั้นตรงเป้าหมาย 6) ทดสอบการส่งลูกฟุตบอลระยะไกล ก่อนการฝึกทักษะมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 20.77 และหลังการฝึกทักษะมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22.55 พบว่า คะแนนทดสอบหลังเรียนของนักกีฬาโรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรี สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างมีการพัฒนาทักษะการเล่นกีฬาฟุตบอลที่ดีขึ้น ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างมีการพัฒนาทักษะฟุตบอลที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ศาสตรา วงศ์บุตรลี (2551) การสร้างแบบทดสอบทักษะฟุตบอลสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดชัยนาท ปีการศึกษา 2550 การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างแบบทดสอบทักษะฟุตบอล เครื่องมือ แบบทดสอบทักษะฟุตบอลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 4 รายการ คือ การเตะลูกฟุตบอลกระทบ ฝ่าผนัง การยิงประตูฟุตบอล การเลี้ยงลูกฟุตบอล และการโหม่งลูกฟุตบอล วิเคราะห์ข้อมูลโดยหา ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตามวิธีการของเพียร์สัน ทำให้มีแบบทดสอบทักษะฟุตบอล และเกณฑ์ปกติ สำหรับประเมินทักษะฟุตบอลตลอดจนเป็น

แนวทางในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแบบทดสอบทักษะกีฬาในโอกาสต่อไป แบบทดสอบทักษะฟุตบอลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทั้ง 4 รายการนั้น มี คุณภาพที่สามารถนำไปใช้โดยมีคุณสมบัติแบบทดสอบ ทั้งค่าความเป็นปรนัย และค่าความเชื่อมั่น ที่อยู่ในระดับปานกลางถึงสูง สามารถนำไปสร้างเกณฑ์ (Norm) เพื่อวัดระดับความสามารถทักษะทางกีฬาฟุตบอล ซึ่งการเตะลูกเป็นพื้นฐานที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่นักฟุตบอลทุกคนจะต้องเรียนรู้ในการเล่นฟุตบอล เพราะการเตะจะช่วยให้ลูกฟุตบอลไปยังแดนหน้า และยิงประตูฝ่ายตรงข้ามได้ในช่วงของการแข่งขันสถานการณ์ที่บีบบังคับให้ผู้เล่นต้องเตะลูกในเวลาอันจำกัด การบังคับลูก สถานที่มุมและทิศทางในการเตะ ถึงอย่างไรก็ตาม ธรรมชาติในการเล่นฟุตบอลก็ไม่ได้บีบบังคับตลอดไป เพราะลูกฟุตบอลบางครั้งก็หยุดอยู่กับพื้นดิน กลิ้งไป กระดอนพื้นและลอยอยู่ในอากาศ ผู้เล่นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาการเตะลูกในตำแหน่งต่าง ๆ ในสถานการณ์ต่าง ๆ ว่าจะทันเหตุการณ์จะใช้ยุทธวิธีที่ดีที่สุดในการเตะลูกด้วยวิธีนั้น ๆ ในทางกลับกันเป็นสิ่งที่จำเป็นและท้าทายของฝ่ายตรงข้าม โดยเฉพาะตำแหน่งของลูกฟุตบอล สถานการณ์ที่แตกต่างกันวิธีเตะย่อมแตกต่างกัน ผลลัพธ์ของผู้เล่นก็ต้องเตะให้แม่นยำแน่นอน และสอดคล้องกับ อนุชิต ชุมโมกซ์ (2560) ผลของการใช้แบบฝึกทักษะการส่งและรับฟุตบอลที่มีผลต่อความแม่นยำของนักกีฬาฟุตบอล โรงเรียนไพศาลวิทยารุ่นอายุ 15-18 ปี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบฝึกทักษะการส่ง และรับฟุตบอลของนักกีฬาฟุตบอลและเพื่อเปรียบเทียบความแม่นยำในการส่ง และรับลูกฟุตบอลก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะการส่งและรับฟุตบอล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบฝึกทักษะ การส่งและรับฟุตบอลที่มีผลต่อความแม่นยำของนักกีฬาฟุตบอล จำนวน 6 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้ทำการฝึกตามแบบฝึกทักษะระยะเวลา 6 สัปดาห์จากนั้นให้นักกีฬาเข้าทดสอบด้วยแบบทดสอบวัดความแม่นยำในการส่งและรับลูกฟุตบอล ผลการวิจัยพบว่า ผลการทดสอบความแม่นยำในการส่งและรับฟุตบอล หลังการฝึกไปแล้ว 6 สัปดาห์ มีค่าเฉลี่ยคะแนนความแม่นยำในการส่งและรับฟุตบอล ($Mean = 22.52, S.D. = 1.24$) สูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนความแม่นยำในการส่งและรับฟุตบอลก่อนการฝึก ($Mean = 16.86, S.D. = 0.69$) ซึ่งการผ่านบอลด้วยเท้าด้านในเป็นทักษะที่จำเป็นในการเล่นฟุตบอล และการฝึกฝนทักษะนี้สามารถช่วยปรับปรุงความสามารถของผู้เล่นในการรักษาการครองบอล และการจ่ายบอลได้อย่างมีประสิทธิภาพ การฝึกฝนเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาการส่งลูกด้วยด้านในของเท้า การฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยให้สร้างความมั่นใจปรับปรุงเทคนิค และพัฒนาความสามารถในการจ่ายบอลที่แม่นยำและมีประสิทธิภาพในสถานการณ์ต่าง ๆ ของเกมการแข่งขันได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพร่างกายของนักกีฬามีความแตกต่างกันรวมทั้งการพัฒนาการของร่างกายเกี่ยวกับความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ และทักษะกีฬาการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านในและความชำนาญในทักษะกีฬาล้วนแต่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเรียนรู้และการฝึกทักษะฟุตบอลเป็นอย่างยิ่ง และสอดคล้องกับ ธนวรรณพร ศรีเมือง (2565) ได้ศึกษาผลการฝึกความแม่นยำที่มีต่อการส่งลูกบอลด้วยเท้าด้านใน และการส่งฟุตบอลด้วยหลังเท้าการวิจัยนี้ศึกษาผลการฝึกความแม่นยำในการส่งลูกฟุตบอลของนักกีฬาฟุตบอล 20 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน โดยกลุ่มที่ 1 ฝึกความแม่นยำในการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านในและหลังเท้า ส่วนกลุ่มที่ 2 ฝึกแบบปกติ ฝึก 3 วันต่อสัปดาห์ เป็นเวลา 4 สัปดาห์ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่ 1 มีความแม่นยำเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญหลังการฝึก โดยคะแนนเฉลี่ย

การส่งลูกด้วยข้างเท้าด้านในเพิ่มจาก 3.60 เป็น 6.90 และการส่งลูกด้วยหลังเท้าเพิ่มจาก 2.40 เป็น 4.60 ส่วนกลุ่มที่ 2 มีการเพิ่มขึ้นของความแม่นยำเช่นกัน แต่ในระดับที่น้อยกว่า โดยการส่งลูกด้วยข้างเท้าด้านในเพิ่มจาก 3.40 เป็น 5.10 และ การส่งลูกด้วยหลังเท้าเพิ่มจาก 1.90 เป็น 2.90 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ t-test แสดงให้เห็นว่าการฝึกความแม่นยำในการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านในและหลังเท้ามีผลได้อย่างชัดเจนเมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการฝึกแบบปกติ โดยความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการฝึกแสดงให้เห็นว่าการฝึกซ้อมที่สม่ำเสมอส่งผลผลการฝึกความแม่นยำที่มีต่อการส่งลูกฟุตบอลด้วยข้างเท้าด้านในและการส่งลูกฟุตบอลด้วยหลังเท้าสามารถพัฒนาและเพิ่มความแม่นยำในการส่งลูกมากยิ่งขึ้น ทักษะฟุตบอลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการบ่งชี้ความสามารถในการเล่นฟุตบอลของบุคคลนั้น ๆ ว่ามีมากน้อยเพียงใดซึ่งความสามารถดังกล่าวขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการเช่นความแตกต่างระหว่างบุคคลสภาพแวดล้อมการประสานงานการของกล้ามเนื้อ เป็นต้น

สรุปการอภิปรายผลได้ว่า การออกแบบฝึกเพื่อเสริมสร้างทักษะพื้นฐานกีฬาฟุตบอลสำหรับนักกีฬาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ผู้วิจัยได้ทำการฝึกตามแบบฝึกทักษะพื้นฐานกีฬาฟุตบอลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น และแบบทดสอบทักษะฟุตบอลนั้น มีคุณภาพที่สามารถนำไปใช้ได้ โดยมีคุณสมบัติแบบทดสอบ ทั้งค่าความเป็นปรนัยและค่าความเชื่อมั่น และมีผลจากการทดสอบนักกีฬาที่ฝึกและทดสอบด้วยโปรแกรม มีการพัฒนาทักษะฟุตบอลที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ เศรษฐโชค สิริภักดีกุล (2555) ได้ศึกษาเรื่องระดับทักษะฟุตบอลของนักเรียนชายช่วงชั้นที่ 3 ในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ปีการศึกษา 2551 เพื่อให้ทราบระดับทักษะฟุตบอลของนักเรียนทำให้มีเกณฑ์ในการประเมินระดับทักษะฟุตบอลสำหรับนักเรียนเป็นแนวทางในการประเมินผลการเรียนการสอนรายวิชาฟุตบอล ซึ่งผลจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สอน ผู้ฝึกกีฬา ผู้เรียน นักกีฬาและผู้สนใจกีฬาฟุตบอล จะนำไปเป็นเกณฑ์เปรียบเทียบระดับทักษะฟุตบอลเพื่อพัฒนาระดับทักษะฟุตบอลให้สูงขึ้นในโอกาสต่อไป แต่มีข้อสังเกตว่าบางรายการ ทักษะการเลี้ยงลูกฟุตบอล จากผลการทดสอบผลไม่แตกต่างจากเดิม ทั้งนี้เพื่อให้ผลจากการฝึกที่ดีขึ้นควรใช้แบบฝึกที่หลากหลายกว่าเดิม การฝึกการเลี้ยงลูกฟุตบอล ฝึกเลี้ยงบอลด้วยเท้าต่าง ๆ ฝึกเลี้ยงบอลในทิศทางต่าง ๆ ฝึกเลี้ยงบอลผ่านอุปสรรค การฝึกการเลี้ยงลูกฟุตบอลควรฝึกเป็นประจำและสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถพัฒนาทักษะการเลี้ยงลูกฟุตบอลให้ดีขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับสมเกียรติ เนตรประเสริฐ (2558) ได้กล่าวไว้ว่า ในการเลี้ยงลูกฟุตบอลของนักกีฬาฟุตบอลเมื่อมีระยะเวลาในการฝึกตามแบบฝึกที่เหมาะสมเพียงพอ ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาความเร็วและความคล่องแคล่วว่องไวเพิ่มขึ้น และควรมีการศึกษาเปรียบเทียบแบบฝึกการฝึกซ้อมในระยะยาว เพื่อให้เห็นผลและสามารถปรับทักษะฟุตบอลได้ดีขึ้น และการฝึกทักษะพื้นฐานฟุตบอลมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการเล่นฟุตบอล ทักษะพื้นฐานเหล่านี้เป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการพัฒนาทักษะฟุตบอลขั้นสูง เช่น การเลี้ยงบอลหลบคู่แข่ง การจ่ายบอลทะลุช่อง การยิงประตูด้วยเท้าต่างๆ การอ่านเกม การคาดการณ์ทิศทางของบอล และการตัดสินใจ การฝึกทักษะพื้นฐานฟุตบอลเป็นประจำจะช่วยพัฒนาทักษะเหล่านี้ให้ดีขึ้น ทำให้ผู้เล่น

สามารถเล่นฟุตบอลได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การฝึกทักษะฟุตบอลช่วยพัฒนาทักษะทางความคิด เช่น การตัดสินใจ วางแผน แก้ปัญหา และการทำงานเป็นทีมช่วยพัฒนาทักษะทางอารมณ์ เช่น ความอดทน ความมุ่งมั่น ความมีวินัย และการควบคุมอารมณ์ ช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพที่ดี เช่น ความมั่นใจ ความกล้าหาญ และความเป็นผู้นำ โดยสรุปแล้วการฝึกฝนทักษะพื้นฐานฟุตบอลโดยการใช้แบบฝึกทักษะต่าง ๆ เป็นประจำอย่างสม่ำเสมอส่งผลให้มีการพัฒนาทักษะฟุตบอลที่ดีขึ้นได้

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. การนำแบบฝึกทักษะฟุตบอลไปใช้ในการเรียนการสอนหรือฝึกนักกีฬา ครูผู้ฝึกสอนควรศึกษารายละเอียดของการฝึกแต่ละขั้นตอน เพื่อทำความเข้าใจและเตรียมความพร้อมในด้านรูปแบบการฝึก และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึก ให้รูปแบบการฝึกซ้อมสามารถส่งผลถึงการพัฒนานักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ขณะนักกีฬาฝึกปฏิบัติครูผู้สอนควรดูแลอย่างใกล้ชิด คอยแนะนำและกระตุ้น ให้นักเรียนปฏิบัติอย่างเต็มความสามารถตลอดระยะเวลาการฝึก เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนานักกีฬาอย่างเต็มศักยภาพ
3. แบบทดสอบฟุตบอลเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจในการเล่นกีฬาฟุตบอล เพื่อทดสอบว่ามีทักษะมีความสามารถในการเล่นฟุตบอลหรือไม่และเป็นการรู้ถึงจุดบกพร่องของตัวนักกีฬาเอง และนำไปปรับปรุงทักษะในการเล่นฟุตบอลต่อไป

ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาโดยเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม 2 กลุ่ม โดยกลุ่มหนึ่งเรียนปกติ และอีกกลุ่มหนึ่งเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะเพิ่มเติม
2. ควรมีแบบฝึกทักษะเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้เกิดความหลากหลายในการฝึกทักษะ
3. ควรนำแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักกีฬารุ่นอายุอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- ธนวรรณพร ศรีเมือง (2565). ผลการฝึกความแม่นยำที่มีต่อการส่งลูกฟุตบอลด้วย ข้างเท้าด้านในและการส่งลูกฟุตบอลด้วยหลังเท้าของนักกีฬาฟุตบอลชายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. *Journal of Education Rajabhat Maha Sarakham University*, 19(2), 23-32.
- พนภาค ผิวเกลี้ยง และ มาเรียม นิลพันธุ์.(2557). การพัฒนาชุดฝึกทักษะการเขียนโปรแกรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 6(1), 80-90.
- ภาณุมาศ หอมกลิ่น. (2559). การพัฒนาทักษะพื้นฐานการเล่นฟุตบอลโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เน้นทักษะปฏิบัติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน]. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- ศาสตรา วงศบุตรลี. (2551). การสร้างแบบทดสอบทักษะฟุตบอลสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดชัยนาท ปการศึกษา 2550. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เศรษฐ์โชค สิริภักดีกุล. (2555). ระดับทักษะฟุตบอลของนักเรียนชายช่วง ชั้นที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษา เชียงใหม่ปีการศึกษา 2551. *Rajabhat Chiang Mai Research Journal*, 13(1), 105-114.
- สมเกียรติ เนตรประเสริฐ. (2558). ผลของการฝึกความคล่องตัวที่มีต่อความสามารถในการเล่นลูกฟุตบอล ของ นักกีฬา ฟุตบอล ระดับ มัธยมศึกษา ตอน ต้น ช่วง อายุ 12-15 ปี: Effect of Agility Training in Football Dribbling Ability of Lower Secondary School Student Football Players of 12–15 Years Old. *Journal of Graduate Studies in Northern Rajabhat Universities*, 5(8), 85-94.
- แสงจันทร์ วรสุมนต์. (2555). *คู่มือผู้ฝึกสอนกีฬาฟุตบอล* (พิมพ์ครั้งที่ 1). สำนักงานกิจการโรงพิมพ์.
- อนุชิต ชุมโมกข์. (2560). ผลของการใช้แบบฝึกทักษะการส่งและรับฟุตบอลที่มีผลต่อความแม่นยำของนักกีฬา ฟุตบอล โรงเรียนไพศาลพิทยารุ่นอายุ 15-18 ปี. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

ผลการจัดกิจกรรมการประกอบอาหารเพื่อส่งเสริมสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย

The Effects of Cooking Activity

Promoting on Hygiene Behaviors of Early Childhood Children

จิราวรรณ รามะโคตร^{1,*} และ รุ่งลาวัลย์ ละอาคา²

Chirawan Ramakhot^{1,*} and Rungrawan Laumka²

^{1,2}หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

^{1,2}Master of Education, Faculty of Education of Early Childhood Education, Program in Early Childhood Education, Maha Sarakham Rajabhat University

*Corresponding author's e-mail: Chirawan.cr@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received)

18 พฤษภาคม 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

5 กรกฎาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

28 สิงหาคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการประกอบอาหารที่มีต่อสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย และ 2) เพื่อเปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการประกอบอาหาร กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัย ห้อง 1/4 ปีการศึกษา 2566 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 12 คน เลือกโดยใช้วิธีเฉพาะเจาะจง ใช้ระยะเวลา 8 สัปดาห์ เครื่องมือในการวิจัยคือ แผนการจัดกิจกรรมการประกอบอาหาร โดยพิจารณาความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.81) และแบบประเมินสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย มีค่าดัชนีความสอดคล้องที่ 1.00 การวิจัยใช้แผนการทดลองแบบ One Group Pretest-Posttest Design สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ

ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการจัดกิจกรรมการประกอบอาหารที่มีต่อสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย ใช้แผนการจัดกิจกรรมการประกอบอาหาร ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนเตรียมการก่อนประกอบอาหาร ขั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมการประกอบอาหาร ขั้นสรุปและประเมินผล ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีสุขนิสัยดีขึ้น 2) ผลการเปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการประกอบอาหาร พบว่าหลังจากการจัดกิจกรรมการประกอบอาหาร เด็กปฐมวัยทุกคนมีสุขนิสัยที่สูงขึ้น โดยคะแนนค่าเฉลี่ยสุขนิสัยของเด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมเท่ากับ ($\bar{X} = 11.25$, S.D. = 3.57) ผลรวมคะแนนที่ได้คิดเป็นร้อยละ 46.87 และคะแนนค่าเฉลี่ยสุขนิสัยของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมเท่ากับ ($\bar{X} = 18.83$, S.D. = 3.93) ผลรวมคะแนนได้คิดเป็นร้อยละ 78.82

คำสำคัญ: กิจกรรมการประกอบอาหาร, สุขนิสัย, เด็กปฐมวัย

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) study the effects of cooking activities on hygiene behaviors of early childhood children and 2) to compare early childhood children hygiene behaviors before and after cooking activities. The target group used in this research was early childhood children, room No. 1/4, academic year 2023, at Child Development Center, Nong Bua Sub-district, Mueang District, Udon Thani province, with the total number of 12 students, using purposive sampling method with duration of 8 weeks. The tool used in the research consisted of a plan for activities. Suitability was considered by 5 experts with the highest average level of suitability ($\bar{X} = 4.52$, S.D.= 0.81) and assessments of hygiene behaviors had consistency index value at 1.00. The research used a one group pretest-posttest design. Statistics used to analyze data included mean, standard deviation, and percentage.

The results of the research showed that: 1) The effects of cooking activity promoting on hygiene behaviors of early childhood children by using a cooking activity plan consisted of 3 steps, including preparation before cooking, implementation of cooking activities, summary and evaluation. These steps promoted better hygiene behaviors. 2) The results of comparing the hygiene behaviors of early childhood children before and after organizing cooking activities were found that: All early childhood children had higher temperament. The average score of the overall early childhood children hygiene behaviors before the activity was ($\bar{X} = 11.25$, S.D.= 3.57), the sum of the scores was 46.87 %, and the overall average early childhood children hygiene behaviors after the activity was ($\bar{X} = 18.83$, S.D.= 3.93), the total score was 78.82 %.

Keywords: Cooking Activity, Hygiene Behaviors, Early Childhood Children

บทนำ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2560) กล่าวว่าไว้ว่า เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 45 รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคน ได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาจนเข้ารับการศึกษา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ขึ้นเพื่อให้การจัดการศึกษาปฐมวัยที่ต้องพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิด – 6 ปี ให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาที่เหมาะสมตามวัย ความสามารถและ

ความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเรียนรู้และสร้างรากฐานชีวิตให้พัฒนาเด็กปฐมวัยไปสู่ความเป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์เป็นคนดีมีวินัย ภูมิใจในชาติและมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

ปัจจุบันที่โลกยังคงต้องต่อสู้และเผชิญหน้ากับสถานการณ์การระบาดของเชื้อโรคต่าง ๆ อาทิ เช่น ไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบกับวิถีชีวิต สังคม เศรษฐกิจและการจัดการศึกษาประเทศไทยและทั่วโลก วรรัชกร สารกุล (2564) ได้เผยแพร่บทความ Covid Slide : บาดแผลใหญ่ทางการศึกษา กล่าวว่า การปิดโรงเรียนทำให้การเรียนการสอนต้องหยุดชะงัก นักเรียนเสียโอกาสในการได้เรียนหนังสือและมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครูในห้องเรียน แม้ว่าจะมีการเรียนออนไลน์เข้ามาทดแทนเพื่อประคับประคองการเรียนการสอนพอดำเนินต่อไปได้ แต่ในความจริงประสิทธิภาพก็ยังไม่เทียบเท่าการเรียนในห้องเรียนตามปกติ สถานการณ์ดังกล่าวนำไปสู่ความกังวลว่าจะเกิดปรากฏการณ์ “การสูญเสียการเรียนรู้” (Learning Loss) หรือ “Covid Slide” เป็นเวลาเกือบ 1 ปี ที่นับจากการแพร่ระบาดของโรค ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีประกาศงดการเรียนการสอนแบบในสถานศึกษา(On Site) ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

การดูแลสุขอนามัยสำหรับเด็กปฐมวัยนั้น ถือเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลต่อพัฒนาการเด็กปฐมวัยเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากในวัยนี้ เด็กมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วมาก และถือว่าเป็นช่วงเวลาวัยทอง สำหรับการสร้างรากฐานชีวิตและจิตใจของคนเรา อีกทั้งในช่วงวัยนี้สมองของเด็กจะมีการเจริญเติบโตสูงสุดด้วยเช่นกัน จีระพันธุ์ พูลพัฒน์ (2561) ได้กล่าวว่า เด็กที่มีสุขภาพดีจะมีพลังในการเรียนรู้ เป็นความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับครูในการพัฒนาทัศนคติทางบวกให้แก่เด็ก เกี่ยวกับเรื่องของความสะอาดทั้งส่วนตนและส่วนรวม เด็กเรียนรู้อาหารที่มีประโยชน์และมีคุณค่า การเลือกรับประทานและมีความรู้สึกที่ดีในการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์มีคุณค่า รู้จักเลือกการพักผ่อนที่เหมาะสมกับวัย ซึ่งสอดคล้องกับสถาบันพัฒนาอนามัยเด็กแห่งชาติ (2564) ได้กล่าวถึงแนวทางการส่งเสริมคุณภาพ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสุขภาพที่ต้องการยกระดับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสุขภาพ 4 ด้าน เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีสุขภาพที่ดี เติบโตมีพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลเหมาะสมกับวัยเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองบัว ภายใต้สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดการเรียนการสอนแบบปกติ (On site) ประจำปีการศึกษา 2566 โดยยึดมาตรฐานในการเปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID – 19) อย่างเคร่งครัดจากการจัดการเรียนการสอนในช่วงปีการศึกษา 2565 ที่ผ่านมา พบว่า มีอัตราการขาดเรียนของเด็กปฐมวัยเกินกว่าร้อยละ 30 (บันทึกสถิติการมาเรียนระดับชั้นปฐมวัย ห้อง 1/4 ประจำปีการศึกษา 2565) และมีสาเหตุเนื่องมาจากการเจ็บป่วยของเด็ก อาทิ ป่วยเป็นไข้หวัด ป่วยเป็นมือเท้าปาก หรือโรคระบาดอื่น ๆ (บันทึกการตรวจสุขภาพนักเรียน ประจำปี 2565) จากการสังเกตพฤติกรรมเด็กพบว่า เด็กบางคนยังขาดความรู้ และไม่สนใจสุขอนามัยของตนเองเท่าที่ควร จึงมีปัญหาด้านสุขภาพอยู่บ่อย ๆ ทั้งด้านการรักษาความสะอาด การใช้สิ่งของ

ส่วนตัวและส่วนรวม ด้านการเลือกรับประทานอาหารที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย จนบางครั้งส่งผลกระทบต่อร่างกาย เด็กเจ็บป่วย มาเรียนไม่ได้ และบางคนมีภาวะทุพโภชนาการ ส่งผลต่อการพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

การจัดกิจกรรมประกอบอาหารเป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน ได้รับความสนใจในการเรียนรู้ของเด็กได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะเด็กปฐมวัยซึ่งเด็กในวัยนี้ จะเรียนรู้ได้ดีจากการลงมือปฏิบัติ (Learning by Doing) อันนำไปสู่การเรียนรู้สิ่งที่ยากขึ้น ตามแนวคิด John Dewey (อ้างถึงใน ประทุม อังกูโรหิต, 2543) สอดคล้องกับ ขนิษฐา บุนนาค (2561) ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการประกอบอาหารสำหรับเด็กปฐมวัย ช่วยส่งเสริมพัฒนาการหลายด้านรวมทั้งการสร้างสุขนิสัย สุขอนามัย และโภชนาการที่ดี เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับโภชนาการและอาหารหลัก 5 หมู่ เด็กจะเรียนรู้ว่าผักมีประโยชน์ให้วิตามินและแร่ธาตุต่าง ๆ นอกจากนี้ยังช่วยสอนให้เด็กเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ และช่วยปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อการรับประทานอาหารให้กับเด็ก

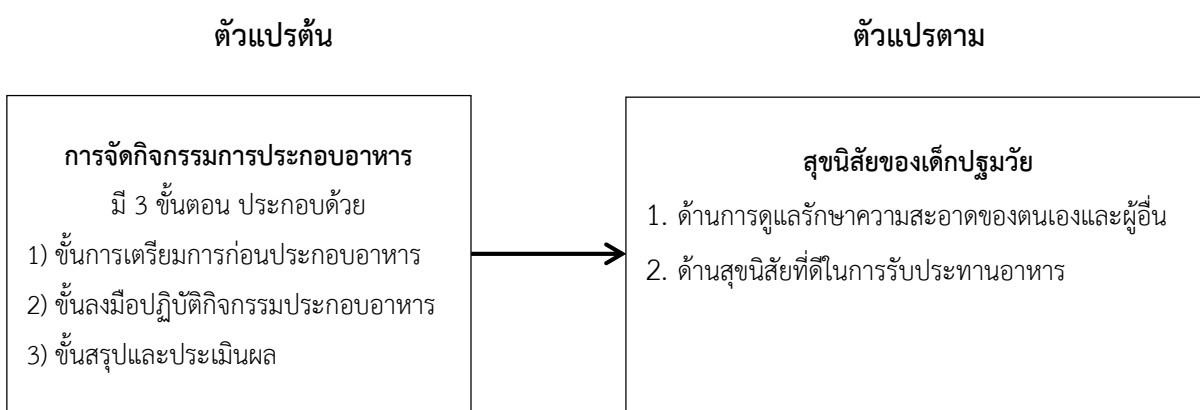
จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดกิจกรรมการประกอบอาหารเพื่อส่งเสริมสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย สร้างนิสัยที่ก่อให้เกิดสุขลักษณะ อันเป็นผลช่วยให้เด็กปฐมวัยมีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดี ใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการประกอบอาหารที่มีต่อสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย
2. เพื่อเปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการประกอบอาหาร

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยผลการจัดกิจกรรมการประกอบอาหารเพื่อส่งเสริมสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ เพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องการจัดกิจกรรมการประกอบอาหารเพื่อส่งเสริมสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย เป็นการวิจัยเชิงทดลองขั้นต้น (Experimental Design) แบบกลุ่มเดียว วัดผลก่อนและหลังการทดลอง One Group Pretest-Posttest Design (ไพศาล วรคำ, 2564) มีวิธีดำเนินการศึกษาประกอบด้วย กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา เป็นระดับชั้นปฐมวัยชายและหญิง อายุระหว่าง 3 – 4 ปี ประจำปีการศึกษา 2566 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 12 คน เลือกโดยวิธีเฉพาะเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือ 2 ชนิด ได้แก่

1. แผนการจัดกิจกรรมการประกอบอาหาร จำนวน 24 แผน ใช้ระยะเวลา 8 สัปดาห์ ในแต่ละสัปดาห์ประกอบด้วยขั้นตอนการจัดกิจกรรม 3 คือ วันที่ 1 ขั้นการเตรียมการก่อนประกอบอาหาร วันที่ 2 ขั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมการประกอบอาหาร วันที่ 3 ขั้นสรุปและประเมินผล
2. แบบประเมินผลสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย เป็นแบบประเมินโดยวิธีสังเกตพฤติกรรมแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) มี 3 เกณฑ์ (3 = ดี, 2 = ปานกลาง, 1 = พอใช้)

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. แผนการจัดกิจกรรมการประกอบอาหาร เพื่อส่งเสริมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย จำนวน 24 แผน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประเมินคุณภาพความเหมาะสมต่อการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เป็น Rating Scale 5 ระดับ โดยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีผลการประเมินอยู่ระหว่าง 3.51 – 5.0 อยู่ในระดับเหมาะสมมากถึงเหมาะสมมากที่สุดและมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.81) เมื่อเทียบกับเกณฑ์แปลผลหมายถึงแผนการจัดกิจกรรมเหมาะสมมากที่สุด

2. สร้างแบบประเมินพฤติกรรมสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย แปลความหมายเกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย ตัวชี้วัดพฤติกรรมสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย ประกอบได้ด้วย 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการดูแลรักษาความสะอาดของตนเองและผู้อื่นและด้านสุขนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหาร โดยสร้างแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 8 ข้อ พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ 1.00 สรุปได้ว่าเป็นแบบประเมินที่มีคุณภาพอยู่ในระดับสอดคล้องและนำไปใช้ได้

วิธีการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีระยะเวลาในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล 8 สัปดาห์ ดังนี้

1. ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลปริมาณโดยการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) โดยแบบทดสอบสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย ใช้วิธีการวัดเชิงสถานการณ์ ประกอบด้วยการจัดกิจกรรมการประกอบอาหารในชั้นเรียน และสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มทดลอง กับเด็กกลุ่มเป้าหมาย

2. ดำเนินการจัดกิจกรรมการประกอบอาหารกับเด็กกลุ่มเป้าหมายตามแผนการจัดกิจกรรมการประกอบอาหารเพื่อส่งเสริมสุขนิสัยของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยดำเนินการจัดกิจกรรมสัปดาห์ละ 3 วัน (วันอังคาร วันพุธและวันพฤหัสบดี) วันละ 30 -50 นาที รวมระยะเวลาการทดลอง 8 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรม 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นตอนการเตรียมการก่อนประกอบอาหาร 2) ขั้นตอนมือปฏิบัติกิจกรรมประกอบอาหาร 3) ขั้นสรุปและประเมินผล

3. เมื่อเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมการประกอบอาหารเพื่อส่งเสริมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย ครบ 24 แผน ผู้วิจัยทำการประเมินผลสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย โดยใช้แบบทดสอบสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย ใช้วิธีการวัดเชิงสถานการณ์ ประกอบด้วยการจัดกิจกรรมการประกอบอาหารในชั้นเรียน และวัดผลโดยใช้แบบประเมินผลสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย

4. นำผลคะแนนจากแบบประเมินผลสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย ทั้งก่อนและหลังมาสรุปผล และวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ร้อยละ (Percentage) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (IOC)

สรุปผลการวิจัย

1. การจัดกิจกรรมการประกอบอาหาร ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการเตรียมการก่อนประกอบอาหาร ขั้นตอนมือปฏิบัติกิจกรรมประกอบอาหาร ขั้นสรุปและประเมินผล ช่วยส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีสุขนิสัยดีขึ้น โดยมีกระบวนการและขั้นตอน ดังนี้

1.1 ขั้นตอนการเตรียมการก่อนประกอบอาหาร หมายถึง การที่ครูกระตุ้นเด็กโดยการอธิบายเกี่ยวกับอาหารชนิดนั้น ๆ โดยทบทวนประสบการณ์เดิมของเด็กและกระตุ้นให้เด็กอยากเรียนรู้ ด้วยบทเพลง นิทาน กลอน คำคล้องจอง แล้วจึงร่วมสนทนาเกี่ยวกับ ส่วนผสม วัตถุดิบและอุปกรณ์ที่มีรูปภาพ

เมื่อเด็กปฐมวัย ได้ดำเนินการในขั้นเตรียมการนี้ เด็กแสดงท่าทางและความรู้สึกสนุกสนาน ตื่นเต้น และสนใจ อยากมีส่วนร่วมในการประกอบอาหาร และบอกเล่าประสบการณ์ที่ตนเองเคยช่วยผู้ปกครองทำกับข้าว อาทิเช่น น้องข้าวหอม บอกกับเพื่อนๆและครูว่า “หนูเคยทำไข่ตุ๋นให้คุณแม่ที่บ้าน และจะนำไข่มาให้คุณครูด้วยค่ะ” น้องกอหญา ตั้งคำถามในคลิปวิดีโอที่ครูเปิดขั้นตอนการประกอบอาหาร ข้าวเหนียวมะม่วง ว่า “ทำไมคุณครูสวมหมวกเหมือนแม่ครัวที่ทำกับข้าวเลยคะ หนูอยากใส่บ้างจัง” เด็กเกิด

ข้อคำถามและร่วมกันสนทนาพูดคุยถึงประสบการณ์เดิมแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน และต้องการเรียนรู้ในวันถัดไปเร็ว ๆ เพราะอยากจะทดลองปฏิบัติและชิมรสชาติของอาหารเมนูต่าง ๆ

1.2 ขั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมประกอบอาหาร หมายถึง การที่ครูร่วมกันสนทนากับเด็กเกี่ยวกับขั้นตอนวิธีทำของการประกอบอาหารด้วยการใช้สื่อของจริง

เมื่อเด็กปฐมวัย ได้ลงมือทำกิจกรรมการประกอบอาหาร ในขั้นตอนนี้ เด็กมีความรู้สึกตื่นเต้น เกิดแรงกระตุ้นสนใจเรียนรู้ และปฏิบัติตามกติการู้จักทอดทอดทอดลำดับ เด็กเกิดข้อคำถามและร่วมกันสนทนาพูดคุยถึงประโยชน์และข้อควรระมัดระวัง ในการรับประทานอาหารแต่ละเมนู รวมถึงการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ให้ถูกวิธี เด็กบางคนแนะนำเพื่อนไม่ให้เข้าใกล้อุปกรณ์ เช่น กระทะไฟฟ้า เพราะจะทำให้เกิดอันตรายจากความร้อน หรือไฟฟ้าช็อตได้ เช่น ในหน่วยกล้วยต้มทรงเครื่อง น้องตะวันได้เตือนเพื่อนไม่ให้มาดูใกล้หม้อต้มกล้วยที่มีน้ำเดือด โดยกล่าวว่า “เดววิช อย่าเข้าไปดูใกล้จะเดี๋ยวจะโดนน้ำร้อน ให้นั่งคอยก่อน” และในหน่วยแซนวิชคุณหนู เด็ก ๆ หลายคนยอมรับประทานผักชนิดต่าง ๆ ที่ไม่เคยทานมาก่อนเพราะอยากลองชิม เช่น มะเขือเทศ ผักสลัด ยกตัวอย่างน้องกาพิสส์ กล่าวว่า “คุณครูครับ มะเขือเทศมันกินได้ด้วยหรอ หนูอยากลองชิม” ขณะรับประทานเด็ก ๆ ใส่ใจในการรักษาความสะอาดของตนเองและผู้อื่นเพิ่มขึ้น

1.3 ขั้นสรุปและประเมินผล หมายถึง การที่ครูและเด็กร่วมกันสรุปกิจกรรม ในสองวันที่ผ่านมา โดยเน้นสรุปการเรียนรู้ ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม เมื่อเด็กปฐมวัย ได้ดำเนินการในขั้นสรุปนี้ เด็กเกิดความเข้าใจและมั่นใจในการตอบคำถามของครูมากขึ้น เกิดแรงกระตุ้นสนใจเรียนรู้ และสนุกสนานกับกิจกรรม เช่น กิจกรรมที่ครูให้เด็กออกมาเลือกแผ่นภาพ อาหารที่ดีและอาหารที่เด็กควรหลีกเลี่ยง เด็ก ๆ สามารถทำกิจกรรมได้และเข้าใจว่าควรเลือกรับประทานอย่างไร ถึงจะมีประโยชน์ต่อร่างกาย เช่น หน่วยสมูทที่ผลไม้ น้องอโธสามารถเลือกภาพน้ำปั่นผลไม้ โดยกล่าวว่า “อโธจะกินน้ำปั่นผลไม้ เพราะมีวิตามินทำให้ร่างกายแข็งแรง” และไม่เลือกภาพน้ำอัดลม โดยกล่าวว่า “น้ำอัดลมเด็กกินไม่ได้ เพราะฟันจะผุ” ขั้นตอนนี้ สะท้อนการเกิดข้อคำถามและร่วมกันสนทนาพูดคุยถึงประโยชน์ และข้อควรระมัดระวังในการรับประทานอาหารแต่ละเมนู และการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ให้ถูกวิธี

2. เปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการประกอบอาหาร พบว่า ค่าเฉลี่ยสุขนิสัยของเด็กปฐมวัยภาพรวมมีคะแนนก่อนการจัดกิจกรรมการประกอบอาหารเท่ากับ ($\bar{X} = 11.25$, $S.D = 3.57$) และผลรวมคะแนนที่ได้คิดเป็นร้อยละ 46.87 และค่าเฉลี่ยสุขนิสัยของเด็กปฐมวัยภาพรวมมีคะแนนหลังการจัดกิจกรรมการประกอบอาหารเท่ากับ ($\bar{X} = 18.83$, $S.D. = 3.93$) ผลรวมคะแนนที่ได้คิดเป็นร้อยละ 78.82 แสดงว่า สุขนิสัยของเด็กปฐมวัยหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการประกอบอาหาร สูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมประกอบอาหาร ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1

นักเรียน (นามสมมติ)	คะแนน เต็ม	สุขนิสัยของเด็กปฐมวัย					
		ก่อนทดลอง			หลังทดลอง		
		คะแนนรวม	ระดับ	แปลความ	คะแนนรวม	ระดับ	แปลความ
พ็อตเตอร์	24	8	1	พอใช้	15	2	ปานกลาง
เดวิด	24	8	1	พอใช้	13	2	ปานกลาง
กาพิวส์	24	9	2	ปานกลาง	20	3	ดี
ออดี้	24	8	1	พอใช้	15	2	ปานกลาง
เซฟตี้	24	10	2	ปานกลาง	19	3	ดี
ลิวายส์	24	8	1	พอใช้	15	2	ปานกลาง
อนนิวส์	24	8	1	พอใช้	16	2	ปานกลาง
ข้าวหอม	24	14	2	ปานกลาง	21	3	ดี
ข้าวฟ่าง	24	15	2	ปานกลาง	23	3	ดี
กอหญ้า	24	16	2	ปานกลาง	22	3	ดี
ตะวัน	24	16	2	ปานกลาง	24	3	ดี
กันตา	24	15	2	ปานกลาง	24	3	ดี
การวิเคราะห์	$\bar{X}$		11.25			18.83	
ข้อมูลเชิง	S.D.		3.57			3.93	
ปริมาณ	ร้อยละ		46.87			78.82	

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาสุขนิสัยของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการประกอบอาหาร โดยมีขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนการเตรียมการก่อนประกอบอาหาร 2) ขั้นตอนมือปฏิบัติกิจกรรมประกอบอาหาร 3) ขั้นสรุปและประเมินผล พบว่า ช่วยส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีสุขนิสัยดีขึ้น เนื่องจากเป็นแผนให้ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น ได้รับการประเมินคุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน มีผลการประเมินอยู่ในระดับมีความเหมาะสมมาก โดยมีคะแนนค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.52$, $S = 0.81$) เมื่อเทียบกับเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึงเหมาะสมมากที่สุด จากคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ (ไพศาล วรคำ, 2564) ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ผลจริง นอกจากนี้แผนการจัดกิจกรรมการประกอบอาหาร เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง ผ่านสื่อที่เป็นของจริง และใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการเรียนรู้ ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกตัดสินใจว่าควรใช้อุปกรณ์และส่วนผสมนั้นๆอย่างไร ในการทำอาหารแต่ละรายการ การเลือกทำความสะอาดวัตถุดิบก่อนนำมาประกอบอาหาร รวมไปถึงเปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ได้ตกแต่งจานอาหารได้สร้างสรรค์ตามจินตนาการของตน มีกระบวนการและขั้นตอนของการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน เพื่อมุ่งเน้นส่งเสริมสุขนิสัยที่ดีกับเด็กปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับ ขนิษฐา บุณนาค (2561) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการประกอบอาหารสำหรับเด็กปฐมวัย ช่วยส่งเสริม

พัฒนาการหลายด้าน รวมทั้งการสร้างสุขนิสัย สุขอนามัย และโภชนาการที่ดี เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับโภชนาการและอาหารหลัก 5 หมู่ เด็กจะเรียนรู้ว่าผักมีประโยชน์ให้วิตามินและแร่ธาตุต่าง ๆ นอกจากนี้ยังช่วยสอนให้เด็กเลือกรับประทานอาหารที่ดีมีประโยชน์ และช่วยปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อการรับประทานอาหารให้กับเด็ก สอดคล้องกับ ดารารัตน์ อุทัยพยัคฆ์ (2555) ได้กล่าวว่า กิจกรรมประกอบอาหารเป็นกิจกรรมที่จัดให้กับเด็กปฐมวัย จุดประสงค์สำคัญไม่ได้มีขึ้นเพื่อผลของงาน คืออาหารที่ทำเสร็จแต่จัดขึ้นเพื่อให้เด็กได้เกิดความสุข สนุกสนาน ได้รับความสนใจในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เน้นกระบวนการระหว่างการทำกิจกรรมเป็นสำคัญ เน้นให้เด็กเกิดประสบการณ์การเรียนรู้จากประสาทสัมผัสทั้ง 5 ไม่ว่าจะเป็น หู จมูก ลิ้น และกายสัมผัส ให้เด็กได้สังเกตเห็นความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ นอกจากนั้นยังปลูกฝังให้เด็กมีสุขนิสัยที่ดี มีมารยาทที่ดีในการรับประทานอาหาร การประหยัด ความสะดวก รวมถึงการสร้างนิสัยรักการทำงานด้วย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศรีนยา ทรัพย์วารี (2552) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง ผลของการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่มีต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษา พบว่า ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมการประกอบอาหาร จำแนกเป็นรายด้านอยู่ในระดับดีทั้ง 4 ด้าน คือ ทักษะด้านการจำแนกเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ย 3.80 ทักษะด้านการรู้จำนวนมีคะแนนเฉลี่ย 4.40 ทักษะด้านการเรียงลำดับมีคะแนนเฉลี่ย 4.47 ทักษะด้านการรู้จำนวนมีคะแนนเฉลี่ย 4.37 และเมื่อเปรียบเทียบผลระหว่างก่อนและหลังการทดลองพบว่าสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรพร ทับทิมศรี (2554) เรื่อง ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับการประกอบอาหารไทยโบราณที่มีต่อสัมพันธภาพทางสังคมของเด็กปฐมวัย พบว่าสัมพันธภาพทางสังคมของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับการประกอบอาหารไทยโบราณสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสัมพันธภาพทางสังคมหลังการทดลองมีการเปลี่ยนแปลงทุกด้านและโดยรวม ด้านการแบบปันมีการเพิ่มขึ้นเฉลี่ย .80 คะแนน ด้านการช่วยเหลือเพิ่มขึ้น .60 คะแนน ด้านความร่วมมือมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเฉลี่ย .68 คะแนน ด้านการทำงานเป็นกลุ่มมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเฉลี่ย .72 คะแนน สัมพันธภาพทางสังคมโดยรวมมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเฉลี่ย .70 คะแนน สรุปได้ว่าการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับการประกอบอาหารไทยโบราณมีผลต่อสัมพันธภาพทางสังคมของเด็กปฐมวัยเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน

2. ผลการเปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการประกอบอาหาร พบว่า เด็กปฐมวัยมีสุขนิสัยหลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 11.25$, S.D. = 3.57) หลังจัดกิจกรรมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 18.83$, S.D. = 3.93) แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการประกอบอาหารทำให้เด็กปฐมวัยมีสุขนิสัยที่ดีขึ้นตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมการประกอบอาหาร เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน ได้รับความสนใจในการเรียนรู้ของเด็กได้เป็นอย่างดี ส่งเสริมให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมโดยเน้นการมีสุขนิสัยที่ดี เชื่อมโยงการทักษะใช้ชีวิตพื้นฐาน ทั้งด้านการดูแลสุขภาพความสะอาดของตนเองและผู้อื่น และด้านสุขนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม (2554) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ จิตวิทยาพัฒนาการสำหรับเด็กปฐมวัย

เกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็กปฐมวัย หลายทฤษฎีด้วยกัน เช่น ทฤษฎีและกฎการเรียนรู้ของทอร์นไค โดยใช้กฎแห่งความพร้อม เน้นให้เด็กเกิดความพร้อมก่อนการเรียนรู้ โดยให้เด็กได้เรียนรู้ขั้นตอนต่าง ๆ รูปแบบและการดำเนินกิจกรรม จัดกิจกรรมไม่ขัดต่อธรรมชาติของเด็ก กฎแห่งผล ให้เด็กได้เรียนรู้อย่างสนุกสนานและเกิดความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม และกฎแห่งการฝึกฝน เด็กได้ฝึกหัดทำกิจกรรมซ้ำ ๆ และทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจท์ ในการจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมกับพัฒนาการเด็ก การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การสอนสิ่งที่เป็ นรูปธรรมเพื่อช่วยให้เด็กเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ เน้นการสอนจากภาพรวมแล้วไปสู่ส่วนย่อย และสอดคล้องกระบวนการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีประสบการณ์ของจอห์น ดิวอี้ ที่เน้นการปฏิบัติจริง การเรียนรู้ในแบบ Learning by Doing เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง เกิดการเรียนรู้จากการกระทำ ฝึกคิด ฝึกลงมือทำ ฝึกทักษะกระบวนการต่าง ๆ นำไปสู่พฤติกรรมที่พึงประสงค์

ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสกสรร มาตังแสง (2559) ทำวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพของเด็กปฐมวัย พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ RAPC สามารถ ส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพของเด็กปฐมวัย โดยมีคะแนนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองและสูงกว่า คะแนนเด็กปฐมวัยในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งโดยรวมและรายด้าน โดยมีขนาดส่งผล (Effect Size) ต่อคะแนนรวมระดับมาก (Cohend's $d = 7.98$) และมีขนาดส่งผลต่อ คะแนนรายด้านทุกด้านระดับมาก (Cohend's $d = 7.63, 5.55, 2.87, 3.72, 5.70$ และ 4.08) และมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภิษา วัฒนศิริ (2563) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมนิทานเพื่อเสริมสร้างสุขนิสัยสำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการทางการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีพัฒนาการทางการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 มีความสอดคล้องกับงานวิจัยในต่างประเทศของ Soleymani et al (2017) ทำวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลของการเล่านิทานและละครสร้างสรรค์ต่อการเสริมสร้างสุขอนามัยส่วนบุคคลของเด็ก ผลการวิจัย พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างคะแนนการรับรู้ของทั้งสองกลุ่มก่อนและหลังการจัดกิจกรรม คะแนนการรับรู้เฉลี่ยของกลุ่มการเล่านิทานเพิ่มขึ้นจาก 50.69 เป็น 86.83 ในขณะที่กลุ่มละครสร้างสรรค์ได้คะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจาก 57.37 เป็น 85.09 จากผลการทดสอบแบบจับคู่ พบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มการเล่าเรื่องและกลุ่มละครสร้างสรรค์ สรุปผลการศึกษาในปัจจุบันพบว่า แม้ว่าวิธีการเล่าเรื่องและละครสร้างสรรค์จะมีประสิทธิภาพในการเพิ่มความตระหนักของเด็กเกี่ยวกับสุขอนามัยส่วนบุคคล แต่ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างสองวิธี

จากการวิจัย สรุปได้ว่า ผลการจัดกิจกรรมการประกอบอาหารเพื่อส่งเสริมสุขนิสัยของเด็กปฐมวัย เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมประกอบอาหารนั้นเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงด้วยการปฏิบัติกับสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ โดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 เน้นให้เด็กได้สังเกต และ

คิดแก้ปัญหา ลงมือปฏิบัติ โดยครูจะสอดแทรกความรู้เป็นด้านสุขอนามัย ที่สิ่งจำเป็น ปลุกฝังให้เด็กปฐมวัย ได้รับความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงการดูแลสุขภาพอนามัยที่ดีให้แก่ตนเองและผู้อื่น เด็กซึมซับและ กลายเป็นนิสัยที่ดี เสริมสร้างสุขนิสัยในการปฏิบัติตนอันเป็นผลช่วยให้เด็กปฐมวัย มีสุขภาพและคุณภาพชีวิต ที่ดีและใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ในการจัดกิจกรรมการประกอบอาหารเพื่อส่งเสริมสุขนิสัยเด็กปฐมวัย ครูต้องจัดเตรียมสื่อ พร้อมและเพียงพอต่อจำนวนเด็กในชั้นเรียน เช่น การให้เด็กออกมาเลือกใช้อุปกรณ์ จาน ช้อน ช้อนส้อม เด็กจะต้องมีอุปกรณ์ครบ และต้องบอกว่าสิ่งใดที่เป็นของใช้ส่วนตัวและสิ่งใดสามารถใช้ร่วมกันได้

1.2 การจัดกิจกรรมการประกอบอาหารบางรายการ เช่น การใช้หม้อกระทะไฟฟ้า หรือเครื่อง ปั่นไฟฟ้า ครูควรกำกับดูแลด้านความปลอดภัยและคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

1.3 ในการประกอบอาหารที่ต้องเตรียมวัตถุดิบบางอย่าง เช่น แครอทหั่นฝอย การหั่นแตงกวา หรือ การต้มไข่ การต้มกล้วย ที่อาจใช้เวลาาน ครูอาจจัดเตรียมไว้ก่อนหน้าและทำเป็นตัวอย่างเพื่อให้ได้ดู และเข้าใจขั้นตอน จากนั้นใช้วัตถุดิบที่เตรียมไว้มาประกอบอาหารในขั้นตอนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยต่อเนื่องเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขนิสัยของเด็กปฐมวัยกลุ่มตัวอย่างเดียวกันใน ระยะยาวและเพิ่มระดับเกณฑ์ในการวัดและประเมินเพื่อศึกษาถึงผลของการเปลี่ยนแปลงของเด็กที่ชัดเจนมากขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาผลการจัดกิจกรรมด้านอื่น ๆ เช่น การส่งเสริมจินตนาการความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ การส่งเสริมทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย การส่งเสริมทักษะทางวิทยาศาสตร์ของเด็ก ปฐมวัย เป็นต้น

2.3 ควรมีการศึกษารายละเอียดของการจัดกิจกรรมการประกอบอาหารในด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาใน ท้องถิ่น ซึ่งหลังจากการจัดกิจกรรมแล้วยังสามารถช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายของทางสถานศึกษา โดยประยุกต์ เช่น การจัดงานวิชาการอาหารโดยให้เด็ก ๆ เป็นผู้ผลิตและมีผู้เลือกบริโภคจากห้องอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม

สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

ชนิษฐา บุนนาค. (2562). *แนวทางการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*.

<https://www.youngciety.com/article/journal/experience-plan.html>

จิระพันธุ์ พูลพัฒน์. (2561, 25 มกราคม). *สุขภาพ ความปลอดภัยและทักษะกลไกสำหรับเด็กอนุบาล*.

<http://www.pecerathailand.org/2018/01/666.html>

ดาร์รัตน์ อุทัยพยัคฆ์. (2555, 23 ตุลาคม). *ประโยชน์ของการประกอบอาหารในเด็กปฐมวัย*.

http://daratim54.blogspot.com/2012/04/blog-post_08.html

ประทุม อังกูโรหิต. (2543). *ปรัชญาปฏิบัตินิยม: รากฐานปรัชญาการศึกษาในสังคมประชาธิปไตย*.

สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพศาล วรคำ. (2564). *การวิจัยทางการศึกษา*. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. (2554). *จิตวิทยาพัฒนาการสำหรับเด็กปฐมวัย*.

<http://elearning.psu.ac.th/courses/77>

วรรณกร สารกุล. (2564, 11 สิงหาคม). *Covid Slide บาดแผลใหญ่ทางการศึกษา*.

<https://www.eef.or.th/covid-slide>

ศรินยา ทรัพย์วารี. (2552). ผลของการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่มีต่อทักษะพื้นฐานทาง คณิตศาสตร์ของ เด็กปฐมวัย. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย].

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศุภิสรา วัฒนศิริ. (2563). *การพัฒนาชุดกิจกรรมนิทานเพื่อเสริมสร้างสุขนิสัยสำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2*.

[การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและ ประเมินผลการศึกษา].

มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สถาบันพัฒนาอนามัยแห่งชาติ, กรมอนามัย. (2564). *แนวทางการส่งเสริมคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้าน สุขภาพ (4D)*. องค์การส่งเสริมสุขภาพอนามัย.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่ง*

ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. สำนักนายกรัฐมนตรี.

เสกสรรค์ มาตรวังแสง. (2559). *การศึกษารูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพของเด็กปฐมวัย*.

[วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้].

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อรพร ทับทิมศรี. (2554). *ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับการประกอบอาหารไทย*

โบราณที่มีต่อสัมพันธภาพทางสังคมของเด็กปฐมวัย. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา

มหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Soleymani, M. R., Hemmati, S., Ashrafi-Rizi, H., & Shahrzadi, L. (2017). Comparison of the effects of storytelling and creative drama methods on children's awareness about personal hygiene. *Journal of education and health promotion*, 6, 82.

https://doi.org/10.4103/jehp.jehp_56_16

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จธุรกิจรับเหมาก่อสร้างขนาดเล็ก
(ทุนจดทะเบียนหนึ่งล้านถึงสองล้านบาท) ในจังหวัดขอนแก่น

Factors Relationship the Success of a Small Contractors Business
(One Million Registered Capitals to Two Million Baht) In Khon Kaen Province

ณัฐพล ฝ้ายเพชร^{1,*} และ อารีย์ นัยพินิจ²

Nuthapol Fayphet^{1,*} and Aree Naipinit²

^{1,2} หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น

^{1,2} Master of Business Administration, Khon Kaen University

*Corresponding author's e-mail: Nuthapol21@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received)

17 กรกฎาคม 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

17 สิงหาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

4 กันยายน 2567

บทคัดย่อ

บทความนี้ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อความสำเร็จธุรกิจรับเหมาก่อสร้างขนาดเล็ก เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อปัจจัยบริบทภายนอก (PESTEL Analysis) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จธุรกิจรับเหมาก่อสร้างขนาดเล็ก (ทุนจดทะเบียนหนึ่งล้านถึงสองล้านบาท) ในจังหวัดขอนแก่น ทั้งหมด 96 แห่ง คัดเลือกสุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Taro Yamane โดยใช้ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยมีสมมติฐานประกอบการวิจัยว่า ทฤษฎีความสัมพันธ์ของด้านปัจจัยบริบทภายนอก (PESTEL Analysis) ประกอบด้วย 1) การเมือง 2) ภาวะเศรษฐกิจ 3) สังคมประเพณี 4) เทคโนโลยีหรือดิจิทัล 5) ปัจจัยด้านสภาพอากาศหรือสิ่งแวดล้อมและ 6) กฎหมาย ที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จธุรกิจรับเหมาก่อสร้างขนาดเล็ก (ทุนจดทะเบียนหนึ่งล้านถึงสองล้านบาท) ในจังหวัดขอนแก่น โดยใช้สูตรเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) เพื่อที่จะหาของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มอาสาสมัครผู้ประกอบการรับเหมาก่อสร้างขนาดเล็ก (ทุนจดทะเบียนหนึ่งล้านถึงสองล้านบาท) ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ผลการทดสอบระดับความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ของด้านปัจจัยบริบทภายนอก (PESTEL Analysis) พบว่าความสัมพันธ์ของปัจจัยบริบทภายนอก (PESTEL Analysis) การทดสอบสมมติฐานด้วยการคำนวณค่า p-value (Sig.) พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.001 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่เป็นที่ยอมรับ ($\alpha = 0.05$) ดังนั้นจึงสามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0 และยอมรับสมมติฐาน H_1 ได้ ผลก็คือ ความสัมพันธ์ของด้านปัจจัยบริบทภายนอก (PESTEL Analysis) มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับมาก และมีทิศเป็นบวกในทิศทางเดียวกัน ทำให้สามารถนำความรู้ดังกล่าวมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเข้าใจถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลในการส่งเสริมให้ธุรกิจเกิดความสำเร็จ รวมถึงช่วยในการเลือกหรือกำหนดกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับบริบทการปฏิบัติงานหรือการลงทุนของอุตสาหกรรมภาคธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง ทั้งนี้ผู้วิจัยคาดว่าหากผู้ประกอบการรับเหมา

ก่อสร้างจะนำผลการทดสอบในงานวิจัยครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้เพื่อยกระดับการดำเนินธุรกิจรับเหมาก่อสร้างให้เกิดประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

คำสำคัญ: ธุรกิจรับเหมาก่อนสร้างขนาดเล็ก, การจดทะเบียน, ก่อสร้างอาคารที่พักอาศัย, ระดับความสำเร็จ

ABSTRACT

This study examines the factors relationship the success of small scale construction contracting businesses by analyzing the relationship between external environmental factors (PESTEL analysis) and the success of these businesses, specifically those with registered capital of one to two million baht, in Khon Kaen province. A total of 96 firms were included in the sample, which was randomly selected using Taro Yamane's formula with a 95% confidence level. The research hypothesis posits that external environmental factors, as delineated by PESTEL analysis namely, politics, economic conditions, sociocultural factors, digitalization, weather or environmental factors, and legal aspects are correlated with the success of small-scale construction businesses focused on building accommodation structures. Pearson's Correlation Coefficient was employed to determine the correlation coefficient, and data was collected from a group of volunteer small-scale construction business operators within Khon Kaen province. The results demonstrated a significant correlation between the external contextual factors (PESTEL analysis), with a p-value of 0.001, thus supporting hypothesis H_1 as the value is less than 0.05 ($\alpha = 0.05$). These findings indicate that external contextual factors (PESTEL analysis) are strongly and positively correlated with business success. This insight can be instrumental in understanding the influential factors that promote business success and can aid in aligning strategies with the operational or investment context of the construction industry. The researchers anticipate that if construction contractors apply the findings of this research, it could substantially enhance the performance of their construction businesses.

Keywords: Small Construction Company, Registered Capitals, Construction of Residential Buildings, Level of Success

บทนำ

ธุรกิจรับเหมาก่อสร้างถือเป็นงานที่สำคัญมากอย่างหนึ่งในอุตสาหกรรมประเทศไทย เนื่องจากเป็นธุรกิจอุตสาหกรรมที่มีผลช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ อุตสาหกรรมก่อสร้างหรือธุรกิจทางด้านก่อสร้างมีความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ ที่หลากหลายอีกด้วย จากการผลการสำรวจสังหาริมทรัพย์โดยศูนย์ข้อมูลอสังหาริมทรัพย์ (REIC) ปี 2566 พบว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จะมีขยายตัวเพิ่มมากขึ้น

อย่างก้าวกระโดดครั้งใหญ่ โดยจังหวัดขอนแก่นเป็นจังหวัดที่มีการเปิดตัวโครงการใหม่มากที่สุด (วิชัย วิรตกพันธ์, 2566) โดยมากกว่าจังหวัดอื่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เหตุเกิดจากในเขตพื้นที่ภายใน จังหวัดขอนแก่นนั้น มีความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติและอุตสาหกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น สถาบันการศึกษา โรงพยาบาล สนามบิน ห้างสรรพสินค้า รวมทั้งด้านทรัพยากรมนุษย์ที่มีความเชี่ยวชาญและหลากหลาย ในศาสตร์วิชาของอุตสาหกรรม ทำให้จังหวัดขอนแก่นถือเป็นจังหวัดที่มีความน่าสนใจในการลงทุนและ พัฒนาการดำเนินธุรกิจ กล่าวได้ว่า จังหวัดขอนแก่นนั้นถือว่าเป็นจังหวัดที่มีขนาดตลาดใหญ่ต้น ๆ ของ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือก็ว่าได้ จึงทำให้ธุรกิจก่อสร้างรับเหมาในจังหวัดขอนแก่น มีการเติบโตขึ้นอย่าง ก้าวกระโดดส่งผลให้มีการเพิ่มจำนวนปริมาณของแรงงานในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น มีปริมาณเพิ่มขึ้น ร่วมกับในยุคสมัยใหม่ได้นำเครื่องทุ่นแรงหรืออุปกรณ์สมัยใหม่ นำมาใช้ร่วมกับการทำงานก่อสร้างทำให้ การทำงานนั้นเสร็จสิ้นไปอย่างรวดเร็วปลอดภัยมากยิ่งขึ้น และมีการลงทุนจากบริษัทใหญ่เข้ามาเปิดและขยาย กิจกรรมในการค้าขายวัสดุอุปกรณ์งานก่อสร้าง รวมถึงผู้ค้าปลีกรายเก่าและย่อยอื่น ๆ ในพื้นที่เดิม ซึ่งสร้าง หลากหลายในการเลือกซื้อวัสดุอุปกรณ์และสินค้าสำหรับการก่อสร้างให้มากขึ้น และเพิ่มช่องทางในการจัดหา วัสดุอุปกรณ์เหล่านั้นอีกด้วย เรียกได้ว่า การประกอบธุรกิจรับเหมาก่อสร้างในยุคสมัยปัจจุบันนี้ มีความสะดวกสบายยิ่งขึ้นและเป็นธุรกิจที่มีการเติบโตอย่างก้าวกระโดดในภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน เป็นหนึ่งใน อุตสาหกรรมธุรกิจที่มีความน่าสนใจอย่างมาก แต่ถึงอย่างนั้นในการประกอบธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง ก็จะมีบางรายที่ประสบความสำเร็จและบางรายที่ไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากอาจจะเกิดเหตุปัจจัยและ ความสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ ของการดำเนินธุรกิจด้วยนั่นเอง (ชัยชนะ จิตช่วงชัย, 2561)

ดังนั้นจากข้อความข้างต้นทำให้ผู้วิจัยอยากศึกษาในเรื่องสาเหตุปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อ ความสำเร็จของธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง เนื่องจากผู้วิจัยอยากทราบว่าในยุคปัจจุบันนี้มีการเติบโตและแข่งขันสูง ในการประกอบธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง มีปัจจัยใดบ้างที่ความสัมพันธ์ในการประกอบธุรกิจรับเหมา ก่อสร้าง จากที่ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม ทราบว่าปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจรับเหมา ก่อสร้างจะโดยได้ยกทฤษฎีปัจจัยบริบทภายนอกปัจจัยที่มีผลต่อปัจจัยบริบทภายนอก (PESTEL Analysis) นำมาใช้ในการทำการศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ (เกตุณภัส จิรารุ่งชัยกุล, 2562)

วัตถุประสงค์

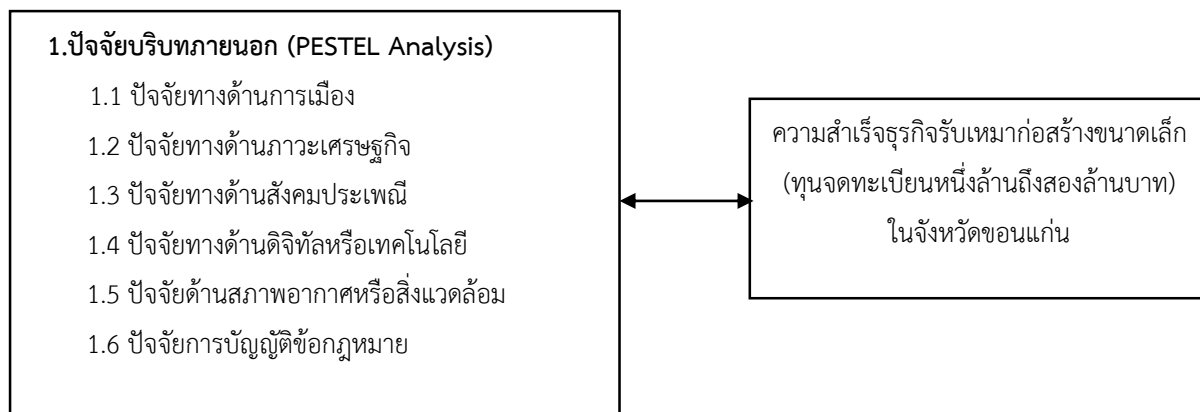
เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อปัจจัยบริบทภายนอก (PESTEL Analysis) กับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จธุรกิจรับเหมาก่อสร้างขนาดเล็ก (ทุนจดทะเบียนหนึ่งล้านถึงสองล้านบาท) ในจังหวัดขอนแก่น

สมมุติฐานการศึกษา

ปัจจัยบริบทภายนอก (PESTEL Analysis) ประกอบด้วย 1) การเมือง 2) ภาวะเศรษฐกิจ 3) สังคม ประเพณี 4) เทคโนโลยีดิจิทัล 5) ปัจจัยด้านสภาพอากาศหรือสิ่งแวดล้อมและ 6) ข้อกฎหมาย มีความสัมพันธ์

หรือความสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จธุรกิจรับเหมาก่อสร้างขนาดเล็ก (ทุนจดทะเบียนหนึ่งล้านถึงสองล้านบาท) ในจังหวัดขอนแก่น

กรอบแนวความคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิด

วิธีการดำเนินวิจัย

ประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างหรืออาสาสมัครตอบแบบสอบถาม คือ ผู้ประกอบการรับเหมาก่อสร้างที่ได้จดทะเบียนกับสำนักงานพัฒนาธุรกิจกิจการ (กฎกระทรวง, 2543) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ได้จดทะเบียนเป็นก่อสร้างอาคารที่พัก จดทะเบียนหนึ่งล้านถึงสองล้านบาทขนาดเล็ก ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ทั้งหมด 127 แห่ง (กระทรวงพาณิชย์, 2561) และกลุ่มตัวอย่างหรือกลุ่มอาสาสมัครตอบแบบสอบถาม คือ คัดเลือกสุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Taro Yamane โดยใช้ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 คำนวณรวมได้กลุ่มตัวอย่าง 96 แห่ง (มัญชุวัฒน์ ธารณ์สมบูรณ์ และคณะ, 2567)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ใช้แบบสอบถามให้เลือกคำตอบปลายปิด (Questionnaire) จัดทำโดยผู้วิจัย ได้จากการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ จึงนำมาทำออกแบบสอบถามดังกล่าวให้สอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้ โดยแบบสอบถามจะแบบข้อมูลเป็น 3 ส่วน ต่อไปนี้ ส่วนที่ 1 สอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ตำแหน่ง ระดับการศึกษาและสาขาวิชา ประสบการณ์ทำงาน เพศ อายุ ส่วนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับถึงปัจจัยทฤษฎีที่ช่วยให้เกิดความสำเร็จขึ้นของบริษัทรับเหมาก่อสร้างในจังหวัดขอนแก่น และส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จธุรกิจรับเหมาก่อสร้างขนาดเล็ก (ทุนจดทะเบียนหนึ่งล้านถึงสองล้านบาท) ในจังหวัดขอนแก่น ในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบเครื่องมือก่อนรวบรวมเก็บข้อมูลจากอาสาสมัครกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อทดสอบว่าเครื่องมือดังกล่าวสามารถนำมาใช้ในงานวิจัยนี้ได้ ดังต่อไปนี้

ตรวจสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Index of Item Objective Congruence : IOC) คือ นำแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแล้ว หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง

(Index of Item Objective Congruence : IOC) ในการพิจารณาความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิจากการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ในทุกข้อคำถามนั้น มีค่าเท่ากับ 1.00 หากข้อคำถามที่มี IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 จะคัดเลือกไว้ ส่วนข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 จะพิจารณาปรับปรุง หรือไม่นำมาใช้ โดยค่าความดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) มีค่ากับเท่า 1.00 สามารถนำมาใช้ในงานวิจัยได้ โดยแบบสอบถามมีค่าคะแนนเท่ากับ 1.00 สามารถนำมาใช้ในงานวิจัยได้ (เกตุณภัส จิรารุ่งชัยกุล, 2562)

การตรวจสอบหาความเชื่อมั่น คือ ตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลอง (Tryout) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร วิศวกรหรือผู้ควบคุมงาน จำนวน 30 ชุด ตรวจสอบความเป็นปรนัย และความสมบูรณ์ของข้อคำถาม เพื่อวัดความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Model) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการหาความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของ (Cronbach's Alpha Coefficient) ครอนบาค (Cronbach) และใช้เกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟาของความน่าเชื่อถือมากกว่าและเท่ากับ 0.7 โดยแบบสอบถามงานวิจัยครั้งนี้พบว่า หาค่าแอลฟาได้เท่ากับ 0.947 ซึ่งเป็นที่ยอมรับได้ (เกตุณภัส จิรารุ่งชัยกุล, 2562)

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ เพื่อบรรยายข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน กำไรจากการประกอบธุรกิจ พนักงานในองค์กร รายได้ และประเภทการจดทะเบียนธุรกิจ โดยใช้ ค่าร้อยละ (Percentages) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) (กนกวรรณ บิลอาหวัง, 2563)

สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อใช้ในการทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing) โดยใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วย Pearson Product Moment Correlation Coefficient ซึ่งได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณา โดยใช้สูตรของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ผลการทดสอบสมมติฐานแสดงในภาพ ดังต่อไปนี้ (เกตุณภัส จิรารุ่งชัยกุล, 2562)

ค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์ (r)	ระดับความสัมพันธ์	ทิศทางความสัมพันธ์
0.50 $\leq$ 1.00	มาก	เชิงบวกทิศทางเดียวกัน
0.30 $\leq$ 0.49	ปานกลาง	เชิงบวกทิศทางเดียวกัน
0.10 $\leq$ 0.29	น้อย	เชิงบวกทิศทางเดียวกัน
$r=0$	ไม่มีความสัมพันธ์	
-0.10 $\leq$ -0.29	น้อย	เชิงลบทิศทางตรงกันข้าม
-0.30 $\leq$ -0.49	ปานกลาง	เชิงลบทิศทางตรงกันข้าม
-0.50 $\leq$ -1.00	มาก	เชิงลบทิศทางตรงกันข้าม

ภาพที่ 2 ระดับความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์สัมพันธ์ Pearson Product Moment Correlation Coefficient

ผลการศึกษา

จากวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อปัจจัยบริบทภายนอก (PESTEL Analysis) กับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จธุรกิจรับเหมาก่อสร้างขนาดเล็ก (ทุนจดทะเบียนหนึ่งล้านถึงสองล้านบาท) ในจังหวัดขอนแก่น โดยจะต้องทำการหาและทดสอบค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบความเชื่อมโยงสอดคล้องปัจจัย ดังต่อไปนี้

1. ผลการทดสอบในการหาและค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยบริบทภายนอก (PESTEL Analysis) ที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากอาสาสมัครของกลุ่มบริษัทรับเหมาก่อสร้างขนาดเล็ก (ทุนจดทะเบียนหนึ่งล้านถึงสองล้านบาท) ในจังหวัดขอนแก่นปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบปัจจัยที่มีช่วยให้เกิดความสำเร็จขึ้นของบริษัทรับเหมาก่อสร้าง ปัจจัยบริบทภายนอก (PESTEL Analysis) กลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างขนาดเล็ก (ทุนจดทะเบียนหนึ่งล้านถึงสองล้านบาท) ในจังหวัดขอนแก่น

ปัจจัยบริบทภายนอก (PESTEL Analysis)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลต่อ ความสำเร็จ
1. สภาพแวดล้อมทางการเมือง	4.22	0.463	มากที่สุด
2. สภาพแวดล้อมทางการเศรษฐกิจ	4.40	0.492	มากที่สุด
3. สภาพแวดล้อมทางการสังคม	4.08	0.375	มาก
4. สภาพแวดล้อมทางการเทคโนโลยี	4.28	0.496	มากที่สุด
5. สภาพแวดล้อมด้านสิ่งแวดล้อม	4.04	0.353	มาก
6. สภาพแวดล้อมทางการด้านกฎหมาย	4.18	0.459	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการทดสอบปัจจัยบริบทภายนอก (PESTEL Analysis) ที่มีช่วยให้เกิดความสำเร็จขึ้นของบริษัทรับเหมาก่อสร้าง ปัจจัยบริบทภายนอก (PESTEL Analysis) กลุ่มบริษัทรับเหมาก่อสร้างขนาดเล็ก (ทุนจดทะเบียนหนึ่งล้านถึงสองล้านบาท) ในจังหวัดขอนแก่น ได้พบว่า ปัจจัยทฤษฎีที่มีช่วยให้เกิดความสำเร็จขึ้นของบริษัทรับเหมาก่อสร้าง ในจังหวัดขอนแก่น ที่มีการใช้ปัจจัยบริบทภายนอก (PESTEL Analysis) จะเรียงจากมากไปน้อยตามลำดับ ปัจจัยที่มีสำคัญต่อความสำเร็จมากที่สุด คือ สภาพแวดล้อมทางการเศรษฐกิจ รองลงมา สภาพแวดล้อมทางการเทคโนโลยี สภาพแวดล้อมทางการเมือง สภาพแวดล้อมทางการด้านกฎหมาย สภาพแวดล้อมทางการสังคม และสภาพแวดล้อมด้านสิ่งแวดล้อม มีความสำคัญต่อความสำเร็จน้อยที่สุด

2. ผลการทดสอบสมมติฐาน ระดับความสัมพันธ์ข้อมูลมาจากอาสาสมัครของกลุ่มบริษัทรับเหมาก่อสร้างขนาดเล็ก (ทุนจดทะเบียนหนึ่งล้านถึงสองล้านบาท) ในจังหวัดขอนแก่นที่ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความสำเร็จของความสัมพันธ์ของปัจจัยบริบทภายนอก (PESTEL Analysis) และความสัมพันธ์กับความสำเร็จของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างขนาดย่อย (ก่อสร้างอาคารที่พัก) ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น

$H_0: \mu = \mu_0$ ปัจจัยบริบทภายนอก (PESTEL Analysis) ไม่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างขนาดย่อย (ก่อสร้างอาคารที่พัก) ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น

$H_1: \mu \neq \mu_0$ ปัจจัยบริบทภายนอก (PESTEL Analysis) มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างขนาดย่อย (ก่อสร้างอาคารที่พัก) ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ จะใช้การทดสอบค่าสหสัมพันธ์ โดยใช้สูตรของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน โปดักโมเมนต์ (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ผลการทดสอบสมมติฐานแสดงในตารางที่ 2 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบทดสอบระดับความสัมพันธ์ข้อมูลปัจจัยบริบทภายนอก (PESTEL Analysis) และความสัมพันธ์กับความสำเร็จของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างขนาดเล็ก (ทุนจดทะเบียนหนึ่งล้านถึงสองล้านบาท) ในจังหวัดขอนแก่น

ปัจจัยด้าน	ความสำเร็จของธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง		ระดับความสัมพันธ์	ทิศทาง
	r	sig		
ปัจจัยบริบทภายนอก (PESTEL Analysis)	0.327	0.001	ปานกลาง	ทิศทางเดียวกัน

จากตารางที่ 2 ผลการทดสอบระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบริบทภายนอก (PESTEL Analysis) และกับความสำเร็จของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างขนาดเล็ก (ทุนจดทะเบียนหนึ่งล้านถึงสองล้านบาท) ในจังหวัดขอนแก่น พบว่าปัจจัยบริบทภายนอก (PESTEL Analysis) มี Sig. เท่ากับ 0.001 แสดงว่า ยอมรับสมมติฐาน H_1 เนื่องจาก ค่า Sig. คำน้อยกว่า 0.05 นั่นเอง ผลก็คือ ด้านปัจจัยบริบทภายนอก (PESTEL Analysis) มีความเชื่อมโยงสอดคล้อง โดยมีความเชื่อมโยงสอดคล้องกันอยู่ในระดับมาก และมีทิศเป็นบวกในทิศเดียวกัน ค่าระดับความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์สัมพันธ์ Pearson Product Moment Correlation Coefficient อ้างอิงมาจากภาพที่ 2

ตารางที่ 2.1 ผลการทดสอบความเชื่อมโยงสอดคล้องปัจจัยบริบทภายนอก (PESTEL Analysis) แยกออกมาเป็นหัวข้อย่อยและความสัมพันธ์กับความสำเร็จของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างขนาดเล็ก (ทุนจดทะเบียนหนึ่งล้านถึงสองล้านบาท) ในจังหวัดขอนแก่น

ปัจจัยบริบทภายนอก (PESTEL Analysis)	ระดับความสำคัญต่อความสำเร็จ		ระดับความสัมพันธ์	ทิศทาง
	ในธุรกิจ			
	r	Sig.		
1. ทิศทางเมือง	0.123	0.000	น้อย	ทิศทางเดียวกัน
2. ทิศทางเศรษฐกิจ	0.188	0.000	น้อย	ทิศทางเดียวกัน
3. ทิศทางสังคม	0.198	0.000	น้อย	ทิศทางเดียวกัน
4. ด้านเทคโนโลยี	0.293	0.004	น้อย	ทิศทางเดียวกัน
5. ด้านสิ่งแวดล้อม	0.310	0.002	ปานกลาง	ทิศทางเดียวกัน
6. ด้านกฎหมาย	0.313	0.002	ปานกลาง	ทิศทางเดียวกัน

จากตารางที่ 2.1 ผลการทดสอบความเชื่อมโยงสอดคล้องปัจจัยบริบทภายนอก (PESTEL Analysis) หัวข้อย่อย และความสัมพันธ์กับความสำเร็จของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างขนาดเล็ก (ทุนจดทะเบียนหนึ่งล้านถึงสองล้านบาท) ในจังหวัดขอนแก่น พบว่า เมื่อนำปัจจัยบริบทภายนอก (PESTEL Analysis) และ ความสำเร็จของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างขนาดเล็ก (ทุนจดทะเบียนหนึ่งล้านถึงสองล้านบาท) ในจังหวัดขอนแก่นเพื่อมาหาความสัมพันธ์ ที่ได้ข้อมูลมาจากอาสาสมัครของกลุ่มธุรกิจรับเหมาก่อสร้างขนาดเล็ก (ทุนจดทะเบียนหนึ่งล้านถึงสองล้านบาท) ในจังหวัดขอนแก่นทั้ง 96 คน จะทำให้ทราบว่าปัจจัยบริบทภายนอก (PESTEL Analysis) แต่ละข้อย่อยมีระดับความสัมพันธ์ดังต่อไปนี้ โดยปัจจัยบริบทภายนอก (PESTEL Analysis) มีความสัมพันธ์มากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 คือ สภาวะแวดล้อมทางการด้านกฎหมาย มีความสัมพันธ์ 0.313 มีทิศทางเดียวกัน อันดับที่ 2 รองลงมา คือ สภาวะแวดล้อมด้านสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์ 0.310 มีทิศทางเดียวกัน อันดับที่ 3 คือ สภาวะแวดล้อมทางการเทคโนโลยี มีความสัมพันธ์ 0.293 มีทิศทางเดียวกัน อันดับที่ 4 คือ สภาวะแวดล้อมทางการสังคม มีความสัมพันธ์ 0.198 มีทิศทางเดียวกัน อันดับที่ 5 คือ สภาวะแวดล้อมทางการเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์ 0.188 และทิศทางเดียวกัน และ อันดับที่ 6 คือ สภาวะแวดล้อมทางการเมือง มีความสัมพันธ์ 0.123 และทิศทางเดียวกัน ค่าระดับความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์สัมพันธ์ Pearson Product Moment Correlation Coefficient อ้างอิงมาจากภาพที่ 2

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยพบว่าความสำเร็จในธุรกิจรับเหมาก่อสร้างขนาดเล็กในจังหวัดขอนแก่นมีความสัมพันธ์กับปัจจัยบริบทภายนอก (PESTEL Analysis) โดยพบว่า ปัจจัยต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุดในทุกด้านยกเว้นสามด้าน ได้แก่ สภาวะแวดล้อมทางการสังคม สภาวะแวดล้อมด้านสิ่งแวดล้อม และสภาวะแวดล้อมทางการด้านกฎหมาย ที่มีค่าเฉลี่ยที่ระดับสูง ดังนั้น การวิเคราะห์ ปัจจัยบริบทภายนอก (PESTEL Analysis) ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อมภายนอกต่อความสำเร็จของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างขนาดเล็กในจังหวัดขอนแก่น โดยมุ่งเน้นไปที่ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเพื่อให้การดำเนินธุรกิจมีประสิทธิภาพมากที่สุด

จากการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านปัจจัยบริบทภายนอก (PESTEL Analysis) และความสำเร็จของธุรกิจรับเหมาก่อสร้างขนาดเล็ก (ทุนจดทะเบียนหนึ่งล้านถึงสองล้านบาท) ในจังหวัดขอนแก่น พบว่า มีความสัมพันธ์ที่มีระดับต่างกันไปตามด้านต่าง ๆ ดังนี้ ความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ได้แก่ สภาวะแวดล้อมด้านสิ่งแวดล้อม สภาวะแวดล้อมทางการด้านกฎหมาย และมีความสัมพันธ์ระดับน้อย ได้แก่ สภาวะแวดล้อมทางการเมือง สภาวะแวดล้อมทางการเศรษฐกิจ สภาวะแวดล้อมทางการสังคม สภาวะแวดล้อมทางการเทคโนโลยี ความสัมพันธ์ในด้านนี้บ่งบอกถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อมภายนอกต่อการดำเนินธุรกิจรับเหมาก่อสร้างขนาดเล็ก ซึ่งอาจส่งผลต่อผลการดำเนินงานและความสำเร็จของธุรกิจได้ตามที่คาดหวัง โดยทุกด้านมีทิศทางบวกไปทางเดียวกัน

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุผลการวิจัย ดังต่อไปนี้ คือ จะเห็นได้ว่าปัจจัยบริบทภายนอก (PESTEL Analysis) มีความสัมพันธ์ในการดำเนินธุรกิจธุรกิจรับเหมาก่อสร้างขนาดเล็ก (ทุนจดทะเบียนหนึ่งล้านถึงสองล้านบาท) ในจังหวัดขอนแก่น ให้เกิดผลสำเร็จในธุรกิจ ซึ่งแต่ละปัจจัยจะมีความสัมพันธ์ที่

แตกต่างกัน เนื่องจากปัจจัยสภาพแวดล้อมแตกต่างกัน ไปตามแต่ละเขตพื้นที่ทำให้ค่าความสัมพันธ์ มีความแตกต่างกันเล็กน้อย แต่ทั้งนี้ปัจจัยทุกด้านของทางด้านปัจจัยบริบทภายนอก (PESTEL Analysis) ก็มีค่าความสัมพันธ์ไปในทิศทางบวกไปทางเดียวกัน โดยสอดคล้องกับ เกตนภัส จิรารุ่งชัยกุล (2562) กล่าวว่า เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมองค์การและความสำเร็จในการดำเนินงาน พบว่า มีปัจจัยสภาพแวดล้อมองค์การมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการดำเนินงานโดยมีความสัมพันธ์และ อยู่ในทิศทางเดียวกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านการเมือง ด้านเทคโนโลยี ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจ

สรุปผลการวิจัย

จากการทดลองผลวิจัยดังกล่าวนี้ ทำให้ทราบว่าปัจจัยบริบทภายนอก (PESTEL Analysis) เป็นปัจจัยที่มีระดับความสำคัญที่ส่งผลต่อสำเร็จได้ ในการดำเนินการธุรกิจรับเหมาก่อสร้างในการเกิดสำเร็จ หากไม่มีการบริหารจัดการปัจจัยทางด้านภายนอก (PESTEL Analysis) แล้วนั้น อาจจะก่อให้เกิดปัญหาหรือ ความขัดข้องในการดำเนินธุรกิจรับเหมาก่อสร้างได้ ดังนั้น จึงถือว่าปัจจัยทางด้านบริบทภายนอก (PESTEL Analysis) เป็นองค์ประกอบปัจจัยส่วนหนึ่งในการดำเนินธุรกิจรับเหมาก่อสร้างขนาดย่อย (ก่อสร้างอาคาร ที่พัก) ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ทำให้ทราบว่าปัจจัยบริบทภายนอก (PESTEL Analysis) เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ การดำเนินธุรกิจรับเหมาก่อสร้างสามารถเกิดความสำเร็จได้ โดยหากผู้ประกอบการธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง รายใหม่มีความสนใจ เกี่ยวกับปัจจัยบริบทภายนอกหรือปัจจัยบริบทภายนอก (PESTEL Analysis) หากพิจารณาถึงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากผลการวิจัย สิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญ หรือคำนึงถึง ระดับต้น ๆ ในการจัดการก็คือ สภาวะแวดล้อมทางการเศรษฐกิจ รองลงมา สภาวะแวดล้อมทางการเทคโนโลยี และสภาวะแวดล้อมทางการเมือง เพราะเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจได้ และ เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบริบทภายนอก (PESTEL Analysis) จะพบว่าปัจจัยบริบท ภายนอก (PESTEL Analysis) ทั้ง 6 ปัจจัยย่อยมีทิศทางความสัมพันธ์เชิงบวกไปในทิศทางเดียวกัน

เนื่องจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีเวลาจำกัด จึงศึกษากลุ่มตัวอย่างธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง ขนาดเล็ก (ทุนจดทะเบียนหนึ่งล้านถึงสองล้านบาท) ในจังหวัดขอนแก่นได้เพียงจังหวัดเดียว ดังนั้นจึงควรมี การศึกษาวิจัยในประเด็นเดียวกันนี้ ในแหล่งธุรกิจรับเหมาก่อสร้างจังหวัดอื่น ๆ ทั่วประเทศ เนื่องจากปัจจัย สภาพแวดล้อมแตกต่างกันไปตามแต่ละเขตพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

กฎกระทรวง. (2543, 3 ธันวาคม). *ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522.*

https://download.asa.or.th/03media/04law/fubr/a1_bcmr55-63.pdf

- กนกวรรณ บิลอาหวัง. (2563, 3 ธันวาคม). การควบคุมต้นทุนของผู้ประกอบการธุรกิจรับเหมาก่อสร้างใน
อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. <https://n9.cl/o1gtu>
- กระทรวงพาณิชย์. (2561, 3 ธันวาคม). ผู้ช่วยในการค้นหาข้อมูลนิติบุคคลและสร้างโอกาสทางธุรกิจ.
<https://shorturl.asia/xswGW>
- เกตุณภัส จิรารุ่งชัยกุล. (2562, 3 ธันวาคม). ปัจจัยความสำเร็จของอุตสาหกรรมก่อสร้างขนาดกลางและ
ขนาดย่อมในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี. <https://n9.cl/fcpuo>
- ชัยชนะ ชิดช่วงชัย. (2561, 3 ธันวาคม). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่.
<https://shorturl.asia/Hhi5w>
- มัณฑุพัฒน์ ธารณ์สมบูรณ์ และ วลัยจรรยา วีระกุล. (2567, 7 ธันวาคม). ความสัมพันธ์ระหว่างนโยบาย
การปฏิบัติงานต่อประสิทธิภาพในการใช้บัญชีชุดเดียวของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและ
ขนาดย่อม (SMEs) ในจังหวัดนครพนม. <https://shorturl.asia/gpdsv>
- วิชัย วิรัตน์พันธ์. (2566, 3 ธันวาคม). REIC เผยผลสำรวจจอสงหาฯ ครั้งแรกปี 66 อีสานขับปลายสะสมพุ่ง.
<https://mgronline.com/stockmarket/detail/9660000085674>

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ และความพึงพอใจต่อการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลดิจิทัล
บนแอปพลิเคชัน “เป่าตัง” ของกลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร
Factors Affecting Buying Decision and Satisfaction on Purchasing Digital
Government Lottery Ticket on the “PAOTANG” Application among
Working-age People in Bangkok

สิริพัฒน์ เสวิกุล^{1,*} และ จรรย์ รันลวด²
Siripat Sevikul^{1,*} and Charun Runrod²
^{1,2}มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
^{1,2}Chandrakasem Rajabhat University

*Corresponding author's e-mail : Siripat.s@chandra.ac.th

วันที่รับบทความ (Received)
28 พฤษภาคม 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)
18 มิถุนายน 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)
26 กันยายน 2567

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ และความพึงพอใจการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลดิจิทัลบนแอปพลิเคชัน “เป่าตัง” ของกลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยการเลือกซื้อ ความพึงพอใจการซื้อสลากดิจิทัลบนแอปพลิเคชัน เป่าตัง โดยมีประชากรในการวิจัย คือกลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครเพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจการซื้อสลากดิจิทัลบนแอปพลิเคชัน เป่าตัง ทั้งด้านของเพศ อายุ และการศึกษา โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งใช้แบบสอบถามออนไลน์ และการแจกแบบสอบถามโดยการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากประชากรตัวอย่าง กลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 370 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทาง การวิจัยคือ ค่าร้อยละ ค่าฐานนิยม ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ Independent Sample T – test and One way Anova ณ ระดับนัยสำคัญ .05

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลออนไลน์ ด้านผลิตภัณฑ์ ในเกณฑ์มากถึงมากที่สุด ในด้านราคาของสลากดิจิทัลต่อหน่วย มีค่าเฉลี่ย 4.46 รองลงมาเป็นความง่ายต่อการขึ้นเงินรางวัล มีค่าเฉลี่ย 4.39 ด้านความโปร่งใสตรวจสอบได้ ค่าเฉลี่ยที่ 4.32 ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย มีความพึงพอใจมากในด้านความสะดวกในการชำระเงิน มีค่าเฉลี่ย 4.41 รองลงมาเป็นแอปพลิเคชัน เป่าตัง ที่มีขั้นตอนการเลือกซื้อสลากดิจิทัลที่สะดวกและเข้าใจง่าย มีค่าเฉลี่ย 4.39 และขั้นตอนการชำระเงินผ่านแอปพลิเคชัน เป่าตัง มีค่าเฉลี่ยที่ 4.32 ในด้านความพร้อมของแอปพลิเคชัน เป่าตัง มีค่าเฉลี่ย 4.20 รองลงมาเป็นแอปพลิเคชันมีความดึงดูด ความน่าสนใจในการใช้บริการ มีค่าเฉลี่ย 4.14 และการแนะนำขั้นหรือวิธีการใช้งานของหน่วยงานของรัฐ มีค่าเฉลี่ยที่ 4.08 ด้านเทคโนโลยี ในด้านความพร้อมของโทรศัพท์มือถือ

ในการเข้าถึงแอปพลิเคชัน เป่าตัง มีค่าเฉลี่ย 4.26 รองลงมาเป็นด้านการใช้งานร่วมกับระบบปฏิบัติการอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ย 4.24 และความเสถียรของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตกับแอปพลิเคชัน เป่าตัง ค่าเฉลี่ยที่ 4.18 และด้านความพร้อมของแอปพลิเคชัน เป่าตัง ในด้านการเก็บรักษา สลากดิจิทัลที่ได้ทำการซื้อ มีค่าเฉลี่ย 4.48 รองลงมาเป็นการตรวจรางวัล และการขึ้นเงิน มีค่าเฉลี่ย 4.47 และการหาตัวเลขที่ต้องการซื้อในแต่ละครั้ง ค่าเฉลี่ยที่ 4.32 ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 พบว่า เพศชายและเพศหญิง มีความพึงพอใจในการซื้อสลากดิจิทัลบนแอปพลิเคชัน เป่าตัง โดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญ .05 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 พบว่า ระดับการศึกษาที่ต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจในการซื้อสลากดิจิทัลบนแอปพลิเคชัน เป่าตัง โดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญ .05 และผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3 พบว่า อายุที่ต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจต่อแอปพลิเคชัน เป่าตัง โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญ .05

คำสำคัญ: ปัจจัยในการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล, ความพึงพอใจสลากกินแบ่งรัฐบาลออนไลน์

ABSTRACT

This paper examines factors affecting buying decisions and satisfaction in purchasing digital government lottery tickets on the “Paotang” application among working-age people in Bangkok. The sample groups were 370 working-age people who work in Bangkok, the research was conducted using both online and onsite questionnaires. The statistic used were percentage, mode, mean, and standard deviation; hypothesis testing, an Independent Sample T test, and one-way ANOVA with a significance level of 0.05.

The results shown that the overall average satisfaction was found to be generally high across each of the factors considered. The highest average levels of satisfaction in term of the product were lottery tickets price (4.46). The next highest levels were verification of prizes and withdrawal of funds (4.39). The transparency and inspection (4.39). In term of purchasing, the highest average levels of satisfaction were the simplicity of payment (4.41), and the simplicity of choosing tickets and simple purchasing procedure (4.32). In terms of the application’s readiness, the satisfaction towards the application readiness was 4.20, the next satisfaction levels were attraction of the application (4.14), the application guidance by the government (4.08). In terms of technology, the satisfaction levels were the smartphone accessibility (4.26), the compatibility with smartphones’ operational system (4.24), the stability with the internet (4.18). In terms of the storage of purchased lottery tickets, the satisfaction

level towards the storage was 4.48, the next were verification of prizes and withdrawal of funds (4.47) and the ability to search the purchased lottery tickets (4.32).

The results of Hypothesis Test 1 found that there was no significant difference in the satisfaction of purchasing digital lottery tickets on the “Pao Tang” application between males and females at the .05 significance level. The results of Hypothesis Test 2 found that different levels of education did not significantly affect the satisfaction of purchasing digital lottery tickets on the Pao Tang application at the .05 significance level. The results of Hypothesis Test 3 found that different age groups did not significantly affect the overall satisfaction with the Pao Tang application at the .05 significance level.

Keywords: Factors Affecting Buying Decision on Government Lottery Tickets, Satisfaction of Online Government Lottery

บทนำ

ในปัจจุบันการเสี่ยงโชคสำหรับสังคมไทยที่ได้รับความนิยมมีหลากหลายประเภท แต่ที่ได้รับความนิยมสูง และมีความแพร่หลายเป็นอย่างมาก คือ หวย หรือสลากกินแบ่ง ซึ่งคนในสังคมนิยมเสี่ยงโชคให้ ได้มาซึ่งเงิน โดยการเสี่ยงโชคมีช่องทางในการเสี่ยงโชคมีมากมายหลายช่องทาง ทั้งช่องทางที่ถูกกฎหมาย และช่องทางที่ผิดกฎหมาย ซึ่งปัจจุบันการเสี่ยงโชคที่ถูกกฎหมายที่เห็นได้ชัดในสังคมไทย ก็คือการซื้อสลากรัฐบาล หรือสลากกินแบ่งรัฐบาล ซึ่งดำเนินการโดยหน่วยงานที่ชื่อว่า สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล ซึ่งเป็นหน่วยงาน รัฐวิสาหกิจ และสลากกินแบ่งรัฐบาลถือเป็นธุรกิจที่ได้เอกสิทธิ์เพียงผู้เดียวจากรัฐบาล และเป็นสินค้าที่ถูกต้อง ตามกฎหมาย โดยรายได้จากการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลนำส่งรัฐ เพื่อใช้ในการบริหารและพัฒนาประเทศ สลากกินแบ่งรัฐบาลนั้นอยู่คู่กับสังคมไทยมากกว่า 78 ปี โดยในปัจจุบันสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลจะพิมพ์ ตัวเลข 6 หลัก จำหน่ายเป็นใบละ 80 บาท และจะดำเนินการออกรางวัลในทุกวันที่ 1 และ 16 ของทุกเดือน ทั้งนี้ สลากกินแบ่งรัฐบาลถือเป็นเสี่ยงโชคที่ถูกกฎหมาย หาซื้อสลากได้ง่าย โดยปัจจุบันยอดขาย ในปี พ.ศ.2566 ที่ผ่านมามียอดผู้ใช้งานเฉลี่ยต่อเดือน 20 ล้านคนต่อเดือน มียอดขายรวมทั้งปี พ.ศ.2566 37,310,648,091 บาท และมีจำนวนสลากกินแบ่งรัฐบาลที่ถูกรางวัล 6,575,597 รางวัล (สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล, 2566)

การจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล เป็นการจำหน่ายผ่านตัวแทนจำหน่าย โดยมีนโยบายไม่รับการค้า สลากเมื่อจำหน่ายไม่หมด ตัวแทนจำหน่ายจึงมีกลยุทธ์ในการจำหน่ายที่ผิดไปจากข้อตกลงกับสำนักงาน เช่น การจำหน่ายสลากเกินราคา การรวมชุดเพื่อเพิ่มมูลค่าสลาก และดึงดูดความต้องการของผู้ซื้อ เพื่อเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าว รัฐบาลจึงมีโครงการหน่วยช่องทางออนไลน์ขึ้นมา คือ "สลากดิจิทัล" สลากกินแบ่งรัฐบาล ลอตเตอรี่ 80 บาท สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล ซึ่งเริ่มจำหน่ายตั้งแต่

วันที่ 2 มิถุนายน 2565 ผ่านแอปพลิเคชัน เป๋าตัง ทั้งนี้ สลากดิจิทัล ยังเป็นการทางเลือกของผู้ซื้อ คือ แค่ทำการเสริชเลขสะดวกเลือกได้เลยจะซื้อกี่ใบรวมชุดเลขเดียวกันก็ใบก็ได้ในราคา 80 บาทต่อใบ ซึ่งเป็นการสะดวก ปลอดภัย น่าเชื่อถือ ไม่ต้องกังวลหากสลากหาย เพราะแอปพลิเคชันจะบันทึกข้อมูลไว้

ดังนั้น จากความสำคัญดังกล่าวทางคณะผู้จัดทำ จึงเกิดความคิดที่ศึกษาการศึกษาถึงปัจจัยในการซื้อและความพึงพอใจ ของผู้บริโภคเกี่ยวกับเรื่องราวของ “สลากดิจิทัล” เพื่อให้บุคคลทั่วไป และบุคคลที่ต้องการศึกษาได้ทราบถึงประวัติความเป็นมา รูปแบบ ประเภทและราคาของสลากดิจิทัล โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือกลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อที่ทางหน่วยงานของรัฐบาลจะได้ นำข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของลูกค้าให้มากที่สุด

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ และความพึงพอใจในการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลดิจิทัลในแอปพลิเคชัน เป๋าตัง ของคนทำงานในกรุงเทพฯ
2. เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มคนวัยทำงานในกรุงเทพฯ ที่มีต่อความพึงพอใจต่อการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล แอปพลิเคชัน “เป๋าตัง”

สมมุติฐานงานวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล เพศ ระดับการศึกษา และอายุที่มีความแตกต่างกันมีความพึงพอใจในการซื้อสลากดิจิทัลบนแอปพลิเคชันเป๋าตังที่แตกต่างกัน

กรอบแนวคิด

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ และความพึงพอใจในการซื้อสลากดิจิทัลบนแอปพลิเคชัน “เป๋าตัง” ของกลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ครั้งผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบ และเป็นแนวทางสำหรับ การศึกษา ครั้งนี้

ทฤษฎีปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ

Kotler (2003, p.200-209) ได้แบ่งขั้นตอนต่าง ๆ ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคสามารถแบ่งเป็น 5 ขั้นตอนคือ (1) การตระหนักถึงความต้องการ (2) การค้นหาข้อมูลข่าวสาร (3) การประเมินทางเลือก (4) การตัดสินใจซื้อ และ (5) พฤติกรรมภายหลังการซื้อ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากระบวนการตัดสินใจซื้อเกิดขึ้นเป็นเวลานานกว่าจะตัดสินใจซื้อสินค้า

- 1) การตระหนักถึงความต้องการ หมายถึง ผู้บริโภคสามารถรับรู้ได้ถึงความแตกต่างระหว่างความต้องการจริงกับความปรารถนา ซึ่งหากผู้บริโภคสามารถตัดสินใจได้แล้วว่าเป็นความต้องการที่แท้จริงที่ต้องการมี และใช้สินค้าหรือบริการนั้น จะนำไปสู่ขั้นต่อไป

2) การค้นหาข้อมูลข่าวสาร หมายถึง เมื่อผู้บริโภคได้รับการกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกว่าต้องการสินค้าหรือบริการจริง ผู้บริโภคจะเริ่มสืบค้นหาข้อมูล โดยสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การค้นหาข้อมูลแบบธรรมดา เช่น การรับข้อมูลข่าวสารโดยไม่ได้ปิดกั้น และเกิดความสนใจรับฟังหรือรับสารนั้น และการค้นหาข้อมูลแบบกระตือรือร้น โดยการเร่งหาข้อมูลเพื่อต้องการรับข้อมูลข่าวสารที่มากขึ้น การรับข้อมูลข่าวสารทำได้จาก 4 แหล่ง ได้แก่ (1) ข้อมูลข่าวสารบุคคล ได้แก่ ครอบครัว เพื่อน และคนรู้จัก (2) แหล่งการค้า ได้แก่ ผู้แทนการขาย บริษัท องค์กรที่ต้องการขายสินค้าหรือบริการ (3) แหล่งชุมชน ได้แก่ สื่อสารมวลชน แหล่งข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ (4) แหล่งทดลอง ได้แก่ ผู้ที่มีประสบการณ์เคยใช้สินค้า หรือบริการ หรือการทดลองสินค้าและบริการนั้นเอง เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารที่ผู้บริโภคต้องการ

3) การประเมินทางเลือก หมายถึง ผู้บริโภคได้รับข้อมูลข่าวสารมาอย่างเพียงพอ เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบ สินค้าและบริการ และความเหมาะสมกับผู้บริโภค เพื่อนำข้อมูลนั้นมาตัดสินใจถึงความเหมาะสมในการซื้อ จำนวนในการซื้อ ขนาดในการซื้อ ต่อไป

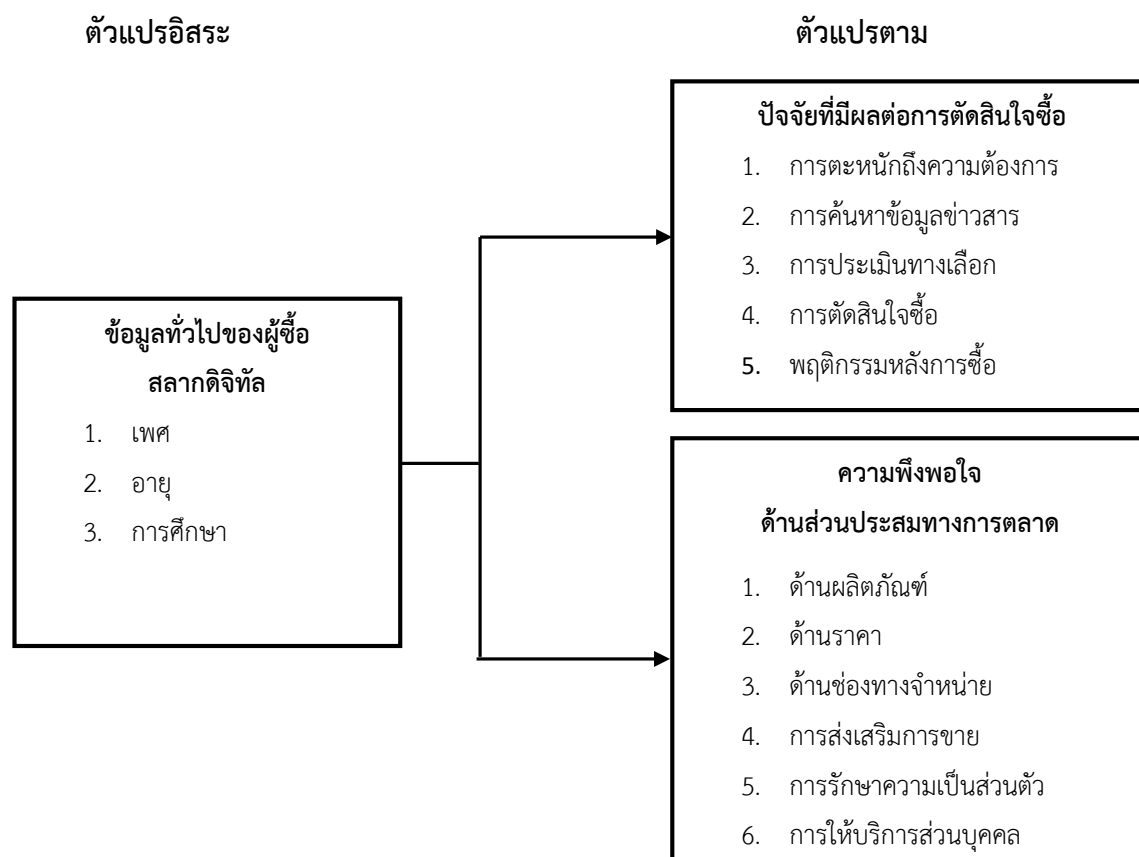
4) การตัดสินใจซื้อ หมายถึง ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการกับผลิตภัณฑ์นั้น ๆ โดยได้รับอิทธิพลจากปัจจัยที่มาสอดแทรกการซื้อจากตัวแปรดังต่อไปนี้ (1) ทศนคติของบุคคลอื่น การรับรู้รับทราบ ทศนคติของผู้อื่นที่เกี่ยวข้องกับสินค้าหรือบริการที่ผู้บริโภคกำลังตัดสินใจซื้อ ซึ่งมีอิทธิพลทั้งในเชิงบวก ถ้าทศนคตินั้นเป็นไปในทิศทางบวก หรือมีผลในเชิงลบ หากทศนคตินั้น เป็นไปในทิศทางลบ หากทศนคติเป็นไปในทิศทางลบมาก การตัดสินใจซื้ออาจจะยกเลิก และย้อนกลับไปในขั้นตอน ที่ 2 คือ การหาข้อมูลข่าวสารต่อไป (2) ปัจจัยสถานการณ์ที่ไม่ได้คาดไว้ล่วงหน้า เช่น ปัจจัยที่เกิดขึ้นมาฉุกเฉินโดยที่ผู้บริโภคไม่ได้วางแผนไว้ล่วงหน้า การตัดสินใจซื้ออาจจะยุติไป

5) พฤติกรรมภายหลังการซื้อ เป็นผลจากความคาดหวังเมื่อได้รับสินค้าหรือบริการเรียบร้อยแล้ว ผลการสินค้าและบริการตรงตามความคาดหวังหรือไม่ และมีการบริการหลังการขายตรงตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ การซื้อสินค้าและบริการอาจจะคาดหวังได้กับการได้รับสินค้า และมีสิ่งที่ได้รับตรงกับความต้องการ ซึ่งแตกต่างไปตามประเภทของสินค้าหรือบริการนั้น ๆ

ทฤษฎีพึงพอใจด้านส่วนประสมทางการตลาด

แนวคิดการตลาดออนไลน์มีความแตกต่างจากส่วนประสมทางการตลาด 4Ps โดยทั่วไป เพราะส่วนประสมการตลาดออนไลน์จะมีองค์ประกอบด้านการใช้งานอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีนักวิชาการได้สรุปแนวคิดการตลาดออนไลน์เอาไว้ดังนี้ (วิเชียร วงศ์ณิชากุล และคณะ; 2555; Kotler, 2000) ได้สรุปแนวคิดเรื่องปัจจัยส่วนประสมการตลาดออนไลน์ไว้ โดยอธิบายไว้ว่า องค์ประกอบสำคัญจากการตลาดเดิมที่มีปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 4P คือ ผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) และการส่งเสริมการตลาด (Promotion) โดยเพิ่ม 2 องค์ประกอบใหม่คือ 2P ได้แก่ การรักษาความเป็นส่วนตัว (Privacy) และการให้บริการส่วนบุคคล (Personalization) เพื่อสามารถใช้กับความสามารถทางเทคโนโลยีออนไลน์ในปัจจุบันผสมผสานกับ องค์ประกอบทางการตลาดแบบเดิม ทำให้เกิดองค์ประกอบการตลาดแบบใหม่ในรูปแบบส่วนประสมการตลาดออนไลน์ 6Ps

การศึกษาการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ และความพึงพอใจในการซื้อสลากดิจิทัลบนแอปพลิเคชัน “เป่าตัง” ของกลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร มีกรอบแนวคิดในการทำวิจัยโดยมีการกำหนดตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ และความพึงพอใจในการซื้อสลากดิจิทัลบนแอปพลิเคชัน “เป่าตัง” ของกลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือกลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุระหว่าง 20–60 ปี ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ

วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เจาะจงเฉพาะคนทำงานที่เคยซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลออนไลน์ ผ่านแอปพลิเคชัน เป่าตัง จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ในเขตกรุงเทพมหานคร จากการสุ่มเก็บข้อมูลจากคณะผู้จัดทำในแต่ละพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีจับสลาก เพื่อเลือกเขตใน

กรุงเทพฯ 50 เขต ให้ได้ทั้งหมด 4 เขต จำนวนเขตละ 100 คน ได้แก่ เขตจตุจักร เขตดุสิต เขตปทุมวัน และเขตตลิ่งชัน เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่กระจายและหลากหลายอาชีพ และเมื่อพิจารณาแบบสอบถามที่สมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ 370 คน วิเคราะห์รวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ และความพึงพอใจการซื้อสลากดิจิทัลบนแอปพลิเคชัน “เป่าตัง” ของกลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งใช้แบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaire) และการแจกแบบสอบถามโดยการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง (Paper Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากประชากรตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ด้านข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ปัจจัยในการซื้อสลากดิจิทัลบนแอปพลิเคชันเป่าตัง

ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจในการเลือกซื้อสลากดิจิทัลบนแอปพลิเคชันเป่าตัง

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

ทดสอบความเที่ยงตรงแบบสอบถาม (Validity) ประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งดำรงตำแหน่งอาจารย์ประจำหลักสูตร บธ.บ. บริหารธุรกิจ สาขาวิชาการจัดการ แขนงวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม โดยวิธีการตรวจสอบ ดังนี้ วิธี IOC: Item Objective Congruence Index (Rovinelli & Hambleton, 1977) การวิเคราะห์ความสอดคล้องของแบบสอบถามกับตัวชี้วัด ประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พบว่า ข้อคำถามส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ ที่สอดคล้อง และเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของหัวข้องานวิจัย มีค่า IOC ในภาพรวมอยู่ที่ 0.66

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

มีการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือแบบสอบถามสถานที่ต่าง ๆ ของเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งจะเป็นกลุ่มทำงานในช่วงเดือน มกราคม – กุมภาพันธ์ 2566 ช่วงเวลา 09:00 – 17:00 น. โดยการทำการทดลองแจกแบบสอบถามจำนวน 30 ชุด เพื่อทดสอบค่าความเชื่อมั่นอัลฟ่า (Alpha) .924 ผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามโดยการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งทางผู้วิจัยขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากผู้มีประสบการณ์จริงจากการซื้อสลากดิจิทัล ผ่านแอปพลิเคชัน เป่าตัง ของรัฐบาล ซึ่งมีข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยการซื้อ และความพึงพอใจในการใช้แอปพลิเคชัน เป่าตัง โดยจะแจกจ่ายไปยังกลุ่มคนทำงานที่เคยใช้แอปพลิเคชัน เป่าตังในการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล เท่านั้น ในจำนวน 4 เขต ที่กำหนดไว้

รวบรวมแบบสอบถามมาจัดระดับข้อมูลอันตรภาคชั้น (Interval Scale) ลักษณะแบบสอบถามใช้มาตรวัดแบบ Rating Scale 5 ระดับ ตามมาตรวัดแบบลิเคิร์ท (Likert's Scale) กำหนดให้คะแนนความพึงพอใจในการใช้แอปพลิเคชัน “เป่าตัง” ของกลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ระดับน้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด ดังนี้

ระดับคะแนน 5 หมายถึง ระดับมากที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายถึง ระดับมาก

ระดับคะแนน 3 หมายถึง ระดับปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึง ระดับน้อย

ระดับคะแนน 1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจในการใช้แอปพลิเคชัน “เป่าตัง” ของกลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร จะใช้ค่าเฉลี่ยเป็นตัวสถิติวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากผู้ตอบแบบสอบถามเกณฑ์การประเมินค่าวัดมีอยู่ 5 ระดับ ดังนี้

ระดับคะแนนเฉลี่ย ระดับความพึงพอใจ

4.21 – 5.00 ความพึงพอใจมากที่สุด

3.41 – 4.20 ความพึงพอใจมาก

2.61 – 3.40 ความพึงพอใจปานกลาง

1.81 – 2.60 ความพึงพอใจน้อย

1.00 – 1.80 ความพึงพอใจน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลแบบสอบถามมาประมวลผ่านคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม ทางสถิติเพื่อการคำนวณค่าสถิติในงานวิจัย โดยมีขั้นตอนและวิธีวิเคราะห์ข้อมูล โดยสถิติพรรณนา ค่าร้อยละ ค่าฐานนิยม ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล ใช้ค่าสถิติ ค่าร้อยละ และค่าฐานนิยม

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยการซื้อ ใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจ ใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติอ้างอิง T – test และ F – test ทดสอบ ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ และความพึงพอใจการซื้อสลากดิจิทัลบนแอปพลิเคชัน “เป่าตัง” ของกลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มคนวัยทำงานในกรุงเทพฯ ที่มีต่อความพึงพอใจในสลากดิจิทัลบนแอปพลิเคชัน เป่าตัง การซื้อ สลากดิจิทัล ของกลุ่มคนวัยทำงานในกรุงเทพฯ โดยมีประชากรในการวิจัย คือ กลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งพื้นที่ และเจาะจงจำนวน 370 คน ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ตั้งแต่ “1 มกราคม ถึง 28 กุมภาพันธ์ 2566”

งานวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ และความพึงพอใจการซื้อสลากดิจิทัลบนแอปพลิเคชัน “เป่าตัง” ของกลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งหมด 370 คน ส่วนใหญ่เป็นหญิง ร้อยละ 57.80 และเป็นชาย ร้อยละ 42.20 ส่วนใหญ่อายุเฉลี่ยที่ 30-39 ปี ร้อยละ 40.00 รองลงมา

อายุ 21-29 ปี ร้อยละ 29.50 และอายุ 40-49 ปี ร้อยละ 20.00 ระดับการศึกษาเฉลี่ยที่ปริญญาตรี ร้อยละ 53.80 รองลงมามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ร้อยละ 18.60 และอนุปริญญา/ปวส. ร้อยละ 15.90 ซึ่งมีสถานภาพโสด ร้อยละ 64.60 รองลงมาสถานภาพสมรส ร้อยละ 30.30 และสถานภาพหย่าร้าง ร้อยละ 5.10 เป็นพนักงานเอกชนมากที่สุด ร้อยละ 41.90 รองลงมาอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 19.50 และธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 14.10 มีรายได้ต่อเดือนมากที่สุดอยู่ที่ 10,001-20,000 บาท ร้อยละ 44.30 รองลงมาได้ 20,001-30,000 บาท ร้อยละ 28.40 และรายได้ 30,001-40,000 บาท ร้อยละ 11.40

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสลากดิจิทัลบนแอปพลิเคชันเป่าดังมากที่สุด เป็นเพราะราคาถูก ร้อยละ 26.50 รองลงมาเพราะอยากรวย ร้อยละ 21.90 และชอบเสี่ยงโชค ร้อยละ 20.00 ความถี่ในการซื้อสลากดิจิทัลบนแอปพลิเคชันเป่าดัง บ้างเป็นบางครั้ง ร้อยละ 45.70 รองลงมาซื้อเฉพาะมีเลขที่ต้องการ ร้อยละ 37.80 และซื้อทุกงวดที่เริ่มขาย ร้อยละ 10.50 มีเทคนิคหรือหลักในการซื้อสลากดิจิทัลบนแอปพลิเคชันเป่าดัง โดยการแปลจากความฝัน ร้อยละ 29.50 รองลงมาจากข่าวลือ ความเชื่อ และแหล่งใบหวยหรือสลาก ร้อยละ 19.50 และซื้อจากเลขอะไรก็ได้ที่เหลือ ร้อยละ 17.80 ในด้านจำนวนในการซื้อสลากดิจิทัลบนแอปพลิเคชันเป่าดัง จำนวน 1-5 ใบ ต่องวด ร้อยละ 77.80 รองลงมาจำนวน 6-10 ใบ ต่องวด ร้อยละ 17.30 และจำนวน 21 ใบขึ้นไป ร้อยละ 2.40 ในด้านงบประมาณในการซื้อสลากดิจิทัลบนแอปพลิเคชันเป่าดัง จำนวน 80-400 บาท ต่องวด ร้อยละ 67.30 รองลงมาจำนวน 480-800 บาท ต่องวด ร้อยละ 20.30 และจำนวน 880-1,200 บาท ต่องวด ร้อยละ 2.40 ในด้านระยะเวลาการซื้อสลากดิจิทัลบนแอปพลิเคชันเป่าดัง ล่วงหน้าก่อนวันประกาศผลรางวัล 10 วัน ร้อยละ 21.10 รองลงมาซื้อวันรุ่งขึ้นหลังประกาศผลรางวัล ร้อยละ 18.40 และซื้อก่อนล่วงหน้าก่อนวันประกาศผลรางวัล 1 วัน ร้อยละ 13.80 ส่วนใหญ่ซื้อตามความสะดวก เวลาไหนก็ได้ ร้อยละ 59.70 รองลงมาซื้อช่วงเวลา 06.00-12.00 น. ร้อยละ 15.40 และซื้อช่วงเวลา 12.01-18.00 น. ร้อยละ 14.10 ในด้านหลังจากซื้อสลากดิจิทัลบนแอปพลิเคชันเป่าดัง ผู้ตอบแบบสอบถามจะกลับมาซื้ออีกครั้งขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ร้อยละ 71.60 รองลงมาไม่ซื้อเลย ร้อยละ 13.80 และไม่ซื้อจากแอปพลิเคชันเป่าดัง แต่ไปซื้อจากแอปพลิเคชันแทน ร้อยละ 5.90 ในด้านที่มาของเงินในการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล มีรายได้จากเงินเดือน/รายได้ประจำ ร้อยละ 57.60 รองลงมาเป็นเงินที่เหลือหลังหักค่าใช้จ่ายทั้งหมด ร้อยละ 28.10 และจากเงินเก็บ ร้อยละ 10.00 ตามลำดับ

ความพึงพอใจในด้านผลิตภัณฑ์ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ในด้านราคาของสลากดิจิทัลต่อหน่วย มีค่าเฉลี่ย 4.46 รองลงมาเป็นความง่ายต่อการขึ้นเงินรางวัล มีค่าเฉลี่ย 4.39 และความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้มีค่าเฉลี่ยที่ 4.32 ความพึงพอใจด้านช่องทางการจัดจำหน่าย มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ในด้านความสะดวกในการชำระเงิน มีค่าเฉลี่ย 4.41 รองลงมาเป็นแอปพลิเคชันเป่าดังที่มีขั้นตอนการเลือกซื้อสลากดิจิทัลสะดวกและเข้าใจง่าย มีค่าเฉลี่ย 4.39 และขั้นตอนการชำระเงินผ่านแอปพลิเคชัน เป่าดัง มีค่าเฉลี่ยที่ 4.32 ความพึงพอใจในด้านกระบวนการบริการจัดการแอปพลิเคชันอยู่ในเกณฑ์ดีมาก ในด้านความพร้อมของแอปพลิเคชัน เป่าดัง มีค่าเฉลี่ย 4.20 รองลงมาเป็นแอปพลิเคชันมีความดึงดูด ความน่าสนใจ

ในการใช้บริการ มีค่าเฉลี่ย 4.14 และการแนะนำขั้นหรือวิธีการใช้งานของหน่วยงานของรัฐ มีค่าเฉลี่ยที่ 4.08 ในด้านความสะดวกในการใช้เทคโนโลยี มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดในความพร้อมของโทรศัพท์มือถือ ในการเข้าถึงแอปพลิเคชัน เป้าตั้ง มีค่าเฉลี่ย 4.26 รองลงมาเป็นด้านการใช้งานร่วมกับระบบปฏิบัติการอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ย 4.24 และความเสถียรของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตกับแอปพลิเคชัน เป้าตั้ง ค่าเฉลี่ยที่ 4.18 ความพึงพอใจในด้านความพร้อมของแอปพลิเคชัน เป้าตั้ง ในด้านการเก็บรักษา สลากดิจิทัลที่ได้ทำการซื้อ มีค่าเฉลี่ย 4.48 รองลงมาเป็นการตรวจรางวัล และการขึ้นเงิน มีค่าเฉลี่ย 4.47 และการหาตัวเลขที่ต้องการซื้อ ในแต่ละครั้ง ค่าเฉลี่ยที่ 4.32 ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 พบว่า เพศชายและเพศหญิงผลต่อการตัดสินใจซื้อสลากดิจิทัลบนแอปพลิเคชัน เป้าตั้ง พบว่าโดยรวมไม่มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 พบว่า ระดับการศึกษาที่ต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจในการซื้อสลากดิจิทัลบนแอปพลิเคชัน เป้าตั้ง พบว่า โดยรวมไม่มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยต่างกัน ในช่วงความถี่ในการซื้อ งบประมาณในการซื้อแต่ละงวด ซึ่งจะสัมพันธ์กับงบประมาณในการซื้อ และช่วงเวลาในการซื้อสลากดิจิทัล บนแอปพลิเคชัน เป้าตั้ง

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3 พบว่า อายุที่ต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจต่อแอปพลิเคชัน เป้าตั้ง พบว่า โดยรวมไม่มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลสรุปบทความวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ และความพึงพอใจการซื้อสลากดิจิทัลบนแอปพลิเคชัน “เป้าตั้ง” ของกลุ่มคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ทั้งด้าน เพศ ระดับการศึกษาและอายุ ของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม มีระดับความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่า แอปพลิเคชัน เป้าตั้ง นั้นเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของผู้บริโภคที่นิยมเสี่ยงโชคด้วยการเล่นสลากกินแบ่งรัฐบาลดิจิทัล ซึ่งประชากรส่วนใหญ่ ยอมรับกับเทคโนโลยีแอปพลิเคชัน “เป้าตั้ง” ที่สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา และมีรูปแบบการใช้งานที่เข้าใจง่าย ทั้งการเสิร์ชหาตัวเลขที่ต้องการหรือการเติมเงิน และกระทำการขึ้นเงินรางวัล จึงทำให้มีระดับความพึงพอใจสูงต่อแอปพลิเคชัน เป้าตั้ง เนื่องจากปัจจุบันพฤติกรรมทางเลือกซื้อของผู้บริโภคเปลี่ยนไป เริ่มนิยมการจับจ่ายผ่านช่องทางออนไลน์มากขึ้น อีกทั้ง แอปพลิเคชัน เป้าตั้ง สามารถควบคุมราคาได้ ทำให้ราคาสลากดิจิทัลถูกกว่าซื้อตามแผงท้องตลาด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ปัจจัยการซื้อสินค้าออนไลน์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกร้านค้าของผู้บริโภคซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธพร คำใส (2565) ที่สรุปว่าสินค้าที่เลือกซื้อบนช่องทางออนไลน์ เหตุผลที่ทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจเลือกร้านค้าออนไลน์คือการสื่อสาร ปากต่อปากทางอิเล็กทรอนิกส์ และปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 4Ps ที่ผู้ตอบแบบสอบถาม ให้ความสำคัญเรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ ปัจจัยราคา ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ด้านการบริการหน่วยงานของรัฐควรมีการแนะนำระบบปฏิบัติการในการใช้งาน เนื่องจาก อาจจะมีกลุ่มคนที่ยังไม่มีความคุ้นเคยในระบบ และยังไม่มีความเชื่อมั่นในการใช้งานแอปพลิเคชัน
2. ด้านคุณภาพแอปพลิเคชัน เป้าตั้ง ควรมีความเสถียรใช้งาน ไม่ติดขัด การพัฒนาโครงข่ายพื้นฐาน ด้านสัญญาณอินเทอร์เน็ต หรือสัญญาณไวไฟ ให้ครอบคลุมทั่วถึง เป็นสิ่งสำคัญ สลากดิจิทัลเป้าตั้ง ขึ้นอยู่กับหน่วยงานของรัฐ
3. แอปพลิเคชัน “เป้าตั้ง” ควรเพิ่มอัตราประโยชน์ให้สามารถใช้งานได้หลากหลาย ให้เชื่อมโยงในการเข้าถึงการทำธุรกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐได้
4. หน่วยงานที่รับผิดชอบให้บริการ ควรจัดสรรสลากดิจิทัลบนแอปพลิเคชันเป้าตั้ง ได้อย่างเหมาะสมกับความต้องการของประชาชน
5. นโยบายอื่น ๆ ของหน่วยงานรัฐ ที่ออกมาภายหลังควรใช้แอปพลิเคชัน เป้าตั้ง เพื่อความสะดวก รวดเร็ว และการพัฒนาแอปพลิเคชันให้มีความมั่นคง และต่อเนื่องต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- พัชรพร คำใส (2565). ปัจจัยการซื้อสินค้าออนไลน์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกร้านค้าของผู้บริโภค. [การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการ]. มหาวิทยาลัยมหิดล
- วิเชียร วงศ์นิชชากุล, ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว และโชติรส กมลสวัสดิ์. (2555). *หลักการตลาด*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยกรุงเทพฯ
- สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล. (2566, 31 ธันวาคม). ข้อมูลยอดขายสลากกินแบ่งรัฐบาลในแอปพลิเคชัน เป้าตั้งพ.ศ.2566. <https://www.glo.or.th/glo-news/detail/8d62f950-be5b-4532-a7bc-522c572b1e4a>
- Kotler, Philip. 2003. *Marketing Management* (11th ed). Upper Saddle River. Pearson Prentice Hall.
- Kotler, P. (2000). *Marketing management* (The millennium ed.). Prentice Hall International.
- Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Tijdschrift voor Onderwijsresearch*, 2(2), 49–60.

องค์ประกอบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

The Factor of School Administrators' Digital - Era Leadership,

Special Education Center in the Northeastern Region

دنوپل แสงสว่าง^{1,*} และ นียดา เปี่ยมพิชนะ²

Danupon Saengsawang^{1,*} and Niyada Piampuechana²

^{1,2}มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

^{1,2}Northeastern University

*Corresponding author's e-mail: danupon22022536@gmail.com

วันรับบทความ (Received)

11 มิถุนายน 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

22 กรกฎาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ(Accepted)

31 กรกฎาคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 296 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตรฐานค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจโดยการหมุนแกนด้วยวิธีแวนริแมกซ์

ผลการวิจัยพบว่า การตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นก่อนการวิเคราะห์องค์ประกอบค่าดัชนีไคเซอร์-เมเยอร์-ออลกิน มีค่าเท่ากับ 0.941 ซึ่งมากกว่า 0.50 แสดงให้เห็นว่าข้อมูลทั้งหมด และตัวแปรต่าง ๆ นั้นมีความสัมพันธ์กันดีมาก และจากค่าสถิติของบาร์ทเลท พบว่า ค่าสถิติไค-สแควร์ ที่ใช้ในการทดสอบมีค่าเท่ากับ 24439.947 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่าเมตริกสหสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันเมื่อสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบสำคัญ ซึ่งผู้วิจัยทำการหมุนแกนองค์ประกอบและพบว่า ได้องค์ประกอบทั้งหมด 4 องค์ประกอบ มีค่าไอเกนอยู่ระหว่าง 5.593 – 15.948 อธิบายความแปรปรวนได้รวมกันร้อยละ 11.899 - 33.932 และอธิบายความแปรปรวนสะสมร้อยละ 77.449 เรียงตามน้ำหนักค่าองค์ประกอบดังนี้ 1) การปฏิบัติหน้าที่พลเมืองดิจิทัลอย่างมืออาชีพค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.616 – 0.917 2) การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบโลกยุคดิจิทัลค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.687 – 0.831 3) การรู้ดิจิทัลค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.870 – 0.934 4) การมีวิสัยทัศน์ยุคดิจิทัลค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.701 – 0.829

คำสำคัญ: องค์ประกอบภาวะผู้นำยุคดิจิทัล, ผู้บริหารสถานศึกษา, ศูนย์การศึกษาพิเศษใน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ABSTRACT

The purpose of this research was to analyze the factors of school administrators' digital - era leadership, special education center in the Northeastern region. The sample group consisted of 296 school administrators and teachers. The study instruments were a 5 - level rating scale questionnaire and a semi-structured interview. The statistics used in the data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and exploratory factor analysis using Varimax rotation.

The research result was found that the preliminary investigation of data prior to factor analysis showed the following: the Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) Measure of Sampling Adequacy = 0.941, higher than 0.50. The factors were thus shown to be sufficiently relate. The statistical value of Bartlett's Test for Sphericity found a Chi-square of 24439.947, which showed that the correlations were significant at the 0.05 level and that the correlation matrix of the variables involved was sufficiently correlated. Dividing the factors with Principal Component Analysis (PC) and rotating the core of the factors resulted in 4 factors with a range of Eigen-value from 5.593 – 15.948, a total percentage of variance explained from 11.899 - 33.932 and a cumulative variance of 77.449%. The factors in descending order according to their score were: 1) Excellent in professional of digital citizenship practice had a factor loading between 0.616 – 0.917., 2) Digital - era learning culture had a factor loading between 0.687 – 0.831., 3) Digital literacy had a factor loading between 0.870 – 0.934, and 4) Digital – era vision had a factor loading between 0.701 – 0.829.

Keywords: Factors of School Administrators' Digital - Era Leadership, school administrators, Special Education Center in the Northeastern Region

บทนำ

นับจากอดีตจนถึงปัจจุบันสังคมโลกได้มีวิวัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองความต้องการในการดำรงชีวิตของมนุษย์ในด้านต่าง ๆ ที่มีมากขึ้น และพฤติกรรมของคนในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป มนุษย์จึงได้คิดค้นพัฒนาเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างสะดวกสบายและมีความปลอดภัยมากขึ้น ซึ่งการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงในแต่ละยุคแต่ละสมัย ได้ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของมนุษย์และสังคมโลกอย่างกว้างขวาง เห็นได้จากการนำเทคโนโลยีมาพัฒนาเพื่อเปลี่ยนแปลงโลกในแต่ละยุคสมัย โลกยุคดิจิทัลเป็นยุคของการพัฒนาเทคโนโลยีไม่ว่าจะเป็นด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้งานแทนเครื่องมือแบบเดิม และการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการสื่อสารมาใช้เชื่อมโยงเครื่องคอมพิวเตอร์เป็นระบบ

เครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมโยงข้อมูลทั่วโลกได้อย่างรวดเร็วและไร้ขีดจำกัด มีการพัฒนาแอปพลิเคชันขึ้นใหม่ในหลากหลายรูปแบบมาช่วยประโยชน์ในการทำงานให้เป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็วมีประสิทธิภาพ ทั้งในการผลิต การอุตสาหกรรม การค้า การลงทุน การบริหารจัดการและการบริการ ปัจจุบันโลกได้ก้าวเข้าสู่ยุคสังคมดิจิทัล (Digital Economy) หรือ เศรษฐกิจใหม่ (New Economy) ชีวิตประจำวันของผู้คนในสังคมได้สัมผัสกับการทำธุรกรรมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E-Business) และมีความคุ้นเคยกับการใช้ระบบสื่อสารข้อมูล คอมพิวเตอร์และระบบสารสนเทศ (IT) ต่าง ๆ ซึ่งเข้ามาอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวันมากขึ้น มนุษย์ ณ วันนี้จึงเรียกว่า “มนุษย์ดิจิทัล” ซึ่งมนุษย์ดิจิทัลนั้นจะต้องมีพื้นฐานการใช้ชีวิตอย่างปลอดภัยในโลกยุคดิจิทัลทุกวันนี้โดยจะต้องหันมาใช้ชีวิตแบบผสมผสานกลมกลืนกับเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างชาญฉลาด เพื่อความสุขและความอยู่รอดอย่างยั่งยืน (เกียรติศักดิ์ ลำพองชาติ, 2563)

บริบทขององค์กรที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังเช่นสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษามีความจำเป็นต้องเข้าใจบริบทของสถานศึกษาในยุคนี้ โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยีที่เป็นทั้งปัจจัยเอื้อ และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนทั้งการเปลี่ยนแปลงในระดับต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของไทย การเปลี่ยนแปลงบริบทของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล รวมไปถึงการทำให้ครูยอมรับเทคโนโลยีนวัตกรรม และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ นั้นจึงเป็นภารกิจที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งไม่ใช่เรื่องง่าย โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของสถานศึกษาที่มีความซับซ้อน และมีความท้าทายหลากหลายเหตุผล ผู้บริหารจะต้องให้การยอมรับและนำสิ่งเหล่านั้นมาใช้กับตนเองก่อนที่จะเผยแพร่หรือส่งเสริมให้ครูใช้ในการบูรณาการเข้าสู่สถานศึกษาและห้องเรียนต่อไป (สุกัญญา แซ่ม้อย, 2562)

การบริหารการศึกษาในยุคใหม่ผู้บริหารต้องมีความกล้า มีวิสัยทัศน์ในด้านดิจิทัล ในสังคมออนไลน์ที่คนปัจจุบันนิยมชมชอบมากที่สุดในการสื่อสาร การสร้างความเข้าใจ การประชาสัมพันธ์ ซึ่งมีหลักการดังนี้ 1) การสื่อสาร (Communication) 2) การประชาสัมพันธ์ (Public Relations) 3) การสร้างแบรนด์ (Branding) 4) การมีส่วนร่วมการเรียนรู้ของนักเรียน (Student Engagement Learning) 5) การพัฒนาระดับมืออาชีพ (Professional Development) 6) การค้นพบสภาพช่องว่างและสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ (Re-Envisioning Learning Spaces and Environment) 7) โอกาส (Opportunity) Stewart (2015 อ้างถึงใน จินฉัตร ปะโคทัง, 2561)

ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล เป็นทักษะและกรอบความคิดที่จะเอื้ออำนวยให้บุคคลหรือองค์กร นำพาสมาชิกอื่นในองค์กรให้สามารถอยู่รอดในยุคดิจิทัลได้ ตัวอย่างของทักษะภาวะผู้นำที่จำเป็นในยุคดิจิทัล ได้แก่ ความสามารถในการปรับตัว ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ทักษะที่ผู้นำในยุคดิจิทัลควรมีเพื่อที่จะ ‘พัฒนาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล’ คือ 1) การเรียนรู้ และ เรียนรู้ใหม่ (Learning and Re-learning) การที่จะผลักดันให้องค์กรสามารถปรับตัวตามเทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้นั้น ผู้นำต้องรู้จักที่จะเรียนรู้อยู่เสมอ แต่ความท้าทายหลักของการเรียนรู้ก็คือเทคโนโลยีแต่ละชนิดมีอายุการใช้งานน้อยลงเรื่อย ๆ หมายความว่า

ความรู้หรือทักษะที่เรียนรู้ในปัจจุบัน อาจจะสูญเสียคุณค่าภายใน 5 ปี 10 ปี ในกรณีนี้ผู้นำก็ต้องรู้จักที่จะเรียนรู้ใหม่ และกล้าที่จะทิ้งสิ่งเก่า ๆ ที่เคยเรียนรู้มา 2) ตัดสินใจด้วยข้อมูลดิจิทัล (Data Driven Decision Making) ยุคดิจิทัลทำให้องค์กรสามารถเข้าสู่ข้อมูลได้เยอะมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลตลาด ข้อมูลผู้ใช้งาน หรือข้อมูลการทำงานของพนักงาน ผู้นำในยุคดิจิทัลต้องสามารถเข้าถึงข้อมูลส่วนนี้ได้และนำข้อมูลส่วนนี้มาใช้งานให้เกิดประโยชน์ เราจะเห็นได้ว่าหลายองค์กรสามารถเข้าถึงข้อมูลดิจิทัลได้เยอะมาก แต่มีไม่กี่องค์กรที่สามารถนำข้อมูลส่วนนี้มาปฏิบัติสร้างโอกาสให้กับธุรกิจได้จริง 3) ทดสอบ ทดลอง (Experiment) หากข้อมูลถือว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในยุคดิจิทัล ‘การทดสอบ ทดลอง’ ก็คือวิธีหาข้อมูลที่ทุกองค์กรต้องให้ความสำคัญเช่นกัน เป็นที่รู้กันอยู่ว่าการทำธุรกิจหลายครั้งต้องตัดสินใจในสิ่งที่ไม่เคยทำมาก่อน แต่ผู้นำในยุคดิจิทัลต้องสามารถหาข้อมูลที่ไม่เคยมีมาก่อนได้ด้วย และการหาข้อมูลเข้ามาในรูปแบบของการทดสอบ ทดลอง โดยความท้าทายก็คือ การหาข้อมูลที่ชัดเจนที่สุดด้วยค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด 4) การบริหารบุคลากรในยุคดิจิทัล การเปลี่ยนองค์กรให้สามารถรองรับ ‘การทดสอบ ทดลอง’ ได้มากขึ้น องค์กรจำเป็นที่จะต้องปรับวัฒนธรรมและวิธีการบริหาร ซึ่งเป็นกระบวนการหลาย ๆ อย่างที่องค์กรทำเพราะง่าย ประหยัดค่าใช้จ่าย ประหยัดเวลา องค์กรก็ต้องกลับมาพิจารณาอีกรอบว่ากระบวนการเหล่านี้มีความเหมาะสมหรือไม่ แลว่าองค์กรต้องสนับสนุนให้พนักงานกล้าที่จะทำอะไรที่แตกต่าง กล้าที่จะใช้ความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้ทุกส่วนขององค์กรสามารถถูกทดสอบทดลองได้ เพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ความแตกต่างระหว่างภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลและภาวะผู้นำทั่วไป ผู้นำในยุคดิจิทัลจำเป็นที่จะต้องเข้าใจทิศทางการเปลี่ยนแปลงองค์กร โดยการปรับองค์กรให้สามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็วและทำให้องค์กรพร้อมที่จะเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ ตลอดเวลา องค์กรต้องมีความคล่องแคล่วมากขึ้น และผู้นำต้องพร้อมที่จะลงมือเปลี่ยนองค์กรด้วยตัวเอง ผู้นำที่จะบริหารความเปลี่ยนแปลงได้ดีก็คือ ผู้นำที่สามารถเข้าใจและพร้อมที่จะลงมือทำเองด้วย ในยุคสมัยก่อนผู้นำหลายคนอาจจะสามารถ ‘กระจายงาน’ ส่วนที่ไม่จำเป็นหรือสามารถทำซ้ำให้กับพนักงานได้ อย่างไรก็ตาม ทิศทางยุคดิจิทัลเป็นสิ่งที่ต้องถูกพิจารณาและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (ไทเกอร์, 2563) การจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลนั้น สถานศึกษาจะต้องพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้สาระวิชาหลัก (Core Subject) และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วย ทักษะการเรียนรู้วัฒนธรรม ทักษะชีวิตและอาชีพ และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี จึงเป็นบทบาทสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาต้องรับผิดชอบจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้บริหารจะต้องรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลง พัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา คิดหากลยุทธ์ในการบริหารจัดการใหม่ ๆ เพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงาน ส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้สูงขึ้น (ดาวรุ่งวรรณ ถวิลการ, 2564) ซึ่ง International Society for Technology in Education (ISTE) (2009) ได้กำหนดมาตรฐานชาติด้านการใช้เทคโนโลยีในยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาว่าประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบโลกยุคดิจิทัล 3) การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ 4) การปรับปรุงอย่างเป็นระบบ 5) การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล จากสภาพปัญหาวิกฤต COVID-19 นอกจากบังคับให้นักเรียนนักศึกษาปรับตัวสำหรับวิธีเรียนในรูปแบบใหม่แล้ว ยังคงมีผลกระทบถึงคุณภาพการศึกษาในทางอ้อมผ่านหลายช่องทางอีกด้วย หากผู้บริหาร

สถานศึกษาไม่มีภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลที่ใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียน การสอนแล้วอาจส่งผลกระทบต่อระบบ การศึกษา และการบริหารจัดการ (ปิ่นฉัตร พัฒนศิริ, 2564)

ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงภาวะผู้นำยุคดิจิทัลด้านการมีวิสัยทัศน์ การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบโลกยุคดิจิทัล การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ การเป็นพลเมืองยุคดิจิทัล และการรู้ดิจิทัล ซึ่งจากรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2565 พบว่า ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลด้านการมีวิสัยทัศน์ก็ยังประสบปัญหาและ ได้กล่าวถึงจุดที่ควรพัฒนาไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดหาอุปกรณ์ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ในการบริหารจัดการที่ทันสมัยเพิ่มเติมให้เพียงพอต่อการใช้ในการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนได้ อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการนำเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการพัฒนางานตามกลุ่มงาน (ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น, 2565) ผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องเป็นต้นแบบที่ดีในการทำงานด้วยดิจิทัล สามารถออกแบบสถานศึกษาให้เป็นโรงเรียนดิจิทัล รวมถึง การมีภาวะผู้นำดิจิทัลที่สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษา และส่งผลกระทบต่อวิถีระดับคุณภาพ การเรียนรู้ของผู้เรียนได้ดี ซึ่งศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการวางแผนการทำงานและ ทิศทางในการพัฒนาการศึกษาเพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการตั้งแต่แรกเกิด หรือ แรกพบความพิการ ทุกศูนย์การศึกษาพิเศษได้มีรูปแบบการจัดการเรียนการสอน การปฏิบัติงานที่เปลี่ยนไป โดยการนำแพลตฟอร์มออนไลน์เข้ามาจัดการเรียนการสอนรวมถึงการปฏิบัติงาน เช่น การประชุมออนไลน์ การเรียนการสอนออนไลน์ เพื่อให้หน่วยงานทันต่อเหตุการณ์ปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตใหม่ในการจัดการเรียน การสอนและภาวะผู้นำยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษควรมีลักษณะหรือองค์ประกอบของผู้นำ ดิจิทัลอย่างไร จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลมีองค์ประกอบ ที่หลากหลาย ดังนั้นการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษา พิเศษในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทราบถึงองค์ประกอบที่สอดคล้องกับบริบท ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเหตุผลที่ผู้วิจัยสนใจทำวิจัยในเขต ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจากโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและทักษะด้านดิจิทัลและความเข้าใจในการเข้าถึง เทคโนโลยี (Digital Literacy) ยังต้องเร่งพัฒนา จังหวัดที่มีสัดส่วนครัวเรือนที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดหนองบัวลำภู อุดรธานี หนองคายและขอนแก่น ที่ร้อยละ 87.6 87.5 86.1 และ 84.8 ตามลำดับ จังหวัดที่มีสัดส่วนครัวเรือนที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตน้อยที่สุด ได้แก่ จังหวัดชัยภูมิ ศรีสะเกษ กาฬสินธุ์ และ ยโสธร ที่ร้อยละ 66.8 72.5 75.0 และ 75.7 ตามลำดับ โดยประชาชนนอกเขตเทศบาลเข้าถึงระบบ อินเทอร์เน็ตได้น้อยกว่าในเขตเทศบาล (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) จากสภาพปัญหาโครงสร้างพื้นฐานข้างต้นสามารถส่งผลถึงระบบการศึกษาได้อีกด้วย ดังนั้นผู้บริหาร สถานศึกษาจึงควรมีภาวะผู้นำดิจิทัลที่มีทักษะใน การแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว และมีความสามารถ ในการนำความรู้ใหม่ ๆ เข้ามาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งองค์ประกอบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีองค์ประกอบอะไรบ้าง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำยุคดิจิทัล ให้มีความรู้ความสามารถด้านดิจิทัลในระดับที่สูงขึ้น รวมถึงแก้ปัญหาสภาพการณ์ดังที่ได้กล่าวข้างต้น ซึ่งผลการวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กรอบแนวคิดการวิจัย

องค์ประกอบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก และ 13 องค์ประกอบย่อย คือ 1) การมีวิสัยทัศน์ ประกอบด้วย การสร้างแรงบันดาลใจ การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี และการสื่อสาร 2) การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบโลกยุคดิจิทัล ประกอบด้วย การทำงานร่วมกันโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการสร้างวิสัยทัศน์เชิงดิจิทัล 3) การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ ประกอบด้วย การจัดสรรเวลาทรัพยากร และการเข้าถึงการพัฒนาความเป็นมืออาชีพ การอำนวยความสะดวก การสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาเรียนรู้และใช้เทคโนโลยี และการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ได้อย่างมืออาชีพ 4) การเป็นพลเมืองยุคดิจิทัล ประกอบด้วย การส่งเสริมให้เกิดความตระหนักในประเด็นทางสังคม จริยธรรม และกฎหมาย และการเสริมสร้างศักยภาพการใช้เทคโนโลยี 5) การรู้ดิจิทัล ประกอบด้วย การเข้าใจเทคโนโลยีและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของ International Society for Technology in Education ISTE (2009) เป็นหลักและร่วมกับแนวคิดของ American Institute for Research (2009) Hague, C. & Payton, S. (2010) Tran (2017) สุกัญญา แซ่มซ้อย (2558) มลิวลย์ ธรรมแสง (2558) จักรกฤษณ์ สิริริน (2561) ปกรณ์ ลีสกุล (2561) ธิธาร์ตน์ ธิศาลา (2562) และ ชุตีรัตน์ กาญจนธงชัย (2562) สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษในภาคตะวันออกเฉียงเหนือข้างต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 20 แห่ง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 52 คน ครูผู้สอน จำนวน 1,097 คน รวม 1,149 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนศูนย์การศึกษาพิเศษในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 296 คน ซึ่งได้จากสูตรการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร่ ยามาเน่ ที่ระดับความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม 0.05 (Yamane, 1973) ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ ได้กลุ่มตัวอย่าง 296 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 13 คน และครูผู้สอน จำนวน 283 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม องค์ประกอบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 47 ข้อ และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. แบบสอบถาม ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย 1) เพศ 2) ตำแหน่ง และ 3) ประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ 1) การสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศการใช้เทคโนโลยี 2) การมีวิสัยทัศน์ 3) การเป็นผู้นำดิจิทัล 4) ความสามารถในการใช้ดิจิทัล และ 5) การบริหารจัดการโครงสร้าง

จากนั้นนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.981

2. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเพื่อยืนยันองค์ประกอบ สัมภาษณ์ผ่านข้อคำถามคือ ท่านคิดว่าโมเดลองค์ประกอบภาวะผู้นำยุคดิจิทัล มีความเหมาะสมหรือไม่ หรือควรมีลักษณะอย่างไร ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 2) การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบโลกยุคดิจิทัล 3) การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ 4) การเป็นพลเมืองยุคดิจิทัล 5) การรู้ดิจิทัล และ ข้อเสนอแนะ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอตามลำดับดังนี้ 1) สถิติในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และค่าความเที่ยง ตามวิธีของคอนนาค (Cronbach' Alpha Coefficient) 2) สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ 3) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็น ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) 4) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบ ได้แก่ การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สรุปผลวิจัยได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าดัชนีไคเซอร์-เมเยอร์-ออลคิน (KMO: Kaiser-Mayer-Olkin measure of sampling adequacy) และค่าสถิติของบาร์ทเลทท์ (Bartlett's Test of Sphericity)

Kaiser-Mayer-Olkin measure of sampling adequacy	Bartlett's Test of Sphericity		
	Approx. Chi-Square (χ^2)	df	Sig
0.941	24439.947	1081	0.000

จากตารางที่ 1 พบว่าการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นก่อนการวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยหาค่าดัชนีไคเซอร์-เมเยอร์-ออลคิน (KMO: Kaiser-Mayer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) และค่าสถิติของบาร์ทเลทท์ พบว่า ค่าดัชนีไคเซอร์-เมเยอร์-ออลคิน (KMO: Kaiser-Mayer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) มีค่าเท่ากับ 0.941 ซึ่งมากกว่า 0.50 แสดงให้เห็นว่า ข้อมูลทั้งหมดและตัวแปรต่าง ๆ นั้นมีความสัมพันธ์กันดีมาก และข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์มีความเหมาะสมที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบมากที่สุดสามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยได้ และจากค่าสถิติของบาร์ทเลทท์ พบว่า ค่าสถิติไค-สแควร์ ที่ใช้ทดสอบมีค่าเท่ากับ 24439.947 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่า เมตริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กัน ดังนั้นเมตริกซ์สหสัมพันธ์จึงเหมาะสมที่จะใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไปได้

ตารางที่ 2 จำนวนองค์ประกอบ ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน และค่าร้อยละของความแปรปรวนในแต่ละองค์ประกอบ

องค์ประกอบ	ค่าไอเกน	ค่าร้อยละของ ความแปรปรวน	ค่าร้อยละของ ความแปรปรวนสะสม
1	15.948	33.932	33.932
2	7.657	16.292	50.224
3	7.203	15.325	65.549
4	5.593	11.899	77.449

จากตารางที่ 2 พบว่าการสกัดองค์ประกอบได้ทำการสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบสำคัญ (Principal Component Analysis: PC) โดยทำการหมุนแกนแบบมุม (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีแวนิแมกซ์ (Varimax Method) เนื่องจากการกำหนดจำนวนองค์ประกอบพิจารณาจากค่าไอเกนมากกว่า 1 ขึ้นไป ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้องค์ประกอบทั้งหมด 4 องค์ประกอบ มีค่าไอเกนอยู่ระหว่าง 5.593 – 15.948 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้รวมกันร้อยละ 11.899 - 33.932 และสามารถ

อธิบายความแปรปรวนสะสมได้รวมกันร้อยละ 77.449 โดยที่องค์ประกอบที่ 1 เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ มีค่าไอเกน 15.948 สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรได้มากที่สุดร้อยละ 33.932 องค์ประกอบที่ 2 เป็นองค์ประกอบสำคัญ มีค่าไอเกน 7.657 สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรได้ร้อยละ 16.292 องค์ประกอบที่ 3 เป็นองค์ประกอบสำคัญ มีค่าไอเกน 7.203 สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรได้ร้อยละ 15.325 และองค์ประกอบที่ 4 เป็นองค์ประกอบสำคัญ มีค่าไอเกน 5.593 สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรได้ร้อยละ 11.899

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หลังจากการหมุนแกนองค์ประกอบและอธิบายความหมายขององค์ประกอบ โดยผู้วิจัยได้ทำการหมุนแกนองค์ประกอบเพื่อให้ตัวแปรมีลักษณะที่ชัดเจนมากขึ้น โดยทำการหมุนแกนแบบมุม (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีแวนิแมกซ์ (Varimax Method) โดยสามารถอธิบายถึงองค์ประกอบของภาวะผู้นำยุคดิจิทัลพบว่า ได้ทั้งหมด 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1) องค์ประกอบที่ 1 การปฏิบัติหน้าที่พลเมืองดิจิทัลอย่างมืออาชีพประกอบด้วย 20 ตัวแปร โดยเรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบ ได้ดังต่อไปนี้ ประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อดิจิทัล เป็นแบบอย่างที่ดีในการสื่อสารวางแผนการใช้ทรัพยากรและวางแผนการจัดสรรงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ระบุทรัพยากรที่จำเป็นต่อการทำงานแต่ละงาน กำหนดงาน ความรับผิดชอบและหน้าที่ของแต่ละบุคคลอย่างเหมาะสม เรียงลำดับตามความสำคัญของงาน ส่งเสริมให้ครูติดตามข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา ควบคุมการสั่งงานอย่างใกล้ชิดให้อยู่ภายใต้แผนหรือนโยบาย กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคคลหรือหน่วยงานให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ นำเอากระบวนการด้านเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา จัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนความต้องการเทคโนโลยีของสถานศึกษาให้อำนาจหน้าที่ในการใช้ทรัพยากร และการดำเนินการตามความจำเป็น จัดห้องเรียนให้มีสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย สนับสนุนและเป็นตัวอย่างในการใช้สินค้าหรือโปรแกรมที่ถูกลิขสิทธิ์ นำความรู้และนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้ครูนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ดำเนินการให้เกิดความเสมอภาคในการใช้และเข้าถึงเทคโนโลยีในสถานศึกษา จัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกให้อื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาดูงานหรือเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการ เป็นต้นแบบให้ครูผู้สอนและนักเรียนในการนำเทคโนโลยีมาใช้และจัดหางบประมาณเพื่อสนับสนุนความต้องการเทคโนโลยีของสถานศึกษา ซึ่งค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.616 – 0.917

2) องค์ประกอบที่ 2 การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบโลกยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 11 ตัวแปร โดยเรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบ ได้ดังต่อไปนี้ พัฒนาครูและบุคลากรด้านการศึกษาให้มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี ส่งเสริมบุคลากรให้ใช้เทคโนโลยีในการออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน สร้างเสริมบรรยากาศให้บุคลากรเรียนรู้ร่วมกันเพื่อสร้างศักยภาพด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ส่งเสริมให้บุคลากรผลิตสื่อดิจิทัล สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีที่มีวิจัยเป็นฐาน สนับสนุนให้บุคลากร สร้างและใช้ระบบเทคโนโลยีการปฏิบัติการ (เช่น ระบบข้อมูลนักเรียน

สมุดพกอิเล็กทรอนิกส์ ระบบบริหารหลักสูตร) แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในการทำงานอย่างเปิดเผย สร้างบรรยากาศในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิสัยทัศน์ ส่งเสริมให้บุคลากรใช้เทคโนโลยีหลากหลายรูปแบบ ในแต่ละบทบาท และจัดหาและพัฒนาเครือข่ายคอมพิวเตอร์ให้เป็นระบบซึ่งพิสัยของค่าน้ำหนักองค์ประกอบ อยู่ระหว่าง 0.687 – 0.831

3) องค์ประกอบที่ 3 การรู้ดิจิทัล ประกอบด้วย 8 ตัวแปร โดยเรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบ ได้ดังต่อไปนี้ ตระหนักถึงเทคโนโลยีเครือข่ายมีผลกระทบต่อพฤติกรรม ความเชื่อและมุมมองของผู้เรียน ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและชัดเจนในการสื่อสาร เข้าใจกฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในบริบทต่าง ๆ สื่อสารผ่านการใช้สื่อดิจิทัล นำเครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีดิจิทัลในยุคปัจจุบันมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ใช้เทคโนโลยีในกิจวัตรประจำวัน ใช้แอปพลิเคชันสั่งงาน และกำกับติดตามการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา และมีความรู้ในการใช้คอมพิวเตอร์และสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งค่าน้ำหนักองค์ประกอบ อยู่ระหว่าง 0.870 – 0.934

4) องค์ประกอบที่ 4 การมีวิสัยทัศน์ยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 8 ตัวแปร โดยเรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบ ได้ดังต่อไปนี้ มองหาวิธีการในการที่จะทำงานให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด เข้าใจถึงความต้องการและทักษะที่จำเป็นในยุคดิจิทัลของครู มีทัศนคติเชิงบวกต่อตนเองและผู้ที่สื่อสารด้วย สร้างภาพอนาคตดิจิทัลกับผู้ร่วมงาน ตั้งเป้าหมายอย่างชัดเจนต่อการนำเทคโนโลยีมาใช้ในองค์กร กำหนดนโยบายเพื่อสร้างความตระหนักถึงประเด็นทางสังคม จริยธรรม และกฎหมายเกี่ยวกับเทคโนโลยี มีมุมมองของภาพอนาคตโลกดิจิทัล และกระตุ้นให้เกิดการผสมผสานวิสัยทัศน์สำหรับการใช้งานเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.701 – 0.829

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยองค์ประกอบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อภิปรายผลได้ดังนี้

1. องค์ประกอบที่ 1 ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการปฏิบัติหน้าที่พลเมืองดิจิทัลอย่างมืออาชีพ เป็นองค์ประกอบหลักที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุด และมีค่าไอเกน 15.948 สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรได้มากที่สุดร้อยละ 33.932 โดยมีตัวบ่งชี้ซึ่งเรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบ 5 อันดับแรก คือ 1) ประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อดิจิทัล 2) เป็นแบบอย่างที่ดีในการสื่อสาร 3) วางแผนการใช้ทรัพยากรและวางแผนการจัดสรรงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ 4) ระบุทรัพยากรที่จำเป็นต่อการทำงานแต่ละงาน กำหนดงาน ความรับผิดชอบและหน้าที่ของแต่ละบุคคลอย่างเหมาะสม และ 5) เรียงลำดับตามความสำคัญของงาน จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบด้านการปฏิบัติหน้าที่พลเมืองดิจิทัลอย่างมืออาชีพเป็นองค์ประกอบที่ผู้บริหารสถานศึกษาพึงมี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี สื่อ อย่างปลอดภัย มีความรับผิดชอบ และมีจริยธรรม รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้และนวัตกรรมอย่างมืออาชีพให้กับผู้เรียน โดยการเสริมสร้างพลังอำนาจครูให้จัดการเรียนรู้ให้กับ

ผู้เรียนโดยใช้เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลต่าง ๆ ควบคุม กำกับ ดูแล และอำนวยความสะดวกทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สอดคล้องกับงานวิจัยของเอกรัตน์ เชื้อวงศ์ และ วลลภา อาริรัตน์ (2564) ได้ศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษามี 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) การเป็นพลเมืองดิจิทัล (Digital Citizenship) ประกอบด้วยตัวชี้วัด 3 ตัว คือ การรู้และใช้ดิจิทัล การสื่อสารดิจิทัล และ จริยธรรมในการใช้ดิจิทัล 2) ความเป็นมืออาชีพด้านดิจิทัล (Digital Professionalism) ประกอบด้วย ตัวชี้วัด 4 ตัว คือ ความเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล การบริหารจัดการเทคโนโลยี และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ดิจิทัล 3) วิสัยทัศน์ดิจิทัล (Digital Vision) ประกอบด้วย ตัวชี้วัด 3 ตัว คือ การสร้างวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้ การสร้างวิสัยทัศน์ที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงาน และการสร้างวิสัยทัศน์ที่ส่งเสริมการพัฒนาและสร้างนวัตกรรม และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ชัยธวัช เนียมศิริ (2561) ได้ศึกษาภาวะผู้นำกับการบริหารในยุคไทยแลนด์ 4.0 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ ผู้นำที่มีการคิดวิเคราะห์ที่ตีความความเป็นเลิศ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารที่ดีต้องมีการคิดที่ถูกต้องและเป็นธรรมขององค์กรนั้น ๆ จะประสบความสำเร็จในทุก ๆ ด้านทั้งเรื่องของผลการปฏิบัติงาน คุณภาพชีวิตที่ดีของผู้ได้บังคับบัญชา อันเป็นสภาวะของผู้บริหารที่ต้องพึงมีอยู่เสมอ ก่อให้เกิดการวิเคราะห์และคาดการณ์สถานการณ์ได้อย่างเป็นระบบ พร้อมกับรับการเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

2. องค์ประกอบที่ 2 ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบโลกยุคดิจิทัล เป็นองค์ประกอบหลักที่มีค่าน้ำหนักอยู่ในอันดับที่ 2 และมีค่าไอเกน 7.657 สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรได้มากที่สุดร้อยละ 16.292 โดยมีตัวบ่งชี้ซึ่งเรียงตามน้ำหนัก องค์ประกอบ 5 อันดับแรก คือ 1) พัฒนาครูและบุคลากรด้านการศึกษาให้มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี 2) สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี 3) ส่งเสริมบุคลากรให้ใช้เทคโนโลยีในการออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน 4) สร้างเสริมบรรยากาศให้บุคลากรเรียนรู้ร่วมกันเพื่อสร้างศักยภาพด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และ 5) ส่งเสริมให้บุคลากรผลิตสื่อดิจิทัล จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบโลกยุคดิจิทัลเป็นองค์ประกอบที่ผู้บริหารสถานศึกษาพึงมี ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานในสถานศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลร่วมกันของบุคลากร เสมือนการเปิดให้บุคลากรมีโอกาส และมีส่วนร่วมในการนำเทคโนโลยียุคดิจิทัลมาปรับใช้ในการปฏิบัติงาน รวมถึงการผลิตสื่อที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี ให้สอดคล้องกับบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จิตรกร จันทร์สุข และ จิรนนท วัชรกุล (2564) ได้ศึกษาการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลสำหรับผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 15 ตัวบ่งชี้ คือ 1) การสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศการใช้เทคโนโลยี มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ 1) ผู้บริหารสร้างวัฒนธรรมการทำงานและ

บรรยากาศสถานศึกษาให้มีการใช้ดิจิทัล 2) ผู้บริหารสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้บนโลกยุคดิจิทัลและ 3) ผู้บริหารสร้างวัฒนธรรมองค์การโดยให้ครูสร้างนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีในการเรียนการสอน 2) การมีวิสัยทัศน์ มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ 1) ผู้บริหารสามารถมองการณ์ไกลเพื่อความสำเร็จในอนาคตขององค์กร 2) ผู้บริหารสามารถขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงทางด้านดิจิทัล และ 3) ผู้บริหารมีกลยุทธ์ที่สนับสนุนเป้าหมายขององค์กร 3) การเป็นผู้นำดิจิทัล มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ 1) ผู้บริหารปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่สามารถใช้ดิจิทัล 2) ผู้บริหารสร้างแรงบันดาลใจให้กับบุคลากรและ 3) ผู้บริหารเป็นผู้ให้คำปรึกษากับบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ 4) ความสามารถในการใช้ดิจิทัล มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ 1) ผู้บริหารมีความรู้เกี่ยวกับแพลตฟอร์มและเทคโนโลยีใหม่ ๆ 2) ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์ด้านดิจิทัลและค้นพบวิธีใหม่ ๆ และ 3) ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจและทักษะเทคนิคทางด้านดิจิทัล และ 5) การบริหารจัดการโครงสร้างมีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ 1) ผู้บริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) ผู้บริหารสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ส่วนบุคคลในการทำงานร่วมกัน และ 3) ผู้บริหารสามารถปรับปรุงสารสนเทศและเทคโนโลยีอย่างเป็นระบบ

3. องค์ประกอบที่ 3 ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการรู้ดิจิทัล เป็นองค์ประกอบหลักที่มีค่าน้ำหนักอยู่ในอันดับที่ 3 และมีค่าไอเกน 7.203 สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรได้มากที่สุดร้อยละ 15.325 โดยมีตัวบ่งชี้ซึ่งเรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบ 5 อันดับแรก คือ 1) ตระหนักถึงเทคโนโลยีเครือข่ายมีผลกระทบต่อพฤติกรรม ความเชื่อและมุมมองของผู้เรียน 2) ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและชัดเจนในการสื่อสาร 3) เข้าใจกฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในบริบทต่าง ๆ 4) สื่อสารผ่านการใช้สื่อดิจิทัล และ 5) นำเครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีดิจิทัลในยุคปัจจุบันมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบด้านการรู้ดิจิทัล เป็นองค์ประกอบที่ผู้บริหารสถานศึกษาพึงมี สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภรณ์ ปกรณ์ (2564) ได้ศึกษารูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้มาจากการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้การสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ดิจิทัล 2) ความรู้และทักษะดิจิทัล 3) การจัดการดิจิทัล 4) วัฒนธรรมดิจิทัล 5) เครือข่ายความร่วมมือดิจิทัล 6) การปรับตัวสู่ยุคดิจิทัล 7) กลยุทธ์เชิงดิจิทัล ปัจจุบันบทบาทเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาระบบการทำงานเกือบทุกระบบ ดังนั้นบทบาทความเป็นผู้บริหารของหน่วยงาน ที่จะต้องสร้างความเจริญก้าวหน้า เครื่องมือบริหารจัดการทางดิจิทัลจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งที่จะเสริมสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในสถานศึกษา และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิตติพงศ์ สมชอบ และคณะ (2563) ได้ศึกษาการศึกษาองค์ประกอบของการเรียนรู้ดิจิทัลสำหรับบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของการเรียนรู้ดิจิทัลของบุคลากรสายสนับสนุน มี 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) การใช้เครื่องมือดิจิทัล มี 2 ตัวชี้วัด คือ การใช้เครื่องมือและอุปกรณ์เทคโนโลยีดิจิทัล และการนำระบบในการจัดการงานต่าง ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน 2) การรู้และเข้าใจ

ดิจิทัล มี 2 ตัวชี้วัด คือ การรับรู้สารสนเทศ และการประมวลผลสารสนเทศ 3) การสร้างสรรค์ มี 3 ตัวชี้วัด คือ การออกแบบปรับปรุงและประยุกต์ใช้ การสร้างสรรค์ผลงาน และการมีจริยธรรมในการใช้งาน และ 4) การเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลและการสร้างเครือข่าย มี 3 ตัวชี้วัด คือ การเข้าถึงการใช้ประโยชน์ในงาน การสื่อสารทางดิจิทัลและการสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้

4. องค์ประกอบที่ 4 ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์ยุคดิจิทัล เป็นองค์ประกอบหลักที่มีค่าน้ำหนักอยู่ในอันดับที่ 4 เป็นองค์ประกอบหลักที่มีค่าน้ำหนักน้อยที่สุด และมีค่าไอเกน 5.593 สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรได้มากที่สุดร้อยละ 11.899 โดยมีตัวบ่งชี้ซึ่งเรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบ 5 อันดับแรก คือ 1) มองหาวิธีการในการที่จะทำงานให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด 2) เข้าใจถึงความต้องการและทักษะที่จำเป็นในยุคดิจิทัลของครู 3) มีทัศนคติเชิงบวกต่อตนเองและผู้ที่สื่อสารด้วย 4) สร้างภาพอนาคตดิจิทัลกับผู้ร่วมงาน และ 5) ตั้งเป้าหมายอย่างชัดเจนต่อการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการองค์กร สอดคล้องกับผลงานวิจัยของมูฮำหมัดรุสสัน ลีอบากะลูติง และ นิรันดร์ จุลทรัพย์ (2565) ได้ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ ตามความคิดเห็นครูผู้สอน ในภาพรวมอยู่ในระดับดีโดยมีภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ องค์ประกอบด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล รองลงมาคือ องค์ประกอบด้านความรู้ดิจิทัล และ องค์ประกอบด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล ส่วนองค์ประกอบด้านการสื่อสารดิจิทัลเป็นลำดับที่ต่ำที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Rahimi Yusof et al. (2019) ได้ศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในประเทศมาเลเซีย ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการวัดผลภาวะผู้นำดิจิทัลประสบความสำเร็จ ผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาประกอบไปด้วย 2 ปัจจัย 9 องค์ประกอบ และ 42 ตัวบ่งชี้ ซึ่ง 2 ปัจจัย ประกอบด้วย การสื่อสารและบรรยากาศในโรงเรียน 9 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) การประชุมเสมือนจริง (Virtual Meeting) 2) การอภิปรายเสมือนจริง (Virtual Discussions) 3) การแบ่งปันข้อมูลเสมือนจริง (Virtual Information sharing) 4) การแบ่งปันไฟล์ออนไลน์ (Online Files Sharing) 5) การสื่อสารเสมือนจริง (Virtual Communication) 6) การสอนและการนิเทศเสมือนจริง (Virtual Teaching and Learning Supervision) 7) การติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้เรียนเสมือนจริง (Virtual Monitoring of Students' Performance) 8) การส่งเสริมพัฒนาการและความเป็นมืออาชีพเสมือนจริง (Virtual Promotion of Development and Professionalism) 9) การส่งเสริมเป้าหมายของโรงเรียนเสมือนจริง (Virtual Promotion of School's Goals)

ข้อเสนอแนะ

1) การวิจัยเรื่อง องค์ประกอบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ทำให้ทราบถึงองค์ประกอบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ซึ่งเชื่อว่าองค์ประกอบเหล่านี้

มีความตรงเชิงเนื้อหาของภาวะผู้นำยุคดิจิทัลที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนั้นจึงควรนำองค์ประกอบเหล่านี้สร้างแนวทางเพื่อประเมินภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และจัดทำแผนพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

2) องค์ประกอบที่ 1 ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการปฏิบัติหน้าที่พลเมืองดิจิทัลอย่างมืออาชีพ เป็นองค์ประกอบหลักที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับด้านการปฏิบัติหน้าที่พลเมืองดิจิทัลอย่างมืออาชีพ อาทิ ต้องมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี สื่อ อย่างปลอดภัย มีความรับผิดชอบ และมีจริยธรรม

3) เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลที่มีส่วนในการทำให้วิทยานิพนธ์สำเร็จได้นั้น ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ดังนั้น จึงควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้องค์ประกอบภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาต่อครูผู้สอนเพื่อพัฒนาครูผู้สอนในการเตรียมเป็นผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กิตติพงศ์ สมชอบ, วัลภา อาริรัตน์, ปาริชาติ ทูมนันท์ และ วรเทพ ฉิมทิม. (2563). *การศึกษาองค์ประกอบของการเรียนรู้ดิจิทัลสำหรับบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย*.

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 21, ขอนแก่น, ประเทศไทย. เกียรติศักดิ์ ลำพองชาติ. (2563). *ทักษะการทำงานในโลกยุคดิจิทัล*. กลุ่มงานติดตามและประมวลผลงานของ วุฒิสภา สำนักงานวิชาการ: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.

จักรกฤษณ์ สิริริน. (2561, 18 มีนาคม). *ภาวะผู้นำตัวใหม่: ภาวะผู้นำ ICT*. [เฟซบุ๊ก].

<https://www.facebook.com/EdInnoNews/photos/a.1619741468114896/1642173602538349/?type=3>

จิณณวัตร ปะโคทั้ง. (2561). *ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ*. ศิริธรรมออฟเซ็ท.

จิตรกร จันทรสุข และ จิรนนท์ วัชรกุล. (2564). *การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลสำหรับผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยขอนแก่น

จิราภรณ์ ปกรณ์. (2564). *รูปแบบภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ชัยธวัช เนียมศิริ. (2561). *ภาวะผู้นำกับการบริหารในยุคไทยแลนด์ 4.0 กรณีศึกษา : จังหวัดขอนแก่น*. [วิทยานิพนธ์หลักสูตรป้องกันราชอาณาจักร]. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

ชุตีรัตน์ กาญจนธงชัย. (2562). *ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

- ดาวรรณ ธิวิลการ. (2564). *ภาวะผู้นำดิจิทัล* (พิมพ์ครั้งที่2). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ไทเกอร์. (2563, 1 กันยายน). *ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลคืออะไร (Digital Leadership)*. ไทเกอร์วินเนอร์.
<https://thaiwinner.com/digital-leadership/>
- จิรารัตน์ จิตาลา. (2562). *ภาวะผู้นำแบบดิจิทัลของสถานศึกษามัธยมศึกษา ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์*.
[วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปกรณ ลีสกุล. (2561). *Leadership in digital era: ภาวะผู้นำในโลกดิจิทัล*. [ไลน์].
today.line.me/th/pc/article/Leadership+in+Digital+Era
- ปณณ พัฒนาศิริ. (2564, 19 กรกฎาคม). *COVID-19 Education Disruption: นัยต่อสังคมและเศรษฐกิจเมื่อโลกเปลี่ยนไปเรียนออนไลน์*. เอสซีบีอีไอซี. <https://www.scbeic.com/th/detail/product/7695>
- มลิวลย์ ธรรมแสง. (2558). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของผู้บริหาร
สถานศึกษา เฉพาะความพิการ. *วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต*, 11(2), 7-16.
- มูฮำหมัดรุสลัน ลือบากะลูติงและนิรันดร์ จุลทรัพย์. (2565). *ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตราบึง กระบี่*. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัย
หาดใหญ่.
- ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น. (2565, 22 เมษายน). *รายงานผลการประเมินตนเอง
ของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR)*. การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา.
ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น. ไตร่ฟูกี้.
https://drive.google.com/file/d/1pn_1kzWGzWXpNMkRwwzgBdwiNYHUGQzr/view?usp=sharing
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565, 15 พฤศจิกายน). *เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาค พ.ศ. 2566-2570*. เนสดีซี.
https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=13225
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2558). *ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี: การนำเทคโนโลยีสู่ห้องเรียนและโรงเรียนในศตวรรษ
ที่ 21*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 16(4), 216-224.
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2562). *การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล* (พิมพ์ครั้งที่ 2).
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอกรัตน์ เชื้อวงศ์ และ วลลภา อาริรัตน์. (2564, 25 มีนาคม). *องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4*. การประชุมผลงาน
วิชาการระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 22, ขอนแก่น, ประเทศไทย.
- American Institute for Research. (2009). *Evaluation of the school technology
leadership initiative: external evaluation report*. American Institutes of Research.

- Hague, C. & Payton, S. (2010). *Digital literacy across the curriculum*. Future lab. International Society for Technology in Education ISTE. (2009). *National educational technology standards for administrators*. [https://cdn.iste.org/www-root/Libraries/Images/Standards/Download/ISTE%20Standards%20for%20Administrators%20%202009%20\(Permitted%20Educational%20Use\).pdf](https://cdn.iste.org/www-root/Libraries/Images/Standards/Download/ISTE%20Standards%20for%20Administrators%20%202009%20(Permitted%20Educational%20Use).pdf)
- Rahimi Yusof, M., Mohd Faiz, M. M., & Mohd Yaakob, M. F. (2019). Digital Leadership Among School Leaders in Malaysia. *International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering*, 8(10), 123-129. <https://doi.org/10.35940/ijitee.J1001.08810S19>
- Tran. (2017). *Digital Transformational: The 5 Must Have Skills for Digital Leaders*. Inlook. <http://www.inloox.com/company/Blog/articles/digital-transformation-the-5-must-have-skills-for-digital-leaders/>
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. Harper International Edition.

สภาพปัญหา ความต้องการและความพึงพอใจในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา
หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
Problem Conditions, Needs and Satisfaction in Training Experiences Teaching
Profession of Students in the Bachelor of Education Program,
Uttaradit Rajabhat University

บุญมัน ธนาศุภวัฒน์^{1,*}, สุภาภรณ์ หนูเมือง² และ จามรี ศรีรัตนบัลล์³

Boonmun Thanasupawut^{1,*}, Supaporn Numuang² and Jamaree Sriratanabun³

^{1,2,3}คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

^{1,2,3}Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University

*Corresponding author's email: boonmun99@hotmail.com

วันที่รับบทความ (Received)

19 มิถุนายน 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

13 กรกฎาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

28 สิงหาคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการ ความพึงพอใจและแนวทางในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 230 คน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครชีและมอร์แกนแล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.84 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแจกแจงความถี่

ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการปฏิบัติหน้าที่ครูและจรรยาบรรณ และด้านความสัมพันธ์กับบุคลากร ผู้ปกครองและชุมชน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ความต้องการพัฒนาตนเองหลังจากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ความพึงพอใจในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและด้านการบริหารจัดการของศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก 4) แนวทางในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเรียงตามลำดับความถี่ 3 ลำดับแรก ได้แก่ คณะครุศาสตร์ควรจัดสวัสดิการในการทำประกันสุขภาพหรือประกันอุบัติเหตุระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ควรจัดการเรียนการสอนหรือจัดอบรมความรู้ทางด้านจิตวิทยาและสุขภาพจิตให้มากกว่านี้และแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูควรจัดที่พักให้กับนักศึกษา ตามลำดับ

คำสำคัญ: สภาพปัญหา, ความต้องการ, ความพึงพอใจ, แนวทาง

ABSTRACT

The purpose of the research was to study problem conditions , needs, satisfaction, and guidelines for the teaching professional experience of students in the Bachelor of education program, Uttaradit Rajabhat University. The sample groups used were 230 fourth year Bachelor Degree students, in the Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University, Semester 2, academic year 2023 by determining the sample size from Krejcie and Morgan's ready-made tables and then using simple random sampling. The research instrument was the questionnaire. The entire confidence coefficient was 0.84. statistics used in data analysis included percentages, averages, and standard deviations. and frequency distribution.

The results of the study shown that 1) the problem conditions in teaching professional experience training included 3 parts; learning management. Performance of teachers' duties and ethics and relations with personnel, parents and community. The overall average was at the moderate level, 2) development needs after teaching professional experience training, found that the overall average was at the high level, 3) the satisfaction in teaching professional experience training for students in both areas, including teaching professional experience training resources and the management aspect of the teaching professional experience center was at high level, and 4) guidelines in teacher professional experience training were arranged orderly. The top three frequencies were as follows: The Faculty of Education should provide welfare in the form of health insurance or accident insurance during the teaching internship. There should be more teaching or training sessions on psychology and mental health. The professional training sites should provide accommodation for students, in order of priority.

Keywords: Problem Conditions, Needs, Satisfaction, Guidelines

บทนำ

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีเป้าหมายสำคัญในการสร้างสรรค์และพัฒนาบุคคลพร้อมทั้งความสามารถในการนำความรู้และวิทยาการต่าง ๆ ไปใช้ในการพัฒนาสังคมและมนุษยชาติ ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจึงควรเป็นผู้ที่สามารถนำตนเองในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้ที่ประกอบวิชาชีพครูจะต้องเป็นบุคคลที่อุทิศกำลังกายและกำลังใจอย่างสูงเพื่อให้อาชีพครูเป็นอาชีพที่ควรค่าแก่การยกย่องนับถือและได้รับความไว้วางใจจากบุคคลทั่วไปในสังคม นอกจากนี้ครูในศตวรรษใหม่ต้องสามารถพัฒนานักเรียนของตนให้มีสมรรถภาพและทัศนคติอันเป็นพื้นฐาน เช่น ความคิดสร้างสรรค์

การยอมรับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง ความสามารถในการเข้าใจ และตัดสินใจ ทักษะ การคิดวิเคราะห์ การกำหนดปัญหาและการแก้ปัญหา เป็นต้น (อัศุลฮาติม อาแด และ อิบบรอเฮง อาลฮูเซน, 2561)

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์เป็นศูนย์กลางการผลิตและพัฒนาครู บุคลากรทางการศึกษาชั้นนำในภูมิภาค สนับสนุน ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพครูด้านทักษะทางภาษาและมาตรฐานการปฏิบัติงาน บริหารงานภายใต้หลักธรรมาภิบาลโดยกำหนดพันธกิจไว้ 4 พันธกิจ คือพันธกิจที่ 1 วิชาการ ผลิตครู พัฒนาครูและพัฒนาอาจารย์ พันธกิจที่ 2 จรรยาบรรณ จริยธรรม วิชาชีพครู พันธกิจที่ 3 บริหาร จัดการการทำงานเชิงบูรณาการและพันธกิจที่ 4 สร้างเครือข่ายความร่วมมือและการมีส่วนร่วมการปฏิบัติการ สอนในสถานศึกษาหรือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (Teaching Practicum in School) เป็นการ จัด ประสบการณ์ตรงให้นักศึกษาได้มีการเรียนรู้และมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีและการปฏิบัติ ซึ่งนับเป็น องค์ประกอบที่สำคัญเปรียบเสมือนหัวใจของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตเป็นการนำเอาความรู้ความสามารถ ทั้งที่เป็นด้านเนื้อหาวิชาการ ด้านเทคนิควิธีการและด้านคุณลักษณะไปปฏิบัติในสถานการณ์จริงให้ได้ (ศูนย์พัฒนาวิชาชีพครู, 2566) การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการผลิตครู จุดมุ่งหมายของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูก็เพื่อให้นักศึกษาครูได้เรียนรู้จากการกระทำโดยการฝึกปฏิบัติ ควบคู่กับ การเรียนรู้ทฤษฎีทั้งในด้านเนื้อหาสาระและเทคนิควิธีอย่างต่อเนื่องจนเกิดความเข้าใจและความ คล่องตัวในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู เกิดความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครูรวมทั้งกิจกรรมที่เสริมสร้าง คุณลักษณะของความเป็นครู ได้พัฒนาตนเองและฝึกปฏิบัติงานในหน้าที่ครูกับหน่วยงานผู้ใช้ครูโดยตรง เพื่อ จะได้ยึดหลักในการปฏิบัติหน้าที่ครูให้ถูกต้องเหมาะสมตลอดไป (จิตารัตน์ สมานพันธ์ และคณะ, 2564)

ในปัจจุบันคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ได้จัดการเรียนการสอนหลักสูตร ครุศาสตรบัณฑิต หลักสูตร 4 ปี (พุทธศักราช 2562) โดยเปิดสอนไม่น้อยกว่า 14 สาขาวิชาเช่น ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาเกาหลี สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ การประถมศึกษา การศึกษาปฐมวัย จิตวิทยาการแนะแนวและบรรณารักษศาสตร์ เป็นต้น หลักสูตรได้กำหนดให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1–3 ปฏิบัติ การสอนในสถานศึกษาเป็นเวลาชั้นปีละ 90 ชั่วโมงและชั้นปีที่ 4 เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ภาคเรียนโดยเน้น การสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามสาขาวิชาเอกที่สังกัด การวิจัยในชั้นเรียน การปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร การทำหน้าที่สนับสนุนด้านการจัดการเรียนรู้ภายใต้ การดูแลของครูพี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์และมีคุณลักษณะของความเป็นครูเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป (ศูนย์พัฒนาวิชาชีพครู, 2566) ทั้งนี้มีการกำหนดให้นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะหลัก สมรรถนะย่อยและพฤติกรรมบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมินสมรรถนะวิชาชีพครู 3 ด้านได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและด้านการปฏิบัติหน้าที่ครูและจรรยาบรรณของวิชาชีพ (ศูนย์พัฒนาวิชาชีพครู, 2566)

เนื่องจากการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อผลิตครูของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ที่ผ่านมายังไม่ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการและความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการฝึก

ประสบการณ์วิชาชีพครู คณะผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ผู้สอนและปฏิบัติหน้าที่ในการเป็นอาจารย์นิเทศก์การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จึงมีความตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องศึกษาและติดตามผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูว่ามีสภาพปัญหาความต้องการ ความพึงพอใจและแนวทางในการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ว่าเป็นอย่างไรบ้าง เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ในรุ่นต่อไป และนำไปใช้ประโยชน์ทางการศึกษาตลอดจนเพื่อหาแนวทางพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษาของนักศึกษามีประสิทธิผลและประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

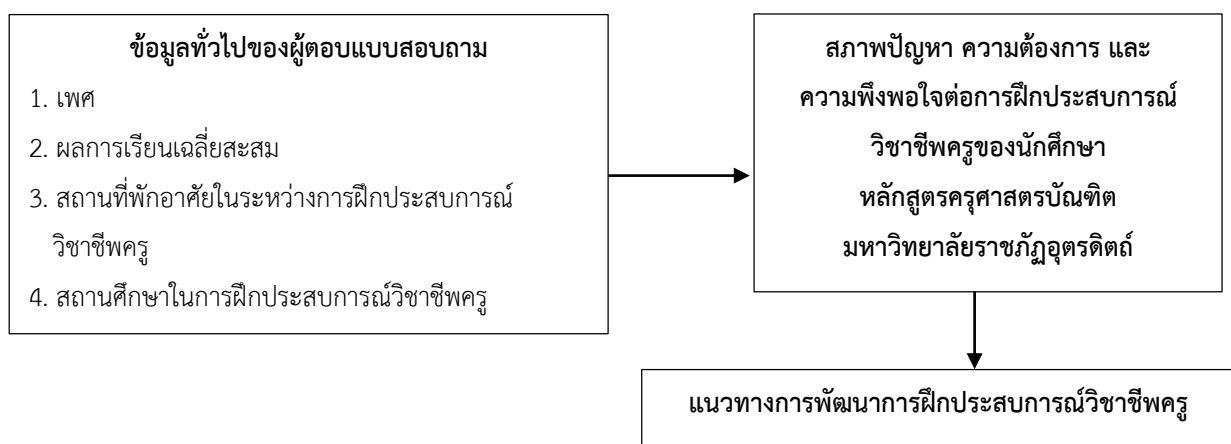
1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
2. เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองหลังจากสิ้นสุดกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
4. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เรื่องสภาพปัญหา ความต้องการและความพึงพอใจในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 526 คน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นตัวแทนของประชากร โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (1970, อ้างถึงในนันทิชา โชติพิทยานนท์, 2564) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 230 คน แล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อคำถาม 4 ข้อ ได้แก่ เพศ ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม สถานที่พักอาศัยในระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและสถานศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นแบบตรวจสอบรายการให้เลือกตอบ

ตอนที่ 2 สภาพปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ประกอบด้วยข้อคำถามสภาพปัญหา 3 ด้านได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ 7 ข้อ ด้านการปฏิบัติหน้าที่ครูและจรรยาบรรณของวิชาชีพ 10 ข้อและด้านความสัมพันธ์กับบุคลากร ผู้ปกครองและชุมชน 5 ข้อ รวมทั้งสิ้น 22 ข้อ โดยใช้การประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ความต้องการพัฒนาตนเองหลังจากสิ้นสุดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จำนวน 13 ข้อ โดยใช้การประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ประกอบด้วยข้อคำถามความพึงพอใจ 2 ด้านได้แก่ ด้านแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำนวน 9 ข้อ และด้านการบริหารจัดการของศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์จำนวน 10 ข้อ รวมทั้งสิ้น 19 ข้อ โดยใช้การประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 5 แนวทางในการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

3.1 ศึกษาข้อมูลจากจากเอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามในแบบสอบถามโดยกำหนดประเด็นคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

3.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence Index: IOC) โดยได้ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหาในแต่ละข้อคำถามได้ค่า 0.67-1.00 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำคำถามทุกข้อไปใช้ได้

3.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (Cronbach, 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.84

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยนำแบบสอบถามเพื่อการวิจัยไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้รับแบบสอบถามคืนมา 230 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วนทุกฉบับ แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม สถานที่พักอาศัยในระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและสถานศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยการแจกแจงความถี่ (Frequencies) และค่าร้อยละ (Percentage)

5.2 วิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการและความพึงพอใจของนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.3 วิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาครุศาสตร์ โดยการแจกแจงความถี่

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 73.40 ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม 2.51–3.00 ร้อยละ 50.87 สถานที่พักอาศัยในระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนั้นพักอาศัยอยู่กับญาติ ร้อยละ 43.91 และสถานศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยละ 37.83

2. ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของกลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของกลุ่มตัวอย่าง

ที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ด้านการจัดการเรียนรู้			
1.1	การจัดทำแผนการเรียนรู้ตามรูปแบบของโรงเรียนตลอดภาคเรียน	2.82	1.30	ปานกลาง
1.2	การจัดทำแผนการเรียนรู้รายชั่วโมง (คาบ)	2.90	1.34	ปานกลาง
1.3	การผลิตสื่อ/นวัตกรรมการเรียนรู้ ประกอบการเรียนการสอน	2.96	1.18	ปานกลาง
1.4	การออกแบบการเรียนรู้ในชั้นเรียน	2.98	1.22	ปานกลาง
1.5	การจัดกิจกรรมและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้ผู้เรียน	3.03	1.28	ปานกลาง
1.6	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง	3.14	1.19	ปานกลาง
1.7	การทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน	3.10	1.08	ปานกลาง
	รวม	3.01	1.08	ปานกลาง
2.	ด้านการปฏิบัติหน้าที่ครูและจรรยาบรรณวิชาชีพ			
2.1	การปฏิบัติการสอนตรงตามสาขาวิชาเอก/วิชาเฉพาะ ไม่น้อยกว่า 8 – 10 ชั่วโมง/สัปดาห์ ตลอดภาคเรียน	2.85	1.40	ปานกลาง
2.2	การปฏิบัติหน้าที่ครูประจำชั้น 1 ชั้นเรียน	2.82	1.60	ปานกลาง
2.3	การปฏิบัติงานครูเวรประจำวันอย่างน้อย 1 วัน/สัปดาห์ในวันทำการ	2.73	1.65	ปานกลาง
2.4	การปฏิบัติหน้าที่ครูฝ่ายต่าง ๆ ตามที่โรงเรียนมอบหมาย	2.84	1.48	ปานกลาง
2.5	การเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนอย่างน้อยร้อยละ 90	2.80	1.61	ปานกลาง
2.6	การประพฤติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ	2.74	1.59	ปานกลาง
2.7	การทำงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย เช่น การบันทึกการประชุมของหน่วย รายงานสรุปโครงการต่าง ๆ	2.90	1.44	ปานกลาง
2.8	การควบคุมดูแลและอบรมนักเรียน	2.97	1.39	ปานกลาง
2.9	การจัดทำโครงการพัฒนานักเรียนหรือพัฒนาโรงเรียน	3.01	1.22	ปานกลาง
2.10	การจัดทำโครงการพัฒนาชุมชน	3.11	1.22	ปานกลาง
	รวม	2.88	1.39	ปานกลาง
3.	ด้านความสัมพันธ์กับบุคลากร ผู้ปกครองและชุมชน			
3.1	การปฏิบัติงานร่วมกับบุคลากรในโรงเรียน เช่น ครูพี่เลี้ยง ครูประจำวิชา ครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้	2.75	1.55	ปานกลาง
3.2	การปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อนนักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียนเดียวกัน	2.81	1.53	ปานกลาง
3.3	การร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาและแก้ปัญหา	2.76	1.35	ปานกลาง
3.4	ผู้เรียนได้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์	2.78	1.32	ปานกลาง
3.5	การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ ที่มีคุณภาพของผู้เรียนการส่งเสริมอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น	2.74	1.34	ปานกลาง
	รวม	2.77	1.34	ปานกลาง
	รวมเฉลี่ย	2.90	1.23	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยภาพรวมทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.90$, S.D. = 1.23) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการจัดการเรียนรู้มีปัญหาในระดับปานกลางเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 3.01$, S.D. = 1.08) รองลงมาได้แก่ ด้านการปฏิบัติหน้าที่ครูและจรรยาบรรณ ($\bar{X} = 2.88$, S.D. = 1.39) และด้านความสัมพันธ์กับบุคลากร ผู้ปกครองและชุมชน ($\bar{X} = 2.77$, S.D. = 1.34) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ความต้องการพัฒนาตนเองหลังจากสิ้นสุดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของกลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการพัฒนาตนเองเพิ่มเติมหลังสิ้นสุดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของกลุ่มตัวอย่าง

ที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ความรู้และทักษะในสาขาวิชาเอกที่ศึกษา	3.83	0.82	มาก
2.	การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้	3.83	0.86	มาก
3.	การผลิตและใช้สื่อหรือนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้	3.81	0.94	มาก
4.	การทำวิจัย/โครงการเพื่อพัฒนานักเรียน/โรงเรียนและชุมชน	3.89	0.79	มาก
5.	การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้	3.74	0.86	มาก
6.	การใช้หลักจิตวิทยาเพื่อการจัดการเรียนรู้	3.84	0.93	มาก
7.	เทคนิคและวิธีการบริหารจัดการในชั้นเรียน	3.91	0.93	มาก
8.	การจัดกิจกรรมและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้	3.94	0.93	มาก
9.	การแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน	3.89	0.87	มาก
10.	การปฏิบัติหน้าที่ครูในสถานศึกษา	3.86	1.04	มาก
11.	การสร้างมนุษยสัมพันธ์และทำงานร่วมกับครูและบุคลากรในสถานศึกษา	3.81	1.06	มาก
12.	การสร้างมนุษยสัมพันธ์และการทำงานร่วมกับผู้ปกครอง และชุมชน	3.70	1.01	มาก
13.	การพัฒนาบุคลิกภาพสำหรับครู	3.88	1.00	มาก
รวมเฉลี่ย		3.84	0.76	มาก

ตารางที่ 2 พบว่านักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มีความต้องการพัฒนาตนเองหลังจากสิ้นสุดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.76) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านักศึกษามีความต้องการพัฒนาตนเองในระดับมากเป็นอันดับแรก ได้แก่ ข้อ 8 การจัดกิจกรรมและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.93) รองลงมาได้แก่ ข้อ 7 เทคนิคและวิธีการบริหารจัดการชั้นเรียน ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.93) และข้อ 4 การทำวิจัย/โครงการเพื่อพัฒนานักเรียน/โรงเรียนและชุมชน ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.79) และข้อ 9 การแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.87) ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของกลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของกลุ่มตัวอย่าง

ที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	แหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู			
1.1	การให้ความสำคัญ ดูแลเอาใจใส่นักศึกษาฝึกประสบการณ์ฯ	4.00	0.82	มาก
1.2	งานที่ได้รับมอบหมายตรงกับสาขาวิชาที่ฝึกประสบการณ์	4.09	0.79	มาก
1.3	การฝึกประสบการณ์ฯ ช่วยพัฒนาทักษะความรู้ ความสามารถ พร้อมเข้าสู่โลกอาชีพได้อย่างดี	4.20	0.75	มาก
1.4	สภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสถานที่ฝึกประสบการณ์ฯ	3.94	0.78	มาก
1.5	สวัสดิภาพและความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน	3.93	0.81	มาก
1.6	การเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ	4.12	0.83	มาก
1.7	ความเป็นกันเองและการมีธรรมาภิบาลของผู้ร่วมงาน	4.18	0.81	มาก
1.8	อาจารย์ที่เลี้ยง สามารถให้คำแนะนำ ปรีกษา ในเรื่องต่าง ๆ เช่น การจัดการเรียนรู้ การปฏิบัติงานในหน้าที่ครู	4.36	0.80	มาก
1.9	สิ่งสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ เช่น ห้องเรียน โสตทัศนูปกรณ์ เทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบอินเทอร์เน็ต	3.95	0.88	มาก
	รวม	4.08	0.65	มาก
2.	การบริหารจัดการศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูคณะครุศาสตร์			
2.1	การประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้นักศึกษาผ่านสื่อหลากหลายช่องทาง	3.86	0.75	มาก
2.2	การเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาก่อนออกฝึกประสบการณ์ฯ	4.01	0.76	มาก
2.3	การเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เลือกสถานที่ฝึกประสบการณ์ฯ อย่างเหมาะสม	3.94	0.81	มาก
2.4	คู่มือ/แนวปฏิบัติ/แบบประเมินการฝึกประสบการณ์ฯ มีรายละเอียดครบถ้วนชัดเจน	3.94	0.79	มาก
2.5	การจัดโครงการอบรมสัมมนา ระหว่างการฝึกประสบการณ์ฯ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	3.95	0.79	มาก
2.6	กระบวนการดำเนินงานการฝึกประสบการณ์ฯ เป็นไปตาม ขั้นตอนที่กำหนดไว้	4.00	0.73	มาก
2.7	เอกสารที่เกี่ยวข้องในการในการฝึกประสบการณ์ฯ สามารถดาวน์โหลดและเข้าถึงได้ง่าย	4.03	0.79	มาก
2.8	อาจารย์ที่ปรึกษาสามารถให้คำแนะนำปรีกษาในเรื่องต่าง ๆ เช่น กระบวนการฝึกประสบการณ์ การเลือกสถานที่ฝึกประสบการณ์	4.17	0.81	มาก
2.9	อาจารย์นิเทศสามารถให้คำแนะนำปรีกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และการจัดทำรายงาน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้	4.24	0.81	มาก
2.10	ระยะเวลาการฝึกประสบการณ์ฯ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรที่ศึกษา	4.06	0.83	มาก
	รวม	4.02	0.63	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.05	0.60	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่านักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตมีความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.60) โดยมีความพึงพอใจด้านแหล่งฝึกวารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประสบการณ์วิชาชีพครูอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.65) และด้านการบริหารจัดการของศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูคณะครุศาสตร์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากเป็นอันดับแรกได้แก่ ข้อ 1.8 อาจารย์พี่เลี้ยงสามารถให้คำแนะนำปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ เช่น การจัดการเรียนรู้การปฏิบัติงาน ในหน้าที่ครู ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.80) รองลงมาได้แก่ข้อ 2.9 อาจารย์นิเทศสามารถให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและการจัดทำรายงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้ ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.81) และข้อ 1.3 การฝึกประสบการณ์ฯ ช่วยพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถพร้อมเข้าสู่โลกอาชีพได้อย่างดี ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.75) ตามลำดับ

5. ผลการวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของกลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของกลุ่มตัวอย่าง

แนวทางในการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู		ความถี่
1. คณะครุศาสตร์ควรจัดสวัสดิการในเรื่องการทำประกันสุขภาพหรือประกันอุบัติเหตุเพื่อช่วยเหลือนักศึกษาในการเบิกค่ารักษาพยาบาลต่าง ๆ ระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู		156
2. คณะครุศาสตร์ควรจัดการเรียนการสอนหรือจัดอบรมความรู้ทางด้านจิตวิทยาและสุขภาพจิตให้มากกว่านี้ เช่น จิตวิทยาเด็ก จิตวิทยาวัยรุ่น จิตวิทยาการแนะแนว จิตวิทยาเด็กพิเศษ สุขภาพจิตในโรงเรียน		150
3. แหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูควรจัดที่พักให้กับนักศึกษา		150
4. แหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูควรจัดห้องพักรับประทานอาหารเพื่ออำนวยความสะดวกให้นักศึกษา		147
5. แหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูควรจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ให้เพียงพอแก่นักศึกษาในการค้นหาข้อมูลเพื่อใช้ในการเตรียมการสอน		147
6. นักศึกษาควรรู้จักวิธีการบูรณาการการสอน ให้เข้ากับกิจกรรมต่าง ๆ ได้ทุกกิจกรรม		139
7. นักศึกษาควรมีการสอนที่หลากหลาย เพิ่มเนื้อหาและวิธีการสอนที่น่าสนใจ		137
8. นักศึกษาควรมีเจตคติของความเป็นครูที่ดีและเห็นความสำคัญของการเป็นครูอย่างแท้จริง		133
9. แหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูควรชี้แนะ เพิ่มเติมทางด้านหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนให้กับนักศึกษาก่อนทำการออกฝึกสอนจริง		128
10. นักศึกษาควรรู้จักประยุกต์การใช้สื่ออุปกรณ์การสอนเมื่ออุปกรณ์การสอนไม่เพียงพอ		123
11. นักศึกษาควรมีการวางแผนและทำความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของความเป็นครูให้ชัดเจนก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู		113
12. คณะครุศาสตร์ควรจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการนำหลักสูตรใหม่มาปรับใช้ในรายวิชาเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู		109
13. ครูพี่เลี้ยงควรตรวจแผนการสอนของนักศึกษาเป็นประจำทุกสัปดาห์ก่อนนำแผนการสอนนั้นไปใช้ทำการสอนจริง		109

จากตารางที่ 4 พบว่านักศึกษาได้เสนอแนวทางในการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เรียงลำดับความถี่ 5 อันดับ ได้แก่ คณะครุศาสตร์ควรจัดสวัสดิการในเรื่องการทำประกันสุขภาพหรือประกันอุบัติเหตุเพื่อช่วยเหลือนักศึกษาในการเบิกค่ารักษาพยาบาลต่าง ๆ ระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

(ความถี่ = 156) คุ้รจัดการเรียนการสอนหรือจัดอบรมความรู้ทางด้านจิตวิทยาและสุขภาพจิตให้มากกว่านี้ เช่น จิตวิทยาเด็ก จิตวิทยาวัยรุ่น จิตวิทยาการแนะแนว จิตวิทยาเด็กพิเศษ สุขภาพจิตในโรงเรียน (ความถี่ = 150) แหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพคุ้รจัดที่พั้กให้กับนักศึกษา (ความถี่ = 150) คุ้รจัดเตรียมห้องพั้กหรือที่ทำงานเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักศึกษา (ความถี่ = 147) และคุ้รจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตให้เพียงพอให้กับนักศึกษาในการค้นหาข้อมูลเพื่อใช้ในการเตรียมการสอนตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องสภาพปัญหา ความต้องการและความพึงพอใจในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ คณะผู้วิจัยนำผลการศึกษามาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงตามลำดับสภาพปัญหา ได้แก่ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการปฏิบัติหน้าที่ครูและจรรยาบรรณ และด้านความสัมพันธ์กับบุคลากร ผู้ปกครองและชุมชน การที่สภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่าคณะครุศาสตรมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามโครงสร้างหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร 4 ปี พุทธศักราช 2562) ที่ได้กำหนดรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ว่านักศึกษาต้องมีคุณสมบัติตามเกณฑ์และเงื่อนไขข้อบังคับที่คุ้รสภาพกำหนดภายใต้การดูแลให้คำปรึกษาแนะนำจากบุคคลที่รับผิดชอบประกอบด้วยอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์นิเทศ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์ผู้สอน เพื่อส่งเสริมให้เรียนรู้งานในหน้าที่ครูตามหลักสูตรที่สอนได้แจ่มแจ้งกว้างขวางจากการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะตามสถานการณ์จริงให้มากที่สุด (ศูนย์พัฒนาวิชาชีพครู, 2566) นอกจากนี้คณะครุศาสตร์โดยความร่วมมือกับหลักสูตรต่าง ๆ ที่รับผิดชอบรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ได้จัดโครงการเตรียมความพร้อมก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้กับนักศึกษาสาขาวิชาต่าง ๆ ทำให้นักศึกษามีความรู้เบื้องต้นที่จำเป็นในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และในช่วงที่นักศึกษาเข้าสู่กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรฯ ได้มีการนิเทศติดตามผล ตลอดจนได้มีการจัดประชุมสัมมนาผู้บริหารสถานศึกษา ครูนิเทศและครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศจากคณะครุศาสตร์ คณะร่วมผลิตครูของมหาวิทยาลัย และบุคลากรของศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างสม่ำเสมอ พร้อมกับมีคู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูกำกับการปฏิบัติงานด้วย จึงส่งผลให้ภาพรวมของสภาพปัญหาของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตามผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับการศึกษาของศิริดา ทองเชื้อ (2557) พบว่า ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกสอนตามการรับรู้ของนิสิตฝึกสอนสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์พบว่า นิสิตมีปัญหาด้านการดำเนินการสอนและการเตรียมการสอนอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาสิริรัตน์ หอมขมิ้น

(2558) ที่ได้ศึกษาปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังพบว่า นักศึกษามีปัญหาด้านการสอน และด้านเอกสารประกอบการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ วิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของเทอดทูน คำชาย และคณะ (2562) ที่ได้ศึกษาสภาพปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์เชาวลิตกุล พบว่า สภาพปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูด้านการสอนและแผนการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ อัมพร วรรณท้วนิช และคณะ (2566) ที่ได้ศึกษาเรื่องสภาพปัญหาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม พบว่าสภาพปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การจัดแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ ความร่วมมือของผู้เรียนกับการจัดการเรียนรู้และการควบคุมชั้นเรียน สอดคล้องกับการศึกษาของ นุชรินทร์ มิ่งโกล (2567) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัญหาและแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด พบว่ามีปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการสอน ด้านผู้เรียน ด้านสื่อการสอนมีปัญหาในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับการศึกษาของชมภูณัฐ พุฒินทร และคณะ (2565) ที่ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาแนวทางส่งเสริมการปฏิบัติการสอนของนักศึกษาวิชาชีพรูในบริบทการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง ผลการศึกษาพบว่าปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิบัติการสอนของนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ได้แก่ การปรับตัวในการปฏิบัติหน้าที่ครู ความรู้และความสามารถในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้สำหรับนักเรียนและการใช้หลักจิตวิทยาเพื่อการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ความต้องการพัฒนาตนเองเพิ่มเติมหลังจากสิ้นสุดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักศึกษามีความต้องการพัฒนาตนเองในระดับมากทุกรายการโดยเรียงลำดับ 3 อันดับแรก ได้แก่ การจัดกิจกรรมและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ เทคนิคและวิธีการบริหารจัดการชั้นเรียน การทำวิจัย/โครงการเพื่อพัฒนานักเรียน/โรงเรียนและชุมชน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษามีแนวคิดในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูว่าเป็นการเรียนรู้และฝึกประสบการณ์ เพื่อเตรียมเป็นครูผู้สอนในอนาคตและกิจกรรมในระหว่างปฏิบัติการสอนเป็นเรื่องใหม่ที่นักศึกษาไม่เคยมีประสบการณ์ นักศึกษายังคงต้องการพัฒนาตนเองโดยขอความช่วยเหลือและรับการปรึกษา แนะนำจากอาจารย์นิเทศก์ และครูพี่เลี้ยง ในเรื่องดังกล่าว สอดคล้องกับการศึกษาของ กฤษฎา สิงขรรัช และคณะ (2553) ที่พบว่าครูที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี มีระดับความต้องการในการรับการนิเทศมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี ในทุกด้าน สอดคล้องกับการศึกษาของ ปรีชา บัววิรัตน์เลิศ และ วลัยพร เตชะสรพัต (2554) ที่ได้ศึกษาเรื่องความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยอีสเทอร์น จังหวัดเชียงใหม่ ที่พบว่า นักศึกษามีความต้องการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน การปฏิบัติงานอื่น ๆ ในหน้าที่ครูอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับธิดารัตน์ สมานพันธ์ และคณะ (2564) ที่ได้

กล่าวว่าการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการผลิตครู ช่วยเสริมสร้างให้เป็นผู้มีความรัก ความศรัทธาต่ออาชีพครูและมีความรู้ความสามารถที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของกลุ่มตัวอย่างพบว่ามีความพึงพอใจในการการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทั้ง 2 ด้าน มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยทั้งในด้านแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและด้านการบริหารจัดการของศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมาก 3 อันดับแรก ได้แก่ อาจารย์พี่เลี้ยงสามารถให้คำแนะนำปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ อาจารย์นิเทศสามารถให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและการฝึกประสบการณ์ฯ ช่วยพัฒนาทักษะ ความรู้ความสามารถพร้อมเข้าสู่โลกอาชีพได้อย่างดี จากผลการศึกษาที่พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจด้านแหล่งฝึกประสบการณ์อยู่ในระดับมากนั้นอาจเป็นเพราะว่าคณะครุศาสตร์ได้กำหนดแนวปฏิบัติให้นักศึกษาได้เลือกสถานศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่เป็นภูมิลำเนาเดิมหรือสถานศึกษาเดิมที่นักศึกษาสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้ก่อกำเนิดให้นักศึกษาได้ฝึกประสบการณ์อยู่ที่ภูมิลำเนาเดิมหรือใกล้ภูมิลำเนาของนักศึกษาและมีที่พักที่เหมาะสม นักศึกษาสามารถเดินทางไปกลับระหว่างที่พักและสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้สะดวก นอกจากนี้อาจเป็นเพราะความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและความอนุเคราะห์ช่วยเหลือของสถานศึกษาที่มีต่อนักศึกษา นอกจากนี้ในระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนักศึกษามีความเชื่อมั่นต่ออาจารย์นิเทศที่ให้คำแนะนำและให้การปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ เช่น การจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมในชั้นเรียน การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจตลอดจนครูพี่เลี้ยงมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ให้คำแนะนำเอาใจใส่ในการสอน การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การวิจัยในชั้นเรียนได้รับความไว้วางใจ การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ การมอบหมายภาระงานอื่น ๆ ที่เหมาะสมในระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูซึ่งสอดคล้องคล้อยกับที่มาสามิ (Masami 2010) ได้กล่าวว่า ครูพี่เลี้ยงมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพครูและการเสริมสร้างทัศนคติเชิงบวกให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นอย่างยิ่งและสอดคล้องกับ อีชีสันและกอลล์ (Acheson and Gall 1980) ได้กล่าววาทบทวนของอาจารย์นิเทศก์มีส่วนสำคัญในการติดตามการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาโดยเฉพาะการแนะนำเรื่องของการจัดการเรียนรู้ตลอดจนพฤติกรรมอื่น ๆ ร่วมกับครูพี่เลี้ยงและผู้บริหารสถานศึกษา จึงมีผลให้นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ผลการศึกษาครั้งนี้ยังพบว่านักศึกษามีความพึงพอใจด้านการบริหารจัดการของศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์อยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้ดำเนินการหลาย ๆ ประเด็น เช่น การประชาสัมพันธ์ข้อมูลผ่านสื่อหลากหลายช่องทาง มีการเตรียมความพร้อมก่อนออกฝึกประสบการณ์ มีคู่มือ/แนวปฏิบัติที่ชัดเจน มีระบบการดูแลให้การปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์นิเทศ เป็นต้น

4. ผลการวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่าแนวทางที่มีความถี่ในอันดับที่ 1, 3, 4 และ 5 เป็นแนวทางด้านสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ คณะครุศาสตร์ควรจัด

สวัสดิการในการทำประกันสุขภาพหรือประกันอุบัติเหตุระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู แหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพควรจัดที่พัก เตรียมห้องพักหรือที่ทำงานเพื่ออำนวยความสะดวกและควรจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอแก่นักศึกษาในการค้นหาข้อมูลเพื่อใช้ในการเตรียมการสอน แนวทางดังกล่าวเป็นสิ่งที่คณะครุศาสตร์และสถานศึกษาที่เป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจะต้องนำมาพิจารณาร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับที่วราพร ปิ่นกุล และ นันทิชา หาสนธิ์ (2564) ได้กล่าวว่าสวัสดิการเป็นสิ่งที่มียุทธูปการต่อการปฏิบัติงานของบุคคลและเป็นสิ่งที่บุคคลสมควรได้รับ ถ้าบุคคลได้รับสวัสดิการที่ดีและเหมาะสมก็จะเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเต็มใจที่จะปฏิบัติงานอยู่กับหน่วยงานและสามารถพัฒนาหน่วยงานให้ได้ดีขึ้นได้ สำหรับแนวทางที่มีความถี่ลำดับที่ 2 นั้นนักศึกษาได้เสนอให้คณะครุศาสตร์จัดการเรียนการสอนหรือจัดอบรมความรู้ทางด้านจิตวิทยาการแนะแนวและสุขภาพจิตให้มากกว่านี้ เช่น จิตวิทยาเด็ก จิตวิทยาวัยรุ่น การแนะแนว จิตวิทยาเด็กพิเศษ สุขภาพจิตในโรงเรียน เป็นต้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร 4 ปี พุทธศักราช 2562) ได้กำหนดให้นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตเรียนวิชาจิตวิทยาสำหรับครูซึ่งเป็นวิชาในกลุ่มวิชาชีพครู(บังคับ)เพียงรายวิชาเดียว ไม่มีรายวิชาจิตวิทยาอื่น ๆ ให้เลือกเรียน จึงทำให้นักศึกษามีความต้องการให้คณะจัดการเรียนการสอนหรือจัดอบรมความรู้ทางด้านจิตวิทยาและสุขภาพจิตให้มากขึ้น เพราะวิชาดังกล่าวมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การวิจัยครั้งนี้พบว่านักศึกษามีความต้องการพัฒนาตนเองในระดับมากทุกประเด็น เช่น การจัดกิจกรรมและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การวิจัย/โครงการ เพื่อพัฒนาผู้เรียน การแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ เป็นต้น ดังนั้นคณะครุศาสตร์และคณะกรรมการบริหารหลักสูตรควรนำผลการวิจัยดังกล่าวมาพิจารณาเป็นแนวทางปรับปรุงและพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

1.2 การวิจัยครั้งนี้พบว่านักศึกษาได้เสนอแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทั้งในส่วนของคุณค่าครุศาสตร์ แหล่งฝึกประสบการณ์และในส่วนของนักศึกษา แต่ละแนวทางจะมีลักษณะแตกต่างกันซึ่งแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องนำไปกำหนดกรอบแนวทางในการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษาของนักศึกษาแต่ละสาขาวิชาและประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบสภาพปัญหา ความต้องการและความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในทัศนะผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์นิเทศ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาแต่ละสาขาวิชา เพื่อจะได้ทราบว่ามีแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

2.2 ควรมีการศึกษาการพัฒนา รูปแบบในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

เอกสารอ้างอิง

กฤษฎา สิงขรรักษ์, ภิเชก จันทรเอี่ยม และ อรสา โกศลนันทกุล. (2553). ความต้องการในการรับภาระนิเทศของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะแก้ว. *วารสารบัณฑิตศึกษา*

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, 4(3), 26-34.

ชมภูณัฐ พุฒินทร, พิชิต ฤทธิ์เจริญ และ ชลลดา เชิดโฉม. (2565). การศึกษาแนวทางส่งเสริมการปฏิบัติการสอนของนักศึกษาวิชาชีพครูในบริบทการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง.

วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 16(1), 76-88.

เทอดทูน คำชาย, เกษภา สาธา และ อรุมา ปราษฎ์ปรีชา. (2562). การศึกษาสภาพปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการสอน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล. *ลิกษา วารสารศึกษาศาสตร์*, 6(2), 33-46.

ธิดารัตน์ สมานพันธ์, วตาภรณ์ พูนผลอำนวย, กรองทิพย์ นาควิเชตร, ภควรรณ ลุนสำโรง และ กฤษฎา วัฒนศักดิ์. (2564). การประเมินโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมความพร้อมก่อน

การฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยปทุมธานี*, 13(2), 545-558.

นันทิชา โชติพิทยานนท์. (2564). *เอกสารประกอบการสอนวิชาวิทยานิพนธ์*. วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

นุชรินทร์ มิ่งโอโล. (2567). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาคณิตศาสตร์ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*, 18(1), 1-13.

ปรีชา บัววิรัตน์เลิศ และ วลัยพร เตชะสรพัส. (2554). ความต้องการของนักศึกษาที่มีต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยอีสเทอร์น จังหวัดเชียงใหม่.

วารสาร FED ACADEMIC REVIEW, 4 (ฉบับพิเศษ), 149-160.

วรพร ปิ่นกุล และ นันทิชา হাসุนทรี. (2564). การศึกษาความพึงพอใจในสวัสดิการและความผูกพันในองค์กรของข้าราชการกรมกิจการพลเรือนทหารบก. *วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา*, 11(4), 720-731.

ศิรดา ทองเชื้อ. (2557). *ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนิสิตฝึกสอนสาขาครุศาสตรศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต].

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ศูนย์พัฒนาวิชาชีพครู. (2566). *คู่มือปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาสำหรับอาจารย์นิเทศก์หลักสูตร
ครุศาสตรบัณฑิต(หลักสูตร 4 ปี)*. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- สิริรัตน์ หอมชมชื่น. (2558). ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา
2557. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- อับดุลฮาลิม อาแด และ อิบบรอเฮง อาลฮูเซน. (2561). รายงานการวิจัยศึกษาผลการฝึกประสบการณ์
วิชาชีพครูของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- อัมพร วรณนทวัฒน์, นฎฤติ ปันกิจวานิชเจริญ, วิภาวี วันละ และ กิตติธเนศ วิวรรณโชต. (2566).
สภาพปัญหาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
วารสารสังคมศาสตร์วิจัย, 14(2), 93-104.
- Acheson, K. and Gall, M. (1980). *Techniques in the Clinical Supervision of Teachers:
Perspective and Inservice Applications*. Longman.
- Cronbach, L.J., (1990). *Essentials of Psychological Testing*. (5th ed.). Harper & Collins
Publishers.
- Masami, I. (2010). *Lesson Study: Problem Solving Approaches in Mathematics Education
as a Japanese Experience*. (ICMER 2010). Procedia Social and Behavioral.

ปัจจัยส่วนประสมการตลาดเพื่อการส่งเสริมของนักท่องเที่ยว
ในอุทยานแห่งชาติดอยภูคา จังหวัดน่าน
Marketing Mix Factors for Promoting Tourism of Tourists
in Doi Phukha National Park, Nan Province

ยุพยง เนติธรรมกุล^{1,*} และ นิติพล ภูตะโชติ²

Yuphayong Netithammakun^{1,*} and Nitipon Putachote²

^{1,2}วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

^{1,2}College of Business Administration, Khon Kaen University

*Corresponding author's e-mail: netithammakunyuphayong@gmail.com

วันรับบทความ (Received)

10 กรกฎาคม 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

4 กันยายน 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

12 กันยายน 2567

บทคัดย่อ

การท่องเที่ยวถือเป็นเครื่องยนต์หลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของไทย งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติดอยภูคา จังหวัดน่าน 2) ศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติดอยภูคา จังหวัดน่าน งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามนักท่องเที่ยว จำนวน 400 คน สถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ประกอบอาชีพเป็นเจ้าของกิจการ/ประกอบธุรกิจส่วนตัว มีสถานภาพสมรสแล้ว และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001-20,000 บาท ด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติพบว่า ส่วนใหญ่พาครอบครัวหรือกลุ่มเพื่อนมาเที่ยว และเดินทางมาเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมที่อุทยานจัดขึ้น โดยมักเดินทางมาในช่วงวันหยุดหรือวันสำคัญทางศาสนา ข้อมูลที่ใช้ประกอบการตัดสินใจ คือ ข้อมูลจากเว็บไซต์และสื่อสังคมออนไลน์ และส่วนใหญ่ใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทาง 2) ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่นักท่องเที่ยวเห็นด้วยสูงสุด ได้แก่ ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการให้บริการ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเสนอแนวทางในการนำหลักการส่วนประสมการตลาดมาใช้ในการจัดการนักท่องเที่ยว คือ อุทยานแห่งชาติดอยภูคาควรจัดกิจกรรมและประชาสัมพันธ์เชิงรุกผ่านสื่อสังคมออนไลน์โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มอาชีพธุรกิจส่วนตัวซึ่งมีกำลังซื้อสูงและใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลออนไลน์ประกอบการตัดสินใจ

คำสำคัญ : นักท่องเที่ยว, พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว, ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยว, อุทยานแห่งชาติ
ดอยภูคา

ABSTRACT

Tourism is considered as a major engine driving the Thai economy. The research purposes (1) to study the personal factors and behavior of tourists in Phu Kha National Park, Nan Province; (2) to study the factors of marketing mix for tourism among tourists in Phu Kha National Park, Nan Province; and (3) to compare the differences between personal factors and tourism behavior with satisfaction in factors of marketing mix , and the findings were used to develop tourism strategies in Phu Kha National Park, Nan Province, based on marketing mix principles. The research used a quantitative method, and data were collected using a structured questionnaire to gain the information from 400 tourists. The statistics used included percentages, averages, standard deviations.

The results shown that (1) most of the sample population were men, and graduated from high school or vocational education. They were self-employed or run their own businesses, and be married which had an average monthly income of 15,001-20,000 baht. Regarding to the ecotourism behavior, most sample respondents brought their families or friends when they went to the park. They participated in activities by the national park, they usually travelled on holidays or religious festivals, they surfed the information from websites and social media for making decision, and they travelled by their private cars. (2) the factors of marketing mix on the promotion and service environment were in the highest level. Therefore, the researcher suggests that Phu Kha National Park should organize activities and proactively promotes the park through the social media, particularly targeting self-employed individuals who have high purchasing power and rely on online information for decision-making.

Keywords: Tourism, Tourism Behavior, Marketing Mix Factors, Doi Phu Kha National Park

บทนำ

ปัจจุบัน ภาคการท่องเที่ยวของไทยเริ่มเห็นสัญญาณของการกลับมาฟื้นตัวอีกครั้ง ภายหลังจากการที่รัฐบาลได้มีการผ่อนคลายมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ซึ่งปัจจัยสนับสนุนของการท่องเที่ยวของไทย คือ 1) ไทยมีศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยว มีที่ตั้งที่เป็นจุดยุทธศาสตร์ และศูนย์กลางการขนส่งภายในภูมิภาค ความพร้อมทางด้านแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวในทุกกลุ่ม ความพร้อมในด้านขีดความสามารถทางการแข่งขันในด้านการท่องเที่ยว และ 2) รัฐมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น โครงการเราเที่ยวด้วยกัน ทัวร์เที่ยวไทย

เป็นต้น ซึ่งภาครัฐมีแนวนโยบายที่จะช่วยขับเคลื่อนภาคการท่องเที่ยวให้ยั่งยืน โดยขยายฐานตลาดกลุ่มนักท่องเที่ยวให้ครอบคลุมในทุกกลุ่มของนักท่องเที่ยวที่มีความต้องการเฉพาะ โดยมุ่งเชื่อมโยงการท่องเที่ยวไปยังอุตสาหกรรมบริการที่มีคุณภาพสูง ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงกีฬา เจาะกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ชอบการออกกำลังกาย การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (กาญจนา จันทะจิต และคณะ 2565)

ปัจจุบัน นักท่องเที่ยวชาวไทยมีพฤติกรรมที่ซับซ้อน และปรับเปลี่ยนรูปแบบพฤติกรรมการท่องเที่ยวได้ตลอดเวลาตามพลวัตทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่พบว่ากลุ่มที่มีอายุมากกว่า 15 ปี มีความนิยมที่จะเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศมากกว่านอกประเทศ ซึ่งหมายถึงการเดินทางข้ามจังหวัดเพื่อการพักผ่อน เยี่ยมครอบครัวญาติเพื่อน เข้าชมหรือร่วมกิจกรรมกีฬา และการทำบุญไหว้พระงานบวช มีส่วนร่วมในการตัดสินใจท่องเที่ยว และมีส่วนร่วมในการออกค่าใช้จ่าย หรือทราบข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่าย (กองวิจัยการตลาดการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และบริษัทอินทัช รีเสิร์ช แอนด์คอนซัลแตนท์ จำกัด (2565) ทั้งนี้ พฤติกรรมการท่องเที่ยวเป็นการกระทำและการตัดสินใจของบุคคลและกลุ่มบุคคลตามแต่วัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว สมาชิกหรือกลุ่มในการท่องเที่ยว ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง วันในการเดินทางมาท่องเที่ยว และแหล่งข้อมูลในการตัดสินใจมาท่องเที่ยว (สุธาสินี วิทยาภรณ์ และคณะ 2564) ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวต้องมีการศึกษากลยุทธ์การจัดการการตลาด เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยใช้หลักกลยุทธ์การจัดการการตลาด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านสภาพแวดล้อมในการให้บริการ และด้านประสิทธิภาพและคุณภาพ เข้ามาใช้ในการบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพ และดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่การเดินทางเป็นประสบการณ์ที่สมบูรณ์ซึ่งให้ประโยชน์มากมายทั้งส่วนบุคคลและเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นเพื่อการเติบโตส่วนบุคคลหรือเพียงเพื่อความรักในการผจญภัย การเดินทางคือการแสวงหาที่ควรได้รับ อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญคือต้องคำนึงถึงผลกระทบของการเดินทางที่มีต่อสิ่งแวดล้อม และตัดสินใจเลือกอย่างมีสติเพื่อลดผลกระทบด้านลบให้เหลือน้อยที่สุด (กชกร จุลศิลป์, 2561)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้จัดโครงการ “เมืองต้องห้าม...พลาด” ตามแนวคิดปีท่องเที่ยววิถีไทย โดยได้คัดเลือก 12 จังหวัดทางเลือก จาก 5 ภูมิภาคทั่วประเทศ ตามแนวนโยบายเชิงกลยุทธ์ด้านการตลาด เพื่อขยายฐานการท่องเที่ยวจากจังหวัดหลักที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางไปเยือนเป็นจำนวนมากอยู่แล้ว เชื่อมโยงท่องเที่ยวไปยังจังหวัดทางเลือกทั้ง 12 จังหวัด ที่มีศักยภาพมีจุดเด่น ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วิถีชีวิตและศิลปวัฒนธรรม มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งโครงการเมืองต้องห้ามพลาด เกิดจากแนวคิดหลักคือ การนำจุดเด่นของจังหวัดต่าง ๆ อีกหลายจังหวัดที่คนไทยยังไม่เคยรับรู้ แต่แท้จริงเป็นเมืองที่มีศักยภาพ และมีเรื่องราวที่น่าสนใจและมีเอกลักษณ์ของตัวเอง ไม่แตกต่างจากจังหวัด

ท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักกันแพร่หลาย ซึ่งนักท่องเที่ยวจะเกิดมุมมองและได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ ซึ่งจังหวัดน่านเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ มีความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยว พื้นที่ของจังหวัดน่านส่วนใหญ่เป็นเทือกเขาสลับซับซ้อนและเป็นแหล่งกำเนิดของแม่น้ำน่านที่หล่อเลี้ยงชีวิตและผูกพันกับชาวนานมายาวนาน (ผู้จัดการออนไลน์, 2557)

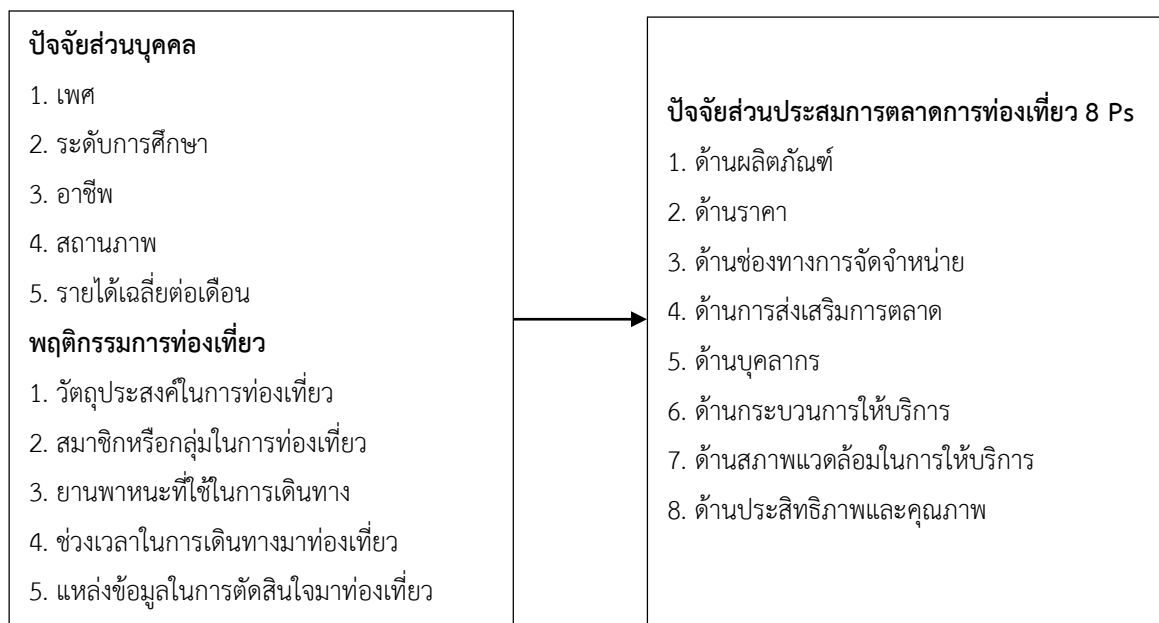
อุทยานแห่งชาติดอยภูคา ตั้งอยู่ในจังหวัดน่าน มีพื้นที่ครอบคลุมอยู่ในท้องที่อำเภอปัว อำเภอเชียงกลาง อำเภอทุ่งช้าง อำเภอแม่จริม อำเภอวังผา และอำเภอสันติสุข เป็นป่าต้นน้ำลำธาร มีจุดเด่นทางธรรมชาติที่สวยงามหลายแห่ง เช่น น้ำตกภูฟ้า น้ำตกแม่จริม น้ำตกผาฮ่อม ธารน้ำลอดพระลานหิน และป่าปาล์มดึกดำบรรพ์ เป็นต้น มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 1,704 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,065,000 ไร่ จุดเด่นที่น่าสนใจ ได้แก่ ดันชมพูกา เต่าร้างยักษ์ (เต่าร้างน่านเจ้า) กว่มภูคา ถ้ำผาแดง ถ้ำผาผึ้ง ถ้ำผาฮ่อม น้ำตกต้นตอง น้ำตกวังเปียน จุดชมวิวลานดูดาว เส้นทางศึกษาธรรมชาติ ล่องแก่งน้ำว้าตอนกลาง ดอยภูแว และบ้านมณีพฤกษ์ โดยการเดินทางไปที่ท่องเที่ยวสามารถเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว หรือเดินทางโดยรถประจำทางรถตู้ รถสองแถวสายปัว-บ่อเกลือ เมื่อพิจารณาถึงจำนวนนักท่องเที่ยว ผลการสำรวจกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่า และพันธุ์พืช ระหว่างปี พ.ศ. 2562-2566 พบว่า มีนักท่องเที่ยว เฉลี่ย 38,111คน/ปี และเมื่อพิจารณาจำนวนผู้มาเยือนพบว่า มีแนวโน้มมากขึ้นช่วงเดือนที่มีนักท่องเที่ยวนิยมมาเที่ยวมากที่สุด คือ เดือนธันวาคม รองลงมา คือ เดือนมกราคม และเดือนพฤศจิกายน ส่วนเดือนที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวที่น้อยที่สุด คือ เดือนพฤษภาคม (กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2566) ทั้งนี้ อุทยานแห่งชาติดอยภูคาถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีความพร้อม สามารถอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามา โดยมีบ้านพัก ร้านอาหาร และจุดกางเต็นท์บริการ (สำนักงานจังหวัดน่าน, 2564)

จากที่มาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงต้องการหาคำตอบว่า ในอุทยานแห่งชาติดอยภูคา นั้นนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่คือใคร และมีพฤติกรรมในการท่องเที่ยวอย่างไร และมีปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดใดบ้าง ที่มีผลต่อการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติดอยภูคา เพื่อนำเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปปรับปรุงกลยุทธ์ทางการตลาดให้มีความยั่งยืน เพื่อส่งเสริมและสร้างมูลค่ากิจกรรมการท่องเที่ยวให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติดอยภูคา จังหวัดน่าน
- 2) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติดอยภูคา จังหวัดน่าน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากภาพที่ 1 จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาได้นำมากำหนดกรอบแนวคิด ซึ่งประกอบด้วย ส่วนที่ 1 คือ ปัจจัยส่วนบุคคล เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน และพฤติกรรมการท่องเที่ยว ตามแนวคิดของ ชนิสร่า กุลสันติวงศ์ (2562) ซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว สมาชิกหรือกลุ่มในการท่องเที่ยว ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง ช่วงเวลาในการเดินทางมาท่องเที่ยว แหล่งข้อมูลในการตัดสินใจมาท่องเที่ยว ส่วนที่ 2 คือ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติดอยภูคา จังหวัดน่าน ซึ่งประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านสภาพแวดล้อมในการให้บริการ ด้านประสิทธิภาพและคุณภาพ ตามแนวคิดของ ภูมิ ชุมทรัพย์ และ ชวลีย์ ณ ถลาง (2564) และผลจากการศึกษาตัวแปรทั้ง 2 ส่วน จะทำให้เกิดชุดข้อมูลเพื่อนำไปกำหนดแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติดอยภูคา จังหวัดน่าน โดยอาศัยหลักการส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบสำรวจ (Survey Research)

ประชากร

กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดน่านที่เดินทางไปท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติดอยภูคา จังหวัดน่าน

ที่มาท่องเที่ยวในช่วงเดือนกันยายน 2566 – กุมภาพันธ์ 2567 (โดยไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน)

กลุ่มตัวอย่าง

เนื่องด้วย ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวมาเยี่ยมเยือนแบบไปเช้า - เย็นกลับ ประกอบกับไม่ทราบจำนวนนักท่องเที่ยวที่แน่นอน จึงใช้การคำนวณตามสูตรไม่ทราบจำนวนประชากรของ Cochran (Cochran, 1977) ที่ระดับความเชื่อมั่นประมาณ 95 % ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ ระดับ 0.05 สูตรที่ใช้ คือ

$$n = \left\{ \frac{Z^2}{4e^2} \right\}$$

เมื่อ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

Z = ระดับความเชื่อมั่นกำหนดที่ 95 %

e = ค่าความผิดพลาดที่ยอมรับได้โดยกำหนดที่ $\pm 5\%$

ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คือ

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} &= \left\{ \frac{1.96^2}{4(0.05)^2} \right\} \\ &= 384.16 \text{ คน} \end{aligned}$$

เมื่อ ค่า n ได้เท่ากับ 384.16 ผู้วิจัยได้สำรองกลุ่มตัวอย่างเพิ่มอีก 16 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ทั้งสิ้น 400 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Purposive Sampling) กลุ่มตัวอย่างคือ นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติดอยภูคา โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปขอความร่วมมือจากนักท่องเที่ยวให้ช่วยตอบแบบสอบถามในกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ยินดีให้ความร่วมมือ จำนวนทั้งสิ้น 400 คน เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่าง เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2566 – กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567

เครื่องมือในการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบให้เลือกตอบเป็นแบบ Check List จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการท่องเที่ยว มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ ประกอบด้วย ข้อคำถาม จำนวน 5 ข้อ คือ 1) วัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว 2) สมาชิกหรือกลุ่มในการท่องเที่ยว 3) ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง 4) ช่วงเวลาในการเดินทางมาท่องเที่ยว และ 5) แหล่งข้อมูลในการตัดสินใจมาท่องเที่ยว

ตอนที่ 3 ปัจจัยส่วนประสมการตลาด มีลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ให้เลือกตอบตามความคิดเห็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) คือ 1) เห็นด้วยมากที่สุด

ให้ค่าน้ำหนัก 5 คะแนน 2) เห็นด้วยมาก ให้ค่าน้ำหนัก 4 คะแนน 3) เห็นด้วยปานกลาง ให้ค่าน้ำหนัก 3 คะแนน 4) เห็นด้วยน้อย ให้ค่าน้ำหนัก 2 คะแนน 5) เห็นด้วยน้อยที่สุด ให้ค่าน้ำหนัก 1 คะแนน ในส่วนนี้ ประกอบด้วยปัจจัยส่วนประสม 8Ps 8 ด้าน จำนวน 40 ข้อ ได้แก่ 1) ด้านผลิตภัณฑ์ จำนวน 5 ข้อ 2) ด้านราคา จำนวน 5 ข้อ 3) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย จำนวน 5 ข้อ 4) ด้านการส่งเสริมการตลาด จำนวน 5 ข้อ 5) ด้านบุคลากร จำนวน 5 ข้อ 6) ด้านกระบวนการให้บริการ จำนวน 5 ข้อ 7) ด้านสภาพแวดล้อมในการให้บริการ จำนวน 5 ข้อ 8) ด้านประสิทธิภาพและคุณภาพ จำนวน 5 ข้อ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

งานวิจัยนี้ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) นำเสนอข้อมูลด้วย ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ความถี่ และ ร้อยละ ตอนที่ 2 พฤติกรรมการท่องเที่ยว สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ความถี่ และร้อยละ ตอนที่ 3 ปัจจัยส่วนประสมการตลาด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การแปลผลค่าคะแนนของตัวแปรถือตามเกณฑ์คะแนนเฉลี่ย โดยใช้สูตรอัตราภาคชั้น

$$\frac{5 - 1}{5} = 0.80$$

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง ความคิดเห็นน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง ความคิดเห็นน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง ความคิดเห็นปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง ความคิดเห็นมาก

ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง ความคิดเห็นมากที่สุด

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 400 คน ซึ่งประกอบด้วยข้อมูล เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพ และรายได้ รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ร้อยละและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัยส่วนบุคคล	ร้อยละ	จำนวน n = 400
เพศ		
ชาย	59.50	238
หญิง	40.50	162
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	11.50	46
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช.	41.00	164
อนุปริญญา/ ปวส.	17.50	70
ปริญญาตรี	15.50	62
ปริญญาโทขึ้นไป	14.5	58
อาชีพ		
ข้าราชการ / วิชาชีพ	17.00	68
เจ้าของกิจการ/ประกอบธุรกิจส่วนตัว	39.00	156
พนักงาน/ลูกจ้างเอกชน	18.75	75
นักเรียน/นักศึกษา	14.75	59
พ่อบ้าน/แม่บ้าน	10.50	42
สถานภาพ		
โสด	42.00	168
สมรส	45.75	183
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	12.25	49
รายได้		
น้อยกว่า 15,000 บาท	10.50	42
15,001 – 20,000 บาท	40.00	160
20,001 – 25,000 บาท	18.50	74
25,001 – 30,000 บาท	14.75	59
30,001 – 40,000 บาท	10.50	42
มากกว่า 40,001 บาทขึ้นไป	5.75	23

จากตารางที่ 1 เมื่อวิเคราะห์ข้อมูล ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 59.50 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 40.50 ส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. คิดเป็นร้อยละ 41.0 รองลงมา จบการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. คิดเป็นร้อยละ 17.50 และจบปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 15.50 ส่วนใหญ่มีอาชีพเจ้าของกิจการ/ประกอบธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 39.0 รองลงมาเป็นพนักงาน/ลูกจ้างเอกชน คิดเป็นร้อยละ 18.75 และมีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 17.0 ด้านสถานภาพสมรส พบว่า ส่วนใหญ่สมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 45.75 รองลงมาคือ โสด คิดเป็นร้อยละ 42.0 และหม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ คิดเป็นร้อยละ 12.25 และส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.0 รองลงมา คือ 20,001 – 25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 18.5 และ 25,001 – 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 14.75 ตามลำดับ

ผลการศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยว

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์ รูปแบบในการท่องเที่ยว ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง ช่วงเวลาในการเดินทาง และแหล่งข้อมูลในการตัดสินใจมาท่องเที่ยวโดยมีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ร้อยละและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามพฤติกรรมการท่องเที่ยว

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	ร้อยละ	จำนวน N = 400
วัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว		
เพื่อไปพักผ่อนหย่อนใจ	12.00	48
เพื่อพาครอบครัว หรือกลุ่มเพื่อนมาท่องเที่ยว	36.25	145
เพื่อศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	24.00	96
เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมที่สถานที่จัดขึ้น	18.00	72
เพื่อหาประสบการณ์ใหม่	9.75	39
รูปแบบในการท่องเที่ยว		
ท่องเที่ยวคนเดียว	41.50	166
ท่องเที่ยวกับครอบครัว หรือกลุ่มเพื่อน	45.75	183
ท่องเที่ยวกับสถานศึกษา หรือที่ทำงาน	12.75	51
ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง		
รถยนต์ส่วนตัว	40.50	162
รถโดยสารประจำทาง	27.00	108
รถจ้างเหมา เช่น รถตู้ รถแท็กซี่ รถรับจ้าง เป็นต้น	13.00	52
รถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล	11.00	44
ใช้บริการบริษัททัวร์นำเที่ยว	8.50	34

ตารางที่ 2 (ต่อ)

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	ร้อยละ	จำนวน N = 400
ช่วงเวลาในการเดินทางมาท่องเที่ยว		
วันจันทร์-วันศุกร์	14.25	57
วันเสาร์-วันอาทิตย์	42.00	168
วันหยุดนักขัตฤกษ์หรือวันสำคัญทางศาสนา	43.75	175
แหล่งข้อมูลในการตัดสินใจมาท่องเที่ยว		
ข้อมูลจากเพื่อนหรือญาติพี่น้องแนะนำ	14.0	56
ข้อมูลจากเว็บไซต์และสื่อออนไลน์ที่ประชาสัมพันธ์ของการท่องเที่ยว	56.25	225
ข้อมูลจากการโฆษณาผ่านสื่อและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ	17.50	70
ข้อมูลจากองค์กร/โรงเรียน/สถาบันการศึกษา	12.25	49

จากตารางที่ 2 ด้านพฤติกรรมมาท่องเที่ยวพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวเพื่อพาครอบครัว หรือกลุ่มเพื่อนมาท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 36.25 รองลงมาคือ เพื่อศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ คิดเป็นร้อยละ 24.0 และเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมที่สถานที่จัดขึ้น คิดเป็นร้อยละ 18.0 รูปแบบการท่องเที่ยวคือ ส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวกับครอบครัวหรือกลุ่มเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 45.75 รองลงมา คือ ท่องเที่ยวคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 41.50 และท่องเที่ยวกับสถานศึกษาหรือที่ทำงาน คิดเป็นร้อยละ 12.75 ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง ส่วนใหญ่เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 40.50 รองลงมาคือ รถโดยสารประจำทาง คิดเป็นร้อยละ 27.0 และใช้บริการรถจ้างเหมา เช่น รถตู้ รถแท็กซี่ เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 13.0 ช่วงเวลาในการเดินทางมาท่องเที่ยว ส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวในวันหยุดนักขัตฤกษ์หรือวันสำคัญทางศาสนา คิดเป็นร้อยละ 43.75 รองลงมา คือวันเสาร์ – วันอาทิตย์ คิดเป็นร้อยละ 42.0 และวันจันทร์ – วันศุกร์ คิดเป็นร้อยละ 14.25 และแหล่งข้อมูลในการตัดสินใจมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลจากเว็บไซต์ และสื่อออนไลน์ที่ประชาสัมพันธ์ของการท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 56.25 รองลงมา คือ ได้ข้อมูลจากการโฆษณาผ่านสื่อและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 17.50 และได้ข้อมูลจากเพื่อนหรือญาติพี่น้องแนะนำ คิดเป็นร้อยละ 14.0 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนประสมการตลาด (8Ps)

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติดอยภูคา จังหวัดน่าน ผู้วิจัยปรับปรุงจากงานวิจัยของ ภูริ ชุมหัชจร และ ชวลี ญ กลาง (2564) ซึ่งประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ด้านราคา (Price) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ด้านบุคลากร (People) ด้านกระบวนการให้บริการ (Process) ด้านสภาพแวดล้อมในการให้บริการ (Physical and Presentation) และด้านประสิทธิภาพและคุณภาพ (Productivity)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมการตลาด (8Ps)

ปัจจัยส่วนประสมการตลาด	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านผลิตภัณฑ์	4.40	0.66	มากที่สุด
2. ด้านราคา	4.46	0.62	มากที่สุด
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4.44	0.66	มากที่สุด
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	4.61	0.55	มากที่สุด
5. ด้านบุคลากร	4.57	0.56	มากที่สุด
6. ด้านกระบวนการให้บริการ	4.51	0.61	มากที่สุด
7. ด้านสภาพแวดล้อมในการให้บริการ	4.60	0.58	มากที่สุด
8. ด้านประสิทธิภาพและคุณภาพ	4.46	0.65	มากที่สุด
รวม	4.51	0.61	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยส่วนประสมการตลาดในภาพรวมโดยรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการส่งเสริมการตลาด มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) รองลงมา คือ ด้านสภาพแวดล้อมในการให้บริการ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) และด้านบุคลากร มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$) ส่วนด้านที่มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ด้านผลิตภัณฑ์

สรุปและอภิปรายผล

ผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอุทยานแห่งชาติดอยภูคา จังหวัดน่าน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในด้านข้อมูลส่วนบุคคลพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มีอาชีพเจ้าของกิจการ/ประกอบธุรกิจส่วนตัว มีสถานภาพสมรส และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001-20,000 บาท ในด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยว เมื่อพิจารณาถึงพฤติกรรมการท่องเที่ยวพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว เพื่อพาครอบครัวหรือกลุ่มเพื่อนมาท่องเที่ยว รองลงมา คือ เพื่อศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมที่สถานที่จัดขึ้น รูปแบบการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่ไปกับครอบครัวหรือกลุ่มเพื่อน รองลงมาท่องเที่ยวคนเดียว และท่องเที่ยวกับสถานศึกษาหรือที่ทำงาน ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง ส่วนใหญ่ใช้รถยนต์ส่วนตัว รองลงมาใช้รถโดยสารประจำทาง และรถจ้างเหมา ช่วงเวลาในการเดินทางมาท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เดินทางมาในวันหยุด นักชดถุักษ์หรือวันสำคัญทางศาสนา รองลงมาเดินทางมาวันเสาร์-วันอาทิตย์ และวันจันทร์ - วันศุกร์ แหล่งข้อมูลในการตัดสินใจมาท่องเที่ยว ส่วนใหญ่ได้จากข้อมูลจากเว็บไซต์และสื่อออนไลน์ที่ประชาสัมพันธ์ของการท่องเที่ยว รองลงมาข้อมูลจากโฆษณาผ่านสื่อและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ และข้อมูลจากเพื่อนหรือญาติพี่น้องแนะนำ และเมื่อศึกษาความคิดเห็นด้านปัจจัยส่วนประสมการตลาดของนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติดอยภูคา จังหวัดน่าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นปัจจัยส่วนประสมการตลาดโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

โดยด้านที่มีระดับความคิดเห็นสูงสุดคือ ด้านส่งเสริมการตลาด รองลงมาคือด้านสภาพแวดล้อมในการให้บริการ และด้านบุคลากร ด้านที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ด้านผลิตภัณฑ์

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยนี้ในด้านข้อมูลส่วนบุคคลที่พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศชายนั้น มีความแตกต่างจากการศึกษาของ ณัฐชยา ธรรมสิทธิรักษ์ (2562) ที่ศึกษากลยุทธ์ส่งเสริมการตลาด การท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจไปท่องเที่ยวในประเทศ ในกลุ่มประชากรวัยทำงาน และพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน ซึ่งผลจากการวิจัยนี้ ในทัศนะของผู้วิจัยมองว่า การท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติดอยภูคาซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ ลักษณะทางกายภาพยังเป็นพื้นดิน มีโขดหิน ต้นไม้ขนาดใหญ่ ซึ่งอาจทำให้มีด แมลง ยุงและสัตว์เลื้อยคลาน ทำให้นักท่องเที่ยวที่เป็นผู้หญิงอาจมีความวิตกกังวลจึงไม่นิยมมาท่องเที่ยวเหมือนกับนักท่องเที่ยวชาย อีกทั้งกิจกรรมภายในอุทยานแห่งชาติดอยภูคาส่วนใหญ่เป็นการเดินป่า ชมนก ชมดอกไม้ และต้นไม้ ซึ่งต้องใช้การเดินเป็นหลักและเป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวชายชื่นชอบมากกว่านักท่องเที่ยวหญิง

ในด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่พบว่า ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว เพื่อพาครอบครัวหรือกลุ่มเพื่อนมาท่องเที่ยว ส่วนใหญ่ไปกับครอบครัวหรือกลุ่มเพื่อน ส่วนใหญ่ใช้รถยนต์ส่วนตัวเป็นยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางสอดคล้องกับผลกับการศึกษาของ มุกดา อุ่นกาย (2564) ในเรื่องการสร้างมูลค่าเพิ่มของผู้ประกอบการชุมชนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์คลองปากปิด ตำบลพงศ์ประศาสน์ อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนเที่ยวชมอนุรักษ์ธรรมชาติมีจำนวนสมาชิกเดินทางมาท่องเที่ยวด้วยจำนวน 4-6 คน นิยมเดินทางมาท่องเที่ยวในวันเสาร์ - อาทิตย์ เพื่อน ทำให้ตัดสินใจมาท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์คลองปากปิด และมักเดินทางมาท่องเที่ยวโดยใช้ยานพาหนะรถยนต์ส่วนตัว และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพร บรมคุณากร (2563) ที่ได้วิเคราะห์องค์ประกอบการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดนครนายกสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยวเจนเอเรชั่นวาย และพบว่า พฤติกรรมในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวมีวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ และมักเดินทางมากับกลุ่มเพื่อน ซึ่งจากผลการวิจัยในครั้งนี้ ในทัศนะของผู้วิจัยมองว่า เนื่องด้วยที่ตั้งของอุทยานแห่งชาติดอยภูคาอยู่ห่างจากตัวจังหวัดน่านถึง 100 กิโลเมตร ดังนั้นในการมาท่องเที่ยวด้วยรถยนต์ส่วนตัว นักท่องเที่ยวจะได้รับความสะดวกสบายและสามารถจอดแวะในสถานที่ต่าง ๆ ที่เป็นทางผ่านก่อนถึงอุทยานแห่งชาติดอยภูคาได้ง่ายกว่าการเดินทางด้วยรถโดยสาร และการเดินทางโดยรถส่วนตัวในวันหยุดนอกจากนักท่องเที่ยวจะได้รับความสะดวกสบายแล้วยังทำให้สามารถเดินทางไปท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียง เช่น วัดพระธาตุแช่แห้ง พระอารามหลวง วนอุทยานถ้ำผาตูบ ถ้ำผาซ้อ วัดภูเก็ดได้อีกด้วย

ในด้านการวิเคราะห์ความคิดเห็นในปัจจุบันส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวในงานวิจัยนี้ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นในปัจจุบันส่วนประสมด้านผลิตภัณฑ์น้อยที่สุด ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า อุทยานแห่งชาติดอยภูคามียุคขายและจุดเด่นอยู่ที่ความเป็นธรรมชาติ และเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติไว้ ดังนั้น

อาจจะไม่ได้มีการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ที่น่าสนใจ หรือมีน้อย และเป็นการเน้นความเป็นธรรมชาติเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยว ซึ่งอาจจะทำให้นักท่องเที่ยวไม่เห็นด้วยกับปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ แตกต่างกับการศึกษาของ มุกดา อุ๋นกาย (2564) ในเรื่องการสร้างมูลค่าเพิ่มของผู้ประกอบการชุมชนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์คลองปากปัด ตำบลพงศ์ประศาสน์ อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และพบว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านผลิตภัณฑ์ ซึ่งผลจากการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ ชัยพร ศุภนิมิตวิเศษกุล และ ชวลีย์ ณ ถลาง (2565) ในเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยว ภายใต้วิกฤติโควิด 19 ที่พบว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวภายใต้วิกฤติโควิด 19 ที่พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านกระบวนการ และด้านความร่วมมือทางธุรกิจ เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวที่สร้างขึ้นเอง เช่น ตลาดชุมชน มักมีการจัดกิจกรรมดึงดูดนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการจะต้องให้ความสำคัญกับการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ที่เป็นองค์ประกอบภายในการท่องเที่ยวให้มีความน่าสนใจเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ทำให้ต้องมีการเตรียมความพร้อมและให้ความสำคัญกับการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ที่น่าสนใจ ซึ่งมีผลทำให้นักท่องเที่ยวเห็นด้วยกับปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ซึ่งต่างจากแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติที่มักเน้นการปรับปรุงทางกายภาพ การปรับปรุงด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งการจัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาดให้นักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1) จากผลการวิจัยที่พบว่า ความแตกต่างระหว่างแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจของกลุ่มที่ใช้ข้อมูลจากการสืบค้นออนไลน์มีมากกว่ากลุ่มที่อาศัยข้อมูลจากการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงาน ดังนั้น ควรเน้นประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ สื่อสังคมออนไลน์ และสื่อออนไลน์ของเครือข่ายของผู้ประกอบการ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการสร้างและเผยแพร่ข้อมูลการท่องเที่ยวในช่องทางออนไลน์ให้ครอบคลุมและน่าสนใจยิ่งขึ้น เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายและโดยมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาและเผยแพร่ข้อมูลการท่องเที่ยวในช่องทางออนไลน์ให้ครอบคลุมและน่าสนใจ หรือจัดทำเว็บไซต์และสื่อออนไลน์ที่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติโดยถูกต้องอย่างครบถ้วนและทันสมัยในรูปแบบวิดีโอและภาพถ่ายที่มีคุณภาพสูง จัดทำคอนเทนต์ท่องเที่ยวที่น่าสนใจและน่าติดตาม รวมทั้งหาช่องทางในการเผยแพร่ออนไลน์

2) จากผลวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีความคิดเห็นเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ดังนั้น ควรพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายและน่าสนใจโดยเน้นกิจกรรมที่เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวทั้งชายและหญิงเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรขยายขอบเขตการศึกษาให้ครอบคลุมสถานที่ท่องเที่ยวอื่นในจังหวัดน่าน รวบรวมข้อมูลเชิงลึกที่หลากหลายยิ่งขึ้น เพื่อให้จังหวัดน่านสามารถนำข้อมูลไปกำหนดกลยุทธ์ด้านการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ควรทำการสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่างชาติร่วมด้วย เพื่อให้สามารถเข้าใจความต้องการของนักท่องเที่ยวต่างชาติได้ดียิ่งขึ้น อันนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่างชาติ

เอกสารอ้างอิง

- กชกร จุลศิลป์. (2561). *กลยุทธ์การจัดการการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต]. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่า และพันธุ์พืช. (2566, 24 มกราคม). *จำนวนนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ* ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. <https://catalog.dnp.go.th/dataset/stat-tourism/resource/70ae333d-19fc-4cdb-a60c-dc43bbf74ad6>
- กองวิจัยการตลาดการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และบริษัทอินทัช รีเสิร์ช แอนด์ คอนซัลแทนซี จำกัด. (2566, 26 ตุลาคม). *รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการสำรวจพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของชาวไทย ปี 2564. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย*. <http://tourismlibrary.tat.or.th/medias/T27095.pdf>.
- กาญจนา จันทระจิต, พิมพ์พารณ สุทธหลวง, ธัญลักษณ์ โกษาเสวียง และ ศุภชัย ธรรมสุจริต. (2565, 2 กุมภาพันธ์). *การท่องเที่ยวไทยฟื้นตัวแล้วหรือยัง?.* สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง. <http://www.fpojourn.com/thai-tourism-situation/>
- ชนิสรา กุลสันติวงศ์. (2562). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย Generation Y หลังโรคระบาดโควิด-19*. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ชัยพร ศุภนิมิตพิเศษกุล และ ขวลิษฐ์ ณ ถลาง. (2565). *ปัจจัยส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวภายใต้วิกฤตโควิด 19*. *วารสารร่มพญักษ์*, 40(2). 70-88.
- ณัฐชา ธรรมสิทธิรักษ์. (2562). *กลยุทธ์ส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจไปท่องเที่ยวในประเทศ กรณีศึกษากลุ่มประชากรวัยทำงาน*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- ณัฐพร บรมคุณากร. (2563). *การวิเคราะห์องค์ประกอบการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจังหวัดนครนายกสำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยว เจเนอเรชันวาย*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.

ผู้จัดการออนไลน์. (2557, 12 มกราคม). “12 เมืองต้องห้าม...พลาด”-พลาดไม่ได้กับ 12 เมืองน่าเที่ยว.

ผู้จัดการออนไลน์. <https://mgronline.com/travel/detail/9570000125455>

ภุริ ชุณหะวัณ และชวลีย์ ณ ถลาง. (2564). องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงอาหารและส่วนประสมทาง
การตลาดบริการของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยวเชิงอาหารชายฝั่งทะเลตะวันตก.

วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี, 15(1), 66-82.

มุกดา อุ๋นกาย. (2564). การสร้างมูลค่าเพิ่มของผู้ประกอบการชุมชนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
คลองปากปิด ตำบลพงศ์ประศาสน์ อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. [วิทยานิพนธ์ปริญญา
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

สำนักงานจังหวัดน่าน. (2564, 6 มกราคม). อุทยานแห่งชาติดอยภูคา (Doi Phu Kha). สำนักอุทยานแห่งชาติ
<https://portal.dnp.go.th/Content/nationalpark?contentId=937>.

สุธาสนี วิทยาภรณ์, กิ่งดาว อาจคงหาญ และพศวรรตร์ วรพันธ์. (2564). แนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิง
อนุรักษ์ กรณีศึกษา: เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ
ระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 8 วันที่ 27 มีนาคม 2564. หน้า 581-588.

การศึกษาความสามารถและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน

ในศตวรรษที่ 21: กรณีศึกษา นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

โรงเรียนในเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

A Study of Ability and Factors Related to Students' Creativity in the 21st
Century: A Case Study of Primary 2 Students of School
in Din Daeng District, Bangkok

พุดิตา ชนาพงษ์จารุ^{1,*}, เสมอกาญจน์ โสภณหิรัญรักษ์² และ พลรพี ทุมมาพันธ์³

Puthita Chanapongjaru^{1,*}, Samoekan Sophonhiranrak² and Phonraphee Thummaphan³

¹หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะวิทยาการเรียนรู้และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

²คณะวิทยาการเรียนรู้และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

³สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา กระทรวงศึกษาธิการ

¹Master of Education in Learning Sciences and Educational Innovation,

Faculty of Education in Learning Sciences and Education, Thammasat University

²Faculty of Education in Learning Sciences and Education, Thammasat University

³The Teachers' Council of Thailand, Ministry of Education

*Corresponding author's email: puthita_cha@lsed.tu.ac.th

วันที่รับบทความ (Received)

21 พฤษภาคม 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

22 กรกฎาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

31 กรกฎาคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคของความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธีวิจัยรูปแบบวิธีการแบบขั้นตอนเชิงอธิบาย เป็นการวิจัย 2 ขั้นตอน คือ 1) การวิจัยเชิงปริมาณ คัดเลือกประชากรจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 104 คน ทำแบบประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ 2) การวิจัยเชิงคุณภาพ คัดเลือกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/1 ที่มีผลการประเมินสูงที่สุดและมีผลการประเมินน้อยที่สุดจำนวน 6 คน บันทึกการสัมภาษณ์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ และสังเกตคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์เพื่อเก็บข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์เฉลี่ย ร้อยละ 69.6 2) ปัจจัยที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ คือ การได้ฝึกฝนทางความคิด การได้รับการยอมรับ สนับสนุนทางความคิด อย่างเหมาะสม ปฏิสัมพันธ์ที่ดี และทักษะในการประยุกต์ใช้ความรู้ ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของความคิดสร้างสรรค์ คือ

การถูกจำกัดการเรียนรู้ การขาดการฝึกฝนทางความคิด การขาดทักษะการคิด การขาดปฏิสัมพันธ์ การขาดทักษะในการประยุกต์ใช้ความรู้ การขาดทักษะการสื่อสาร

คำสำคัญ: ความคิดสร้างสรรค์, ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์, การประเมินความสามารถ, นักเรียนชั้นประถมศึกษา

ABSTRACT

This research aimed to 1) study the creativity abilities of primary 2 students of schools in Din Daeng district, Bangkok, and 2) to investigate factors affecting creativity of primary 2 students at Din Daeng district schools in Bangkok. This research was a mixed methods research between quantitative and qualitative research. The quantitative data were obtained by creativity assessment form from a population of 104 in primary 2 students chosen by purposive sampling, and 2) qualitative data were obtained by interview and observations based on highest and lowest assessment scores from a sample of six primary 2 students.

The research results were found that 1) an average score of students' creativity abilities was 69.6 percent; 2) factors affecting students' creativity abilities included thinking practice, experiences, acceptance, positive interactions, and knowledge application; and obstacles included learning limitations, inadequate social interactions, and poor knowledge and communication adaptability.

Keywords: Creativity, Factors Affecting Creativity, Ability Assessment, Primary Students

บทนำ

ในปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่หลายสิ่งมีการเปลี่ยนแปลง ทั้งสภาพสังคม วิถีความเป็นอยู่ รวมทั้งความคิดของบุคคลในสังคม (Shahzad, 2006) เพื่อเป็นการสร้างพลเมืองที่สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมตาม จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมในสมรรถนะด้านต่าง ๆ ทั้งด้านทักษะการเรียนรู้ ทักษะการดำเนินชีวิต รวมถึงทักษะการคิดขั้นสูง (กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) ซึ่งเป็นความคิดเพื่อสร้างองค์ความรู้ของตนเองที่จำเป็นในการนำไปประยุกต์ใช้ร่วมกับทักษะอื่นจนเกิดเป็นความคิดสร้างสรรค์ในการเรียนรู้ การทำงาน การแก้ปัญหา (Johnson, 2001 ; อ้างถึงใน พยอม ศรีสมัย, 2551)

ความคิดสร้างสรรค์สามารถพัฒนาได้ตั้งแต่วัยเด็กเล็ก (Lilly, 2014) ตามทฤษฎีลำดับขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget's Theory of Cognitive Development) วัย 2 – 6 ปี พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ผ่านการใช้ประสาทสัมผัส วัย 6 – 12 ปี พัฒนาผ่านประสบการณ์หรือการเล่น (Aljumy et al.,

2015) ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางจิตสังคมของอีริกสัน (Erik Erikson's Stages of Psychosocial Development) กล่าวว่าเด็กวัย 3 – 5 ปี เริ่มสนใจในการทำสิ่งต่าง ๆ และค้นหาความรู้จากสิ่งที่พบเห็น ส่วนเด็กวัย 6 – 12 ปี มีความอยากรู้อยากเห็น มีความคิดเป็นของตนเอง ปรับตัวให้เข้ากับสังคม (จิตตินันท์ เดชะคุปต์, 2561; สมพร หลิมเจริญ, 2552) รวมถึง Guilford ว่าคุณคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถทางสติปัญญา (Judith, 1984) ที่บุคคลสามารถมีความคิดหลากหลายแนวทาง (Dorfman & Gassimova, 2017) ซึ่งมี 4 ลักษณะ ประกอบด้วย 1) ความคิดริเริ่ม 2) ความคิดคล่องแคล่ว 3) ความคิดยืดหยุ่น และ 4) ความคิดละเอียดลออ (ชลธิชา ชิวปรีชา, 2551)

การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในเด็กสามารถทำได้หลายแนวทางโดยบุคคลใกล้ชิดตามแนวทางของทอแรนซ์ (E.P. Torrance) ทั้งการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนผ่านกิจกรรม เช่น กิจกรรมกระตุ้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง การสนับสนุนความคิดของเด็ก (ชุติมา วงษ์พระลับ, 2010) การให้เด็กได้รับการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์นอกห้องเรียน เช่น การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน การยอมรับความคิดของเด็ก การดูแลเอาใจใส่ที่เหมาะสมจากครอบครัว (Tehrani, 2015) และให้เด็กสามารถใช้เทคโนโลยีในการหาความรู้ และแลกเปลี่ยนข้อมูล (Nikolopoulou, 2018)

ทั้งนี้ วิธีดังกล่าวอาจไม่ทำให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์เนื่องจากอุปสรรคต่าง ๆ ดังนี้ 1) ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น การลอกเลียนแบบทางความคิด ความกลัว 2) ปัจจัยทางสังคม เช่น ระเบียบแบบแผนบรรยากาศที่เคร่งครัด 3) ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม เช่น สถานที่ใช้ความคิด เวลาที่จำกัด (ประสิทธิ์รักษ์ เจริญผล, 2547) และ 4) การใช้เทคโนโลยีที่ทำให้ส่งผลกระทบต่อความคิดและพฤติกรรม เช่น ความภาคภูมิใจในตนเองลดลงเพราะถูกเปรียบเทียบ (Kardefelt – Winther, 2017)

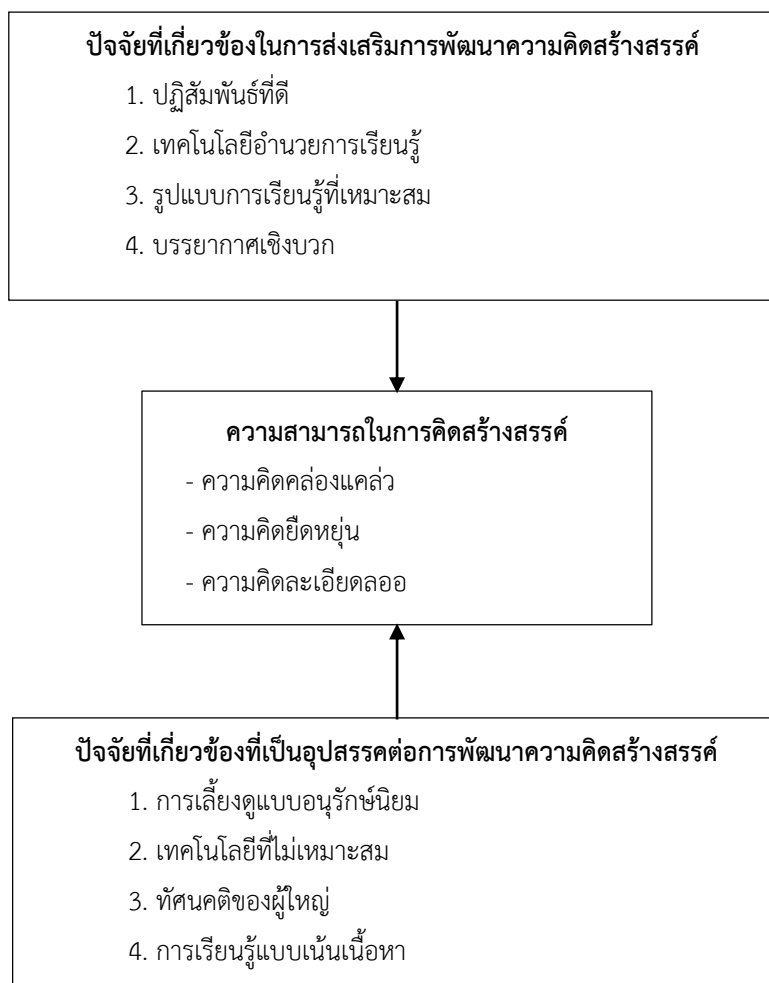
นักเรียนของโรงเรียนในเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ ทักษะต่าง ๆ ในรูปแบบที่คล้ายกันและตอบสนองความต้องการเฉพาะ แต่กลับพบว่าในการทำชิ้นงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกัน และนักเรียนบางส่วนมีความคิดสร้างสรรค์ไม่สอดคล้องกับลักษณะการส่งเสริมและอุปสรรคข้างต้น

วิจัยนี้จึงต้องการศึกษาความสามารถและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษา นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนให้สามารถดำเนินชีวิต แก้ไขปัญหา และอยู่ร่วมในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการศึกษาความสามารถและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีวิจัย (Mixed Methodology) รูปแบบวิธีการแบบขั้นตอนเชิงอธิบาย (Explanatory Sequential Design) โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล 2 ขั้นตอน คือ การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากนักเรียนที่ได้รับความยินยอม แล้วจึงดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพตามลำดับเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกนักเรียนที่มีคะแนนจากการประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์สูงที่สุดและน้อยที่สุด

ประชากร

การวิจัยนี้มีประชากรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษา 2 ของโรงเรียนในเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำนวน 174 คน ประกอบด้วย นักเรียนชาย 85 คน และนักเรียนหญิง 89 คน

กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 104 คน ประกอบด้วย นักเรียนชาย จำนวน 59 คน และนักเรียนหญิง จำนวน

45 คน เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับระดับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ และคัดเลือกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/1 จำนวน 30 คน ประกอบด้วย นักเรียนชาย จำนวน 13 คน และนักเรียนหญิง จำนวน 17 คน เพื่อเป็นกรณีศึกษา เนื่องจากเป็นนักเรียนที่มีผลการประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์สูงสุด และน้อยที่สุดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยคัดเลือกนักเรียนจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/1 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก ร่วมกับการสังเกตคุณลักษณะ โดยคัดเลือกทั้งหมด จำนวน 6 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 3 คน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 นักเรียนที่มีความคิดสร้างสรรค์ระดับสูง คัดเลือกจากนักเรียนที่มีคะแนนจากการประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์สูงสุด จำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 2 นักเรียนที่มีความคิดสร้างสรรค์ระดับน้อย คัดเลือกจากนักเรียนที่มีคะแนนจากการประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์น้อยที่สุด จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ มี 1 เครื่องมือ คือ แบบประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมที่ 1 การวาดภาพ (Picture Construction) กิจกรรมที่ 2 การเติมภาพให้สมบูรณ์ (Picture Completion) และกิจกรรมที่ 3 การเติมวงกลม

การวิจัยเชิงคุณภาพ มี 2 เครื่องมือ คือ

1) แบบบันทึกการสัมภาษณ์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ รวบรวมข้อมูลผ่านการสนทนาโต้ตอบระหว่างผู้วิจัยและกลุ่มตัวอย่างรายบุคคล

2) แบบสังเกตคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ รวบรวมข้อมูลด้านคุณลักษณะเฉพาะของกลุ่มตัวอย่างรายบุคคล บันทึกในลักษณะข้อความบรรยาย

วิธีรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษารวบรวมข้อมูลจากหนังสือ ตำรา วารสาร การศึกษาวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้องถึงแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2. เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ จากการประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยผู้วิจัยส่งเอกสารชี้แจงข้อมูล และหนังสือแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัยล่วงหน้า จากนั้นเก็บข้อมูลจากนักเรียนที่ได้รับการยินยอมจากผู้ปกครอง โดยประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่โรงเรียนในช่วงชั่วโมงวิชากิจกรรมเสริมทักษะคิด จำนวน 3 ครั้ง ครั้งละ 1 กิจกรรม นักเรียนสามารถมีสมาธิเป็นระยะเวลา 15 – 20 นาที เนื่องจากเป็นระยะเวลาที่เหมาะสมที่นักเรียนสามารถจดจ่อกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามพัฒนาการ (CNLD Testing & Therapy, 2023)

3. เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ คัดเลือกนักเรียนสำหรับเก็บข้อมูลกรณีศึกษา คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/1 ที่มีผลการประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์สูงสุดและน้อยที่สุด จำนวน 6 คน ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ร่วมกับการสังเกตคุณลักษณะกับกลุ่มตัวอย่าง โดยเก็บข้อมูลรายบุคคล

นอกเวลาเรียนที่โรงเรียน โดยเก็บข้อมูลการสังเกตตลอดเวลาที่อยู่ร่วมกับนักเรียน เช่น เวลาเข้าก่อนเข้าเรียน เวลาพักกลางวัน ชั่วโมงกิจกรรม หรือเวลาว่างของนักเรียน เพื่อให้ไม่รบกวนเวลาเรียนหรือเกี่ยวข้องกับสาระวิชา และเก็บข้อมูลสัมภาษณ์คนละช่วงเวลา เป็นระยะเวลาครั้งละ 5 – 15 นาที เพื่อไม่ให้นักเรียนรู้สึกเบื่อหน่าย กัดดัน หรือไม่มีสมาธิ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

1. คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน
2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ค่าความเบี่ยงเบนของคะแนนที่ห่างจากคะแนนเฉลี่ย
3. ค่าความเบ้ (Skewness) แสดงความไม่สมดุลของการกระจายคะแนนความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน
4. ค่าความโด่ง (Kurtosis) แสดงลักษณะการแจกแจงของคะแนนความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

การตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ พบว่า ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามและวัตถุประสงค์รายข้อมีค่าระหว่าง 0.33 – 1 ค่าเฉลี่ยความสอดคล้อง (IOC) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.83 ดังนี้

รายการตรวจสอบ	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
1. ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency)	1	ใช้ได้
2. ความคิดริเริ่ม (Originality)	0.33	ใช้ไม่ได้
3. ความคิดละเอียดลออ (Elaboration)	1	ใช้ได้
4. กระบวนการคิด (Abstractness of Titles)	0.78	ใช้ได้
5. ความคิดยืดหยุ่น (Resistance to Premature Closure)	1	ใช้ได้
ค่าเฉลี่ยความสอดคล้องทั้งฉบับ	0.83	ใช้ได้

ดังนั้น ดัชนีสอดคล้องของข้อคำถามที่สามารถใช้ได้ทั้งหมด 4 ข้อ คือ ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดละเอียดลออ กระบวนการคิด และความคิดยืดหยุ่น

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การตรวจสอบคุณภาพ ได้แก่ แบบบันทึกการสัมภาษณ์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ และแบบสังเกตคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์โดยพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ศึกษาจากการทบทวนวรรณกรรม และมีการตรวจสอบความถูกต้องของการวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation)

สรุปผลการวิจัย

1. การประเมินระดับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน

1.1 ระดับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ผลการประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า กิจกรรมที่ 1 การวาดภาพ (Picture Construction) นักเรียนมีผลการประเมินเฉลี่ยสูงที่สุดในด้านกระบวนการคิด (Abstractness of Titles) 3.52 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.72 ค่าความเบ้ -0.58 และค่าความโด่ง -1.46

กิจกรรมที่ 2 การเติมภาพให้สมบูรณ์ (Picture Completion) นักเรียนมีผลการประเมินเฉลี่ยสูงที่สุดในด้านความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) 4.37 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.92 ค่าความเบ้ -0.93 และค่าความโด่ง -0.78

กิจกรรมที่ 3 การเติมวงกลม (Circles) นักเรียนมีผลการประเมินเฉลี่ยสูงที่สุดในด้านความคิดละเอียดลออ (Elaboration) 3.31 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.84 ค่าความเบ้ 0.23 และค่าความโด่ง 0.47

ทั้งนี้ ในภาพรวมของการประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 นักเรียนมีผลการประเมินเฉลี่ยร้อยละ 69.2

สรุปได้ว่า ผลการประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในกิจกรรมที่ 1 และกิจกรรมที่ 2 มีค่าความเบ้เป็นลบ (Negative Skewed Distribution) หมายความว่านักเรียนส่วนใหญ่มีระดับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์สูงและบางส่วนมีระดับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์น้อย และมีค่าความโด่งต่ำกว่าปกติ (Platykurtic) หมายความว่ามีการกระจายของคะแนนประเมินมาก ส่วนกิจกรรมที่ 3 ผลการประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์มีค่าความเบ้เป็นบวก (Positive Skewed Distribution) หมายความว่านักเรียนส่วนใหญ่มีระดับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์น้อยและบางส่วนมีระดับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์สูง และมีความโด่งมากกว่าปกติ (Leptokurtosis) หมายความว่ามีการกระจายของคะแนนประเมินน้อย

1.2 ระดับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของกรณีศึกษา

ผลการประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/1 พบว่า ในกิจกรรมที่ 1 การวาดภาพ (Picture Construction) นักเรียนมีผลการประเมินเฉลี่ยสูงที่สุดในด้านความคิดละเอียดลออ (Elaboration) 3.60 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.40 ค่าความเบ้ -0.98 และค่าความโด่ง -0.13

กิจกรรมที่ 2 การเติมภาพให้สมบูรณ์ (Picture Completion) นักเรียนมีผลการประเมินเฉลี่ยสูงที่สุดในด้านความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) 4.70 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.75 ค่าความเบ้ -2.59 และค่าความโด่ง 6.13

กิจกรรมที่ 3 การเติมวงกลม (Circles) นักเรียนมีผลการประเมินเฉลี่ยสูงที่สุดในด้านความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) 3.73 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.23 ค่าความเบ้ -0.52 และค่าความโด่ง -0.91

สรุปได้ว่า ผลการประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/1 ในกิจกรรมที่ 1 และกิจกรรมที่ 3 มีค่าความเบ้เป็นลบ (Negative Skewed Distribution) หมายความว่านักเรียนส่วนใหญ่มีระดับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์สูงและบางส่วนมีระดับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์น้อย และมีค่าความโด่งที่แบนราบกว่าปกติ (Platykurtic) หมายความว่ามีการกระจายของคะแนนประเมินมาก ส่วนกิจกรรมที่ 2 ผลการประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์มีค่าความเบ้เป็นลบ (Negative Skewed Distribution) หมายความว่านักเรียนส่วนใหญ่มีระดับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์น้อยและบางส่วนมีระดับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์สูง และมีค่าความโด่งมากกว่าปกติ (Leptokurtic) หมายความว่ามีการกระจายของคะแนนประเมินน้อย

โดยนักเรียนที่มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์สูง จำนวน 3 คน มีผลการประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์เฉลี่ย 46.67 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.53 ส่วนนักเรียนที่มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์น้อย มีผลการประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์เฉลี่ย 22.33 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.51

นักเรียนที่มีผลการประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์สูง สามารถคิดและวาดภาพได้อย่างรวดเร็ว จำนวนมาก ทั้งที่คิดขึ้นเองและดัดแปลงจากรูปแบบเดิม มีจินตนาการมีความหลากหลาย สามารถตกแต่งภาพให้ดูสวยงามสะอาดตา ประณีต มีสีสันหลากหลาย นอกจากนี้ นักเรียนสามารถวาดภาพให้สื่อถึงความคิดหรือสาระของภาพที่นั้น ๆ ได้ชัดเจน ในอีกด้าน นักเรียนที่มีผลการประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์น้อย วาดภาพได้จำนวนน้อย ไม่มีความหลากหลาย บางภาพไม่มีการตกแต่งรายละเอียด ไม่มีความโดดเด่น ขาดสีสัน ไม่สามารถสื่อถึงความคิดได้ และนักเรียนไม่สามารถเขียนชื่อภาพหรือเขียนอธิบายลักษณะหรือสาระของภาพได้

2. ปัจจัยที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

2.1 ปัจจัยที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน

นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ระดับสูงมีลักษณะนิสัยใฝ่เรียนรู้และมักหาประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาตนเองในทุกด้าน ทั้งทักษะการเรียนรู้ ทักษะการทำงาน ทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่น รวมถึงทักษะการคิดใช้เวลาเพื่อฝึกการคิดผ่านกิจกรรมที่ตนเองสนใจโดยเฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศิลปะ เช่น การวาดภาพระบายสี สามารถทำงานด้วยความประณีต มีจินตนาการ นำความรู้มาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองในการดำเนินชีวิต และการแก้ปัญหา มีไหวพริบ กล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ กล้าเริ่มลงมือทำ

กล้าซักถาม มีความอยากรู้อยากเห็น นักเรียนได้รับการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ประสบการณ์ และฝึกฝนทักษะต่าง ๆ

นอกจากลักษณะข้างต้นแล้ว นักเรียนยังได้รับความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับบทเรียนและสิ่งที่ตนเองสนใจจากการใช้สื่อเทคโนโลยีโดยเฉพาะโทรศัพท์มือถือ ซึ่งอยู่ในรูปแบบแพลตฟอร์มออนไลน์ที่สามารถเข้าถึงง่าย นักเรียนสามารถนำสิ่งที่รับรู้มาประยุกต์ใช้เพื่อตนเองในการต่อยอดความรู้ ความคิด และการแก้ปัญหาของตนเองได้

ด้านครอบครัว ผู้ปกครองมีการติดตาม สนับสนุน ให้ความสนใจ ให้อาสา รวมถึงให้เวลานักเรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจ สนับสนุนความคิดและการแสดงออก ให้นักเรียนฝึกฝนทักษะการคิดและจินตนาการ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย มีการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ติดตามการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่เสมอผ่านวิธีการต่าง ๆ และนักเรียนได้พบปะ มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ ทั้งวัยเดียวกันและต่างกัน ทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อเรียนรู้ รับประทาน และฝึกฝนทักษะในการดำเนินชีวิต มีการพบปะพูดคุยกับสมาชิกในชุมชนของตนเองในบางโอกาส

2.2 ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน

นักเรียนที่มีความคิดสร้างสรรค์ระดับน้อยขาดความกระตือรือร้น ความไม่เรียนรู้หรือการค้นหาความรู้ด้วยตนเอง ขาดความพยายามในการฝึกฝน พัฒนาทักษะในด้านการคิด ขาดความกล้าคิด ขาดความกล้าลงมือทำ ไม่ทำสิ่งที่แตกต่างจากเดิม ไม่สนใจหาประสบการณ์เพื่อพัฒนาตนเอง นักเรียนมีข้อมูลความรู้ ประสบการณ์ และทักษะเพียงพอที่ครูหรือผู้ปกครองสอนเท่านั้น นักเรียนมีทักษะในการสืบค้นข้อมูล ไม่คล่องแคล่ว มีความสามารถในการค้นหาความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ จากสื่อเทคโนโลยีไม่คล่องแคล่ว ขาดทักษะการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากแหล่งต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้

นอกจากนี้ นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่อยู่รอบตัวน้อย ขาดความช่างสังเกต ขาดจินตนาการ ไม่สามารถจดจ่อกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้นาน ขาดสมาธิ คิดช้า เรียนรู้และเข้าใจสิ่งต่างช้า ขาดทักษะการสื่อสารที่ไม่สามารถเรียบเรียงและถ่ายทอดความคิดให้เข้าใจผู้อื่นได้ บางคนขาดทักษะในการเข้าสังคม เก็บตัว สื่อสารน้อย แต่บางคนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในชุมชน มีการพบปะเพื่อนวัยเดียวกันสม่ำเสมอ มีการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันในหลากหลายรูปแบบ

ผู้ปกครองให้การสนับสนุนการเรียนรู้และฝึกฝนไม่เพียงพอหรือไม่ต่อเนื่อง ไม่ติดตามการเรียนรู้อย่างใกล้ชิด ไม่มีเวลาที่เพียงพอในการฝึกฝนทักษะของตนเองเนื่องจากมีภาระงานนอกเหนือจากการเรียนรู้ และอีกกรณีคือนักเรียนไม่ได้รับโอกาสในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ไม่มีโอกาสได้ฝึกฝนทักษะการดำเนินชีวิตและการคิดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง

การอภิปรายผลการวิจัย

1. ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลการประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์เฉลี่ยร้อยละ 69.6 นักเรียนที่มีผลการประเมินความคิดสร้างสรรค์สูงมีคะแนนมากกว่านักเรียนที่มีผลการประเมินความคิดสร้างสรรค์น้อยกว่า 2 เท่าของนักเรียนที่มีผลการประเมินความคิดสร้างสรรค์น้อย นักเรียนมีผลการประเมินในด้านความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) สูงที่สุด มีค่าความเบ้เป็นลบ (Negative Skewness Distribution) หมายความว่านักเรียนส่วนใหญ่มีระดับความคิดสร้างสรรค์สูงและนักเรียนบางส่วนมีระดับความคิดสร้างสรรค์น้อย มีค่าความโด่งต่ำกว่าการแจกแจงปกติ (Platykurtosis) หมายความว่านักเรียนมีระดับความคิดสร้างสรรค์ด้านนี้แตกต่างกัน และนักเรียนมีผลการประเมินในด้านความคิดยืดหยุ่น (Resistance to Premature Closure) น้อยที่สุด มีค่าความเบ้เป็นบวก (Positive Skewness Distribution) หมายความว่านักเรียนส่วนใหญ่มีระดับความคิดสร้างสรรค์น้อยและนักเรียนบางส่วนมีระดับความคิดสร้างสรรค์สูง มีค่าความโด่งต่ำกว่าการแจกแจงปกติ (Platykurtosis) หมายความว่านักเรียนมีระดับความคิดสร้างสรรค์ด้านนี้แตกต่างกัน

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/1 มีผลการประเมินในด้านความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) สูงที่สุด มีค่าความเบ้เป็นลบ (Negative Skewness Distribution) หมายความว่านักเรียนส่วนใหญ่มีระดับความคิดสร้างสรรค์ด้านนี้สูง มีค่าความโด่งสูงกว่าการแจกแจงปกติ (Leptokurtosis) หมายความว่านักเรียนมีระดับความคิดสร้างสรรค์ด้านนี้ใกล้เคียงกัน

2. ปัจจัยที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

2.1 ปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ระดับสูงมีปัจจัยที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทั้งความสนใจในการเฝ้าหาความรู้ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การรับประสบการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเองตามความสนใจ รวมถึงให้นักเรียนพบเห็นประสบการณ์แปลกใหม่ น่าสนใจ ทำลายความคิด โดยเฉพาะให้นักเรียนมีการฝึกฝนทักษะความคิดสร้างสรรค์จากกิจกรรมเชิงรูปธรรม ได้ลงมือทำด้วยตนเอง จัดบทเรียนให้นักเรียนได้ปฏิบัติในชั้นเรียน ผ่านการทดลอง การหาความรู้ด้วยตนเอง ให้นักเรียนชวนช่วยเรียนรู้ ลงมือทำสิ่งต่าง ๆ มีความอยากรู้อยากเห็น ช่างสงสัย และต้องการค้นหาคำตอบด้วยตนเอง นักเรียนกล้าแสดงออกในรูปแบบที่แตกต่างและเป็นเอกลักษณ์ พบวิธีการหรือแนวทางในการคิด การทำงาน และการแก้ปัญหาของตนเอง มีความยืดหยุ่น ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งนี้เพราะ นักเรียนมีความกล้าริเริ่มลงมือทำ กล้าลองผิดลองถูก กล้าสงสัย ความกล้าคิดในรูปแบบและมุมมองใหม่ เปิดใจยอมรับความแตกต่าง รู้จักการดัดแปลงความคิด การกระทำ การแก้ปัญหาเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์หรือสิ่งที่เกิดขึ้นกับตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ Marina & Gert (2020) เสนอว่าลักษณะนิสัยเหล่านี้จะทำให้เกิดกระบวนการพัฒนาสติปัญญา ส่งเสริมการเรียนรู้ รวมถึงได้รับ สร้างความรู้และความคิดใหม่

รวมถึงการได้มีส่วนร่วมกับเพื่อนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้นักเรียนมีความรู้สำหรับต่อยอดดัดแปลง พัฒนาความคิดของตนเอง เพราะการเรียนรู้ในลักษณะดังกล่าวมีความสอดคล้องกับพัฒนาการของ

นักเรียนที่มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้สิ่งใหม่ (นพร อังภาภรณ์, 2554) และทำให้เกิดความรู้ใหม่ได้มากกว่าเพื่อนำไปต่อยอดความคิดได้ดีกว่าการเรียนรู้และรับประสบการณ์จากผู้อื่น (จรัสพร บัวเรือง, 2562) ส่วนการอยู่ในบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีจะทำให้เด็กนักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น (Cátia & Orlando, 2021) ตลอดจนทำให้นักเรียนมีทักษะการทำงาน การอยู่ร่วมกับผู้อื่น และการแก้ปัญหาที่พบเจอในวิธีการที่เหมาะสมกับตนเอง

นอกจากนี้ การได้รับการสนับสนุนจากบุคคลใกล้ชิดโดยเฉพาะสมาชิกในครอบครัวที่ให้การสนับสนุน ส่งเสริม จัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามพัฒนาการ ความสนใจ และความต้องการเพื่อพัฒนาทักษะการคิดและการแสดงออกในแนวทางที่เหมาะสม ผู้ปกครองมีความพร้อมในด้านเวลา การเงิน ศักยภาพที่เพียงพอ มีความรู้การส่งเสริมความรู้และทักษะกระบวนการการคิดให้แก่เด็กนักเรียน ซึ่งจะทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาความคิดจากบุคคลใกล้ชิด มีความกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ สอดคล้องกับการทบทวนวรรณกรรมของ Saima (2020) ว่าครอบครัวมีความสำคัญในการสร้างทักษะการเรียนรู้และทักษะทางสังคม สามารถเสริมสร้างแรงบันดาลใจ เป็นพื้นที่ปลอดภัย และมีส่วนร่วมในการฝึกฝนความคิดสร้างสรรค์ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การให้มีเวลาฝึกฝน การจัดกิจกรรมหรือเกม และเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูเชิงบวกมีระดับความสามารถในการคิดสร้างสรรค์สูง เนื่องจากรูปแบบการเลี้ยงดูของผู้ปกครองส่งผลถึงพัฒนาการทางจิตใจและพฤติกรรมทางความคิดให้มีความสร้างสรรค์ (Seyed et al., 2015) ประกอบกับผู้ปกครองที่มีสุขภาพจิตที่ดี ต้องการสนับสนุน ผลักดันความคิด ยอมรับ และให้อิสระจะช่วยให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์เช่นกัน (Dorota-Maria & Jacek, 2022)

นอกจากนี้ บทบาทของสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยยังเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ช่วยให้เกิดความความคิดสร้างสรรค์ (Moisés et al., 2022) เพราะทำให้นักเรียนมีการปรับพฤติกรรมและความคิด โดยเป็นการปรับความคิดและการกระทำให้เท่าทันหรือเหมาะสมกับสิ่งแวดล้อม เรื่องราว สถานการณ์ ช่วงเวลา และนักเรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการและค้นหาประสบการณ์ที่สนใจด้วยตนเองโดยการใช้อุปกรณ์สื่อสารที่ใช้งานง่าย สะดวก และเข้าถึงได้ตลอดเวลา สามารถนำข้อมูลที่ได้รับมาประยุกต์ ดัดแปลง พัฒนา ต่อยอดเป็นความรู้ ความเข้าใจ และความคิดของตนเอง เป็นความคิดที่ทันสมัย เหมาะสมกับสถานการณ์ สามารถนำความรู้มาประยุกต์ ปรับใช้กับสถานการณ์ในชีวิตจริงเพื่อการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นและดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม ตามการศึกษาของ Abid et al. (2022) ระบุว่าดิจิทัลเทคโนโลยีช่วยให้นักเรียนได้รับประสบการณ์เรียนรู้อย่างกว้างขวาง ช่วยพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา และเสริมสร้างความเข้าใจในการเรียนรู้

2.2 ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ระดับน้อยมีหลายปัจจัยที่เป็นอุปสรรคที่จำกัดความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่ขาดการพัฒนาทักษะทางความคิด ไม่ว่าจะจากการขาดความพยายามในการฝึกฝนความคิดให้หลากหลายหรือแตกต่าง รวมถึงการไม่ชวนขยายไฝหาความรู้และประสบการณ์เพื่อนำไปประยุกต์ หรือใช้พัฒนาให้มีทักษะการคิดแปลกใหม่ หลากหลาย รวมถึงนำไปใช้เพื่อการแก้ปัญหาและการดำเนินชีวิต นักเรียนไม่กล้าเรียนรู้ในสิ่งที่แตกต่าง ไม่กล้าคิด ไม่กล้าลงมือทำ ไม่กล้าตัดสินใจ ไม่มี

จินตนาการ เนื่องจากขาดทักษะและประสบการณ์การคิดหรือลงมือทำด้วยตนเอง เป็นข้อจำกัดที่ทำให้ไม่เกิดความคิดสร้างสรรค์ สอดคล้องกับบทความของ เดอะ แมทเทอร์ ทิม (2560) ว่าความกลัวยังทำให้ปิดกั้นความคิด ไม่เกิดการพัฒนาทางความคิด ขัดขวางศักยภาพในการทำสิ่งใหม่ และผลการศึกษาของ Jonathan & Sherin (1986) ที่ศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพเชิงอายกับการแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ พบว่าความไม่มั่นใจ ความเขินอาย ไม่กล้าแสดงออกทำให้ความคิดสร้างสรรค์ลดลงเนื่องจากบุคคลไม่สามารถแสดงความคิดได้ ซึ่งมาจากความกลัวหรือกังวลต่อการถูกตัดสิน

การไม่ได้รับการส่งเสริมหรือสนับสนุนในเวลาที่เพียงพอหรือวิธีการที่เหมาะสม สามารถจำกัดการสร้างทักษะความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนเพราะการอนุญาตให้นักเรียนรับประสบการณ์ด้วยตนเอง เช่น การให้เรียนรู้ตามลำพัง จะทำให้นักเรียนเรียนรู้ประสบการณ์ที่ไม่เหมาะสมหรือไม่ส่งเสริมการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และการไม่ให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ด้วยตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการรับประสบการณ์เชิงรูปธรรม การเรียนรู้ตามลำพัง หรือในทางตรงข้ามคือผู้ปกครองจัดหาประสบการณ์ให้นักเรียนเพียงฝ่ายเดียว จะทำให้นักเรียนขาดความพยายามในการใช้ความคิด ไม่มีสิ่งจูงใจให้คิดเองทำเอง หรือมีทักษะในการดำเนินชีวิตและการแก้ไขปัญหา และจากการศึกษารูปแบบการเลี้ยงดูลักษณะดังกล่าว พบว่า เป็นสาเหตุนี้ทำให้เด็กมากถึงร้อยละ 56.7 มีระดับความคิดสร้างสรรค์น้อยเนื่องจากเด็กไม่ได้ฝึกการคิดหรือทำสิ่งต่าง ๆ ในข้างต้นด้วยตนเอง (Eppy et al., 2019) ทำให้นักเรียนขาดการขวนขวาย ความพยายาม ความกระตือรือร้นในการพัฒนาความคิดและทักษะในการดำเนินชีวิต การตัดสินใจ ทักษะการแก้ปัญหา รวมถึงมีความกดดันมากขึ้นแต่ความมั่นใจในตนเองลดลง (Koestner et al., 2010; Olger et al., 2021)

ในปัจจุบันที่นักเรียนสามารถใช้เครื่องมือสื่อสารในการรับข้อมูลด้วยตนเอง อาจทำให้นักเรียนรับประสบการณ์ไม่เหมาะสมต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เพราะนักเรียนอาจได้รับประสบการณ์เชิงลบหรือไม่เหมาะสม ใช้เวลากับการใช้เทคโนโลยีเชิงลบมากเกินไปกระทั่งไม่ได้รับประสบการณ์ที่เหมาะสมกับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ มีพฤติกรรมเลียนแบบที่ไม่เหมาะสม ความมั่นใจในความคิดของตนเองลดลง สอดคล้องกับการศึกษาของ O'Neill (2023) ที่พบว่าการใช้โซเชียลมีเดียก่อให้เกิดความเสี่ยงด้านพฤติกรรมหลายประการ เช่น การขาดทักษะการคิด ขาดสมาธิ พฤติกรรมการเลียนแบบ และปัญหาทางสุขภาพจิต ซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นอุปสรรคในการมีความคิดสร้างสรรค์

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ระดับสูงได้รับประสบการณ์ที่ช่วยฝึกฝนความคิดตามความต้องการและความสนใจ มีความกล้าคิด กล้าลงมือทำ ทั้งนี้ นักเรียนต้องมีความต้องการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ตนเอง ความสนใจใฝ่รู้ อยากรู้อยากเห็น เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง หรือใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อขยายขอบเขตทางความคิด ซึ่งนักเรียนต้องมีทักษะในการนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้อย่างเหมาะสม และอีกประการคือได้รับการสนับสนุนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ได้รับทรัพยากรที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการพัฒนาความคิดที่เพียงพอและเหมาะสม

แต่ในทางกลับกัน นักเรียนที่มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ระดับน้อยไม่ได้รับการฝึกฝนทางความคิด ไม่กล้าคิดและลงมือทำ ไม่ใฝ่หาความรู้หรือประสบการณ์จากสิ่งรอบตัวและเทคโนโลยีที่เข้าถึงง่าย เรียนรู้ช้า มีความรู้รอบตัวน้อย ขาดความกล้าหาญและความยืดหยุ่นทางความคิด ไม่มีจินตนาการ จดจ่อกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งไม่นาน รวมถึงนักเรียนไม่ได้รับการสนับสนุนในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ไม่ได้รับโอกาสในการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นน้อย มีข้อจำกัดในด้านสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปประยุกต์ใช้

1.1 ควรมีการนำปัจจัยที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน เช่น ความกล้าคิด จินตนาการ ความยืดหยุ่นทางความคิด การพัฒนาความคิดด้วยตนเอง การใช้ปฏิสัมพันธ์ที่ดี มาส่งเสริม ต่อยอด พัฒนาให้เกิดทักษะความคิดสร้างสรรค์ ความคิดจินตนาการ และนำเทคโนโลยีทั้งอุปกรณ์ สื่อการเรียนรู้มาช่วยเสริมการเรียนรู้ให้นักเรียนมีความรู้เท่าทัน กว้างขวางเพื่อการต่อยอด พัฒนา และประยุกต์ความคิดของตนเอง

1.2 ควรมีการจัดสภาพแวดล้อมทางสังคมให้มีบรรยากาศที่เหมาะสม โดยมีการยอมรับ สนับสนุนให้นักเรียนได้พัฒนาความคิดอย่างอิสระ ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีบทบาทมากขึ้นในการส่งเสริมและพัฒนาความคิดของนักเรียนผ่านการจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่เหมาะสมกับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เช่น การจัดกิจกรรมเพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ตามแต่ละบุคคล

1.3 ควรมีการส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อสร้างทักษะการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี ทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่นหรือการทำงานกับผู้อื่นในสังคม เช่น การจัดการเรียนรู้แบบระดมสมอง (Brain Storming) การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน (Problem – Base Learning)

1.4 ควรลดข้อจำกัดในการเรียนรู้ พัฒนา ต่อยอดความคิดของนักเรียนด้วยการให้ สนับสนุน ความช่วยเหลือ ดูแลอย่างเหมาะสมตามแต่ละปัญหาของบุคคล ไม่ให้นักเรียนมีภาระงานกระทบ การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งถัดไป

2.1 ควรมีรูปแบบการประเมินความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ที่หลากหลาย เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนมีความสามารถที่และความถนัดแตกต่างกัน เช่น การให้สร้างชิ้นงาน การให้แก้ไข ปัญหา

2.2 ควรมีการจัดสถานที่ให้ปราศจากสิ่งรบกวน หรือจัดให้มีบรรยากาศที่เหมาะสม เพื่อให้นักเรียนมีสมาธิ เช่น มีความเงียบสงบ อากาศเย็นสบาย รวมถึงการเตรียมนักเรียนให้มีความพร้อมและ จูงใจให้ทำแบบประเมินอย่างเต็มความสามารถ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *เข้าใจสมรรถนะง่าย ๆ ฉบับประชาชน เข้าใจหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างง่าย ๆ ฉบับครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา*.
บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- จรัสพร บัวเรือง. (2562). *การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์โดยการเรียนรู้แบบนำตนเอง วิชาคอมพิวเตอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต]. <https://libdoc.dpu.ac.th/thesis/Jarasporn.Bua.pdf>
- จิตตินันท์ เดชะคุปต์. (2561). *จิตวิทยาและวิทยาการเรียนรู้* (พิมพ์ครั้งที่ 4). โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ชลธิชา ชิวปรีชา. (2551). *ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรมศิลปะด้วยใบตอง*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].
<https://ejournals.swu.ac.th/index.php/jedu/article/view/6722/6334>
- ชุติมา วงษ์พระลับ. (2010). *ความคิดสร้างสรรค์ที่สรรค์สร้างได้. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 33(4), 10 – 21.
- เดอะ แมทเทอร์ ทีม. (2560, 18 กรกฎาคม). *แม้แต่กลัวก็ไม่ได้เกิด ถึงเวลาบอกความกลัวสู่การสร้างสรรค์*.
<https://thematter.co/social/dont-afraid-do-creative/29935>
- นพร อึ้งภากรณ์. (2554). *เอกสารคำสอน 6145300 วิชา การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของมนุษย์ (Growth and Development of Human)*. สำนักวิชาแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- ประสิทธิ์รักษ์ เจริญผล. (2547). *ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ต่อเติมด้วยสายเส้น*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].
http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Ear_Chi_Ed/Prasittirak_C.pdf
- พยอม ศรีสมัย. (2551). *ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดวิจารณ์ ความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์].
<https://kb.psu.ac.th/psukb/handle/2010/6710>
- สมพร หลิมเจริญ. (2552). *การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].
http://thesis.swu.ac.th/swudis/Cur_Re_Dev/Somporn_L.pdf
- Abid, H., Mohd, J., Mohd A.Q. and Rajiv S. (2022). Understanding The Role of Digital Technologies in Education: A Review. *Sustainable Operations and Computers*, 3, 275–285.

- Aljumy, M., Zuri, M. and Zaharudin, R. (2015). The Development of Creativity across the Different Stages of Growth. *Elixir Soc. Sci.*, 81, 31740 – 31744.
- Cátia, G. and Orlando L.R. (2021). Learning Creativity and Student's Performance: An Empirical Study from Portugal. *CEI-ISCAP Intercultural Studies E-Journal*, (9), 1 – 16.
- CNLD Testing & Therapy. (2023). *How Long Should a Child's Attention Span Be?*. <https://www.cnld.org/how-long-should-a-childs-attention-span-be/>.
- Dorfman, L. and Gassimova, V. (2017). A Variation Account of Divergent Thinking. *Journal of Literature and Art Studies*, 7(8), 1039 – 1053. DOI: 10.17265/2159-5836/2017.08.013.
- Dorota – Maria, J. & Jacek, G. (2022). The Familial Context of Children's Creativity Parenting Style and The Climate for Creativity in Parent – Child Relationship. *Creativity studies*, 14(1), 1 – 24.
- Eppy, S., Umi, H. and Mujadidienm, A. (2019). The correlation between parenting style and child creativity development. *Journal of Public Health in Africa*, 10(1s), 134 – 136. DOI: 10.4081/jphia.2019.1207.
- Jonathan M.C. and Sherin S.S. (1986). Shyness and verbal creativity. *Journal of Research in Personality*, 20(1), 51-61. DOI: 10.1016/0092-6566(86)90108-X.
- Judith, B.P. (1984). *Guilford's Structure of Intellect Theory: An Evaluation of the Three Dimensional Model and the Implication for Its Use in the Education of the Gifted Child*. (Master Degree of Arts Thesis). Western Kentucky University, Faculty of the Department of Psychology. <https://digitalcommons.wku.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2813&context=theses>
- Kardefelt – Winther, D. (2017). *How Does the Time Children Spend Using Digital Technology? Impact Their Mental Well-being, Social Relationships and Physical Activity? An Evidence-focused Literature Review*. Innocenti Discussion Paper 2017-02. [Article]. UNICEF Office of Research – Innocenti, Florence.
- Koestner, R., Ryan, R.M, Bernieri, F.J. and Holt, K.D., (2010). Setting Limits on Children's Behavior: The differential effects of controlling versus informational styles on Intrinsic Motivation and Creativity. *Journal of Personality*, 52(3), 233-248.
- Lilly F.R. Creativity in Early Childhood. Edited by Gullotta T.P. and Bloom M. (2014). *Encyclopedia of Primary Prevention and Health Promotion*. Springer, Boston, MA. (2014) DOI: 10.1007/978-1-4614-5999-6_160.

- Marina B. and Gert W. (2020). Schinkel, Anders (ed.) (2020). *Wonder, Education, and Human Flourishing*. VU University Press.
- Moisés, S.S., Manoli, P., Andreea, C., Laia, C., and Enric, F., (2022). The Role of Digital Technologies to Promote Collaborative Creativity in Language Education. *Front. Psychol*, (13) <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.828981>.
- Nikolopoulou, K. (2018). *Research on e – Learning and ICT in Education*. (Mikropoulos, T.A.Ed.). Springer.
- Olger, G.A., Bertha C.H., Maximo P.C., Vanessa A.D., David R., and Sandra C.H. (2021). *Influencing Factors in Creativity in Learning, Mediated by Self – Confidence in University Students in The Post – Pandemic*. IV International Congress of Trends in Educational Innovation CITIE 2022. Arequipa, Perú.
- O'Neill, B. (2023). *Research for CULT Committee – The Influence of Social Media on The Development of Children and Young People, European Parliament*. Policy Department for Structural and Cohesion Policies, Brussels.
- Saima, S., (2020). Parent – Child Interaction in Relation to Creative Ability of Secondary School Students. *American Journal of Education and Learning*, 5(1), 42 – 49. DOI:10.20448/804.5.1.42.49.
- Seyed A.M., Sara R. and Mahdiah T. (2015). The Relationship between Parenting Styles and Creativity and the Predictability of Creativity by Parenting Styles. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 205, 56 – 60.
- Shahzad, A. (2006). What is Globalization - Historical Background. *Jadavpur Journal of International Relations*, 10(1), 204 – 212.
- Tehrani, N.R. (2015). Effective factors on Nurturing the Creativity of Children and Teenagers. *Research Journal of Fisheries and Hydrobiology*, 10(9), 653 – 660.

การศึกษาการจัดการชั้นเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้

A Study of Mathematics Classroom Management for Teaching Students
Maha Sarakham Rajabhat University with the Learning Community Process

นนทินี จันทะจร^{1,*} และ นวพล นนทภา²

Nontinee Jantajom^{1,*} and Navapon Nontapa²

^{1,2}คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

^{1,2}Faculty of Education, Maha Sarakham Rajabhat University

*Corresponding author's email : 658010160105@rmu.ac.th

วันที่รับบทความ (Received)

14 มิถุนายน 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

10 กรกฎาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

28 สิงหาคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ (2) เพื่อศึกษาการจัดการชั้นเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ คือ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูรายวิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 10 คน และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 365 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรม การสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู แบบสังเกตและแบบบันทึกการเปิดชั้นเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า (1) พฤติกรรมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ พบว่าในด้านบุคลิกภาพส่วนใหญ่แต่งกายสุภาพเรียบร้อย มีบุคลิกท่าทางแจ่มใส กระฉับกระเฉง แต่ก็มีบางคนที่อยู่เฉยๆ ขี้เมื่อย ด้านการศึกษา มีเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในด้านลักษณะนิสัยส่วนใหญ่เป็นคนใจดี มีเมตตา สุภาพอ่อนโยน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีความเป็นผู้นำ ในด้านพฤติกรรมการแก้ปัญหาส่วนใหญ่สามารถแก้ปัญหาได้ดี มีสติ รอบคอบ (2) ผลการศึกษาทักษะการจัดการชั้นเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่านักศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอนได้ดี และมีจรรยาบรรณที่ดีต่อตนเอง วิชาชีพผู้รับบริการ สังคม และผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ นอกจากนี้ยังมีการใช้สื่อการสอนที่หลากหลายวิธีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสอน และมีการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าอย่างดี และมีการอธิบายหรือการแสดงแทนเชิงคณิตศาสตร์เพื่ออธิบายปัญหา อ่าน แปลความหมาย และทำความเข้าใจข้อความ คำถาม กิจกรรม สิ่งของ หรือรูปภาพ อีกทั้งยังมีการให้คะแนนหรือรางวัลให้กับนักเรียนที่ตอบคำถาม นักเรียนที่ออกมาแสดงวิธีทำหน้าชั้นเรียน

คำสำคัญ: การจัดการชั้นเรียน, รายวิชาคณิตศาสตร์, กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้

ABSTRACT

This research aimed (1) to study the behavior of student teachers in mathematics learning management and (2) to study the classroom management of student teachers in mathematics. The target groups were 10 student teachers in mathematics and 365 secondary school students. The instruments used were observation forms of student teachers' teaching behavior, observation forms, and classroom opening record forms. Data were analyzed using mean, standard deviation, and descriptive analysis.

The research results found that (1) The behavior of student teachers in mathematics learning management found that in terms of personality, most of them dress politely and neatly, and they have cheerful, bright and energetic personalities. However, some of them look quiet and strict. In terms of education, they have new technologies. In terms of personality, most of them are kind, compassionate, gentle, and generous. Moreover, they have leadership. In terms of problem-solving behavior, most of them can solve problems well, are mindful and careful. (2) The results of the study of classroom management skills in mathematics of student teachers found that students can manage teaching and learning well and have good ethics towards themselves, the service recipients, society and colleagues. In addition, they use various teaching media to increase teaching efficiency and solve immediate problems well. They also explain or represent mathematics to explain problems, read, interpret and understand texts, questions, activities, objects or pictures. They also give points or rewards to students who answer questions and students who show how to do it in front of the class.

Keywords: Classroom management, mathematics subject, learning community process

บทนำ

อาชีพครูมีสมรรถนะวิชาชีพที่สำคัญคือ การจัดการเรียนรู้ การผลิตครูจึงต้องให้การศึกษาและฝึกอบรมนักศึกษาครูด้วยความมุ่งมั่นเป็นระยะเวลาที่เพียงพอ คุรุสภาจึงได้กำหนดให้นักศึกษาครูต้องมีระยะเวลาของการเรียนรู้ตามหลักสูตรการผลิตครูและกำหนดให้มีการปฏิบัติการสอนในโรงเรียนเป็นเวลา 1 ปี จึงมีสิทธิ์สอบใบประกอบวิชาชีพครู การฝึกประสบการณ์วิชาชีพสำหรับนักศึกษาสายครูจึงมีความสำคัญเนื่องจากเป็นสิ่งที่จะทำให้การผลิตนักศึกษามีประสิทธิภาพ เพราะเป็นการให้นักศึกษาเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ครู นำความรู้และทักษะความเป็นครู ที่ได้เรียนรู้ไปใช้จริงในโรงเรียน โดยลงมือปฏิบัติทั้งงานการสอน งานครูอื่น ๆ และได้สัมผัสความเป็นครูไปพร้อม ๆ กัน ก่อนที่จะไปปฏิบัติการสอน 1 ปีการศึกษา ผู้เกี่ยวข้องต้องเตรียมความพร้อมของนักศึกษา ก่อนออกฝึกประสบการณ์ โดยนักศึกษาจะได้ทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระในการเป็นครู เสริมความรู้ใหม่ ๆ

ทันยุคสมัย รวมทั้งฝึกทักษะและอบรมคุณลักษณะความเป็นครู เพื่อเสริมความสามารถและบุคลิกภาพให้เหมาะสม พร้อมปฏิบัติงานในหน้าที่ครู รวมทั้งการจัดให้มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับโรงเรียนระหว่างเรียนโดยจัดรายวิชากลุ่ม ฝึกปฏิบัติการวิชาชีพระหว่างเรียนเป็นการให้นักศึกษาได้มีความรู้เบื้องต้นโดยการไปศึกษาสังเกตงานของครู ต่อจากนั้นมีการทดลองสอนจริง 1 เดือน และฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูปแบบเป็นเวลา 2 ภาคเรียน ดังนั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งฝ่ายผู้บริหารสถานศึกษา ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศจะมีความร่วมมือกัน เพื่อให้การฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 2559)

การจัดการชั้นเรียนรวมถึงการจัดสภาพของห้องเรียน ที่เข้าใจกันว่าเป็นการจัดตกแต่งห้องเรียนทางวัตถุหรือ ทางกายภาพให้มีบรรยากาศน่าเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนเท่านั้น แต่ถ้าจะพิจารณากันอย่างละเอียด รอบคอบแล้ว การจัดการชั้นเรียนนั้น ผู้สอนต้องมีภาระหน้าที่มากมายหลายด้าน ซึ่งการจัดการชั้นเรียนเป็นพฤติกรรม การสอนที่ผู้สอนสร้างและคงสภาพเงื่อนไขของการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและเกิด ประสิทธิภาพขึ้นในชั้นเรียน ซึ่งถือเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ การจัดการชั้นเรียนที่มีคุณภาพนั้นต้องเป็นกระบวนการ ที่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและคงสภาพเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ โดยสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ การให้ผลย้อนกลับและ การจัดการเกี่ยวกับการทำงานของนักเรียน ดังนั้นการจัดการชั้นเรียนจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญที่ผู้สอนต้องตระหนัก เนื่องจากสภาพบรรยากาศในชั้นเรียนนั้นส่งผลกระทบต่อตัวนักเรียน ซึ่งหากผู้สอนสามารถจัดการชั้นเรียนได้ดี ก็ย่อมทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีและมีความสุขในการเรียน (ศศิธร ชันติธรางกูร, 2551) ซึ่ง ชนาธิป พรกุล (2554) ได้กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์มีงานวิจัยของ Abed, et al. (2020) ได้ศึกษาผลการจัด การเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์สูงกว่านักเรียน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยครูเป็นศูนย์กลางอย่างมีนัยสำคัญ ทศนคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการ จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ดีกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยครูเป็นศูนย์กลางอย่างมีนัยสำคัญ

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) เป็นกระบวนการสร้าง การเปลี่ยนแปลงโดยเรียนรู้จากการปฏิบัติงานของกลุ่มบุคคลที่มารวมตัวกันเพื่อทำงานร่วมกันและสนับสนุนซึ่งกัน และกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ร่วมกันวางเป้าหมายการเรียนรู้ของนักเรียน และ ตรวจสอบสะท้อนผลการปฏิบัติงานทั้งในส่วนบุคคลและผลที่เกิดขึ้นโดยรวม ผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวิพากษ์วิจารณ์ การทำงานร่วมกัน การร่วมมือรวมพลัง โดยมุ่งเน้นและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็น องค์กรรวม โดยมีการดำเนินการอย่างน้อย 5 ประการ ดังนี้ 1) มีเป้าหมายร่วมกันในการจัดการเรียนรู้ การพัฒนา นักเรียนให้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ 2) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากหน้างาน สถานการณ์จริงของชั้นเรียน 3) ทุกฝ่ายเกี่ยวข้องร่วมเรียนรู้และรวมพลัง หนุนเสริมให้เกิดการสร้างความปลอดภัยตามเป้าหมาย 4) มีการวิพากษ์ สะท้อนผลการทำงานพัฒนานักเรียน และ 5) มีการสร้าง HOPE ให้ทีมงาน อันประกอบด้วย (1) Honesty & Humanity เป็นการยึดข้อมูลจริงที่เกิดขึ้นและให้การเคารพกันอย่างจริงจัง (2) Option & Openness เป็นการเลือกสรรสิ่งที่ดีที่สุดให้นักเรียนและพร้อมเปิดเผย เปิดใจเรียนรู้จากผู้อื่น (3) Patience & Persistence เป็นการพัฒนาความอดทนและความมุ่งมั่นทุ่มเทพยายามจนเกิดผลชัดเจน (4) Efficacy &

Enthusiasm เป็นการสร้างความเชื่อมั่นในผลของวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนจะทำให้ให้นักเรียนเรียนรู้ และกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ (เรวณี ชัยเชาวรัตน์, 2558)

สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้เข้าร่วมโครงการการจัดกิจกรรมส่งเสริมกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (Ethics in Professional Learning Community : E-PLC) ประจำปี 2566 และสาขาวิชาได้ให้ความสำคัญในการส่งเสริมให้นักศึกษาครู และครูประจำการได้มีโอกาสนำประเด็นการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพไปบูรณาการกับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และมีกระบวนการพัฒนาการจัดกิจกรรมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้จะเป็นการสร้างประสบการณ์ที่ดีให้กับนักศึกษาครู และเป็นการส่งเสริมกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2566)

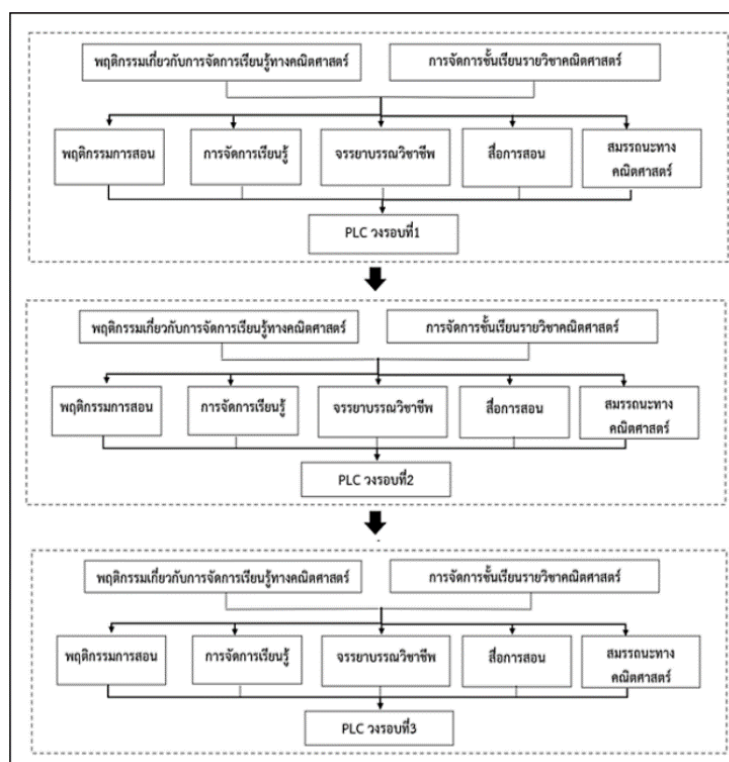
จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำวิจัยเรื่อง การศึกษาการจัดการชั้นเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ เพื่อจะเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการจัดการชั้นเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ และแนวทางการเปลี่ยนแปลงวิธีการสอน สื่อการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสามารถนำผลของการจัดการชั้นเรียนไปต่อยอดให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์
2. เพื่อศึกษาการจัดการชั้นเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการจัดการชั้นเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยการศึกษาจากคุรุสภา ซึ่งได้กรอบแนวคิดซึ่งมีรายละเอียด ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูผู้สอนรายวิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 10 คน และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่เรียนกับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทั้ง 10 คน จำนวนทั้งหมด 365 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ต้องการศึกษา คือ พฤติกรรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ และการจัดการชั้นเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ความกระตือรือร้นในการทำงาน และความสนใจนักเรียนและให้ความสำคัญกับนักเรียน ผู้วิจัยทำการสังเกตจำนวน 3 ครั้ง (วงรอบละ 1 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง) รวมทั้งหมด 3 ครั้ง
2. แบบสังเกตชั้นเรียนและแบบบันทึกการเปิดชั้นเรียน โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานผู้รับการสังเกต ตอนที่ 2 เป้าหมายและการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 ข้อ และ ตอนที่ 3 จรรยาบรรณวิชาชีพ จำนวน 2 ข้อ ผู้วิจัยทำการสังเกตจำนวน 3 ครั้ง (วงรอบละ 1 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง) รวมทั้งหมด 3 ครั้ง

การสร้างและหาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ได้จากครูสภา เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม
2. แบบสังเกตชั้นเรียนและแบบบันทึกการเปิดชั้นเรียน ที่ได้จากครูสภา เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม

วิธีรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากคณะครุศาสตร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และกำหนดวันเวลาในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทำการสร้างแผนการดำเนินงานและการสร้างทีม E-PLC
3. การดำเนินงาน E-PLC วงรอบที่ 1 ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ชิ้นงานนักเรียน ที่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 10 คน ได้ทำการจัดการชั้นเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ พร้อมทั้งสังเกตแผนการจัดการเรียนรู้ การเปิดชั้นเรียน ประชุมสะท้อนคิดหลังเปิดชั้นเรียน โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู แบบสังเกตชั้นเรียนและแบบบันทึกการเปิดชั้นเรียนที่ได้จากการครูสภาและศึกษาจากวิดีโอ PLC ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 10 คน
4. การดำเนินงาน E-PLC ในวงรอบที่ 2 และวงรอบที่ 3 ผู้วิจัยทำการสังเกตการจัดการชั้นเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทั้ง 10 คน โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู แบบสังเกตชั้นเรียนและแบบบันทึกการเปิดชั้นเรียนที่ได้จากการครูสภาและศึกษาจากวิดีโอ PLC ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 10 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์พฤติกรรมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และนำเสนอด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)
2. วิเคราะห์การจัดการชั้นเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยใช้แบบสังเกตชั้นเรียนและแบบบันทึกการเปิดชั้นเรียน และนำเสนอด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาพฤติกรรมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ จากข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูผู้สอนรายวิชาคณิตศาสตร์ ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูกลุ่มเป้าหมาย ที่มีประสบการณ์ทางด้านการฝึกสอนคณิตศาสตร์ 1 ปี จำนวน 10 คน ส่วนโรงเรียนที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคม จำนวน 2 คน โรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร จำนวน 2 คน และโรงเรียนสารคามพิทยาคม จำนวน 6 คน ส่วนผลการสังเกตส่วนพฤติกรรมส่วนบุคคลของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูผู้สอนรายวิชาคณิตศาสตร์ ในด้านบุคลิกภาพส่วนใหญ่แต่งกายสุภาพเรียบร้อย

มีบุคลิกที่แจ่มใส กระฉับกระเฉง แต่มีบ้างที่ดูเฉื่อยข้อม ช่างพูด ในด้านความสนใจส่วนใหญ่ในเรื่องของความสวยความงาม หัวข้อด้านการศึกษา เทคโนโลยีใหม่ ๆ และเหตุการณ์ทั่วไปที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ในด้านลักษณะนิสัยส่วนใหญ่เป็นคนใจดี มีเมตตา สุภาพอ่อนโยน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความยุติธรรม และมีความเป็นผู้นำ ในด้านพฤติกรรมการแก้ปัญหาส่วนใหญ่สามารถแก้ปัญหาได้ดี มีสติ รอบคอบ มีเหตุผล ใช้วิธีการที่หลากหลาย และในด้านพฤติกรรมการทำงานของโรงเรียนส่วนใหญ่มีจิตอาสา มีความรับผิดชอบสูง ตรงต่อเวลา มีมนุษยสัมพันธ์ต่อหน่วยงานอื่นเป็นอย่างดี และมีความสามารถในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผลการสังเกตพฤติกรรมในการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูผู้สอนรายวิชาคณิตศาสตร์ จะมีพฤติกรรมที่แสดงออกชัดเจน คือ มีกิจกรรมเพื่อสำรวจความพร้อมก่อนสอน ตามด้วยทบทวนความรู้พื้นฐาน เดิมก่อนนำเสนอเนื้อหาใหม่เสมอ เชื่อมโยงความรู้เดิมไปสู่ความรู้ใหม่โดยให้สอดคล้องกับสถานการณ์รอบตัว สร้างสถานการณ์ให้นักเรียนเผชิญปัญหาที่เร้าใจและน่าสนใจ มีการเสริมแรงระหว่างทำกิจกรรม และมีสื่อประกอบ ในการจัดการเรียนรู้อย่างเหมาะสม

2. ผลการศึกษาทักษะการจัดการชั้นเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู วงรอบที่ 1 ด้านพฤติกรรมการสอนพบว่า มีพฤติกรรมที่เอาใจใส่นักเรียนอย่างแท้จริง และมีการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าอย่างดี โดยพยายามทำให้ดีที่สุดถึงแม้จะมีอุปสรรคบางอย่าง เวลาที่นักเรียนมีข้อสงสัย ครูสามารถตอบคำถามของนักเรียนได้ ด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า ส่วนใหญ่จะมีการจัดการเรียนรู้ที่ดี ถ่ายทอดการเรียนการสอน ถึงจะมีอุปสรรคก็สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ พบว่า มี 3 จรรยาบรรณ คือ จรรยาบรรณต่อตนเอง จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ และจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ด้านสื่อการสอน พบว่าสื่อการสอนที่ใช้ในการสอนพื้นฐานที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนทั่วไป ด้านสมรรถนะทางคณิตศาสตร์นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูใช้การอธิบายหรือการแสดงแทนเชิงคณิตศาสตร์เพื่ออธิบายปัญหาและอ่าน แปลความหมาย และทำความเข้าใจข้อความ คำถาม กิจกรรม สิ่งของ หรือ รูปภาพ เพื่อสร้างแบบจำลองของสถานการณ์นั้น วงรอบที่ 2 ด้านพฤติกรรมการสอน พบว่า ครูให้ความสนใจและใส่ใจกับนักเรียนทุกคนอย่างทั่วถึง ครูสามารถตอบคำถามสำหรับนักเรียนที่มีข้อสงสัย และเวลาที่มีนักเรียนตอบคำถามได้ หรือออกมาแสดงวิธีทำหน้าชั้นเรียนครูจะให้รางวัลหรือคะแนนพิเศษ ด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่ามีการเตรียมพร้อมในการสอน ปรัชญาครูที่เลี้ยง และถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนได้เข้าใจ มีการวางแผนเนื้อหาการสอนให้เหมาะสม จัดกิจกรรมให้นักเรียนทำให้คะแนนหรือรางวัลให้นักเรียนที่ตอบคำถามได้ และให้คำแนะนำเมื่อนักเรียนทำกิจกรรม เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้มากขึ้น ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ พบว่ามี 4 จรรยาบรรณ คือ จรรยาบรรณต่อตนเอง จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณต่อสังคม ด้านสื่อการสอน พบว่าสื่อการสอนที่ใช้สอนพื้นฐานและสื่อเทคโนโลยี เช่น Power Point ด้านสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูระบุและอธิบายประเด็นทางคณิตศาสตร์ของสถานการณ์ปัญหาในโลกจริงรวมถึงการระบุตัวแปรที่สำคัญ และใช้ยุทธวิธีที่กำหนดให้เพื่อแสดงวิธีการแก้ปัญหาและบอกวิธีการแก้ปัญหา การแสดง และนำเสนอผลลัพธ์ตามลำดับขั้นตอน วงรอบที่ 3 ด้านพฤติกรรมการสอนพบว่า ครูสนใจและใส่ใจกับนักเรียนได้ทั่วถึงและมีการให้คะแนนหรือ

รางวัลให้กับนักเรียนที่ตอบคำถามหรือนักเรียนที่ออกมาแสดงวิธีทำหน้าชั้นเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ที่ดี มีการปรึกษาครูพี่เลี้ยงและปรับการสอนให้เข้ากับผู้เรียน ทำให้สอนได้ดีทุกขั้นตอน และมีกิจกรรมกลุ่มและเกมที่ทำให้นักเรียนตื่นตัวและสนใจเรียน เป็นการฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วย ให้นักเรียนมีส่วนร่วมออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี เสริมแรงโดยการให้คะแนนหรือของรางวัลให้นักเรียนที่ตอบคำถามได้ถูกต้อง ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ พบว่ามี 5 จรรยาบรรณ คือ จรรยาบรรณต่อตนเอง จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณต่อสังคม ด้านสื่อการสอน พบว่าสื่อการสอนที่ใช้หลากหลายวิธี เช่น Power Point เกม Kahoot วงล้อ สุ่มคำถาม กิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้น ที่ช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพและน่าสนใจสำหรับนักเรียน ด้านสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเลือกใช้การอธิบายหรือการแสดงแทนเชิงคณิตศาสตร์เพื่ออธิบายปัญหาและจัดรูปอย่างง่ายหรือแยกย่อยสถานการณ์หรือปัญหาเพื่อให้ง่ายขึ้นสามารถวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ได้

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาพฤติกรรมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ จากข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูผู้สอนรายคณิตศาสตร์ ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูกลุ่มเป้าหมาย ที่มีประสบการณ์ทางด้านการฝึกสอนคณิตศาสตร์ 1 ปี จำนวน 10 คน ส่วนโรงเรียนที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคม จำนวน 2 คน โรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร จำนวน 2 คน และโรงเรียนสารคามพิทยาคม จำนวน 6 คน ส่วนผลการสังเกตส่วนพฤติกรรมส่วนบุคคลของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูผู้สอนรายวิชาคณิตศาสตร์ ในด้านบุคลิกภาพส่วนใหญ่ แต่งกายสุภาพเรียบร้อย มีบุคลิกที่ร่าเริง แจ่มใส กระฉับกระเฉง แต่มีบ้างที่ดูเงียบบริမ် เข้มงวด ในด้านความสนใจส่วนใหญ่ในเรื่องของความสวยงาม ห่วงข้อด้านการศึกษา เทคโนโลยีใหม่ ๆ และเหตุการณ์ทั่วไปที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ในด้านลักษณะนิสัยส่วนใหญ่เป็นคนใจดี มีเมตตา สุภาพอ่อนโยน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความยุติธรรม และมีความเป็นผู้นำ ในด้านพฤติกรรมการแก้ปัญหาส่วนใหญ่สามารถแก้ปัญหาได้ดี มีสติ รอบคอบ มีเหตุผล ใช้วิธีการที่หลากหลาย และในด้านพฤติกรรมการทำงานโรงเรียนส่วนใหญ่มีจิตอาสา มีความรับผิดชอบสูง ตรงต่อเวลา มีมนุษยสัมพันธ์ต่อหน่วยงานอื่นเป็นอย่างดี และมีความสามารถในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผลการสังเกตพฤติกรรมในการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูผู้สอนรายวิชาคณิตศาสตร์จะมีพฤติกรรมที่แสดงออกชัดเจน คือ มีกิจกรรมเพื่อสำรวจความพร้อมก่อนสอน ตามด้วยทบทวนความรู้พื้นฐานเดิมก่อนนำเสนอเนื้อหาใหม่เสมอ เชื่อมโยงความรู้เดิมไปสู่ความรู้ใหม่โดยให้สอดคล้องกับสถานการณ์รอบตัว สร้างสถานการณ์ให้นักเรียนเผชิญปัญหาที่เร้าใจและน่าสนใจ มีการเสริมแรงระหว่างทำกิจกรรม และมีสื่อประกอบในการจัดการเรียนรู้ อย่างเหมาะสม ทั้งนี้เนื่องมาจากด้านบุคลิกภาพเป็นเช่นนี้เพราะว่านักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูผู้สอนรายวิชาคณิตศาสตร์ควรเป็นแบบอย่างที่ดี มีความประพฤติเรียบร้อย ให้นักเรียนปฏิบัติตาม ซึ่งการแต่งกายจะ

แสดงถึงการมีระเบียบวินัย และความรับผิดชอบของตนเอง ในด้านลักษณะเป็นเช่นนี้เพราะว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต้องการให้นักเรียนมีการศึกษาที่ดีเป็นคนดีของสังคมและเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีของสังคมในอนาคต ในด้านพฤติกรรมการแก้ปัญหาเป็นเช่นนี้เพราะว่านักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีการเตรียมการเรียนการสอนและเฝ้าหาความรู้ใหม่ ๆ เสมอ จึงสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ และในด้านพฤติกรรมการทำงานของโรงเรียนเป็นเช่นนี้เพราะว่านักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต้องปฏิบัติตามเป็นแบบอย่างที่ดีให้นักเรียนและการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีจะช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพในทางที่ดี และผลการสังเกตพฤติกรรมในการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูผู้สอนรายวิชาคณิตศาสตร์ จะเห็นได้ว่า พฤติกรรมการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ มีลักษณะของพฤติกรรมโดยภาพรวม คือ เริ่มสอนโดยการทำกิจกรรมที่เรียกสมาธิของนักเรียน หรือเริ่มสอนโดยใช้สถานการณ์ที่อยู่ในชีวิตประจำวันที่สุดคล้องกับเนื้อหา โดยนักเรียนเป็นผู้แก้ไขสถานการณ์ทั้งรูปแบบการทำแบบฝึกหัด การอภิปราย การนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหา และวิธีการแก้ปัญหา โดยครูมีการเตรียมสื่อหรืออุปกรณ์ที่ช่วยในการสอนเสมอ เพื่อให้นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง หรือสร้างความรู้ได้จากการดูตัวอย่างจากนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจะมีรางวัลพิเศษ เช่น คะแนนพิเศษ ของรางวัลเล็ก ๆ น้อย ๆ เพื่อเป็นการเสริมแรงจิตใจในการทำกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ อังสนา จันแดง (2552) กล่าวลักษณะของผู้สอนที่ดี คือมีความรู้ดี ถ่ายทอดดี และบุคลิกดีและจิตใจเอื้ออารี มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเจตคติต่อการเรียนได้รับทั้งอิทธิพลทางอ้อมมาจากพฤติกรรมทางการเรียนของผู้เรียน ถ้าผู้เรียนมีพฤติกรรมทั้งภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียนที่เหมาะสมกับการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ให้ได้ผลดี เช่น การใช้เวลาที่นอกเหนือจากการเรียนปกติศึกษาเพิ่มเติม การทำการบ้านที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ การวางแผนการทบทวนบทเรียนล่วงหน้าทุกครั้งและอ่านทบทวนบทเรียนจนกว่าจะเข้าใจ เป็นต้น Boy and Nancy (1985) ยังกล่าวว่า ในด้านการเรียนการสอนในชั้นเรียน ครูระดับมัธยมศึกษาจะเน้นทางด้านระเบียบวินัยมากกว่าในระดับวิทยาลัย ครูวิทยาลัยจะเน้นการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความคิดที่กว้างขวางและคิดเชิงนามธรรมให้มาก ส่วนครูในวิทยาลัยชุมชนนั้นให้ผู้เรียนศึกษาเป็นรายบุคคล และพยายามช่วยเหลือให้แต่ละคนพัฒนาตนเองให้มากที่สุด ในชั้นเรียน ครูดีเด่นทุกกลุ่มที่ศึกษามีความคาดหวังในตัวผู้เรียน นอกจากนั้นพฤติกรรมที่มุ่งทางด้านความสามารถของผู้เรียนทำให้ประสบความสำเร็จใน การสอน อย่างไรก็ตามพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของผู้เรียนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนที่ดีของครู อีกทั้ง Tomic (1989) กล่าวอีกว่า พฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผลในด้านอารมณ์ ได้แก่ การบรรยาย/คำอธิบายของครูทุกรูปแบบการซักถาม ตามด้วยการตอบสนองของนักเรียนที่ถูกต้อง และการรับรู้เชิงบวกทุกรูปแบบ พฤติกรรมการสอนมีผลเชิงบวกต่อความรู้ทางคณิตศาสตร์มากกว่าส่งผลเชิงบวกต่อทัศนคติของนักเรียนต่อคณิตศาสตร์

2. ผลการศึกษาทักษะการจัดการชั้นเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู วงรอบที่ 1 การจัดการเรียนรู้ พบว่า ส่วนใหญ่จะมีการจัดการเรียนรู้ที่ดี ถ่ายทอดการเรียนการสอน ถึงจะมีอุปสรรคก็สามารถแก้ไขเฉพาะหน้าได้ดี จรรยาบรรณที่พบมี 3 ด้าน คือ จรรยาบรรณต่อตนเอง

จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ และจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ สื่อการสอนที่ใช้ในการสอนพื้นฐานที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนทั่วไป พฤติกรรมพบว่า มีพฤติกรรมที่เอาใจใส่นักเรียนอย่างแท้จริง และมีการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าอย่างดี โดยพยายามทำให้ดีที่สุดถึงแม้จะมีอุปสรรคบางอย่าง เวลาที่นักเรียนมีข้อสงสัย ครูสามารถตอบคำถามของนักเรียนได้ สมรรถนะทางคณิตศาสตร์นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูใช้การอธิบายหรือการแสดงแทนเชิงคณิตศาสตร์เพื่ออธิบายปัญหาและอ่าน แปลความหมาย และทำความเข้าใจข้อความ คำถาม กิจกรรม สิ่งของ หรือ รูปภาพ เพื่อสร้างแบบจำลองของสถานการณ์นั้น

วงรอบที่ 2 การจัดการเรียนการสอนมีการเตรียมพร้อมในการสอน ปรึกษาครูพี่เลี้ยง และถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนได้เข้าใจ มีการวางแผนเนื้อหาการสอนให้เหมาะสม จัดกิจกรรมให้นักเรียนทำ ให้คะแนนหรือรางวัลให้นักเรียนที่ตอบคำถามได้ และให้คำแนะนำเมื่อนักเรียนทำกิจกรรม เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้มากขึ้น

จรรยาบรรณที่พบมี 4 ด้าน คือ จรรยาบรรณต่อตนเอง จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณต่อสังคม สื่อการสอนที่ใช้สอนพื้นฐานและสื่อเทคโนโลยี เช่น Power Point พฤติกรรม พบว่า ครูให้ความสนใจและใส่ใจกับนักเรียนทุกคนอย่างทั่วถึง ครูสามารถตอบคำถามสำหรับนักเรียนที่มีข้อสงสัย และเวลาที่มีนักเรียนตอบคำถามได้ หรือออกมาแสดงวิธีทำหน้าชั้นเรียนครูจะให้รางวัลหรือคะแนนพิเศษ สมรรถนะทางคณิตศาสตร์ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูระบุและอธิบายประเด็นทางคณิตศาสตร์ของสถานการณ์ปัญหาในโลกจริงรวมถึงการระบุตัวแปรที่สำคัญ และใช้ยุทธวิธีที่กำหนดให้เพื่อแสดงวิธีการแก้ปัญหาและบอกวิธีการแก้ปัญหา การแสดง และนำเสนอผลลัพธ์ตามลำดับขั้นตอน

วงรอบที่ 3 มีการจัดการเรียนรู้ที่ดีมีการปรึกษาครูพี่เลี้ยงและปรับการสอนให้เข้ากับผู้เรียน ทำให้สอนได้ดีทุกขั้นตอน และมีกิจกรรมกลุ่มและเกมที่ทำให้นักเรียนตื่นตัวและสนใจเรียน เป็นการฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วย ให้นักเรียนมีส่วนร่วมออกมาแนะนำเสนอหน้าชั้นเรียน สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี เสริมแรงโดยการให้คะแนนหรือของรางวัลให้นักเรียนที่ตอบคำถามได้ถูกต้อง

จรรยาบรรณที่พบมี 5 ด้าน คือ จรรยาบรรณต่อตนเอง จรรยาบรรณต่อวิชาชีพจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณต่อสังคม สื่อการสอนที่ใช้หลากหลายวิธี เช่น Power Point เกม Kahoot วงล้อสุ่มคำถาม กิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้น ที่ช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพและน่าสนใจสำหรับนักเรียน พฤติกรรมพบว่า ครูสนใจและใสใจนักเรียนได้ทั่วถึงและมีการให้คะแนนหรือรางวัลให้กับนักเรียนที่ตอบคำถามหรือนักเรียนที่ออกมาแสดงวิธีทำหน้าชั้นเรียน สมรรถนะทางคณิตศาสตร์ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเลือกใช้การอธิบายหรือการแสดงแทนเชิงคณิตศาสตร์เพื่ออธิบายปัญหาและจัดรู้อย่างง่ายหรือแยกย่อยสถานการณ์หรือปัญหาเพื่อให้สามารถวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ได้ ทั้งนี้เนื่องมาจากวงรอบที่ 1 นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีการเตรียมการจัดการเรียนการสอน และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีจรรยาบรรณต่อตนเอง มีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ มีเมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจนักเรียน จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน พฤติกรรมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นเช่นนี้เพราะได้มีการเตรียมแผนการสอนและ

สื่อการสอนจึงทำให้สามารถแก้ปัญหาได้ดี มีสติ รอบคอบ สมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นเช่นนี้ เพราะนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสามารถจัดกลุ่มนักเรียนตามระดับความสามารถทางคณิตศาสตร์ วงรอบที่ 2 นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีการปรึกษาครูพี่เลี้ยงในการเตรียมการจัดการเรียนการสอน และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีจรรยาบรรณต่อตนเอง มีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ มีเมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจนักเรียน จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จรรยาบรรณต่อสังคม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย พหุติกรรมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นเช่นนี้เพราะมีการเตรียมแผนการสอนและสื่อ การสอนจึงทำให้สามารถแก้ปัญหาได้ดี มีสติ รอบคอบ มีการเอาใจใส่นักเรียนได้อย่างทั่วถึง และมีกิจกรรมให้นักเรียนสนใจในการเรียนเพิ่มขึ้น สมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นเช่นนี้ เพราะนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสามารถจัดกลุ่มนักเรียนตามระดับความสามารถทางคณิตศาสตร์ เพื่อให้เข้าใจนักเรียนเป็นรายบุคคล และช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างตรงจุด ว่ามีความชอบความถนัดอะไร วงรอบที่ 3 นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีการปรึกษาครูพี่เลี้ยงในการเตรียมการจัดการเรียนการสอน และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีจรรยาบรรณต่อตนเอง มีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ รัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพ จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ มีเมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจนักเรียน จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จรรยาบรรณต่อสังคม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย พหุติกรรมของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นเช่นนี้เพราะมีการเตรียมแผนการสอน สื่อการสอน เตรียมเทคนิคและวิธีการที่หลากหลาย จึงทำให้สามารถแก้ปัญหาได้ดี มีสติ รอบคอบ มีการเอาใจใส่นักเรียนได้อย่างทั่วถึง และมีกิจกรรมให้นักเรียนสนใจในการเรียนเพิ่มขึ้น สมรรถนะทางคณิตศาสตร์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นเช่นนี้ เพราะนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจัดกลุ่มนักเรียนตามระดับความสามารถทางคณิตศาสตร์ เพื่อให้เข้าใจนักเรียนเป็นรายบุคคล และช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างตรงจุด ว่ามีความชอบ ความถนัดอะไรบ้าง ซึ่งมีประโยชน์ในการออกแบบการสอน เช่น การแบ่งกลุ่มทำงาน โดยไม่ให้เกิดกลุ่มเก่ง หรือกลุ่มอ่อน มาจับกลุ่มกันเอง เพราะถ้ามาจับกลุ่มกันเองแบบนี้ จะทำให้การเรียนรู้เกิดไม่เต็มที่ และการแบ่งกลุ่มแบบนี้เป็นการเรียนรู้ ซึ่งกันและกัน นำไปสู่การยอมรับความแตกต่าง และการร่วมมือ ช่วยเหลือกันในการทำงานให้สำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับ สุคนธ์ธำ ธรรมพุทฺธ (2552) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเชิงวิธีการที่เน้นกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเชิงวิธีการที่เน้นกระบวนการกลุ่มมีทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และทักษะการเชื่อมโยง และนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเชิงวิชาการที่เน้นกระบวนการกลุ่มมีผลการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในเกณฑ์ระดับดี Reyes and Stanic (1988) ยังกล่าวว่า ในด้านการเรียนการสอนในชั้นเรียน กระบวนการในชั้นเรียน และการดูแลเอาใจใส่

ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เจตคติของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เกี่ยวข้องกับเจตคติของผู้เรียน และยังสามารถส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนให้ดีขึ้นด้วย อีกทั้ง Dijk et al (2019) ยังกล่าวว่า ทักษะการจัดการชั้นเรียนของครูมีผลกระทบโดยตรงต่อแรงจูงใจในการเรียนรู้ของนักเรียนและมีผลกระทบทางอ้อมอย่างมีนัยสำคัญต่อคะแนนคณิตศาสตร์ของนักเรียนซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนในชั้นเรียนของครูที่มีการจัดการชั้นเรียนดีกว่ามีแรงจูงใจในการเรียนคณิตศาสตร์และคะแนนคณิตศาสตร์ที่สูงขึ้น ซึ่งเน้นการช่วยเหลือครู

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อเสนอแนะให้ผู้ให้นำผลการวิจัยไปใช้ตระหนักถึงการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และมีการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน แผนการสอน สื่อการสอน และปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู

2. ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อเสนอแนะให้ผู้ให้นำผลการวิจัยไปใช้ตระหนักในการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความสามารถทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนและนำไปสู่การพัฒนาทักษะและสมรรถนะทางคณิตศาสตร์

3. ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อเสนอแนะให้ผู้ให้นำผลการวิจัยไปใช้ตระหนักถึงความสามารถของนักเรียนโดยการส่งเสริมให้เด็กอ่อนมีสมรรถนะทางคณิตศาสตร์ในระดับที่สูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

2. ควรศึกษาการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้และการชี้แจงการทำกิจกรรมอย่างละเอียดเพื่อให้ นักเรียนลดการผิดพลาดปฏิบัติได้ถูกต้อง

3. ควรศึกษาการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความสามารถทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนและนำไปสู่การพัฒนาทักษะและสมรรถนะทางคณิตศาสตร์

เอกสารอ้างอิง

ชนาธิป พรกุล. (2554). *การสอนกระบวนการคิด: ทฤษฎีและการนำไปใช้* (พิมพ์ครั้งที่ 2). ทวีพริ้นท์.

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. (2559). *คู่มือรายวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ*

และ 2. ฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูวิทยาลัยการฝึกหัดครู. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

เรวณี ชัยเชาวรัตน์. (2558). *ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC)*.

9 *วิถีสร้างครูสู่ศิษย์* [เอกสารประมวลแนวคิดและแนวทางพัฒนาวิชาชีพครูสำหรับคณะทำงานโครงการพัฒนาระบบกลไกและแนวทางการหนุนเสริมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาผู้เรียน]. มปท.

- ศศิธร ชันติธรางกูร. (2551). การจัดการชั้นเรียนของครูมืออาชีพ. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*, 1(2), 1-19.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2566). *โครงการการจัดกิจกรรมส่งเสริมกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (Ethics in Professional Learning Community : E-PLC)*. สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- สุคนธ์ธำ ธรรมพุกโฮ. (2552). ผลการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเชิงวิธีการที่เน้นกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการสอนด้วยชุดการเรียนรู้การสอน 3 แบบ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อังสนา จันแดง. (2552). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาหลักการคณิตศาสตร์ สำหรับนักศึกษาภาควิชาคณิตศาสตร์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Abed, Sameer, Kasim and Othman. (2020). Predicting Effect Implementing the Jigsaw Strategy on the Academic Achievement of Students in Mathematics Classes. *International Electronic Journal of Mathematics Education*. 15(1), 1-7.
- Boy and Nancy. (1985). *Teaching Behaviours of Excellent Instructors at Miami Dade Community College. Ph.D. Dissertation*. The University of Texas at Austin. (Online). Available: <http://wwwlib.umi.com/dissertations/fulleiu/8609559>.
- Reyes and Stanic. (1988). Race, sex, socioeconomic status, and mathematics. *Journal for Research in Mathematics Education*, 19(1), 26-43.
- Tomic, Welko. (1989). Teaching Behavior and Student Learning Outcomes in Dutch Mathematics Classrooms. *Journal of Educational Research*, 82(6), 339-345.
- Dijk, Wilhelmina van, Nicholas A., Grasley-Boy, Nicolas. (2019). The relation between classroom management and mathematics achievement: A multilevel structural equation model. *International journal of Psychology in the Schools*, 56(7), 1173-1186.

การพัฒนาทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ของนักศึกษา
สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
The Development of Piano Practice Skills According to Dalcroze's Concept
of Music Education Students at the Music Education Department,
Faculty of Education, Buriram Rajabhat University

เอกชัย ธีรภักดิ์สิริ*

Akachai Teerapuksiri*

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Faculty of Education, Buriram Rajabhat University

*Corresponding author's e-mail: akachai.tp@bru.ac.th

วันที่รับบทความ (Received)

28 พฤษภาคม 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

29 สิงหาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

26 กันยายน 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบทักษะทางการปฏิบัติเปียโนก่อนและหลังเรียน 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน และ 3) ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติเปียโน โดยเป็นการวิจัยแบบผสม ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาที่รายวิชาปฏิบัติเปียโน 7 สาขาวิชาดนตรีศึกษา จำนวน 14 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.86 2) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก 3) แบบประเมินการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.84 4) แบบวัดทักษะทางการปฏิบัติเปียโน ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.84 และ 5) แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.90 และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา มีผลคะแนนการวัดทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา มีค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3) นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษามีความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติเปียโนโดยรวมอยู่ในระดับมากและรายด้าน ได้แก่ ด้านทักษะอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านแผนการจัดการเรียนรู้ ด้านเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมาก คุณค่าที่ได้จากงานวิจัยสามารถนำไปใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เพิ่มขึ้น

คำสำคัญ: การพัฒนาทักษะ, การปฏิบัติเปียโน, แนวคิดของ Dalcroze, นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา

ABSTRACT

The objectives of the study were 1) to compare piano practice skills before and after lessons, 2) to compare academic achievement before and after lessons, and 3) to study satisfaction with the learning arrangements for the piano practice course. It is a mixed research method that collected data from the sample group of 14 students in the Piano Practice 7, the subject of the Music Education Department using a simple random sampling method. The research tools included 1) an academic achievement test, which had a consistency index value of 0.86, 2) an in-depth interview form, 3) a classroom learning management assessment form, which had a consistency index value of 0.84, 4) a piano practice skills test which had a consistency index value of 0.84, and 5) a satisfaction assessment with learning management which had a consistency index value of 0.90. The statistics used in data analysis included basic statistics such as averages, standard deviations and percentages. The statistics used were t-tests. The results revealed that 1) students in the music education department had scores for measuring piano practice skills courses according to Dalcroz's concept after studying was significantly higher than before studying at the 0.05 level, 2) there was an average achievement score for piano practice skills according to Dalcroz's concept. After studying, which significantly higher than before at the 0.05 level, and 3) Music Education students were satisfied with the learning management of the piano practice course was at higher level, and each aspect; skills' level was at the highest level. They were learning management plans, content, and learning activities, learning media, benefits from learning management, measurement, and evaluation were at high level. The value obtained from research could be used to promote and develop students' increased academic achievement.

Keywords: Development Skills, Piano Practice, Dalcroze Concept, Music Education Students

บทนำ

การศึกษาถือเป็นหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญที่สามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่ประเทศได้ เพราะการศึกษาที่ดีจะเป็นการพัฒนาบุคคลในสังคมให้พัฒนาประเทศชาติต่อไป อนาคตของชาติขึ้นอยู่กับเด็กและเยาวชนที่จะเป็นผู้กำหนดความเป็นไปในหลาย ๆ ด้าน เพราะในโลกยุคใหม่ การแข่งขันขึ้นอยู่กับความรู้และความสามารถของคนในชาติ ในด้านของเศรษฐกิจที่จะต้องใช้ความรู้ความสามารถเป็นฐาน (Knowledge-based Economy) ดังนั้น สถาบันการศึกษาจึงจำเป็นที่จะต้อง

มีการปฏิรูปการเรียนรู้อย่างรวดเร็วที่สุด เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของเยาวชนให้สามารถคิดเป็น ทำเป็น มีทักษะในการจัดการ มีคุณธรรมและค่านิยมที่ดีงาม และรักในการแสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลา (นิชาพิชญ พละบุรี, 2562) นอกจากนั้น การจัดการศึกษาทางด้านดนตรีถือเป็นอีกหนึ่งสาขาวิชาที่กำลังได้รับการนิยมจากสังคมอย่างแพร่หลาย ซึ่งดนตรีถือเป็นศิลปะที่มีความน่าสนใจมาอย่างยาวนานจนถึงยุคปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงเป็นโลกแห่งเทคโนโลยี ซึ่งถือเป็นยุคของการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาในด้านต่าง ๆ รวมถึงการพัฒนาทางด้านดนตรีที่มีการพัฒนาอย่างมาก มีการทดลองเพื่อแสวงหาดนตรีในรูปแบบใหม่ ๆ การคิดค้นวิธีการจัดการเรียนการสอนดนตรีแบบใหม่ ๆ เพื่อสร้างสรรค์องค์ความรู้ให้มีความทันสมัยและมีความก้าวหน้าให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง (นันทพร ตรรกไพจิตร, 2559) ซึ่งทักษะทางการปฏิบัติเปียโนของดัลโครซ (Dalcroze) จึงถือเป็นทักษะที่พัฒนาขึ้นตอนจากง่ายมาหายากตามการพัฒนาการของผู้เรียน โดยการให้ความสำคัญกับระบบประสาททางด้านการฟัง การได้ยิน จังหวะ ระดับเสียง และความแตกต่างของเสียง โดยใช้กิจกรรมการสอนยูริธึมมิกส์ (Eurhythmics) การสอนของโซลเฟจ (Solfege) และการใช้กิจกรรมอิมโพรไวเซชัน (Improvisation) เป็นสื่อการสอนที่เกี่ยวข้องที่มีความเกี่ยวข้องกับจังหวะเพื่อทำให้การเคลื่อนไหวทางจังหวะที่ดี โดยการเคลื่อนไหวของดัลโครซ (Dalcroze) มีความเชื่อว่าการพัฒนาการฟังควบคู่กับการตอบสนองโดยการเคลื่อนไหวทางด้านการร่างกายจะช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาทางด้านดนตรีได้ ซึ่งมี 3 ลักษณะ คือ 1) การเคลื่อนไหวให้เข้ากับเวลา 2) การเคลื่อนไหวให้เข้ากับที่ว่าง และ 3) การเคลื่อนไหวที่ให้แรงที่เหมาะสม (เมธาวี นิยมสุข, 2562) สำหรับวิธีการสอนตามแนวคิด Dalcroze (Dalcroze Method) มีความสอดคล้องไปกับพัฒนาการของผู้เรียนในด้านทักษะการร้องเพลง และการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับพื้นฐานของดนตรีเพื่อส่งเสริมและพัฒนาไปสู่การเรียนรู้ดนตรีในขั้นต่อไป และในการเรียนการสอนยังมีความสนุกสนาน น่าสนใจ เพราะผู้เรียนจะสามารถแสดงออกทางร่างกายได้อย่างสร้างสรรค์ได้อีกด้วย (นิชาพิชญ พละบุรี, 2562) ดังนั้น กระบวนการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนจึงควรเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้กระบวนการทางปัญญาที่พัฒนานุเคราะห์อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีความสุข มีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเนื้อหาสาระตามความเหมาะสมของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม สาระการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน ทันสมัย เน้นกระบวนการคิด และสามารถส่งเสริมทักษะด้านการปฏิบัติจริงให้กับผู้เรียนได้เรียนรู้ตามสภาพจริง และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (เกษมสันต์ ทรายู, 2564) โดยการจัดการเรียนการสอนทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ของนักศึกษาศาสาวิชาดนตรีศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติ

ทางด้านดนตรี ส่งผลต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนทางด้านดนตรีอื่น ๆ อันส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีการปฏิบัติเปียโนเพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจที่ลึกซึ้งในเทคนิคการเล่นเปียโน โดยหลักการพื้นฐานของ Dalcroze มีกิจกรรมการสอนคือ ยูริธึมมิกส์ (Eurhythmics) ที่ใช้เป็นหัวใจในการพัฒนาทักษะผู้เรียนดนตรี

ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะการทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ถ้าผู้เรียนมีความเข้าใจทางด้านจังหวะของดนตรีที่ดีแล้วนั้น สามารถนำไปสู่การฝึกปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความเข้าใจการปฏิบัติเปียโนสามารถต่อยอดและนำไปประยุกต์ใช้กับการฝึกปฏิบัติเปียโนในที่ชั้นสูงขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

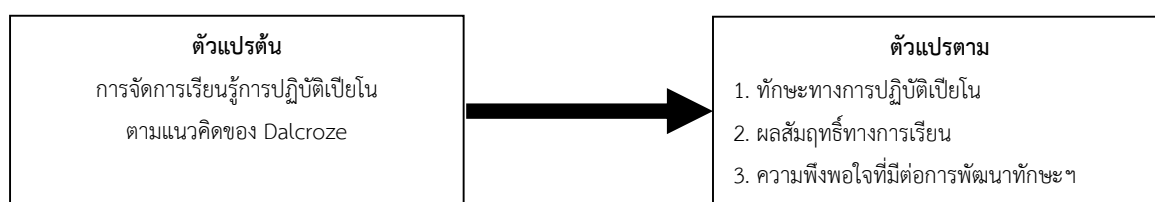
1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติเปียโนของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สมมติฐานการวิจัย

1. นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่ได้รับการพัฒนาทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze มีทักษะทางการปฏิบัติเปียโนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่ได้รับการพัฒนาทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่เรียนในรายวิชาปฏิบัติการเปียโน 1-7 จำนวน 30 คน (สำนักงานทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2565)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1.2.1) กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาที่รายวิชาปฏิบัติเปียโน 7 สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 14 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้มาจากนักศึกษาที่เรียนผ่านรายวิชาปฏิบัติการเปียโนครบทุกรายวิชาตั้งแต่ รายวิชาการปฏิบัติการเปียโน 1 ถึงรายวิชาการปฏิบัติการเปียโน ซึ่งเป็นผู้ที่ผ่านการปฏิบัติทักษะทางการปฏิบัติเปียโนครบทุกรายวิชา โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และ 1.2.2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำนวน 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและวิธีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติเปียโนก่อนเรียนและหลังเรียน ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้ 2.1) ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ วิธีการสร้างแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติเปียโน และทำการวิเคราะห์เนื้อหาหาทฤษฎีต้นตอและชุดการสอนเปียโนจากหนังสือ ตำรา งานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ 2.2) กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องการวัดให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์ของรายวิชา 2.3) สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติเปียโนให้ครอบคลุมจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ จำนวน 30 ข้อ โดยสร้างเป็นคำถามแบบปรนัย 4 ตัวเลือก มีคำตอบที่ถูกต้องข้อละ 1 ตัวเลือก โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อ หากตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน โดยแบบทดสอบ ประกอบด้วย เนื้อหา ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเปียโน ความเข้าใจเกี่ยวกับการเตรียมร่างกายก่อนเรียนเปียโน ความรู้เกี่ยวกับโน้ตดนตรีตะวันตก ยุคสมัยของบทเพลง และประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนเปียโน 2.4) ตรวจสอบแบบทดสอบ และนำเสนอต่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร สาขาวิชาดนตรีศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบอีกครั้ง 2.5) นำแบบทดสอบเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ ด้านวิชาดนตรีศึกษา จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล จำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา จากนั้นผู้วิจัยนำผลการวัดผลและประเมินผลของผู้เชี่ยวชาญ มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง 2.6) นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ดัชนี ความสอดคล้อง โดยใช้สูตรหาค่า IOC เลือกข้อสอบที่มีค่าตั้งแต่ 0.50-1.00 จึงถือว่าเป็นข้อสอบ ที่ใช้ได้ ถ้าค่า IOC น้อยกว่า 0.50 ถือว่าเป็นข้อสอบที่ใช้ไม่ได้ ถ้าข้อใดใช้ไม่ได้ผู้วิจัยจะตัดทิ้งไป จากการคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติ เปียโน พบว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติเปียโน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 2.7) นำแบบทดสอบที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองสอบ (Try-out) กับนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ แล้วนำมาตรวจให้คะแนน โดยให้ 1 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบถูก และให้ 0 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบ ผิดหรือไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือกในข้อเดียวกัน โดยกำหนดคุณลักษณะของแบบทดสอบ เพื่อประเมินตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้ 2.7.1) ค่าความยากง่ายรายข้อ (p) และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) โดยเลือกข้อที่มีความยากง่ายรายข้อ (p) ระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป และยังมีค่าเข้าใกล้ 1.00 แสดงว่าแบบทดสอบมีค่าอำนาจจำแนกดี (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) พบว่า แบบทดสอบประเมินความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนเกี่ยวกับความรู้เปียโน มีค่า ความยากง่ายรายข้อ (p) อยู่ระหว่าง 0.43-0.80 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) มีค่าตั้งแต่ 0.23 (แสดงให้เห็นว่าแบบทดสอบสามารถนำไปใช้ในการทดสอบเพื่อประเมินความรู้ก่อนเรียนและ หลังเรียนเกี่ยวกับความรู้เปียโนของผู้เรียนได้ และ 2.7.2) นำแบบทดสอบจำนวน 30 ข้อ มาวิเคราะห์ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ (r_{tt}) ทั้งฉบับ โดยวิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน โดยใช้สูตร KR-20 (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ พบว่า แบบทดสอบมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.95 หรือ 95% และ 2.10) จัดทำแบบทดสอบฉบับจริง จำนวน 30 ข้อ แล้วนำข้อสอบมา เป็นแบบทดสอบฉบับจริง โดยเน้นรูปแบบการพิมพ์ที่มีความถูกต้อง ประณีต และมีคำชี้แจงที่ละเอียด ชัดเจน

2. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

2.1) ผู้วิจัยวิเคราะห์คุณลักษณะที่ต้องการวัด ศึกษาแนวคิดทฤษฎีหลักการเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่พัฒนาหลักสูตรและ การจัดการเรียนรู้เปียโนหรือใช้กิจกรรมการสอนแบบใด 2.2) กำหนดความหมายหรือนิยาม คุณลักษณะ ซึ่งผู้วิจัยต้องการศึกษาสอบถามเรื่องข้อมูลและความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เปียโน ว่ามีวิธีการสอนและเทคนิคแบบใดบ้าง 2.3) จัดทำโครงร่างแบบสัมภาษณ์ โดยการตั้งประเด็นคำถาม ในการสัมภาษณ์เพื่อให้สอดคล้องกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อนำไปใช้ประกอบการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิด Dalcroze และ 2.4) นำแบบสัมภาษณ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาดนตรีศึกษา จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล จำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาที่จะสัมภาษณ์

3. แผนการจัดการเรียนรู้ทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิด Dalcroze ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้ 3.1) ศึกษาคำอธิบายรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางการปฏิบัติเปียโนจากตำรา เอกสาร บทความและงานวิจัยเกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาและกิจกรรมให้เหมาะสม 3.2) ศึกษาแบบแผนการจัดทำชุดการสอนของทีศนา แคมมณี (2558) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการทำแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze 3.3) กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และผลการเรียนรู้โดยจัดลำดับความสำคัญของผลการเรียนรู้ให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และจัดทำเกณฑ์การประเมินผลที่มีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดในการพัฒนาทักษะเปียโน 3.4) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะทางการปฏิบัติการสอนตามแนวคิดของ Dalcroze ประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อ และแหล่งเรียนรู้ วิธีการวัดและประเมินผลโดยผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาจากขั้นตอนหลักตามแนวคิดของ Dalcroze และข้อมูลจากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรดนตรีศึกษา (คณาภรณ์ รัศมีมารีย์, 2550) รวมทั้งหมด 5 แผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) หลักการสอนดนตรีตามแนวคิด Dalcroze 2) การฝึกทักษะจังหวะทางดนตรีตามแนวคิดของ Dalcroze 3) เทคนิคการฝึกการร้องโน้ตเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze 4) การฝึกคุณภาพของเสียงระดับเสียงในการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze และ 5) การตีความบทเพลงและการบรรเลงเพลงเปียโนตามแนวคิด Dalcroze 3.5) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมถูกต้องครอบคลุมเนื้อหาสาระการเรียนรู้ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้และพิจารณาตามแบบประเมินค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2553) โดยกำหนดให้มีระดับการประเมินเป็น 5 4 3 2 และ 1 คะแนน ซึ่งหมายถึงระดับดีมาก ดี ปานกลาง พอใช้ และต้องปรับปรุง ตามลำดับ ผลจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ยผลการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับดี ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 และ 3.6) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิด Dalcroze ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติจริง

4. แบบประเมินการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้ 4.1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน 4.2) กำหนดจุดประสงค์ของการประเมินตรวจสอบรูปแบบกระบวนการสอนการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze เพื่อประเมิน

ความเหมาะสมโดยพิจารณาแต่ละองค์ประกอบของหลักสูตร ได้แก่ แนวคิดหลักของรูปแบบการสอน วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอน โครงสร้างเนื้อหาของรูปแบบการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้และการวัดและประเมินผลและเอกสาร 4.3) จัดทำโครงร่างแบบประเมินการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนเพื่อประเมินรูปแบบกระบวนการสอนการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ซึ่งเป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยได้ทำการสร้างขึ้น โดยพิจารณาจากกระบวนการสอนการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze จำนวน 5 ด้าน ดังนี้ ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ด้านจัดการเรียนรู้ ด้านบุคลิกภาพ ด้านเจตคติต่อการเป็นครู และด้านผลการจัดการเรียนรู้ 4.4) นำแบบประเมินการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อประเมินความถูกต้อง เหมาะสมของรูปแบบการสอนและขอคำแนะนำเพิ่มเติมที่ต้องการให้ปรับปรุง โดยผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาดนตรีศึกษา จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล จำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา จากนั้นผู้วิจัยนำผลการวัดผลและประเมินผลของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) 4.5) นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้สูตรหาค่า IOC เลือกข้อสอบที่มีค่าตั้งแต่ 0.50-1.00 จึงถือว่าเป็นข้อสอบที่ใช้ได้ ถ้าค่า IOC น้อยกว่า 0.50 ถือว่าเป็นแบบประเมินที่ใช้ไม่ได้ ถ้าข้อใดใช้ไม่ได้ผู้วิจัยจะตัดทิ้งไป จากการคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมินการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน พบว่า แบบประเมินการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ความเหมาะสมของร่างหลักสูตรที่ยอมรับได้คือมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากขึ้นไปถ้าไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดผู้วิจัยจะขอความคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงแก้ไขตามผู้เชี่ยวชาญอีกครั้งหนึ่ง

5. แบบวัดทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

5.1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze 5.2) กำหนดเนื้อหาที่จะสอน และวัตถุประสงค์การสอนรายวิชาปฏิบัติเปียโน โดยศึกษาวิธีการพัฒนาทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze 4 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านการเคลื่อนไหว ทักษะด้านการอ่าน ทักษะด้านการเล่น และทักษะด้านการสร้างสรรค์ แล้วนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดเป็นเกณฑ์การประเมิน 5.3) สร้างแบบวัดทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินเป็นรูบริกสกอร์ (Rubrics Score) โดยกำหนดเกณฑ์ไว้ที่ร้อยละ 80 5.4) นำแบบวัดทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze นำเสนอต่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ 5.5) นำแบบวัดทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ที่สร้างขึ้นและผ่านการพิจารณาเบื้องต้นจากอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาดนตรีศึกษา จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญ

ด้านการวัดผลและประเมินผล จำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา จากนั้นผู้วิจัย นำผลการวัดผลและประเมินผลของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง พบว่า แบบวัดทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 5.6) นำแบบวัดทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดสอบ (Try-out) กับนักศึกษา สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ แล้วนำมาตรวจให้คะแนน โดยให้ 1 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบถูก และให้ 0 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือกในข้อเดียวกัน โดยกำหนดคุณลักษณะของแบบทดสอบเพื่อประเมินตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้ 5.6.1) ค่าความยากง่าย รายข้อ (p) และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) โดยเลือกข้อที่มีความยากง่ายรายข้อ (p) ระหว่าง 0.20 - 0.80 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ตั้งแต่ 0.20 และยังมีค่าเข้าใกล้ 1.00 แสดงว่าแบบวัดทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze มีค่าอำนาจจำแนกดี (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) พบว่า แบบวัดทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze มีค่าความยากง่าย รายข้อ (p) อยู่ระหว่าง 0.50-0.77 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) มีค่าตั้งแต่ 0.23 แสดงให้เห็นว่าแบบวัดทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze สามารถนำไปใช้ในการวัดทักษะเพื่อประเมินทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ของผู้เรียนได้ 5.6.2) นำแบบวัดทักษะทางการปฏิบัติเปียโน จำนวน 10 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ (r_{tt}) ทั้งฉบับ โดยวิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson: KR) ใช้สูตร KR-20 (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ พบว่า แบบวัดทักษะทางการปฏิบัติเปียโนมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.85 หรือ 85% 5.7) จัดทำแบบวัดทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ฉบับจริง จำนวน 10 ข้อ แล้วนำมาเป็นแบบวัดทักษะฉบับจริง โดยเน้นรูปแบบการพิมพ์ที่มีความถูกต้อง ประณีต และมีคำชี้แจงที่ละเอียดชัดเจน

6. แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติเปียโน ผู้วิจัย ดำเนินการ ดังนี้ 6.1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติเปียโนตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) จากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 6.2) กำหนดเนื้อหาที่ต้องการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติเปียโน 6.3) สร้างข้อคำถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติเปียโนตามกรอบเนื้อหาที่กำหนด ซึ่งแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยครอบคลุมเนื้อหา 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert, 1967) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ได้ข้อคำถามทั้งหมด 23 ข้อ โดยใช้วิธีการประมวลผลทางหลักสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard

Deviation) การนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับบรรยายและสรุปผลการวิจัย แล้วนำคะแนนไปหาค่าเฉลี่ย 6.4) วิเคราะห์ความสอดคล้องของเนื้อหาโดยใช้สูตรการหาค่า IOC เพื่อประเมินความเที่ยงตรงของแบบประเมินความพึงพอใจ เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 ซึ่งเป็นข้อคำถามที่อยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ 6.5) นำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติเปียโนที่ผ่านการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแบบประเมินความพึงพอใจกับพฤติกรรมที่แสดงความพึงพอใจได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 จำนวน 23 ข้อ ไปทดลอง (Try-out) กับนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา จำนวน 30 คน 6.6) นำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติเปียโนไปหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) กับนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกดนตรีตะวันตก ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 7 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 6.6.1) นำแบบประเมินไปหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Discriminant Power) โดยใช้เทคนิค Item - total Correlation ซึ่งความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติเปียโน มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.708-0.986 ซึ่งสอดคล้องกับ Rovinelli and Hambleton (1977) แสดงให้เห็นว่าค่าอำนาจจำแนกมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ถือว่ารายข้อของแบบประเมินมีความสอดคล้องกันระหว่างรายข้อของแบบประเมินกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด และ 6.6.2) นำแบบประเมินไปหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติเปียโน มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ระหว่าง 0.722-0.917 ซึ่งสอดคล้องกับ Hair et al. (2006) แสดงให้เห็นว่าค่า Alpha มากกว่า 0.7 เป็นค่าที่ยอมรับได้ สามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้ และ 6.7) จัดทำแบบประเมินฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างและทำการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลต่อไป ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์คะแนนผ่านการประเมินโดยมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้ 4.1) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติเปียโนไปดำเนินการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อประเมินทักษะและความรู้ก่อนการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ 4.2) จัดทำแบบสัมภาษณ์เพื่อจะดำเนินการสัมภาษณ์โดยวิธีการเจาะลึก (In Depth Interview) แบบตัวต่อตัวจำนวน 1 ครั้ง โดยครั้งแรกสัมภาษณ์ช่วงในช่วงเดือน มกราคม 2566-มีนาคม 2566 กับอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อนำมาสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ 4.3) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะทางการปฏิบัติการสอนตามแนวคิด Dalcroze ที่ได้ปรับปรุงมาจากขั้นตอนหลักตามแนวคิดของ Dalcroze และข้อมูลจากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรดนตรีศึกษา รวมทั้งหมด 5 แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 20 ชั่วโมง ไปใช้ใน

การจัดการเรียนการสอน 4.4) ดำเนินการประเมินการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนเพื่อประเมินรูปแบบกระบวนการสอนการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze 4.5) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาปฏิบัติเปียโนไปดำเนินการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อประเมินทักษะและความรู้หลังการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ และ 4.6) ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติเปียโน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา ก่อนเรียนและหลังเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติเปียโน โดยการทดสอบค่าที (t-test Dependent Sample)

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษาก่อนเรียนและหลังเรียนการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze โดยการทดสอบค่าที (t-test Dependent Sample)

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติเปียโนของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ผลการพัฒนา ทักษะ	N	คะแนน เต็ม	$\bar{X}$	S.D.	df	t	Sig.
ก่อนเรียน	14	50	24.00	1.88	13	29.718*	0.000
หลังเรียน	14	50	41.86	1.51			

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 1 พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มีผลคะแนนการวัดทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า กิจกรรมการพัฒนาทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ที่ผู้วิจัยจัดกิจกรรมทำให้นักศึกษา มีทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze สูงขึ้น

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชาการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	df	t	Sig.
ก่อนเรียน	14	30	6.43	1.79	13	34.505*	0.000
หลังเรียน	14	30	25.71	1.27			

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 2 พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มีค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียน มีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียน คือ ค่าเฉลี่ยหลังเรียนมีค่าเท่ากับ 25.71 ค่าเฉลี่ยก่อนเรียนมีค่าเท่ากับ 6.43 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่ากิจกรรมทางดนตรีตามแนวคิดของ Dalcroze ที่ผู้วิจัยจัดกิจกรรมทำให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติเปียโนของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มีความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติเปียโน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.63 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านทักษะมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.51 ด้านแผนการจัดการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57 ด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.62 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57 ด้านสื่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.63 ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65 และด้านการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.85 ตามลำดับ

อภิปรายผล และสรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการเปรียบเทียบทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มีผลคะแนนการวัดทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 1 ทั้งนี้เนื่องจากการฝึกปฏิบัติทางดนตรีของผู้เรียนอาจารย์ผู้สอนได้คิดค้นวิธีการเพื่อให้นักเรียนฟังท่วงทำนองก่อน แล้วลงมือฝึกปฏิบัติพร้อมกันไปอย่างช้า ๆ เพื่อให้เกิดความคุ้นเคย โดยผู้สอนคอยควบคุมจังหวะและทำนองให้ และเน้นย้ำให้ผู้เรียนนำไปฝึกปฏิบัติในเวลาว่างเพื่อให้เกิดความชำนาญมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของปริยัติ นามสง่า และคณะ (2562) ที่พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของผู้เรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของเมธาวิ นิยมสุข (2562) ที่พบว่า ทักษะการปฏิบัติทางดนตรีของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีตามแนวคิดของดาลโครซสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2. ผลการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มีค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิดของ Dalcroze หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการพัฒนาทักษะการปฏิบัติเปียโนอาจารย์ผู้สอนมีการยึดหลักการเรียนการสอนตามแนวคิด ทฤษฎีการสอนดนตรีที่สำคัญในหลักการของดาลโครซเพื่อนำมาใช้พัฒนาทักษะให้กับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีระพัฒน์ เทาเทา และคณะ (2564) ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนระดับชั้น ม.4/9 โรงเรียนสรรพวิทยาคม จำนวน 18 คน มีค่าเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 38.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 18.87 การทดสอบค่าทีเท่ากับ 3.76 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนด้วยเปียโนจำลองสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 70 สอดคล้องกับงานวิจัยของเกษมสันต์ ตราชู (2564) ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ทักษะทางดนตรีตามแนวคิดของดาลโครซ สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 ค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 33.96 สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธาวิ นิยมสุข (2562) ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาดนตรีตามแนวคิดของดาลโครซสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติเปียโนของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาดนตรี

ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มีความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชา ปฏิบัติเปียโน โดยรวมอยู่ในระดับมากและเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านทักษะอยู่ในระดับมากที่สุด และ ด้านแผนการจัดการเรียนรู้ ด้านเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะกิจกรรมการเรียนรู้มีกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้เน้นการฝึกทักษะ ผู้เรียนได้ลงมือ ในการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ผู้เรียนจึงเกิดความภาคภูมิใจและมีความพึงพอใจในการทำ กิจกรรมทางดนตรี สอดคล้องกับงานวิจัยของชินวัตร อ่อนส่น (2566) ที่พบว่า ความพึงพอใจต่อ กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดาลโครซ และการจัดการเรียนการสอนในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.94 และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานเท่ากับ 0.11 สอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธาวิ นิยมสุข (2562) ที่พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสากล ตามแนวคิดของดาลโครซอยู่ในระดับมากและสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุธีระ เดชคำภู (2560) ที่พบว่า ระดับความพึงพอใจต่อการเรียน วิชาดนตรีโดยใช้ชุดกิจกรรม เรื่อง การพัฒนาทักษะการปฏิบัติเปียโนและคีย์บอร์ดภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.41) ความพึงพอใจระดับมากที่สุดคือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ (ค่าเฉลี่ย 4.67) รองลงมา ด้านครูผู้สอน (ค่าเฉลี่ย 4.53) และสุดท้ายอยู่ในระดับมากคือ ด้านสื่อการสอนของ ชุดกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 4.40)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า กิจกรรมการพัฒนาทักษะทางการปฏิบัติเปียโนตามแนวคิด ของ Dalcroze ทำให้นักศึกษามีทักษะทางการปฏิบัติเปียโนสูงขึ้น ดังนั้น อาจารย์ผู้สอนควรมีการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นการผสมผสานทักษะทางดนตรีกับรายวิชาอื่น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีผลการที่ดีขึ้น

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า การวัดและประเมินผลตรงกับลักษณะของกระบวนการจัด การเรียนการสอนและหน่วยการเรียนรู้มีผลการประเมินค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น อาจารย์ผู้สอนควรมี การนำเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับกระบวนการจัดการเรียน การสอนเพื่อให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนแต่ละหน่วยการเรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำทฤษฎีการสอนของคนอื่น ๆ เช่น หลักการสอนของออร์ฟ (Carl orff) หลักการสอนของโคดาไล (Zoltan Kodaly) นำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาดนตรีทดลองหา ประสิทธิภาพ และการเปรียบเทียบ วิธีการสอนดนตรีแต่ละวิธี

2.2 ควรวิจัยเปรียบเทียบการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของ Dalcroze กับแนวคิด การสอนดนตรีในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อให้เห็นความแตกต่างและเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- เกษมสันต์ トラชู. (2564). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะทางดนตรีตามแนวคิดของดัลโครซ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. [วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- คณาภรณ์ รัชมีมารีย์. (2550). ชุดการเรียนการสอนสื่อเพื่อการเรียนรู้. สานิตปทุมวัน.
- ชินวัตร อ่อนสุน. (2566). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของดัลโครซเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตไม่ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ทิตนา แคมมณี. (2558). ศาสตร์การสอน (พิมพ์ครั้งที่ 19). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีระพัฒน์ เทาหา, ธีรสิทธิ์ กันยารอง และมุกิตา นาคเมือง. (2564). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การปฏิบัติเครื่องดนตรีเปียโนโดยใช้เปียโนจำลองชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/9 โรงเรียนสรรพวิทยาคม. [เอกสารนำเสนอ]. การประชุมวิชาการระดับชาติสำหรับนักศึกษา ครั้งที่ 1 วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2564 หน้า 266 - 271. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- นันทพร ตรรกไพจิตร. (2559). การสร้างชุดการสอนเรื่องคอร์ตรายวิชาเปียโนขั้นต้น กรณีศึกษา : โรงเรียนบ้านดนตรีลำปาง จังหวัดลำปาง. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยพายัพ.
- นิชาพิชญ พละบุรี. (2562). การพัฒนาสื่อการสอนร้องเพลงตามแนวคิดดัลโครซ (Dalcroze Method) สำหรับเด็กปฐมวัย. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตไม่ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9). สุวีริยาสาส์น.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2553). สถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 5). จามจุรีโปรดักท์.
- ปรียัติ นามสง่า, พงษ์พิทยา สัพโส และ พิทยวัฒน์ พันธะศรี. (2562). การพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้เปียโนสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. ว.มรภ, 13(3), 127-138.
- เมธาวิ นิยมสุข. (2562). การจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสากลตามแนวคิดของดัลโครซเพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติทางดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สำนักงานทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. (2565, 14 กันยายน). รายชื่อนักศึกษาคณะครุศาสตร์. <https://oapr.bru.ac.th>.

สุธีระ เดชคำภู. (2560). *การพัฒนาทักษะการปฏิบัติเปียโนและคีย์บอร์ดโดยใช้ชุดกิจกรรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจไม่ตีพิมพ์].

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

Hair, J., Black, W., Babin, B., Anderson, R., & Tatham, R. (2006). *Multivariate Data Analysis* (6thed.). Pearson Prentice.

Likert, R. (1967). *The Human Organization: Its Management and Value*. McGraw-Hill.

Rovinelli, R.J. & R.K. Hambleton. (1977). On the Use of Content Specialists in the Assessment of Criterion-referenced Test Item Validity, *Journal of Educational Research*, 49-60.

คำแนะนำในการเตรียมบทความเพื่อลงตีพิมพ์ใน วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นโยบายการพิจารณากลั่นกรองบทความ (Editorial Policy)

วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ออกปีละ 4 ฉบับ เริ่ม ฉบับที่ 1 ปีที่ 13 พ.ศ. 2566 เป็นต้นไป (ฉบับที่ 1 ประจำเดือน มกราคม - มีนาคม ฉบับที่ 2 ประจำเดือน เมษายน - มิถุนายน ฉบับที่ 3 ประจำเดือน กรกฎาคม - กันยายน และฉบับที่ 4 ประจำเดือน ตุลาคม - ธันวาคม) รับผิดชอบบทความครอบคลุมในด้านบริหารธุรกิจ การท่องเที่ยว เศรษฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ภาษาศาสตร์ นิเทศศาสตร์ และนิติศาสตร์

บทความที่จะได้รับการพิจารณาลงตีพิมพ์จะต้องผ่านการพิจารณาจากกองบรรณาธิการ และผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้องเพื่อประเมินคุณภาพของบทความว่าอยู่ในระดับที่เหมาะสมที่จะลงตีพิมพ์หรือไม่ บทความแต่ละเรื่องจะได้รับการประเมินคุณภาพทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 3 ท่าน โดยกระบวนการพิจารณากลั่นกรองนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิจะไม่สามารถทราบข้อมูลของผู้ส่งบทความ (Double-Blind Process) และบทความที่จะลงตีพิมพ์ในวารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จะต้องเป็นบทความที่ไม่เคยได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารอื่น ๆ การละเมิดลิขสิทธิ์เป็นความรับผิดชอบของผู้ส่งบทความโดยตรง

ข้อตกลงของวารสาร

ผู้เขียนจะต้องชำระเงินค่าดำเนินการพิจารณาคำขอตีพิมพ์วารสาร บทความภาษาไทย และบทความภาษาอังกฤษ จำนวน 4,000 บาท

ประเภทของผลงานวิชาการที่รับลงตีพิมพ์ในวารสาร

ผู้ส่งบทความควรตรวจสอบความถูกต้องของการพิมพ์ต้นฉบับ เช่น ตัวสะกด วรรคตอน และความเหมาะสม ความสละสลวยในการใช้ภาษา รวมทั้งควรกำหนดประเภทของบทความให้ชัดเจนว่าเป็นบทความวิชาการหรือบทความวิจัย องค์ประกอบของบทความทั้ง 2 ประเภท ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. บทความวิจัย (Research article) ประกอบด้วย บทนำ วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย (ถ้ามี) แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิธีการดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย อภิปรายผล และสรุปผลการวิจัย ข้อเสนอแนะ และเอกสารอ้างอิง มีเนื้อหาความยาว 8-15 หน้ากระดาษ A4 รวมบทคัดย่อภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และเอกสารอ้างอิง ประกอบด้วย

1) ชื่อเรื่อง (Title) ไม่ควรใช้ชื่อเรื่องที่ยาวเกินไป ควรมีความกระชับ ชัดเจน และครอบคลุมเนื้อหาสำคัญ (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)

2) ชื่อผู้ประพันธ์ (Author (s)) ระบุชื่อ และนามสกุลของผู้เขียนทุกคน (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) (ไม่ต้องใส่ชื่อตำแหน่งหน้าชื่อ) พร้อมระบุหน่วยงานที่สังกัด รวมทั้งอีเมลและหมายเลขโทรศัพท์ของผู้ประพันธ์อันดับแรก (First author) หรือ ผู้ประพันธ์บรรณกิจ (Corresponding author) ที่สามารถติดต่อได้

3) บทคัดย่อ (Abstract) บทคัดย่อต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยบทคัดย่อควรจะระบุจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์โดยย่อของงานวิจัย ขอบเขตของงานวิจัยและผลวิจัยหลักและมีจำนวนคำไม่เกิน 300-350 คำ และไม่ควรมีการอ้างอิงถึงเอกสารการอ้างอิง

4) คำสำคัญ (Keywords) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ มีความยาวไม่เกิน 3-5 คำ

5) เนื้อหา (Contents) ประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้

5.1 บทนำ เป็นส่วนที่นำเสนอความสำคัญของปัญหาที่ทำวิจัย เขียนให้กระชับและเข้าใจง่าย

5.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย เขียนเป็นความเรียงต่อเนื่องในย่อหน้าเดียว โดยแยกประเด็นการศึกษาให้ชัดเจนด้วยภาษาที่สั้นและกระชับ

5.3 สมมติฐานของการวิจัย (ถ้ามี)

5.4 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เนื้อหาสำคัญ กระชับเข้าใจง่าย

5.5 วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย รูปแบบการวิจัย ประชากรและตัวอย่าง (ระบุสูตรคำนวณขนาดตัวอย่าง) วิธีการสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้และวิธีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

5.6 ผลการวิจัย นำเสนอผลเป็นลำดับจากข้อมูลทั่วไปจนถึงข้อมูลเฉพาะเรื่อง โดยมุ่งเน้นการตอบคำถามตามวัตถุประสงค์การวิจัยเป็นหลัก อธิบายให้กระชับอาจควบคู่กับการใช้ตาราง กราฟ หรือภาพประกอบ

5.7 อภิปรายผล และสรุปผลการวิจัย อภิปรายเพื่อให้คล้ายตามถึงความสัมพันธ์ หรือหลักการที่มาจากผล สนับสนุนหรือคัดค้านทฤษฎีที่มีผู้เคยนำเสนอ เปรียบเทียบผลการวิจัยและตีความหมายของผู้อื่น เน้นถึงปัญหาหรือข้อโต้แย้งในสาระสำคัญของเรื่อง ให้เขียนแยกย่อหน้าตามประเด็นที่อภิปราย

5.8 ข้อเสนอแนะ เป็นการเสนอผลที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริงในภาพรวมหรือเฉพาะกลุ่ม หรือเป็นข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในอนาคต

5.9 เอกสารอ้างอิง

2. บทความวิชาการ (Article) เป็นการนำเสนอเรื่องทางวิชาการที่อยู่ในความสนใจของบุคคลทั่วไป ในปัจจุบัน หัวข้อและเนื้อหาควรชี้ประเด็นที่ต้องการนำเสนออย่างสมบูรณ์ และมีลำดับเนื้อหาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ชัดเจน รวมถึงมีการใช้ทฤษฎีวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ ตามหลักวิชาการ โดยมีการสรุปประเด็นอาจเป็นการนำความรู้ กรอบแนวคิดและทฤษฎีจากแหล่งต่าง ๆ มาสังเคราะห์ โดยที่ผู้เขียน

สามารถให้ทัศนะทางวิชาการผ่านมุมมองของตนเองได้อย่างเด่นชัด และเกิดประโยชน์แก่ผู้อ่าน มีเนื้อหาความยาวไม่เกิน 8-15 หน้ากระดาษ A4 ประกอบด้วย

1. ชื่อเรื่อง
2. บทคัดย่อ/ABSTRACT
3. คำสำคัญ/Keywords
4. บทนำ/ส่วนนำ
5. เนื้อหาสาระ
6. บทสรุป
7. เอกสารอ้างอิง

รายละเอียดการเตรียมบทความเพื่อส่งตีพิมพ์

1. การพิมพ์ จัดพิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft Word กระดาษขนาด A4 พิมพ์แบบแนวตั้ง (Portrait) คอลัมน์เดียว ใส่หมายเลขหน้าทุกหน้าที่ด้านขวากลางของกระดาษ
2. เค้าโครงหน้ากระดาษ กำหนดขอบกระดาษทั้ง 4 ด้าน เท่ากับ 2.54 เซนติเมตร หัวกระดาษและท้ายกระดาษขนาด 2.54 เซนติเมตร
3. ตัวอักษร (Font) ให้ใช้ตัวอักษร Th Sarabun New ประกอบด้วย
 - ชื่อเรื่อง (Title)
 - ขนาด 18 point แบบหนาและกึ่งกลางหน้ากระดาษ ภาษาอังกฤษใช้ตัวอักษรพิมพ์ใหญ่ตัวแรกของทุกคำ ยกเว้นคำบุพบทใช้ตัวอักษรพิมพ์เล็ก
 - ชื่อผู้เขียน (ทุกคน)
 - ชื่อผู้เขียน ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ขนาด 14 point, กำหนดตรงกลาง, ตัวธรรมดา
 - ชื่อหน่วยงานของผู้เขียน ภาษาไทย ขนาด 14 point, กำหนดตรงกลาง, ตัวธรรมดา
 - อีเมลสำหรับผู้ประพันธ์บรรณกิจ ขนาด 14 point, กำหนดตรงกลาง, ตัวธรรมดา
 - บทคัดย่อ
 - ชื่อ บทคัดย่อ และ ABSTRACT ขนาด 16 point, กำหนดชิดซ้าย, ตัวหนา
 - ข้อความบทคัดย่อภาษาไทย ขนาด 16 point, กำหนดชิดขอบซ้ายและขวา (Thai Distributed), ตัวธรรมดา ไม่พิมพ์แยกคำ การเว้นวรรคให้เว้นระยะ 1 ตัวอักษร
 - ข้อความบทคัดย่อภาษาอังกฤษ ขนาด 16 point, กำหนดชิดขอบซ้ายและขวา (Thai Distributed), ตัวธรรมดา ไม่พิมพ์แยกคำ การเว้นวรรคให้เว้นระยะ 1 ตัวอักษร
 - ข้อความบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 300-350 คำ
 - ย่อหน้าแรกให้เว้นระยะ 1.5 เซนติเมตร

- คำสำคัญ

- ให้พิมพ์ “คำสำคัญ” ต่อจากส่วนของบทคัดย่อ ขนาด 16 point, กำหนดขีดซ้าย, ตัวหนา ส่วนข้อความของคำสำคัญ ขนาด 16 point, ตัวธรรมดา ระหว่างคำให้คั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค “ , ”

- Keywords

- ให้พิมพ์ “Keywords” ต่อจากส่วนของบทคัดย่อ และ ABSTRACT ขนาด 16 point, กำหนดขีดซ้าย, ตัวหนา ส่วนข้อความของคำสำคัญ ขนาด 16 point, ตัวธรรมดา อักษรตัวแรกเป็นตัวพิมพ์ใหญ่ ระหว่างคำให้คั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค “ , ”

- รายละเอียดบทความ

- หัวข้อใหญ่ (ไม่มีลำดับเลข) ขนาด 16 point, กำหนดขีดซ้าย, ตัวหนา

- หัวข้อรอง ขนาด 16 point, กำหนดขีดซ้าย, ตัวหนา

- เนื้อเรื่อง ขนาด 16 point, กำหนดขีดขอบซ้ายและขวา (Thai Distributed), ตัวธรรมดา ไม่พิมพ์แยกคำ การเว้นวรรคให้เว้นระยะ 1 ตัวอักษร

- ย่อหน้าแรกให้เว้นระยะ 1.5 เซนติเมตร หากมีย่อหน้าที่ย่อลงไปอีก ให้เว้นระยะเพิ่มออกไปอีก 0.5 เซนติเมตรไปเรื่อย ๆ และเพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการพิมพ์ให้ดำเนินการจัดระบบการพิมพ์

4. การเขียนตาราง ให้วางตารางใกล้ตำแหน่งที่อ้างถึงในเนื้อหา โดยลำดับเลขของตาราง (ตัวหนา) และชื่อตาราง (ตัวธรรมดา) ไว้เหนือตารางและขีดซ้าย เช่น ตารางที่ 1 และระบุแหล่งที่มา: ไว้ใต้ตาราง

5. ภาพประกอบ ให้วางภาพประกอบใกล้ตำแหน่งที่อ้างถึงในเนื้อหา โดยลำดับเลขของภาพ (ตัวหนา) และพิมพ์ชื่อภาพ (ตัวธรรมดา) เช่น ภาพที่ 1 ... ไว้ใต้ภาพและตรงกลาง และระบุแหล่งที่มา ที่มา: ...

รูปแบบเอกสารอ้างอิง (References)

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความพยายามที่จะพัฒนาคุณภาพวารสารสู่มาตรฐานสากล โดยมีเป้าหมายให้วารสารคงอยู่ในฐานข้อมูล TCI เพื่อให้วารสารได้มีโอกาสเข้าถึงผู้อ่าน และยกระดับความเป็นสากลของวารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนั้นกองบรรณาธิการวารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงกำหนดรูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิง ดังนี้ การเรียงลำดับเอกสารอ้างอิง **กรณี** เอกสารอ้างอิงที่แปลเป็นภาษาไทยให้ยึดตัวอักษรในการเรียงลำดับและตามด้วยเอกสารอ้างอิงเป็นภาษาอังกฤษ

1. ข้อกำหนดในการเขียนเอกสารอ้างอิง มีดังนี้

1.1 รูปแบบการอ้างอิงประยุกต์จากรูปแบบ APA Style, 7th edition

1.2 จำนวนบทความที่นำมาอ้างอิงต้องไม่เกิน 20 บทความ แต่ละบทความไม่ควรมีอายุเกิน 5 ปี (แต่หากเป็นบทความที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีซึ่งมีอายุมากกว่า 10 ปี อนุโลมให้นำมาใช้อ้างอิงได้)

2. วิธีการอ้างอิงในเนื้อหา (In-text citation) ให้ใช้นาม-ปี โดยกำหนดดังนี้

2.1 กรณีผู้แต่ง 1-2 คน ให้กำหนด (ชื่อ1/สกุล1 and หรือ & ชื่อ2/สกุล2./ปีที่พิมพ์)

เช่น (Robbins & Coulter, 2009) หรือ Wegener & Petty (1994).....

.....(อภิรัฐ ตั้งกระจ่าง, บัณฑิต ผังนรินทร์, และ ต่อศักดิ์ ซอแก้ว, 2546)....

2.2 กรณีผู้แต่ง 3 คนขึ้นไป ให้กำหนดดังนี้ (ชื่อคนที่ 1 et al./ปีที่พิมพ์)

เช่น(Hill et al., 2005) หรือ Jones et al. (2004).....

.....(พระศิลาศักดิ์ สุเมธ และคณะ, 2565)....

2.3 การอ้างอิงจากข้อมูลจากแหล่งข้อมูลระดับทุติยภูมิ

งานของผู้เขียน (1) ถูกอ้างอิงในงานของผู้เขียน (2) (ชื่อ1/สกุล1/(ปี,/อ้างอิงใน/ชื่อ2/สกุล2,/ปี).....)

เช่น Thompson (2004, as cited in Siddiqui, 2013)

.....สุวัจน์ ธีรุต (2560, อ้างถึงใน ธนบวร สิริคุณากรกุล 2563)

2.4 การอ้างอิงจากบทสัมภาษณ์

ชื่อผู้สัมภาษณ์/สกุลผู้สัมภาษณ์/(การสื่อสารส่วนบุคคล,/วัน/เดือน/ ปี)

เช่น กัลยา วานิชบัญชา(การสื่อสารส่วนบุคคล, 1 ตุลาคม 2562)

2.5 การอ้างอิงราชกิจจานุเบกษา

การอ้างอิงราชกิจจานุเบกษาทำข้อความในเนื้อหานั้น ให้ใช้ชื่อกฎหมายและตามด้วยปี

เช่น (พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562, 2562)

รูปแบบการอ้างอิงส่วนท้ายบทความ

1. หนังสือ

รูปแบบ	ชื่อ/สกุล./ (ปีที่พิมพ์)/ชื่อหนังสือ/(ครั้งที่พิมพ์)/สำนักพิมพ์.
ผู้แต่ง 1 คน	จินตนา บุญบงการ. (2554). <i>จริยธรรมทางธุรกิจ</i> (พิมพ์ครั้งที่ 14). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ผู้แต่ง 2 คน	นราศรี ไวนิชกุล และ ชุศักดิ์ อุดมศรี. (2537). <i>ระเบียบวิธีวิจัยธุรกิจ</i> (พิมพ์ครั้งที่ 5). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ผู้แต่ง 3 - 20 คน ใส่ชื่อทุกคน	สุภมาส อังสุโชติ ¹ , สมถวิล วิจิตรวรรณ ² , รัชนิกุล ภิญโญภาณุวัฒน์ ³ , มารวย วิชาญยุทธนากุล ⁴ , รัชมี อิสลาม ⁵ , ยุทธ ไกยวรรณ ⁶ , กัลยา วานิชบัญชา ⁷ , ธนบวรสิริ คุณากรกุล ⁸ , ณิชศาสตร์ ปัญญาณะ ⁹ , และ ผกามาศ เชื้อประดิษฐ์ ¹⁰ . (2562). <i>สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยเชิงสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์: เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL</i> (พิมพ์ครั้งที่ 4). เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.

รูปแบบ	ชื่อ/สกุล./(ปีที่พิมพ์)./ชื่อหนังสือ/(ครั้งที่พิมพ์)./สำนักพิมพ์.
ผู้แต่ง 21 คน ขึ้นไป ใส่ชื่อคนที่ 1-19 และคนสุดท้าย	สุภมาส อังศุโชติ ¹ , สมถวิล วิจิตรวรรณ ² , รัชนิกุล ภิญโญภาณุวัฒน์ ³ , มารวย วิชาญยุทธนากุล ⁴ , รัชมี อิสลาม ⁵ , ยุทธ ไกยวรรณ ⁶ , กัลยา วาณิชบัญชา ⁷ , ธนบวร สิริคุณากรกุล ⁸ , ญัฐศาสตร์ ปัญญานะ ⁹ ,... ผกามาศ เชื้อประดิษฐ์ ¹⁹ , และ ศิริรัตน์ พิกุล ^{คนสุดท้าย} . (2552). <i>ระบบสารสนเทศทางการจัดการ</i> . มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
ผู้แต่งเป็นสถาบัน	สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ. (2553). <i>แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบ</i> <i>พ.ศ.2550-2554</i> . วิ.เจ. พรินต์ติ้ง.
หนังสือแปล	กรอฟ, ทอด และ โจนส์, โทมัส. (2554). <i>Introduction to Knowledge</i> <i>Management: KM in Business</i> [การจัดการความรู้เบื้องต้น]. โอกรูปเพรส.

2. บทความ

บทความในหนังสือ	
รูปแบบ	ชื่อ/สกุล./(ปีพิมพ์)./ชื่อบทหรือชื่อบทความ./ใน/ชื่อบรรณาธิการ/(บ.ก.)/ชื่อหนังสือ/ ////////(น./เลขหน้า)./สำนักพิมพ์. สุวรรณ จินตนาการ. (2554). ภาวะผู้นำยุค 4.0. ใน สุภสินธุ์ จันทรร (บรรณาธิการ), <i>หลักการจัดการ</i> . (น.104-105). ซีเอ็ดยูเคชั่น.
บทความในวารสารแบบรูปเล่ม/อิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่มีเลข DOI	
รูปแบบ	ชื่อ/สกุล./(ปี พิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./เลขของปีที่(เลขของฉบับที่)/เลขหน้า. วิมล อารยะรัตน์. (2546). ธุรกิจแฟรนไชส์. <i>วารสารเศรษฐศาสตร์</i> <i>มหาวิทยาลัยเชียงใหม่</i> , 7(2), 43-51.
บทความในวารสารแบบรูปเล่ม/อิเล็กทรอนิกส์ที่มีเลข DOI	
รูปแบบ	ชื่อ/สกุล./(ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./เลขของปีที่(เลขของฉบับที่), ////////เลขหน้า./https://doi.org/เลขdoi Plows, J. F., Stanley, J. L., Baker, P. N., Reynolds, C. M., & Vickers, M. H. (2018). The pathophysiology of gestational diabetes mellitus. <i>International journal of molecular sciences</i> , 19(11), 3342. https://doi.org/10.3390/ijms19113342

3. นิตยสาร

รูปแบบ	ชื่อ/สกุล./(ปี,เดือนที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อนิตยสาร./ปีที่ (ฉบับที่), ////////เลขหน้าที่ปรากฏ. มาลีรัตน์ ทิพย์อารักษ์วงศ์. (มีนาคม 2542). กลยุทธ์การทำธุรกิจแฟรนไชส์ให้ ประสบความสำเร็จ. <i>ผู้ส่งออก</i> , 12(276), 24-31.

4. หนังสือพิมพ์และหนังสือพิมพ์ออนไลน์

รูปแบบ	ชื่อ/สกุล./(ปี,เดือนที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อหนังสือพิมพ์./ปีที่ ////////(ฉบับที่),/เลขหน้าที่ปรากฏ. ทิพย์เกสร วงศ์วาน. (2552, 15 ตุลาคม). กลยุทธ์การส่งออกจีน. <i>เดลินิวส์</i> , น.14. นิติการุณย์ มิ่งรุจิราลัย. (2563, 2 กันยายน). โอกาสในวิกฤติที่ซ่อน. <i>ไทยรัฐออนไลน์</i> . https://www.thairath.co.th/news/foreign/1921920

5. วิทยานิพนธ์

วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิตและวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตที่ไม่ได้ตีพิมพ์	
รูปแบบ	ชื่อ/สกุล./(ปีพิมพ์)./ชื่อวิทยานิพนธ์./[วิทยานิพนธ์ปริญญา /////////มหาบัณฑิตหรือวิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์],/ ชื่อมหาวิทยาลัย. นวลจันทร์ วันเพ็ญ. (2559). <i>กลยุทธ์การตลาดในธุรกิจเฟอร์นิเจอร์ในเขต ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ</i> . [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิตและวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตจากเว็บไซต์	
รูปแบบ	ชื่อ/สกุล./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อวิทยานิพนธ์./[วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต หรือ /////////วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ชื่อมหาวิทยาลัย]./ชื่อเว็บไซต์./URL กฤษณา ทรัพย์สมบูรณ์. (2560). <i>การศึกษาการปฏิบัติบทบาทผู้นำการพยาบาล ทางคลินิกของ พยาบาลวิชาชีพ หอผู้ป่วยวิกฤต โรงพยาบาลศูนย์ สังกัด กระทรวงสาธารณสุข</i> [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต,จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR). http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/58250

วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิตและวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตจากฐานข้อมูลเชิงพาณิชย์	
รูปแบบ	ชื่อ/สกุล./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อวิทยานิพนธ์/[วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต หรือ //////วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ชื่อมหาวิทยาลัย]/ชื่อฐานข้อมูล. Earnhart, C. L. (2018). Evaluating an on-line education module for autism screening in pediatric primary care in Arizona [Doctoral dissertation, University of Arizona]. ProQuest Nursing & Allied Health Database. https://search.proquest.com/docview/ 2160956827?accountid=34902

6. เอกสารประกอบการประชุม/การประชุมวิชาการ

รูปแบบ	ชื่อผู้แต่ง./(ปีพิมพ์,/วันที่/เดือน)./ชื่อบทความหรือชื่อเรื่องของบท/[การนำเสนอ]./ ชื่อการประชุม, เมืองที่ประชุม. พงษ์ศักดิ์ ตรีพนิจ. (2563, 30 พฤษภาคม). การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped classroom) ด้วยการบูรณาการ การเรียนการสอนรายวิชาคอมพิวเตอร์ในชีวิตประจำวันผ่าน class start [เอกสารนำเสนอ]. การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่7: เรื่อง นวัตกรรมการเรียนรู้สู่การพัฒนาชุมชน, ขอนแก่น, ประเทศไทย.

7. เว็บไซต์

รูปแบบ	ชื่อ/สกุล./(ปี,/วัน/เดือนที่เผยแพร่)./ชื่อบทความ./ชื่อเว็บไซต์./URL วิฑูรย์ สิมะโชติ. (2562, 17 มกราคม). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. ผู้จัดการ รายวัน. http://www.rspg.or.th/botanical_school/index.htm

การเรียงรายการบรรณานุกรม

1. การเรียงลำดับให้รายการภาษาไทยก่อนรายการภาษาอังกฤษ
2. การจัดเรียงลำดับสำหรับผู้แต่งชาวไทย ให้เรียงตามลำดับตัวอักษรของชื่อและสกุลของผู้แต่ง
คนแรก ยึดหลักพจนานุกรมภาษาไทยฉบับราชบัณฑิตสถาน โดยเรียงตามรูปพยัญชนะ ก-ฮ ส่วนคำที่

ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะเดียวกันให้เรียงตามรูปสระ ดังนี้ อะ อัว อัวะ อา อ ำ อี อี อี อี อู อุ เอะ เอ เอาะ เอา เอ็น
เอีย เอียะ เอื้อ เอื้อะ แอ แอะ โอ โอะ ไอ ไอ

3. การจัดเรียงลำดับสำหรับผู้แต่งชาวต่างประเทศหรือผู้แต่งชาวไทยที่แต่งเป็นภาษาอังกฤษ
เรียงตามลำดับอักษรของนามสกุลของผู้แต่งคนแรก

4. เอกสารใดไม่มีผู้แต่ง ให้ใช้ชื่อเรื่อง หรือชื่อบทความ เรียงรายการตามลำดับตัวอักษร

5. เอกสารที่ผู้แต่งคนเดียวกัน ลงชื่อผู้แต่งทุกรายการ เรียงลำดับตามปีที่พิมพ์จากปีน้อยไปมาก

6. เอกสารที่ผู้แต่งหลายคน และผู้แต่งคนแรกเดียวกัน ให้เรียงรายการตามชื่อผู้แต่งคนที่สอง หากชื่อ
ผู้แต่งคนที่สองซ้ำ ให้เรียงตามผู้แต่งคนที่สาม

Download รายละเอียดการเตรียมบทความเพื่อส่งตีพิมพ์ ได้ที่นี่

https://so04.tci-thaijo.org/index.php/neuarj/preparing_articles

NEUARJ

NEU ACADEMIC AND
RESEARCH JOURNAL

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
NORTHEASTERN UNIVERSITY

๑๙ 199/19 ถ.มิตรภาพ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000